Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XXX
B
16
NAPOLI

Digitized by Google

JOHANNIS CRATONIS à KRAFTHEIM

Archiatri Cæſarei

CONSILIORUM ET EPISTOLARUM

Medicinalium

LIBER SEXTUS

Studiô & opera

LAURENTII SCHOLZII,
Medici Vratisl. in
lucem editus

Cum duplici Indice Conſiliorum & Rerum.

FRANCOFURTI
Sumptibus, JOANNIS PETRI ZUBRODT,

ANNO MDCLXXI.

Digitized by Google

LAURENTII SCHOLZII

à

ROSENAW, MEDICINÆ DOCTORIS,

Ad Lectorem æquum & candidum

PROOEMIUM.

QUEMADMODUM univerſa docendi ratio duplicem viam habet; unam, quæ viva voce ac oratione ad præſentes utitur; alteram, quæ ſcriptis erudit; ita in hominum quoq; valetudine, cum præſervanda, tum curanda, medendi ratio duplex eſſe ſolet. Aut enim Medicus, cognita morbi natura, ac conſideratis omnibus, ut decet, circumſtantiis, quid ex uſu ſit, quæ fieri, quæque non fieri oporteat, præſentibus ex arte coram præcipit; aut ſcripto, in quo & de morbo ipſo, & de illius curatione judicium & ſententiam ſuam explicat, abſentibus abſens ſuccurrit. Hoc docendi in Arte noſtra genus poſterius recte Conſiliorum nomen obtinet, quamvis eodem modo præſentibus quoq; interdum, ad morborum, periodicorum præſertim, ac frequenter recurrentium, aut eorum, quos metuimus, præcautionem, à Medicis præſcri-

Digitized by Google

bantur. Duo autem præcipue horum Con ſiliorum fines ſunt; unus cum iis, qui longiu abſunt, ſi noſtrum de ſua præſente invaletu dine judicium requirunt, gratificamur; al er, cum in chronicis & diuturnis, ac perio dicis morbis, de earum rerum, quæ impedire & intercipere novas invaſiones poſſunt, ob ſervatione aliquid monemus. Neutrum ve ro, licet aliqui hoc genus operarum noſtra rum, cum nimirum aliis conſilia mittimus, reprehendant, mihi improbandum videtur. Pro confirmatione hujus ſuæ opinionis primo hanc rationem adferunt, quod niſi omnia ſymptomata exquiſite à Medico perpendantur, mutationes etiam quotidianæ exploratæ fuerint, ac multa artificioſe rogando ab ægrotis didicerimus, recte ægro conſuli non poſſit, præſertim cum ea etiam, quæ abſentes ſcribunt, non ſufficere ad Medici informationem videantur. Recte enim ac vere Ariſtoteles dixit; quod ij, qui ad pauca reſpiciunt, facille fallantur. Deinceps utuntur Galeni autoriate. Nam cum is à quodam Cæciliano amico, ut filio ſuo epileptico adeſſe vellet conſilio ſuo, rogaretur, gravate id fecit, hocque ſui moris non eſſe prætendit. Cum enim (inquit) puerum hunc nunquam viderim, neque à principio qualis ipſius natura fuerit, qualisque nunc ob ægritudinem ſit, cognoverim; ſed à vobis tantum eum epilepſiæ acceſſionibus infeſtari audiverim, facile decipi

poſſem.

poſſem. Tandem tamen hoc addit, ſe quidem nunquam antea id facere ſolitum fuiſſe; verum ne negligens potius, quam rei veritate ductus, non obſequi videatur, ſe hac in parte illius petitioni ſatisfacturum eſſe. Præter has duas cauſas, tertiæ quoque cujusdam idem Galenus mentionem facit, nimirum, quod licet ipſe Medicus non erret, & accurate omnia moneat; ſingula tamen in ipſo uſu etiam ab intelligentibus, adminiſtrari non poſſint. Nam & Hippocrates noſter dicit; tum omnia recte fieri, ſi etiam ab aſtantibus nullum erratum commiſſum fuerit. Licet autem his, & aliis de cauſis conſilia, quæ à Medicis nõn tantum in præſentium, verumetiam abſentium uſum, interdum etiam futurum ordinantur, ut in aliis etiam optimis rebus fieri ſolet, reprehendi à nonnullis poſſe videantur, numquam tamen rationes iſtæ, vel ſi plures etiam ſint, tantum valuerunt, ut Medicos ſuperiorum ætatum, ac noſtros quoque à Conſiliorum utriusque generis communicatione abſterrere potuerint. Rem ita ſeſe habere multa præclara ſcripta à diverſis in hoc genere edita, utpote; BAVERIO, MONTAGNANA, CHERMISONE, HUGONE GENTILI, MATTHÆO DE GRADI, MONTANO, FERNELIO, MERCURIALI, ERASTO, & aliis quam pluribus, abunde teſtantur. Iſti vero hujus ſui inſtituti minime contemnendas, tum alias, tum iſtas, quas

ſubijciam breviter rationes habuerunt; Prima eſt, quod ſicuti Conſilium, ſecundum græcum proverbium, divina quædam res eſt; ita illi, qui ſua prudentia aliis ſubveniunt, laudari numquam ſatis poſſunt, tantoque magis, quo vita omnibus iſtius mundi fortunis cæteris carior eſſe ſolet. Secunda; quod in pleriſque morbis, vel mediocris rerum neceſſarium cognitio, non omnium etiam leviſſimarum circumſtantiarum indicatio ſufficiat. Tertia, quod conſilia ſæpe hoc fine, ut plurimum Medicorum ſententiis inter ſe collatis, rectius, quid in præſentia utile ſit, ſtatui poſſit, in morbis præſertim raris & inſolitis, ac conjunctis cum novis quibusdam ſymptomatibus, præſcribantur. Plures enim oculi plus vident, quam unus. Quarta: quod plerique, in quorum gratiam alibi conſilia conſcribuntur, Medicos ſuos, à quibus omnia, quæ ab abſentibus ordinantur, rite gubernari poſſunt, domi habere ſolent. Quinta; quod multa conſilia non amplius ægris; ſed vel convaleſcentibus aut iis, qui morbum aliquem metuunt, ut præſervationi contra morbos inſerviant, præſcribantur. Sexta; quod interdum, vel utcunque conſulere, quam rogantem plane deſerere ſatius ſit. Septima denique; quod ipſa experientia, plurimis conſilia Medicorum profuiſſe & felici eventu ea comprobata fuiſſe, ſatis ſuperque conuincat. Quæ verò Methodus in conſiliis conſcribendis potiſſimum te-

nenda ſit, ipſa exempla Artificum abunde demonſtrant. Cumque hac de re Doctisſimus MONTANUS in eruditisſimis ſuis conſiliis, à DOMINO JOHANNE CRATONE, Medico III. Cæſarum, piæ memoriæ, olim diuulgatis, quodam loco, ubi de Montagnanæ etiam, ac Brocardi, conſultandi ratione depravata, libere pronunciat, pluribus verbis agat, Lectorem eo remittendum eſſe duxi. De Conſiliis vero Medicis, à multis hinc inde publicatis judicium ſuum ferre velle, cum ſit admodum periculoſum, non parum etiam odioſum, omiſſis aliis, nunc tantum de noſtris, quæ publicamus hoc tempore, aliquid in mediū adferam. Qui vir fuerit CRATO noſter, cujus Conſiliis primam manum admovere ante annos aliquot cœpi, quique fuerint reliqui, quorum conſilia foras damus, quanta prudentia, doctrina, felicitate ornati fuerint; quanta autoritate, non tantum in diverſis Aulis, iisque præcipuis; ſed etiam celebrioribus Rebuspublicis, quibus magno cum fructu, ac laude ſua ſervierunt, indeque gloriam immortalem conſecuti ſunt, flouerint, etiam me tacente notiſſimum eſt. Vere quin etiam hoc affirmare poſſum, quod conſilia iſta tanti hactenus apud illos, à quibus ea magno labore à nonnullis etiam vix prece, ac precio conſecutus ſum, habita fuerint, ut quo quiſq; plura apud ſe hoc in genere aſſervaret; tanto majorē

Theſaurum ſe poſſidere arbitratus ſit. Quia vero boni ea eſt natura, ut dicatur eſſe κοινωνικόν, & quo plures inde participant, eo ſubinde evadat tum illuſtrius, tum perfectius; ego ne Theſaurum iſtum, hoc modo comparatum, mihi ſoli ſervare, & abſcondere velle viderer: conſilia iſta, quibus, ut verum fatear, plurimum ſæpenumero his octodecim annis, quibus, Dei gratia, Medicinam facio, adjutus ſum, quæque haud mediocriter in commune poſita, aliis etiam Medicinæ ſtudioſis, qui ea legerint, & cognoverint, non dubito profutura, cum ut publicæ hominum ſaluti conſulerem; tum ut ſtudium meum bene de mulis promerendi poſteritati teſtatum facerem, liberali pectore communicare volui.

Et hæc quidem habui, LECTOR amantiſſime, quæ præfationis loco monere paucis volui, quæ ut ab animo bono, ac Reipublicæ literariæ modis omnibus gratificandi cupidiſſimo, profecta ſunt: ita ut æqua & benevola mente, atque in bonam partē accipiantur amanter & diligenter peto. Bene ac feliciter vale, candorem in iſtis judicandis adhibe, meque commodis tuis addictiſſimum amare perge. Quod ſi iſta uſibus tuis ulla ratione inſervire, & proinde grata & accepta tibi fuiſſe cognovero, ut id mihi gratisſimum erit; ita operam etiam deinceps ſedulo daturus ſum, ut in aliis quoque, Deo auxiliante, tibi in poſterum gratificari queam. Datum Vratislaviæ in Ædibus noſtris, die 26. Martij, Anno ſalutiferi partus 1598.

INDEX
CONSILIORUM HUIUS
LIBRI SEXTI,

In quo ob eorundem, in numerorum ordine, ex ignorantia & incuria, commiſſum errorem, paginam cujuſque denotare viſum fuit.

IN catarrho & dolore capitis, cum pectoris gravitate, & pedis ſiniſtri tumore, pro quodam Barone Moravo pag. 1.
In catarrho. 9
Præſervatio annua à morbis, in ſene catarrhoſo 14
In inveterato catarrho, pro Nobili quodam viro 17
E catarrho varia ſymptomata, Arthritis præcipue
In eodem caſu. 30 (19
De eodem caſu 41
In catarrho, ſalſo, pro quodam Nobili viro 43
In catarrho, ſeu ſalſa deſtillatione, cum frigida & humida ventriculi intemperie, ac calida jecoris & renum 48
In catarrho ſuffocativo. 56
In catarrho ſuffocativo, pro viro quodam Nobili 61
In catarrho, cum periculo ſuffocationis, pro conſule quodam Argentoratenſi 64
In deſtillatione a capite, memoriæ diminutione, vertigine, ſpatulæ ac pectoris dolore, ventriculi debilitate, & urinæ ſabuloſitate 72
In catarrho, ex ventriculi frigiditate, pro quodam Theologo 7?

In catarrho, ex ventriculi vitio 83
In catarrho, cruditate & flatibus calore innato diminuto, cum præſervatione à morbo Vngarico, dyſenteria, atque venenis, pro quodam Conſiliario Cæſareo. 86
In deſtillatione à capite, anhelitus difficultate, febre hectica in ſecunda ſpecie, & atrophia ſeu macie ſecundum totum corpus 96
In catarrho ad pectus delabente 103
De eodem 105
In catarrho delabente ad pectus & ventriculum. 117
In catarrho, à capite delabente ad os ſacrum, ac inibi dolorem intenſum faciente 120
In debilitate capitis & ventriculi, pro quodam Nobili Germano 126
In epilepſia è crure altero 128
In epilepſia 136
In epilepſia, deque Ligni Guaiaci uſu in hac affectione: Item, de Tinnitu aurium 139
In eodem caſu 159
In vertigine cum ingenti capitis grauedine, dolore ventriculi, à cibo faciei rubedine, nephritide cum urinis calculoſis, nec non quandoque dolore podagrico, pro quodam Illuſtri Domino 164
De affectu quodam ſoporoſo, qui caro eſt finitimus. 179
In ſpaſmoſa digitorum manus, & pedum contractione, cum dolore brachiorum & tibiarum, maxime poſt cibum, magna debilitate corporis, itemque vertigine 187
In paralyſi. 202

In

In paralyſi, pro Illuſtriſſimo quodam Principe. 204
I*n paralyſi alterius lateris , pro quodam Magnifico viro* 234
I*n paralyſi cruris , pro Nobili quodam Argentoratenſi* 238
I*n paralyſi infernarum partium, nec non convulſione & dolore gravativo circa regionem renum & lumborum, pro quodam Nobili Bergomate,* 241
I*n debilitate viſus, pro quodam Magnifico Domino.* 251
I*n læſa viſione pro quodam Nobili 25. annorum* 256
I*n rubore, & dolore oculorum , pro quodam* Iure *conſulto.* 262
In Ophtalmia cum initio ſuffuſionis 265
De imaginibus oculo ſiniſtro obverſantibus 268
In difficultate auditus 273

INDEX RERUM.

A.

Aerem frigidum & humidum corrigentia 148
Agalochi extractum pro roborando ventriculo
Alkekengi trochiſci 424
Aloë ventriculo grata 252
Amuletorũ vis parva 577
Andernaci Catholici extractum 501
Anhelitus difficultas interpolata 233. *difficultatis cauſa* 241
Appetentiam cibi nimiam quid cauſet 294
Aqua qua abluenda puſtula gallica 460. *pro rubedine faciei* 522
Aqua nobilis ad fluxiones podagricas 22
Aqua Philoſophica virtutes 96. *Aqua potores acutius vident* 177
Artus quomodo corroborandi 20
Aſcitis quid ſit, cauſa & ſigna ejusdem 310.311

B.

Balnea quæ Paralyticis ſalutaria 160
Berberis cortex medius ad dentes confirmandos 265
βραδυπεψία 329

C.

Cæcitatis, ex obſtructione nervorum opticorum, cura 602
Calculus quomodo morbus 384
Calculi cauſæ efficientes ib.
Caloris hectici ſigna 68
Cardopatia 469
Cataplaſma pro ſcroto tumente 371
Cataplaſma è parietaria pro calculo 394
Catharri cauſa 1 (33
Catharroſo quæ fugienda
Catharrum quid ſiſtat 34
Catharri pectorales difficiles curatu 46
Catharri diuturni melancholicos faciunt ib.
Catharrum exſicantes ſacculi 47
Ceratum pro bregmate 9
Cibebarum uſus 404
Clyſter pro doloribus renum & ſpinæ 26
Collyrium 187
Cortices citri conditi 63
Cremor hordei inflat 224
Cruditates in ventriculo (53

D.

Dauci ſemen ſacharo obductum 588. *De-*

Decoctum Chinæ & Saſſafras 38
Decoctum longum purgans 17
Decoctum pro ſomno conciliando 65
Deſtillationis à capite cauſa 52
Diæta quo ſimplicior eò melior 62
Diæta bona in deſtillationibus nihil melius 234
Diſpnea 317
Doloris lumborum cauſa. 86
Dolor coxendicus 407
Doncellini pulvis podagricus 506
Dyſenteria quomodo præcavenda 66

E.

Electuarium caput roborans 6
Elect. pro alvo reſtricta 16
Elect. ventriculum roborans 74
Elect. præſervans ab aëre corrupto ib.
Embrocha è decocto vulpis 156
Emplaſtrum vertici imponendum urgente fluxione 20
Emplaſt. dentes corroborans & putredinem inhibens 208
Emplaſtrum è limacibus 357
Emulſio ad renum intemperiem 296
Epilepſia ſigna, genera & curatio 91.92.
Epilepſia cauſa 99

F.

Flatus diſcutiens pharmacum 343
Florens ſulphuris 243
Fomentum pro doloribus ſpinæ 28
Fomentum juncturas roborans 29
Fontanella 375

G

Gargariſmus 4
Globuli maſticatorii 374
Gonorrhœa oritur à lue venerea 453
Guajaci decoctum. 8

H.

Hiera Hermetis 257
Hirudines 480
Hordeum, niſi optimè decoquatur, inflat 285
Humores an nutriant 566
Hydropis ſpecies 306
Hypoſarca quid ſit 313

I.

Icteritiæ nigræ cauſa 434
Indicationes ejuſdem ib.
Indicia conceptionis 550
Infuſum Rhabarbari 31.

L.

Lac è ſeminibus melonum pro faucium ariditate 65
Lactuca citra acetum in affectu renum probatur 414

Lapis nephriticus 397
Lien habet majorem conſenſum cum ventriculo, quam jecore 281
Lieni nocet ſerum 437
Limonum aqua præſervat à calculo 396 ſuccus cum lythargyro mixtus pro puſtulis gallicis 460
Linimentum juncturas roborans 29 (396
Liquor præſervans à calculo
Lotio pedum pro catharroſo 4
Lupi corio venter & lumbi cingendi in epilepſia 96
Lutum S. Bartholomæi 437

M.

Mechoaca 543
Medici & medicina non ſæpè mutanda 51
Medulla cervina ſomnum conciliat 536
Meliſſæ ſuccus 246
Melancholia hypochondriaca unde? 510
ejuſdem curatio 511
Metalla non omni prorſus vita carent 581

N.

Nephritico qui cibi vitandi 378
eidem qui cibi ſumendi ib.
Nephritica remedia 382

O.

Oleum ſtomachale 38
Oleum pro difficultate auditus 162
Ononidis radix ad comminuendum calculum 395
Opoponacum noxium nervis 533
Orthopneæ ſigna 69
Oſſa humana combuſta quid valeant 34
Ovum tantum gignit ſanguinis quantum ponderat 138
Oxymel Geſneri aſthmaticis prodeſt 45
Oxymel helleboratum 529
Oxyrrhodinum 66

P.

Panis è farina pura ſine furfure noxius 288
Paralyſis in ſenibus quandoque curatur 147
Paralytici aqua melita utuntur 149
Paralyticis ira prodeſſe creditur 150
Paſtinacæ ſuccus adverſatur venenis 66
Pauli cataplaſma 356
Perſpicillorum uſus num oculorum aciem hebetet 553
Pharmacia 54
Phtiſici per alvum non purgandi 218
Pilula pro ſene catharroſo 11
Pilulæ excrementorum evacuationem promoventia 16
Pilulæ debiles fortes 24
Pilulæ de Cynogloſſa 32
Pilulæ maſtichinæ paulò ante cœnam ſumendæ 57
Pilulæ pro corpore mundificando 90
Pilularum Ruffi compoſitio 93
Pilulæ mirabiles præſervantes ab omni capitis & ventriculi languore 254
Podagricis mulſa ſalubris 24
Podagrici guloſi incurabiles 23
Potio purgans 58
Pulmonis ulcera difficilia curatu 214
Præceptum generale Medicorum 5

Pul-

Pulvis nobilis in catharro ex oſſibus 7
Pulvis alvum leniter ſubducens 10 (49
Pulvis pepticus pro catharroſo
Pulvis vaporum aſcenſum prohibens 199
Pulvis nephriticus 259
Pulvis nobilis pro caloris roboratione 280
Pulvis pro bregmate 94
Pulvis corroborans & ſomnum inducens 586
Purgationes annuæ 431

Q.

Quomodo & qua vi agant medicamenta 556
Quartanæ cura 596

R.

Rhabarbarum eſt epatis vita 271
Raphanus 62
Rhapontici vires 513
Regulæ vitæ univerſales 3
Remedia pro valida tuſſi 222
Reſpirationis difficilis ſigna 69
Rotulæ pectorales 10
Rotula catharroſo interdiu in ore geſtanda 48
Rotulæ ſublinguales 375
Ruſtici, qui per nares vidit, hiſtoria 592

S.

Sacculus pro bregmate 14
Saeculus pro ventriculo ad concoctionem promovendam 77
Sachari ſuffumigium 9
Sambuci radicis ſuccus ſine moleſtia purgat 324
Sapo medicatus 94
Signa ulceris in pulmone 216
Simpliciſſima tutiſſima 279
Spongia naſcens in roſeto ſylveſtri calculum ejicit 393
Stranguria 413
Suffumigium ad cerebri exſiccationem 10
Symptomata cruditates ventriculi ſequentia 53
Syrupus in catharro inveterato 13
Syrupus ſtertorem & ſpirationis difficultatem tollens 42
Synochus putrida quomodo curanda 64
Syrupus S. Ambroſii 157

T.

Theriacæ recentis vires inſignes 34
Thermæ Patavinæ pro capite roborando 88
Thermæ Lucenſes 230
Tinnitus aurium unde pendeat 115
Tinnitus aurium medicamentum præſtans 259
Timalli piſcis pinguedo 196
Tympanitis cum aſcite 286
Tympanitis an hydropis ſpecies 305
Trochiſci de Lacca in anaſarca 351
τρωγλοδύτης quocunque modo uſurpata præſervat à calculo 396

V.

V.

Varietas & ordo ciborum neglectus maximè nocent 236
Venerea in uſu Guajaci prorſus interdicta 109
Vena num in hydrope ſecanda 322
Ventriculi confuſio omnium confuſio
Ventriculus moderata victus ratione adjuvatur 268
Victus ratio in lue Venerea obſervanda 457
Vina artificialia 9
Vinum ſacharo dulcoratum 14.
Vinum chalybeatum in tumore lienis 436
unguentum pectorale 14.50
unguentum Apoſtolorum 30
unguentum ſtomachale 63
unguentum pro ventriculo ſicco 220
unguentum quo renum regio in dorſi gravitate inungenda 250
unguentum pro dorſo ib.
unguentum ſtomachicum 255
unguentum renale 402
Vomitorium in ſuſpicione accepti veneni 66
urinam provocantia 266
urina bicolor mortem minatur 318
urina pueri impolluti commendatur 509

Z.

Zarzaparilla vires 473
Zedoaria pro dolore colico 469
Zinziber conditum 504

FINIS.

MORBI VIRORUM ET JUVENUM.

In catarrho, & dolore capitis, cum pectoris, gravitate, & pedis ſiniſtri tumore, pro quodam Barone Moravo,

D. JOANNIS CRATONIS

CONSILIUM I.

UT multi alii graves morbi; ita & hæ affectiones, de quibus Magnificus Dominus conqueritur, à catarrho dependent. Is vero cauſam habet *Cauſa catarrhi.* læſam temperiem cerebri, vel à gravi illa febre peſtilenti, vel vaporibus, qui conſumi & diſſipari non potuerunt, caput prægravantibus, vel aliis de cauſis. Itaque prima & præcipua indicatio curativa eſt, ut cerebro ſua temperies ſi ullo modo fieri poſſit, reſtituatur, & partes ſubjectæ, ad quas catarrhus defluit, corroborentur. Quam vero difficile ſit cerebro diu af- *Difficile revocare cerebro diu affecto ſuam temperiem.* fecto & debilitato ſuam temperiem atque robur reſtituere, ſciunt omnes Medici, & ægri conqueruntur. Cæterum in hoc corpore non

Lapſus non magni indicia. valde magnum eſſe lapſum, indicio eſt, quod natura per loca maxime conferentia, videlicet nares, materias expurgat, & Magnificus Dominus, cum vacuatio illa ſupprimitur, deterius ſe habet. Nam tum major dolor capitis, major etiam in pectore affectio, & haud dubie cruditates majores, ac coctiones debiliores, quas tumor ſiniſtri pedis conſequitur.

Hoc modo ſymptomatibus ad ſuas cauſa deductis, in conſpectu eſt, nihil acturum Medicum abſque optima ſex rerum non naturalium moderatione. Nam ſi in nulla harum exceſſus fiet, non lædetur cerebrum, multo minus inferiores partes, quæ materiam catarrhalem ſuppeditant, prægravabuntur, ſicqu haud dubie catarrhus & cruditates diminuentur, & ſi non prorſus atque ex toto, magn tamen ex parte ſymptomata & accidentia ceſ*Prognoſticon.* ſabunt. Bene autem ſecum actum æger ex iſtimabit, ſi à Medicina hoc conſequatur, u tolerabile ſit malum, quod inſanabile forſa *Aeris frigidi & humidi correctio.* videri poterat. Aër igitur humidus & frigidus, cavendus & in hyeme arte contemperandus, videlicet ſuffitu ex ſtyrace Calamita, qua prunis injiciatur.

In cibo cavenda varietas, & à piſcibus ac omnibus fumoſis, ut oleribus crudis, alli ac cæpis præparatis, fumo maceratis, ſal conditis, leguminibus, lacticiniis abſtinendum. Potus ſit purus, cerevifia bene & ma ture defecata, præſertim cum à vino poten tiore caput ſibi gravius affici ſentiat, & cere viſi

viſiæ potum recte ferat. Non tamen obſto, quin propter ventriculum debilem, & præſertim cum piſces comedit, vinum bibat. Singula autem cavenda in cibo & potu præſcribere difficile eſt. Prudentes & ſuæ valetudinis diligentes cuſtodes, quo in numero Magnificum Dominum eſſe animadverti, facile obſervare poſſunt, à quibus cibis offendantur, quibus juventur, quæ errata in victu bonæ valetudini noceant, quæ non admiſſa proſint. Dolendum eſt autem homines plerumque ita vivere, ut jumentis, inprimis equis ac canibus, plus quam ſibi ipſis parcant. Proinde vera eſt admonitio Arabis illius, quam in conſilio ſuo, Regi ſuo præſcripſit, homines ſi ſic ſe ipſos gubernarent, ut ſuorum equorum curam habent, minus ægrotaturos. Sed de his plura non neceſſe eſt. Affectiones animi, & cerebri labores, iis, quorum morbi à catarrho & debilitate cerebri pendent, in primis cavendæ, maxime à cibo. Itaque Celſus præcepit: Quibus caput infirmum eſt, iis, ne cogitationem quidem à cibo tutam. Maxime autem à cœna ab iis temperandum, nec in multam noctem lucubrandum, multo minus inter commeſſationes ſedendum. Poſt cœnam deambulatio, qua non defatigetur corpus, duabus horis vel tribus, modo non fiat in aëre nocturno, loco humido & paludinoſo, convenientiſſima. Nam exercitia graviora à cibo, ſive prandio, ſive cœna ſumpta; ſicut etiam ſomnus vel Venus maxime noxia, replent enim caput, & coctiones turbant.

Regula victus univerſalis.

Equi accuratior, quã homines diæta.

Exercitia corporis.

Matutina vero ſanitati conferunt, modo corpus, ac inprimis caput & pedes adverſus cœli injurias muniantur. Interdum matutinis horis pedes abluat decocto betonicæ, & roriſmarini, & vino, cui parum aceti affundatur, atque ſale ſoleas pedum confricet. Nam hoc modo & tumor ſiniſtri pedis minus moleſtus erit, & caput etiam juvabitur. Mane autem cum lecto ſurgit, eluat os aqua Salviæ, & interdum hoc gargariſma adhibeat:

Lotio pedũ.

℞ Origani.
Salviæ.
Roriſmarini an. m. j.
Roſar. rub. p. j.
Pyrethri.
Zingib. an. ʒ j. ß.
Decoquantur in ſ. q. aquæ puræ, addatur.
Aceti acerrimi ℥ j. Miſc:

Gargariſmus.

Hoc gargariſma pituitam per os extrahet, & cerebrum roborabit. Cum autem rectiſſime cerebrum per nares evacuetur, & natura eam viam ſequatur, mane per nares hanc aquam attrahat.

℞ Guajaci comminuti ℥ j.
Aquæ puræ ℔ iij.

Errhinon.

Affundatur aqua calida, & per noctem macerentur, deinde coquantur ad medietatis conſumptionem, & injiciatur:

℞ Majoranæ.
Roſar. rub. ana p. j.
Colentur & detur in vitro.

ɔi non ſatis materia expurgatur, proſunt, nagis evacuant, prius tamen ſoluta alvo is, de quibus paulo poſt monebimus. t vero, quod per nares evacuat, ſic præ-i:

Majoranæ p. j.
Zingib,
Nigellæ an. ʒ j.ß.
Aggarici albiſſ. ʒ jß.

ecoquantur in ℔. j. aquæ ad tertiæ par-ɔnſumptionem, & naribus, ut dixi, infun-, vel vola manus attrahatur. Mundatis e palato & naribus, caput quoque mun-um & leviter confricandum pectine hu-ato iſto oleo:

Ol. amigdal. recent. in quo folia roſar. ebullierint. ʒ j.
Ol. garyophyllorum gutt. iij.
Macis ℈ ß. Miſce.

c (ut ſpero) caput & vacuabitur, & robo-ur. Cum autem generale præceptum icorum ſit, ne partis alicujus vacuatio-, priuſquam totum corpus perpurgatum ntemus, & compertiſſimum ſit, ſenam ia ſenſuum inſtrumenta atque caput et-/acuare, velim Dominum jam, & dein-in Autumno iſto infuſo ſenæ uti, poſtea-n ter horis matutinis cochleare unum de po tali ſumpſerit:

Medicorum præceptum generale.

Fol. ſenæ vis

Syrupus.

℞ Syr. de betonica.
de ſucco cardui.
Mellis roſati an. ℥ j Miſc.

j'icio deſcriptionem ſenæ:

A ℞ Paſſu-

Decoctum ſenæ.

℞ Paſſular. ℥ vj.
Betonicæ.
Meliſſæ.
Majoranæ.
Flor. violar.
Borrag. an. p. j.
Galangæ ʒ ß.
Fol. ſenæ Alexand. ʒ v.
Fiat horum infuſio la. inſ. q. aquæ puræ, poſtea decoq.
℞ Colaturæ ℥ iiij.
Syr. roſ. ſolut.
Mannæ calabrinæ an. ℥ j. Miſce.

Hoc infuſo utatur bis in anno, Vere ſeu ineunte æſtate, & in Autumno. Si forte alias alvus eſt aſtrictior, ſumat hora dimida ante cœnam drachmam unam pillul. Maſtichinarum. Ad roborandum autem caput de ſequenti Electuario ſingulis diebus accipiat.

Electuarium caput roborans.

℞ Conſervæ roſar. ℔. ß.
flor. anthos.
Borrag. an. ℥ j.
Spec. aromat. roſar. ʒ ij.
Ambræ, Moſchi an. gr. vj.
Succini albi pulveris ℈ j. Miſc.
De hoc, ut dixi, capiat ad magnitudinem caſtaneæ, & in hac curatione, præſertim cum ea nihil, vel privatas, vel publicas occupationes poſſit impedire, perſeveret: Tum haud dubie id conſequetur, de quo Deo, à quo hanc

Cura-

tionem benigne fortunari opto, gratias
: poſſit,& debeat.

In catarrho

D. HIRONYMI DONZELINI.

CONSILIVM IX.

Uod ſcribis,optimum virum eſſe valetudinarium, mihi accidit moleſtiſſimum. n enim, ac patrem virum clariſſimum, at- incomparabilem,amo vehementer,atque igenue fatear,cum ego iſthic eſſem,ambo unt delitiæ meæ, & plurima eorum in me ɛvolentiæ ſummæ indicia ac documenta terunt; ac vero ingratiſſimus ſim, niſi in im gratiam quidvis ſim facturus. Non m puto cauſam fuiſſe,cur N. in eas,quas i indicaſti, affectiones inciderit, nam pulrrimam ac vere pergratam ejus corporis ſtitutionem fuiſſe memini. Duo auxilia icabo, è quibus ſummam utilitatem il- perceptunum eſſe non dubito. Eorum rum eſt pulvis ex oſſibus humanis in for- ead albedinem combuſtis, ac poſtea ad linem contuſis, & in porphyreo lapide n tantilla aqua roſarum confricatis, addito guo Cinamomo hunc in modum: *Pulvis nobilis in catarrho ex oſſibus.*

℞ Pulveris oſſium combuſtorum ℥ j.
Cinamomi electi contuſi ℨ j.
Sacchari albi q.ſ. miſce.

Doſis ℨ j. ante ſomnum in vino albo q.ſ.ex- ɩenda, aut mane in juſculo calido. Au-

geri etiam poteſt doſis ad libitum. Addi etiam poſſunt pro judicio Medici præſentis.

Bolus armenus orientalis ruber ille ac levis.
Terra ſigillata.
Santali citrini.
Cornu cervi,&c.

E bolo etiam armeno,& thure optimo cum ſyrupo de ſtœchade formari poſſunt paſtilli, ad uſum ut ſupra pulveriſandi. Si humana oſſa non placent, ſumant bubula. Horum ego uſum in catarrhis ac omnibus fluxionibus quotidie ſaluberrimum deprehendo. Thus etiam hora ſomni integrum deglutitum optimum. Ex thure etiam ventriculum, inteſtina, hepar, ac reliqua, corroborari continget. Lixivium etiam in coctis herbis, ſingula ſeptimana adhibitum, eſt utiliſſimum. Herbæ illæ ſint capitales, Dictamnus Cretenſis, ſalvia, betonica, majorana, ſtœchas, roſæ, chamœmelum, agaricus. adhibito & ſapone medicato hujuſmodi:

Sapo. ℞ Saponis Veneti ℥ iiij.
Agarici ʒ ij.
Ireos.
Cinamomi.
Caryophyllorum an. ʒ v.
Camphoræ ℈ v.

Miſce & cum aqua majoranæ q. ſ. fiat ſapo ſecundum artem. Pomum etiam odoratum, quorum multa deſcribuntur cum ambra, moſcho, & cet. benefaciet, manu geſtatum, & ſubinde naribus admotum. Guajaci etiam

Guajaci decoctum.

de-

ɔctum, forma ſyrupi ſumptum mane erit
ſſimum, aut cochleare unum ex electua-
ſequenti, aut ante ſomnum in nocte, aut
ıe:

℞ Ligni guajaci optimi pulveriſati ſubti-
liſs. ℔. v.
Mellis roſati colati q. ſ.
Miſce, ad formam electuarii.

ſalvia quocunque modo uſurpatur opti- *Suffumigium ſacchari.*
. Simeon Sethi laudat ſuffumigium ſac-
ri ad cerebrum ſtillans: Thuris vero ſuffu-
gium eſt ſaluberrimum. Vernix etiam ſuf-
deſtillationes ſiſtit, ac diſcutit; charabe et-
ı alba, eodem modo utiliſſima. Miſcella et-
ı ſequens parari poteſt, cujus ſemunciam
ıat mane, aut ante ſomnum.

℞ Myrobali. chebulorum conditorum *Electuarium.*
℥ j.
Corticum citri conditorum ℥ j.
Pulveris nucis moſchat. ℈ ij.
Maſtichis ℈ j.
Mellis roſacei ℥ xv. miſc.

Pigella uſta pulveriſata, naribus admota
nme utilis. Si valde copioſa eſſet à capite
ſtillatio, probarem, ſi fieret ceratum è ſan- *Ceratum pro Bregmate.*
raca & ladano, & capiti raſo in loco com-
iſſuræ coronalis apponeretur.

Dixi initio, me duo auxilia velle adnotare;
d neſcio, quomodo multa mihi ad calamum
iſit Deus ille optimus πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν
, fortaſſis quia optimi viri ſalutem vult pro-
overe. Alterum itaque quod erat, in animo, *Vina artificialia.*
t vinum abſynthites, vinum meliſſatum, vi-

num

vinum ſalviatum, quorum parandi rationem noſti. Ex his naturalium membrorum ac ventris inferioris maxima fiet corroboratio, ac hydrops imminens inhibebitur, quod DEUS optimus avertat, à quo ſolo & animi & corporis ſalus eſt exſpectanda. Practicam adſcripſi, theoricam tibi relinquo, qui præſens melius judicare potes, licet ego & abſens aliquid poſſim divinare. Scopos mihi propoſui à te præſcriptos, quibus pernotata ſatisfieri poſſe ſpero, quod faxit DEUS optimus. Maſticatoria atque errhina prætermiſi, quæ tu pro tua diligentia poteris parare, nam ad evacuandum caput optima ſunt. Theriacæ optimæ veteris ſemel aut iterum in ſeptimana uſum valde probo,&c.

Præſervatio annua à morbis, in ſene catarrhoſo.

CONSILIUM X.

DUM Sol libram ingreditur in autumno, pulvis hic in aqua rutæ montanæ diſſolutus, alvum leniter ſubducet:

Pulvis. ℞ Pulv. fol. ſenæ ℈ ij.s.
Cinam. elect ℈ j.
albiſs. elect. rec.
Rad. liquiritiæ an. ℈ ß.
Sacchari candi. ʒ j.
M. fiat pulvis.

In poſterum mane & veſperi tres rotulæ ſequent. confection. maſticentur.

Rotulæ pectorales. ℞ Pul, glycyrrhiz. raſæ non ranc. ℈ s.
4. ſem. frig. major. excoct. an. ℈ ß.

Spe-

pecier. diatragac. frig.
Diapenidii an. ʒ ß.
Pulv. Ireos albiſſ.
Enulæ an. ℈ ß
em. Urticæ gr. vij.
Malvæ.
Papav. albi an. ℈ ß.
ſacch. albi. Aq. ſcabioſæ.
diſſolve q. ſ. f. Rotulæ.
Paulo majores Troch. bechicis.

Quæ & alias, dum difficilis reſpiratio &-
is ingruunt, repeti poſſunt.

Circa Galli diem Pillulæ ſequentes ſub no-
m deglutiantur:

℞ M. Pilv. Aſſaiaret. ℈ ij. *Pilula.*
Agarici trochiſcat. ℈ j.
Diagr. gr. j.

Cum ſyrupo Jujubino, fiant Pilulæ num.
vij. aſperſo pulvere Cinamomi. Quibus
quens indies adjiciatur Electuarium:

℞ Conſerv. betonicæ. *Electuarium.*
Lavendulæ an. ℥ j.
Borrag. ʒ vj.
Rot. Diamoſch. dulc.
Diambræ an. ʒ ß.
Pulv. Cinamomi ℈ j.
Nucis muſch. cond. n. iij.
Zinzib. condit. ʒ j.
Cum melle roſato col. q. ſ. fiat. ele-
ctuarium.

Repetatur idem cum pilul. circa hybernum
ſolſtitium, non ſecus ac pulvis cum rotu-
s præſcriptis circa quadrageſimæ initium.

Circa

Circa æquinoctium vernum ſequens deco-ctum ebibatur:

Decoctum. ℞ Herb. fumariæ m. j. ß.
Capill. Veneris.
Cuſcutæ an. m. j.
Abſinthii p. s.
Mirobalanorum Citrinorum.
Chebul. an. ℥ ij.
Thymi.
Epithymi an. ʒ j.
flor. Borragin.
Buglosſæ an. m. ß.
Roſarum p. j.
fol. Senæ ℥ j. ß.
Rhabarb. el. ʒ j.
Spicæ ℈ ß.
f. horum decoct. ſ. a. in ſero caprino q. ſ. ad ℔. j. ß.

Dulcoretur ſacchar. cand. q. ſ. aromatiſe-tur, cinamomo fiat potio.

Doſis vj. cochlearia.

Demum uſu Diarrhod. Abbat. & arom. roſ. Gabr. cura concludatur.

In inveterato catarrho, pro nobili quodam viro.

CONSILIUM XI.

CUra inveterati catarrhi non ita ſtrenue ſuccedit, ac Medicus & æger exoptat. Quare non ſolum diligens medela; ſed & victus ratio obſervanda, ne deteriora ſequantur. Syr. ſeq. tribus diebus continuetur:

℞ Capill.

℞ Capill. Vener. Syrupus.
Veronicæ.
Flor. violarum.
Scabioſæ.
Malvæ an. p. j.
Rad. Altheæ.
Liquirit. an. ℨ j. ß.
Sem fœnugræc. ℥ ij.
Urticæ ℨ j.
Baſilicon. ℨ ß.
Vicuum n. vj.
Decoq. hæc l. a. in ℔. iij. aquæ puræ ad ℔. ß. & col. ℔. ij. adde.
Mellis violar. ℥ ij. ß:
detur pro tribus potionibus.
Quarto die reſiduo infunde:
Fol. Senæ elect. ℨ iij.
Agarici recent. trochiſcat. ℨ j.
Stent in infuſione.
℞ Colaturæ fort. expr. ℥ v.
Mannæ calab. ℥ j.
Oxymell. ℥ ß. Miſce.
Mediana in poſterum aut Jecoraria eo ipſo in brachio affecti pectoris aperiatur. Lambitivum etiam hoc in lingua diffluat mane & veſperi.
℞ Syr. violarum.
De ſucco Veronicæ an. ℥ ij. Looch.
Specier. noſtr. bechic.
Diatreos.
Diatrag. ſine camphor. an. ℨ j.
Boli armen. orient. præparat. ℨ iij.
Miſce.

Interea

Interea donec inſtituatur cera, contentus ſit bechicis noſtris ſine Helenio:

℞ Conf. bechic. ſine helenio ℥ iij.

Inungatur ol. amygd. dulc cui gut. j. ol. Aniſi admiſc.

Sacculus etiam ſeq. Vertici imponatur:

Sacculus pro Bregmate.

℞ Coriandri præparat.
Santal. rubr. an. ℥ ij.
Roſarum rubear. p. j.
Ambræ gr. iij.

Inſpergantur pulv. bombaci, & fiat ſacculus interpaſſatus, naribus attrahatur pulv. ſeq.

Errhinon.

℞ Majoranæ pulv. ʒ iij.
Zinzib. pulv. ʒ ß *M*iſce.

Pectus inungatur ſæpe ſeq. linimento:

Vnguentum pectorale.

℞ Ol. amygd. dulc. recent ℥ jß.
Axung. gallinæ recent. ℥ j. *M*iſce.

Vinum ſaccharo dulcorandum.

His accedat exquiſita Diæta, ſine hac omnia medicamenta infrugifera. Præſertim autem vinum ſaccharo dulceſcat, aut miſceatur aquæ in quo ſaccharum ebullierit.

E catarrho varia ſymptomata, Arthritis præcipue.

D. CASPARIS NÆVII.

CONSILIUM XII.

OMNIUM malorum, quibus cum vir Nobiliſſime conflictaris, prima cauſa catarrhus exiſtit. Hic enim, ſi in ventriculum & inteſtina irruat, colicam excitat, ſi in iuncturas per nervos feratur, arthritidem, podagram; ſi in

:ctus, tuſſim & anguſtiam, ac difficilem re-
ationem: frequenter etiam contingere
eſt, ut colica in arthritidem, & vice verſa
ridis in cholicam abeat. Syncope cordis
remores ſi acceſſerunt, acrimonia humo-
n per conſenſum factum eſt, quamvis ca-
rho ad ventriculum defluente, vapores in-
elevati, & ad cor delati, hæc ipſa excitare
leant ſymptomata. Forma tumoris podagri-
ſecundum relationem Cl. Dn. Doctoris,
tarrhi cauſam potius è ſeroſis humoribus in
orpore furentibus, pro more fere hujus mor-
i, quam frigidis, mucilaginoſis, originem du-
ere innuit. Accedit imbecillitas artuum, ne-
cio num nativa, aut errore externo confirma-
a, quæ ut facillime recipit; ita difficillime re-
ceptos diſcutit humores.

Cauſas procatarcticas, ventriculo frigido
jecori calido, cerebroque præterea humido
adſcribo. Huic, præcipue ciborum excremen-
titiorum eſu fluxiones frequentes, paroxyſ-
morumque vere & autumno, motis excre-
mentis hyeme & æſtate collectis, exacerbatio.

Durum certe hinc Prognoſticon. Curatio
plenaria vix exſpectanda: Sufficiat interim mi-
tigatio: & ne tam crebro irruat præſervatio.
Hoc tribus potiſſimum obſervatis præceptis
& regulis, cum Deo conſequemur:

I. Cibi excrementitii omnes exulent. Eu-
chymi vero moderate & debito ſumantur
tempore. Idem de omnibus rebus non natura-
libus ſit dictum. Excrementa ne cumulentur,
blande ſubinde educantur Eccoproticis.

II. Vere

II. Vere & autumno fluxioni nondum motæ accurata totius evacuatione occurratur.

III. Viſcera tranſmittentia & recipientia, ventriculus, jecur, cerebrum, juncturæ corroborentur, & exſiccentur. Alvus reſtricta hoc Electuar. ſollicitetur:

Electuarium.

℞ Flor. caſſiæ ext. cum aq.
flor. Sambuci ℥ j.
Pulv. Soldanellæ ʒ ß.
Sach. albiſſ. q. ſ. conſperg. f. bolus.

Si non delectatur ſoldanella, ſubſtituatur Rhabarb. ℈ s. vel. gr. xv.

Singulis etiam menſibus ne excrementa colligantur, ſemel hora una ante cœnam evacuetur, ſeq. pillulis:

Pillulæ.

℞ M. pillul. de hiera ʒ ß.
Aurearum.
Aggregat. an. gr. vij.
Diagr. gr. j. aut Elaterii,
quod melius.
f. pil. n. xxiiij. cum oxym. ſimpl.

II. Cum vero morbus ſit Periodicus Semeſtris, veris, & autumni principio exquiſita inſtituatur præſervatio, decocto hoc longo purgante, aliquot diebus continuato, ſed ita, ut alterans alternatim præmittatur, & ſanguis tertio ab uſu horum die hepatica aut mediana ſecta ad ℥ iiij. extrahatur.

Medicamentum alterans.

Aq. flor. ſambuci.
Betonicæ.
Primulæ veris.
Endiviæ an ℥ j. ß.

Syr. de

Syr. de betonica ℥ ij.
de Endivia ℥ j.
Mellis roſati col ℥ j ß. Miſc.
Doſis coch. 9. aut 10.

℞ Rad. pæoniæ ℥ j. *Decoctum longum purgans.*
Betonicæ ℥ s.
Cappar. ℥ vj.
Aſparagi ℥ s.
Rubiæ tinct. ʒ iij.
Aſari ʒ ij.
Summit. & fol. betonicæ.
Primulæ veris.
Iuæ Arthetic.
Aſparag.
Endiviæ.
Hypericonis.
Cinopodii veri.
Ceterach.
Scolopend. an. m. ß.
Sem. pæoniæ.
Aniſi.
Feniculi an. ʒ ij.
Fl. Cord. temp. an. m. ß.
Glycyrrhizæ ℥ ß.
Paſſul. parvar. enucl. ʒ v.
Polypod. querc. rec. ℥ j. ß.
Fol. ſenæ Alexandr. per noctem in Aq. Tormentillæ macerator ℥ iij.
Agarici albi & leviſs. ligati in petia & triti ʒ ij.
Zinzib. albi ℈ ij.
Cort. citri non ranc. ℥ j.
Cinamomi ʒ j.

Myrobalan. ℥ s.

Incid. & contund. ſtent omnia in infuſ. in ſ. q. aq. Betonicæ.

Primulæ veris.
Aſparagi.
Endiviæ.
Scolopendriæ, pari menſura miſta per diem & noctem in loco tepido.

Poſt bulliant in vaſe tecto, & non evaporante ad caſum medietatis, ut remaneant ℔. ij. Coletur cum expreſſione forti. In colatura iterum infund. per horam.

Soldanellæ ſplendi ℥ j. ß.
Spong. Sambuci ℨ j.
Dein. ℞. Rhab. el. ℨ j. s.
Squinanthi ℈ j.

Terantur, f. nodulus ex petia alligatus filo. Bulliat, & inter bulliendum exprimatur ſemper, uſque ad transfuſionem virtutis, dein abjecto nodulo coletur ſine expreſſione.

Colaturæ adde ſyr. de Beton. ℥ ij.
de Endiv. ℥ j.
Mel. roſ. col. ℥ ij.

M. fiat decoct. longum, Doſis ℥ iiij. ß.

Quod ſi non operabitur 4. aut 5. vicibus, acuatur ſeq. Electuario.

Electuarium. ℞. El. Diaſebeſt, ſ. diagryd.
Bened. laxat. an. ℨ j ß. *M*iſc.

Salſa parilia ventriculo noxia. Expurgato ita corpore ſalutaris eſſet guajaci potus, & quidem magis, quam Salſæ, quæ inſignem ventriculo vim infert, quod in guajaco non animadverti. *M*embra generantia & tranſmittentia corroboranda reſtant, ut

ntriculus, epar & cerebrum, materiam
rho ſubminiſtrantes, ſequi. confect.

. Spec. arom. roſ. Gabr. ℥ j. *Rotula.*
Diarrh. Abb. ℈ ij.
Pliriſarcot. ℥ j.
m. Peoniæ excoct. ℈ ij.
d. Enulæ ℥ j.
Macis ℈ ij.
Nucis muſc. ℈ j.
Raſur. eboris ℈ ß.
Carab. albiſſ. ℈ j.
Xyloaloes ℈ j.
Coral. rub. ℥ ß.
Roſar. rub. ℈ ß.
Cinamo. ℈ ij.
. pulveriſatis ſubtil. cum ſpecieb. & cum
acc. albiſſ. diſſolut. aq. Scolopend. f. con-
in Rotulis.

efficaciorem etiam cerebri exſiccatio-
ffumigium proderit è pulvere ſubſcri-
ec non Empl. præſertim, dum fluxio ur-
tici imponendum:

uccini puriſſ. mellei coloris ℥ j. *Suffumigium.*
arab. albiſſ. ℥ j.
huriſ maſculi ℥ j ß.
*M*aſticis ℥ ij.
ndarac. ℥ j ß.
erebinth. ℥ j.
*M*yrrhæ rubr. ℥ ß.
tyrac. cal. ℥ j ß.
igni aloes ℈ j.
tund. groſſo modo ad magn. ſem. can-
f. pulv. pro fumo, doſis p. j.

Emplaſtrũ vertici imponendum.

℞ Maſticis.
Sandarachæ.
Nucis muſc. toſtæ an. ℈ j.
Caryophyll. ſubtiliſ. pulv. ℈ ß.

Ladani puriſs. ʒ vj. diducatur cum piſtillo calido in mortario. Incorp. pulveres addito ol. Maſtich. fiatque maſſa, quæ extendatur ſupra alutam craſſitudine cultri, tegatur ſyndone rubra, & interpaſſetur, f. Empl. vertici imponendum, quod inter edendum removeatur. Interdum etiam ſpacio bidui nares & lingua inungenda. Ol. nucis muſcatæ per repreſſ. factæ quantitate ſeminis cannabini, quod manifeſto exſiccat.

Inunctiones.

Artuum corroboratio.

Artus & juncturæ non melioribus confortantur, quam abſtinentia ab inordinata Venere, vino, & animi vehementia.

Lotio pedum.

Confert & lotio pedum:

℞ Aq. in qua chalybs ignitus extinctus fuerit, colat. adde:
Capul. gland.
Salis an. m. ij.
Aluminis ℔. s.
Bulliant per horam.

Colaturæ immergantur pedes ad gena uſque, inungantur dein ſequenti unguento, Repetatur in ſeptimana bis vel ter:

Vnguentum.

℞ Ol. lumbric. terreſt.
Myrtini.
Roſ. compl. an. ℥ ij.
Verm. terreſt. præpar. ʒ vj.
Salis triti ℥ j.
Capularum. gland. ʒ ij. ß.
Alumin. crudi ℥ j.

Pulv.

Pulv. miſc. optime ſubigendo aliquandiu inmortario.

Hæc de præſervatione.

Quod ſi paroxyſmus jam ingruat hac potione ſeroſi humores retrahendi & evacuandi : *Curatio*

℞ fl. Caſſiæ ext. in aq.fl.ſambuc.℥ vj.
diſſolve in ℥ iiij. decoct. fl. & fruct.
Adde pul.ſoldanell,℥ ß. *Potio purgans.*
Bened. laxat. ℈ ij.ß.
Syr.de Beton.℥ j.Miſc.

Quod ſi humores influxi dolorem & tumorem excitent, Anodynon hoc conferet:

℞ far. fabarum.
Orobi.
Piſorum.
Lentium an.℥ ß.
Lini ℥ vj.
Pul. fl. Chamæm.℥ iij.
Meliloti citr.℥ ij.
Croci opt. pul. ℈ j.

Coq. inſ. q Aq. fl. Chamæmeli bona eo-ione ad ſpiſſitud. pultis. Ubi bene perfri-rint adde Vitel. ovorum crudos concuſſos, .ij. Ol Chamæm.℥ ij.ſ. Catapl.tepidum ap-natur & exiccatum renovetur. Doloribus itis major aſtrictio pro corroboratione cturarum requiritur:

℞ Spec. Catapl.ſuperioris omiſſis vitellis, *Emplaſtrum.*
Croco,& oleo Chamæmel.
Sed ipſorum loco adde;
Pul.roſar.rub.℥ j.ß.
Capul.gland.℥ ß.
Boli armeni.℥ j.

M.f. emplaſtrum. Aut hujus loco Emplaſt. Oxycroc. nigrum Barbitonſoribus notum.

Quarto aut quinto quoquo die ſubtrahendam & divertendam eſſe materiam Pillul. aut potione leniente præſcripta, non ignoras.

Ac quamvis in doloribus Podagr. præſcripta cataplaſmata magnæ ſint efficaciæ & virtutis; nihilominus & Pultes, è medulla Panis albi & croco, lacte caprino incoctæ, vitellis quatuor ovorum additis laudare poſſum, ut & aquam ſequentem magnifacio in lancinationibus & doloribus artuum, inque inflammationibus maximis;

Aqua nobilis ad fluxiones podagricas.

℞. Aquæ Urticæ ard. ℔. ij.
Endiviæ.
Portulacæ.
Solani an. ℔. ß.
Boli Orient. ℈ ij.
Mucil. ſem. Pſili ext. cum Aq.
Portul. ℥ j. Miſc.

Imbuatur linteum, & apponatur tepide.

In eodem caſu,

D. JOANNIS NÆVII.

CONSILIUM XIII.

Examinatis omnibus ſymptomatibus & circumſtantiis, Vir Nobiliſſ. malorum omnium cauſam primam & originem Catarrhum invenio. Nam cum cerebrum, partim natura, jure hæreditario; partim ſtudiis & curis,

ris, nec non liberiore victu debilius, & humidius habeas; frequenter catarrhis afficitur, qui partim ventriculum & cet. partim juncturas feriunt. Hincillius vitio frigiditas, humiditas, cruditas & cet. Harum vero ſævi Arthritici dolores. Imo & hi ipſi Phlegmatici humores à renibus attracti obſtructiones ibidem, & calculum efficiunt. Ac cum innatum tibi ſit hoc malum, & multorum jam annorum vix aliqua omnimodæ liberationis ſpes apparet: In illo laborandum, ut minuatur flexio, ne tanta cum ferocia & impetu articulos petat. Ventriculus etiam blandis medicamentis evacuandus & corroborandus, ne tantam illuviem attrahat, collectam vero ut expellat. Quod Dei beneficio venæ ſectione, Diæta, & Pharmacis aſſequemur. Cum corpus potius ſit Cacochymicum, quam Plethoricum, refrigerii hepatis gratia ſecta Jecoraria pa-um ſaltem ſanguinis detrahatur.

II. Diæta in omnibus rebus non naturalibus exquiſite obſervanda; imo ſine hac nulla es ſalutis, Galeno teſte lib. de Curatione r ſanguinis miſſionem: Quod intempe-ntes, vinoſoſque inquit, ventri gulæque de-os Arthriticos, neque purgatione, neque guinis miſſione magnopere juveris. Nam vitæ intemperantiam crudorum humo- copiam ocyſſime colligunt; Verum ne manum quidem admovere tentan- eſt. Iis vero, qui præceptis ſalubri- obſequentur, ſummopere profue- principio veris primum quidem evacua-

Podagrici gulaſi non curandi.

ris; dein autem ad Exercitia victuſque rationem ſalubrem produxeris. Hæc ille.

Mulſa podagricis prodeſt. Potus ſit Mulſa è decem Aquæ partibus, & una mellis optimi; cui nux muſcata, & aliquot ſalviæ folia incoquantur.

III. Evacuatio corporis duplex requiritur; Univerſalis & Particularis. Univerſalem dico, quæ totius corporis ſentinam exonerat. *Unica formula univerſalis evacuationis non ſemper convenit.* Talis eſt ſemeſtris illa, Verna & Autumnalis ſub finem Februarii, & Bartholomæi diem inſtituenda; quæ annuatim, corporis conſtitutioni; quod ſingulis fere horis mutationibus eſt obnoxium, à Medico perito accommodanda eſt. Hoc tempore illa quæ à fratre meo in priori ordinata eſt conſilio, accommodata videtur; quod ſi continuo uſu alvum nimium ducat, potus ejus per diem ſuſpendi poteſt. Evacuatio particularis fit Pillul. communibus, quæ Medicis debiles fortes dicuntur, *Pillulæ debiles fortes.* quorum formulam præſcribo: Doſis numer. v. aut vij. hora ſomni, poſt parcam cœnam, Ventriculum, cerebrum, imo totum blande ſaburra ſua vacuabunt, & ab articulis divertent, ſi ſingulis menſibus bis in uſum vocentur familiarem:

℞ Spec. Hier. pic. ſimpl.
M. Pill. Maſticin. concil. an. ℈ ij.
de Hermodact. major.
minor.
Artheticarum an. ʒ ß.
Rhabar. el. opt. ℈ ij.
Agar. troch. ʒ ß.
Epythimi cret. ℈ j.
Maſtic. & gr. vij.

Iux

Iuæ Arthrit. gr. iiij.
Diagrydii gr. ix.
Squinanthi gr. iij.
Spec: Diarrh. Abbat. ℈ ß.
Pulv. pulveriſatis & cum aq. Betonicæ q. ſ. f. Maſſa, ex qua pro qualibet ʒ j. reform. pill. nu. xxj.

Aut ſi horum loco placet Elect. artheticum ſumatur hujus ʒ j. aut ʒ j. horis 4. ante prandium.

Morſuli & Electuarium de die bis ante prandium & cœnam; ſed ſingulis ſeptimanis alternatim uſurpanda:

Pinearum mund. & lotarum cum aq. Betonicæ ʒ iij. *Morſuli.*
Piſtac. rec. eodem modo lotarum & infuſar. per horas 3. ʒ ij.
Amygd. d. excoct. ʒ ij. ß.
Pul. Iuæ Artrithicæ ʒ ß.
Spec. dianthos ʒ j ß.
Arom. roſati Gabr. ʒ j.
Diarrhodon. Abb. ʒ ij.
Roſatæ novellæ Nicol. ʒ ß.
Sacch. albiſs. in aq. beton. & roſar. odoriſſ. ℥ x. f. confectio in Morſulis, ex quibus ſuperiores inaurentur.

℞ Conſ. Roſar. *Electuarium.*
Borrag.
Bugloſſ. an. ℥ j ß.
Roſmarin.
Peoniæ.
Betonicæ an. ʒ vj.
Zinzib. conditi ℥ ß.

Calami

Calami arom.cond.ʒ iij.
Cort. citri cond. ℥ j.
Diacori ʒ vj.
Chebul. cond. ʒ iij.
Nucis muſchat. cond. ʒ ij.
Pul.Iuæ arthet. ʒ j.
Spec.& de gemmis f.ʒ ß.
Diatrion ſantal. ʒ j.

Terantur terenda, & cum ſyr. de cortic. citri q.ſ.f. miſtura ad formam conditi tegatur folio auri. Unguento ſtomachali ter de die ventriculus inungatur. Elapſis aliquot diebus ſubſtituatur ceratum, quod, dum cibus capitur, removeatur.

℞. Ung. ſtomach. Noſtri ℥ ij.

℞. Cerati ſtomachi ℥ ij. extendatur ſupra corium ad formam ſcuti factum, tegatur ſerico, & interſuatur. Catarrhus denique cum inferiora, potiſſimum thoracem, affligat, Empl. ſuturæ coronali impoſito retrahatur.

℞. Maſſ. cerati pro bregm. ℥ ij.ß.

Divid. in duas partes æquales, & extendantur ſupra coria duo oblonga forma conſueta, tegantur ſerico, & interſuantur.

Diatrag.frig. cum bolo ſubinde ſub lingua liqueſcens, arteriam aſperam irrigat. Ligaturæ fortes circa nodos articulorum ſubinde repetitæ, magnam etiam avertendi fluxum efficaciam habent. Abſtinentia denique in Diæta magna te mole levabit.

Dolores ſpinæ & renum. Dolores ſpinæ, renum, & calculi, ung. & empl. mitigabuntur, clyſtere, & balneo ex

Malvæ,

Malvæ, Altheæ, Chamæmeli, Meliloti, Rad. Petroſelini, &c. decocto præmiſſis, aut etiam foment opro ſpina.

Clyſter.

℞. Fol. Malvæ.
Biſmalvæ.
Parietar.
Mercurial.
Branc. urſinæ.
Violar.
Flor. Chamæmeli.
Meliloti lutei an. m. j.
Petroſelini.
Apii an. m. ß.
Sem. Lini conquaſſ. ℥ ß.
Aniſi.
fenic. an. ℥ ij.
carui.
cymini an. ℥ j.
Rad. Altheæ ℥ j.
Petroſelini ℥ ß.
Baccar. lauri num. ix.
gr. Juniperi rec. m. ß.

Infund. herbæ cum rad. ac conquaſſ. reliqua craſſo modo, & ſimul omnia coq. in ſ. q. aq. ad caſum tertiæ partis.

℞. Col. ℔. j. in qua diſſolve,
Caſſiæ pro clyſter. ℥ s.
Bened. laxativ.
El. de ſebeſt. ſol. an. ℥ ij.
Ol. liliorum alborum.
Chamæmel.
Viol. an. ℥ j.

Butyri

Butyri recentis ſine ſale ℥ vj.
Vitelli ovi unius.
Zacc. rub. ℥ ß. *M.* f. clyſter.

Fomentum pro doloribus ſpinæ.

℞ Flor. Chamæmel. m.j.
*M*eliloti lutei.
Summ. anethi.
Brancæ urſinæ an. m. ß.
Iuæ arthrit. p.ij.
fol. Plantag.
roſar. rub. & albar.
Solani an. m.j.
Baccarum Lauri n.x.
Gran. Junip. m. ß.
fol. Hyperic. p.j.
Sem. Aniſi.
fenicul. an. ℥ ij. ß.
Rad. Altheæ.
Hermodact. an ℥ ß.

Incidantur incidenda & conquaſſ. & coq, omnia ſ. ar. in ℔. ij. ſ. Aq. fluvial. ad caſum 4. partis; Colaturæ detur in fictili cui addo in fine vini uſti ℥ j.
Signetur fomentum pro doloribus ſpinæ.

Unguentum

℞. Ol. liliorum albor. ℥ iij.
Violar. ℥ ß.
Amygd. dulc.
Chamom. an. ℥ iij.
Scorpionum ℥ ß.
Ung. Dialtheæ ℥ ij. ß.
Ping. Anatis ℥ ij.
M. Diſſolvendo f. Unguentum.

Emplaſtrum.

℞. far. fœnugræci,
Lini.

Sem.

Sem. Altheæ an. ℥ iij.
Malvarum ℥ ij. ß.
Pulv. Chamom. ℥ vj.
Meliloti. ℥ ij.
Parietanæ ℥ j.
far. hordei.
fabarum.
Mucillag. ſem. Lini.
fœnugræci ext. cum aq. Malva. an. ℥ iij. ß.

Pulveres cum farinis coquantur in Aq. Malvar. & fl. Chamom. q. ſ. ad ſpiſſitud. uſque, poſtea adde Mucilag. & cum cera ſ. f. Empl. tenax. Ung. inungatur poſt balneum, aut fotum, poſtea ſuperponatur Emplaſtrum.

Externa roborantia. Juncturæ fomento & unguento aſtringente corroborari poſſent, ſi cauteriorum fluxus eadem concederet, nihilominus periculum fieri poſſet.

Fomentum juncturas roborans.

℞ Aq. Chalibeatæ, aut ferratæ ℔. xxx.
Gallarum cupreſſi num. xx.
Gallarum quercuum num. x.
Rad. Hermodact.
Peoniæ an. ℥ j.
Salis communis m. ß,
Roſar. rub. ſicc. an. m. ß.

Conquaſ. gallæ, contundantur radices, & ſimul omnia coq. ad conſ. tertiæ partis, poſtea colentur. Colatura ſervetur uſui pro fomento.

Linimentum juncturas roborans.

℞ Sang. Draconis.
Sandaracæ commun.
Boli Armeni.

Aca-

Acaciæ.
Maſtichis.
Thuris.
Myrrhæ an. ℥ ij.
Terræ ſigill.
Amyli an. ℥ j.
Succi plantag.
Roſarum an. ℥ j.ß.

Pul. pulveriſ. & terantur in mortario longo tempore, donec omnia bene commiſc. & f. linimentum.

Divina Medicamentis præſto ſit benedictio.

Idem ad eundem de eodem caſu.

CONSILIUM XIV.

IAM dudum, Vir generoſe, de valetudine tua certior fieri deſideravi: præſertim de Cauteriorum, & medicamentorum proxime præſcriptorum ſucceſſu; Cognoſcere id certo ab aliis non potui; quod literæ demum tuæ ſignificant. Et lætor & gratulor ex animo cauteria feliciter cedere, neque dubito in poſterum idem expectandum eſſe, præſertim cum ſtupor & ſpaſmus remiſerint, & ſerum notabili excernatur quantitate; Ne vero concidant & conſolidentur omni cura prohibendum. Efficio id Ung. Apoſto. vel cera virginea; Carnem excreſcentem Alumine uſto, aut præcipitato conſumo abs-

Cauteria.

Vnguentum Apoſtolorũ conſolidationem cauterii prohibet.

Caro alumine uſto

que

que inſigni dolore. Verum forte Chirurgis veſtratibus præſtantiora ad manus.

& præcipitato conſumitur.

Pillul. debiles fortes humores exagitare credo, paulo cum fortiores ſint, cum humores à juncturis, & ab imis corporis partibus, elicere debeant. Verum ne irritemus crabrones, ſcribis, merito illas omittes. Ac cum liquor tenuis luteus per fontanellas excernatur, infuſum Rhabarb. ſubſtituatur:

Pillulas debiles fortes irritare podagram.

Infuſum Rhabarbari.

℞. Rhabarb. craſſ. contuſ ʒ ij.
Cinamomi pul. quantum cuſpis cultri capit.
Infunde per noctem in Aq. Endiviæ cochl. v.
Vini puri cochl. tria.
Stent in loco calido per 13. horas.
Incolat. expr. diſſolve
Mannæ elect. ℥ j.
f. potio leniens

Bilioſa egregie exercet excrementa. Pedes veſperi intumeſcere nihil abſurdi, ob peregrinationes & fatigationes frequentes. Fit is tumore potius meo judicio à vaporibus, qui facile quiete nocturna diſcutiuntur, quam humoribus.

Tumor pedum.

A nimio motu abſtinendum erit in poſterum, ne pedes, antea ſatis diuturna Arthritide debilitati, magis lædantur; cumque tumor ita manifeſte apparuerit, merito Topica præſcripta differuntur, non tam ob vitandam repercuſſionem, quam majorem attractionem. In excitandis cauteriis, ob Chantharidum admiſtionem, pedem cum dolore incaluiſ-

Cauteria non è cantharidibus, ſed lapide ruptorio.

ſe puto; quod, ut vitem, cum defenſivo fœliciter lapidem ruptorium adhibeo. Vale vir Nobiliſſ. & valetudinem tuam divino favente numine; cura diligenter.

In catarrho ſalſo, pro quodam Nobili viro,

D. HIERONYMI DONZELLINI.

CONSILIVM XV.

NEſcio quo fato in tuis literis bina paria virorum mihi nominaris, à quibus multa ego ac magna beneficia accepi, quos etiam ſummopere amavi, colui, ac reverenter obſervavi, ſed illud mihi ingratiſſimum fuit, quod illorum filios nuncias non levibus affectionibus conflictari, ac petis ut aliquid pro eorum ſalute velim ad te perſcribere: Quid pro alterius ſalute putem faciendum jam annotavi. Idem pro altero pro viribus conabor efficere, nam æque illos amo ac veneror, ac ſcio iſtius Reipublicæ ſalutem his baſibus fulciri. Si ſalſus iſte catarrhus junctus eſt, cum febri, & ſi ex Epatis calore nimio originem ducit, ſanguinis miſſionem probo ex baſilica, aut communi vena. Evacuatio fiat cum manna caſſia, melle ſolutivo. In ore ſemper ſit diacodion in forma ſolida, aut diatragacanthum cum bolo. Detur aliquando ſcrupulus unus pillularum de Cynogloſſa, aut in forma pillulæ, aut cum Saccharo roſato aut violato. Lac amygdalinum ſæpe bibatur,

Pillulæ de Cynogloſſa.

bibatur, præſertim ante ſomnum, additis & ſeminibus melonis, aut papaueris albi, ſi ita expediens videatur. Vinum ſit oligophorum, bibat aquam hordei cum iulepo violato, aut ſacchari decoctum cum pauxillo cinamomo. Sibi ſint ptiſana, malua, beta, cucurbita, ſpina- *Diata.* chia panis in iure coctus cum farina amyli, ſaccharo, ſeminibus melonis, ſalis uſus ſit moderatiſſimus, aues paruæ, vitelli ovorum, Maſſa anis, pinei nuclei ſint in frequenti uſu. Poorum dulcium ac redolentium caro cum elle coquatur ad formam Electuarii, cuius equens ſit uſus cum cochleari. Amygdalæ lces, auellanæ, pyra, oliuæ conditæ, lactuca, gloſſum, borago, piſces friabiles, optima. yrobalani chebuli conditæ: Diacitoniten e ſpeciebus, ſaccharum roſarum, ſaluberri-. Vini potentis, cœnæ plenioris, compota- *Fugienda.* num, præſertim à cœna, coitus frequentio- hypocauſti calidioris uſum fugito, Lixivi- dulce ter in menſe adhibeatur cum agari- ac roſis, & ſapone camphorato. Ante ſo- im ſumat cochleare unum conſervę Nenu- ris. In commiſſura coronali aſpergatur pul- arinæ in modum tenuiſſimus, ex roſis ſan-, ſumach, gallis, cornu cerui, bolo arme- oralliis, raſura Eboris, Parari etiam poteſt nea vocata hunc in modum.

Sacchari albiſſ. ℥ iij. *Saponea.*
Amyli.
Aquæ roſaceæ an. ℥ j.
e apud lentum ignem, donec mediocrem t conſiſtentiam, & formentur globuli, aut

 mor-

morſelli. Vſus erit ante ſomnum, atque etiam per diem. Probo etiam Vſum Trochiſcorum, quorum deſcriptionem vide apud Aetium, Tertiæ tetrabili, ſermone primo, cap. x. cuius titulus: De nauſea ex Galeno, ad Aſclepiadem autorem relati, inſuperabiles vocantur, ſeu Aſter. Saluberrimum etiam auxilium expertus ſum, decoctum mellis in aqua impoſitis roſis, hunc in modum præſertim ſi adeſt uſus.

Mulſa.

℞ Aquæ optimæ menſuras 4.
Mellis menſuram mediam.

Fiat decoctio & deſpumatio, deinde imponatur Sacculus plenus roſarum ſiccarum, & bulliant ad iuſtum tempus. Bibatur mane loco ſyrupi. Sed duo potiſſimum remedia puto fore efficaciſſima, quæ in me ipſo, ac multis aliis fuerunt, ut dixit Aſclepiades: χεῖρες τῶν θεῶν.

Bolus armenus ſub lingua detentus.

Bolus armenus orientalis, ruber ille, & levis, ſolus, ac ſimplex, in lingua poſitus, & palato admotus, in nocte præſertim, quo tempore ſolet fieri deſtillatio, ſiſtit ac ſiccat catarrhum, & capiti robur addit mirum in modum, ut videatur γοητεία, incantamentũ. Vim habet Theriacalem admirabilem.

Theriaca recens.

Alterum eſt Theriaca recens optima, quæ vires habet inſignes ad acres deſtillationes. De hac lege Galen. de Theriaca ad Piſonem. De bolo lege eundem Galen. 9. de ſimplic. medicament. capite de terra Samia. Tertium addo

Oſſa humana combuſta.

oſſa humana combuſta, craneum tamen eſt præſtantius;

℞ Puluer. oſſium humanorum combuſtor. ℥ j.
Corall. alb.

Raſuræ

..aſuræ Eboris an.℥j.
..amphoræ.℈j.
..iat puluis ſubtilis. Doſis ℥j. in vino aut
..ſſunt parari rotulæ cum Saccharo roſa-
..t violato miſceri. Hoc calamo currenti
..r occupationes, tum omnia præſens
..atè. Faxit Deus, ut optimo viro, ac meî
..imò ſint ſalutaria, à quo ſolo ſalus o-
..xpectanda.

..tarrho, ſeu ſalſa deſtillatione, cum frigida & humida ventriculi intemperie, ac calida iecoris & renum,

HIERONYMI CAPIVACCII

CONSILIVM XVII.

..M deſtillatio ſit fons omnium malo-
..um, nec infimas partes obtineat, quia
..iis eſt particeps: iure merito Illuſtriſ-
..Baro ſalſam expertus deſtillationem,
..inci optat & petit. Cui ut obſequio
..primum putamus Illuſtriſſimum Baro-
..generis primordiis decenter procrea-
..ox iam viuendi rationem ſibi ipſi uſque
..lverſam extitiſſe, ut ventriculum humi-
..igida diſcraſia corripiat, hincque chylus
..ſus non modo ob errorem externum
..natur; verum etiam alteratrix vi propo-
..emperantiæ labefactata ſuppetias ferat.
..lum pituita petit iecur, hoc feruido ſuo
.., ſalſam reddit pituitam, quæ ut à cali-

dioribus renibus allicitur, in arenulas, & quandoq; in calculos ob efferueſcentiā renum mutatur. Vt vero à frigido cerebro ſuſcipitur, & hinc ad pectus & ſubiectas partes depellitur, deſtillatio oboritur. Hæc mala cū ita habeant, partes Medici dogmatici haud aliæ eſſe debent, quā vt ventriculus calefiat, ſicceturq;. Iecinoris & renum incendium corrigatur, capitis frigiditas deleatur & materiæ morbificæ, ac potiſſimum pituitoſæ auertantur, deriuentur, & prorſus extirpentur Quos ſcopos maiori ex parte perfici poſſe confidimus, tū quia mala malignitatis apicem nondum attigere, tum quia virtus mediocre robur adhuc habeat. Cæterum cum hæc vitia non exiguam magnitudinem ſint adepta, & virium robur per ætatem ad refractionem aliquantiſper tendere videatur, quanquam tuto ſcopos perfici poſſe, haud ambigamus. Non tamen vel celeriter, vel admodum feliciter amotionem pollicemur, ut opus ſit, & temporis diuturnitate aliqua, & valentibus præſidiis, nec minus Illuſtriſſi. Patientis obſequio. Vnde hac ſalutis ſpe concepta ſuademus, ut quamprimum ineunte vere, quod ipſi noxium ſeſe offerre ſolet, præſidiorum materias amplexetur, & primum quoad chirurgica. Cum deſtillatio ſit ſalſa, & potiſſimum corporis habitus ille ſit, qui non eſt expers ſanguinis, rationem ſaltem cauſæ, ſine qua non adepti, cenſemus, ſanguinem eſſe inaniendum. Siquidem & cauſæ, ſine qua non occurrimus, & ex accidenti iecinoris & renum feruorem compeſcimus. Sanguinem autem vacuandum ideo indicamus, per dexteram iecorariam,

cum

ınguis ita poſtulet, nec virtus diſſuadeat.
:us autem præſens ſanguinis copiam va-
ım pernoſcet.
ter venæ ſectionē probantur fonticuli:
uidem ſecundum brachium ſiniſtrum,
ıs ſecundum crus dextrum. Siquidem
beneficio, nec cerebri, nec iecinoris
acanea torquere poterunt. Quo autem
erias medicinales. Leniatur, aluus vel
cum exiguo Diacatolicone & Manna:
ɔtionem magis exoptat, vel Manna cum
oſaceo ſolut. vel melle violato ſolut. ne-
upū roſatū ſolut. improbamus, quemad-
n aluo ſtiptica perſeuerante, mediocres
ıs, ut admittat, ſuademus. Materia autem
ioni obtēperans reddatur. Medicamen-
poſito ex melle roſato acetoſo ſimpl. vel
ɔxymel. ſimplici, ſyrupo de pomis ſimpl.
ragine, additis cichoraceis. Et poſt pri-
urgationem etiam Betonica.
ı uſus inter initia, ob vim calculis adver-
, ſuſpicionem quandam nobis tribuit.
nateria iam ſoluentibus cedens, potiſſi-
Agarico deiiciatur, addito Rhabarbaro,
uſis cum decocto pectorali, cum foliis
additis melle roſat. ſolut. & Manna, vel
cum Caſſia, ſi magis potio arrideat. Quæ
propoſitorum accommodata ſit admi-
o, ut ſolum præſenti Medico eſt perſpe-
à nobis ſilentio obuoluitur. His ergo
otius præcuratione celebratis, expedit
am cerebro infenſam deſtillationis
n ad nares deriuare; Medicamento ſane
to ex ſucco Betonicæ, Sambuci, Nigel-

Betonica calculo adverſa.

Particularia remedia.

læque, additis pro tolerantia mitioribus, ut Manna, vel maxime aqua hordeacea. Hinc confugiendum ad medicamentum, quod prorſus materiam morbificam ſiccare & abſumere ſit idoneum, neque viſcerum intemperantias augeat, ut confici poſſet decoctum ex opt. Chyna & tertia parte rad. Saſſafras, additis Cichoraceis, Tuſſilagine & Betonica, & potiſſimum proderit, ſi per 40. dies potet, ſiquidem ſalſæ pituitæ actio eſt adeo efficax, ut decocti tanta copia indicetur, ita ut non niſi pluribus vicibus ſit propinanda. Hortamur etiam Illuſtriſſimum Baronem, ut tempore decocti & poſt, antequam ambiens æſtuoſus reddatur, capiat Electuarium confectum ex mithridato, Stœchade, Betonica, permixtis cum Conſerua Cichor. & roſarum, quæ ſane conſeruæ etiam ſolæ per æſtatem mirifice proderunt. Cæterum cum opere precium ſit, viſcerum intemperantias corrigere, præſertim autem capitis, Ventriculi, Iecinoris, ac renum gratia, capitis mirifice iuuaret ſtillicidium in futuram coronalem ex aquis medicatis moderate calefacientibus. Cuiuſmodi ſunt aquæ Diui Petri in agro Patauino ſcaturientes, quibus etiam emolumentum afferrent medicamenta ei parti applicata, quæ ex ſtœchade, & Betonica, Hyſſopo, & ſimilibus parantur.

Decoctum China & ſaſſafras.

Stillicidium.

Cuius claſſis eſt quoq; Ceratum ex Betonica. Nec non capitis ablutio, cum propoſitis, addito Agarico. Merito autem ventriculi medicamentum nulli poſtponendum erit, ſi componatur ex oleo de ſpica, de abſynthio, de

Oleum ſtomachale.

menta

ta,nuce myriſtica,maſtichino, *additis* Ci-
om. Mace, ligno aloes & Caryophi*ll.* in
vatico vel alio vino generoſo infuſis. Et
ioram celebrata in duplici vaſe coctione,
rgat, & reſultet oleũ,quo ſi ventriculus fo-
ur, eius diſcraſia omnibus numeris ſupera-
t. Cauſa autem Iecinoris, Cichoracea cum
uo aceto mixta & applicata, ejus feruorẽ
ittent. Quibus etiam & conſimilibus ad
ellandum renum incendium uti licebit.
erum cumulatiſſime & Iecinoris & renum
ıoderatum calorem caſtigabit, ambiente
lo exiſtente, potus & aquarum Lucenſi-
, & ſeri lactis caprini in ſummo depurati.
horum uſum inhibebit ventriculi frigi-
,ſi ante & eodem tempore, & poſtea calo-
is multifariam adminiſtratis foueatur ven-
lus.
Cæterum cum materiæ tam chirurgicæ,
n medicinales multo efficacius indicantia
unt, ſi apta materia Diætetica accedit (ut
ta & proportione deſtituta, cauſæ morbi-
vim adipiſcitur) propterea ſancimus ne-
rium eſſe, quælibet in victu errata eſſe
nda. Et merito omnem aeris inclemen-
& impuritatem evitet. Cibus ſit modera-
& moderate attenuans probi ſucci, ut à
rice ſine multo labore ſuperetur, ac ab
iltrice diſtribuatur, ut pateat intenſũ fore
entum, ſi ex lacte, paſta, leguminibus, aro-
s caput petentibus, & iecinoris incendi-
ugentibus, & ſimilibus formetur, ſiue ſint
, & quælibet alia eſculentorum genera.

Potio ſit compar, ut nec vina generoſiora, nec acerba, nec auſtera, ſint futura vtilia. Et dum capit decoctum ex Saſſafras, vinum vel intermittendum, vel exigua quantitate bibendum, cum ſecunda decoctione permixtum, præſertim ſi ventriculus ſecundi decocti potum non facile ferat. Adhæc & ſomnum diurnum non vehementer amet, imo prorſus deſpiciat, niſi ſtrenue cogat conſuetudo. Nec poſt cœnam, niſi duab. horis tranſactis, ſomno fruatur. Aluus ſingulis dieb. vel quod plurimum eſſe debet, alternis reſpondeat, vel ſpondeat, vel ſponte natura operante, vel mediocriter adiuta, vel prunis vel paſſulis conditis ſaccharo, & poſtulante natura, etiam Manna in prima menſa aſſumptis, neque urgente neceſſitate mitiora Enemata, vel glandes improbamus, vel minus oportet modum in motionibus corporis ſervare, & ut cibo repleto ventriculo quieſcere conducat; Ante cibum exercitatio ſit ſalutaris. Expedit denique, ut mentis munia mediocritatem ſeruent. Et hæc, &c.

In catarrho ſuffocatiuo

CONSILIVM XIX.

SEcunda hora noctis iacuerat nudo pectore diu, tandem cœpit ſtertere, & anheloſe reſpirare, adeo ut ſpuma nares & os palmæ latitudine tegeret. Apoplecticus videbatur, oculis apertis, ſine mente, ſola reſpiratione à mortuo diſſidens, cum ſtertore grauiſſimo. Excitavimus

cum ſuffitu Carabæ, aq. ſtillatitia con-
oplex. Electoriſſæ noſtræ. Poſt curaba-
illum deferri in calefactum hypocau-
ne phlegma continuo delabens frigore
ſaretur, fieretq; ad expulſionem contu-
is. Redierat interea temporis ad ſeſe, per
,etiam propinabamus hancaquam:

.Aq.infuſ.lauend.℥ j.ß.
lilior,conuall ℥ j.
Pul. Caſtorei ℈ ß.
Aq.Cinamomi ℥ j.Miſc.

ires & tempora inungebamus, ol. nuc.
h. iuſculum datum è cereviſia cum buty-
pectorata hinc pituita mediocriter.

Hora quinta mane appl. Enema. *Enema.*

.Maluæ m.j.
Biſmaluæ.
Parietariæ.
Origani.
Maioranæ.an.m.ß
ad.& gr.Pæoniæ an.ʒ.ij.
o.ſtœch. Arab.p.j.
Centaur.
Rutæ.
luæ arthetic.
Herbæ Paralyſ.
Hiſſopi an.m.ß.
m.Lini.
Fœnugræci.
Maluæ.
Aniſi.
Fœniculi an.ʒij.
Agar.cand.ʒ.ij.

Coq.in ſ.q.ad medias, Col.
℞.℥.xj.adde Hieræ comp. ſeu Logadii.
Diaphœn.an.ʒ.iij.ß.
Ol.Chamæm.
Anethi an ℥j.
Cherini.
Rutæ an. ℥.ß.
Sacc.rubei ℥j.
Vitelli ouor.nu.ij.
Salis ℈j.M.pro Clyſtere.

Poſt Enema, quod non poterat infundi, cum ſpiritum ob ſtrangulatus periculum continere nequiret, de die alternatim aliquid de ſyr. ſeq. ſorbendum. Poſt interuallum vnius horæ aliquid ſimiliter de Electuario ad quant. dimidiæ auel'anæ.

Syrupus. ℞.Syr.de hyſſopo ℥ vj.
de ſtœch.comp.℥ ß.
Oxymell.Scill.℥j.
Simpl. ℥ß.
Aq.infuſ. lauend.℥j.
Hiſſopi ℥ ß Miſc.

Syrupus iſte optime linguæ affricabatur, & cum ſucceſſu fœliciter ſublatus ſtertor, & ſpirationis difficultas:

Electuarii. ℞.Conſ.ſaluiæ.
Anthos,
Beton.an.ʒ vj.
Loch.ſani & expert.
de ſquilla an. ℥ ß.
Mithrid.opt. ʒj.
Spec.diapraſſii.

Dian-

Dianthos.
Plirisarc.an. ℈j
Diacaſtor. ℈ ß.
Syr. de hyſſopo q. ſ. fiat Elect.
[h]oram tertiam pomeridianam, vel poſt
[ha]m duabus horis uſurpandam exhibuit
[potio]nem ſeq. ex incidentibus & abſtergen-
[tibus]: ℞. Rad. feniculi, *Potio lenta.*
Petroſelini an. ʒ iij.
Ireos Illyr. ʒ ij. ß
Pæoniæ ʒ ij.
Enulæ camp. ʒ j. ß.
Liquir. raſæ ℥ß.
[Se]m. aniſi.
feniculi an. ʒ iij.
Chartami excor. in petia ʒ ij ß
Gran. pæoniæ ʒ iij
Hordei mundi m. j.
Prunor. vng. nu. vj.
Iuiubarum nu. iij.
Paſſular. ℥ ß.
[H]erb. hyſſopi m. j.
Praſſii.
Tuſſilag.
Maioran.
Origani.
Beton. an. m. ß.
Saluiæ.
Stœch. Arab. an. p. j.
fol. ſenæ Alex. ʒ viij.
Agarici in oxymell. infuſi ʒ v.
Zinzib. ʒ ij.
Coq. in ſ. q. aq. ad mediet.

℞ Col.

℞. Col.℥ xiiij. dulcoretur additis,
Mellis deſp.℥ j.ß.
Syr. de hyſſopo ℥ j.ß.
de ſtœch. compoſit.
Oxym. ſimpl.
Scyllit. an. ℥ ß.
Cinam. elat. pul. ʒ j.

Suſpendantur in petia, & ſæpe poſt unam aut alteram ebullitionem exprimatur; & fiat potio longa pro 4. doſibus.

In catarrho ſuffocatiuo, pro viro quodam Nobil.

D. IOANNIS CRATONIS

CONSILIVM XX.

CAtarrhus ita illi moleſtus fuit, ut inter cibum ſumendum, item noctu aliquoties ob compreſſionem ſpiritus cogeretur ſurgere, & deambulando materiam diſcutere, quod ni faceret, in maximam difficultatem anhelitus, & quaſi ſuffocationem incidere videbatur. Diuerſionem catarrhi in conſtatiſſimo viro natura nos docet, cum minus male habeat, cum podagrica mala adſint. Quomodo autem diuertendum ſit ambigo, præſertim cum interdum brachia poſt ſomnum quaſi deſtitui conqueratur. Etſi vero cauteriorum uſu ad curationem nihil videtur melius, quæ non ſolum in crure; ſed etiam brachiis adhibenda cenſerem; tamen ob hyemem in terea fortiſſimo, lixiuio, & panno aſperiore cubitum confricarem, atque

que hoc modo exulcerarem iſtas partes, quæ ne conſolidentur; ſed plurimum materiæ efflueret operam darem. Non abſque dolore fit: ſed ob utilitatem æquo animo ferat. Quum vero ob fluxionem ad pectus, ſit aucta intemperies in ipſo, neque decoctum guaiaci à præſenti Medico exhibitum, frigiditatem iſtam, & humiditatem præter naturam tollere potuerit, duobus remediis præcipue utendum cenſerem. *Primum eſt:* *Remedia duo, frigid. & humid. intemp.*

℞. Succi veronicæ. Vel.

Syrupi de betonic. ℥ iiij.

Extract. calamaromat. ʒ j. Miſce. Sumat mane cochlearia duo uſque ad dies decem. Hoc medicamentũ ſi prodeſſet parum, aliis decem diebus decoctum cardui benedicti cum yrupo de ſucco cardui ſumeret, & cum mane lide bibiſſet, lecto ſe per duas horas conti-rat. Hæc duo remedia ſervata optima victus tione ſi non prodeſſent integre, expurgato rpore ad cauterium devenirem, quod etiam ri debet ante illa duo remedia. Ad purndum nihil melius eſſet oxymelle cum agari. Oxymel compoſitum Geſneri quoque aduceret. Sed omitterem helleborum alm, & agarici pondus augerem. Valde aſtaticis comperi prodeſſe, eoque omnino manna & ſyrupo roſato ſolutiuo vtendum ſeo. De Thermis eſt quæſitum. Cum autem alorem naturalem refocillandum, ad diueram quoque materiam catarrhi, trahendo foras, & abſumendum nihil illis videatur enientius, ſane ego quoque hoc auxilium minime *Purgatio Oxymel. Geſn. Aſthmaticis prodeſt.* *Thermæ.*

minime negligendum arbitror. Vellem autem eiuſmodi eſſe, quæ calefaciant & ſiccent, cutim exulcerent, & potari etiam poſſint.

In catarrho, cum periculo ſuffocationis, pro Conſule quodam Argentoratenſi.

D. IOANNIS CRATONIS

CONSILIVM XXI.

Catarrhi pectorales cur difficulter curentur.

Difficile quidem eſt curare catarrhos, qui in pectus decumbunt, idque multis de cauſis, quarum prima eſt, quia capitis temperies plurimum mutata, & pectoris omnia vitia per ſe grauiora ſunt: Altera, quod propemodum indicationes curatiuæ diverſæ incurrant: Materia enim quæ fluit, cum tenuis ſit, refrigerantia & incraſſantia requirit: Ea vero quæ expectoranda ſunt, & ipſos pulmones iuuent, incidentia & abſtergentia cum dulcedine quadam requirunt Denique diuturni catarrhi plerumque Melancholicos faciunt, quia vel de recuperanda ſanitate deſperant, vel varia ac propterea non perpetuo recta, vel tuta medicamenta tentant: Vtcunque autem ſit, natura morbi atq; ægri recte conſiderata, huic viæ, quam ratio monſtrat, inſiſtendum eſt, atque illud Hippocratis, tenendum; ſecundum rationem facienti, ſi non ſuccedat ſecundum rationem non eſt ad aliud tranſeundũ, dum manet, quod à principio viſum eſt rectum. Poſſem vero

Expectorantia qualia.

Diuturni catarrhi plerumque Melancholicos faciunt.

Canon Hippocratis.

e natura ægri atq; morbi mihi perſpecta
orata recitare;ſed omiſſis prolixis com-
:ionibus,tria mihi in hac curatione præ-
neceſſario obſeruanda videntur. Pri- 1.
ut temperies cerebri, quæ haud dubie
& humida eſt,corrigatur,& opera detur,
ab internis cauſis, vel externis lædatur.
do, ut tenuitas materiæ fluentis corriga- 2.
ertio, ut pectori, ad quod catarrhus fluit 3.
ratur,ne vel catarrhus ſuffocet, & ſpiri-
iquando cum periculo intercipiat, vel
nes offendat.

od ad primum attinet, plurima quidem
mnes Medicos reperiuntur remedia;ve- *Intemperiem calidam & humidam capitis corrigentia.*
: cum nimia caliditate exſiccant, minime
nt:Itaq; lotiones etiam ex decocto frigi-
atque ſiccantium herbarum,cum in ab-
ne plerumque peccetur, parum pro- *Valdè exſiccantia non ſunt tuta.*
.Verum cum vel conſuetudo, vel neceſ-
quirit, lixiuium, inquo folia roſarum
um & folia myrthi ſint cocta, adhiberi
modo poſtremo aqua frigida caput ab-
& pannus calidus fumigatus pul. roſar.
tyrace applicetur. Poteſt & ſacculus ex *Sacculi catarrhum exſiccantes & ſuſpendentes.*
: myrtho fieri, atque pulueres corallo-
ldi, qui ſuturæ coronali frequenter ap-
ır. Si maior exſiccatio requiritur, ſaccu-
urfuribus hordei macris, & gummi he-
ıaretur, & poſteriori parti applicetur.
ero nimium vehementi impetu ruit, ac-
ır fermentum, & cum puluere Santalor.
rum, atque aceto ſubigatur, & capiti tan-
Emplaſtrum imponatur. Non velim

(quod

quod quidam faciunt) ſpiritum vini adiicere.

Veſicatoria quando adhibenda.

Vnam ſpem plerique habent in veſicatoriis, & fermento aceto humefacto, inſpergunt puluerem cantharidum, ac abraſis capillis in ſutura coronali applicant. Sed hoc remedium, non arbitror prius adhibendum; quam extrema neceſſitas, hoc eſt, ſpiratio intercepta hoc poſtulet. Cum.n.ea actio per quam vita ſuſtentatur, ceſſat, fortiora omnia ad ſeruandam vitam ſubminiſtranda ſunt, ut tutum ſit, non modo veſicatoria, ſed etiam cauteria, frictiones, fortes ligaturas, & omnia, quæ diuertunt materiam, adhibere. De cauſis vero tam internis, quam externis lædentibus cerebri intemperiem, & præcautione, longus futurus eſſet ſermo, ſi ſingula perſequi velim; Aerem humidiorem, ſiue calidus ſit, ſive frigidus, oportet vitare, nec ex calido loco (quod non parum obeſt) ſe ſubito in frigidum conferre debet; Subterranea omnia loca, item cubicula humida, ut ſunt ea, quæ teſtudine tecta ſunt, & concamerata vitanda; non admittendus aer nocturnus, nec apertis feneſtris dormiendum. Noctu atque interdiu in ore geſtet hos orbiculos:

Rotulæ intercipientes.

℞.Boli armeni præpar.℥ ij.
Gummi Arabici.
Tragacanthi an.℈ ij.
Sem.papau.albi ℥ j.
Nucis moſch.toſtæ ℥ ß.
Sacchari penidii ℥ j.
candi ℥ ß.

Cum

ım mucilagine ſem. cydoniorum ex aqua
f. orbiculi parui. Utatur optima victus
e, & omnia, quæ caput fumis replent,
Ea cum haud dubie prolixe monue-
ſedici, à quibus conſilia Magnificus Do-
habet, recenſere ſupervacaneum eſſet.
num non eſt prætermittendum, ut à ci-
npto, pulvere, qui evaporationem pro-
t, vel carne, aut ſucco cydoniorum uta-
ılvis hoc modo fieri poteſt:

Coriandri præparati ℥ vj. *Pulvis pepticus vel morſula.*
Coralli rubri.
Roſarum rubear. an. ℥ j.
Margarit. ℈ j.
Sacchari ℥ v. Miſc

ulvere uti non velit, diſſolvatur Saccha-
ı aqua roſacea, & addatur parum ſucci
iorum, ac fiat confectio in morſulis.
t unum poſt cibum, vel cochleare par-
le pulvere ſumat. Hæc, quæ modo re-
nt, ad ſecundam etiam noſtram inten-
n, videlicet ad interceptionem, & te-
em materiæ inhibendam faciunt. Cæte-
ıbi ea materia paulo vehementiori im-
uit, vel coqui nequit, atque difficultatem
ıonis facit, continuandus interdum eſt
ſyruporum refrigerantium, ut ſyr. de pa-
e, de jujubis violarum, qui vel miſceri,
paratim dari in aliqua aqua, cui decoctum
ten addatur, poſſunt. Item diacodion,
iſta eſt deſcriptio:

Capitum papaveris albi, nu. x. *Diacodion.*
Siliquarum pinguium ℥ j.

Myrtillorum ℥ vj.
Bulliant in ℔. iiij. aquæ
ad remanentiam ℔. j.
Additis ſacchari penidii ℥ iij.
ad ſpiſſitudinem ſufficientem.

Sumat vel de ſyrupis, vel de diacodio iſto cochleare unum, vel duo, hora decubitus, Si magis vellet catarrhum exſiccare, accipiatur ſcrupulus unus pillular. de cynogloſſa, atque de eo reformentur pillulæ novem. De quibus ſumat hora decubitus tres, maxime cum hoc malum, ſicut ſuperioribus diebus factum eſt, Magnificum virum urget. Poteſt tuto etiam integer ſcrupulus pro una doſi ſumi. Scio iſto uno remedio non paucos, qui graviſſimis catarrhis infeſtati ſunt, ſanatos.

Pillulæ de cynogloſſa.

Pectoralia.

Tertia intentio etiam ex ſecunda pendet, ſed cum in omnibus morbis pectoralibus plurimum adjumenti à bolo armena eſſe, periti Medici ſciant, meum eſt conſilium, ut interdum cum diacodio, à me præſcripto, bolus adhibeatur, & interdum etiam lambendo hujus pauxillum aſſumatur. Poteſt vero ad ℥ j. diacodii ʒ j. boli addi: Pectus autem ſæpe inungatur ſequenti unguento:

Bolus armena.

Vnguentum pectorale.

♃. Ol. amygdal. dulc. ℥ j. ß.
Pinguedinis gallin. ℥ j.
Croci ℈ j. Miſce.

Decoctum pectorale raparum.

Geſtet linteolum triplicatum ſupra pectus, idque ſemper muniat. Interdum etiam bibat decoctum Raparum hoc modo: Accipiantur Rapæ, iiſque cortices adimantur ac incidantur, & affuſa aqua, coquantur parum,

, abjiciatur primum jus, deinceps rurſus aqua affundatur; exprimatur ſuccus, cui atur parum butyri recentis, & ſacchari di. Quantum hoc decoctum in morbis pecalibus proſit, ac materiam in pulmone ectam ſolvat, reipſa comperi. Itaque Maſico Domino diligenter commendo; & ſæpe mutet Medicos & Medicinas, cum in grave ſit periculum, moneo. Ut autem hæc enigniſſimo Deo fortunentur, precor. *Medici & medicinæ non ſæpe mutandæ.*

deſtillatione à capite, memoriæ diminutione, rtigine, ſpatulæ ac pectoris doloris dolore, ventriculi debilitate, & urinæ ſabuloſitate.

D. HIERONYMI CAPIVACCII,

CONSILIUM XXII.

Onqueritur Reverend. Patiens de quadam capitis deſtillatione, memoriæ diinutione, ac dum cibus concoquitur, præter ia tempora, de vertiginoſa affectione, de levi uodam ſpatulæ & pectoris dolore, præterea e ventriculi debilitate, & deinde de urinæ ſauloſitate. Quorum malorum, ne ea gratis clata eſſe videantur, quædam indicia in melium ſunt proponenda. Ut autem à deſtillatione incipiamus, dicimus eam manifeſtari ex o, quia noſter patiens aſſidue ferme exſpuee cogitur, doloremque quanquam levem, in umero & pectore per intervalla percipere ſolet. Aliquando autem, ſed potiſſimum,

læque, additis pro tolerantia mitioribus, ut Manna, vel maxime aqua hordeacea. Hinc confugiendum ad medicamentum, quod prorſus materiam morbificam ſiccare & abſumere ſit idoneum, neque viſcerum intemperantias augeat, ut confici poſſet decoctum ex opt. Chyna & tertia parte rad. Saſſafras, additis Cichoraceis, Tuſſilagine & Betonica, & potiſſimum proderit, ſi per 40. dies potet, ſiquidem ſalſæ pituitæ actio eſt adeo efficax, ut decocti tanta copia indicetur, ita ut non niſi pluribus vicibus ſit propinanda. Hortamur etiam Illuſtriſſimum Baronem, ut tempore decocti & poſt, antequam ambiens æſtuoſus reddatur, capiat Electuarium confectum ex mithridato, Stœchade, Betonica, permixtis cum Conſerua Cichor. & roſarum, quæ ſane conſeruæ etiam ſolæ per æſtatem mirifice proderunt. Cæterum cum opere precium ſit, viſcerum intemperantias corrigere, præſertim autem capitis, Ventriculi, Iecinoris, ac renum gratia, capiti mirifice iuuaret ſtillicidium in ſuturam coronalem ex aquis medicatis moderate calefacientibus. Cuiuſmodi ſunt aquæ Diui Petri in agro Patauino ſcaturientes, quibus etiam emolumentum afferrent medicamenta ei parti applicata, quæ ex ſtœchade, & Betonica, Hyſſopo, & ſimilibus parantur.

Decoctum China & ſaſſafras.

Stillicidium.

Cuius claſſis eſt quoq; Ceratum ex Betonica. Nec non capitis ablutio, cum propoſitis, addito Agarico. Merito autem ventriculi medicamentum nulli poſtponendum erit, ſi componatur ex oleo de ſpica, de abſynthio, de menta

Oleum, ſtomachale.

,nuce myriſtica,maſtichino, additis Ci-
m. Mace, ligno aloes & Caryophil in
atico vel alio vino generoſo infuſis. Et
oram celebrata in duplici vaſe coctione,
gat, & reſultet oleũ, quo ſi ventriculus fo-
r, eius diſcraſia omnibus numeris ſupera-
. Cauſa autem Iecinoris, Cichoracea cum
o aceto mixta & applicata, ejus feruorẽ
tent. Quibus etiam & conſimilibus ad
ſandum renum incendium uti licebit.
rum cumulatiſſime & Iecinoris & renum
oderatum calorem caſtigabit, ambiente
o exiſtente, potus & aquarum Lucenſi-
& ſeri lactis caprini in ſummo depurati.
horum uſum inhibebit ventriculi frigi-
, ſi ante & eodem tempore, & poſtea calo-
s multifariam adminiſtratis foueatur ven-
lus.

Cæterum cum materiæ tam chirurgicæ,
n medicinales multo efficacius indicantia
ınt, ſi apta materia Diætetica accedit (ut
ta & proportione deſtituta, cauſæ morbi-
vim adipiſcitur) propterea ſancimus ne-
rium eſſe, quælibet in victu errata eſſe
nda. Et merito omnem aeris inclemen-
& impuritatem evitet. Cibus ſit modera-
& moderate attenuans probi ſucci, ut à
rice ſine multo labore ſuperetur, ac ab
ultrice diſtribuatur, ut pateat inſenſũ fore
ientum, ſi ex lacte, paſta, leguminibus, aro-
is caput petentibus, & iecinoris incendi-
augentibus, & ſimilibus formetur, ſiue ſint
a, & quælibet alia eſculentorum genera.

Potio ſit compar, ut nec vina generoſiora, nec acerba, nec auſtera, ſint futura vtilia. Et dum capit decoctum ex Saſſafras, vinum vel intermittendum, vel exigua quantitate bibendum, cum ſecunda decoctione permixtum, præſertim ſi ventriculus ſecundi decocti potum non facile ferat. Adhæc & ſomnum diurnum non vehementer amet, imo prorſus deſpiciat, niſi ſtrenue cogat conſuetudo. Nec poſt cœnam, niſi duab. horis tranſactis, ſomno fruatur. Aluus ſingulis dieb. vel quod plurimum eſſe debet, alternis reſpondeat, vel ſpondeat, vel ſponte natura operante, vel mediocriter adiuta, vel prunis vel paſſulis conditis ſaccharo, & poſtulante natura, etiam Manna in prima menſa aſſumptis, neque urgente neceſſitate mitiora Enemata, vel glandes improbamus, vel minus oportet modum in motionibus corporis ſervare, & ut cibo repleto ventriculo quieſcere conducat; Ante cibum exercitatio ſit ſalutaris. Expedit denique, ut mentis munia mediocritatem ſeruent. Et hæc, &c.

In catarrho ſuffocatiuo

CONSILIVM XIX.

SEcunda hora noctis iacuerat nudo pectore diu, tandem cœpit ſtertere, & anheloſe reſpirare, adeo ut ſpuma nares & os palmæ latitudine tegeret. Apoplecticus videbatur, oculis apertis, ſine mente, ſola reſpiratione à mortuo diſſidens, cum ſtertore grauiſſimo. Excitavimus

cum ſuffitu Carabæ, aq. ſtillatitia con-
oplex. Electoriſſæ noſtræ. Poſt curaba-
illum deferri in calefactum hypocau-
ac phlegma continuo delabens frigore
ſtaretur, fieretq; ad expulſionem contu-
us. Redierat interea temporis ad ſeſe, per
;, etiam propinabamus hanc aquam:

C. Aq. infuſ. lauend. ℥ j. ß.
lilior, conuall ℥ j.
Pul. Caſtorei ℈ ß.
Aq. Cinamomi ℥ j. Miſc.

ures & tempora inungebamus, ol. nuc.
ſch. iuſculum datum è cereviſia cum buty-
expectorata hinc pituita mediocriter.

Hora quinta mane appl. Enema.

℞. Maluæ m. j. *Enema.*
Biſmaluæ.
Parietariæ.
Origani.
Maioranæ. an. m. ß
Rad. & gr. Pæoniæ an. ʒ. ij.
Flo. ſtœch. Arab. p. j.
Centaur.
Rutæ.
Iuæ arthetic.
Herbæ Paralyſ.
Hiſſopi an. m. ß.
Sem. Lini.
Fœnugræci.
Maluæ.
Aniſi.
Fœniculi an. ʒ ij.
Agar. cand. ʒ. ij.

Coq.in ſ.q.ad medias, Col.

℞.℥.xj.adde Hieræ comp. ſeu Logadii.

Diaphœn.an.ʒ.iij.ß.

Ol.Chamæm.

Anethi an ℥j.

Cherini.

Rutæ an. ʒ.ß.

Sacc.rubei ℥j.

Vitelli ouor.nu.ij.

Salis ℈j.M.pro Clyſtere.

Poſt Enema, quod non poterat infundi, cum ſpiritum ob ſtrangulatus periculum continere nequiret, de die alternatim aliquid de ſyr. ſeq. ſorbendum. Poſt interuallum vnius horæ aliquid ſimiliter de Electuario ad quant. dimidiæ auelanæ.

Syrupus. ℞.Syr.de hyſſopo ℥ vj.

de ſtœch.comp.℥ ß.

Oxymell.Scill.℥j.

Simpl.℥ß.

Aq.infuſ. lauend.℥j.

Hiſſopi ℥ ß Miſc.

Syrupus iſte optime linguæ affricabatur, & cum ſucceſſu fœliciter ſublatus ſtertor, & ſpirationis difficultas:

Electuarii. ℞.Conſ.ſaluiæ.

Anthos,

Beton.an.℥ vj.

Loch.ſani & expert.

de ſquilla an.℥ ß.

Mithrid.opt. ʒj.

Spec.diapraſſii.

Dian-

Dianthos.
Pliriſarc.an. ℈j
Diacaſtor.℈ ß.
Syr.de hyſſopo q.ſ. fiat Elect.
horam tertiam pomeridianam, vel poſt
am duabus horis uſurpandam exhibuit
onem ſeq.ex incidentibus & abſtergen-
s: ℞. Rad.feniculi. *Potio len-ta.*
Petroſelini an. ʒiij.
Ireos Illyr. ʒ ij. ß
Pæoniæ ʒ ij.
Enulæ camp. ʒ j. ß.
Liquir. raſæ ℥ß.
Sem.aniſi.
feniculi an. ʒ iij.
Chartami excor. in petia ʒ ij ß
Gran. pæoniæ ʒ iij
Hordei mundi m.j.
Prunor. vng. nu. vj.
Iuiubarum nu. iij.
Paſſular. ℥ ß.
Herb.hyſſopi m.j.
Praſſii.
Tuſſilag.
Maioran.
Origani.
Beton.an.m.ß.
Saluiæ.
Stœch. Arab. an. p.j.
fol.ſenæ Alex. ʒ viij.
Agarici in oxymell. infuſi ʒ v.
Zinzib. ʒ ij.
Coq.in.ſ.q.aq.ad.mediet.

℞ Col.

que hoc modo exulcerarem iſtas partes, quæ ne conſolidentur; ſed plurimum materiæ efflueret operam darem. Non abſque dolore fit: ſed ob utilitatem æquo animo ferat. Quum vero ob fluxionem ad pectus, ſit aucta intemperies in ipſo, neque decoctum guaiaci à præſenti Medico exhibitum, frigiditatem iſtam, & humiditatem præter naturam tollere potuerit, duobus remediis præcipue utendum cenſerem. Primum eſt: *Remedia duo, frigid. & humid. intemp.*

℞. Succi veronicæ. Vel.
Syrupi de betonic. ℥ iiij.

Extract. calam aromat. ʒ j. Miſce. Sumat mane cochlearia duo uſque ad dies decem. Hoc medicamentũ ſi prodeſſet parum, aliis decem diebus decoctum cardui benedicti cum ſyrupo de ſucco cardui ſumeret, & cum mane calide bibiſſet, lecto ſe per duas horas contineat. Hæc duo remedia ſervata optima victus ratione ſi non prodeſſent integre, expurgato corpore ad cauterium devenirem, quod etiam fieri debet ante illa duo remedia. Ad purgandum nihil melius eſſet oxymelle cum agarico. Oxymel compoſitum Geſneri quoque conduceret. Sed omitterem helleborum album, & agarici pondus augerem. Valde aſthmaticis comperi prodeſſe, eoque omnino cum manna & ſyrupo roſato ſolutiuo vtendum cenſeo. De Thermis eſt quæſitum. Cum autem ad calorem naturalem refocillandum, ad diuertendam quoque materiam catarrhi, trahendo illam foras, & abſumendum nihil illis videatur convenientius, ſane ego quoque hoc auxilium *Purgatio Oxymel. Geſn. Aſthmaticis prodeſt.* *Thermæ.*

minime

minime negligendum arbitror. Vellem autem eiuſmodi eſſe, quæ calefaciant & ſiccent, cutim exulcerent, & potari etiam poſſint.

In catarrho, cum periculo ſuffocationis, pro Conſule quodam Argentoratenſi.

D. IOANNIS CRATONIS

CONSILIVM XXI.

Catarrhi pectorales cur difficul. ter curentur.

Difficile quidem eſt curare catarrhos, qui in pectus decumbunt, idque multis de cauſis, quarum prima eſt, quia capitis temperies plurimum mutata, & pectoris omnia vitia per ſe grauiora ſunt: Altera, quod propemodum indicationes curatiuæ diverſæ incurrant. Materia enim quæ fluit, cum tenuis ſit, refrigerantia & incraſſantia requirit: Ea vero quæ expectoranda ſunt, & ipſos pulmones iuuent, incidentia & abſtergentia cum dulcedine quadam requirunt Denique diuturni catarrhi plerumque Melancholicos faciunt, quia vel de recuperanda ſanitate deſperant, vel varia ac propterea non perpetuo recta, vel tuta medicamenta tentant: Vtcunque autem ſit, natura morbi atq; ægri recte conſiderata, huic viæ, quam ratio monſtrat, inſiſtendum eſt, atque illud Hippocratis, tenendum; ſecundum rationem facienti, ſi non ſuccedat ſecundum rationem non eſt ad aliud tranſeundū, dum manet, quod à principio viſum eſt rectum. Poſſem vero

Expectorantia qualia.

Diuturni catarrhi plerumque Melancholicos faciunt.

Canon Hippocratis.

vero de natura ægri atq; morbi mihi perſpecta & explorata recitare;ſed omiſſis prolixis commentationibus,tria mihi in hac curatione præcipue neceſſario obſeruanda videntur. Primum, ut temperies cerebri, quæ haud dubie calida & humida eſt,corrigatur,& opera detur, ne vel ab internis cauſis, vel externis lædatur. Secundo, ut tenuitas materiæ fluentis corrigatur. Tertio, ut pectori, ad quod catarrhus fluit ſuccurratur, ne vel catarrhus ſuffocet, & ſpiritum aliquando cum periculo intercipiat, vel pulmones offendat.

1. 2. 3.

Intemperiem calidam & humidam capitis corrigentia. Valdè exſiccantia non ſunt tuta.

Quod ad primum attinet, plurima quidem apud omnes Medicos reperiuntur remedia; verũ quæ cum nimia caliditate exſiccant, minime tuta ſunt:Itaq; lotiones etiam ex decocto frigidarum atque ſiccantium herbarum,cum in abſterſione plerumque peccetur, parum probandæ. Verum cum vel conſuetudo, vel neceſſitas requirit, lixiuium, in quo folia roſarum rubearum & folia myrthi ſint cocta, adhiberi poteſt, modo poſtremo aqua frigida caput abluatur, & pannus calidus fumigatus pul. roſar. atque ſtyrace applicetur. Poteſt & ſacculus ex roſis & myrtho fieri, atque pulueres corallorum addi, qui ſuturæ coronali frequenter applicetur. Si maior exſiccatio requiritur, ſacculus è furfuribus hordei macris, & gummi hederæ paretur, & poſteriori parti applicetur. Cum vero nimium vehementi impetu ruit, accipiatur fermentum, & cum puluere Santalor. rubeorum, atque aceto ſubigatur, & capiti tanquam Emplaſtrum imponatur. Non velim

Sacculi catarrhum exſiccantes & ſuſpendentes.

(quod

quod quidam faciunt) ſpiritum vini adiicere.

Veſicatoria quando adhibenda.

Vnam ſpem plerique habent in veſicatoriis, & fermento aceto humefacto, inſpergunt puluerem cantharidum, ac abraſis capillis in ſutura coronali applicant. Sed hoc remedium, non arbitror prius adhibendum; quam extrema neceſſitas, hoc eſt, ſpiratio intercepta hoc poſtulet. Cum.n.ea actio per quam vita ſuſtentatur, ceſſat, fortiora omnia ad ſeruandam vitam ſubminiſtranda ſunt, ut tutum ſit, non modo veſicatoria, ſed etiam cauteria, frictiones, fortes ligaturas, & omnia, quæ diuertunt materiam, adhibere. De cauſis vero tam internis, quam externis lædentibus cerebri intemperiem, & præcautione, longus futurus eſſet ſermo, ſi ſingula perſequi velim; Aerem humidiorem, ſiue calidus ſit, ſive frigidus, oportet vitare, nec ex calido loco (quod non parum obeſt) ſe ſubito in frigidum conferre debet; Subterranea omnia loca, item cubicula humida, ut ſunt ea, quæ teſtudine tecta ſunt, & concamerata vitanda; non admittendus aer nocturnus, nec apertis feneſtris dormiendum. Noctu atque interdiu in ore geſtet hos orbiculos:

Rotulæ intercipientes.

℞. Boli armeni præpar. ℥ ij.
Gummi Arabici.
Tragacanthi an. ℈ ij.
Sem. papau. albi ℥ j.
Nucis moſch. toſtæ ℥ ß.
Sacchari penidii ℥ j.
candi ℥ ß.

Cum

Cum mucilagine ſem. cydoniorum ex aqua roſac. f. orbiculi parui. Utatur optima victus ratione, & omnia, quæ caput fumis replent, vitet. Ea cum haud dubie prolixe monuerint Medici, à quibus conſilia Magnificus Dominus habet, recenſere ſupervacaneum eſſet. Hoc unum non eſt prætermittendum, ut à cibo ſumpto, pulvere, qui evaporationem prohibeat, vel carne, aut ſucco cydoniorum utatur. Pulvis hoc modo fieri poteſt:

℞. Coriandri præparati ℥ vj. — *Pulvis pepticus vel morſula.*
Coralli rubri.
Roſarum rubear. an. ℥ j.
Margarit. ℈ j.
Sacchari ℥ v. Miſc

Si pulvere uti non velit, diſſolvatur Saccharum in aqua roſacea, & addatur parum ſucci cydoniorum, ac fiat confectio in morſulis. Capiat unum poſt cibum, vel cochleare parvum de pulvere ſumat. Hæc, quæ modo relata ſunt, ad ſecundam etiam noſtram intentionem, videlicet ad interceptionem, & tenuitatem materiæ inhibendam faciunt. Cæterum ubi ea materia paulo vehementiori impetu ruit, vel coqui nequit, atque difficultatem ſpirationis facit, continuandus interdum eſt uſus ſyruporum refrigerantium, ut ſyr. de papavere, de jujubis violarum, qui vel miſceri, vel ſeparatim dari in aliqua aqua, cui decoctum Sebeſten addatur, poſſunt. Item diacodion, cujus iſta eſt deſcriptio:

℞. Capitum papaveris albi, nu. x. — *Diacodion.*
Siliquarum pinguium ℥ j.

Myrtillorum ℥ vj.
Bulliant in ℔. iiij. aquæ
ad remanentiam ℔. j.
Additis ſacchari penidii ℥ iij.
ad ſpiſſitudinem ſufficientem.

Sumat vel de ſyrupis, vel de diacodio iſto cochleare unum, vel duo, hora decubitus, Si magis vellet catarrhum exſiccare, accipiatur ſcrupulus unus pillular. de cynogloſſa, atque de eo reformentur pillulæ novem. De quibus ſumat hora decubitus tres, maxime cum hoc malum, ſicut ſuperioribus diebus factum eſt, Magnificum virum urget. Poteſt tuto etiam integer ſcrupulus pro una doſi ſumi. Scio iſto uno remedio non paucos, qui graviſſimis catarrhis infeſtati ſunt, ſanatos.

Pillulæ de cynogloſſa.

Tertia intentio etiam ex ſecunda pendet, ſed cum in omnibus morbis pectoralibus plurimum adjumenti à bolo armena eſſe, periti Medici ſciant, meum eſt conſilium, ut interdum cum diacodio, à me præſcripto, bolus adhibeatur, & interdum etiam lambendo hujus pauxillum aſſumatur. Poteſt vero ad ℥ j. diacodii ℥ j. boli addi: Pectus autem ſæpe inungatur ſequenti unguento:

Pectoralia.

Bolus armena.

℞. Ol. amygdal. dulc. ℥ j. ß.
Pinguedinis gallin. ℥ j.
Croci ℈ j. Miſce.

Vnguentum pectorale.

Geſtet linteolum triplicatum ſupra pectus, idque ſemper muniat. Interdum etiam bibat decoctum Raparum hoc modo: Accipiantur Rapæ, iiſque cortices adimantur ac incidantur, & affuſa aqua, coquantur parum,

Decoctum pectorale raparum.

rum, abjiciatur primum jus, deinceps rurſus alia aqua affundatur; exprimatur ſuccus, cui addatur parum butyri recentis, & ſacchari candi. Quantum hoc decoctum in morbis pectoralibus proſit, ac materiam in pulmone collectam ſolvat, reipſa comperi. Itaque Magnifico Domino diligenter commendo; & ne ſæpe mutet Medicos & Medicinas, cum in eo grave ſit periculum, moneo. Ut autem hæc à benigniſſimo Deo fortunentur, precor.

Medici & medicinæ non ſæpe mutandæ.

In deſtillatione à capite, memoriæ diminutione, vertigine, ſpatulæ ac pectoris doloris dolore, ventriculi debilitate, & urinæ ſabuloſitate.

D. HIERONYMI CAPIVACCII,

CONSILIUM XXII.

Conqueritur Reverend. Patiens de quadam capitis deſtillatione, memoriæ diminutione, ac dum cibus concoquitur, præter alia tempora, de vertiginoſa affectione, de levi quodam ſpatulæ & pectoris dolore, præterea de ventriculi debilitate, & deinde de urinæ ſabuloſitate. Quorum malorum, ne ea gratis relata eſſe videantur, quædam indicia in medium ſunt proponenda. Ut autem à deſtillatione incipiamus, dicimus eam manifeſtari ex eo, quia noſter patiens aſſidue ferme exſpuere cogitur, doloremque quanquam levem, in humero & pectore per intervalla percipere ſolet. Aliquando autem, ſed potiſſimum,

dum celebretur concoctio, caput veluti circumagi videtur, neque quemadmodum antea ſolebat, præterita facile memoriæ ſuggeruntur. Ventriculi vero imbecillitas, ex difficili ciborum coctione, facili cruditatum generatione, perſpicua facile redditur. De urinæ vero ſabuloſitate nihil in præſentia dicendum, cum intuentium oculis clariſſimam ſeſe præbeat. Unde omni cum diligentia horum affectuum cauſæ ſunt indagandæ, ut his inventis, utiles indicationes hauriantur, ac remediorum materiæ inveniantur. Dubium non eſt

Cauſa deſtillationis à capite.

deſtillationem illam generari labefactata facultate alteratrice ipſius capitis, ob intemperiem humidam, nec non aliquo modo frigidam, cujus ratione plurima pituita generatur, à qua cum expultrix cerebri aggravetur, inſurgit ad expellendum, portionemque craſſiorem per ſolita naturalia profluvia, per os ſcilicet & nares impellendo extra protrudit. Portionem vero tenuiorem ad ſpatulas pectuſque demandans, eſt in cauſa, ut ſui præſentia partes illæ tendantur, ex quarum tenſione fit ſolutio quædam unitatis, unde levis ille dolor oboritur. Si autem ad memoriæ diminutionem oculos dirigamus, facile nobis apparebit, eam ab iiſdem intemperantiis ortam eſſe, à quibus ipſammet capitis deſtillationem, paulo ſuperius, genitam eſſe determinavimus. Quod ſi ventriculi debilitatem conſideremus, non erit difficile ejus quoque cauſam invenire. Patet enim hujuſcemodi affectionem eſſe genitam, labefactata facultate altera-

ſeratrice, ipſius ventriculi, ob intemperiem frigidam & humidam, cujus merito fit, ut cum cibus non probe concoqui poſſit, cruditates aliquæ in ventriculo generentur, à quibus aliquando flatus quidam excitantur, qui cum ad inteſtina deſcendunt, per ſedem ſenſibiliter evacuantur. Cum autem ſurſum tendunt, in caput deferuntur, & ſunt in cauſa, ut ſpiritus animalis inordinate moveatur, caputque veluti circumagi videatur. Neque eſt ut vereamur hos vapores in capite generari. Cum materia, & agens, ut diximus, in eo reperiantur. Hæcque fiunt dum cruditates in ventriculo detinentur. Cum autem ad jecur devolvuntur, ſunt in cauſa, ut leves quædam obſtructiones in eo oriantur, quarum ratione fit, ut jecur aliquo modo calefiat. Calefactum autem in materiam illam pituitoſam agens, arenulas illas, in urina apparentes producat. Quibus hunc in modum conſtitutis, neceſſarium eſt, caput inprimis exſiccare, & aliquo modo calefacere. Ventriculum item calefacere & exſiccare. Materiam in jecore obſtructionis cauſam elidere, jecurque leviter refrigerare, pituitam illam craſſam attenuare, viſcidam detergere, frigidam calefacere, ruentem ad pectus & humerum intercipere; derivare, revellere, & evacuare, flatus diſcutere. Virtus vero & tonus harum partium una cum virtute totius eſt conſervanda, habita prius de toto providentia. Quibus ſcopis ſatisfacere non eſt quidem impoſſibile, eſt tamen ad ſummum difficile. Nam ſi conſideremus vehementiam ratione dignitatis, eam ſa-

Cruditates in ventriculo, & quæ ex his ſequuntur ſymptomata.

Indicationes curativæ.

Prognoſticon.

tis inſignem reperiemus, ſiquidem læditur caput, quod eſt membrum principaliſſimum; Cujus actio confert non modo gratia vitæ, verum etiam melioris vitæ. Ventriculus autem etiamſi non ſit pars principalis: Principales tamen æmulatur, cum ejus actio nutritioni totius inſerviat, unde ratione hujus, vehementia non ſpernenda emergit. Si autem conſideremus vehementiam ratione propriæ eſſentiæ, eam intenſiſſimam reperiemus. Nam viſcerum relatorum intemperantiæ plurimum à naturali ſtatu recedunt, cum in habitum quaſi converſæ eſſe videantur. Pituita quoque deſtillans, ab hoc ſtatu naturali valde abhorret, cum ad locos indecentes moveatur, copioſior gignatur, frigida, craſſa, ac viſcida exiſtat, ut horum omnium ratione difficilis admodum curatio reddatur. Cæterum de hoc caſu non eſt omnino deſperandum, poſtquam virtus ſecundum quantitatem & qualitatem in hoc ægrotante ſatis robuſta exiſtat. Eſt enim juvenili ætate conſtitutus, bono ſatis corporis habitu præditus, ut hac

Chirurgia. ratione ſit optime ſperandum. Quo ergo ad curationem, & primo chirurgicam, cum habeat hæmorrhoidas innatas, ſuademus, ut per eum locum ſanguis mittatur in moderata tamen quantitate. De fonticulis autem nihil in

Pharmacia præſentia dicendum eſſe exiſtimamus. Quo ad pharmaciam; Leniatur alvus cum mell. roſat. ſol. in jure, præparentur humores cum juribus alteratis, cum beton. ſtœch. calamen. & cet. Purgentur deinde cum Agarico & Rhabarbaro

barbaro infuſis in decocto fructuum & florum cum folio ſenæ, addito ſyr. de Polypodio, purgetur deinde caput maſticatoriis levibus, aut cum Maſtiche tantum, ſi deſtillatio infeſtet, & non ſit vehemens: quod ſi forte infeſtaret, id præſtare poterit errhinis paratis. Verbi gratia, cum ſucco majoran. ſalvia, beta, & ſimilibus. Quod ſi manna his infunderetur, non eſſet à ratione alienum. His peractis probatur decoctum per plures dies aſſumptum paratum cum chyna, cum portione ligni Saſſaf. addit. borrag. ſtœch. calamen ſuo, & ſimilibus. Hoc eodem tempore uti poterit ſtillicidio ſupra ſuturam coronalem parato ex aquis Aponenſibus, ſi hic erit, ſin minus, parari poterit ex lixivio alterato cum herbis præſcriptis, nec non etiam cum aromatibus, ut cum nuce muſcata, mace, cinamom. caryophyll. A ſtillicidio autem caput diligenter exſiccetur: deinde ſupra ſuturas ponantur pulveres ex beton. ſtœch. &c. Et poſtea ceratum ex betonica. *Decoctum chinæ.*

Probatur præterea ſtillicidium ſupra ventriculũ ex aquis prædictis, vel ex oleo de maſtice, de abſynthio, cum aromatibus prædictis, & vino generoſo, decoctis in duplici vaſe. A ſtillicidio autem diligenter exſiccetur ventriculus, & ſupra eum imponatur ceratum ex maſtice paratum cum pulveribus ex mace caryophyll. &c. Poſt hæc aſſumere poterit per plures dies, aquas Thermales Divi Petri. Uti deinde poterit conſervis ex betonica, ex flor. roſmarini, & ſimilib. Præterea hac futura hyeme in uſu habebit ſingulis ſaltem 10. diebus

theriacam antiquam, vel mithridatum antiquum. Victus ratio propoſitis reſpondeat, unde ſit moderata, & moderate attenuans, Vinum probatur medicatum, quod parari poterit tempore debito cum ligni portione, beton.ſtœch. calam. majoran. meliſſa. Notandum autem quod ratione æſtus, qui actu adſunt, nihil omnino in præſentia agendum, quia virtus non poſſet ſuſtinere vim medicamentorum & æſtuum, & ideo prædicta omnia facienda erunt adventante autumno. Et hæc, &c.

In catarrho, ex ventriculi frigiditate, pro quodam Theologo,

D. JOANNIS CRATONIS

CONSILIVM XXIII.

Fluxiones inveteratæ difficulter tolluntur.

DIfficile eſt inveteratas fluxiones tollere; ſed tamen difficilia etiam attentanda eſſe, cum ratione monemur. In hoc corpore uſitatus Medicorum circulus obſervandus, quoniam à partibus ſubjectis, maxime vero ventriculo caput læditur, caput nimirum eſſe roborandum, & proventum pituitæ in ventriculo prohibendum, operamque dandam, ut cruditates vitentur. Ab hoc quidem faciendum curationis initium, & recta victus ratio inprimis obſervanda. De illa autem agere nimis prolixum foret, & minime neceſſarium, præſertim cum Reverendus Dominus, quæ noxia ſint, jam uſu comperit, & ea cum diligentia vitet. Ut autem proventus pituitoſi humoris

Recta victus ratio.

moris impediatur, velim ſingulis ſeptimanis, aut ſaltem ſingulis menſibus bis dimidia hora ante cœnam ʒ j. pillul. maſtich. ſumere: Matutinis vero horis iſto unguento ventriculum inungere: *Pillulæ Maſtichinæ.*

℞. Maſtichini olei ℥ j. *Vnguentum pro ventriculo.*
Nardini ʒ ß.
Ol. nuc. moſch. ʒ j.
Maſtichis pulveris ʒ ß.
Ceræ parum miſce, fiat linimentum.

Cæterum ut ventriculus ipſe, atque caput quoque adjuventur, mane de hoc Electuario ad magnitudinem caſtaneæ ſumat:

℞. Diacori ℥ iij. *Electuarium ventriculum roborans.*
Calami aromatici conditi & inciſi ℥ j.
Caryophyll. inciſor. ʒ ij.
Spec. aromat. roſat. ʒ j.
Miſc. fiat Electuarium.

Mane autem, priuſquam hoc Electuarium ſumat, os aqua ſalviæ eluat. Sed cum Reverendus Dominus ligno atque ſarſaparilia propter catarrhum & puſtulam in pede uti decrevit: primum erit neceſſarium, ut optime corpus evacuetur; nam medicamenta illa parum adjumenti, niſi exacte expurgato corpore afferunt; Imo ſæpe magis lædunt, quam proſunt.

Præparentur autem humores primo iſto ſyrupo per dies quinque.

℞. Rad. cichorei ℥ j. *Præparatio humorum ante uſum ſalſæ.*
Herb. betonicæ.
Cardui benedicti.
Veronicæ an. p. j.
Decoquantur in q. ſ. aquæ puræ.

℞. Cola-

℞. Colaturæ ℥ iiij.
Syr. de betonica ℥ j.
Mellis roſati ℥ ß. Miſce.

Ubi humores præparati fuerint, tandem alternis diebus hanc potionem purganteni ter ſumat:

Potio purgans.

℞. Paſſular. ℥ j.
Scolopendriæ.
Veronicæ.
Cardui benedicti.
Betonicæ.
Meliſſæ an. m. j.
Flor. borraginis
Violar. an. m. ß.
Agarici albiſſimi ʒ vj.
Rhab. electiſſ. ʒ iij.
Epithymi.
Fol. Senæ ſelector. an. ʒ. j.

Fiat horum decoctio in q. ſ. aquæ puræ, & fortiter exprimatur, ac decoctum uſui ſervetur.

℞. Pro uno hauſtu ℥ iiij.
Syr. roſat. ſolut.
De pomis cum helleboro an. ʒ vj.
Mannæ calabrinæ ℥ ß.
Miſc. ſic pro uno, & reliquis.

Ubi ita fuerit expurgatus, tandem ſumat:

Decoctum ligni & ſarſa.

Limaturæ guajaci ℥ j ß.
Sarſæ pariliæ inciſæ ℥ j.
Aq. ℔. iiij.

Decoquantur ad medietatis conſumptionem l. a. ita ut uno die prius macerentur, & ſumat. ℥ vj. pro una vice. Hic potus ad dies quatuor ſatis eſt. Itaque

Itaque ſingulo triduo novum decoctum paretur, eoque ad 25. vel 20. dies utatur, cum debito ſudoris, & victus regimine. Semper autem bis decoquat lignum, & radices, & novum lignum, ac radices alias priori addat. Si in potu quoque ad cibum ligno uti volet ad ℔. j. ligni ℔ xv. aquæ affundat, decoquat ad tertias, decocto ferventi adhuc injiciat paſſulas. Cum alvus eſt ſuppreſſa huic decocto folia ſenæ ſelecta imponat, atque de eo ante cœnam bibat.

Alvo ſuppreſſa decocto guajaci ſena imponenda.

In catarrho ex ventriculi vitio.

D. JOANNIS SIGISMUNDI,

CONSILIUM XXIV.

FLuxiones vobis ut frequentes; ita moleſtæ, ventriculi intemperati vitio proveniunt. Ab hoc enim vapores elevati caput petunt, qui ibidem condenſati in diverſas partes, pectus præcipue & humeros defluunt, ac ne graviora excitent mala, tempeſtive ſequentibus præcavendum:

I. Potione digerente, quæ præterquam quod fluxionem coerceat, acrimoniam etiam mitigat, ne pulmoni aut pectori quid mali inferat, imo una deterget; ne adhæſu ventriculum lædere poſſit:

℞. Syr. jujubini ℥ ij.
Mellis roſati colat. ℥ j. ß.
Aq. menthæ,

Potio digerens.

Betho-

Bethonicæ.
Bugloſſæ an. ℥ ij. ß. Miſc.
detur tribus matutinis.

II. Quarto die ſub veſperam ante ſomno pillul. ſeq. blande ingerantur:

Pillulæ ℞. M. Pill. de Agaric.
Aſſaiaret.
de Hiera ſimpl. an. ℈ j.
Rhab. el ℈ ß.
Spicæ Indic. gr. j.
Diagridii gr. iij. ß.
Cum aq. viol. f. pill. inſtar granor. piperi

III. Rotul. quatuor ter de die maſticentur:

Rotulæ. ℞. Spec. diatr. frig ʒ j. ß.
Aromat. roſ. Gabr. el. ʒ ß.
Cinamomi elect. ℈ j.
Nucis moſcat. ℈ ß.
Cum ſacc. albi aq. roſarum redolente di ℥ iiij f. conf. in Rotulis.

IV. Cibus ſemper Elect. concludatur ſe

Electuarium pepticum. ℞. Conſ. roſar. ℥ j.
Diacydon. ſimp. ʒ vj.
Nucis moſchat. cond. n. ij.
Coral. rub. præpar. ℈ j.
Manus Chriſti perlati ℥ j.
Cum Mina cydon. f. Elect.

...catarrho, cruditate, & flatibus, calore innato ...iminuto, cum præſervatione à morbo Vngarico, dyſenteria, atque venenis, pro quodam Conſiliario Cæſareo.

D. JOANNIS CRATONIS.

CONSILIVM XXV.

Recte quidem præcepiſſe Celſus mihi videtur, cum inquit: Sanus homo, qui & bene valet, & ſuæ ſpontis eſt, nullis ſe obligare Medicorum legibus debet. Sed cum ii, qui Reipublicæ ſerviunt, & itinerum atque peregrinationum moleſtias ſuſtinere coguntur, minime ſuæ ſpontis ſint, cum ex ſalutari loco in gravem, & ex gravi in ſalubrem tranſire, à labore ad otium ſubito, ab otio ad laborem ſe convertere, denique in univerſa victus ratione & vigiliis, multa intempeſtive facere ſoleant, ſane ut præceptis Medicis interdum admoneantur, ne in periculum incurrant, neceſſarium videtur. Scripſerunt autem multi ea, quæ iter agentibus neceſſaria ſint, ſed ita ut ſine prudenti conſideratione, vix utilia ſcripta videantur. Conſideranti autem conſtitutionem corporis Nobiliſſ. viri, etſi omnia integra eſſe videantur; tamen cum catarrhis & flatibus moleſtetur, aliquam eſſe caloris innati, qui eſt opifex omnium actionum naturalium, diminutionem factam neceſſe eſt. Et cum haud dubie cruditates interdum oriantur, non mirum ſi excrementis abundet. Itaque duo potiſſimum mihi neceſſario obſervanda

Politici valetudinis rationem habere vix poſſunt.

Leges pro peregrinantibus.

vanda videntur: primum ut corpus excrementis vacet. Deinde ut calor innatus, idoneis medicamentis, præſertim cum otioſus eſt, juvetur, & ab aëris injuria ſpiritus vitalis, totumque corpus ab iis, quæ venenata qulitate prædita ſunt, muniatur.

Diæta quo ſimplicior eo melior. Quod ad primum attinet, optima victus ratio plurimum conducit. Ea autem erit melior, quæ ſimplicior. Varios igitur cibos non miſceat, dum foris prandet, vel cœnat in locis ſuſpectis, nimia condita, dulcia, acetoſa fugiat. Aſſis potius quam elixis utatur, & uno cibo ſit contentus. Cæterum cum inter domeſticos eſt, mollia ſemper reliquos cibos præcedant, ita enim alvum humidiorem reddet. Ubi eſt obſtructio, interdum uvas paſſas ex juſculo gallinaceo, cum ſaccharo in prima menſa comedat. In cœna atripticem manducet, *Raphanus.* quam & vulgo ſpinachiam appellamus. Raphano etiam tute utetur: Nam is venenis reſiſtit, & alvum ſolvit. Piſces & carnes ne miſceat, à lacticiniis abſtineat, ſolis piſcibus elixis, vel aſſatis utatur. Et ut potus ſit purus, videlicet vinum, neque annoſum nimis, neque valde recens operam det. Medicamentis ullis ad ſolvendam alvum non velim temere uti: ſed ſi res poſtularet, drachmam unam pillularum Maſtichinarum, quadrante horæ, ante *Pillulæ Maſtichinæ.* cœnam aſſumere poſſet. Sed iſto quoque medicamento, cum cœlum calidum eſt abſtineat. Ad proventum vero vitioſorum humorum facit non ſolum cibus & potus, verum aër quoque, proinde quantum poteſt intempe-

tiem

-em illius vitare ſtudeat. Adverſus autem noctúrnum, inprimis ſeſe muniat, & dum poteſt noctu eum ad ſe non admittat. Muniat bene corpus, nec aperto pectore, vel capite, dum calefactus eſt, auram excipiat. In ore, præſertim cum jejunus eſt, cortices citri geſtet. Mane cortices citri conditos aſſumat: Somnũ à meridie, quantũ poteſt, fugiat. Calefactus admodum, & de via feſſus abſtineat à potu, vel panem ſaltem ex vino ſumat. Non refrigeret valde vinum, & ab aquis ignotis ſibi temperet; pectus triplici & quadruplici linteo muniat, pedes non humectet. Interdum mane vino & ſale abluat, vel aceto atque ſale ſoleas confricandas curet. Ubi ventriculus vel ex cruditate, vel aliis de cauſis dolet, hoc unguento inungatur: *Cortices citri.*

℞. Olei olivar. recent. ℥ iij. *Unguentum ſtomachale*
Roſ. rubear.
Abſinthii Romani an. p. j.
Maſtiches,
Caryophyll. an. ʒ j.

Vini optimi ℥ ij. Decoquantur ad vini conſumptionem, & exprimantur fortiter. In æſtate ſimplici, tantum oleo iſto utatur; ubi vero cœlum eſt frigidius, ad unciam unam iſtius olei adddatur olei nucis moſchatæ ʒ j.

Ut autem ad ſecundam propoſiti noſtri partem deveniamus, & medicamenta illa, quæ calorem innatum roborant, oſtendamus. Primũ hic ordinata ſunt, tria videlic. Electuarium & duæ confectiones ex oleis deſtillatis, iis utatur, donec calores ingruant, & matutinis horis de Elect. ad magnitudinem caſtaneæ, de orbi- *Modus roborandi calorem nativum.*

Saccharum roſatum.

orbiculis autem unum vel alterum ſumat. Singulis vero diebus mutet. Ingraveſcentibus autem caloribus mane ſaccharum roſatum ſic præparatum aſſumat ad caſtaneæ magnitudinem:

♃. Conſer. roſ. Damaſ. ℔.j.
Spec. aromat. roſat. completi & fideliter diſpenſati ℥ ij.
Margarit. præpar. ℥ j. Miſc.

Morbus Vngaricus ſynochus putrida.

Hoc Electuar. ſicut & alia, præſervabunt quoque à ſynocho putrida, quod genus febris vulgo morbus Ungaricus dicitur, præſertim ſi lotionem illam pedum ex aceto & ſale non neglexerit. Cæterum ubi de hac metus eſt, etſi tutiſſima præſervandi ratio eſt à crudis abſtinere; tamen ad Elect. præſcriptum addat ℥. ij. ter. ſigil. & paulo plus nuce caſtanea aſſumat.

Alvus adſtricta.

Si alvus in æſtate eſſet adſtrictior, myrobalanum unum conditum mane comedat, & cum lecto ſurgit, deſidere aſſueſcat. Multum enim conſuetudo naturam adjuvat, & in utramque partem valet. Hæc etſi ad præcautionem monuiſſe ſatis videatur; tamen quædam particularia addam, Ea licet vix ſcribi poſſint propter circumſtantias corporis & cauſarum, quæ curationem variant: tamen quæ ut plurimum prodeſſe videntur, breviter attingam. In morbo Ungarico, ſeu in ſynocho putrida, cum materia plerumque ad caput repat, omnibus modis divertenda. Initio igitur ſtatim decoquantur rad. cichorii in jure macro pulli, & in decocto percolato diſſolvantur Mannæ Calab. ℥ ij. ebibat calide 2. horis ante cibum.

Methodus curationis ſynochi putrida.

tibum. In ſequenti die mittatur ſanguis atque id ante 4. diem fiat. Recte quidem primò ex pede deinceps ex brachii vena , ut appellant Medici, mitti exiſtimant. Miſſo ſanguine pedibus applicetur raphanus comminutus, & ſæpe is mutetur. Plurimum ex applicatione raphani adjumenti eſſe in multis animadverti. Materia omnibus modis è corpore ad ſuperficiem eſt trahenda. Itaque Hungari frictionibus ex allio & ſale utuntur, ſed rectius datur decoctum ſcordii cum radicibus Taraxaci, ſi poſt illud ſudare poteſt , præſertim quarta die exacta, plane videtur extra periculum. Interdum magna eſt faucium ariditas. Tunc lac è ſeminibus melonum efficitur, & eo fauces eluuntur. Interdum inſignis eſt debilitas, & putredo longius progreditur, tunc margaritarum præparatarum in ſucco limonum aliquid diſſolvitur, atque aquæ borraginis additur, deque eo ſæpe ægri bibunt. Ad ſomnum datur veſperi decoctum aquæ hordei , in quo dactyli duo ebulliant, & fit cum ſem. papaveris albi emulſio, vel ſyrupus de papavere, atque violatus additur hoc modo: *Faucium ariditas.* *Pro ſomno conciliando.*

℞. Aquæ hordei probe coctæ ℥ iiij. ß. *Emulſio.*

Dactylor. enucleat. n. ij.

Ebulliant & colentur. Colat. adde ſem. papaveris albi ℥ j. fiat emulſio, cui adde ſyr. de papavere.

Violacei an. ℥ ß. Miſce.

Prodeſt etiam, ut tempora & nares , item volæ manuum & pedum inungantur medulla cervina. Sed in ſomniferis exhibendis dili-

gens eſt adhibenda cautio. Tutiſſimum eſt oxyrrhodino uti hoc modo:

Oxyrrhodinum.

℞. Aquar. lactucæ.
roſarum an. ℥.
Olei. roſat. complet. ℥ ij. ß.
Aceti roſati ℥ ß. Miſce.

Dyſenteria quomodo caveatur.

Hæc de ſynocho putrida. Dyſenteria bene caveri poteſt, ſi quis à fructibus abſtineat, & excrementa laborantium, maxime ventris, vitet. Utatur quotidie Conſerva roſarum veteri cum bolo, vel terra ſigillata. A potu aquæ abſtineat, nec vinum nimium refrigeret. Curatio præcipue per Clyſteria: primum, abſtergentia & mundificantia: deinde, conſolidantia & roborantia perficitur: Ea præſcribere non neceſſarium videtur. Ad præcautionem veneni quod attinet, primum illud, quod quidam dixit, obſervandum; venenum ex auro bibi. Ad menſas enim pauperum minor de veneno ſuſpicio. Varia itaque in divitum menſa, ſplendide condita, dulcia, & acetoſa nimis, cavenda. Si poſt cibum nauſea, vertigo, vel ſimilis quædam affectio, ut anxietas & ſopor oritur, ſtatim decoquatur ſtercus gallinarum, & addatur butyrum vel oleum, atque tepide bibatur, rurſusque evomat. Si venenum mordicet, atque vellicet ventriculum, ſicut fit, cum Adamas aut ſimilia propinantur, utatur multum butyro, cui admiſceatur terra ſigillata. Ad reliqua venena valet Theriaca, Mithridatum, maxime autem ſuccus è paſtinaca illa, quam nos Gelbrüben appellamus. Item ſuccus Raphani commendatur.

Venenū ex auro bibi.

Vomitorium in ſuſpicione veneni.

Succus paſtinacæ adverſatur venenis.

mendatur. Ad frigida venena plurimum utimur bono vino, item ſpiritu vini. Ad præcautionem autem nihil convenientius vulgari Electuario è nucibus juglandibus, ficubus & ruta. Fit autem hoc modo:

℞. Nucum juglandium excorticatar. partem unam, *Electuarium contra malignitatem è nucibus.*
Salis &
Foliorum rutæ partem ſextam.
Ficuum quantum ad incorporandum ſatis. Miſc.

Poteſt etiam hoc modo paulo valentius fieri:

℞. Nucum n. xx.
Ficuum n. xv.
Rutæ m. j.
Rad. tormentillæ ℥ iij.
Salis ℥ j.
Mellis q. ſ. fiat Electuarium.

Eo utatur mane ad nucis caſtaneæ magnitudinem. Interdum nucleos ſeu ſemina citri aſſumat, & ſe præpotenti Deo, in cujus manibus noſtra vita, & cujus divina providentia reguntur omnia momenta illius, commendet. A quo & ego hæc, quæ ſcripſi, & Nobiliſſimi viri profectionem, atque univerſam vitam benigne fortunari ex animo precor.

In deſtillatione à capite, anhelitus difficultate, febre hectica in ſecunda ſpecie, & atrophia ſeu macie ſecundum totum corpus.

D. HIERONYMI CAPIVACCII.

CONSILIVM XXVI.

COnqueritur Vir Clariſſimus de capitis deſtillatione, anhelitus difficultate de febre hectica in ſecunda ſpecie, & ultimo de atrophia ſeu macie, ſecundum totum corpus. Deſtillatio etenim ex eo manifeſtatur, quoniam Clariſſ. Patiens ſemper exſpuere cogitur. Non eſt autem ſalſa materia pituitoſa, quæ exſpuitur, nec alio ſapore prædita, neque etiam eſt craſſa, ſiquidem nullum interſpuendū in ore ſaporem percipit, ut ſit potius inſipida ſtatuenda. Quod autem ſit tenuis, oculis apertiſſime patet, nam undique fluit, nullaque ejus portio coaleſcit. Anhelitus autem difficultas perſpicua redditur, quoniam aſſidue in reſpirando defatigatur, etiam ſi decumbat. Si autem vel ſedeat, vel ſurgat, vel ſtare velit, adeo hæc difficultas augetur, ut eo invito decumbere cogatur, alioquin ſuffocationis periculum imminet. Quo autem ad febrem, eam eſſe in habitu & in ſecunda ſpecie, non eſt dubitandū; nam pulſus debilis & frequens perſentitur, eſt vacuus, durus, & ab ægro hęc febris nō perſentitur: Tangentibus calor mordax apparet, qui quidem eſt uniformis, à ciboque augetur, ac ab ægro non cognoſcitur. Corpus eſt ad ſummum

Signa caloris hectici.

ummum emaciatum. Facies adeſt Hippo-:ratica cutis eſt facta rugoſa,& corium refert, ıt non modo rorida humiditas cordis effer-›uerit, ſed jamjam ex toto conſumpta ſit. De nacie autem ſecundum totum non eſt, ut juicquam quæramus, quoniam ex ſe oculis naniteſtiſſime, ut diximus, ſubjicitur. Unde omni cum diligentia horum malorum cauſæ unt indagandæ, ut inveniantur & indicationes ıtiles, & præſidia neceſſaria, ut ſi fieri poteſt eger ſanitati reſtituatur. Dubium non eſt, leſtillationem illam ex eo ortam, quoniam um ob quendam affectum à Medicis eſſet erſuaſus, ut iter ſuſciperet, ad aquas Lucen-es, eas aliquoties potavit, quæ cum non eva-uarentur, imo ex toto detentæ eſſent, factum uit, ut caput ſit redditum humidum, unde de-tillatio hæc initium habuit. Anhelitus au-em difficultas à quadam ſatis latente cauſa de-›endere videtur: Neque eſt, ut dicamus, ıanc eſſe orthopneam, quoniam qui hac vel imili affectione correpti ſunt, tantum abeſt, ıt decumbere cogantur, ut potius recta cer-ice tantum reſpirationem emittere queant. Cujus effectus ea eſt ratio, quoniam dum de-umbunt, cum pulmonis bronchia,& pulmo-ıes etiam ipſi in ſe ſubſideant, fit ut major re-pirandi neceſſitas oboriatur, ut proinde ſur-gere, cervicemque erigere coacti ſint. In quo tatu arteriæ illæ magis apertæ manent, ut fa-ilius [illegible] reſpiratio. In noſtro autem pati-ente contrarium ſuccedit, unde pro certo ha-bendum eſt, in Diaphragmate tuberculum

Signa orthopnea.

Cauſa difficilis reſpirationis.

 aliquod,

aliquod, vel etiam aliquem tumorem ex materia dura concretum exiſtere, cujus ratione fit, ut ſeptum tendatur. Tenſo autem eo cum non poſſit, quemadmodum opus eſſet, ſeſe movere, difficultas anhelandi excitatur, quæ quidem eo magis augetur, cum ſedere vel ſtare deſiderat, quoniam cum in hoc ſitu eſt poſitus homo, Diaphragma magis tenditur, quam dum decumbit. Cum autem magis tendatur, fit, ut minus moveri poſſit, imo immobilis quaſi reddatur, ut tunc ſuffocationis periculum immineat. Fovetur etiam hæc anhelandi difficultas, ab aſſidua capitis deſtillatione materiæ pituitoſæ, quæ in bronchia pulmonis ſe recipiens, eſt in cauſa, ut diximus, ut anhelitus difficultas orta ob tuberculum ſive tumorem, foveatur. Ab hac vero anhelitus difficultate factum eſt, ut cum pulmones præter naturam moveri cogerentur, plus iuſto ob hunc motum incaluerint, quæ caliditas cordi communicata, auctaque ob inopiam aëris externi, quo cordis calor eventatur, factum fuit, ut febris illa hectica in hoc corpore ſuas radices fixerit, auctaque ſemper ſit, & ad hunc ſecundum uſque gradum pervenerit, ob cauſæ diuturnitatem & perſeverantiam. Semper enim illa anhelandi difficultas fuit, & in præſentia adhuc adeſt, ut hac de cauſa carnes indies imminutę fuerint. Hinc autem factum eſt, ut cum totum redditum ſit diſtemperatum, & præſertim jecur, bonus ſanguis non ſit genitus, quo pravo alimento, cum corpus per longum temporis ſpatium, per octo ſcilicet menſes

nutri-

nutritum ſit: Hinc maciei intenſæ occaſionem etiam manifeſtiſſimam præbuit. His ergo hunc in modum conſtitutis, ſtudium noſtrum eo tendere debet, ut capitis dyſcraſiæ corrigantur, tumoris materia in Diaphragmate exiſtens, emolliatur, digeratur, & diſſipetur. Item pituita deſtillans, ut frigida calefiat, ut moveatur ad locos non decentes, intercipiatur, derivetur, revellatur, & evacuetur. In pulmonibus exiſtens elidatur: Febris hectica, ut paſſio calida, indicat refrigerans, ut ſicca humectans. Macies totius, & virtus partium præcipuarum unà cum earum tono eſt conſervanda, habita prius de toto providentia. Quibus ſcopis ſatisfacere eſt omnino impoſſibile. Læditur enim caput, læditur cor, offenduntur pulmones, noxa eſt in toto, & omnia ſummam quaſi apicem jam attigere. Unde ratione horum omnium, cum vehementia quædam ratione dignitatis emergat, facile apparet, ut non niſi mors exſpectetur. Intemperantiæ capitis, cordis, epatis, & totius, in habitum ſunt converſæ & confirmatæ manent, ut augeantur indies. Ut vehementia ſecundum eſſentiam ſummum gradum attigerit. Habitus præterea corporis eſt totus emaciatus. Facultates omnes naturales & vitales in hoc ægro ſunt debiles, ut hac ratione vehementia ratione virtutis ſit in ſummo. Neque facile tolerat hæc, ut ſæpe ſuffocationis periculum immineat, ut ratione facultatis corpus gubernantis, non ſit exigua vehementia, ut non niſi mors tot tantiſque malis finem imponere queat. Quod autẽ fieri poſſet, eſſet

Prognoſticon.

Curatio *Setaceum.* ut ſetaceum fieret ferro ignito in ſutura coronali, ut deſtillatio revellatur & evacuetur. De ſetaceo in occipitio, nihil dico, quia manet ſemper ſupinus, ut hac ratione fieri non poſſit. Et quia pauci dies tranſiere, ex quo aſſumpſit Bolum Caſſiæ, & bona facta fuit evacuatio, modo utile erit ei exhibere parum Mannæ in jure diſſolutæ. Poteſt præterea accipere per aliquot dies decoctum ex pauca chyna, cum althea alteratum, ut fiat emollitio tumoris ſepti, & ratione ſiccitatis totius cum malva, & ratione febris cum cichoreo. Inungatur totum cum oleo amygdalino dulc, ſine igne facto, ſed torculari expreſſo, cui permiſceatur aq. acetoſæ ad penetrationem, & etiam infricationem. Ut autem emolliatur tumor ſepti, imponantur adipes ſeu omenta ſuis vel vituli, in regione ſepti, in utroque latere, derelinquendo medium ſpatium ratione ventriculi, quod ſpatium, ne ventriculus nimium laxetur, inungatur oleo Miſtichino vel etiam ſupra eo ponatur pulvis ex Maſtiche. Ut etiam tumor emolliatur, uti poſſumus Dialthea; ſed ſatius eſt uti ammoniaco in aceto diſſ. Et hæc utrinque, ut diximus, admoveantur. Victus ratio his correſpondeat: A vino abſtineat, &c.

In catarrho ad pectus delabente.

D. JOANNIS CRATONIS,

CONSILIVM XXVIII.

IN curatione catarrhi recta victus ratio in primis neceſſaria; quæ non tantum in cibo & potu conſiſtit, ſed aëre, ſomno, ſeu rebus, quas Medici non naturales vocant, quod recte adhibitæ naturæ proſint, immoderatæ noceant. In his ſunt & vigiliæ, exercitia, Venus, & quæ è corpore vacuantur; De quibus omnibus ſeparatim monere nimis longum eſſet; Itaque ea tantum, quæ nunc quaſi onere iſto corpus relevent, & caput atque pectus roborent, enumerabo; *Res naturales cur ſic dictæ.*

Primum utatur Dominus aliquot diebus (quatuor vel quinque) his ſyrupis modo conſueto:

℞. Aqua cardui ℥ ij. ß. *Syrupus.*
Oxymell. noſtri ſimpl. ℥ j ß.
Syr. violacei ℥ ß. Miſc.

Deinde accipiat hoc medicamentum purgans:

℞. Paſſul. ʒ v.
Agarici albiſſimi ℈ iiij. *Purgans.*
fol. ſenæ Alex. elect. ʒ v.
Fiat horum decoctio in q. ſ. aquæ puræ,
℞. Colaturæ ℥ iiij.
Syr. roſ. ſolut.
Mannæ Calabrinæ an. ℥ j. Miſc.

Aſſumptis ſyrupis utatur matutinis horis Bechicis noſtris, quæ & inungantur oleo amygdalino. Hora autem decubitus ad magnitudinem *Rotula.*

nem caſtaneæ de iſto Electuario, quod & caput & memoriam roborabit, capiat:

Electuarium.

℞. Conſer. roſar. ℥ iij.
Thuris maſc. ʒ j.ß.
Nucis moſch. contuſæ ʒ ß.
Cum ſyr. de papav. Miſce.

Quando de Electuario iſto non utetur, particulam Nucis Moſchatæ aſſæ noctu in ore detineat, & interdiu etiam, propter inſpirationem aëris corrupti in ore geſtet. Sed ad hanc intentionem utilius erit de ſequenti Electuario ad magnitudinem nucis caſtaneæ mane aſſumere.

Electuarium à corrupto aere præſervans.

℞. Conſervæ roſar. ℥ iij.
Succi cydonior. ſaccharo inſpiſſati ℥ j.ß.
Boli Armeni Oriental. præparati ʒ iii.
Cum ſyr. de ſucco cydonior. q.ſ. Miſc. & f. Electuarium.

Hæc potui in præſentia conſulere, quæ ut à præpotenti Deo benigne fortunentur precor.

In catarrho ad pectus delabente.

D. CASP. HOFMANNI.

CONSILIUM XXIX.

AFfectiones tuæ pectorales, Nobiliſſime Secretarie, à catarrho capitis, in pectus ruente ortum ducunt. hinc gutturis aſperitas, laterum gravitas, difficilis reſpiratio, tuſſis frequens,

uens, cum vitioſæ & lentæ pituitæ rejectio-
e. Et certe, ſi huic non occurretur tempeſti-
e fluxui, facillime & celerrime veram phthi-
n, pulmonum exulceratione concitare poſ-
t. In horum autem ſymptomatum abla-
one, non ſolum pectoris, potiſſimum afflicti
abenda ratio; ſed & fluxionum origo & ma-
eria accurate cognoſcenda. Humido & fri-
ido primum omnium laboras ventriculo, qui
ibos non ita, ac debebat, conficit, ſed varias
umiditates producit, quæ non modo hepatis
anguificationi officiunt, venoſoque generi
ommunicantur; ſed & vaporibus copioſis
aput offendunt, fluxuſque concitant, & au-
gent. Accedit & his quorundam emiſſario-
um & meatuum obſtructio, jecur alioqui per
enes, & ureteres ſerum ſecernit, urinæ excre-
ione; cerebrum vero per nares purgatur na-
uraliter, viæ hæ utrinque obſtructæ. Reni-
bus enim cum meatibus ſuis vitioſis repletis
humoribus, imo & calculo, (quorum indi-
cium certum lotium ſuggerit) ſerum non mo-
do retinetur; ſed & in venoſum genus remitti-
ur, ut viſcera ita inflentur, & intarciantur: Na- *Indicatio-nes.*
ribus autẽ ſimiliter obſtructis humiditas ex-
crementitia per declive in thoracem defluit.
Quamvis vero pectori potiſſimum ſit occur-
rendum: nihilominus & cauſæ anteceden-
tis, & partium tranſmittentium cura ſu-
ſcipienda.

I. Ventriculus igitur, jecur, venæque totius,
variis excrementis, quib. abundant, liberanda
ſenſim, & per vices, ne naturæ vis fiat, & quidẽ
levio-

levioribus remediis, quæ nec pectori, nec reliquis partibus debilioribus mali quid inferant, eædemque poſtea corroborandæ.

II. Narium & renum reſeratis viis, materia catarrhi divertenda.

III. Fluens materia intercipienda, potiſſimum ſub noctem & ſomnum, dum lingua ſui officii immemor, pituitam impune defluere ſinit.

IV. Abſtergenda & incidenda materia affluxa expectorantibus.

V. Putredini & exulcerationi pulmonum occurrendum in tempore.

His intentionibus ſubſcripta ſufficient remedia. Digeſtivo & lenitivo ſequente blande viſcoſa illa materia abluatur, & ſubducatur:

Digeſtivum.

℞. Herb. hyſſopi.
Betonicæ,
Salviæ an. m. j.
Scabioſæ.
Capillorum Veneris.
Ungulæ Caballinæ an. m. j. ß.
Thymi p. ij.
Rad. Glycyrrhizæ raſæ.
fœniculi an. ℥ j.
Polypodii.
Iridis Florent. an. ʒ j.
Sem. aniſi.
fœniculi an. ʒ iij.
Paſſul. min. ℥ ij.
Caricar. nu. xij.
Coq. in ſ. q. aq. ad tertias ſecundum artem.
Colaturæ adde, ſyr. de liquir. de hyſſopo an. ℥ ij. violar.

violar. ℥j.

f. Digeſtivum per quatuor continu-
lies.

›c ipſo decocto alternis diebus qua-
ıbus, Elect. ſeq. quo materia præpara-
ıcatur, diſſolvatur:

.lect. lenitivi ℥x. *Electuarium.*
e Sebeſten. ℥iij.
)iaphœnic. ℥ß.
ened. laxat. ℥iij.
:leſcoph. ℥ij.
1iſc. fiat Electua. pro quatuor doſibus.
:riculus & cerebrum dein frequenti
uſu corroboretur.

pec. arom. roſ. ſine moſcho. *Pulvis.*
iamacis an. ℈j.
.oſatæ novellæ ℈iiij.
inamomi.
alam. arom.
lacis.
habarb. El.
:oriand. præpar. an. ℈j.
em. fœniculi.
acc. albiſſ. ℥vj. f. Pulvis.
:ulo ſeq. Ventriculus, ut promoveatur
ctio, foveatur, per duas horas ante ci-

Herb. Origani. *Sacculus.*
bſinthii.
:alamenthi.
etonicæ.
1enthæ criſpæ.
.oſar. rub.

flor.

flor.Chamom. p.ij.
Sem. aniſi ℥ ß.
Cymini ʒ iij.
Galangæ conquaſſ.
Caryoph.ʒ j,
Nucis muſc. n.j.
Conquaſſ. M. f. ſaccul. ſtomachalis quadr.interpaſ.calefiat à latere ignito vino irrigato.

Interdum ante cœnam 4. pars Pillul. deglutiatur. Caput ex ventriculumque efficacius mundabunt,exſiccabuntque.

Pillulæ. ℞.M.Pill.de Hiera,ſ.ʒ j.
Aſſaiar.
Aggreg. an.℈ ij.
Agar.troc.℈ j.
Extr.Cochl. gr. v.
Cum aq.Beton.f.Pill.parvæ inſtar Aloephang. dividantur in quatuor partes æquales.

Evacuato ita corpore,reliquiæ catarrhi divertantur.

Errhinon. 1. Errhino naribus attracto.
℞. Aq,Major. ℥ vj.
Hordei ℥ j.
Sem.nigellæ pul.℈ ij.ß.
Sacc. cand. ʒ ß. M.& inf. per noctem, mane fiat fortis colat. & expreſſio, adde ſucci Betæ depurati ʒ vj. M.f. Erthinon.

2. frictionibus dorſi & ſcapularum.

3. Crurum ablutione cum decocto, Beton. & chamomillæ.

Materia ita maxima ex parte averſa, & diminuta,exſiccetur reliquum Pulſuturæ coronali inſperſo ℞. Gum-

℞. Gummi Juniperi. *Pulvis.*
Myrtillor.
Coriand. præpar.
Rol. rub. an. ℈ ij.
Santal. omnium an. ℈ j.
Cort. Thuris.
Maſticis.
Macis.
Caryoph. an. ℈ ß.
f. Pul. pro inſperſione capitis.
Lixivio etiam incoquantur.
Betonica.
Roſmarinum.
Salvia.
Majoranã.
Flor. Chamomill.
Rad. Aſari.
Obſtructi renes tam à calculo, quam à viſis humoribus commodiſſ. Terebinthina rabuntur, quod & pectori proderit:
℞. Terebinth. ſexies lotæ ex Aq. Alkekengi, & ultimo ex Aq. roſar. ℥ ij. *Terebinthina.*
.. ſem. frigido. majorum.
Pul. Glycyrrh. an. ℈ j ß. *M.* f. Terebinthi-
Si renes incaleſcerent, inungantur lumbi:
℞. Infrigid. Gal ℥ vj. *Unguentum*
Ung. Populeon.
Roſati *Meſ.* an. ʒ iij.
Spec. diatrion. ſantal. ℈ j.
Pul. rad. plantag. aquatic. ℈ ß.
Aceti roſacei parum.
Ol. Violar.
Myrtini an. q. ſ. ad remol. unguentum.

Præ-

Præſcripta remedia originem fluxionum jam factarum reſpiciunt; Sequuntur ea, quæ in poſterum earundem generationem impediunt & prohibent, una cum appropriatis pectoralibus.

Vaporum aſcenſus à cibo reprimatur eſu pulveris ſeq. frequenti;

Pulvis pepticus.

℞. Sem. Coriandri præpar. ℥ vj.
Cinamomi el. ℥ j. ß.
Maſticis.
Carui.
Nucis moſch. an. ℥ ß.
Macis.
Ligni aloës an. ℈ j.
Roſar. rub.
Sem. Meliſſæ an. ℈ ß.
Manus Chr. perlati. ℥ j.
M. f. Pul. poſt cibum.

Catarrhus magno cum impetu ruens intercipiatur.

Trochiſci.

℞. Spec. diatrag. frig.
Sacc. albiſſ. an. ℥ ß.
Boli Armeni ℈ ß.
Cum mucillag. Tragac. ex Aq. roſar. f. trochiarum inſtar.

Aut pill. his paulo fortioribus.

Pillulæ.

℞. Boli Armeni cum Aq. roſar. abluti ℥ j.
Amyli ℈ iiij.
Tragacanth.
Gummi Arab. an. ℈ j.
Sacch. candi ℥ vj.
Syr. viol. q. ſ.

F. pill.

F.pill.compreſſ. inſtar Bechiarum. Si le-
or ſit catarrhus, ſenſim ſubinde deglutiatur
onſ.roſar.ſpec.diatrag.f.admiſtis. Nucis mo-
atæ fruſtulum interdum ſenſim maſticetur.
Materia vero viſcida pulmonibus impacta
mbibita abſtergatur, incidatur, & expecto-
ur:

♃ Spec. Diaireos ſimpl. *Rotula.*
Diapenidii an. ℈ iiij.
Rad. Ireos.
Pæoniæ.
Enulæ an. ℈ j.
Pulmon. vulpis præpar. ℈ ij.
Glycyrrh. ℈ j.
Sacchari candi ʒ iij.
Sacchari albiſſ. ℥ v. in aq.
Hyſſopi diſſol. f. conf. in tabul.

ut ſi fortius quid requiratur, ſubſtituatur
i:

. Loch. de pulmone vulpis ℥ j. *Loch.*
Sani & experti.
de pino an. ℥ ß.
Spec. diapenidii ℈ iiij.
Diaireos Salam. ℈ ij.
Pul. liquiritiæ.
Sem. Urticæ Romanæ.
Rad. Enulæ campan.
Pulmonis vulp. præpar. an. ʒ ß.
Succi liquirit.
Myrrhæ an. ℈ ß,
m ſyr. liquir. vel hyſſop. f. Loch.

materiæ tenacitas reſiſtet, & externis ad-
r expectoratio:

Unguentum pectorale.

℞. Ol. amygd. dulc. ℥ vj.
Chamomel.
Cheirin. an. ℥ ß.
Ung. Dialtheæ ℥ ij.
Pingued. gallin.
anatis.
Butyri recent. non ſaliti.
Mucillag. fœnugræci an. ℥ j. ß.
Succi glycyrrhizæ.
Hyſſopi.
Storacis calam. an. ℈ j.
Cymini g. vj.
Ceræ parum f. ung. pectorale.

Si tabis adſit periculum, diligenter commendo aſſiduum uſum Pulv. inter cibum etiam:

℞. Spec. Electuar. reſumptivi.
Diamargarit. frig.
Diarrod. abb. an. ℈ j.
Sem. Malvæ.
Portulacæ.
Bombacis an. ℥ j.
Papav. albi. ℥ ij.
4. ſem. frig. majorum.
Cydoniorum mund. an. ℈ iiij.
Gummi Arabic.
Tragacanth. Amyli an. ℈ ij.
Spodii ℥ ß.
Succi glycyrrh. ℈ j.
Macis.
Galangæ an. ℈ ß.
Sacc. Penidii ad pond. omnium, f. pulvis.
His medicamentis diæta exquiſita accedat,

neceſſe

eſt. Frigus arceatur à corpore, præſer-
mis initio, & aëris intemperie. Viten-
clavia omnia ſubterranea & humidio-
bo & potu removeantur omnia, quæ
s concoctionis, quæ excrementoſa,
ria, quæ aromatibus condita, fumo ex-
, quæ pinguia, denique & vaporoſa, vi-
viribus abſtineat, præſertim à cœna,
andio parcior ſit. Balneum aq. dulcis
ibum diſtributioni alimenti apprimè
et. Exercitia graviora cum animi com-
nibus vehementioribus exulent ſimili-
Alvus liquida ſervetur cibis mollioribus
iſſis initio cibi ſequantur ſolidiora.

*catarrho, delabente ad pectus & ven-
triculum.*

D. JOH. NÆVII.

CONSILIUM XXX.

Signis indicatis, & urina inſpecta colligo
fluxiones à capite, partim pectus, partim
triculum lædere, quæ ut avertantur, imo
ne tollantur, ſubſcripta injungo reme-

I. Materia diſcutienda, & præparanda de-
tiva trium doſium.
℞. Syr. de ſtœchade.
Hyſſopo.
Jujubini.
Oxymell ſimpl. an. ℥ j.

*Digeſti-
vum.*

Aquæ betonic.
Scabioſ.
Ungulæ Cab. an. ℥ iiij. Miſc.

II. Quarto die evacuentur:
℞. M. pil. de agar. Meſue.
Cochiarum.
Aurearum an. ℈ j.
Diagridii g. j.
Reform. pillul. num. xvj. cum aq. betonic.
Repetantur 14. die denuo.

III. Rotulæ pectorales ſub lingua frequenter ſenſim diffluant, & thoracem irrigent. Intercipient catarrhum, expectorationem & reſpirationem faciliorem efficient.

Rotula pectorales.

℞. Spec. diaireos Salom. ℥ iij.
Diapenidii ℥ j. ß.
Sacchar. albiſſ. in aq. ſcabioſ. diſſol. ℥ vj.
f. Conſ. in Rotulis.

IV. Ung. ſtomachali ventriculi regionem inungat.

V. Hinc aliquot dies poſt Empl. noſtrum ſtomach ſuccedat.

VI. Tragæa etiam ſeq. dolente ventriculo non negligatur, p. j. ante cibum devorato:

Tragea ſtomachalis.

℞. Cinam. i nter. ℥. iij.
Galangæ ℥ j. ß.
Zinzib. albi ℥ ij.
Macis ℈ ij.
Caryophyll. ℥ ij.
Rad. Enulæ camp. ℥ j. ß.
Irid. albæ ℥ j.
Granorum maſticis ℈ ij.
Pellic. inter ventric. gallin. præpar. ℥ j.

Sem.

. Coriandri præpar. ℥ iiij.
nıſorum.
æniculi an. ℥ j. ß.
arui.
ardamomi an. ℥ ß.
ingula & miſceantur, miſtis adde;
ıec.arom.roſ.Gabr. ℈ iiij.
Diarrh. alb. ℥ j.
Sacch. albiſſ. ad pond. omnium, fiat
Tragæa.
:onveniens adhibeatur diæta.

-rho, à capite delabente ad os ſacrum, ac inbi dolorem intenſum fa- ciente,

D.HIERONYMI CAPIVACCII.

CONSILIVM XXXI.

fectus, de quibus Egregius Patiens ɔnqueritur, duo potiſſimum ſunt, quo- er eſt dolor quidam circa os ſacrum, ad ·um fines ſpectans. Reliquus vero eſt capitis deſtillatio ad ſubjectas partes bens. Quatuordecim enim ab hincan- criptis mandatum eſt, cum quoddam ondus è terra elevare tentaret, in re- llius oſſis ſtrepitum quendam perſen- le factum eſt, ut illico etiam dolorem ediocrem perceperit, qui continuatis ribus uſque in hodiernum diem ſem- ındem locum occupavit. Deſtillatio au-

 tem

tem inde clara redditur, quoniam egregio huic Patienti os ab ea madet ſemper, aſſidue quoque illam exſpuendo excernere cogitur. Quamobrem omni cum diligentia horum malorum cauſæ ſunt indagandæ, ut ipſis inventis, materiæ remediorum pateant. Quibus ex arte adminiſtratis, ſi fieri poteſt, ſanitati reſtituatur. Quantum ergo attinet ad dolorem, dubium non eſt, hunc, quemadmodum etiam cæteri dolores fieri ſolent, à ſolutione unitatis ortum eſſe. Hanc autem manifeſtam occaſionem habuit. Nam cum pondus illud oneroſum è terra elevare niteretur, partes illæ circa os ſacrum cum magis, quam par eſſet, tenderentur, neceſſarium fuit, ut eorum continuum ſolveretur. Ab hac autem ſolutione unitatis dolor ille ortus eſt. Hinc autem factum fuit, ut partes illæ debiles redditæ fluxionem quandam materiæ pituitoſæ inſipidæ ſuſcipere inceperint, atque continue ſuſcipiant, cujus ratione fit, ut partes illæ doloroſæ hac materia pituitoſa imbuantur. Imbutæ vero tendantur, quo fit ut unitatis ſolutio ſuccedat, eaq; de cauſa dolor aſſidue ferme ſentiatur. Generatur autem hæc materia pituitoſa in capite læſa ipſius concoctione. Cōcoctio vero læditur labefactata facultate alteratrice ipſius capitis, quæ quidē facultas labefactatur ob intemperiem capitis humidam, & forſan aliquo pacto frigidam. His ergo hunc in modum conſtitutis, partes Medici dogmatici haud aliæ eſſe debent, quam ut caput exſiccetur, & aliquo modo calefiat: materia fluxura prohibeatur, ne fluat; fluens vero divertatur,

Cauſa doloris lumborum.

Indicationes.

deri-

ur, revellatur, & prorſus extirpetur.
:ro à dolente loco elidatur, ac dolor ex
leatur. Interim vero virtus capitis &
ius una cum virtute partium dolentium
s eſt conſervanda; de toto tamen prius
ɔrovidentia. Quos ſcopos omnino ex- *Prognoſti-*
t impoſſibile. Nam ſi conſideremus ve- *con.*
tiam ratione dignitatis, eam ſatis in-
inveniemus. Caput enim, quod eſt
ũ principaliſſimũ, læditur, cujus actio-
ı modo cauſa vitæ, & commodioris vi-
etiam cauſæ melioris vitæ ſunt neceſſa-
æduntur etiam partes ad os ſacrum ſpe-
, quæ etſi non ſint principales, principa-
:n æmulantur, cum ſine ipſis impoſſi-
ıanc vitam ducere. Si autem conſidere-
hementiam ratione eſſentiæ, eam quo-
s intenſam reperiemus. Adeſt enim &
on mediocris, & intemperies diuturna,
; recedens à naturali ſtatu, cum jam ha-
:ontraxerit. Nunc etenim annus 14. vol-
‹ quo & deſtillatio & dolor principium
Augetur etiam hæc vehementia: quia
ı deſtillans eſt copioſa, frigida, craſſa,
& fortiter adhærens partib us dolenti-
ut non niſi ſumma cum difficultate ab
iſcuti poſſe ſperemus. Cæterum cum *Prognoſti-*
:r ſit in virili ætate conſtitutus, in qua *con.*
& ſecundum quantitatem & qualita-
let eſſe robuſta, ſperare volumus,
i non ex toto ſanabitur, in meliorem
ſtatum deducetur. Hac igitur ſalu-
: animo concepta, ad præſidiorum

Curatio. materias alacri animo deſcendendum. Et ut inprimis de re chirurgica ſermonem habeamus, ſuademus, ut cauterium in ſiniſtro brachio ratione capitis excitetur. Quod ſi alterum quoque eadem de cauſa in dextro brachio moliretur, non eſſet improbandum. Nihil autem dicimus de ſanguinis miſſione, neque de totius purgatione, quoniam cum æger jam medicamenta evacuantia & alterantia aſſumere inceperit, hæc omnia diligentiſſime facta eſſe ſupponimus. Quoniam autem jam aſſumere *Decoctum ligni.* cœpit decoctum ligni, probatur, ut illud per plures dies aſſumendo progrediatur, quouſq; ſcilicet aderit præſentia indicantis, & nihil prohibere videbitur. Sed ut ad caput penetret hoc decoctum, alterari debet cum Iua, Beton, Stœchade, & ſimilibus. Præterea probatur, ut ſemper antequam ſuſcipiat ſyrupum ex decocto, capiat unam vel alteram pillulam ex Terebintho cyprio cum pulvere iuæ reformatam, haſque pillulas accipere debet, ut materia *Terebinthina à nervis trahit.* à nervoſis partibus elidatur. Terebinthum enim à nervis materiam trahere valet: Sed antequam aſſumat, & pillulas & ſyrupum ex decocto mane & veſperi, ut caput expurgetur, maſticatoriis uti debet, niſi tuſſis, nec aliquid aliud prohibeat. Tunc enim id Errhinis præſtare poterit. Extrinſecus autem, ut caput exſiccetur & corroboretur, probatur ſtillicidiũ *Therma Patavina.* aquarum Thermalium in agro Patavino ſcaturientium. Sed cum æger hic eſſe non poſſit, ad eandem intentionem paretur ſtillicidium ex lixivio alterato cum Agarico Stœchad. & Beton. & id genus aliis. A ſtil-

Digitized by Google

A ſtillicidio autem ſemper diligenter exſiccetur caput & ſupra ſuturam coronalem ponantur pulveres ex Iua, Scœchade, & Betonica. Interim etiam dolentium partium eſt habenda ratio, & propterea probatur nobis, ut ſupra ipſas luta imponantur, ut corroboretur. Materia evacuetur, ac digeratur. Sed cum hoc in loco æger non ſit, ut materia emolliatur, probatur, ut ſuperponatur emplaſtrum ex Meliloto, vel ex Diachyllone. Emollita vero aliquo modo materia, mixtis præſidiis utendum erit, ut portio emollitæ materiæ digeratur & evacuetur, portio vero non emollitæ emolliatur. Id autem præſtare poterunt, Melilotum cum Cerato ſacro inæquali portione mixta. Tandem emollita ex toto materia, ut eradicetur, probatur ſolummodo Ceratum ſacrum, cui ad majorem evacuationem admiſceatur Colocynthis, Elaterium, & ſimilia, quæ valent à proprietate occulta materias à centro ad circumferentiam evacuare. Quod ſi adhuc dolor perſeveraret, ut auferatur, & materia penitus aboleatur, ſi tamen fieri poteſt; probatur ut in dolenti loco veſica excitetur & aperiatur. Ad quam etiam intentionem, ſi ibidem inuſtio fieret, non improbaretur. Victus ratio propoſitis correſpondeat.

Luti Thermalis emollientis ſuccidanea.

Et hæc, &c.

levioribus remediis, quæ nec pectori, nec reliquis partibus debilioribus mali quid inferant, eædemque poſtea corroborandæ.

II. Narium & renum reſeratis viis, materia catarrhi divertenda.

III. Fluens materia intercipienda, potiſſimum ſub noctem & ſomnum, dum lingua ſui officii immemor, pituitam impune defluere ſinit.

IV. Abſtergenda & incidenda materia affluxa expectorantibus.

V. Putredini & exulcerationi pulmonum occurrendum in tempore.

His intentionibus ſubſcripta ſufficient remedia. Digeſtivo & lenitivo ſequente blande viſcoſa illa materia abluatur, & ſubducatur:

Digeſtivum.

℞. Herb. hyſſopi.
Betonicæ,
Salviæ an.m.j.
Scabioſæ.
Capillorum Veneris.
Ungulæ Caballinæ an. m.j.ß.
Thymi p.ij.
Rad. Glycyrrhizæ raſæ.
fœniculi an.℥j.
Polypodii.
Iridis Florent. an.ʒj.
Sem.aniſi.
fœniculi an. ʒ iij.
Paſſul. min.℥ij.
Caricar. nu.xij.
Coq. in ſ.q. aq. ad tertias ſecundum artem.
Colaturæ adde, ſyr. de liquir. de hyſſopo an. ℥ij. violar.

violar. ℥j.
liſc. f. Digeſtivum per quatuor continu-
m dies.
hoc ipſo decocto alternis diebus qua-
vicibus, Elect. ſeq. quo materia præpara-
ducatur, diſſolvatur:
℞. Elect. lenitivi ℥x. *Electuarium.*
de Sebeſten. ℥iij.
Diaphœnic. ℥ß.
Bened. laxat. ℥iij.
Eleſcoph. ℥ij.
Miſc. fiat Electua. pro quatuor doſibus.
entriculus & cerebrum dein frequenti
eq. uſu corroboretur.
. Spec. arom. roſ. ſine moſcho. *Pulvis.*
Diamacis an. ℈j.
Roſatæ novellæ ℈iiij.
Cinamomi.
Calam. arom.
Macis.
Rhabarb. El.
Coriand. præpar. an. ℈j.
Sem. fœniculi.
Sacc. albiſſ. ℥vj. f. Pulvis.
culo ſeq. Ventriculus, ut promoveatur
ctio, foveatur, per duas horas ante ci-

Herb. Origani. *Sacculus.*
Abſinthii.
Calamenthi.
Betonicæ.
Menthæ criſpæ.
Roſar. rub.

flor.

flor. Chamom. p.ij.
Sem. aniſi ℥ ß.
Cymini ℥ iij.
Galangæ conquaſſ.
Caryoph. ℥ j,
Nucis muſc. n.j.
Conquaſſ. M. f. ſaccul. ſtomachalis quadr. interpaſ. calefiat à latere ignito vino irrigato.

Interdum ante cœnam 4. pars Pillul. deglutiatur. Caput ex ventriculumque efficacius mundabunt, exſiccabuntque.

Pilulæ. ℞. M. Pill. de Hiera, ſ. ℥ j.
Aſſaiar.
Aggreg. an. ℈ ij.
Agar. troc. ℈ j.
Extr. Cochl. gr. v.
Cum aq. Beton. f. Pill. parvæ inſtar Aloephang. dividantur in quatuor partes æquales.

Evacuato ita corpore, reliquiæ catarrhi divertantur.

Errhinon. 1. Errhino naribus attracto.
℞. Aq, Major. ℥ vj.
Hordei ℥ j.
Sem. nigellæ pul. ℈ ij. ß.
Sacc. cand. ℥ ß. M. & inf. per noctem, mane fiat fortis colat. & expreſſio, adde ſucci Betæ depurati ℥ vj. M. f. Errhinon.
2. frictionibus dorſi & ſcapularum.
3. Crurum ablutione cum decocto, Beton. & chamomillæ.

Materia ita maxima ex parte averſa, & diminuta, exſiccetur reliquum Pulſuturæ coronali inſperſo ℞. Gum-

℞. Gummi Juniperi.
Myrtillor.
Coriand. præpar.
Roſ. rub. an. ℈ ij.
Santal. omnium an. ℈ j.
Cort. Thuris.
Maſticis.
Macis.
Caryoph. an. ℈ ß.
f. Pul. pro inſperſione capitis. *Pulvis.*
Lixivio etiam incoquantur.
Betonica.
Roſmarinum.
Salvia.
Majoranã.
flor. Chamomill.
Rad. Aſari.

Obſtructi renes tam à calculo, quam à viſcoſis humoribus commodiſſ. Terebinthina reſerabuntur, quod & pectori proderit:

℞. Terebinth. ſexies lotæ ex Aq. Alkekengi, & ultimo ex Aq. roſar. ℥ ij. *Terebinthina.*
4. ſem. frigido. majorum.
Pul. Glycyrrh. an. ℈ j ß. *M.* f. Terebinthi-

, Si renes incaleſcerent, inungantur lumbi:

℞. Infrigid. Gal ℥ vj. *Unguentum*
Ung. Populeon.
Roſati *Meſ.* an. ʒ iij.
Spec. diatrion. ſantal. ℈ j.
Pul. rad. plantag. aquatic. ℈ ß.
Aceti roſacei parum.
Ol. Violar.
*My*rtini an. q. ſ. ad remol. unguentum.

Præ-

Præſcripta remedia originem fluxionum jam factarum reſpiciunt; Sequuntur ea, quæ in poſterum earundem generationem impediunt & prohibent, una cum appropriatis pectoralibus.

Vaporum aſcenſus à cibo reprimatur eſu pulveris ſeq.frequenti;

Pulvis pepticus.

℞. Sem.Coriandri præpar. ℥ vj.
Cinamomi el. ℥ j.ß.
Maſticis.
Carui.
Nucis moſch. an. ℥ ß.
Macis.
Ligni aloës an. ℈ j.
Roſar. rub.
Sem. Meliſſæ an.℈ ß.
Manus Chr. perlati. ℥ j.
M.f.Pul. poſt cibum.

Catarrhus magno cum impetu ruens intercipiatur.

Trochiſci.

℞. Spec. diatrag. frig.
Sacc.albiſſ.an. ℥ ß.
Boli Armeni ℈ ß.
Cum mucillag. Tragac.ex Aq.roſar.f. trochiſci bechiarum inſtar.

Aut pill. his paulo fortioribus.

Pillulæ.

℞. Boli Armeni cum Aq.roſar. abluti ℥ j.
Amyli ℈ iiij.
Tragacanth.
Gummi Arab, an. ℈ j.
Sacch.candi ℥ vj.
Syr.viol.q.ſ.

F.pill.

F. pill. compreſſ. inſtar Bechiarum. Si le-r ſit catarrhus, ſenſim ſubinde deglutiatur nſ. roſar. ſpec. diatrag. f. admiſtis. Nucis mo-atæ fruſtulum interdum ſenſim maſticetur. Materia vero viſcida pulmonibus impacta mbibita abſtergatur, incidatur, & expecto-:ur:

℞. Spec. Diaireos ſimpl. *Rotula.*
Diapenidii an. ℈ iiij.
Rad. Ireos.
Pæoniæ.
Enulæ an. ℈ j.
Pulmon. vulpis præpar. ℈ ij.
Glycyrrh. ℈ j.
Sacchari candi ʒ iij.
Sacchari albiſſ. ℥ v. in aq.
Hyſſopi diſſol. f. conf. in tabul.

Aut ſi fortius quid requiratur, ſubſtituatur Loch:

℞. Loch. de pulmone vulpis ℥ j. *Loch.*
Sani & experti.
de pino an. ℥ ß.
Spec. diapenidii ℈ iiij.
Diaireos Salam. ℈ ij.
Pul. liquiritiæ.
Sem. Urticæ Romanæ.
Rad. Enulæ campan.
Pulmonis vulp. præpar. an. ʒ ß.
Succi liquirit.
Myrrhæ an. ℈ ß,
Cum ſyr. liquir. vel hyſſop. f. Loch.

Si materiæ tenacitas reſiſtet, & externis ad-juvetur expectoratio:

Vnguentum pectorale.

℞. Ol. amygd.dulc. ℥ vj.
Chamomel.
Cheirin. an. ℥ ß.
Ung. Dialtheæ ℥ ij.
Pingued. gallin.
anatis.
Butyri recent. non ſaliti.
Mucillag. fœnugræci an. ℥ j. ß.
Succi glycyrrhizæ.
Hyſſopi.
Storacis calam.an. ℈ j.
Cymini g. vj.
Ceræ parum f.ung. pectorale.

Si tabis adſit periculum, diligenter commendo aſſiduum uſum Pulv. inter cibum etiam:

℞. Spec. Electuar. reſumptivi.
Diamargarit, frig.
Diarrod. abb.an. ℈ j.
Sem. Malvæ.
Portulacæ.
Bombacis an. ℥ j.
Papav.albi. ℥ ij.
4. ſem. frig. majorum.
Cydoniorum mund.an. ℈ iiij.
Gummi Arabic.
Tragacanth, Amyli an. ℈ ij.
Spodii ℥ ß.
Succi glycyrrh. ℈ j.
Macis.
Galangæ an. ℈ ß.
Sacc. Penidij ad pond. omnium, f. pulvis.

His medicamentis diæta exquiſita accedat, neceſſe

neceſſe eſt. Frigus arceatur à corpore, præſertim hyemis initio, & aëris intemperie. Vitentur conclavia omnia ſubterranea & humidiora: In cibo & potu removeantur omnia, quæ difficilis concoctionis, quæ excrementoſa, quæ acria, quæ aromatibus condita, fumo exſiccata, quæ pinguia, denique & vaporoſa, vino pro viribus abſtineat, præſertim à cœna, quæ prandio parcior ſit. Balneum aq. dulcis ante cibum diſtributioni alimenti apprime conferet. Exercitia graviora cum animi commotionibus vehementioribus exulent ſimiliter. Alvus liquida ſervetur cibis mollioribus præmiſſis initio cibi ſequantur ſolidiora.

In catarrho, delabente ad pectus & ventriculum.

D. JOH. NÆVII.

CONSILIUM XXX.

E Signis indicatis, & urina inſpecta colligo fluxiones à capite, partim pectus, partim ventriculum lædere, quæ ut avertantur, imo plane tollantur, ſubſcripta injungo remedia.

I. Materia diſcutienda, & præparanda degeſtiva trium doſium.

℞. Syr. de ſtœchade.
Hyſſopo.
Jujubini.
Oxymell ſimpl. an. ℥ j. *Digeſtivum.*

 Aquæ

Aquæ betonic.
Scabioſ.
Ungulæ Cab. an. ℥ iiij. Miſc.
II. Quarto die evacuentur:
℞. M. pil. de agar. Meſue.
Cochiarum.
Aurearum an. ℈ j.
Diagridii g. j.
Reform. pillul. num. xvj. cum aq. betonic.
Repetantur 14. die denuo.
III. Rotulæ pectorales ſub lingua frequenter ſenſim diſſluant, & thoracem irrigent. Intercipient catarrhum, expectorationem & reſpirationem faciliorem efficient.

Rotulæ pectorales.

℞. Spec. diaireos Salom. ℥ iij.
Diapenidii ℥ j. ß.
Sacchar. albiſſ. in aq. ſcabioſ. diſſol. ℥ vj.
f. Conſ. in Rotulis.
IV. Ung. ſtomachali ventriculi regionem inungat.
V. Hinc aliquot dies poſt Empl. noſtrum ſtomach ſuccedat.
VI. Tragæa etiam ſeq. dolente ventriculo non negligatur, p. j. ante cibum devorato:

Tragea ſtomachalis.

℞. Cinam. inter. ℥. iij.
Galangæ ℥ j. ß.
Zinzib. albi ℥ ij.
Macis ℈ ij.
Caryophyll. ℥ ij.
Rad. Enulæ camp. ℥ j. ß.
Irid. albæ ℥ j.
Granorum maſticis ℈ ij.
Pellic. inter ventric. gallin. præpar. ℥ j.
Sem.

m, Coriandri præpar. ℥ iiij.
Aniſorum.
Fœniculi an. ℥ j. ß.
Carui.
Cardamomi an. ℥ ß.
il. ſingula & miſceantur, miſtis adde;
Spec. arom. roſ. Gabr. ℈ iiij.
Diarrh. alb. ℥ j.
Sacch. albiſſ. ad pond. omnium, fiat
Tragæa.
is conveniens adhibeatur diæta.

atarrho, à capite delabente ad os ſacrum, ac imbi dolorem intenſum faciente,

D. HIERONYMI CAPIVACCII,

CONSILIVM XXXI.

Ffectus, de quibus Egregius Patiens conqueritur, duo potiſſimum ſunt, quo- alter eſt dolor quidam circa os ſacrum, ad porum fines ſpectans. Reliquus vero eſt ua capitis deſtillatio ad ſubjectas partes imbens. Quatuordecim enim ab hinc an- it ſcriptis mandatum eſt, cum quoddam e pondus è terra elevare tentaret, in re- ie illius oſſis ſtrepitum quendam perſen- inde factum eſt, ut illico etiam dolorem mediocrem perceperit, qui continuatis poribus uſque in hodiernum diem ſem- eundem locum occupavit. Deſtillatio au-

tem inde clara redditur, quoniam egregio huic Patienti os ab ea madet ſemper, aſſidue quoque illam exſpuendo excernere cogitur. Quamobrem omni cum diligentia horum malorum cauſæ ſunt indagandæ, ut ipſis inventis, materiæ remediorum pateant. Quibus ex arte adminiſtratis, ſi fieri poteſt, ſanitati reſtituatur. Quantum ergo attinet ad dolorem, dubium non eſt, hunc, quemadmodum etiam cæteri dolores fieri ſolent, à ſolutione unitatis ortum eſſe. Hanc autem manifeſtam occaſionem habuit. Nam cum pondus illud oneroſum è terra elevare niteretur, partes illæ circa os ſacrum cum magis, quam par eſſet, tenderentur, neceſſarium fuit, ut eorum continuum ſolveretur. Ab hac autem ſolutione unitatis dolor ille ortus eſt. Hinc autem factum fuit, ut partes illæ debiles redditæ fluxionem quandam materiæ pituitoſæ inſipidæ ſuſcipere inceperint, atque continue ſuſcipiant, cujus ratione fit, ut partes illæ doloroſæ hac materia pituitoſa imbuantur. Imbutæ vero tendantur, quo fit ut unitatis ſolutio ſuccedat, eaq; de cauſa dolor aſſidue ferme ſentiatur. Generatur autem hæc materia pituitoſa in capite læſa ipſius concoctione. Cōcoctio vero læditur labefactata facultate altceratrice ipſius capitis, quæ quidē facultas labefactatur ob intemperiem capitis humidam, & forſan aliquo pacto frigidam. His ergo hunc in modum conſtitutis, partes Medici dogmatici haud aliæ eſſe debent, quam ut caput exſiccetur, & aliquo modo calefiat: materia fluxura prohibeatur, ne fluat: fluens vero divertatur,

Cauſa doloris lumborum.

Indicationes.

deri-

rivetur, revellatur, & prorſus extirpetur, uxa vero à dolente loco elidatur, ac dolor ex to deleatur. Interim vero virtus capitis & us tonus una cum virtute partium dolentium totius eſt conſervanda; de toto tamen prius ıbita providentia. Quos ſcopos omnino exercere eſt impoſſibile. Nam ſi conſideremus vehementiam ratione dignitatis, eam ſatis ingnem inveniemus. Caput enim, quod eſt ıembrū principaliſſimū, læditur, cujus actiones non modo cauſa vitæ, & commodioris vitæ: ſed etiam cauſæ melioris vitæ ſunt neceſſariæ. Læduntur etiam partes ad os ſacrum ſpectantes, quæ etſi non ſint principales, principales tamen æmulantur, cum ſine ipſis impoſſibile ſit hanc vitam ducere. Si autem conſideremus vehementiam ratione eſſentiæ, eam quoque ſatis intenſam reperiemus. Adeſt enim & dolor non mediocris, & intemperies diuturna, longeq; recedens à naturali ſtatu, cum jam habitum contraxerit. Nunc etenim annus 14. volvitur, ex quo & deſtillatio & dolor principium habuit. Augetur etiam hæc vehementia: quia materia deſtillans eſt copioſa, frigida, craſſa, lenta, & fortiter adhærens partib us dolentibus, ut non niſi ſumma cum difficultate ab ipſis diſcuti poſſe ſperemus. Cæterum cum hic æger ſit in virili ætate conſtitutus, in qua virtus & ſecundum quantitatem & qualitatem ſolet eſſe robuſta, ſperare volumus, quod ſi non ex toto ſanabitur, in meliorem tamen ſtatum deducetur. Hac igitur ſalutis ſpe animo concepta, ad præſidiorum

Prognoſticon.

Prognoſticon.

Curatio. materias alacri animo deſcendendum. Et ut inprimis de re chirurgica ſermonem habeamus, ſuademus, ut cauterium in ſiniſtro brachio ratione capitis excitetur. Quod ſi alterum quoque eadem de cauſa in dextro brachio moliretur, non eſſet improbandum. Nihil autem dicimus de ſanguinis miſſione, neque de totius purgatione, quoniam cum æger jam medicamenta evacuantia & alterantia aſſumere inceperit, hæc omnia diligentiſſime facta eſſe ſupponimus. Quoniam autem jam aſſumere cœpit decoctum ligni, probatur, ut illud per plures dies aſſumendo progrediatur, quouſq; ſcilicet aderit præſentia indicantis, & nihil prohibere videbitur. Sed ut ad caput penetret hoc decoctum, alterari debet cum Iua, Beton, Stœchade, & ſimilibus. Præterea probatur, ut ſemper antequam ſuſcipiat ſyrupum ex decocto, capiat unam vel alteram pillulam ex Terebintho cyprio cum pulvere iuæ reformatam, haſque pillulas accipere debet, ut materia à nervoſis partibus elidatur. Terebinthum enim à nervis materiam trahere valet: Sed antequam aſſumat, & pillulas & ſyrupum ex decocto mane & veſperi, ut caput expurgetur, maſticatoriis uti debet, niſi tuſſis, nec aliquid aliud prohibeat. Tunc enim id Errhinis præſtare poterit. Extrinſecus autem, ut caput exſiccetur & corroboretur, probatur ſtillicidiũ aquarum Thermalium in agro Patavino ſcaturientium. Sed cum æger hic eſſe non poſſit, ad eandem intentionem paretur ſtillicidium ex lixivio alterato cum Agarico Stœchad. & Beton. & id genus aliis, A ſtil-

Decoctum ligni.

Terebinthina à nervis trahit.

Thermæ Patavinæ.

A ſtillicidio autem ſemper diligenter exſiccetur caput & ſupra ſuturam coronalem ponantur pulveres ex Iua, Scœchade, & Betonica. Interim etiam dolentium partium eſt habenda ratio, & propterea probatur nobis, ut ſupra ipſas luta imponantur, ut corroborētur. Materia evacuetur, ac digeratur. Sed cum hoc in loco æger non ſit, ut materia emolliatur, probatur, ut ſuperponatur emplaſtrum ex Meliloto, vel ex Diachyllone. Emollita vero aliquo modo materia, mixtis præſidiis utendum erit, ut portio emollitæ materiæ digeratur & evacuetur, portio vero non emollitæ emolliatur. Id autem præſtare poterunt, Melilotum cum Cerato ſacro inæquali portione mixta. Tandem emollita ex toto materia, ut eradicetur, probatur ſolummodo Ceratum ſacrum, cui ad majorem evacuationem admiſceatur Colocynthis, Elaterium, & ſimilia, quæ valent à proprietate occulta materias à centro ad circumferentiam evacuare. Quod ſi adhuc dolor perſeveraret, ut auferatur, & materia penitus aboleatur, ſi tamen fieri poteſt; probatur ut in dolenti loco veſica excitetur & aperiatur. Ad quam etiam intentionem, ſi ibidem inuſtio fieret, non improbaretur. Victus ratio propoſitis correſpondeat.

Luti Thermalis emollientis ſuccidanea.

Et hæc, &c.

In debilitate capitis & ventriculi, pro quodam Nobili Germano.

D. HIER. DONZELINI.

CONSILIUM XXXIV.

CUm primum Patavii commodum nactus fueris hoſpitium, conſulo, ut pro corporis tui providentia à primo die horis quatuor ante prandium ſumas has pillulas:

Pillula pro mundificatione corporis.

℞. pill. aggreg. ℥j.

Fiant pillulæ nu. xij. deaurentur. Statim ubi ſumpſeris, bibe capi aut gallinæ juſculum, quantitate unius cyathi calidum. Quatuor aut quinque ſequentibus diebus quotidie tribus horis ante prandium, ſume tria cochlearia, ſeq. ſyr. frigide, & ſtatim ſuperbibe juſculi gallinæ cyathum j.

℞. Oxymell. ſimpl.
Mellis roſar.
Syr. de cort. citri an. ℥ij.

Miſc. & ſumatur cum cochleari. Poſt illos dies, & ſumptos hos ſyrupos, iterum pillulæ aggregativæ ſumantur, ad ℥j. f. pillulæ nu. xij. deaurentur, quæ ſi prima vice parum evacuarint, hæ ſecunda vice corpore per ſyrupum præparato, felicius movebunt. Hæc ſatis futura ſunt pro corporis mundificatione. Sed ad corroborandum & confortandum ventriculum, mane vacuo ſtomacho ſumatur radix Zinziber. condita, quantitate nucis caſtaneæ, per dies octo aut novem. Et deinde in prandio ac cœna, pri-

Ventriculum confortantia.

mus

mus hauſtus bibatur è vino abſinthite. Initio menſæ ſeu prandii comedatur fruſtulum piperatum forte. His ventriculus robuſtiſſimus reddetur.

In epilepſia è crure altero.

D. HIER. DONZELINI. CONSILIVM XXXVIII.

NObiliſſimus juvenis, multos annos Epilepſia laborans à nobis conſilium petit. Affectum eſſe epilepſiam illud docet, quod facultates principes, una cum motu & ſenſu labefactantur, cum tamen præſentiatur, & parum duret; nec ſæpe invadat, nec functiones illæ penitus aut corrumpantur, aut vitientur, abſolutam eam eſſe; ſed leviorem, certo ſtatuendum eſt, ut potius ſymptoma medium inter epilepſiam & vertiginem dici poſſit. Hujus autem cum tria genera ſtatuantur, quorum primum cerebri fit vitio; alterum per conſenſum à ventriculo, tertium ab alia quavis corporis parte; cum hæc non repente fiat, ſed præſentiatur, in primo genere non eſt collocanda, & profecto, cum ante paroxyſmũ animadvertat levẽ quandam auram & vaporem è crure altero, & majori pedis digito in cerebro per medias partes paulatim aſcendere, non dubiũ eſt, in ea parte mali fomitem latere. Cum autem perpetua fere plurimis hominibus eſſe ſoleat, ab inferiorib. partibus in caput exhalatio, in quib. tale ſymptoma nõ oritur: manifeſto ſtatuendum eſt, exhalationem eſſe malignam, & venenatam qualitatem

Signa Epilepſia.

Tria genera Epilepſia.

tem

tem in ſe continere, cujus actione cerebrum exagitetur. Huic autem rei illud videtur conſentire, quod crus illud, unde fit expiratio, fluxionibus & ulceribus diu fuit vexatum; à quibus licet æger fuerit liberatus, verſimile tamen eſt, in aliqua parte relictam eſſe pravam aliquam qualitatem, cujus cauſa, per certa intervalla, materia illic colligitur veneni particeps, quæ in cerebrum conſcendens, ejus vires labefactat. Sed cum narretur, eum dolore ventriculi & coli ſæpe laborare, non diſſentaneum videri debet harum etiam partium ſympathia ipſum vexari. Cauſam hujus morbi eſſe frigidum humorem, inde colligitur facile, quod morbus eſt chronicus, temperamentum frigidum & humidum, aſſiduus etiam tum ventriculi, tum coli dolor iſtud teſtatur

Indicationes. Scopi curativi ſunt, frigidi humoris evacuatio, ventriculi calefactio, concoctionis roboratio, cruris exſiccatio, calefactio, & roboratio. Et cum caput aliunde tranſmiſſum recipiat, imbecillitate laborare certum eſt. Quare robur illi conciliandum, ut hoſtium inſultum à ſe poſſit propulſare. Licet autem morbus hic natura ſua ſit gravis, ſalutis tamen optima ſpes eſt concipienda. Nam ſecundum Hippocratem, quicunque juvenes comitiali morbo laborant, mutatione maxime ætatis & temporum, & locorum, & victus liberantur. Et quibuſcunque comitiales fiunt ante pubertatem, mutationem accipiunt. *Curatio.* Quoad curam; Licet humor evacuandus non levia medicamenta requirere videatur, ætatis tamen

rarione

ratione ab illis abſtinendum cenſeo. Quare uno & ſimplici medicamento contentus ero; ſed eo repetito. Sumat igitur alternis diebus hora una ante cœnam; unam è pillulis Ruffi cum Agarico, quarum hæc eſt compoſitio.

℞. Aloës optim. *Pillula Ruffi.*
Ammoniaci an. part. ij.
Myrrhæ elect. part. j.

Contundantur ſeorſim, & omnibus ſimul miſtis cum vino aromatico f. paſta. Doſis pillula una, pondere ℈ j. Sumantur ordine ſaltem ʒij. Et intermediis diebus ſumantur tria cochlearia oxymellis ſimplicis. Facta evacuatione, & jacto hoc fundamento, flatus diſcutiendi, & ventriculus roborandus; ſumpto per aliquot dies Zinziber. condito, nucis juglandis quantitate, mane jejuno ventriculo. Diatrion pipereon. Galeni ſimplex etiam optimum eſt, in menſa quoque. Potus ſit è vino abſinthite. Loco ſalis in cibis omnibus addatur pulvis, qui conſtat ſacchari partibus 4. cinamomi parte j. contuſis & miſtis. *Pulvis loco ſalis.* Crura ſæpe fricentur balneo è lixivio incoctis majorana, *Topica.* abſinthio, roſis, ſalvia, betonica, roremarino, lavendula, addito vino. Digitus unde prodit vapor ille venenatus illinatur noctu ante ſomnum theriaca, diluta in aqua vitæ. Optima etiam erit præcautio, ſi ante paroxyſmum, dum jam præſentitur, vinculum adhibeatur, aut in digiti radice, aut ſupra talos, aut ſub genu. Capitis vero ſumma eſt habenda providentia; adhibito ſæpe lixivio, incoctis herbis capitalibus, dictamno,

dictamno, ſenæ foliis, roſis, ſalvia, majorana, betonica, ſapone, etiam medicato. Cujus hæc eſt deſcriptio:

Sapo medicatus.

℞. Saponis Veneti ℥ iiij.
Agarici albi. ℥ ij.
Cinamomi.
Caryophyllor.
Ireos an. ℥ j. ß.
Camphuræ. ℈ ß.

Fiat ſapo l. a. cum aqua majoranæ. Ante lixivium ſemper duobus diebus maſtiches granum, magnitudine fabæ dentibus teratur, ac pituita in os fluens per horam expuatur. Naribus attrahatur liquor ſequens, & nares emungantur. ℞. Aq. majoranæ ℥ iij.

Errhinon.

Iridis pulveris ℥ j. Miſce.

Nonnunquam & utatur gargariſmo ſeq.

Gargariſmus.

℞. Decoct. hyſſop. ℔. j.
Aceti ſcillitic. ℥ j. Miſce.

Suffumigium etiam in nares recipiatur injecta in carbones ignitos carabe alba, aut thure puro. Summo capitis vertici in loco ſuturæ coronalis noctu ante ſomnum inſpergatur ſequens pulvis:

Pulvis pro Bregmate.

℞. Sandarachæ Arabum.
Thuris.
Carab. alb. an. ℥ j.
Nigellæ.
gran. pæon.
terræ ſigill. an. ℥ j. ß.

Contundantur & fiat pulvis ſubtiliſſ. Paretur etiam pila odorata, quæ manibus geſtetur, ac naribus ſæpe admoveatur.

Pila odorata.

℞. Ladani veri & puri ℥ j. Styra-

Styracis calamitæ ℥ ß.
Ligni aloes probi.
Galliæ moſchatæ.
Caryophyllor. an. ℥ j.
Myrrhæ.
Thuris an. ℥ j. ß.
Aq. majoranæ q. ſ. f. pila.
addito moſcho q. ſ. nimirum gran. v.

Tempora quoque & nares ſemper ante ſomnum illinantur theriaca diluta cum aq. vitæ optima. Quoniam autem epilepſia eſt morbus difficilis, præſertim quia eam in hoc juvene comitatur dolor colicus; ideo & ſic per dicta remedia putemus, utrumque exturpari poſſe: addamus tamen & alia remedia præſentiſſima, quibus penitus curari poſſint. In primis probamus, ut per vices ſumat diureticum pulverem, quo totum corpus expurgari, & materia à capite diverti poſſit, ut: *Experimentalia.*

Pulvis diureticus.

℞. Chamedrios.
Chamæpityos an. ℥ ß.
Salviæ.
Beton. an. ℥ vj.
Gentianæ ℥ ij.
Meliſſæ.
Rubiæ tinctor. an. ℥ ß.
Sem. Aniſi.
Liguſtic.
Petroſelini an. ℥ ij.

Contuſis omnibus, fiat pulvis ſubtiliſſ. Doſis ℥ j. in juſculo. Aceti etia ſcillitici uſus ſaluberrimus. Doſis ad cochleare unum magnum; deinde ſequatur ambulatio. Decoctum radicis Saſſafras, aut ſolum, aut cum vino ſingulare. *Saſſafras.*

Fruſta-

Fruſtulum Aloës perpetuo geſtandum, ut cutim attingat. Lupi etiam corium ea parte deſumptum, qua ſpinæ adhæret, latitudine duorum digitorum in cinguli formam effingendum, ventrique & lumbi circumcingendum, & ſemper geſtandum, ut corium attingat cutim, pilis exterius poſitis. Cum primum pullus equinus in lucem prodit; vomitu materiam quandam rejicit, quam niſi quis præripiat, mater ſtatim devorat. Hæc materia ſiccata & pulveriſata, à morbo comitiali liberat certo experimento, & mira quædam res videatur. Theriaca vero tam idoneum eſt morbi hujus remedium, ut ea ſola quotidie liberentur multi; ea vero ſit optima. Paratur etiam arte chymica, aqua quædam admirabilis, & virtutis ſingularis, cui nomen eſt aqua theriacalis, ſeu philoſophica, quæ ſudorem elicit copioſum, & totius corporis inſignem quandam in melius mutationem facit, cujus viribus hic etiam morbus expugnatur. Ejus deſcriptionem, cum ea uti voluerit, mittemus; aut aquam ipſam jam paratam Chalcanthini olei rite præparati guttæ vero in juſculo mane ſumptæ per multos dies plurimos ab hoc morbo liberant. Oſſa limata, & in tenuiſſimum pulverem redacta, curant: addita tenui portione cinamomi. Oſſa debent ſumi è marcello, è carnibus, quæ ſunt in uſu, quamvis Galenus præferat humana. Doſis ℥ j. mane per multos menſes. Nec enim eſt ingratus pulvis.

Corium Lupi.

Pulli equini vomitus Epilepſia remedium.

Theriaca.

Aqua Philoſophica Theriacalis

Oleum Chalcanti.

Oſſa.

In

In epilepſia,

D. GUILIL. RONDELETII.

CONSILIVM XXXIX.

℞. Diaprunæ laxat. ℥. iij.
Cum aq. betonicæ q. ſ. fiat potio, detur mane.

℞. Viſci quercini, Syrupus,
Rad. pæoniæ.
Zedoariæ an. ℥ j.
Corticum citri ℥ ß.
Betonicæ.
Galli trichi.
Cichorii.
Endiviæ.
Buglosſæ,
Boraginis an. m. j.
Prunorum paria. xx.
Thamarindor. ℥ j.
Agarici ℥ ß.
Polypodii quercini.
Senæ oriental. an. ℥ ij.
Florum trium cordial.
Stœchados an. p. j.
Roſarum recentium p. ij.
Aniſi.
Seſelios an. ℥ s.

Fiat decoctio in aqua abſynthii, & aqua fontis, æquis partibus, & in ℔ ij. colaturæ, diſſolve ſacchari q. ſ. fiat ſyr. capiat in quatuor matutinis. Aperiatur vena Cephalica ante uſum minorativi, extrahantur ſang. ℥ iiij. Phlebotomia.

Pillulæ. ℞. Pill. cochiar.
fœtidar. an. ʒ ß.
Pulv. rad. pæoniæ g. vj.
Cum ſyr. de ſtœchade, fiant pill. vij.

Potio. ℞. Agarici.
Rhabarb. an. ʒ ij.
Infundantur in aqua violarum, expreſſioni adde Elect. de ſucco Roſat. & Diacartham.
an. ʒ j. ß.
Syr. roſat. laxat. ℥ ß.
Miſce, fiat potio, capiat finitis ſyrupis.
Poſtea ℞. Theriacæ recentis ʒ j.
Sequentibus vero diebus Opiata ſubſcripta utatur.

Opiata. ℞. Conſerv. flor. cicl. orii.
Violar. an. ℥ j.
Stœchados ℥ s.
Cineris muſtelæ & hirundinum.
an. ℥ ß.
Pulv. diarrhodon. Abb. ʒ ij.
Cum ſyr. Endiviæ ſimplici fiat opiata, capiat ſingulis matutinis ad quantitatem unius caſtaneæ, quinque horis ante paſtum. Proderit etiam oxyrrhodinon ſeq.

Oxyrrhodinon. ℞. Ol. roſar. ℥ iij.
Succi hederæ.
Aquæ lactucæ an. ℥ j.
Aceti ℥ j. ß.
Infundatur eo caput ante oppoſitionem & conjunctionem.

In

*epilepſia, deque Ligni Guaiaci uſu in hac affe-
ctione: Item de Tinnitu aurium,*

D. ANDREÆ VESALII.

CONSILIVM XL.

DE ligni guaiaci uſu ea, quæ illuſtris Tua Dominatio proponi voluit, ſcripturus, ... utiquam de affectu illo prolixe diſceptabo, ... i jam annis multis corpus tuum meliori va- ... tudine dignum exercuit. In promptu enim ... t, morbum hunc eſſe epilepſiam, ſeu, ut lati- ... e dicimus, morbum comitialem, aut ſacrum. ... dſunt namque ipſi, quotieſcunque invadit, ... ſymptomata & accidentia, quæ ipſum pri- ... tim concomitari ſolent, quæque tam diuti- ... & prolixo morbo nimium es expertus, & à ... ritiſſimis Medicis non ſemel enarrare audi- ... ſti. Atque ut morbus haud latet, ita neque ... e ipſius eſſentia, aut differentiis, vel cauſis ... nique mihi venit ſcribendum. Conſtat ... im ex obſtructione hanc oboriri, quæ in ... rebro eſt, ad eos proceſſus, qui nervorum ... nt initia, hancque obſtructionem illi prorſus ... nilem eſſe, quæ convulſionem in aliqua cor- ... ris parte inducit. Et morbus comitialis ut ... uſmodi convulſionis ſymptomatibus quodã ... odo reſpondet, ita quoque partes cauſas ma- ... ıa ex parte poſſidet, quę cerebro parantur, aut ... primario ſuo affectu, aut ex conſenſu totius ... rporis, aut alicujus membri, quod cerebro

Cauſa Epilepſiæ.

noxam mittit, cujus nomine univerſum cor
pus ita convellitur, ut in apoplexiam reſolva
tur, quæ à morbo comitiali nonnihil in affe
ctus ſede, & efficientis eam humoris copia po
Latens qualitas in Epilepſia. tiſſimum variat: Quanquam latens aliqua qua
litas privatim morbo comitiali adeſſe videatur,
præter humorem, quod ut multa atteſtantur,
ita quoque id arguit, quod morbo huic divi
num quid adeſſe omnes religiones ſemper au
xerint, quodque nos Medici malam ſubeſſe
qualitatem dicimus, cujus naturam vix alite
exprimimus, quam cũ in medicamentis quan
tam facultatem, aut vim ſpecificam recenſe
mus. Atque ut ejuſmodi quid in comitia
morbo à Medicis narratur; ita quoque hu
comitiali morbo, qui Tuæ Dominationi fam
liaris eſt, id adeſſe credendum venit.

Præſens enim morbus ex illo tertio eſt ge
nere, quod privatim ab aliquo membro orig
nem ducit, quod malam eam & occultam qu
litatem cerebro vaporis cujuſdam inſtar, ma
Tertia Epilepſiæ ſpecies. dat. Hujus rei conjecturam præbet ſiniſtru
crus, quod ſpontaneis ulceribus ſcatere ſole
quodq; ichorem quendam dimittere conſue
vit, anteaquam comitialis morbus Tuæ Dom
nationi moleſtus eſſe cœpit, qui tum primu
incepit, dũ ab ejuſmodi ulceribus crus omn
no redditum eſt liberum. Addo, perpetuo cu
morbus eſt invaſurus, ſentiri auram qua
quandam, aut vaporem ex crure per coxendi
cem, dein ſcapulam ſurſum ad caput duci, dei
ſiniſtrum crus in ipſa morbi vehementia pr
cæteris partibus concutitur & convellitur, a

ro ut primarium præſentis mali autorem ipſum cerus ſtatuamus, cui accedit ventriculus ſuo munere cibum ſibi oblatum non recte concoquens, ac crudorum pituitoſorumque ſuccorum copiam parans. Videtur namque turbidum lotium & quæ ipſi innatant, in ipſave ſubſident, ac excrementorum abundantia, atteſtari craſſos tales, & pituitoſos humores in corpore abundare, quos, ut dixi, ventriculi imbecillitas & frigus videntur parare. Etſi enim conſtet, Dominationis Tuæ corpus prima conſtitutione non admodum à naturali temperie exceſſiſſe, eundemque exceſſum in calido potiſſimum fuiſſe, adeo ut cum jecore caput & ventriculum haberet calidum, tamen ventriculus in præſentia eam temperiem dimiſit, caputque eſt modo ſubfrigidum & debile, parandiſque defluxibus aptum jecoris interim calore aſſervato, ac proinde inæqualis vobis adeſt intemperies, quæ ſub annum quadrageſimum ſeſe potiſſimum cœpit oſtendere, cum ſcilicet ex calido ventriculo & jecore juncti vapores in caput calidum eſſent miſſi, aut ab ipſo quoque attracti, qui ſenſim ita in ventriculum refluxerunt. Itaque in capite abundarunt, ut corporis temperies fuerit prorſus immutata, ut nihil dicam de prava victus ratione, quæ temperiem hanc præcipitavit, ſimulque auxit. Verum non eſt, quod hujuſmodi diligentius examinem, aut, ut rationem ſcribam, quod calidum jecur in cauſa etiam ſit, venas crudo ſucco abundare, cum nimio calore ad ſe trahit, quæ à ventriculo male ſunt confecta, atque author eſt, al-

vum plerunque eſſe conſtrictiorem. Nam etſi hujuſmodi tractatio aliquid forte commodi adferret ad cauſæ examen, atque ad commune cum aliis Medicis conſilium, tamen Dominatio Tua hoc non aſſequitur, quæ etiam ejuſmodi à me diligentius perſcribi noluit, verum duntaxat ea, quæ ad guaiaci uſum ſpectant, quem cum multis aliis Dominationi Tuæ prædicavi, ratione ad ventriculum habita, atq; ad capitis imbecillitatem, ac dein maxime ad crus illud, quod præſentis morbi comitialis autorem potiſſimum ſtatuimus. Cum itaque indies diſcimus, quam in ejuſmodi corporibus humorum cruditati lignum id proſpicere ſoleat, & quod maligna & deterrima qualitate prædita ulcera curat, ac occultum quid corporibus infert, præter alias non exiguas rationes, quæ uſum D. T. commendare deberent, nō mirum eſt, ſi illum audias commendari, atque ut is Dominatio Tuæ familiaris ſit medicos inſtare. Quod vero metuis ob tenuem victum vires admodum dejiciendas, hinc fit, quod nimis exquiſitus & tenuis victus illis inſtitui conſuevit, in quibus Medici ob gallicum morbum ligni guajaci decocto primum uti cœperunt. Ad eos enim ſcopos, ad quos in tua D. decoctum id probamus, non prorſus aut pertinaciter dies certos conſtituimus, quibus decoctum venit utendum. Habenda enim nobis eſt cura ad tolerantiam, qua ejuſmodi decoctum ferre poteris, & perpetuo liberum erit, quotieſcunque viſum erit, illius uſum intermittere, quanquam tamen plus minus uno menſe ejus uſum cupe-

Victus tenuis num ſemper in Decocti Ligni uſu ad hibendus.

uperem continuari. Verum nunc de ſingulis
ordine perſcribam. Eligemus itaque lignum, *Quale lignum eligendum.*
quam fieri poterit recens, quod ex ipſius denſi-
ate, pondere, & ſucculentia deprehendemus.
Quo enim gravius eſt, & in radendo aut ſcin-
endo pinguius, eo erit laudabilius. Deinde
on eſt aſſumendum, quod totum fere flave-
cit, minimumque habet interiorem nigrũ or-
em, cum id fere ad extremos ſit ramos, & tam
enue ſit, ut vis illius ex longa vectura evane-
cat. Seligemus itaque medium, quod quam
maxime ſit acre, & guſtu incendens. Hujus li- *Præparandi ratio.*
gni libræ ſex aut ſeptem, aut lima, qua pecti-
um artifices utuntur, aut arte tornabili, qua
lobos paramus, comminuentur, & deinde in
eviorem ſcobem contundentur. Sunt autem
aucæ libræ uno tempore ita in ſcobem redi-
gendæ, ne ſi major ligni portio comminuere-
ur, ejus vis evaneſcat, quæ in ſolido ligno me-
ius conſervatur, & ſatius eſt lignum toties,
quoties opus eſt, contundere, atque ad conco-
ctionem aptum reddere. Hujus ſcobis libra *Coctionis modus.*
una ollæ fictili inſtanniatæ, aut implumbatæ
eu vitreatæ imponetur, quæ anguſtiore ſit ori-
icio, cuique operculum conveniat, ſuffecerit,
i ad noſtrum uſum libras aquæ plus minus ſe-
decim continere poterit.

Huic ligno affundentur libræ 12. aq. com-
munis, & nullius malæ qualitatis participis, in
quibus lignum horis 24. macerabitur. Conve-
niret autem, ſi interim calidi cineres ollæ adhi-
berentur, quo lignum melius infunderetur;
facta dein infuſione, olla lucido igni adhibebi-

tur, & continua decoctio fiet ad mediæ partis conſumptionem, nimirum ut ſuperſint decoctionis libræ ſex, quæ facta colatura in lagena quapiam reſervabitur, ſub prioris aquæ nomine. Ita enim decoctum hoc primum opportune nominabimus. Lignum, quod huic ſervivit concoctioni, rurſus in eandem ollam, in qua prius elixatum fuit, eſt reponendum, ſuntque ipſi adjiciendæ recentis, & non cocti ligni unciæ plus minus quatuor, quibus affundentur 12. aq. vulgaris libræ, & infuſio perinde ac prior fiet ad horas viginti quatuor, poſt quas coctio lucido quoque & continuo igne molienda venit, ad evaporationem tertiæ partis, ut ſcilicet decoctionis ſeu aquæ ſuperſint circiter octo libræ, quæ ubi colata fuerit in lagena, etiam ſervabitur ſub ſecundæ aut poſterioris aquæ nomenclatura. Hic fere erit communior aquarum parandarum modus, quem ex occaſione intendere aut remittere nihil prohibet, pro validius aut imbecillius decoctu ex uſu erit.

Decoctum primum.

Secunda coctio.

Convenit enim in aſſumptionis aquæ initio, & ſub finem hanc eſſe minus validam, in medio autem tempore fortiorem. Cæterum, quando aquæ hæ adminiſtrabuntur, ſtudendum eſt, ne deficiant, & ne etiam diu ante uſum ſint paratæ, ut ſcilicet ſint recentiores, & non diſſolutæ. Priuſquam harum aquarum uſus erit, conveniet corpus univerſum purgare, idque fere opportune pillulis cochiis & agarico ſelectiori, & nuper, ut diximus, cum zinzibere trochiſcato, pondus vero, ut ejuſque deberet eſſe duorum ſcrupulorum, ac formari poſſent pillu-

Præparatio corporis præcedens.

pillulæ ſeu catapotia vij. aut v. prout minora aut grandiora devorare eſſet animus.

Ut autem humores pituitoſi & craſſi melius evacuationi apparentur, tribus aut quatuor diebus mane ſyrupus aliquis eſſet aſſumendus, qualis iſte eſſet, qui conſtat mellis roſacei colati, & ſyrupi de Stœchade utriuſque uncia una, decoctionis ſtœchados, betonicæ, chamedryos unciis tribus. Cæterum pillulæ poſt ſyruporum uſum opportune aſſumerentur poſt primum ſomnum noctu.

Tempus, quo commodius purgatio ejuſmodi inſtitueretur, erit ver, quando fœlicius curationes omnes aggredimur, præterquam quod purior & clementior aura nobis ad manum eſſet, tunc cum decocto ligni utendum eſſet, & præſens morbus facile admittit, ut hæc decoctionis aſſumptio in illud uſque tempus differatur, quanquam interim non obſtem, cur minus primo quoque tempore, ſi ita Domino viſum erit, curationẽ hanc auſpicari debeamus. *Quo tempore.*

Altera itaque à purgatione die aquæ prioris unciæ plus minus octo ſunt ebibendæ, quantum fieri poteſt, calentes, idque hora fere quarta ante meridiem. Tantundem rurſus hora quarta à meridie ebibetur, quamvis magis convenit paulo plus mane, quam à prandio aſſumere. Prandii tempus erit octava hora ante meridiem, ut cœna hora octava à meridie, hac namque ratione 24. diei horæ ita partirentur, ut octo horæ inter cibum, & primo aquæ aſſumptionem & cibum occurrerent. Si tamen hæc intervalla interdum non obſerven- *Quantum*

 tur,

tur, parva inde eſt expectanda noxa, neque etiam ita moroſe omnia ſunt obſervanda, ut non liceat interdum ex occaſione aquæ prioris aſſumptionem intermittere, tunc ſcilicet, cum ea moleſtior videretur, ac tædium aliquod obreperet, cupio enim toto hoc aſſumptionis aquæ tempore omnem abeſſe moleſtiam, neque reluctante animo quicquam aſſumi velim.

Quando prima aqua bibetur, in lecto eſt cubandum, & ſudor ſi quis proveniet, duabus plus minus horis eſt expectandus. Unde etiam conveniet corpus pluribus ſtragulis tegi, quanquam nulla inſignis vis ad ſudoris provocationem eſt facienda, neque mirandum erit, ſi ſudor interdum non proruperit, qui ſemper eſt poſt horam unam aut alteram linteis abſtergendus.

Inter ſudandum, fomentandum crus, imo & abluenda faciès roboris cauſa.

Interea dum ſudor ita expectabitur, utile erit linteum primæ aquæ immergere, idque dein toti ſiniſtro cruri calens obvolvere, neque id obiter eſt moliendum, cum id abigendæ pravæ cruris qualitati ſit accommodum, & mirum eſt, quantum robur membris ea aqua induci ſoleat, adeo, ut totius faciei, & frontis potiſſimum lectionem probem.

Diæta.

Cæterum ſecundæ aquæ potus erit in cœna & prandio, ita ut nihil præter eam bibatur. Cibus vero erit panis albus, bene coctus, & modice ſalitus, & ſi forte Dominatio Tua à pane recocto aut biſcocto non abhorreret, illum in primis commendarem.

Con-

Conveniunt uvæ paſſæ, & potiſſimum minutæ illæ: his accedunt amygdalæ,& pinearum nuclei. Atque hæc fere ſunt, quibus duntaxat in gallico morbo ægro enutrimus, verum Dominatio tua his tanquam bellariis utetur, & addet illis laudatas carnes, ut ſunt fere avium non paluſtrium; ut perdix,phaſianus,ut turdus,& montani, & in dumis viventes. Paſſerculi debent eſſe commendatiſſimi, hique omnes aſſi, neque excludimus pullos,& capones, uti neque etiam hœdum, ſed omnia debent eſſe aſſa, quam diu ſcilicet aquæ uſus erit. Quantitatem nullam puto præſcribendam. Ea enim tuo judicio ſubmittitur. Abſit enim, quod fame D.T. enecandam putes, quamvis interim tamen tenuis victus ex uſu ſit, cujus ratio cum viribus eſt habenda. Atque ita non ſemper par quantitas eſt aſſumenda; ſed prout vires exigent,eſt cibandum. Cubiculũ in quo moraberis ſit amœnum & lucidum, ita tamen ut libero aëri non pateat.Convenit quoque ut caminus in illo ſit, ut ex foco calere poſſit, niſi hoc hypocauſto more patrio obtineat.

Neq; neceſſe eſt, ut ſemper impenſe caleat, neque etiam religioſe cavendum eſt, ne feneſtra aliqua unquam aperiatur, cum id lucente Sole, & aëris conſtitutione calida fieri nihil prohibet.Quod enim in hac cura ægros ita occludimus, hinc duntaxat fit,quod corpus ob ſudores & ligni uſum rarũ, intemperato & potiſſimum frigido aëri, haud expoſitum eſſe volumus.Excrementorũ ratio ſimilis eſt habenda, qualem alias obſervas, nimirum ut alvus

juſto

Clyſter in uſu decocti. juſto tempore eat, & ſi forte cohibetur, & non reſpondet, opportune enemate aut clyſtere ſollicitabitur, qui ex guaiaci ligni decocto cum oleo communi & modico ſale apparari poſſet, aut ſalis loco duas aut ternas uncias mellis roſacei adjicere nihil vetat. Dein ſingulis fere decem diebus purgatio eſt inſtituenda illi ſimilis, quam ſuperius ſcripſi, niſi occaſio aliqua aliud pharmacum exigeret. *Pillulæ ſubducentes.* Sunt igitur pillulæ illæ media nocte, aut poſt primum ſomnum tranſglutiendæ & purgationis die prima, aqua non eſt mane aſſumenda, uti neque à prandio. Si corpus ullo pacto eſt redditum ex purgatione imbecillius, alias propter purgationem nihil omittatur, niſi forſitan ea die cibum liberalius ſumere viſum fuerit. Urina ſolet ſatis copioſe in guajaci uſu profluere, ita & ſudor quoque ſolet eſſe frequens. In narium autem & aurium recrementis à ſanitatis tempore nihil eſt mutandum. *Lotio capitis in uſu guajaci omittenda.* Lotiones etiam capitis interim nullæ fieri ſolent, quanquam ut poſtea ſcribam, extra guajaci uſum ea erit utilis. Rurſus ſomni & vigiliarum nulla peculiaris habetur ratio, *Somnus & quies.* quanquam vigiliæ ſemper in Dominatione Tua ſunt præferendæ, ſomnuſque mox â cibo ſumpto ſit vitandus. Interdum poſt primæ aquæ aſſumptionem obdormire nihil vetat. *Exercitia.* Exercitia quoque in guaiaci aſſumptione præter deambulationem per cubiculum nulla præſcribuntur, quamvis etiam ſudoris abſterſio, ac velut fricatio exercitii cujuſdam vice erit. Cæterum in univerſum, exercitium quieti eſt à tua dominatione præponendum, modo à cibo

mox

mox id non fiat. Præ cæteris autem exercitiis fortis inceſſus convenit: eaque exercitia, quæ corporis inferiores partes inprimis excernent. Animi affectus, ut perpetuo illos jucundos, minimeque turbatos eſſe velim, ita quoque in guaiaci uſu neutiquam debent eſſe mœſti aut graves. Venerea in guaiaci uſu tamen prorſus interdicuntur; quanquam alias perpetuo ab illis non eſt temperandum. Porro tempus, quo his guaiaci ligni decoctis erit utendum, in D. T. ponitur arbitratu, & tolerandi facilitate, quanquam menſem abſumi, ut minimum velim, quo abſoluto ad conſuetam victus rationem eſſe deveniendum, quæ commoda jam ſæpius à peritiſſimis Medicis eſt inſtituta.

Animi affectus

Venus.

Quamdiu continuandum.

Quod autem privatim de potu mecum egeris, cereviſiam non perinde, ac album & pellucidum ſed tamen non acerbum vinum probo. Dein quia vini uſus interdum ſolet rationibus quibuſdam in præſenti negotio præſcribi, potum laudarem ex melle & aqua cum cinamomo paratum, ſi modo ab illius uſu non abhorreres. Occurrunt nunc quoque permulta, de quibus Dominatio Veſtra me eſt percunctata, nimirum de corporis evacuatione purgationeque, quando ſcilicet, & quibus medicamentis ea potiſſimum ſit molienda. Sane ad minimum ſemel in vere, & item in autumno corpus purgandum ſuaſerim, ut taceam de venæ ſectione, quæ etſi totius corporis conſtitutioni convenire aliquando videretur, ætas tamen nunc ea occurrit, ut facile ab illa temperare vobis liceat. Verna itaque purgatio talis oppor-

portuna eſſet, qualem ante guajaci uſum, & in ipſo uſu tentandam dixi. Imo ſi guajaci uſus videbitur utilis, corpusque ex illo commode habere ſentietur, non abs re eſſet, etiam menſe Septembri diebus aliquot guaiaci decocta aſſumere. Poſſem varias purgandi formulas præſcribere, verum unam mihi adnotaſſe ſufſecerit, cujus ſuperius eſt facta mentio, nimirum ſyrupi ex roſaceo melle, & ſyrupo de ſtœchade, & betonicæ, ſalviæ, & ſtœchados decocto, ac dein pillulis cochiis, & optimo agarico. Quamvis interim ſingulis ad minimum menſibus aliquid propinari vellem, quod ventriculum, & primas quaſi venas leniter expurgaret, quemadmodum nuper tentavimus, cum Dominatio Tua tribus diebus mane aſſumpſit mellis roſacei duas uncias, & tertia die ante cœnam pillularum de hiera picra cum agarico drachmam unam, ex qua tres pillulæ formatæ erant, quanquam interdum pulpæ caſſiæ recenter extractæ uncia una, aut decem drachmæ poſſent in eundem fere uſum exhiberi, bolorum forma, niſi in jure pulli aut alio liquore caſſiam diſſolvere magis luberet, ut inſtar potus propinaretur.

Purgatio.

Pulpa caſſia.

Terebinthinæ uſus.

Rurſus ſi Terebinthinæ aſſumptionem Dominatio tua non abhorreret, putarem, eam quoque ad præſentem ſcopum apprime fore utilem, ſi ſcilicet interdum mane ejus quatuor drachmæ aut quinque in hoſtiis involutæ devorarentur.

Conveniret autem præſtantiſſimam Terebinthinam eligere, ac illam diligenter in vino

albo

lbo & odorato abluere. Neque etiam hoc lo- *Pillulæ alephanginæ.*
co ſunt rejiciendæ pillulæ, quas alephanginas
nuncupamus. Sunt enim hæc omnia admodũ
commoda ad eam, quam prius dixi ventriculi
ac inteſtinorũ purgationem ſæpius iterandam.

Cum vero alvus interdum plus juſto retine-
ur, neq; tempeſtivum eſt, nunc commemora-
is pharmacis uti, ſuaſerim mollem aliquem &
non medicamentoſum clyſterem immitti. Nol-
em enim herbarum eſu, aut multis prunis alvi *Herbarum & prunorum eſus rejicitur.*
adſtrictioni provideri, cum ejuſmodi nimis
int humida & excrementitia. Cæterum eo-
um, quæ aut interius ſumpta, aut exterius ad-
mota, ventriculi robur conciliant, magnum *Ventriculi roboratio.*
catalogum liceret facile hic ſcribere, niſi pauca
quædam ſufficerent, & potiſſimum probata, ex
quorum numero ſunt myrobalani illæ embli- *Myrobalani emblici.*
ci, ita ut Venetias advehuntur conditæ, quo-
rum uſum cuperem eſſe frequentiſſimum, ma-
ne ſcilicet una aut altera hora ante cibum; ne- *Nuces moſchata condita.*
que etiam nuces improbo moſchatas pari
modo conditas.

His accedat electuarium aromaticum roſa-
um, quod aliquando etiam mane eſt aſſumen-
dum. Si ventriculo emplaſtrum adhibendũ eſ- *Emplaſtrũ ſtomachale*
ſet, probarem quod maſtiche & irineo oleo eſ-
ſet confectum. Capitis robori etiam magna ex
parte nominatis nunc medicamentis proſpici-
tur. Quod autem de ejus lotione dubitas, ſci- *Lotio capitis.*
to me plurimum eam commendare, modo fiat
nterdum ante cibum, & domi poſt illam ali-
quamdiu commoretur, & caput diligenter ca-
idis linteis, non cũ magna frictione exſiccetur.

Lixi-

Lixivium conveniet, in quo ſtœchas, & ſalvia, & ſampſuchus ſeu majorana cum roſis fuerint incocta, dein ut inter lavandum caput non nimium reclinetur, ſed ut cum agarici fruſto confricetur. Quo pituitam, & potiſſimum poſt corpus evacuationes, per nares provoces, mihi placet arantii mali cortex. Ita quoque conveniret interdum maſtichem maſticare, ut per os etiam pituita trahatur.

Cauterium

Cruris cauterium ſeu uſtionem vehementer paobarem, ut ſcilicet ulcus ſub genu illic continuo ſervaretur, uti illud commode fieri dixi, in anteriori nimirum tibiæ ſede verſus exteriora, ubi anterior ſedes eſt connexus, quo fibula ſive minus os tibiæ majori committitur oſſi.

Cucurbitulæ.

Si vero id non fiet, ſuadeo, ut interdum cucurbitulæ ſeu ventoſæ cruri adhibeantur, interdum cum ſcarificatione, interdum ſine ea. Lotio quoque aliquando conveniret ex forti & acri lixivio, cui ſulphur eſſet adhibitum, quo etiam crus ſubinde confricare ex uſu eſſet.

Oxycroceum cum euphorbio miſtum ad excitandas puſtulas.

Præter hæc cruri emplaſtrum id adhiberem, quod oxycroceum in officinis vocamus, cui interdum tantum euphorbii admiſcerem, ut etiam veſiculas puſtulasve in cruci cute concitaret, quo malæ illi cruris qualitati ſubveniretur. Uti etiam toti morbo ſubventum obnixe cuperem, ut Dominatio Tua ſanus & fœlix viveret, cui me quam poſſum maxime commendatum cupio, promptus quidvis quod in me erit exequi, ſi modo quid inſuper mihi injungere Dominatio Tua dignabitur.

Digitized by Google

Idem de eodem caſu,

CONSILIVM XLI.

QUandoquidem morbum comitialem, quo Dominum infeſtari novimus, ex ruris affectu potiſſimum pendere conſtat, ut n morbi illius cauſarum enarratione abunde uit explicatum. Cauterium ſeu uſtionem pro- avi, quæ fieret in anteriori tibiæ ſede verſus xteriora. fere ad palmæ latitudinem ſub genu, lic nimirum ubi fibula ſeu minus tibiæ os à najori incipit dehiſcere. Quæritur vero qua- am præcipue ratione uſtionem hanc fieri onveniat; ſolet itaque nobis in hoc negotio ere duplex eſſe modus. Alter fit igne, ſive car- one, ſive candente ferro is continuatur, vo- amusque ejuſmodi uſtionem ſeu cauterium ctuale. Quod nimirum actu ſimul & potentia git. Alter modus per medicamenta fit, quibus rendi vis adeſt, quæque potentia idcirco gunt, ac proinde hunc modum appellamus auterium potentiale, quale noſtro propoſito nagis quam actuale conveniet, quod ab ejus ſu homo minus abhorret. Hujuſmodi me- icamento nullus chirurgus quantumvis vul- aris deſtituitur, noſtriq; libri pleraſque con- nent deſcriptiones. Alii enim calcem vivam niſcent ſmegmati ſeu ſaponi, alii in fortiſſimo xivio coquunt. Alii in fortiſſima tinctorum qua imponunt ſalem armoniacum, & co- uunt ſimul ad mellis ſpiſſitudinem, ut dein efrigeratum lapidis modo indureſcat. Atque

Cauterium.

Vſtionis duplex modus.

1. *Cauterium actuale.*

2. *Potentiale.*

E quibus fiat.

ut omnes chirurgi ad manum habent hujuſmodi cauteria; ita quoque applicationis modum norunt, qui omnibus fere eſt communis: extendunt enim in lineo panno aut emplaſtrum diachylon, aut vocatum ipſis Apoſtolicon, ad hanc fere formam.

Applicationis modus.

Et in medio exiguum ſcindunt foramen, ut per id cutis appareat, quæ eſt urenda, utque foramen cauterio locum det, & ipſum extra foraminis circumferentiam non multum diffluat. Ponitur enim cauterium in illo foramine, & dein ſplenio ſeu panno linteo aliquoties involuto obtegitur, finiturque horis duabus aut tribus, prout cauterii vis chirurgo conſtat. Dein ablato cauterio & emplaſtro, butyrum aut pinguedo porci loco uſto, cum folio braſſicæ aut betæ apponitur, donec cruſta decidat, foramenque appareat, cui mox globulus ex cera eſt imprimendus, ut foramen reddatur profundius, & caro ne creſcat, impediatur. Non ab re etiam eſſet medullam ſambuci, aut gentianæ radicem tantiſper imponere, dum foramen reſpondeat voluntati: Solent alij dein aureum aut argenteum inſtrumentum, hujus fere formæ; imponere: verum mihi

nihi magis arri-

det globus ex ce-
ra, qui inter- dum cum pulvere
præcipitato poſſit obvolvi,
it luxurian- tem carnem com-
primeret, aut roderet potius. Verum hujuſ-
nodi omnibus chirurgis adeo ſunt nota, ut
pudeat me hæc conſcribere, potiſſimum cum
hujuſmodi abſque periti chirurgi opera haud
int tentanda. Secunda propoſitio tinnitus au-
ium rationem petierat. Is ex humore in cere-
oro abundante, & in flatus diſſoluto pendet.
Quod vero ad curationem attinet, omnia ſunt
bſolute & diffuſe prius explicata, cum totum
corpus pituitoſis ſuccis evacuari docetur, &
atio ſimul exponitur, quomodo caput ex-
purgetur.

Tinnitus aurium.

Pillularum maſſæ ſeu magdaleones nõ alia
atione ſervantur molles, quam quod juben-
ur in prima compoſitione humidæ fieri, quod
quia non convenit, nos perpetuo liquorẽ ali-
quem addi jubemus, quo portio, quæ in pillu-
arum confectione à maſſa diſcutitur, mollior
eddatur adeo, ut cum ad manũ erit maſſa du-
ior, ab illa tanta portio abſcindi poterit, quan,
a ſat erit ad pillularum pondus, quæ tum erunt
ſſumendæ, & illi portioni, aut vini, aut aquæ
guttula poterit adjici, & ſimul in mortario cõ-
undi, & dein pillulæ recte conficiantur. Bac-
arum juniperi fumus non videtur præſentib.
ffectibus incõmodus, imo inter convenientia
nagis eſt reponendus. Cum Norinbergæ my-
obolani laudatiores proſtent, ſatius erit, eas
llic coëmere; mihi enim non conſtat, ubi hic
probatæ vendantur.

Pillularum maſſa mollificantur vino aut aqua.

Baccarum juniperi fumus.

In vertigine cum ingenti capitis gravedine, dolore ventriculi, à cibo faciei rubedine, nephritide cum urinis calculoſis, nec non quandoque dolore podagrico, pro quodam Illuſtri Domino,

D. HIER. CAPIVACCII.

CONSILIUM XLIV.

Hiſtoria ſymptomatum.

ILluſtriſſimus Regni Poloniæ Mareſchalcus ab excellentiis veſtris conſilium auxiliumque petit contra ſua, quæ patitur, ſymptomata, quæ quidem ut ex literis excellentiſſimi ſui Medici intelligere eſt, ea ſunt: Primum, ſæpius capitis vertigine laborat, ea autem hujuſmodi, ut quando eum vexare incipit, conjunctam quoque habeat ingentem capitis gravedinem, ita ut quoties ipſum vexat vertigo hæc, quamcunque in partem caput ille flexerit, in eam veluti cadere ſibi videatur. Cauſam hujus ſymptomatis autumat excellentiſſimus ipſius Medicus eam eſſe, quod Illuſtriſſ. Dominus olim ſæpius vini fortiſſimi largiore potu uſus eſt, & nunc aliquando, rarius tamen, quam ante, utitur. Unde etiam, quod ſecundum eſt ſymptoma, accidit ipſi fere ſemper, ubi largius bibit. Quod ſupereſt, proveniunt ſibi graves orificii ventriculi dolores, cum gravibus vomitibus. Hujus ſecundi ſymptomatis & ipſe Heros, & excellentiſſ. Dominus, & ipſius Medicus cauſam dicunt ſuperiorem, quam dixi, largiorem vini potionem, & hanc alteram, quod avidiſſime

me fere ſemper ad cœnam & prandium (cum appetitu quidem) promptiſſime cibos, aliquando fere ſemicoctos, ingerit, vinis autem poſtmodum (exiſtimans id ſibi ad digerendos cibos deglutitos fore auxilio) vetuſtioribus (quæ ſcilicet tribus ab annis collecta ſunt) Ungaricis, fulvo colore, ac ſapore auſtero utitur, quæ omnia, quid ſibi commodi aut incommodi pariant, non opus eſt dicere. Monetur quidem Heros ſæpe ab excellente ſuo Medico, ne plus ingerat, quam poſſit concoquere, quin etiam illud Galeni ipſi aliquando refert, vina vinoſa imbecilli ventriculo magis oneri, quam utilitati eſſe, ſed fruſtra omnia. Itaque & tertium hoc ſibi lucratur ſymptoma, ſtatim ab aſſumpto cibo ſemper ipſi facies & caput vehementer incaleſcit & rubet, ad duarum integrarum, vel trium horarum ſpacium. Et hæc ſunt, quæ nunc præcipuæ Illuſtriſſimus iſte Dominus patitur ſymptomata. Vexatus antea quoque eſt aliquoties calculo in veſica, & per urinam nunc etiam aliquando arenulæ efferuntur, quin etiam aliquando dolores patitur nephriticos, verumtamen eos facile demulcet refrigerantibus, quin imo aliquando quoque dolores podagricos perſentit, ſed rarius, & horum hæc in promptu cauſa eſt, potus largior, & pedum propter longam in ſtando moram defatigatio, cogitur ſiquidem aliquando per integrum diem in comitiis coram regia Majeſtate, ſuum exequendo munus, ſtare, unde pedes feſſi imbecilliores facti, defluxus ex largiori cibo & potu contractos excipiunt à membri

mandantibus, ita ut inde dolores conſequãtur. Itaque hæc omnia in univerſum patitur *Symptomata.* ſymptomata; Vertiginem ſcilicet capitis cum gravedine, dolores ventriculi, à cibo capitis calorem, & faciei rubedinem, nephritim, cum urinis calculoſis, & aliquando dolorem podagricum. *Cauſa.* Si cauſæ eorum procatarcticæ requirantur, excellens ipſius Medicus dicit quamplurimas fuiſſe, præcipuas tamen duas aſſerit: primam, quod ante annos novem duplici quartana laboravit, cum gravibus lipothymiis: alteram, quod ante annos quatuor in univerſũ corpus diffuſas habebat puſtulas nigricantes, quæ maxime ipſum moleſtabant, liberatus quidem ab illis commoda ligni potione, aliquid tamen fortaſſe relinqui potuit. Horũ itaque ſymptomatum curationem Illuſtriſſimus Dominus ab excellentiſſimis viris poſtulat. *Habitus ægri naturalis.* Quo ad naturalem illius corporis conſtitutionem, illuſtris ille vir, ut ipſius recenſet Medicus, eſt alioquin epate calidiſſimo, corde animoſo, animali facultate acuta ſatis & ingenioſa, ætatis autem eſt 45. annorum circiter. Quo ad pulſus, idem ipſius excellens Medicus inquit (etiamſi cordis caliditas pulſus magnos celeres & vehementes pariat) tamen ſe apud Illuſtrem Dominum pulſus languidos, parvos & crebros reperire, ita ut jam ex his omnibus facile poſſint Excellentiæ Veſtræ in cognitionem cæterorum ſymptomatum, ejuſque cauſarum devenire, & eorundem curationem inſtituere.

:docti itaq; ſic de affectibus Illuſtriſ.hujus viri, quæ ſequuntur pro ſua ſalute recuperanda, conſultavimus.

Primùm, quo ad cauſas earum, quas patitur ffectionũ, merito nec ineleganter excellens pſius Dominus Medicus, fere omnia inordiatam victus rationem & vini fortis potionẽ etulit. Veruntamen ubi internas quoq; cauſas enitius inquiſiverimus, omnino nullã aliam auſam primariam omnium eorum ſymptoatum adinvenimus eſſe quam humidam & rigidam ejus ventriculi intemperiem, & aſcitiam quidem illam, verum tempore jam ſatis onfirmatam, & ſatis validam, & idcirco fere erpetuá. Quomodo vero eam intemperiem luſtriſſimus hic Dominus ſibi aſciverit, & ſcilcat, hic modus eſt: Primo, bibit vina fortia calidiora, quam ventriculus poſtulabat, empe ejuſmodi, à quorum nimia caliditate entriculi caliditas obtunditur. Major enim alor(ut philoſophorum eſt regula)obtundit inorem. Secundo, ingeſſit plurima, & ea aliuando nõ ſatis cocta. Itaque hoc ſibi accidit, uod videmus evenire in exemplo, ſi quis igni ruem lignorum, præcipue vero viridium imonat, non ſolum nõ alit ignem, verum eundẽ ffocat. Tertio, ingeſſit avide & celeriter; hoc uoque non parum infirmat futuram concotionem, ſiquidẽ ita repente cibos ingerendo lurimum ſimul aëris intus hauritur, qui poſtodum tunicas ventriculi diſtendendo facit, t calor ejus imbecillius agat in comiſſa, ſiquiẽ virtus omnis diſperſa imbecillior eſt ſemet-

Ventriculus humidus & frigidus.

ipſa unita. Vel ſi neque hæ rationes ſuaderent, humidum & frigidum in hoc Heroe eſſe ventriculum, hæc quoque ejuſdem eſſent indicia, vehemens appetitus. Proprium enim ventriculi eſt frigidi appetere, & ob hoc ſcilicet cibos adeo celeriter inglutit. Secundo, jecur calidum; habet enim hoc vaſtum, ſiquidem & corpus ſatis magnum, proceræque ſtaturæ eſt. Calido enim exiſtente hepate, fere ſemper ventriculus eſt frigidus. Tertio, ii de quibus quæritur, ventriculi, nephritici item & podagrici dolores idem indicant. Nam cum hæc omnia haud aliunde poſſint effici, quam ex materia craſſa & pituitoſa, quæ maxime in frigido & humido generatur, facile eſt conjecturari, hujuſmodi ventriculum Illuſtriſſ. hujus Herois eſſe. Ita quod ex his omnino concludendum ſit, ventriculum in iſto viro Illuſtriſſimo eſſe frigida & humida intemperie affectum, ſeu, ut brevius dicam, vehementi confuſione laborare. Quare ſi unquam fuit verum Hippocratis oraculum, dicentis, ventriculi confuſio, omnium confuſio, plane de hoc id congruit, ſiquidem ex ea, quam explicuimus, ventriculi confuſione, plane omnia mala, quæ Illuſtriſſimum hunc Dominum infeſtant, veluti ex fomite quodam ortum ducunt. Atque ut ſigillatim uniuſcuiuſque mali modum, quod ex hoc fonte oritur, explicemus: Primum dolor ventriculi, quem aſſumpto cibo perſentit, ita fit; quoniam, ut dictum eſt, ob inordinatam vivendi rationem ventriculus frigida & humida intemperie afficitur, exiſtente hac intemperie, copia craſſæ pituitæ in eodem generatur, quæ poſt-

Epatis caliditas.

Ventriculi confuſio, omnium confuſio.

Symptomata ex uno fonte.

1.

Poſtmodum mutatur in flatus, qui deinde & copia & qualitate oris ventriculi tunicas diſtendunt, ita ut inde (veluti ex ſolutione continui ſolet) ſequatur dolor, qui primum eſt ſymptoma, de quo Illuſtriſſ. hic Dominus conqueritur. Alterum vero ſymptoma, videlicet, quod à cibo ipſum capitis dolor & faciei rubedo infeſtat, eandem cum priori cauſam habet. Quoniam magna, ut diximus, in copia flatus ſeu vapores ex pituita craſſa frigidus generat ventriculus, tum quoque quoniam vina fortia multos & calidos admodum evaporant vapores, miſtus uterque hic vapor, facile per venas, quæ cum capite conſenſum ventriculi faciunt, defertur in caput tum ſua ipſius natura, quoniam levia omnia ſurſum feruntur, tum attrahentis capitis calore, ſiquidem poſſibile eſt, ut Illuſtriſſ. huic viro, cui tot publica impendent, & ardua negotia, aſſiduis cogitationibus turbatum caput caleat, quæ capitis caliditas poſtmodum cauſa ſit, ut diximus, ut vapores è ventriculo & plures & celerius in caput trahantur, ita ut ſequatur poſtea faciei rubedo, & color, diſperſis ſcilicet iis vaporibus per eas partes. Quo itidem modo omnino & tertiũ ſymptoma, quod grave magis, quin etiam graviſſimum eſt, capitis ſcilicet vertigo cum gravedine provenit. Hoc uno differt tantum, quod plures in hac & craſſiores elevantur vapores, & ultra magis progrediuntur, quam in faciei calore & rubedine, nempe in ventriculos uſq; cerebri feruntur, & inibi ſpiritibus animalibus commiſti, eos in gyrum rapiunt, ita ut exinde

2. (margin, beside "ritur. Alterum vero ſymptoma")

3. (margin, beside "tes. Quo itidem modo")

prava ſequatur imaginatio, ac ſi res circum-
4. gerentur. At quod huic conjuncta eſt, tam magna, ut ſcribitur, capitis gravedo, hoc demũ deterius multo eſt, ſcilicet indicat non ſolum vapores jam in caput elevari, verum etiam humores ipſos craſſos, ſeu pituitam ipſam craſſã, eodem deferri, ita ut metuendum ſit maximũ quid, ut in prognoſtico dicetur. Nam ſuadet hoc nobis hæc ratio, vapores (ſi ſit vel craſſiſſimi) leves ſua natura ſunt, quare eam gravedinẽ facere haud poſſunt; Itaque neceſſarium fore videtur, ut nonnihil ex humoribus eodem feratur, unde fiat ea gravedo. Atque ſic in ſuperiora peccat hæc ventriculi frigida & humida
5. intemperies ratione dicta. Modus quo peccat in inferiora, hunc dicimus, quoniam ſurſum levia, gravia deorſum feruntur, genita copioſe, exiſtente jam frigido ventriculo, pituita, rapitur à caliditate epatis propinqui, & ad renes cum cæteris excrementis pellitur, inibique à calore renũ in arenulas & calculos concreſcit, atq; hinc altera labes, calculus & arenulæ, quæ
6. per urinam efferuntur. Podagricos quoq; dolores eodem plane modo, eadem hæc materia pituitoſa efficit, ſcilicet ubi pedes ſtatione longa labefactati ſunt, quoniam natura materiam peccantẽ ad imbecilliora pellere ſemper conſuevit, illuc idcirco hanc quoq; demandat, delapſa hac ſolvitur continuum, quo facto dolor ſequitur, qui podagricus eſt. Ita ut omnino jam ſatis explicata ſit ratio & modus, quo omnia quæ Illuſtriſſ. hic Dominus patitur ſymptomata, ex frigida & humida intemperie ventriculi oriun-

oriuntur & fiunt. Jam itaque ad indicationes *Indicationes.* perquirendas tranſimus, quæ quidem duæ potiſſimum ſunt: prima, quoniam ventriculus hic frigidus & humidus, multos, ut diximus, generat humores craſſos & pituitoſos, oportet eos evacuare, & efficere, ut non amplius generentur. Secunda, quoniam ſingula fere illius mala cauſas adjuvantes habent, oportet has cohibere. Horum primum explebitur, ſi ventriculus calefiat, & exiccetur; ſecundum quoque habebitur, ſi jecur attemperetur, renes infrigerentur, caput & articuli ſiccentur & corroborentur. *Prognoſticon.* Et explere quidem hos ſcopos non omnino impoſſibile fuerit, ſiquidē & corporis habitus, & robuſtæ vires, quæ medicamenta facile poſſunt perpeti, maximum nobis auxilium pollicentur. Præterea, quoniam fere omnis mali origo eſt ex vini fortis potione, credimus, facilem curationem fore, ſi Illuſtris hic Dominus à vini potu ſibi temperabit, ſiquidem ablata cauſa hac efficiente mala, facile etiam effectus ipſe auferetur. Cæterum ſi malum ultro, ſciens volensque fovebit, non ſolū omnino non curabitur, verum etiam metuat & expectet graviſſima alia ſymptomata, ſcilicet & calculi majorem magnitudinem, & majores ventriculi dolores, & demum graviſſimam (nullum ſit in omine pondus) apoplexiam. Quare ſuppoſito hoc, quod cavebit à cauſis externis foventibus malum, ſperamus omnimodam ſanitatem. Quocirca ducti hac ſpe, quod ipſe ex ſe curationem incipiat, nos quoq; ad ſcopos revertemur, & quo ad primum,

Digitized by Google

ut diximus, humores evacuandi ſunt, ſed quoniam morbi, quos patitur, magni ſunt, una evacuatione tolli non poſſunt, quare per tempora partienda curatio. Itaque ingruente hoc autumno ſuademus ita faciendam curationem,

Chirurgia. primo quo ad chirurgica præſidia, probamus venæ ſectionem ex brachii dextri vena communi, aut jecoraria, quam eandem iterare bonum erit in vere. Siquidem corpus plethoricum eſt, probamus & apertionem hæmorrhoidum, ſi eas alioquin habet innatas.

Cauteria. Cæterum haud præſentius aliud eſſet medicamentum, quam ſi fonticulos efficeremus, alterum in brachio ſiniſtro, qui caput reſpiceret, alterum in dextro pede, qui renes & jecur. Neque quicquam obſtat, quod hic alter in pedes parum convenire videtur, idcirco, quod ex eo fortaſſe pedes antea jam imbecilles, magis imbecilli fierent, quoniam ſicubi ſerpentes caudam periculo exponunt, ut caput ſervent; ita quoque ſi nos faceremus, fortaſſe non inconſultum eſſet. Itaque probamus omnino fonticulos, vel ſi adeo metuitur major iſta pedum infirmitas, cenſemus faciendos in utroque brachio. Unus enim revulſioni tã copioſæ materiæ haud ſatisfaceret, Hæc itaque chirurgica remedia probamus.

Medicamenta. Quo ad medicamenta purgabitur quoque corpus temporibus congruis, & primum lenientibus, ut Manna, Caſſia, Tamarindis, melle roſat. ſolut. Deinde præparabuntur humores ſyr. congruis, de Cichorea, Betonica, Stœch. Borrag. &c. Purgabuntur poſtmodum Rhabarbaro, Agarico, decoct.

ſenæ,

enæ,&c. Si corpus videatur requirere itera-
am purgationem; ſecundo, rite præmiſſa præ-
ıaratione ex ſyr. comp. purgabitur pillulis vel
:ochiis, vel de agarico. vel aliis quæ caput re-
piciunt. His factis quoniam corpus vaſtum,&
:rudis refertum eſt humoribus, probamus ut
ıoc eodem autumno ſumat decoctum ligni & *Decoctum ligni & ſalſa cum cichorio*
alſæ, c[illegible]ichoraceis, ita ut ſimul ſudet, ſi-
quidem [illegible]c multum poteſt ad ſiccandum ven-
riculum. Hoc facto veniendum putamus ad
aput, quod itidem ſiccabitur, unde congruæ
ſſent operi huic aquæ noſtræ Patavinæ, per
illicidia adminiſtratæ, ſed quia his uti non po-
erit, quoniam fortaſſe negotia Reip. in tam
ɔnginquas regiones ipſum abire non patiun-
ır, idcirco laudamus, ut fiant lotiones ex lixi-
io, ex cinere quercus, in quo ſit decoctus
ıgaricus Scabioſa, Beton. & ſimilia quæ ſic-
ındi vim habeant, quæ excellens ipſius Medi-
us facile poterit ordinare. Antequam tamen
ıput lavetur, bonum erit id purgare ſternuta-
ɔriis, naſariis, & id genus aliis præſidiis; poſt-
ıodum deſcendendum erit ad hoc quoque, ut
·coris caliditas inhibeatur. Itaque pro hoc
opo adimplendo, laudamus, ut utatur ſero
ıprino, ne calculo aliquam majorem occaſio-
:m præbeat. Hyeme non erit quoque à re-
ediis abſtinendum; Probamus ergo tum
mporis duo inter cætera, alterum, quod ven-
iculum, alterum quod articulos reſpiciat.
·o ventriculo faciet, ſi utetur vino vel pauci-
ro, vel ſaltem medicato, quod quidem fiet
ıiſmodi; ex Salſa, Beton. Iua, Mentha, Ab-
ſynth.

ſynth. & aliis. Pro articulis optimus nobis videtur uſus Terebinthinæ Cypri: verum ita, ut ubi illa uti debebit, corpus optime prius purgatum habeat, vel ſemper ante illam aliquas pillulas aſſumat. Quo ad partem affectam, ſeu ipſos articulos, qui ob laxitatem indigent exiccatione, plurimum conferrent ipſi aquæ noſtræ Thermales, vel etiam Lucenſes; ſed quoniam, ut diximus, huc venire non poterit, ut iis utatur, in eorum loco poterit adhibere inunctiones ex oleo Maſtichino. Poterunt interim adornari & Cerota, ad deficcandas & roborandas eas partes, ut eſſet cerotum ſacrum cum diapalmate, Barbarum, &c. Si poſſent haberi vinacea, quoquo modo adhibeantur, conferrent quamplurimum autumno adhibita. Verum hæc omnia non niſi optimæ victus rationi juncta juvabunt. Si enim in vini fortis potione perſeverabit, & ea quam huc uſque fecit, victus ratione, omnino fruſtra omnia adhibebit medicamenta, & in dies verget in deterius, quod DEUS Opt. Max. malum omen avertat, &c.

De affectu quodam ſoporoſo, qui caro eſt finitimus.

D. HIERONYMI CAPIVACCII
CONSILIVM XXX.

Rari caſus hiſtoria poſt epilepſiam.

QUamvis nobis plurimi caſus quotidie ſe offerunt, nullus tamen unquam magis contemplatione dignus viſus eſt quam præſens. Juvenis enim nobilis, licet olim quibuſdam epilepticis ſymptomatis tentaretur, in

præ-

præſentia tamen affectus, qui per nonnulla intervalla oriuntur, nullo pacto epilepſiæ naturam ſapiunt. Nam quo tempore ſymptomata invadunt, non repentinum caſum, non oris ac faciei diſtractionem, non denique artuũ convulſionem aſtantes conſpiciunt, ſed clauſis oculis ſtat fere mortuus: quo tempore, ſi quis ipſum excitet, & interroget, reſpondet quidem, ſed inconcinne ea verba profert, quæ ipſum delirare ſatis commonſtrant: quamvis admonitus, rogatuſque ut exſpuat, in manus, aut ſi quid aliud ipſi offeratur, ſtatim jubenti morem gerit, & ea ratione (quod mirum dictu eſt) à ſymptomate liberatur; verum quandoq; nihil præteriti recordatur. Cum igitur epilepſia non ſit, & varia ſint mala, quæ ad principales functiones cerebri, & ad motum ſenſumque pertinent; videndum eſt, num hoc vitium ſit apoplexia, catochus, catalepſis, vel carus, aut num his aliqua in parte aſſimiletur, nec enim putandum, eſſe vertiginem. Apoplexiæ quidem mores non imitatur, quia motum & ſenſum tum temporis è toto non amittit. Nec ſimile eſt catocho, vel catalepſi, quia in his malis, etſi ægri viglantis retineant figuram, nihilominus tamen omnis functio animalis conſopita eſt, quod in præſenti caſu non conſpicitur. Reliquum ergo eſt, ut vel carus ſit, vel illius formam referat. Carus non eſt; licet enim motus & ſenſus è toto non tollantur, & tum temporis ſomniculoſus, & clauſis oculis conſpiciatur; non tamen ſomnus ita profundus eſt, ut inſigni vociferatione egeat, ſi quis

Apoplexia. *Catochus.* *Carus.*

ſi quis ipſum excitare velit, blande enim vocatus expergiſcitur, & obloquitur. Præterea quandoque delirat, & ſymptomate ſuperato præteritorum eſt immemor.

Quare ex his colligitur, quod magis formam referat cari, quam aliorum affectuum; ideoque eſt quaſi via quædam in earum. Hoc ergo vitium eſt ſymptoma in actione depravata & ablata principalis functionis cerebri, & in diminuta facultate motrice, quæ ambæ impediuntur: illa propter errorem externum, hæc propter morbum in via. Error externus eſt vapor pituitoſus, qui perfunditur per ſpiritus animales, ac per ſubſtantiam cerebri, à quibus perfecta functio deprimitur. Ideoque tunc temporis à vitio illorum vaporum cerebri ſubſtantia devicta, inſigniter depravatur. Quæret aliquis, ſi vapores cum ſpiritibus animalibus permiſcentur, quare non fiat vertigo? Reſponſio. Vaporum tanta turba tum temporis in cerebrum defertur, ut ſpiritus quaſi copioſis tenebris offundantur, ſuffocenturque, antequam illis anſa præbeatur, ut huc atque illuc poſſint pervagari, ſicut in vertigine contingit. Unde mirandum quoque non eſt, ſi ad nervos opticos nequaquam pervenientes, viſum tum auferant. Morbus autem in via ille eſt; qui motum & ſenſum imminutos reddit, qui nil aliud eſt, quam ſemiobſtructio meatuum ventriculorum cerebri, quę in cauſa eſt, quo minus ſpiritus animales ad ſpinalis medullæ initium poſſint penetrare. Cauſa obſtructionis eſt vapor humorque pituitoſus frigidus, qui per cerebrum effuſus, talia

Cauſa huius affectus

Dubitatio.

Cau... tuitoſu...

alia ſymptomata producit, & procul dubio
pareret epilepſiam, quemadmodum antea, ſi
parietibus ventriculorum cerebri hæreret.
Tunc enim facultas expultrix inſurgeret ad
expellendum. Propterea mirum non eſt, ſi ſo-
la exſpuitione ſanetur: Nam cum cerebro ma-
teria illa, & vapor inſigniter non adhæreant,
ex illa agitatione faciliſime ad infundibulum
deſcendit, & pars poſt partem derivata exſpui-
tur. Porro dum ſymptoma viget, memoria ad-
eo vitiatur, ut deinde nihil præteriti quando-
que recordetur. Hæc ergo aboletur, vel quia
ratione imaginationis vitiatæ, ipſi non offe-
runtur phantaſmata; vel quoniam humor ille,
vaporque pituitoſus frigidus poſtremam cere-
bri partem obſidet, cui frigidam impertiens
qualitatem, & memoriam lædit, & tunc tem-
poris ſomnum adauget. Porro hic humor va-
porque pituitoſus in cerebro non generatur;
ſed facilime ob imbecillitatem, ac humidam
frigidamque dyſcraſiam ſuſcipitur, ab internis
partibus progrediens. Has autem partes, ven-
triculum ac pollicem dextri pedis eſſe cenſe-
mus. Ventriculus enim humorem pituitoſum
procreat, labefactata facultate propter intem-
periem humidam. Humiditati enim etiam
jungitur frigiditas, id quod indicat difficilis
mediæ tolerantia; ideoque hoc affectu tum
temporis præcipue corripitur, quando jeju-
num ſtomachum fames urget, exugitque &
conturbat, pravoſque vapores & humores in
cerebrum expellit, & propter errorem exter-
num, videlicet à nimia ventriculi, à cibo po-

Memoria vitiata.

Digitized by Google

tuque repletione. A dextro autem pede aur quædam per continuatas partes in cerebru efferri percipitur. Cujus generationis nul alia eſt cauſa, quam intemperies quædam ma ligna & venefica qualitas, ex imbecillitate i pede contracta. In ea enim parte erodenti ulcera perpeſſus eſt. Hæc igitur mala oriuntur ab hac aura, & ab illis vaporibus & humori bus pituitoſis.

Scopi.

Indicationes. Caput & ventriculus exſiccanda & corro boranda, materiæ pituitoſæ evacuandæ, vapo res diſcutiendi, derivandi, in cruribus interci piendi, imbecillitas pedis à toto removend Dignitatis vehementia nos non terret. Lic enim cerebrum affectum ſit, nihilominus hu mores & vapores illi non ita hærent in ea par te, ut epilepſiam, vel alium hujuſmodi affe ctum periculoſum, ut antea, procreent. Ne eſt vehementia facultatis; nam animalis ſol afficitur, & leviter, quia motus non eſt abol tus, ſed diminutus; & delirium illud paululun perdurat. Vehementia eſſentiæ non levis eſt aura enim frigidior humores ac vapores il inſultantes, & intemperies illæ pedis & cereb non parum faceſſent negotii. Quo ad chirur giam: Cum corpus ſanguineum ſit, & admini ſtranda remedia calidiora, ſuademus, ut tem pore veris, quæ curatio ineunda erit, vena communis ſecetur. Si malum non ceſſabit, duo *Fonticuli.* fonticuli in duobus cruribus erunt inurendi

Quo

Digitized by Google

Quo ad φαρμακεῖαν. Leniatur alvus mell.roſ, ſol.& manna. Præparentur humores cum ſyr. de beton. oxymelle, & mell.roſ. Purgentur rhab.agar. polypod. ſena. Iterum præparentur ſyrupis de cich, beton. cum decoct. beton. borrag. & cich. & purgentur pill. coch. & maſtich. Quibus peractis decoctum poteſt pariè china, ligno & ſalſa, & in ultima ebullitione, ferveant cichor. borrag. & betonic. Hoc decocto per 40. dies utatur. Utatur etiam conſerv. beton. cum pulv. cranei hum, coriandroque. Hyeme laudantur magnæ antidoti. Lixivium paretur cum herbis exſiccantibus, beton, agar. quo abluatur caput. Paroxyſmi tempore convenient ligaturæ ſupra genu adminiſtratæ. Victus ſit attenuans, & ſiccans, &c. *Purgatio.* *Lixivium.*

In ſpaſmoſa digitorum manus, & pedum contractione, cum dolore brachiorum & tibiarum, maxime poſt cibum, magna debilitate corporis, itemque vertigine.

D. ABRAHAMI SEYLERI

CONSILIUM XXXI.

CONqueritur juvenis de levi quadam ſpaſmoſa digitorum manus, & pedum contractione, cum dolore brachiorũ & tibiarum, maxime poſt cibum, ac de magna laſſitudine, vel debilitate corporis, poſt quemcunque motum, maxime ſi ſcalas aſcendat, & in balneis frequenter animo deficit. Item de vertigine, quæ ipſi ſæpius eſt moleſta. Hic fuit

temperamento calidiori habitu mediocri, colore faciei florido & bono, Ex quo apparet, id vitii à natura non fuiſſe contractum, ſed à cauſis aliis. Nunc omnia ſunt ſicciora, nec minus calida, neque tanta ineſt copia ſpirituum corpori, quanta prius. Unde licet concludere

Cauſa. cauſam omnium ſymptomatum eſſe ſiccitatem, & paucitatem ſpirituum, & debilitatem nervorum. Licet motu & exercitio mediocri calor nativus excitetur, & ſpiritus vigorentur; id tamen ſolum in corpore ad amuſſim ſano contingere ſolet, in corpore debili minus. Idcirco non eſt mirum, ſi ex motu vehementiori ſpirituum robore ulterius diſſipato, magna accedat laſſitudo, atq; debilitas, quæ aliquantiſper interdum duret. Quod autem in balneis Laconicis & calidioribus frequenter animo deficiat, certum præbet indicium inopiæ & paucitatis ſpirituum, qui calore externo diſſolvuntur, & vertiginem cauſant. Sed quod poſt prandium & cœnam digiti extremorum leviter contrahuntur, non facile cauſæ patent. Verum dubium non eſt, quod cum in omnibus etiam perfecte ſanis, plerumque poſt paſtum calor cum ſanguine & ſpiritibus colligatur ad ventriculum, unde extrema frigidiora apparent. (quod tamen malum ſignum non omnino exiſtimatur) in hoc corpore eadem fiat retractio caloris & ſpirituum ad ventriculum, & eo magis, quo ipſorum copia minor, unde partes corporis extremæ calore & ſpiritibus non ſolum deſtituuntur & refrigerantur, quod ſanis etiam contingit; ſed etiam quaſi convel-

convelluntur ad principium ſuum; unde & in extremis partibus debilibus per ſeſe, & deſtitutis ad tempus i[illegible]e diximus, dolor aliquis oboriatur, neceſſe eſt. Cauſas convulſionis ab Hippocrate proditas mitto, cum ex illis facile evinci poſſit. Igitur omnino ad ſiccitatem & paucitatem ſpirituum horum ſymptomatum cauſam refero, quæ ſub inanitione comprehenditur. Unde hoc corpori contigerit, diligentius inquirendum. Utraque qualitas activa, calida & frigida effectum hunc producere poteſt. Sed à frigiditate inducta ſpirituũ paucitas & ſiccitas, ſenum eſt propria & incurabilis, & dicitur maraſmus, vel ſenectus ante ætatem, cujus in hoc corpore indicia nulla. *Maraſmus.* Relinquitur igitur à cauſa calida potius contigiſſe. Cauſæ calidæ vel internæ vel externæ ſunt. Inter internas temperamentum cum habitu corporis refertur. Id ſi eſt calidius juſto, præſertim caliditate acri fundata in ſubjecto ſicciori, omnino exiccabit magis magiſque corpus. Tale autem corpus obtinebit ſpiritus quoque non ſolum ad motum promptiores; ſed etiam levi ex cauſa diſſipabiles. Nec eſt ex temperamentis in ætate juvenili imbecillius, id eſt, quod facilius diſſipari & debilitari poſſit, quam hoc ipſum, præſertim ſi tales humores quoque in corpore abundaverint, nimirum, calidi & ſicci, hoc eſt, bilioſi, & amari, unde corpora picrochola inediam non ferunt. Paucitate enim ſpirituum laborant, & calor conjunctus illos magis magiſque digerit & diſſipat. Quare cibis & alimenti egent ut con-

ſerventur, & in talibus vires nobis ſemper ſuſpectas eſſe debere, monuit Galenus. Ex quibus apparet talem ſiccita[illegible] vel ex naturali temperamento poſſe pro[illegible]. Sed quia hujus temperamentum non fuit adeo morboſum, ut per ſe, & ex ſua natura talem affectum produxiſſet. Ideo ſymptomata non ad hanc ſolam cauſam referenda, ſed potius ad cauſam aliquam externam. Externæ magis ex relatione ægri, quam ex aliis ſignis cognoſcuntur. Hic uſus eſt victus ratione aulis uſitata, & vino Ungarico & Auſtriaco, quæ certis in locis ex natura Soli, vel quacunque alia cauſa aliquid vitii in ſe contrahunt, vel pernitiem quandam, quæ nervis & corporis articulis valde eſt moleſta, ac non tam manifeſta caliditate & ſiccitate, qua non carent, quam etiam occulta quadam proprietate totum corpus debilitant, & quaſi enervant, atque extrema adeo affligunt, ut plures arthritici, reſoluti, & convulſi vix reperiantur, quam illis in locis, aut apud nos etiam, qui vino illo immoderatius utimur. Poſtquam enim frequentius & immoderatius vinis iſtis uſus eſt, cum prius quoque calidus & ſiccus eſſet, magis excalefieri & ſiccari uſu vini potuit, accedente nervis, occulta illa pernicie, quam pleraque ex illis locis vina habent. Symptomatum horum curatio non eſt negligenda, neque differenda, cum ex primordiis generationis noſtræ ita comparati & conſtructi ſimus, ut naturali decurſu ætatum etiam frigidiores & ſicciores evadamus, calor atque ſpiritus magis magiſque diſſipentur, donec in extre-

Vina Vngarica & Auſtriaca vitioſa.

xtrema ætate, omnia illa evaneſcant. quod in auſa eſt, quod fatum ultimum humana diligentia effugere nequeamus. Maxima ergo diigentia adhibenda, ne ex cauſis non naturalious in corpore noſtro præter naturam exſtentibus fatum acceleremus.

De curatione in hac ætate non deſperan- *Prognoſticon.* lum, in qua ejuſmodi melius & facilius, quam n reliquis ætatibus corrigere poſſumus. Triplici ingenio & inſtrumento Medici utunur ad exſcindendas & removendas affectuum præter naturam cauſas, nimirum diæta, pharmacia & chirurgia. Venæ ſectio, quia *Vena ſectio.* exhaurit ſanguinem & multum ſpirituum, non eſt adhibenda, niſi in magna plethora, viribus tamen integris, aut morbo ſaltem gravatis & oppreſſis, non tamen reſolutis & extinctis. Tanta copia ſanguinis cum in hoc corpore non præſupponatur, & vires ob ſpirituum paucitatem ac promptam reſolutionẽ, animiq; defectionem in balneo, & motu corporis ſint ſuſpectæ, non eſt quod de illa admodum ſimus ſoliciti, niſi forſan ſectioni aſſueverit: In hoc enim caſu aliquid dandum eſt conſuetudini, ut & interdum neceſſitati. Sed parce facienda, ne major ex reſolutione ſpirituum noxa, quam ex ſanguinis eventatione commodum ſubſequatur. Pharmacia ſeu evacuatio magna cũ præmeditatione adhibenda. Licet ob caloris naturalis & ſpirituũ aliquem defectum excrementa gigni, & in multis locis corporis congeri poſſint; tamen non ſunt

Fortiora purgantia fugienda. vehementibus exturbanda atque evellenda. Omnia enim cathartica fortiora calidiſſima ſunt, & præterquam quod humores & ſpiritus agitant, habent quoque illud in ſeſe, ut nervos lædant, quod de Helleboro manifeſte pronunciavit Hippocrates. Fugienda igitur tum, quia nimium movent, & exagitant humores, & ſpiritus, eoſque abſumant, tum quia ex nimia inanitione, non ſecus ac ex nimia repletione convulſio accidere poteſt. Sunt ergo neceſſitate poſtulante benigniſſima eligenda, quæ non tam totius ſubſtantiæ proprietate, quam manifeſta quoque lubrificandi facultate purgant, & fundata ſunt in ſubſtantia humidiori. Talia cenſentur Caſſia fiſtularis, manna Tamarindi. Conveniunt autem in forma potabili potius, quam ſolida

℞. Flor. borrag.
buglosſ.
Violarum.
Cichor. an. p. ß.
Adiant.
Endiviæ an. p. j.
Paſſul. ℥ ij.
Jujub.
Sebeſten. an. N. ij.
Sem. aniſi ℈ ß.
Fol. Senæ ℥ ß.
Vini Rhenani q.ſ. Decoq. lento igne, & colentur.

℞. Colaturæ. ℥ iij.
Rhabarb. opt ℈ ij.
Squinanthi gr. iij.

Cina-

Digitized by Google

Cinamom. ℈ j.

Macerentur & calefacta colentur.

℞. Colaturæ ℥ ij.ß.

Syrup. Violac. ſolut. ℥ j.

Mannæ. El. ℨ vj. Miſce.

Diæta eſt adminiſtratio ſex rerum non naturalium, quibus in communi vita carere non poſſumus, ſed harum rerum obſervatio requirit hominem liberum, qui ſibi vivat, & valetudini tuendæ intentus eſt, non occupationibus, neque peregrinationibus, neque aliis negotiis impediatur. Aër ſit temperatus, qualem æſtate umbra, hyeme hypocauſta præſtant. Cibus ſit boni ſucci, facilis coctionis, humectans, excrementis carens, præſertim iis, quæ nervos lædant. Ova tremula, & jus carnium atque caponum promptiſſime reficit ſpiritus, & minorem laborem calori in coquendo affert. Carnes animalium juvenum facile coquuntur, & alimentum ſatis humidum corpori præſtant. Avicularum montanarum, licet ſint ſiccæ, tamen excrementitiæ minus ſunt, quod exerceantur, & ſibi vivant, quam quæ tanquam in carceribus ſaginantur. Piſces ſquammati dummodo ex aquis ſtagnantibus non ſint, ſed fluviatiles, concedantur. Ex oleribus humectant borrago, bugloſſa, ſpinachia, lactuca, endivia. Ideo cocta & butyro condita recenti, conceduntur. Cavendum ab omnibus, quæ difficulter coquuntur, ut fumo indurata, vel ſole exſiccata, & ſale condita. Humiditatem enim nativam amittunt, & præterea, quod difficulter coquuntur, craſſos, ad- *Victus ratio.*

uſtos ſalſos, ſiccoſque humores producunt. Gallinæ domi incluſæ & ſaginatæ excrementitio humore creduntur refertæ, præſertim annoſiores. Et videmus gallos & capones tandem contrahi, & nodoſa quoq; podagra l. borare. Quare & tale alimentum ſuggerere corpori creduntur, & nervos ſpecifica vi lædunt, debilitant & contrahunt. Piſces ex ſtagnis & foſſis concluſis, ut & anſeres, anates, ſimili excrementitia humiditate præditæ. Braſſicæ ſale conditæ integra amphora tantum ſanguinis aut ſpirituum non gignit, quantum unum ovũ. Ideo recte ab Avicenna dicitur, ovum tantum ſanguinis generare, quantum ponderet. Allia, cæpe, quia caput petunt, & nervos tentant, vitentur. Quæ friguntur in ſartagine, ſiccius & difficilius alimentum præſtant. Acetum nervos lædit, quapropter immodicus ejus uſus fugiendus. Aromatum uſus ſit moderatus, quia caput petunt, nervos tentant, & male afficiunt, & exſiccant, ſi immoderatius adhibentur.

Gallinarum & caponum ſaginatorum uſus nervos lædit.

Ovum tantum gignit ſanguinis, quantum ponderat.

De potu.

Triticea cerevifia nutrit quidem magis, ſed refrigerare dicitur, quod forſan minus habeat lupuli, excrementitio tamen humore non caret, nec hordacea commoda, præſertim quæ multum receperit lupuli, qui caput tentare, & nervos petere ſolet. Sed in talibus conſulenda conſuetudo & εὐφορία. Vinum prompte nutrit, & reficit ſpiritus: ſed moderate debet ſumi. Bene maturum & ſubdulce conceditur,

nimi-

imis plenum caput gravat: terreſtria & calaria nervos lædunt atque contrahunt, quod liquando & nimis cruda atque aquoſa quoque faciunt. Exercitia moderata ut omni empore ſanitatis conveniunt: ita immoderaa hic omnino excluduntur. Satis exerceri poterit corpus deambulando leviter, in reliquis periculum eſt conſumptionis ſpirituum najoris. Alvus ſit laxa, aut humectetur brodiis paſſularum & prunorum, initio paſtus: Vigiliæ nimiæ valde exſiccant corpus, & multum ſpirituum diſſipant; ideo vitentur. Somnus econtra moderatus humectat, & ſpiritus conſumptos inſtaurat, ac coctionem promovet. Animi affectus concitatiores afficiunt corpus, ſpiritibus & calori nonnunquam noxam non levem inferunt; ideo cavendi. Excludendus mœror & triſtitia, & inſtituenda vita hilaris & tranquilla, cum hæc ad reparationem ſpirituum, illa ad eorundem conſumptionem plurimum obtineat momenti. De balneorum uſu hoc adjiciendum, quod laconica, id eſt, ſudatoria & calidiora non conveniant, quod calefaciunt, exſiccant, & conſumunt. Balneis autem aquæ dulcis in labro nihil utilius ad humectandum corpus, hac tamen cautione, ut illis non niſi corpore mundo aut tempore vernali & autumnali utamur. Nam corpore excrementis referto, plus lotione excrementi ad locum affectum attraheretur. Cæterum danda eſt opera, ut calor nativus & ſpiritus foveantur, augeantur, humectentur, & corroborentur, quæ ſpecifica virtute id præſtant.

Tragæa

Tragaa concoctionem iuvant.

Tragaa ad promovendam coctionem, robur capitis & nervorum, & gignendos ſpiritus.

℞. Manus Chriſti perlat.
Manus Chriſti ſantalat.
an. ℥j.
Saechar. roſat. Tabul. ℥ij.
Carnis Cydonior. ut teri poſſit, ℥j ß.
Sem. Coriand. ʒj.
Anis.
fœnicul.
Liquiritiæ an. ʒ ß.
Santal. alb.
Citrin. an. ℈ ij.
Agalloch. ℈ j.
Corall. utriuſque.
Margarit. an. ℈ ß.
Cinam. ʒ j. ß. Miſce.

A paſtu capitur, quantum groſſo capi poteſt, nihil poſtea ſuperbibendum, ſingulis etiam ſeptimanis ante ſomnum cum offa capi poteſt.

Rotula ante paſtum.

Rotula, quibus mane utendum ante paſtum.

℞. Diatrion. Santal. ʒj.
Diarrhod.
Aromatic. roſat. an. ʒ ß.
Santali citrin. ℈ j.
albi. ℈ ß.

Agallo-

Agallochi.
Liquirit.
Sem.aniſi an. gr. vij.
Cinamom. ʒ ß.
Margarit. ℈ j.
Corall. utriuſque ℈ ß.
Sacch.albi ſucco roſar. diſſol. ℥ iiij.
Miſce, fiant rotulæ.
Rotularum loco poſſunt etiam ſumi morſuli ſeq.
℞. Sem. frigid. omnium an, ℥ j.
Amygd. dulc. nu.xv.
Infundantur in aq. roſar. fervente per horam, poſtea incidantur, & add.
Spec. Diatrion. ſantal. ʒ j.
Diarrhod. ʒ ß.
Santal.citrin. ℈ j.
Succi liquirit. ʒ ß.
Conſerv. violar. ʒ vj.
Moſchi gr.j.ß.
Cinamom.groſſi. ʒ j.ß.
Agallochi. ℈ j.
Sacch. in aq.roſar. diſſolv. ℔ j.f. confect. in morſulis. Vel ſumatur de Electuario ſubſcripto inſtar avellanæ, bis in ſeptimana.
℞. Conſer. roſar. ℥ j. *Electuarium.*
violar.
borrag.
bugloſſ. an. ʒ vj.
Cortic. citri. ʒ x.
Nucis moſchat. ℥ j.
Spec. diatrion ſantal. ℥ j.ß.
Moſchi gr. j.
Syrup. roſati q.ſ.f. Electuarium.

In

In paralyſi.

D. ABRAHAMI SEYLERI

CONSILIVM XLIX.

PRoderunt Thermæ Hirſchbergenſes, corpore Pillulis ſequentibus prius purgato:

Pillulæ. ℞. M. Pill. de Sarcocolla.
Aurearum.
Cochiarum an. ℈ j.
Cum aqua Betonicæ. f. Pill. n. xvij.

Si alvus, dum utitur balneo, ſit adſtricta, ſequens Electuarium quantitate Caſtaneæ, horis tribus ante cibum aſſumatur.

Electuarium. ℞. Caricarum pinguium per ſetaceum tranſmiſſarum ℥ iiij.
Sem. Carthami excort. ℥ j.
Specier. Diaphœnic. ℥ ß.
Caryophyll. ʒ ij.
Cum ſyrup. roſato laxat. fiat Electuarium.

Ad corroborationem viſcerum & artuum 4. ſequent. rotul. 2. horis ante prandium commendantur, &c

Rotulæ. ℞. Specier. roſatæ novellæ aromat. roſ. an. ʒ ij ß.
Sem. Pæoniæ. ℈ iij. ß.
Sacchari fini. Aq. Meliſſæ diſſoluti q. ſ. f. confectio in Rotulis.

Cervix & articuli brachiorum quotidie calide inungantur ſequenti unguento:

℞. Ung.

℞. Ung. Martiati. *Unguentum*
Arego.an. ℥j.
Ol. Ulpini.
De Piperibus.
De Euphorbio, an. ℥ß.
Pingued. leporis ℥ j.
Vini Malvatici. ℥ij.
Miſce & coque ad vini conſumptionem ac fiat unguentum.

In paralyſi, pro illuſtriſſimo quodam Principe.

CONSILIVM L.

ILluſtriſſime ac Reverendiſſime Domine: Cum nuper à me majorem in modum contendiſſes, ut quidquid ad Celſitudinem tuam graviſſimo morbo levandam, priſtinæque valetudini reſtituendam pertinere videretur, undecunque diligentiſſime colligerem, feci equidem, quod breviſſimi temporis ſpatio licuit, tanto ſtudio atq; amore, quantũ Principi optimo devotiſſimus ac deditiſſimus Clientulus proprie debet. Suæ igitur Celſitudinis invaletudo, quod quidem ex te potui intelligere, Paralyſis omnino eſſe videtur. Nervorum ſcilicet reſolutio, cum nervi ipſi motu prorſus aut ſenſu carent. Cum vero motu pariter & ſenſu privantur, vehemens ea Paralyſis dici conſuevit, Levis autem cum motu tantum. Nec enim ſenſus tanta vi eget, quantum motus ipſe deſiderat. Itaque Paralyſin dixeris ubi motus

motus tantum abſit. Sin autem & ſenſus amittitur, ea gravis ac vehemens eſt paralyſis. Avicenna quidem ſcribit, Paralyſin ſimpliciter eſſe mollificationem quandam proprie; aut mollificationem dimidiati corporis in longum. Hæc vero medietas duplex eſt, vel cum à vertice ad pedes uſque corpus dimetiris, vel cum à nucha ad cor, dein pedes, corpus ipſum ſpectas, ſic tamen ut nulla oris pars affecta eſſe videatur. Utroque vero modo Paralyſis dici poteſt univerſalis, quando è practicis cuidam univerſalem primi modi appellare licuit. Quam tamen alius ſecundi modi univerſalem dixit. Sed univerſalis dicitur non quo totum, ſed quo medium corpus occupat. Quemadmodum particularis etiam Paralyſis dicitur, quoties eadem hæc relaxatio partem aliquam tantum corporis occupavit; veluti linguam, ventriculum, inteſtina, veſicam, matricem, pedes.

Medietas corporis duplex eſt.

1. Univerſalis.

2. Particularis.

Suæ igitur Sereniſſimæ Celſitudinis morbus Paralyſis univerſalis primi modi cenſeri debet, quando partem dextram univerſalem relaxavit, & ad omnem motum prorſus impediit, deinde etiam oris alteram partem, maxime vero linguam ipſam occupavit; quo factum eſt, ut parum admodum vel omnino nihil, ut intelligo, loqui poſſit. An vero ſenſus ipſe plane obtorpuerit, id non potui ſatis intelligere, nec mihi quidem fit veriſimile. Tanti enim, tamque diuturni mali, natura ipſa prorſus impatiens fuiſſet. Hujus vero cauſa Paralyſis Cerebrum ipſum exiſtimandum eſt,

Cauſa.

ſive

ive quæ dicitur nucha & ſpinalis medulla, non uidem ſimpliciter, ſed quatenus frigido atq; umido redundant humore, qui motivis & :nſitivis ſpiritibus vias obſtruit, quo minus d membra ipſa pervenire, ac permeare poſnt.

Quocunque enim humor ille influxerit atue incubuerit, partem illam, ſive dextram, ſie ſiniſtram obſtruendis viis ac meatibus, ceebrique concavitatibus, latus illud omne ımoris, tum corporis relaxatum reddit atue inutile. Inde enim nervi per univerſam faiem diſperguntur, inde nervi omnes totius orporis pendent atque originem trahunt, uibus quidem nervis ſuas vires per univerum corpus late diffundit, itaque dimidium orporis relaxatum langueſcit. Quod ſi hunor ille cerebri partem utramque occupaſſet, um vero ea dicenda fuiſſet Apoplexia, quæ, ıt ait Galenus, totius corporis eſt quædam aralyſis. Sin autem hic humor univerſam Nuham obſederit, tum quidem totius corporis receſſario ſequitur reſolutio, exceptis tanum ipſius oris partibus. Quod ſi nuchæ ipſius ars tantum altera, quæ patet in longum, eolem humore abundarit, tum certe pars altera ive dextra ſive ſiniſtra corporis Nucha deorum verſus relaxatur, pro alterutrius partis Nuchæ ipſius læſione, Sin autem hic idem hunor partem aliquam medullæ ſpinalis ſub Nucha occupat, relaxantur ea omnia membra, quæ vires & facultates ſuas inde accipiebant. Deinde vero malus idem humor, ſi non in

Digitized by Google

ſpinalem medullam, ſed in aliquem è nervis
fuderit, membrum ipſum, quod ab ejuſmo
nervo vim facultatemque recipiebat, lang
dum redditur. Neque vero humor hic ide
frigidus atque humidus Cerebrum tantu
Nuchum & ſpinalem medullam ſolet occup
re, ſed nonnunquam etiam (ut ſcribit Avice
na) ad cava nervorum loca defluit, ubi vel ne
vorum capita ipſa, vel ramos obſidet, ac pe
Paralyſis cauſa. meantem ſpiritum intercludit. Quamqu
autem humor hic idem frigidus atque hu
1 Frequentior. dus Galeno, Avicennæ, cæteriſque autorib
Paralyſin ipſam plerumque efficiat, nihilom
nus tamen cum cæteris humoribus, puta ſa
guine, Melancholia, bile nonnunquam co
jurat. Etſi vero Paralyſis ipſa (ut tradit A
cenna) perſæpe fit ſpiritus influentis retentio
ne, ſive ea retentio, aut obſtructione me
tuum, aut ejuſdem humoris abundantia, a
apoſtemate, aut continui reſolutione accid
2. Rarior. Aliam tamen idem cauſam adfert, videlice
pravam membrorum affectionem, quæ infl
entibus eo ſpiritibus, ad accipiendum apta
ſint. Hæc vero prava membrorum affectio in
temperies quædam eſt frigida, nonnunqua
humida, interdum ſicca, interdum calida; per
raro tamen calida peccat intemperies, ut no
niſi nimia ſit, id poſſit efficere. Omnis eni
excellens qualitas uſum propriæ virtutis co
rumpit. Quidam vero ex noſtris aliam a
has cauſam adjungit, exiguum videlicet ſpi
tum, ſive is craſſus ac denſus, ſive prava quali
tate, aut nota, aut occulta, ſit affectus, quo fi
ut

t ſenſum ac motum parti ipſi accommodare on poſſit.

Quia vero Sua Sereniſſima Celſitudo exuiſitiſſimis epulis aſſuevit ac Veneris uſum on uſquequaque intermiſit, tum vita ipſa detiis affluente, & ætate eſt jam ingraveſcente, c cœlo uſa eſt frigido atque humido, adduor ut credam hujus cauſam relaxationis, quæ otam dexteram partem occupavit, ac linguam npediit, ſpirituum ipſorum fuiſſe retentioiem, quam humoris frigidi atque humidi reundantia, admixtis etiam, ſanguine & bile niirum effecerit.

Medici, qui modo aliquid hac ipſa de re cōcripſerunt, in eo omnes plane conſentiunt, lifficilem eſſe ejuſmodi curationem præſerim cum ea pars, quæ ſana eſt, calore abundat, uæ vero infirma, frigidiſſima eſt, quod haud atis ſcio, an hic quoque acciderit. Quamis autem recentiores nonnulli ſcribant, Paraſin in ſenibus quidem fere nunquam tolli oſſe, cumque ejuſmodi relaxationes fuerint lus quam annuæ, plerumque non eſſe curabies; Avicenna tamen ſcribit: Membrum lanuens ſiquidem colorem non amiſerit, aut xilius etiam tactum ſit, non eſſe deſperanam valetudinem. Quamobrem ſi ſe ita res haet, de curatione poſſe agi crediderim, ac de aletudine bene etiam ſperandum puto. Namue etſi remedia ineunte vere efficiora & pontiora eſſe ſolent, quam per autumnum; graiſſimis tamen morbis cum neceſſitas poſtuit, pro temporum atque ægroti ipſius ratione

Prognoſticon.

Paralyſis in ſenibus quandoq; curatur.

ſunt adhibenda. Ac quoniam quodvis mor[bi] genus remediis debet curari contrariis, eju[s-] modi contraria ex ægri ipſius viribus regen[da] ac moderanda ſunt. Neceſſe eſt potentibus re[-] mediis aperire, evacuare, ſiccare, calefacer[e]. Quæ in efficientibus cauſis reperiuntur, div[i-] ſa trifariam ſunt; in ſex res non naturales, Me[-] dicamentorum adminiſtrationem, ac manu[um] ipſarũ operam. Ipſa victus ratio omnis, qu[ae] ad rem præſentem attinet, ad caliditatem a[t-] que ſiccitatem tendat neceſſe eſt; quare aë[ris] temperies ejuſmodi eſſe debet, quæ ſi ejuſmo[-] di ſemper non eſt, noſtro præſertim hoc cœ[lo] quod per hyemem ubique ſupra modum fr[i-] gidum & humidum eſt, quærenda ejuſmo[di] temperies, ubi minus ejuſmodi qualitates [ver-] verſentur, ubi non magni montes, non pal[u-] des, nec paludum propinquitas. Corrigi pot[est] ignibus aridorum lignorum accenſis, tum [et-] iam pellitis veſtibus, & vitandis exhalatio[ni-] bus, locisque nimium apertis. Adhiberi eti[am] ejuſmodi correctio, ſi domi atque intra p[ri-] vatos parietes fragret ſicca Majorana, St[oe-] chas, Laurus, Thymus, Rutha, Origanu[m], Hyſſopus, & huiuſmodi alia. Sunt qui co[m-] mendent ſuffitus muſci, ambræ, & ligni al[oes]. Ægineta præcipit, ut ægrotus ad maritima [lo-] ca deferatur: Etſi Avicenna ſcribit, humi[das] exhalationes in ipſo cœlo è mari proximo [ex-] citari. Credo ego alterum magis extim[an-] frigiditatis malum, quam humiditatis. Etent[im] frigus nervorum rigorem ſolet efficere. E[t] enim nervis, cerebro, & ſpinali medullæ ve[he-]

Diæta.

Aerem frigidum & humidum corrigentia.

men[...]

menter adverſum. Quamobrem mihi ſane probatur Pauli ſententia: Cœlum enim ipſum maritimum ex calido & frigido (ut ait Avicenna) temperatum eſt. Cibus ſit ipſe modicus, modicus item potus. Avicenna abſtinentiam à potu, & cibo laudat, atque omnes quidem Medici vinum improbant, & utendum aqua mellita ſuadent, cui ego nonnihil etiam cinamomi addendum puto, quæ quo ſit gratior, utque rubentis vini ſuavem illum colorem referat, tingi nonnihil poteſt vino dulcium granatorum. Panis ſit ipſe lectiſſimus probe coctus, probe fermentatus, ac nonnunquam etiam bis coctus. Carnes plerumque ſint aſſæ, laudari ſolent galli gallinacei, qui nondum gallinas inierint, & aves præterea, quas montanas vocant, quæ pipere, cinamomo, & ejuſmodi rebus aliis apte condiantur. Ova quoque pipere & cinamomo condiantur; modo ne nimis cocta ſint, quorum vitelli tantum ſumantur. Lac, piſces, caſeus, legumina, acria fructus denique improbantur. Pinearum fructus moderate ſi ſumantur in ſecundis menſis, laudari ſolent, proprieque paralyticis proſunt. Condimentum ſive intinctum, quod vulgo ſalſa dicitur, è ſalvia, mentha, ſerpillo, pipere, cinamomo, & caryophyllis, vino granatorum temperatum commixtumque etiam probatur. ſomnus ſit nocturnus, non diurnus, nec ſtatim à cibo capiatur. Alvus quotidie excernatur: ſin autem natura repugnet, parentur clyſteres ex decocto ficus aridæ, centaureæ minoris florem retinentis ſuum, non

Mulſa in paralyſi.

Pineæ proprie paralyticis proſunt.

ejus, ut aliis placet, radicis, anethi, fœniculi, betæ, additis uncia hieræ picræ, olei anethini, ovi vitello & ſale. Venus eſt ipſi inimiciſſima.

Ira in paralyſi prodeſt. Motus calefacit & attenuat, quare geſtari ferrique poteſt, quocunque modo velit. Profuerit vehiculo etiam, aut lectica nonunquam uti; Recens quidam ſcriptor vehementem iracundiam ægroto ſalutem aliquando attuliſſe ſcribit, quod de Tito Veſpaſiani filio, memoriæ proditum eſt. Valde nocet nimirum gravis & attenta cogitatio, animique triſtitia.

Ipſa vero medicamentorum adminiſtratio omnino eo ſpectare debet (ut ſcribit Ægineta,) ut evacuet, quod ipſum (Autore Avicēna) aliter fieri debet in curationis initio, aliter in progreſſu. Namque primum uſque ad decimum & quartum diem clyſteribus utendum, & remediis quidem facilibus: Licet unus è recentibus medicis vehementer accuſet eos, qui in frigidis concoctionem expectant, quod in ea expectatione ægrotus utique perierit. Deinceps vero medicamentis utendum eſt efficacioribus. Nunc autem quod ad rem præſentem attinet, ut mihi quidem videtur, annus eſt jam tertius ſive quartus morbi ipſius, quare ad rem maxime facere videntur efficacia remedia, & quidem ſæpius repetita, quo nimirum humores ipſi concoquantur ſæpe, ac ſæpe etiam evacuentur, ſive medicamentis, ſive etiam vomitu. Poſt duas tresve purgationes, quarum quæque quindecim plus minus diebus, ut ex re eſſe videbitur, duraverit, adhibeantur deinceps quindecim, ſive viginti, aut

Paradoxon cujuſdam in frigidis concoctionem non expectandam.

qua-

uadraginta etiã diebus,ut iis qui aderunt pe-
itiſſimis Medicis videbitur, juvantia, ac cere-
ro proficientia ; Tum quæ præterea ſudo- *Sudorifera*
em provocent , quod eſt vel unum in hoc *in paralyſi*
norbi genere, (ut ſcribit Ægineta) maximum *ſalutaria.*
emedium. Hæc vero omnia non ſolum ore
imantur, cujuſmodi ſunt electuaria, pillulæ,
otiones, pulveres, ac ſimilia. Sed extrinſe- *Exercitia.*
us etiam adhibeantur remedia quædam,
ualia ſunt emplaſtra, aquæ artificiales, ſtufæ,
naſticatoria, gargariſmi, ſpongiæ infuſæ ſac- *Therma.*
uli, unguenta; ſternutatoria, odoramenta, de-
illationes è naſo, & hujuſmodi alia. Uten-
um etiam manuum opera, frictionibus, li-
aturis, cucurbitulis, veſicatoriis, capitis raſu-
s, cauteriis. Namque ſanguinis miſſio ſi
nquam alias maxime in principio adhiberi
ebet, ut ſuo poſtea loco dicam. Nec vero *Quieſcen-*
nprobo, quod recens author ſcripſit, opor- *dum inter-*
ere in longis morbis dari ægroto dies ad in- *dum à re-*
erquieſcendum decem, pro judicio, atque *mediis in*
orum, qui aderunt, ſententia. *chronicis.*

Quod ſi peractis omnibus evacuationi-
us ac rebus etiam foventibus ægrotus ta-
nen nihil proficit , repetenda ſunt eadem
mnia, concoctiones, evacuationes, & levan-
a ſive confortantia , aut inveniantur etiam
lia. Ac poſtremo diu utendum ſiccis bal-
eis, vel naturalibus ſulfureis , aluminoſis &
itroſis. Ad digerendum pertinet ſyrupus è *Digerentia.*
tœchade, oxymel ſcilliticum compoſitum, ac
imilia. Decocta vero ſyruporum ſint:

Digitized by Google

E ſalvia,
Ruta,
Chamæpityde,
Herba paralyſis,
Bellide,
Hyſſopo,
Thymo,
Origano,
Pyrethro,
Carduo ſancto,
Betonica,
Aſarina,
Vite nigra,
Bugloſſo,
Radice Imperatoria, ac cæteris ejuſmodi.

Evacuantia. Evacuando aptæ ſunt pillulæ Euphorbii, pillulæ fœtidæ majores, pillulæ Hermetis cum trochiſcis è colocinthide, ac ſimilibus. Vomitus provocari poteſt unciis iiij. decoctis ſeminis Raphani, additis unciis tribus Oxymelli ſimplicis. Reddi etiam poteſt hoc ipſum efficacius hoc ſane modo. Perforetur Raphanus in cujus foraminibus inſerantur fruſtella Ellebori albi, ac ſic ſub terra defoſſus lateat dies aliquot, deinde abjiciatur Helleborus, lavetur, contundatur, ac de ſucco ſumat ægrotus.

Confortantia. Confortando conducit Theriaca & mythridatium, nec ſupra drachmam tamen, exhiberi poſſunt quotidie ſemel; ſed diverſis horis & quidem caute.

Præberi etiam poteſt Sagapenum ſive Opoponacum, ſive aſa fœtida. Nonnulli paralyſim medicati

dedicati ſunt, exhibendo aureo hieræ, addito etiam piperis aureo. Alii ſingulis noctibus exhibendo aureo caſtorei, ac piperis etiam aureo. Sunt qui per idem tempus drachmas binas confectionis Anacardinæ præbeant, quæ ſudorem ſubito provocat, febremque adducit: quod ideo poſui, quod à doctiſſimis viris ſcriptum reperio, & quidem expertis, quod mihi tamen non admodum probatur. Unus è recentioribus Medicis electuarium, quod jam ſubjiciam, magnopere probat, ſiquidem ſumatur ad ſemunciam ter in die, hoc eſt, horis tribus ante prandium, duabus ante cœnam, & cum dormitum ierit: *Confectio Anacardina.*

℞. Cerebri leporini recentis frixi in ſartagine ℔. j. *Electuarium cujuſdam ſenis Medici.*
Succi Salviæ.
Radicis Acori an. ℨ iij
Cinamomi.
Caryophyllorum.
Piperis an. ℨ ſ.
Terebinthi loti aqua è chamæpityde ℥ iij.

Saccari aqua è chamæpityde liquefacti q. ſ. fiat electuarium.

Quod quidem ſcripſi, non quia probem, ſed ne videar aliquid omiſiſſe, quod ab homine experiente, ac nonaginta quinque jam annos nato, ſcriptum reperi. Unus è practicis poſt evacuationes ſecurius quidem ſtufas ſiccas adhibendas ſuadet, poſt quas Theriacam dari jubet, idque compluribus diebus. Alius quod mihi quidem maxime ad rem facere videtur, conſulit, ut à ſtufa exeunti collum frice- *Frictio & fotus.*

Tragea concoctionem juvant.

Tragaa ad promovendam coctionem, robur capitis & nervorum, & gignendos ſpiritus.

℞. Manus Chriſti perlat.
Manus Chriſti ſantalat.
an. ℥ j.
Saechar. roſat. Tabul. ℥ ij.
Carnis Cydonior. ut t eri poſſit, ʒ j ß.
Sem. Coriand. ʒ j.
Anis.
fœnicul.
Liquiritiæ an. ʒ ß.
Santal. alb.
Citrin. an. ℈ ij.
Agalloch. ℈ j.
Corall. utriuſque.
Margarit. an. ℈ ß.
Cinam. ʒ j. ß. Miſce.

A paſtu capitur, quantum groſſo capi poteſt, nihil poſtea ſuperbibendum, ſingulis etiam ſeptimanis ante ſomnum cum offa capi poteſt.

Rotula ante paſtum.

Rotula, quibus mane utendum ante paſtum.

℞. Diatrion. Santal. ʒ j.
Diarrhod.
Aromatic. roſat. an. ʒ ß.
Santali citrin. ℈ j.
albi. ℈ ß.

Agallo-

Agallochi.
Liquirit.
Sem.aniſi an. gr. vij.
Cinamom. ʒ ß.
Margarit. ℈ j.
Corall. utriuſque ℈ ß.
Sacch. albi ſucco roſar. diſſol. ℥ iiij.
Miſce, fiant rotulæ.

Rotularum loco poſſunt etiam ſumi morſuli ſeq.

℞. Sem. frigid. omnium an. ʒ j.
Amygd. dulc. nu. xv.

Infundantur in aq. roſar. fervente per horam, poſtea incidantur, & add.

Spec. Diatrion. ſantal. ʒ j.
Diarrhod. ʒ ß.
Santal. citrin. ℈ j.
Succi liquirit. ʒ ß.
Conſerv. violar. ʒ vj.
Moſchi gr. j. ß.
Cinamom. groſſi. ʒ j. ß.
Agallochi. ℈ j.

Sacch. in aq. roſar. diſſolv. ℔. j. f. confect. in morſulis. Vel ſumatur de Electuario ſubſcripto inſtar avellanæ, bis in ſeptimana.

Electuarium.

℞. Conſer. roſar. ℥j.
violar.
borrag.
bugloſſ. an. ʒ vj.
Cortic. citri. ʒ x.
Nucis moſchat. ℥ j.
Spec. diatrion ſantal. ℥ j. ß.
Moſchi gr. j.
Syrup. roſati q. ſ. f. Electuarium.

In

In paralyſi.

D. ABRAHAMI SEYLERI

CONSILIVM XLIX.

PRoderunt Thermæ Hirſchbergenſes, corpore Pillulis ſequentibus prius purgato:

Pillulæ. ℞. M. Pill. de Sarcocolla.
Aurearum.
Cochiarum an. ℈ j.
Cum aqua Betonicæ. f. Pill. n. xvij.

Si alvus, dum utitur balneo, ſit adſtricta, ſequens Electuarium quantitate Caſtaneæ, horis tribus ante cibum aſſumatur.

Electuarium. ℞. Caricarum pinguium per ſetaceum tranſmiſſarum ℥ iiij.
Sem. Carthami excort. ℥ j.
Specier. Diaphœnic. ℥ ß.
Caryophyll. ℥ ij.
Cum ſyrup. roſato laxat. fiat Electuarium.

Ad corroborationem viſcerum & artuum 4. ſequent. rotul. 2. horis ante prandium commendantur, &c

Rotulæ. ℞. Specier. roſatæ novellæ aromat. roſ. an. ℥ ij ß.
Sem. Pæoniæ. ℈ iij. ß.
Sacchari fini. Aq. Meliſſæ diſſoluti q. ſ. f. confectio in Rotulis.

Cervix & articuli brachiorum quotidie calide inungantur ſequenti unguento:

℞. Ung.

℞. Ung. Martiati. *Unguentum*
Arego.an. ℥ j.
Ol. Ulpini.
De Piperibus.
De Euphorbio, an. ℥ ß.
Pingued. leporis ℥ j.
Vini Malvatici. ℥ ij.
Miſce & coque ad vini conſumptionem ac fiat unguentum.

In paralyſi, pro illuſtriſſimo quodam Principe.

CONSILIUM L.

ILluſtriſſime ac Reverendiſſime Domine: Cum nuper à me majorem in modum contendiſſes, ut quidquid ad Celſitudinem tuam graviſſimo morbo levandam, priſtinæque valetudini reſtituendam pertinere videretur, undecunque diligentiſſime colligerem, feci equidem, quod breviſſimi temporis ſpatio licuit, tanto ſtudio atq; amore, quantũ Principi optimo devotiſſimus ac deditiſſimus Clientulus proprie debet. Suæ igitur Celſitudinis invaletudo, quod quidem ex te potui intelligere, Paralyſis omnino eſſe videtur, Nervorum ſcilicet reſolutio, cum nervi ipſi motu prorſus aut ſenſu carent. Cum vero motu pariter & ſenſu privantur, vehemens ea Paralyſis dici conſuevit, Levis autem cum motu tantum. Nec enim ſenſus tanta vi eget, quantum motus ipſe deſiderat. Itaque Paralyſin dixeris ubi motus

motus tantum abſit. Sin autem & ſenſus amittitur, ea gravis ac vehemens eſt paralyſis. Avicenna quidem ſcribit, Paralyſin ſimpliciter eſſe mollificationem quandam proprie, aut mollificationem dimidiati corporis in longum. Hæc verò medietas duplex eſt, vel cum à vertice ad pedes uſque corpus dimetiris, vel cum à nucha ad cor, dein pedes, corpus ipſum ſpectas, ſic tamen ut nulla oris pars affecta eſſe videatur. Utroque verò modo Paralyſis dici poteſt univerſalis, quando è practicis cuidam univerſalem primi modi appellare licuit. Quam tamen alius ſecundi modi univerſalem dixit. Sed univerſalis dicitur non quò totum, ſed quo medium corpus occupat. Quemadmodum particularis etiam Paralyſis dicitur, quoties eadem hæc relaxatio partem aliquam tantum corporis occupavit; veluti linguam, ventriculum, inteſtina, veſicam, matricem, pedes.

Medietas corporis duplex eſt.

1. Univerſalis.

2. Particularis.

Suæ igitur Sereniſſimæ Celſitudinis morbus Paralyſis univerſalis primi modi cenſeri debet, quando partem dextram univerſalem relaxavit, & ad omnem motum prorſus impediit, deinde etiam oris alteram partem, maxime vero linguam ipſam occupavit; quo factum eſt, ut parum admodum vel omninò nihil, ut intelligo, loqui poſſit. An vero ſenſus ipſe plane obtorpuerit, id non potui ſatis intelligere, nec mihi quidem fit veriſimile. Tanti enim, tamque diuturni mali, natura ipſa prorſus impatiens fuiſſet. Hujus vero cauſa Paralyſis Cerebrum ipſum exiſtimandum eſt,

prorſus ... cauſa Paralyſis

ſive

ivè quæ dicitur nucha & ſpinalis medulla, non
ˌuidem ſimpliciter, ſed quatenus frigido atq;
umido redundant humore, qui motivis &
:nſitivis ſpiritibus vias obſtruit, quo minus
d membra ipſa pervenire, ac permeare pos-
ınt.

Quocunque enim humor ille influxerit at-
ue incubuerit, partem illam, ſive dextram, ſi-
e ſiniſtram obſtruendis viis ac meatibus, ce-
ebrique concavitatibus, latus illud omne
ımoris, tum corporis relaxatum reddit at-
ˌue inutile. Inde enim nervi per univerſam fa-
iem diſperguntur, inde nervi omnes totius
orporis pendent atque originem trahunt,
ˌuibus quidem nervis ſuas vires per univer-
ım corpus late diffundit, itaque dimidium
orporis relaxatum langueſcit. Quod ſi hu-
ıor ille cerebri partem utramque occupaſſet,
ım vero ea dicenda fuiſſet Apoplexia, quæ,
ıt ait Galenus, totius corporis eſt quædam
ıaralyſis. Sin autem hic humor univerſam Nu-
ham obſederit, tum quidem totius corporis
eceſſario ſequitur reſolutio, exceptis tan-
um ipſius oris partibus. Quod ſi nuchæ ipſius
ıars tantum altera, quæ patet in longum, eo-
lem humore abundarit, tum certe pars altera
ive dextra ſive ſiniſtra corporis Nucha deor-
um verſus relaxatur, pro alterutrius partis
Nuchæ ipſius læſione. Sin autem hic idem hu-
nor partem aliquam medullæ ſpinalis ſub
Nucha occupat, relaxantur ea omnia membra,
ˌuæ vires & facultates ſuas inde accipiebant.
Deinde vero malus idem humor, ſi non in

ſpinalem medullam, ſed in aliquem è nervis ſe fuderit, membrum ipſum, quod ab ejuſmodi nervo vim facultatemque recipiebat, langui dum redditur. Neque vero humor hic idem frigidus atque humidus Cerebrum tantum, Nuchum & ſpinalem medullam ſolet occupare, ſed nonnunquam etiam (ut ſcribit Avicenna) ad cava nervorum loca defluit, ubi vel nervorum capita ipſa, vel ramos obſidet, ac permeantem ſpiritum intercludit. Quamquam autem humor hic idem frigidus atque humidus Galeno, Avicennæ, cæteriſque autoribus Paralyſin ipſam plerumque efficiat, nihilominus tamen cum cæteris humoribus, puta ſanguine, Melancholia, bile nonnunquam conjurat. Etſi vero Paralyſis ipſa (ut tradit Avicenna) perſæpe fit ſpiritus influentis retentione, ſive ea retentio, aut obſtructione meatuum, aut ejuſdem humoris abundantia, aut apoſtemate, aut continui reſolutione accidat; Aliam tamen idem cauſam adfert, videlicet pravam membrorum affectionem, quæ influentibus eo ſpiritibus, ad accipiendum apta nō ſint. Hæc vero prava membrorum affectio intemperies quædam eſt frigida, nonnunquam humida, interdum ſicca, interdum calida; perraro tamen calida peccat intemperies, ut non niſi nimia ſit, id poſſit efficere. Omnis enim excellens qualitas uſum propriæ virtutis corrumpit. Quidam vero ex noſtris aliam ad has cauſam adjungit, exiguum videlicet ſpiritum, ſive is craſſus ac denſus, ſive prava qualitate, aut nota, aut occulta, ſit affectus, quo fit, ut

Paralyſis cauſa.
1 Frequentior.
2. Rarior.

ut ſenſum ac motum parti ipſi accommodare non poſſit.

Quia vero Sua Sereniſſima Celſitudo exquiſitiſſimis epulis aſſuevit ac Veneris uſum non uſquequaque intermiſit, tum vita ipſa deliciis affluente, & ætate eſt jam ingraveſcente, & cœlo uſa eſt frigido atque humido, adducor ut credam hujus cauſam relaxationis, quæ totam dexteram partem occupavit, ac linguam impediit, ſpirituum ipſorum fuiſſe retentionem, quam humoris frigidi atque humidi redundantia, admixtis etiam, ſanguine & bile nimirum effecerit.

Medici, qui modo aliquid hac ipſa de re cõſcripſerunt, in eo omnes plane conſentiunt, difficilem eſſe ejuſmodi curationem præſertim cum ea pars, quæ ſana eſt, calore abundat, quæ vero infirma, frigidiſſima eſt, quod haud ſatis ſcio, an hic quoque acciderit. Quamvis autem recentiores nonnulli ſcribant, Paralyſin in ſenibus quidem fere nunquam tolli poſſe, cumque ejuſmodi relaxationes fuerint plus quam annuæ, plerumque non eſſe curabiles; Avicenna tamen ſcribit: Membrum languens ſiquidem colorem non amiſerit, aut exilius etiam tactum ſit, non eſſe deſperandam valetudinem. Quamobrem ſi ſe ita res habet, de curatione poſſe agi crediderim, ac de valetudine bene etiam ſperandum puto. Namque etſi remedia ineunte vere efficiora & potentiora eſſe ſolent, quam per autumnum; graviſſimis tamen morbis cum neceſſitas poſtulat, pro temporum atque ægroti ipſius ratione

Prognoſticon.

Paralyſis in ſenibus quandoq; curatur.

ſunt adhibenda. Ac quoniam quodvis morbi genus remediis debet curari contrariis, ejuſ modi contraria ex ægri ipſius viribus regenda ac moderanda ſunt. Neceſſe eſt potentibus remediis aperire, evacuare, ſiccare, calefacere. Quæ in efficientibus cauſis reperiuntur, diviſa trifariam ſunt; in ſex res non naturales, Medicamentorum adminiſtrationem, ac manuū ipſarū operam. Ipſa victus ratio omnis, quod ad rem præſentem attinet, ad caliditatem atque ſiccitatem tendat neceſſe eſt, quare aëris temperies ejuſmodi eſſe debet, quæ ſi ejuſmodi ſemper non eſt, noſtro præſertim hoc cœlo quod per hyemem ubique ſupra modum frigidum & humidum eſt, quærenda ejuſmod temperies, ubi minus ejuſmodi qualitates ad verſentur, ubi non magni montes, non paludes, nec paludum propinquitas. Corrigi pote ignibus aridorum lignorum accenſis, tum etiam pellitis veſtibus, & vitandis exhalationibus, locisque nimium apertis. Adhiberi etiam ejuſmodi correctio, ſi domi atque intra privatos parietes fragret ſicca Majorana, Stœchas, Laurus, Thymus, Rutha, Origanum Hyſſopus, & huiuſmodi alia. Sunt qui commendent ſuffitus muſci, ambræ, & ligni aloe Ægineta præcipit, ut ægrotus ad maritima loca deferatur: Etſi Avicenna ſcribit, humidas exhalationes in ipſo cœlo è mari proximo excitari. Credo ego alterum magis extimuiſſe frigiditatis malum, quam humiditatis. Etenim frigus nervorum rigorem ſolet efficere. Et enim nervis, cerebro, & ſpinali medullæ vehemente

Diata.

Aerem frigidum & humidum corrigentia.

menter adverſum. Quamobrem mihi ſane probatur Pauli ſententia: Cœlum enim ipſum maritimum ex calido & frigido (ut ait Avicenna) temperatum eſt. Cibus ſit ipſe modicus, modicus item potus. Avicenna abſtinentiam à potu, & cibo laudat, atque omnes quidem Medici vinum improbant, & utendum aqua mellita ſuadent, cui ego nonnihil etiam cinamomi addendum puto, quæ quo ſit gratior, utque rubentis vini ſuavem illum colorem referat, tingi nonnihil poteſt vino dulcium granatorum. Panis ſit ipſe lectiſſimus probe coctus, probe fermentatus, ac nonnunquam etiam bis coctus. Carnes plerumque ſint aſſæ, laudari ſolent galli gallinacei, qui nondum gallinas inierint, & aves præterea, quas montanas vocant, quæ pipere, cinamomo, & ejuſmodi rebus aliis apte condiantur. Ova quoque pipere & cinamomo condiantur; modo ne nimis cocta ſint, quorum vitelli tantum ſumantur. Lac, piſces, caſeus, legumina, acria fructus denique improbantur. Pinearum fructus moderate ſi ſumantur in ſecundis menſis, laudari ſolent, proprieque paralyticis proſunt. Condimentum ſive intinctum, quod vulgo ſalſa dicitur, è ſalvia, mentha, ſerpillo, pipere, cinamomo, & caryophyllis, vino granatorum temperatum commixtumque etiam probatur. ſomnus ſit nocturnus, non diurnus, nec ſtatim à cibo capiatur. Alvus quotidie excernatur: ſin autem natura repugnet, parentur clyſteres ex decocto ficus aridæ, centaureæ minoris florem retinentis ſuum, non

Mulſa in paralyſi.

Pineæ propriè paralyticis proſunt.

ejus, ut aliis placet, radicis, anethi, fœniculi, betæ, additis uncia hieræ picræ, olei anethini, ovi vitello & ſale. Venus eſt ipſi inimiciſſima.

Ira in paralyſi prodeſt.

Motus calefacit & attenuat, quare geſtari ferrique poteſt, quocunque modo velit. Profuerit vehiculo etiam, aut lectica nonunquam uti; Recens quidam ſcriptor vehementem iracundiam ægroto ſalutem aliquando attuliſſe ſcribit, quod de Tito Veſpaſiani filio, memoriæ proditum eſt. Valde nocet nimirum gravis & attenta cogitatio, animique triſtitia.

Paradoxon cujuſdam in frigidis concoctionem non expectandam.

Ipſa vero medicamentorum adminiſtratio omnino eo ſpectare debet (ut ſcribit Ægineta,) ut evacuet, quod ipſum (Autore Aviceña) aliter fieri debet in curationis initio, aliter in progreſſu. Namque primum uſque ad decimum & quartum diem clyſteribus utendum, & remediis quidem facilibus; Licet unus è recentibus medicis vehementer accuſet eos, qui in frigidis concoctionem expectant, quod in ea expectatione ægrotus utique perierit. Deinceps vero medicamentis utendum eſt efficacioribus. Nunc autem quod ad rem præſentem attinet, ut mihi quidem videtur, annus eſt jam tertius ſive quartus morbi ipſius, quare ad rem maxime facere videntur efficacia remedia, & quidem ſæpius repetita, quo nimirum humores ipſi concoquantur ſæpe, ac ſæpe etiam evacuentur, ſive medicamentis, ſive etiam vomitu. Poſt duas tresve purgationes, quarum quæque quindecim plus minus diebus, ut ex re eſſe videbitur, duraverit, adhibeantur deinceps quindecim, ſive viginti, aut qua-

uadraginta etiã diebus,ut iis qui aderunt peitiſſimis Medicis videbitur, juvantia,ac cerero proficientia ; Tum quæ præterea ſudoem provocent , quod eſt vel unum in hoc norbi genere, (ut ſcribit Ægineta) maximum emedium. Hæc vero omnia non ſolum ore ımantur, cujuſmodi ſunt electuaria, pillulæ, otiones,pulveres, ac ſimilia. Sed extrinſeus etiam adhibeantur remedia quædam, ualia ſunt emplaſtra, aquæ artificiales, ſtufæ, naſticatoria, gargariſmi, ſpongiæ infuſæ ſaculi,unguenta;ſternutatoria,odoramenta,detillationes è naſo, & hujuſmodi alia. Utenlum etiam manuum opera , frictionibus, ligaturis, cucurbitulis,veſicatoriis, capitis raſuis, cauteriis. Namque ſanguinis miſſio ſi ınquam alias maxime in principio adhiberi lebet, ut ſuo poſtea loco dicam. Nec vero mprobo, quod recens author ſcripſit, oporere in longis morbis dari ægroto dies ad inerquieſcendum decem, pro judicio, atque orum, qui aderunt, ſententia.

Sudorifera in paralyſi ſalutaria.

Exercitia.

Therma.

Quieſcendum interdum à remediis in chronicis.

Quod ſi peractis omnibus evacuationibus ac rebus etiam foventibus ægrotus tamen nihil proficit , repetenda ſunt eadem omnia, concoctiones,evacuationes,& levania ſive confortantia , aut inveniantur etiam lia. Ac poſtremo diu utendum ſiccis balneis,vel naturalibus ſulfureis , aluminoſis & nitroſis. Ad digerendum pertinet ſyrupus è ſtœchade,oxymel ſcilliticum compoſitum,ac ſimilia. Decocta vero ſyruporum ſint:

Digerentia.

uſtos ſalſos, ſiccoſque humores producunt. Gallinæ domi incluſæ & ſaginatæ excrementitio humore creduntur refertæ, præſertim annoſiores. Et videmus gallos & capones tandem contrahi, & nodoſa quoq; podagral. borare. Quare & tale alimentum ſuggerere corpori creduntur, & nervos ſpecifica vi lædunt, debilitant & contrahunt. Piſces ex ſtagnis & foſſis concluſis, ut & anſeres, anates, ſimili excrementitia humiditate præditæ. Braſſicæ ſale conditæ integra amphora tantum ſanguinis aut ſpirituum non gignit, quantum unum ovũ. Ideo recte ab Avicenna dicitur, ovum tantum ſanguinis generare, quantum ponderet. Allia, cæpe, quia caput petunt, & nervos tentant, vitentur. Quæ friguntur in ſartagine, ſiccius & difficilius alimentum præſtant. Acetum nervos lædit, quapropter immodicus ejus uſus fugiendus. Aromatum uſus ſit moderatus, quia caput petunt, nervos tentant, & male afficiunt, & exſiccant, ſi immoderatius adhibentur.

Gallinarum & caponum ſaginatorum uſus nervos lædit.

Ovum tantum gignit ſanguinis, quantum ponderat.

De potu.

Triticea cerevifia nutrit quidem magis, ſed refrigerare dicitur, quod forſan minus habeat lupuli, excrementitio tamen humore non caret, nec hordacea commoda, præſertim quæ multum receperit lupuli, qui caput tentare, & nervos petere ſolet. Sed in talibus conſulenda conſuetudo & εὐφορία. Vinum prompte nutrit, & reficit ſpiritus; ſed moderate debet ſumi. Bene maturum & ſubdulce conceditur,

nimis

imis plenum caput gravat: terreſtria & calaria nervos lædunt atque contrahunt, quod liquando & nimis cruda atque aquoſa quoue faciunt. Exercitia moderata ut omni empore ſanitatis conveniunt: ita immoderaa hic omnino excluduntur. Satis exerceri oterit corpus deambulando leviter, in reliuis periculum eſt conſumptionis ſpirituum najoris. Alvus ſit laxa, aut humectetur brodiis paſſularum & prunorum, initio paſtus: Vigiliæ nimiæ valde exſiccant corpus, & multum ſpirituum diſſipant; ideo vitentur. Somnus econtra moderatus humectat, & ſpiritus conſumptos inſtaurat, ac coctionem promovet. Animi affectus concitatiores afficiunt corpus, ſpiritibus & calori nonnunquam noxam non levem inferunt; ideo cavendi. Excludendus mœror & triſtitia, & inſtituenda vita hilaris & tranquilla, cum hæc ad reparationem ſpirituum, illa ad eorundem conſumptionem plurimum obtineat momenti. De balneorum uſu hoc adjiciendum, quod laconica, id eſt, ſudatoria & calidiora non conveniant, quod calefaciunt, exſiccant, & conſumunt. Balneis autem aquæ dulcis in labro nihil utilius ad humectandum corpus, hac tamen cautione, ut illis non niſi corpore mundo aut tempore vernali & autumnali utamur. Nam corpore excrementis referto, plus lotione excrementi ad locum affectum attraheretur. Cæterum danda eſt opera, ut calor nativus & ſpiritus foveantur, augeantur, humectentur, & corroborentur, quæ ſpecifica virtute id præſtant.

Tragea concoctionem juvant.

Tragea ad promovendam coctionem, robur capitis & nervorum, & gignendos ſpiritus.

℞. Manus Chriſti perlat.
Manus Chriſti ſantalat.
an. ℥ j.
Sacchar. roſat. Tabul. ℥ ij.
Carnis Cydonior. ut teri poſſit,
ʒ j ß.
Sem. Coriand. ʒ j.
Anis.
fœnicul.
Liquiritiæ an. ʒ ß.
Santal. alb.
Citrin. an. ℈ ij.
Agalloch. ℈ j.
Corall. utriuſque.
Margarit. an. ℈ ß.
Cinam. ʒ j. ß. Miſce.

A paſtu capitur, quantum groſſo capi poteſt, nihil poſtea ſuperbibendum, ſingulis etiam ſeptimanis ante ſomnum cum offá capi poteſt.

Rotula ante paſtum.

Rotula, quibus mane utendum ante paſtum.

℞. Diatrion. Santal. ʒ j.
Diarrhod.
Aromatic. roſat. an. ʒ ß.
Santali citrin. ℈ j.
albi. ℈ ß.

Agallo-

Agallochi.
Liquirit.
Sem.aniſi an. gr. vij.
Cinamom. ʒ ß.
Margarit. ℈ j.
Corall. utriuſque ℈ ß.
Sacch.albi ſucco roſar. diſſol. ℥ iiij.
Miſce, fiant rotulæ.

Rotularum loco poſſunt etiam ſumi morſuli ſeq.

℞. Sem. frigid. omnium an, ʒ j.
Amygd. dulc. nu. xv.
Infundantur in aq. roſar. fervente per horam, poſtea incidantur, & add.
Spec. Diatrion, ſantal. ʒ j.
Diarrhod. ʒ ß.
Santal. citrin. ℈ j.
Succi liquirit. ʒ ß.
Conſerv. violar. ʒ vj.
Moſchi gr. j. ß.
Cinamom. groſſi. ʒ j. ß.
Agallochi. ℈ j.
Sacch. in aq. roſar. diſſolv. ℔. j. f. confect. in morſulis. Vel ſumatur de Electuario ſubſcripto inſtar avellanæ, bis in ſeptimana.

℞. Conſer. roſar. ℥ j. *Electuarium.*
violar.
borrag.
bugloſſ. an. ʒ vj.
Corticis citri. ʒ x.
Nucis moſchat. ℥ j.
Spec. diatrion ſantal. ℥ j. ß.
Moſchi gr. j.
Syrup. roſati q. ſ. f. Electuarium.

In

In paralyſi.

D. ABRAHAMI SEYLERI

CONSILIUM XLIX.

PRoderunt Thermæ Hirſchbergenſes, corpore Pillulis ſequentibus prius purgato:

Pillulæ. ℞. M. Pill. de Sarcocolla.
Aurearum.
Cochiarum an. ℈ j.
Cum aqua Betonicæ. f. Pill. n. xvij.

Si alvus, dum utitur balneo, ſit adſtricta, ſequens Electuarium quantitate Caſtaneæ, horis tribus ante cibum aſſumatur.

Electuarium. ℞. Caricarum pinguium per ſetaceum transmiſſarum ℥ iiij.
Sem. Carthami excort. ℥ j.
Specier. Diaphœnic. ℥ ß.
Caryophyll. ℥ ij.
Cum ſyrup. roſato laxat. fiat Electuarium.

Ad corroborationem viſcerum & artuum 4. ſequent. rotul. 2. horis ante prandium commendantur, &c

Rotulæ. ℞. Specier. roſatæ novellæ aromat. roſ. an. ℥ ij ß.
Sem. Pæoniæ. ℈ iij. ß.
Sacchari fini. Aq. Meliſſæ diſſoluti q. ſ. f. confectio in Rotulis.

Cervix & articuli brachiorum quotidie calide inungantur ſequenti unguento:

℞. Ung.

℞. Ung. Martiati. *Vnguentum*
Arego.an. ℥ j.
Ol. Ulpini.
De Piperibus.
De Euphorbio, an. ℥ ß.
Pingued. leporis ℥ j.
Vini Malvatici. ℥ ij.
Miſce & coque ad vini conſumptionem ac fiat unguentum.

In paralyſi, pro illuſtriſſimo quodam Principe.

CONSILIUM L.

Illuſtriſſime ac Reverendiſſime Domine: Cum nuper à me majorem in modum contendiſſes, ut quidquid ad Celſitudinem tuam graviſſimo morbo levandam, priſtinæque valetudini reſtituendam pertinere videretur, undecunque diligentiſſime colligerem, feci equidem, quod breviſſimi temporis ſpatio licuit, tanto ſtudio atq; amore, quantū Principi optimo devotiſſimus ac deditiſſimus Clientulus proprie debet. Suæ igitur Celſitudinis invaletudo, quod quidem ex te potui intelligere, Paralyſis omnino eſſe videtur. Nervorum ſcilicet reſolutio, cum nervi ipſi motu prorſus aut ſenſu carent. Cum vero motu pariter & ſenſu privantur, vehemens ea Paralyſis dici conſuevit, Levis autem cum motu tantum. Nec enim ſenſus tanta vi eget, quantum motus ipſe deſiderat. Itaque Paralyſin dixeris ubi motus

motus tantum abſit. Sin autem & ſenſus amittitur, ea gravis ac vehemens eſt paralyſis. Avicenna quidem ſcribit, Paralyſin ſimpliciter eſſe mollificationem quandam proprie, aut mollificationem dimidiati corporis in longum. Hæc verò medietas duplex eſt, vel cum à vertice ad pedes uſque corpus dimetiris, vel cum à nucha ad cor, dein pedes, corpus ipſum ſpectas, ſic tamen ut nulla oris pars affecta eſſe videatur. Utroque verò modo Paralyſis dici poteſt univerſalis, quando è practicis cuidam univerſalem primi modi appellare licuit. Quam tamen alius ſecundi modi univerſalem dixit. Sed univerſalis dicitur non quò totum, ſed quo medium corpus occupat. Quemadmodum particularis etiam Paralyſis dicitur, quoties eadem hæc relaxatio partem aliquam tantum corporis occupavit; veluti linguam, ventriculum, inteſtina, veſicam, matricem, pedes.

Medietas corporis duplex eſt.

1. Univerſalis.
2. Particularis.

Suæ igitur Sereniſſimæ Celſitudinis morbus Paralyſis univerſalis primi modi cenſeri debet, quando partem dextram univerſalem relaxavit, & ad omnem motum prorſus impediit, deinde etiam oris alteram partem, maxime vero linguam ipſam occupavit, quo factum eſt, ut parum admodum vel omninò nihil, ut intelligo, loqui poſſit. An vero ſenſus ipſe plane obtorpuerit, id non potui ſatis intelligere, nec mihi quidem fit veriſimile. Tanti enim, tamque diuturni mali, natura ipſa prorſus impatiens fuiſſet. Hujus vero cauſa Paralyſis Cerebrum ipſum exiſtimandum eſt,

Cauſa.

ſive

ſive quæ dicitur nucha & ſpinalis medulla, non quidem ſimpliciter, ſed quatenus frigido atq; humido redundant humore, qui motivis & ſenſitivis ſpiritibus vias obſtruit, quo minus ad membra ipſa pervenire, ac permeare poſſint.

Quocunque enim humor ille influxerit atque incubuerit, partem illam, ſive dextram, ſive ſiniſtram obſtruendis viis ac meatibus, cerebrique concavitatibus, latus illud omne cum oris, tum corporis relaxatum reddit atque inutile. Inde enim nervi per univerſam faciem diſperguntur, inde nervi omnes totius corporis pendent atque originem trahunt, quibus quidem nervis ſuas vires per univerſum corpus late diffundit, itaque dimidium corporis relaxatum langueſcit. Quod ſi humor ille cerebri partem utramque occupaſſet, tum vero ea dicenda fuiſſet Apoplexia, quæ, ut ait Galenus, totius corporis eſt quædam paralyſis. Sin autem hic humor univerſam Nucham obſederit, tum quidem totius corporis neceſſario ſequitur reſolutio, exceptis tantum ipſius oris partibus. Quod ſi nuchæ ipſius pars tantum altera, quæ patet in longum, eodem humore abundarit, tum certe pars altera ſive dextra ſive ſiniſtra corporis Nucha deorſum verſus relaxatur, pro alterutrius partis Nuchæ ipſius læſione. Sin autem hic idem humor partem aliquam medullæ ſpinalis ſub Nucha occupat, relaxantur ea omnia membra, quæ vires & facultates ſuas inde accipiebant. Deinde vero malus idem humor, ſi non in

ſpinalem medullam, ſed in aliquem è nervis ſe fuderit, membrum ipſum, quod ab ejuſmodi nervo vim facultatemque recipiebat, langui dum redditur. Neque vero humor hic idem frigidus atque humidus Cerebrum tantum Nuchum & ſpinalem medullam ſolet occupare, ſed nonnunquam etiam (ut ſcribit Avicenna) ad cava nervorum loca defluit, ubi vel nervorum capita ipſa, vel ramos obſidet, ac permeantem ſpiritum intercludit. Quamquam autem humor hic idem frigidus atque humidus Galeno, Avicennæ, cæteriſque autoribus Paralyſin ipſam plerumque efficiat, nihilominus tamen cum cæteris humoribus, puta ſanguine, Melancholia, bile nonnunquam conjurat. Etſi vero Paralyſis ipſa (ut tradit Avicenna) perſæpe fit ſpiritus influentis retentione, ſive ea retentio, aut obſtructione meatuum, aut ejuſdem humoris abundantia, aut apoſtemate, aut continui reſolutione accidat; Aliam tamen idem cauſam adfert, videlicet, pravam membrorum affectionem, quæ influentibus eo ſpiritibus, ad accipiendum apta nō ſint. Hæc vero prava membrorum affectio intemperies quædam eſt frigida, nonnunquam humida, interdum ſicca, interdum calida; perraro tamen calida peccat intemperies, ut non niſi nimia ſit, id poſſit efficere. Omnis enim excellens qualitas uſum propriæ virtutis corrumpit. Quidam vero ex noſtris aliam ad has cauſam adjungit, exiguum videlicet ſpiritum, ſive is craſſus ac denſus, ſive prava qualitate, aut nota, aut occulta, ſit affectus, quo fit, ut

Paralyſis cauſa.
1 Frequentior.
2. Rarior.

t ſenſum ac motum parti ipſi accommodare non poſſit.

Quia vero Sua Sereniſſima Celſitudo exquiſitiſſimis epulis aſſuevit ac Veneris uſum non uſquequaque intermiſit, tum vita ipſa deitiis affluente, & ætate eſt jam ingraveſcente, & cœlo uſa eſt frigido atque humido, adducor ut credam hujus cauſam relaxationis, quæ otam dexteram partem occupavit, ac linguam mpediit, ſpirituum ipſorum fuiſſe retentionem, quam humoris frigidi atque humidi redundantia, admixtis etiam, ſanguine & bile nimirum effecerit.

Medici, qui modo aliquid hac ipſa de re cōſcripſerunt, in eo omnes plane conſentiunt, difficilem eſſe ejuſmodi curationem præſertim cum ea pars, quæ ſana eſt, calore abundat, quæ vero infirma, frigidiſſima eſt, quod haud ſatis ſcio, an hic quoque acciderit. Quamvis autem recentiores nonnulli ſcribant, Paralyſin in ſenibus quidem fere nunquam tolli poſſe, cumque ejuſmodi relaxationes fuerint plus quam annuæ, plerumque non eſſe curabiles; Avicenna tamen ſcribit: Membrum languens ſiquidem colorem non amiſerit, aut exilius etiam tactum ſit, non eſſe deſperandam valetudinem. Quamobrem ſi ſe ita res habet, de curatione poſſe agi crediderim, ac de valetudine bene etiam ſperandum puto. Namque etſi remedia ineunte vere efficiora & potentiora eſſe ſolent, quam per autumnum; graviſſimis tamen morbis cum neceſſitas poſtulat, pro temporum atque ægroti ipſius ratione

Prognoſticon.

Paralyſis in ſenibus quandoque curatur.

ſunt adhibenda. Ac quoniam quodvis morbi genus remediis debet curari contrariis, ejuſmodi contraria ex ægri ipſius viribus regenda ac moderanda ſunt. Neceſſe eſt potentibus remediis aperire, evacuare, ſiccare, calefacere. Quæ in efficientibus cauſis reperiuntur, diviſa trifariam ſunt; in ſex res non naturales, Medicamentorum adminiſtrationem, ac manuũ ipſarũ operam. Ipſa victus ratio omnis, quod

Diæta. ad rem præſentem attinet, ad caliditatem atque ſiccitatem tendat neceſſe eſt, quare aëris temperies ejuſmodi eſſe debet, quæ ſi ejuſmodi ſemper non eſt, noſtro præſertim hoc cœlo quod per hyemem ubique ſupra modum frigidum & humidum eſt, quærenda ejuſmodi temperies, ubi minus ejuſmodi qualitates ad verſentur, ubi non magni montes, non paludes, nec paludum propinquitas. Corrigi poteſt

Aerem frigidum & humidum corrigentia. ignibus aridorum lignorum accenſis, tum etiam pellitis veſtibus, & vitandis exhalationibus, locisque nimium apertis. Adhiberi etiam ejuſmodi correctio, ſi domi atque intra privatos parietes fragret ſicca Majorana, Stœchas, Laurus, Thymus, Rutha, Origanum, Hyſſopus, & huiuſmodi alia. Sunt qui commendent ſuffitus muſci, ambræ, & ligni aloes. Ægineta præcipit, ut ægrotus ad maritima loca deferatur: Etſi Avicenna ſcribit, humidas exhalationes in ipſo cœlo è mari proximo excitari. Credo ego alterum magis extimuiſſe frigiditatis malum, quam humiditatis. Etenim frigus nervorum rigorem ſolet efficere. Eſt enim nervis, cerebro, & ſpinali medullæ vehemente

Digitized by Google

menter adverſum. Quamobrem mihi ſane probatur Pauli ſententia: Cœlum enim ipſum maritimum ex calido & frigido (ut ait Avicenna) temperatum eſt. Cibus ſit ipſe modicus, modicus item potus. Avicenna abſtinentiam à potu, & cibo laudat, atque omnes quidem Medici vinum improbant, & utendum aqua mellita ſuadent, cui ego nonnihil etiam cinamomi addendum puto, quæ quo ſit gratior, utque rubentis vini ſuavem illum colorem referat, tingi nonnihil poteſt vino dulcium granatorum. Panis ſit ipſe lectiſſimus probe coctus, probe fermentatus, ac nonnunquam etiam bis coctus. Carnes plerumque ſint aſſæ, laudari ſolent galli gallinacei, qui nondum gallinas inierint, & aves præterea, quas montanas vocant, quæ pipere, cinamomo, & ejuſmodi rebus aliis apte condiantur. Ova quoque pipere & cinamomo condiantur; modo ne nimis cocta ſint, quorum vitelli tantum ſumantur. Lac, piſces, caſeus, legumina, acria fructus denique improbantur. Pinearum fructus moderate ſi ſumantur in ſecundis menſis, laudari ſolent, proprieque paralyticis proſunt. Condimentum ſive intinctum, quod vulgo ſalſa dicitur, è ſalvia, mentha, ſerpillo, pipere, cinamomo, & caryophyllis, vino granatorum temperatum commixtumque etiam probatur. ſomnus ſit nocturnus, non diurnus, nec ſtatim à cibo capiatur. Alvus quotidie excernatur: ſin autem natura repugnet, parentur clyſteres ex decocto ficus aridæ, centaureæ minoris florem retinentis ſuum, non

Mulſa in paralyſi.

Pinea proprie paralyticis proſunt.

ejus, ut aliis placet, radicis, anethi, fœniculi, betæ, additis uncia hieræ picræ, olei anethini, ovi vitello & ſale. Venus eſt ipſi inimiciſſima.

Ira in paralyſi prodeſt.

Motus calefacit & attenuat, quare geſtari ferrique poteſt, quocunque modo velit. Profuerit vehiculo etiam, aut lectica nonunquam uti; Recens quidam ſcriptor vehementem iracundiam ægroto ſalutem aliquando attuliſſe ſcribit, quod de Tito Veſpaſiani filio, memoriæ proditum eſt. Valde nocet nimirum gravis & attenta cogitatio, animique triſtitia.

Ipſa vero medicamentorum adminiſtratio omnino eo ſpectare debet (ut ſcribit Ægineta,) ut evacuet, quod ipſum (Autore Avicenna) aliter fieri debet in curationis initio, aliter in progreſſu. Namque primum uſque ad decimum & quartum diem clyſteribus utendum, & remediis quidem facilibus; Licet unus è recentibus medicis vehementer accuſet eos, qui in frigidis concoctionem expectant, quod in ea expectatione ægrotus utique perierit. Deinceps vero medicamentis utendum eſt efficacioribus. Nunc autem quod ad rem præſentem attinet, ut mihi quidem videtur, annus eſt jam tertius ſive quartus morbi ipſius, quare ad rem maxime facere videntur efficacia remedia, & quidem ſæpius repetita, quo nimirum humores ipſi concoquantur ſæpe, ac ſæpe etiam evacuentur, ſive medicamentis, ſive etiam vomitu. Poſt duas tresve purgationes, quarum quæque quindecim plus minus diebus, ut ex re eſſe videbitur, duraverit, adhibeantur deinceps quindecim, ſive viginti, aut

Paradoxon cujuſdam in frigidis concoctionem non expectandam.

qua-

quadraginta etiã diebus, ut iis qui aderunt peritiſſimis Medicis videbitur, juvantia, ac cerebro proficientia ; Tum quæ præterea ſudorem provocent, quod eſt vel unum in hoc morbi genere, (ut ſcribit Ægineta) maximum remedium. Hæc vero omnia non ſolum ore ſumantur, cujuſmodi ſunt electuaria, pillulæ, potiones, pulveres, ac ſimilia. Sed extrinſecus etiam adhibeantur remedia quædam, qualia ſunt emplaſtra, aquæ artificiales, ſtufæ, maſticatoria, gargariſmi, ſpongiæ intuſæ ſacculi, unguenta; ſternutatoria, odoramenta, deſtillationes è naſo, & hujuſmodi alia. Utendum etiam manuum opera, frictionibus, ligaturis, cucurbitulis, veſicatoriis, capitis raſuris, cauteriis. Namque ſanguinis miſſio ſi unquam alias maxime in principio adhiberi debet, ut ſuo poſtea loco dicam. Nec vero improbo, quod recens author ſcripſit, oportere in longis morbis dari ægroto dies ad interquieſcendum decem, pro judicio, atque eorum, qui aderunt, ſententia.

Sudorifera in paralyſi ſalutaria.

Exercitia.

Therma.

Quieſcendum interdum à remediis in chronicis.

Quod ſi peractis omnibus evacuationibus ac rebus etiam foventibus ægrotus tamen nihil proficit, repetenda ſunt eadem omnia, concoctiones, evacuationes, & levantia ſive confortantia, aut inveniantur etiam alia. Ac poſtremo diu utendum ſiccis balneis, vel naturalibus ſulfureis, aluminoſis & nitroſis. Ad digerendum pertinet ſyrupus è ſtœchade, oxymel ſcilliticum compoſitum, ac ſimilia. Decocta vero ſyruporum ſint:

Digerentia.

E ſalvia,
Ruta,
Chamæpityde,
Herba paralyſis,
Bellide,
Hyſſopo,
Thymo,
Origano,
Pyrethro,
Carduo ſancto,
Betonica,
Aſarina,
Vite nigra,
Bugloſſo,
Radice Imperatoria, ac cæteris ejuſmodi.

Evacuantia. Evacuando aptæ ſunt pillulæ Euphorbii, pillulæ fœtidæ majores, pillulæ Hermetis cum trochiſcis è colocinthide, ac ſimilibus. Vomitus provocari poteſt unciis iiij. decoctis ſeminis Raphani, additis unciis tribus Oxymellis ſimplicis. Reddi etiam poteſt hoc ipſum efficacius hoc ſane modo. Perforetur Raphanus, in cujus foraminibus inſerantur fruſtella Ellebori albi, ac ſic ſub terra defoſſus lateat dies aliquot, deinde abjiciatur Helleborus, lavetur, contundatur, ac de ſucco ſumat ægrotus.

Confortantia. Confortando conducit Theriaca & mythridatium, nec ſupra drachmam tamen, exhiberi poſſunt quotidie ſemel; ſed diverſis horis & quidem caute.

Præberi etiam poteſt Sagapenum ſive Opoponacum, ſive aſa fœtida. Nonnulli paralyſim medicati

nedicati ſunt, exhibendo aureo hieræ, addito etiam piperis aureo. Alii ſingulis noctibus exhibendo aureo caſtorei, ac piperis etiam aureo. Sunt qui per idem tempus drachmas binas confectionis Anacardinæ præbeant, quæ ſudorem ſubito provocat, febremque adducit: quod ideo poſui, quod à doctiſſimis viris ſcriptum reperio, & quidem expertis, quod mihi tamen non admodum probatur. Unus è recentioribus Medicis electuarium, quod jam ſubjiciam, magnopere probat, ſiquidem ſumatur ad ſemunciam ter in die, hoc eſt, horis tribus ante prandium, duabus ante cœnam, & cum dormitum ierit: *Confectio Anacardina.*

℞. Cerebri leporini recentis frixi in ſartagine ℔. j. *Electuarium cujuſdam ſenis Medici.*
Succi Salviæ,
Radicis Acori an. ℥ iij
Cinamomi.
Caryophyllorum.
Piperis an. ℨ s.
Terebinthi loti aqua è chamæpityde ℥ iij.

Saccari aqua è chamæpityde liquefacti q. ſ. fiat electuarium.

Quod quidem ſcripſi, non quia probem, ſed ne videar aliquid omiſiſſe, quod ab homine experiente, ac nonaginta quinque jam annos nato, ſcriptum reperi. Unus è practicis poſt evacuationes ſecurius quidem ſtufas ſiccas adhibendas ſuadet, poſt quas Theriacam dari jubet, idque compluribus diebus. Alius quod mihi quidem maxime ad rem facere videtur, conſulit, ut à ſtufa exeunti collum frice- *Frictio & fotus.*

tur, nec non ſpinalis medulla, vel Iridis radice recenti atque inciſa, vel cæpa lilii, donec pars ea fricando rubeſcat, deinde vero longa ſpongia foveatur, quatenus ſpina ipſa in longum patet. Spongia vero in decoctum quod ſequitur, infundatur:

℞. Flor. Chamomillæ,
Iuæ.
Salviæ.
Stœchados,
Majoranæ.
Herbæ paralyſis.
Calamenthi primi an. ℔. v.
Vini albi ſubtiliſſ. ℔. iiij.
Aceti acerrimi ℔. j.

Bulliant; quæ ſane fomentatio bis in die fieri poteſt, pro ægrotantis viribus. Stufa vero ſicca ex ſimilibus rebus fiat. Item, è ſimilibus rebus admoveri poſſunt ſacculi pro medullæ ſpinalis longitudine. Poſt ſpinæ fomentationem inungatur eadem ſpina unguento, quod ſequitur:

Vnguentum pro ſpina.

℞. Olei Euphorbii,
Piperis.
Olei vulpini an. ℥ j.
Maſticis.
Savinæ.
Nucis cupreſſinæ an. ʒ j.

Ceræ q. ſ. Quo quidem unguento læſæ partes inungi poſſunt. Eundem uſum habet unguentum, quod ſubjicimus, ab aliis laudatum:

℞. Saga-

Digitized by Google

℞. Sagapini.
Opopanacis.
Bdelli.
Euphorbii.
Maſticis an ℥ v.
Olei Terebinthini.
Laurini an. ℥ ij.

Gummi vino diſſolvatur, & f. unguentum.

Aliud unguentum.

Etſi enim Galenus cæterique Medici ſcri-
ınt, remedia læſis partibus non eſſe admo-
nda; ſed eo unde oriuntur nervi; mihi tamen
detur ſic illud accipiendum, ut eo præcipue
lhibeantur remedia, quæ nervorum origini
lhibentur. Sed iidem non negant, non
ullius eſſe utilitatis, ſi læſis etiam membris
pplicentur, præcipue vero cum peccantes
ımores late ſeſe fuderunt, atque in concava
:rvorum influxerunt; Itaque eos reſolvere
portet. Medici autem poſt evacuationes re-
xatis membris remedia etiam ſolent adhi-
:re. Namque in apoplexia, quæ paralyſis di-
tur univerſalis, odoratiſſimo oleo totum
ırpus perungi ſolet.

Origini nervorum & læſis membris topica adhibenda.

Emplaſtra præterea utilia ſunt, quæ ſum-
am ſpinam rubefaciunt. Commendari ſolet
nplaſtrum è radicibus lilii cum melle, cui
ldi poteſt ſinapis, caſtoreum, euphor-
ıum, pyrethrum, piper. Quod quidem
ſum hoc vel illo modo interdum mutari pot-
t. Ad eundem modum adhiberi poteſt
leum vulpinum, ſive coſtinum, ſive nardinũ,
dmixto pipere, Euphorbio, caſtoreo, pyre-
ıro. In quo genere multi probant aquã vitæ,
quæ

Rubificantia.

Aqua vitæ.

quæ fit è vino generoſiſſimo qua ſpinalis medulla & pars ipſa læſa fricetur. Aliis probatur unctio viperæ, qua ego quidem plurimum fido, ſi tamen fiat hoc ſane modo: Viperæ caput & cauda ſimul amputentur, quæ mox in ollam varie pertuſam mittatur. Olla vero ipſa in aliam ollam integram inſeratur, quæ luto circumquaque obducta, ita accurate contegatur, nihil ut exhalet inde, Moxque in vas æneum aqua plenum indatur, deinde tribus horis bulliat. Unguentum, quod inde in integram ollam ſtillat, ad ſanandam Paralyſin valet, ſi eo & ſpina, & relaxatæ partes inungantur.

Unctio viperæ.

Laudari ſolet viperæ decoctum ore ſumptum. Item, Decoctum galli veteris: hoc vero humanius eſt, utut ſit, licet illud alterum efficacius putetur, mihi tamen nec probatum, nec experimento notum. Probari etiam illud ſolet, ſi decocto è vulpe ægrotus ipſe embrochetur, quæ coquatur, dum oſſa ipſa erumpant. Nec inutile fortaſſe fuerit, ſi vulpes ipſa præſtantiſſimo vino incoquatur. Embrochari imprimis poteſt pars poſterior, namque in nervorum morbis, potiſſimum illud eſt, ut cerebri ipſius parti poſteriori medeamur, tum ipſi quoque anterior. Profuerit etiam balneum ex decocto vulpis, cui addantur ſal & anethū, cujuſmodi ſane remedium mihi non improbatur; ſed tamen haud ſatis ſcio, cur fieri tantum debeat tribus in principio menſis diebus ac tribus item diebus in fine, cum cæteri etiam dies non videantur excludendi. Quin & ſudo-

Decocta viperæ. Item galli.

Embrocha è decocto vulpis.

Balneum.

ri

:is provocatio, quemadmodum ſupra poſui, magno eſſe uſui videtur. Provocari autem ſudor poteſt ſtufis, quæ ſiccandi vim habeant. Eſt autem una ſudandi ratio hæc; Ægrotus ingrediatur in dolium, ſive tinam probe conte-ctam, undique tamen capite extante, quo etiam propius admoveatur; ut commodum videbitur, vas aliquod, ubi vulpes cum herbis ſimul idoneis bulliant; Unde fumus ipſe quaſi quodam canali in tinam ipſam ſeſe inſinuet. Mirum vero illud, nonnullos è practicis noſtris ſyrupi illius, qui Sancti Ambroſii dici ſolet, amatores, hac ipſa in re illum tamen non adhibuiſſe, quippe qui nervos atque univerſum corpus, magna vi, largoque ſudore, peccantibus levat humoribus. Hunc ego multis ſæpe exhibui, ubi videlicet, nec quæ dicitur ſalſa parilla, neque china, neque lignum ſanctum ſudorem ullo modo provocare potuerunt: Hoc vero uno remedio tam large ſudarunt plane, ut convaluerint. Quod mihi quidem accidit, qui Prælato cuidam hujus Romanæ Curiæ, viginti quinque dies, bis in die, ſalſam parillam cum exhibuiſſem, nec alio quovis modo ſudorem elicere poſſem, hoc demum ſyrupo tantum ſudoris emanavit, malum ut omne evanuerit. Idque ipſum in curandis aliis mihi quoque fœliciter accidit.

Sudandi ratio.

Syrupi S. Ambroſii excellentia.

Sumatur igitur milium, quod probe purgatum ac decorticatum, primo videlicet involucro depoſito, deinde in olla, in qua ſit aquæ, quantum ſufficit, bulliat, quoad coquendo tumeſcat & crepet. Unde poſt ſeptem, octove

unciæ

unciæ ejuſmodi decocti ſumantur, quæ tribu[s] quatuorve unciis vini græci miſceantur, qua[m] potionem calidam quidem totam ſumat ægro[-] tus in aurora, mox probe undique tegatur, a[c] ſudorem expectet, idque octo decemve, au[t] amplius etiam diebus, ſi res poſtulabit, fre[-] quentetur. Hic vero minime repudiandu[m] vinum, quantumvis illud ſupra damnarim, ſin[e] quo ſcilicet parum ſudoris elici ſolet, quem[-] admodum re ipſa comperi. Quod ſi ſua Se[-] reniſſima Celſitudo decoctum ligni, ſalſæ pa[-] rillæ, ac fortaſſis etiam radicis chinæ jam ſum[-] ſit, nihilominus tamen, ut jam monui, repeten[-] da ſunt remedia: morbi enim qui invetera[-] runt atque hærent, neceſſario potentibus re[-] mediis frequentatis ac repetitis opus habent. Adhiberi etiam poſſunt odores, ſuffitus, gar[-] gariſmi, maſticatoria, ſternutatoria, atque è naſo deſtillationes.

Decoctum ſalſæ, chinæ, & guajaci.

Odoramentum ad cerebrum, corque ipſum confortandum.

℞. Styracis Calamitæ.
Ladani an. par. viij.
Ligni aloes p. vij.
Ambræ p. ij.
Galliæ muſcatæ p. vj.
Fiant poma cum glutino Tragacanthi.

Suffitus.

Suffitus ipſe laudari ſolet è muſco, Ambra, ligno aloes, incenſa Myrrha, ſed omnia hæc è præſtantiſſimorum medicorum, qui adſunt, ſenten-

ſententia fieri debent. Gargariſmus vero in primis utilis eſt is, quem jam ſubjiciam, qui calidus quater, quinquieſve jejuno detur: *Gargariſmus.*

℞. Oxymellis ſcyllitici. ℥ j. s.
Hieræ Archigenis.
Decocti ficuum aridarum.
Pyrethri & ſinapis ℥ iij. Miſc.

Maſticatorium laudabile atque utile id eſt, quod ſequitur, quo quidem jejunus uti debet & exſpuere. *Maſticatorium.*

℞. Maſticis ℥ j.
Piperis.
Pyrethri.
Origani. an. ℥ j.
Staphydis agriæ ʒ. s.

Hæc vero groſſo modo contundantur, unde ſemicochlear ſingulis vicibus ſumat ægrotus. Hoc vero ipſum redigi poteſt in formam Lupinorum, adhibito ſucco ſalviæ, vel uæ, & modica cera,

Sternutatorium fieri poteſt ex helleboro albo, quod in ipſum naſum inſuffletur, ſive ex ſtaphyde agria, ſive è recenti radice Cyclaminis, in naſum inſerta, inſtar exploratorii ſtili, per ſemihoram, ſive ex herba, quæ Ptarmica dicitur. *Sternutatorium.*

Inſtillatur in naſum, non ſine ſumma utilitate liquor ſubjectus; *Errhinum.*

℞. Opopanacis probe contuſi ℥ iij.
Miſce cum oleo cucumeris aſinini, & ſucco auriculæ muris, ſic ut inſtar mellis fiat ac fluat, quod adhiberi debet admixto ſucco Majoranæ,

tanæ. Multa remedia, eaque magno operā, proponit Galenus magni uſus atque utilitatis, ut idem affirmat, libro 7. de compoſ. medicament. per genera, capitibus 12. & 15. quæ brevitatis cauſa prætermitto. Quæ domi fiunt

Balneum. balnea, è vino atque oleo, quibus utiles herbæ atque exiccantes incoquuntur, præſertim in quibus decoctæ vulpes fuerint, maxime juvant. E naturalibus balneis ſuæ Sereniſſimæ Celſitudini vel maxime conduceret Balneum Corſenæ in agro Lucenſi, quod etiam ad embrochandum accommodatum videtur. Balneum quoque à morbo, in agro Volaterrano. In eodem agro Balneum quod dicitur Sancti Michaelis, item de formicis. Balneum Sancti Philippi in agro Senenſi: Balneum Sancti Caſſiani, hoc eſt, quod dici ſolet, Sanctæ Mariæ in eodem agro, quod commendatur hac ipſa in re à Magiſtro Faventino, ac multis aliis. Sed quod ad remedia Balneorum attinet, ea tantum ponenda judicavi, quæ maxime accommodata eſſe comperi, quæque reperiuntur in Dominiis ſuæ Sereniſſimæ Celſitudinis, omiſſis aliis, quæ multa ſunt per Italiam, à cæteris magnopere ad hoc morbi genus commenda-

Linguæ remedia. ta. Quod attinet ad medicamentorum adminiſtrationem, expediendæ ſcilicet ac ſolvendæ linguæ, cum ſuperiora omnia, tum vero maxime, quod ſequitur, in primis eſt utile. Sub lingua teneatur caſtoreum vel ſalviæ ſuccus, vel ipſum caſtoreum cum peoniæ ſucco. Prodeſt etiam caſtoreum, caryophyllum, & nux moſchata cum vino hauſta. Probatur etiam

raſur

aſura capitis,quæ unguento inunguantur ejuſmodi:

℞. Sagapini.
Opopanacis.
Galbani.
Ammoniaci.
Euphorbii an.℥j.
Caſtorei ℥ij.

Hæc omnia ſubjecto igne colliquantur, excepto caſtoreo, ac admixto oleo roſato, & laurino ad pondus omnium, adhibita modica cera, fiat unguentum. Mox 30. ſive 40. ſumantur cantharides, quæ modico adipe & melle contundantur, atque occipiti mixtum ipſum imponatur, ſic ut veſica fiat. Utilis eſt etiam linguæ eſt frictio ac palati adhibitis Theriaca & Mithridatio. *Veſicatorium.*

Narratur quendam fœminæ, quæ uſum loquendi amiſiſſet, grana triginta Pæoniæ, depoſitis corticibus exhibuiſſe, moxque illam loqui cœpiſſe. Prodeſt etiam ſanguinis miſſio venis ſub lingua quæ fricetur poſtea Naſturtio & Caſtoreo. Emplaſtrum quod è canino ſtercore atque adhibito aceto fit, occipiti impoſitum uſum loquendi reſtituit. Opera vero manuum hac ipſa in re, non aliam ob cauſam adhiberi ſolet, niſi evacuandi, & divertendi gratia. Etſi vero ſupra poſui, cauſam hujus relaxationis, qua ſua sereniſſima Celſitudo afficitur, non ſine ſanguinis ac bilis eſſe admixtione, nihilominus tamen pro præſenti rerum ſtatu, miſſio ipſa ſanguinis eſſe inutilis videtur. Etenim infirmam eſſe virtutem oportet, quam *Grana pæoniæ loquelam reſtituiſſe.*

morbi vis tam diu preſſit. Quippe humor pituitoſus longi temporis progreſſu paulatim crevit, quare mittendo ſanguine magna humorũ cruditas exiſteret, cum ſanguinis ipſius calor pituitæ frigiditatem temperet, ac refrenet. Unus è practicis affirmat, nullius planè uſus fuiſſe ſanguinis miſſionem, niſi Paralyſin percuſſio aliqua effecerit. Frictiones, ipſæ ſub initio Paralyſis utiles omnino ſunt; ſi parti ſanæ adhibeantur. Poſt evacuationes autem parti etiam affectæ, & quidem in ipſa nervorum origine. Fiant vero per horam calidis & molliſſimis mantilibus ad ſcapulas, pectus, brachia, ſpinalem medullam, ventrem, nates, fœmora, ac pedes. In extremis vero partibus frictiones fiant paulo vehementiores. Prodeſt multis poſt evacuationes affectæ parti frictiones adhibere, hoc pulveris genere

Frictionum ordo.

℞. Sinapis.
Piperis.
Origani.
Zinziberis.
Pyrethri an. partes æquales.
Salis gemmæ ad pondus omnium.
Miſc.

Cucurbitula.

Cucurbitulæ ipſæ humores è nervis eliciunt, & ad ſummam cutem extrahunt, ſi toto corpore ad muſculorũ initia applicentur, tum in occipite, tũ vero ad ſpondilos, ſine inciſione tamen. Prodeſt etiam poſtea ad eoſdem locos, quibus cucurbitulæ ſunt applicitæ, adhibere Emplaſtra, quæ carnem ipſam rubefaciunt. Id vero fiat ante prandium, quod quidẽ remedium magno fortaſſe eſt uſui futurum.

Rubificantia.

Ipſe

Ipſæ quoque ligaturæ nonnunquam profue- *Cauterium*
rint, ad divertendum maxime. Cauterium à recentioribus medicis nonnullis præter cætera laudari ſolet, quod mihi quoque vehementer probatur, ſi tamen poſt cætera alia extremũ hoc adhibeatur, præſertim ſi, qui dicitur S. Ambroſii, ſyrupus è milio, in quo multum ſpei pono, hoc ipſo quidem in morbi genere, non illo incurabili, ægrotum antea nõ reſtituerit. Utiliſſimum cenſeo cauterium, quod fiat ad coronalem commiſſuram in medio capitis; Mox vero aliquanto tamen tempore poſt, alterum in occipitio fiat. Nonnulli è practicis in hujuſmodi morbis cauterium laudant, quod in dextra parte fiat atque in ſiniſtra, ipſo in capite, locis videlicet fronti propioribus. Tum præcipiunt etiam, ut in tribus colli ſpondilis tria fiant cauteria, idque paulatim, nec uno atque eodem tempore pro Medicorum præſentium judicio.

Hæc ego, Reverendiſſime Domine, tuo impulſu remedia undecunque collegi. Nec enim morbi graviſſimi (cujuſmodi ſane hic eſt) curari poſſunt, quod ſupra poſui, niſi permultis, iiſq; potentiſſimis remediis, quæ eorũ qui aderunt, judicio adhiberi debent. Eos vero in tanti Principis curatione præſtantes doctrina, atque ingenio præditos eſſe non dubito. Quod ſi neque Reverendiſſimæ Dominationi Veſtræ, nec vero etiam meæ cupiditati plane ſatisfeci, & anguſtia temporis, & morbus quidẽ ipſe à te non ſatis explicatus, & graviſſimæ, planeque neceſſariæ occupationes, quibus undique diſtineor, prorſus effecerunt.

In optimam igitur partem animum ipſum mecum, atque efficiendi majus aliquid voluntatem accipiat, velim, meque Reverendiſſimæ Dominationis Veſtræ amantiſſimum atque obſervantiſſimum ſua gratia ac benevolentia dignum judicet.

In paralyſi alterius lateris, pro quodam Magnifico viro,

D. JOANNIS CRATONIS

CONSILIUM XXXIV.

ETſi antea præcautionis rationem in paralyſi præſcripſi; tamen ut Magnifico viro morem geram, nunc quoque vel eadem, vel his non diſſimilia repetam. Cum altera corporis pars fuerit reſoluta, affectæ ſpinalis medullæ, aut meningum certiſſimum indicium. Itaque quæcunque nervos emollire poſſunt, & caput offendere, cavenda; In primis aëris conſtitutio frigida & humida, vel à frigore in calorem mutatio. Servanda ea victus ratio, quæ à me præſcripta eſt: Cavendus ſomnus meridianus & veſpertinus repleto corpore, vel in loco humido; In primis vero vitandæ vehementes animi affectiones, quod humores commoveant. Alvus ut moveatur quotidie opera danda; Si fluida non eſt, nihil melius, quam ſi drachmam mediam aloes roſatæ (cujus conficiendi rationem pharmacopolam docui) cum ſaccharo albo aſſumat, hoc modo:

℞. Aloes

℞. Aloes roſatæ ʒ j. ß. *Aloes roſata.*
Succini albi ℈ j.
Spec. diarrhod. ℈ ß.
Cum ſyr. de betonica form. pillu. pro ʒ xiiij. ſumat de his ſeptem.

Cæterum ad purgationem ante hyemem ſumat hos ſyrupos.

℞. Syr. de ſtœchade.
de betonica an. ℥ ß. *Syrupus.*
Decocti calam. aromat. in aq. beton. ℥ iij.
Miſc.

Bibat quinquies. Aſſumptis ſyrupis utatur hac potione.

℞. Paſſular. ʒ vj.
Galangæ ʒ j. *Potio.*
Flor. anthos.
violar.
borrag. an. p. j.
Agarici albiſſimi ʒ j.
Rhabarb. electi ℈ iiij.
Fol. Senæ Alex. ʒ v.
Fiat horum decoctio in ſ. q. aquæ puræ.

℞. Colaturæ ℥ iiij.
Mannæ calabrinæ.
Syr. Roſat. ſolut. an. ℥ j.
de Zinzib. parum.
Miſce.

Si non ſatis evacuetur una vice, poterit ſecundo hanc potionem aſſumere. Expurgato corpore hac hyeme utatur ter in ſeptimana, Electuario, antea quoque ordinato, ad magnitudinem

 tudinem

tudinem nucis juglandis, cujus deſcriptio talis:

Electuarium.

℞. Conſ. Anthos ℥ iij.
Theriacæ ʒ j.
Mithrid. el. ʒ s.
Conſ. Roſar. ℥ j. Miſc.

Utatur interdum Rotulis cum oleo aniſi, & cum extracto calami aromatici. Hæc pro roborando principio, videlicet, nervis & capite, & vacuatione materiæ ſatis videntur. Si tamen foris quoque ſpinam dorſi aqua ſequenti inunxerit, recte fecerit.

Aqua pro ſpina fomentatione

℞. Vini ſublimati optime combuſti, ℔. j.
Imponantur vitro bene clauſo:
Flor. Lavendulæ.
Roriſmar. an. p. j.
Rad. Calam. aromat.
Galangæ an. ʒ ß.
Incidantur bene.
Caryophyllor. contuſor. ʒ ij.

Stent ita bene cooperta in loco calido, & utatur horis matutinis. Interdum in ſudorifero balneo fomentationem ad membra affecta faciat ex decocto origani & roriſmarini cum vino.

Inungat membra affecta hoc unguento, & deinceps decocto origani abluat.

Unguentum.

℞. Saponis ℔ ß.
Olei Juniperi ℥ j.
Sem. Erucæ ʒ vj.
Miſc. fiat unguentum.

Plura perſcribere non neceſſarium videtur. Ut fortia quoque vina vitet, & omnia quæ ca-

pi

ut debilitant, etiam atque etiam moneo. Magnificum Dominum à Præpotenti Deo conſervari opto, &c.

In paralyſi cruris, pro Nobili quodam Argentoratenſi,

D. JOANNIS CRATONIS

CONSILIVM XXXV.

PAralyſis cruris inveterata admodum difficulter ſanatur. Eſt autem anceps potius in dubiis morbis, quam nullum remedium adhibendum. Localia vero non poſſe vel debere applicari, priuſquam corpus expurgatur, ſciunt periti Medici. Itaque ut ab iis quibus conſtitutio corporis nota eſt, primo quoque tempore vacuantia medicamenta, præparatis humoribus dentur, conſulo. Corpore expurgato ad attenuandam & exſiccandam materiam, quæ nervos obſedit, & calorem naturalem in ipſo membro, paralyſi laborante, confortandum, nihil uſu vinaceorum commodius. Cum autem crus laboret, primum in extrema parte ſpinæ dorſi inungatur tali unguento. *Topica non niſi præparato corpore adhibenda.*

℞. Ol. coſtini ℥ iij.
Vini malvatici ℥ j.
Calami Aromatici.
Galangæ an. ℨ ij.
Caſtorei ℨ j.

Oleum pro ſpinæ inunctione.

Decoquantur ad vini conſumptionem, & fortiter exprimantur, expreſſioni adde:

Ol. nucis moſchatæ ʒ ij.
caryophyllor. ℈ j.
Axungiæ taxi ʒ j.ß.
lumbricor. terreſtrium q.ſ. fiat linimentum molle.

Hoc inquam linimento mane inungatur ſpinæ dorſi inferior pars. Deinde applicentur vinacea calide. Si non poſſunt haberi, quæ à torculari calent, calefacto muſto affuſſo, calefieri poterunt, & ſpinæ dorſi inferiori parti apponi. Totus autem pes reliquus à coxa uſque ad plantam, quaſi in vinaceis, ut dixi, calidis ſepeliatur, matutino tempore per unam horam, vel quoad calent.

Remotis autem vinaceis, inungatur rurſus ſpina dorſi, unguento prius à me præſcripto. Idem fiat veſperi hora decubitus. Si mihi conſtitutio & temperamentum corporis eſſet notum, adderem alia remedia, quæ calorem internum roborant. Sed cum Medici præſentes hoc poſſint facere rectius, ſaltem ut mellis roſati, cui extractum calami aromatici adjiciatur, mane cochleare unum accipiat, moneo. Miſceri autem debet hoc modo:

℞. Mellis roſati ℔.ß.
Extracti calami aromatici ʒ j.
Miſc.

Potus in primis in victu habenda ratio. Itaque vel vino cum ſalvia, atque roriſmarini herba confecto, vel ſimili decocto, aut mulſa ut utatur, moneo. Cætera judicio Medicorum præſentium permitto; atque ut hæc omnia Deus benigne gubernet precor.

In

In paralyſi infernarum partium, nec non convulſione, & dolore gravativo circa regionem renum & lumborum, pro quodam Nobili Bergomate.

D. HIERONYMI CAPIVACCII

CONSILIVM XXXVI.

PRoponitur paralyſis partium infernarum à renibus infra; cui motus quidam convulſivi adjunguntur, nec non dolor quidam gravativus circa regionem renum & lumborum. Suppoſitis igitur intemperantiis membrorum principum, jecoris ſcilicet calidioris & ſiccioris, ventriculi frigidioris, & aliquantum humidi, nec non capitis humidi, ad calidum vergentis, à Medico præſente optime cognitis, & nobis præſcriptis, ut recte inſtitui poſſit curatio, invenienda eſt cauſa. Cum igitur propter paralyſin patiens non modo nihil inferiora movere poſſit, ſed ſecundum illas partes difficulter etiam ſentiat; conſtat, duplex eſſe ſymptoma in actione animali, quorum alterum in motione ablata; alterum vero in ſenſu diminuto conſiſtit. Quæ ſymptomata ratione cauſæ minime curationem immutant, ſunt tamen ſigna vehementioris eſſentiæ ipſius cauſæ, & proinde difficilioris curationis, quæ ad prognoſticum facit. *Inveſtigatio cauſa morbi.*

Cum autem omnis actio animalis, non modo requirat ſubſtantiam, ſive partem aliquam, cui actio illa credita ſit, ſed etiam ſpiritus animales; *Quomodo actio animalis perficiatur.*

males:mirum non eſt,ſi deficiente hoc ſpiritu, nulli etiam fiant motus in muſculis & partibusinfernis, quæ ſentire poſſunt, adeoque actiones motivæ in his aboleantur; ſenſiles etiam partium infernarum imminuantur. Cumque cæteræ actiones animales, quæ membris ſupra renes exiſtentibus ſunt concreditæ, optime fiant, ſignum eſt, ſpiritus animales in cerebro generari, & tranſmitti ad ſpinalem medullam; ita ut omnes partes ſupra renes ſpiritu animali irradientur, & muneribus ſuis fungantur; ad partes autem infernas non tranſmittuntur, impedimento ſcilicet in via exiſtente; quod nullum aliud eſt, niſi denſitas in ſpinali medulla. Ea ratio eſt, quia cum partes juxta renes omnes æqualiter illis vitiis afficiantur; Procul dubio neceſſarium eſt, noxam ſtatuere in aliquo communi principio, à quo ſentiens & movens facultas illis partibus diſtribuatur.

Nervi à ſpinali medulla.

Hoc autem principium nullum aliud eſſe poteſt niſi ſpinalis medulla, à qua (ut notũ eſt) omnes nervi facultatem animalem deferentes, originem ducunt. Denſior autem medulla eo loci infra renes eſt reddita: nam ab eo infra & ſenſatio imminuitur, & motus aufertur.

Cauſa denſitatis medullæ.

Hæc autem denſitas, cum ab aliqua cauſa pendeat, nulla alia videtur, quam materia pituitoſa, craſſa & lenta, quæ ob intemperiem cerebri & ventriculi generatur è craſſo & lento alimento, pravaque victus ratione, ut Medicus optime retulit. Hic autem humor frigidus, craſſus & lentus, detruſus ad illas partes, non modo ſpinalem medullam denſare poteſt, ut

hac

hac ratione cauſa ſit, quo minus ſpiritus animalis tranſire queat, & partes infernas illuminare; ſed etiam ſua copia partes illas ad renes & lumbos ſpectantes, replet: cumque ſua qualitate nullam aut exiguam ſolutionem unitatis inferre queat; multitudine tamen aſſiduam gravitatem infert, & proinde levem & gravativum dolorem.

Quin imo hæc eadem materia, in iiſdem & proximis locis detenta, & aliqua ex parte in vapores verſa, eſt in cauſa, ut vapores illi ab ipſa elevati, membrorum ipſorum partes nervoſas petentes, expultricem irritent, unde partes irritatæ in ſeipſas contrahuntur, ut noxium expellant; & hinc motus illi convulſivi oriuntur, qui legitimi ſeu veri non ſunt, id eſt, non pendent à ſolo morbo, à repletione ſeu inanitione; illegitimi, pendentes à ſola facultate expultrice irritata eo modo, quo diximus; Ex his dictis non difficulter ratio poteſt reddi ſymptomatum, quæ & in mictione & egeſtione contingunt. Et quoniam in relaxatione, quæ fit à patiente, & quæ fit ab excellenti viro, eſt aliqua diverſitas, utriuſq; tamen relaxationis hæc poteſt reddi ratio. Et primum ſi (ut refert patiens) ſe neq; egerere, neq; mingere ſentiat, dicendum eſt, quod ſicut cæteri motus auferuntur, reſolutis muſculis, propter denſitatem ſpinalis medullæ; ita propter eandem denſitatē reſolutos eſſe muſculos, qui podici & collo veſicæ præficiuntur, unde ſine ſenſu excrementa illa dejici neceſſe eſt. Si vero res ſe habet, ut refert Excellentiſſimus vir,

Cauſa convulſionis ſpinæ.

Mictio & egeſtio retardata.

vit ſumma difficultate in alvum infuſa detineri, & deſiderio aſſiduo mingendi vexari, nec tamen ad libitum lotium emittere poſſe; dicendum eſt, non undiquaque reſolutos muſculos illos, ſed cum major ſit noxa in muſculo podicis, difficulter injecta detineri. Cum autem in veſicæ muſculo minor ſit noxa, fieri ut urina detineri poſſit, quæ detenta cum copia aggravet, & irritet facultatem expultricem, deſiderium mingendi inferat, debili autem exiſtente eadem expultrice propter veſicæ frigidam intemperiem, non poteſt ad libitum urina expelli. At utcunque res habeat, nil mutatur curatio. His ita conſtitutis patet, quid pro curatione agendum ſit; ſcilicet materiam illam, ſeu continentem cauſam, tum denſitatis, tum doloris gravantis omnino eſſe extirpandam; ita tamen, ut cum ſit viſcida & craſſa, & fortaſſis per moram duritiem aliquam adepta, debeat detergeri, incidi, & emolliri, quæ emollitio ea ſaltem ratione inungenda eſt, ne forte ratione medicamentorũ diſcutientium tenuiores partes reſolvantur, & craſſiores remaneant. Partes ſunt attemperandæ. Ventriculus calefaciendus & ſiccandus, caput exſiccandum. Totius ante omnia eſt habenda providentia. Quos ſcopos explere admodum difficile eſſe judico; præſertim ratione illius materiæ occupantis ſpinalem medullam. Nam quod ſpectat ad intemperantias illas, non erit fortaſſe ita difficilis curatio. Hujus vero ſi conſideremus vehementiam inſignem, ratione propriæ eſſentiæ, propterea quod eſt copioſa,

Indicationes.

)ioſa,viſcida,craſſa,& proinde difficilis exſtir-
)atu; cujus copiæ viſciditatis & craſſitiei illud
)oteſt eſſe indicio, quod major copia & ma-
or craſſities eſt in materia, quæ cauſando
lenſitatem, & ſenſum & motum aufert, quam
juæ motum tantum aufert.

Præterea habet vehementiam ſatis ma-
;nam, ratione dignitatis. Occupat enim ma-
eria hæc ſpinalem medullam; quæ eſt mem-
)rum ſatis nobile, è ſubſtantia cerebrali con-
tat, ut hac ratione etiam difficilis reddatur
:uratio. Ratione facultatis corpus regentis,
)ullam videtur cauſa hæc habere vehemen-
iam,cum nullas lædat facultates. Proin cum
'irtutes omnes ſatis ſint robuſtæ, ſpes optima
ſt aliquid efficiendi. Ergo quo ad chirur- *Phlebotomia.*
;iam, ſanguis non videtur mittendus, non
:nim habet rationem cauſæ principalis, quia
nalum non fit à ſanguine: nec cauſæ ſine qua
ıon, cum jam multos dies in lecto æger per-
nanſerit. Conſonum itaque rationi eſt,po-
ius abundare alios humores, omiſſis ſcilicet
onſuetis exercitiis,corpore refrigerato,calo-
:que tepido reddito.

Quod ſi forte alias fluxiſſent hæmorrhoi- *Hæmorrhoides.*
es,non eſſet præter rationem aliquid ſangui-
is ab eo loco detrahere.

Fonticuli maxime laudantur in ambobus *Fonticuli.*
rachiis, præſertim in occipitio infixi.Præter-
ı,poſtquam omnia & interna, & toti & parti
ffectæ adminiſtrata, non profuerint,maxime
ıudamus; ſi eo loci,ubi ſuſpicio eſt,denſita-
:m adeſſe in ſpinali medulla, fiat inuſtio, ut
ſcili-

ſcilicet materia ibi contenta, hoc præſidio ge-
Leniens. neroſo evacuetur. Leniens medicamentum ſit
Præparantia. mel roſat. ſolut. Præparantia ſint, Syrup. de betonica, cichorea, borrag. Et quia refert Excellentiſſimus vir, adeſſe obſtructiones in jecore & liene, ideo ratione illarum conveniunt aperientia, abſque tamen caliditate inſigni, ut pentaphyll. agrimon. capill. ven. tamariſc. radice
Purgatio totius. filicis. Præparatis humoribus, expurgentur hi, non ſemel, ſed bis agarico, ſeu recipientibus agaricum, vel pillulis de agaric. permiſtis cum
Purgatio capitis. cochiis, & ſimilibus. Toto expurgato, eſt expurgandum caput, & cum duæ ſint viæ, os & nares; via oris eſt ſuſpecta, propter dyſpnœam quam paſſus eſt, ne catarrhus forſan maſticatione ad illas partes devolvatur. Expurgabitur igitur caput per nares ſternutaturiis & ſuccis per nares attractis, ut ſucco betæ, majoranæ. Hoc facto ad generoſum aliquod præſidium deveniendum; ut ſunt ſalſa, china, guajacum, ſaſſafras, omnia hæc probantur, ita tamen, ne nimis calidis utamur his tempori-
Decoctum chinæ & ſarſa pariglia. bus, quia virtus, ratione aeris calidioris, non perfert. Quare paretur decoctum è ſalſa & china, in quo, ratione jecoris, borrago & cichorium addantur. Frigidioribus vero temporibus, ſi malum non ceſſaverit, guajaco & ſaſſafras erit utendum, quo tempore erit etiam opportunus uſus magnarum antidotorum; ſicuti tempore calido non erit pertranſeundum ultra conſervam betonic. & ſimilia in primo gradu calida. Multa quoque conveniunt exterius adminiſtrata, ratione ventriculi. Potiſſimum autem, quoniam ſalſæ &

chinæ

chinæ decoctum aſſumitur, optimum erit ventriculus vino generoſo, in quo betonica, mentha, abſinthium, aniſum, &c. Convenit etiam ſtillicidium ex aqua thermali, & ſiccante, & calefaciente, ſi adeſſet. Capiti ſimiliter conveniunt medicamenta exſiccantia, & minime calefacientia; ut ablutiones è lixivio & cinere pauco vitis, confectæ, in quo ſunt incocta beton. folia ſalicis, &c. Locis affectis, ſi fieri poteſt, omnino parentur inſeſſus in aqua thermali, quæcunque illa ſit, dummodo calefaciat & exſiccet; ita tamen ut omnes partes inferiores uſque ad jecur in aqua illa immergantur. *Topica.* *Embrocha.* *Thermæ.*

Locis illis in regione renum, & præſertim ubi eſt denſitas, optimum erit imponere prius emplaſtrum de meliloto per quatuor aut ſex dies, deinde per ſex alias dies idem emplaſtrum permiſcere æquis portionibus, cum emplaſtro ſacro. Ultimo loco ponatur triapharmacum, confectum ex oleo antiquo, litargyro, & aceto æquis portionibus, cui adjungatur elaterium & colocynthis. Ita enim primo loco emolliemus; ſecundo emolliemus & pariter reſolvemus; tertio emolliemus, reſolvemus, & materias illas à proprietate extrahemus. Quod ſi hæc nõ profuerint, ad inuſtionẽ accedendum. Diæta erit moderata, ne cibi copia augeatur materia, vel paucitate proſternantur vires; ſit attenuans & incidens, quia materia viſcida, craſſa, & difficulter reſolubilis. Vinum fugiatur, tum potiſſimum, quando decoctum ſumitur, &c. *Triapharmacum.* *Diæta.*

In

In debilitate viſus, pro quodam Magnifico Domino,

D. JOANNIS CRATONIS

CONSILIVM XXXVII.

VIx ullus morbus per abſentem rectè curatur Medicum, & ego nihil facio difficilius, maxime in oculorum affectionibus, quas cum à diverſis cauſis oriri ſciamus, ut diverſæ curationes inſtituantur, neceſſe eſt. Diminuitur autem viſus à cauſis internis & externis. Internæ ſunt, cum vel cerebrum, à quo omnes ſenſus, læditur, vel ſpiritus afficiuntur, vel obſtructio aliqua ſuboritur in nervo optico. Ubi cerebri & ſpirituum vitio malum accidit, neceſſe eſt reliquos quoque ſenſus in ſocietatem trahi. Cum obſtructio aliqua levis eſt, poteſt illa cauſam habere ab externis cauſis, cruditate, retentione excrementorum, aëre impuriore, inſolatione, mora ad ignem, Venere, &c. Sæpe & per externas cauſas, quæ materiæ affluxum augent, ipſæ membranæ læduntur, & craſſiores fiunt. Cum autem Magnificus vir ſcribat, ſe clauſo uno oculo, altero rectius videre, certiſſimum indicium eſt, in utrumque minus ſpiritu ũ, quam ad viſionem neceſſe eſt, influere, atque eos craſſiores eſſe. Ad hanc igitur cauſam tollendam noſtra directa erit intentio, non neglectis tamen iis remediis, quæ oculos ipſos, & eorum membranas juvent. Primum igitur aërem iſtum impurum fugiat, præ-

Cauſa diminuti viſus duplices.
1. *Interna.*
2. *Externa.*
Signum diminuti ſpiritus.

æſertim cum ſi quid aliud is præcipue ſpiri-
s immutet. Seruet optimam victus rationem,
cruditates, comeſſationes, & repletiones,
giat. Potentia & craſſa vina non bibat, &
eminerit, non fruſtra ab Ariſtotele hoc
roblema propoſitum: Cur acutius videant, *Aqua potores acutius vident.*
ui bibunt aquam, ſed ſenib. temperatus vini
ſus concedi poteſt. Caput ſit mundum & pe-
es. Erecto non dimiſſo nimium corpore le-
at aut ſcribat. In cibo duobus menſibus vta-
ır iſto puluere: *Puluis.*

℞. Betonicæ.
Origani.
Chamædryos.
Rutæ.
Saxifragiæ.
Leuiſtici.
Pulegii.
Euphragiæ an. m. j.
Aniſi.
Fœniculi.
Cinamom.
Sileris mont. an. ℥ j.
Calami aromat.
Galangæ an. ℥ ß.
Succari ℔. ß.
Miſce, fiat. Tragæa.

Cæterum cum ſuffuſio metuenda ſit, ſingu-
s diebus mane iſto deſtillato oculos abluat
nteolo, in quod ſuccinum album pulueriza-
um ſit ligatum.

℞. Euphragiæ. *Aqua deſtillata.*
Fœniculi.

Rutæ.
Chelidoniæ.
Verbenæ.
Betonicæ an.m.j.
Fol.Roriſmarini,m.j.ß.
Sem.Fœniculi.
Aniſi.
Carui.
Siler.mont.an.℥ß.
Rad.calami arom.℥ vj.
Thuris.
Myrrhæ.
Aloes an.℥ ij.
Aq.roſar.℔.ij.
Aq.rutæ.
Vini odorati an.℔.j.

Infundantur per quatuor dies, & poſtea deſtillentur in vaſe vitreo, atque in vitro conſerventur. Mane de ſequenti ſumat electuario ad magnitudinem, Caſtaneæ.

Electuarii. ♃.Succi euphragiæ inſpiſſati.
Succi betonicæ.
Verbenæ.
Fœniculi an.℥ß.
Succi rutæ ℥ ij.
Extract.zinziber.s.
Galangæ an ℥ ß.
Carnis myrobalanor. emblic.chebulor.an.℥ß.
Conſer.roſarum ℔.ß.
Euphragiæ.
Flor.anthos an.℥ iij.

Mannæ

Manus Chriſti cum ol. cinam. ℥ j.
Ol. Caryophyll.
Nucis moſchatæ an. gutt. vj.
Aniſi.
Fœniculi an. gutt. viij.
Sirupi infuſionis roſarum. q. ſ.
Fiat Electuarium.

Interdum & corpus expurgetur pillulis de loe, maſticin. Lucis, vel iſtis: *Pillula.*

℞. Aloes opt.
Rhabarb. elect.
Agar. tro. an. ʒ iij.
Myrobal. chebul.
indor. an. ʒ j.
Charyophyllor.
Nucis moſcatæ an. ℈ j. Miſc.

Aſpergantur aq. cinam. & cum extracto, el opt. infuſo fol. Senæ, addito ſyrupo roſ. ol. fiat maſſa, de qua ex ʒ j. fiant pillulæ nu. ix. ro Doſi, pedes mane abluat decocto Betoicæ. Caput interdum ſpongia madefacta lixivio, cui Euphragia incoquatur, munet. In ore teneat Nucem moſchatam toam, & ne victus ratio medicatione obſit, ueat. De cauteriis, ſetaceis, ſcarificationi, & tius corporis purgatione cogitabit præſens edicus. Et hæc, quæ (ut videt) à me feſtianter ſunt ſcripta, boni conſulat.

M 2 *In*

In læſa viſione, pro quodam Nobili 25, annorum.

D. HIERONYMI CAPIVACCII

CONSILIVM XXXVIII.

MAnifeſtus hic eſt affectus, ſed difficilis curationis. Actio quidem humoris cryſtallini nequaquam prorſus eſt adempta, neque neruus opticus adeo affectus, quoniam & facultas & ſpiritus aliquatenus tranſmittuntur, quia lumen ſolis videt, nihilominus facultas illa admodum eſt impedita. Cauſam vero qua actio cryſtallini ſit impedita, nullam aliam eſſe dicimus, quam materiam, in parte ante cryſtallinum & induratum; ut fere callum ibi induxiſſe videatur. Hæcque cum ſæpe varios colores referat, non vnius generis eſt. Neque vlli mirum ſit, ſi ob importunam tractationem chirurgicam, & ob continua ſtudia, nec non naturalem oculorum imbecillitatem, maxima materiæ copia confluxerit, & in hac humorum colluuie cornea aliquid ſit perpeſſa, & eiuſmodi humore ſecundum intrinſecam & extrinſecam partem fuerit imbuta. Hos verò humores inibi generari non credendum eſt, ſed potius in cerebro eos produci credimus, & inde ad oculos labi, & malum ad augere; ubi enim in corpore pars aliqua læſa eſt, natura ſemper ad illam excrementa demittit. Et quamuis corpus nobiliſſmi juvenis alioqui ſanum ſit: attamen in ipſo quoque aliquam humo

Cauſæ impeditæ actionis humoris Criſtallini.

umorum copiam exuperare minime à ratione *Indicatio-*
lienum eſt. Cum igitur res ita ſe habeat: uni *nes.*
us is medico ſcopus eſſe debet, ut materia in-
durata in parte externa & interna tunicæ, e-
molliatur, deinde medicamentis inſenſibiliter
vacuetur, & erodentibus callus adimatur,
quemadmodũ veteres faciebant. His ſcopis è
toto ſatisfacere, nobis impoſſibile videtur; *Prognoſticon.*
quia morbus eſt vetuſtiſſ. à cirurgis non bene
tractatus, & quia tandem materia, quæ eſt in
parte interna corneæ, indurata & ſcirrhoſa
iam facta eſt, ut è toto emolliri nequeat. Ve-
runtamen quia nobiliſſ. iuuenis, hoc ſaltem
petit, ut vel parietes ab animantibus diſcer-
nere queat, deſerendus non eſt, maxime cum
illi placeat in caſu deſperato medicinam expe-
iri. Itaque conſulimus, ut quam primum cura-
tionem aggrediatur. Nam Galeni eſt ſenten-
tia humores craſſos & viſcidos, ſemper initio
veris purgandos eſſe. Et primo, quo ad materi- *Curatio.*
am chirurgicam; quoniã medicamenta oculis
administranda futura ſunt calida & ſicca, ne
calore ſuo materiam è capite attrahant, pri- *Phlebotomia.*
mum ſanguis per venæ ſectionem, deinde per
cucurbitulas extrahendus, nec improbamus
ſetaceum ad diuertendum humores. De aliis *Setaceum.*
vero remediis ita ſtatuimus, aluum primo caſ-
ia, & elect. lenitivo eſſe molliendam, mox prę-
parandos eſſe humores ſyr. de cich. de beton.
cum decoctis accommodatis cicho. beton.
euphrag. chelid. poſtremo expurgandos pill.
cochiis & lucis. Poſthæc caput per maſticatoria
& errhina medicamenta evacuandum. His

factis ad medicamenta localia deueniendum
erit; quæ omnia conſolationis gratia erunt
potius exploranda, quam quod boni aliqui
præſtare poſſe ſperemus, cum oculis fere nihil
deterius contingere poſſit. Hæc vero agendi
ſunt, dummodo reliquo corpori non obſimus.
Perforatio tunicæ. De diſſipatione autem ſuffuſionis nihil agen-
dum erit, cum præſens ſtatus oculi minime ex-
gere videtur. Et quamuis chirurgi multa pol-
liceri poſſint, nil tamen eos præſtare poſſe certo
ſcimus. Dimiſſa igitur perforatione, in primis
deueniendum erit ad emollientia & detergen-
Emollientia tia, veluti ſi paretur aqua, cui incoquantur rad.
maluæ, altheæ, lapathii atque ita ſæpius tepida
intra oculos immittatur, ſpongiisq; illa imbutis
noctu per aliquot dies oculi foueantur. Post
hæc ad ea, quæ diſſipant, & callum diſcutiunt,
Diſcutientia callum. tranſeundum eſt. Cumq; hæc complura eſſe
poſſint; prius mitiora ſunt uſurpanda, quem-
admodum eſſent, aqua vitis, ol. fœniculi, cui
modicum aquæ euphragiæ eſſet admiſtum, ne
nimis oculus mordeatur. Aqua etiam deſtillata
ex iis, quæ habent vim aſſumendi à proprietate
humorem pituitoſum, nobis probatur, cuius-
modi eſſet illa, quæ fit è radicibus iridis, vel
colocynth. ſic enim exiccantur & extenuantur
huiuſmodi humores Nam quemadmodum
antiqui interdum corpora purgabant inunctio-
nibus; ita nos majori cum fiducia, putamus his
propoſitis medicamentis humores attrahi
poſſe & conſumi. Quod ſi hæc nil profecerint,
admniſtranda erunt, quæ manifeſtis propri-
etatibus agunt. Sed quia maxima difficultas
aſſ

ſt in medicamentorum impoſitione, ut diuius in loco affecto conſiſtere poſſint; ideo parari poterit phiala parua, quæ reſpondeat oculorum orbibus, quæ ora anguſta habeat; n hanc aqua immittenda, ea mox oculis apponenda, & in his apertis per aliquod temporis ſpatium detinenda. Compoſitionem quoque *Elixir.* llam, elixir vocatam, non improbamus, eo uod conficitur è multis aromatibus & oculribus, quæ incidunt, attenuant & penetrant. mo ſi ſub hiſce remediis oculus non inflametur, placet nobis ut gutta vna tantum olei *Oleum ſulphuris.* e ſulphere admiſta, cum decocto fænugræci ifundatur, ſed ne inflammatio oriatur, aliquid quæ refrigerantis addendum. Quod ſi ex orum vſu profectus quidam apparere videar, tunc vlterius progrediendum potius, uam ut iis vtamur, quæ in puluere adminirantur; eo quod vim habẽt magis corroden- *Antimonium.* , ut antimonium, & ſimilia, quæ à Galeno .4. ſecundum loca proponuntur. Decoctum iam ligni extrinſecus adhiberi poterit, eo uod propter pinguedinem vim habet emolendi. Haud ſecus alia duo valde probamus, æ ex aliorum relatione experta eſſe ſæpius diuimus. Alterum eſt medicamentum con- ctum è violis albis ſoliis raph. hortenſis, & è *Medicamentum pro oculis ſingulare.* bebis in pollinem redactis addita dimidia rte ammoniaci. cum opobalſamo, ſi optium reperiri poteſt Alterum refertur ab Auinna, ipſe cum felle viperarum domeſticam conficiat. Ab eodem quoq; laudatur vſus riacæ applicatæ oculis, ſed prius cũ copioſo

M 4 melle,

melle, atque vino diſſolutæ. Scimus enim theriacam multa ingredi, quæ vim habent di gerendi & detergendi. Paratur etiam medicamentum è ſucco fœniculi, & alii, quod conferre dicunt, ſi cum vrina pueri impolluti administretur. Hæc varia propoſuimus, quia in tali caſu deterrimo, omnia ſunt experiunda.

In rubore, & dolore oculorum pro quodam Iure conſulto.

D. IOH. CRATONIS

CONSILIVM XXXIX.

Topicis præmittenda purgatio.

NEque oculis, neque aliis partibus medicamenta adhibenda prius, quam corpus & caput excrementis vacet, Medicorum generale præceptum eſt. Itaque duo in primis requiruntur; primum ut recta victus ratio adhibeatur, & fumoſa omnia vitentur; deinde ut vel per intervalla paulatim, vel in anno bis, in vere nimirum, & Autumno corpus expurgetur. Ad annuas purgationes quod attinet, committo eas Medico præſenti, & corporis conſtitutionem intuenti. Cæterum ſi ſemel, vel bis in menſe ſumeret Catapotia, quorum deſcriptio ſequitur, fortaſſe illis grauioribus purgationibus non foret opus;

℞. Maſſæ pill. Aſſaiaret.
de aloe.
Maſtichin. an ℈ j.

Cum aq. betonica reformentur pillulæ nu. IX. Sum

Suma thas nouem pillulas ante parcam cœnam. Neque ſi forte noctu mouerent aluum (quod futurum non arbitror) pedes refrigeret. Æſtiuo tempore, quia pillularum non eſt uſus, mane myrobalanos Emblicos conditos ſumere poterit. Ad diuerſionem vero, quæ euacuationis pars eſt, conueniunt Cucurbitulę ſcapulis affixæ & ſcarificationes. Quibus ſi forte non libenter uti vellet, accipiat lixiuium forte, & in eo aſperiore panno madefacto, mane cubitum totum confricet, donec partes illæ exulceratæ fuerint. Quia vero partes, quæ fluxiones ſuſcipiunt, vel natura, vel propter externas cauſas, imbecilliores ſunt, proinde roborandæ. Plurimum autem ad hoc prodeſt decoctum ſeminis fœnugræci hoc modo præparatum;

Æſtiuo tempore minus commoda pillula.

Diuerſionis modi.

℞. Sem. fœnugræci ℥ j.

Lauetur bene & contundatur, & additis foliis roſ. rub ʒ ß.

Coquatur in ℔. j. aquæ roſaceæ ad medietatis conſumptionem. Colaturæ adde

Sacchari candidi ℥ j.

Aloês opt. ʒ ij.

Decoctum ſeminis fœnugræci.

Coquantur rurſus & ſeruentur uſui. Rubentibus vero iam oculis adhibeatur aqua, cuius hæc eſt deſcriptio;

℞. Aquar. Euphraſiæ.
fœniculi.
roſar.
fragar. an. ℥ j.

Aqua ophthalmica ad ruborem

In quibus diſſoluatur,

Sacchari

Sacchari candidi ℥ß.
Vitrioli albi, ℈ß.
Coletur ſæpe & detur in vitro.

Quod ſi dolor grauis adeſſet, lac muliebre imponatur. Hæc ſi recte adhibita fuerint, haud dubie vel rariſſime, vel certe ſine graui moleſtia veſtra humanitas ex oculis laborabit.

In ophthalmia cum initio ſuffuſionis,

D. IACOBI SYLVII

CONSILIVM LXII.

POſt purgationem & miſſionem etiam ſanguinis ex Cephalica eiuſdem lateris, Ophthalmia pertinaciter perſeuerante, in homine ſæpius eodem modo laborare ſolito, & oſtendente iam nubeculam, ſeu principia ſuffuſionis, ſequentia ex vſu erunt:

Pillula. ℞ Agarici recenter trochiſcati.
Rheubarbari electi an, ℈ij
Cum oxymelite ſimplici.
Fiant pillulæ ſex, capiat mane.

Emplaſtrū. ℞ Emplaſtri contra rupturam ℥j.
Cum oleo myrtillorum remolliatur, & fiat emplaſtrum ad formam dictam.

℞ Pompholygis lotæ bis aqua communi, ut decet, & tertio aqua roſarum q. ſ. fiat collyrium liquidum, quod oculo tepide applicetur. Lauetur autem lacte vaccino, aut eius loco ptiſana recenti.

℞ Sy-

℞. Syrupi laxatiui Roſarum pallidarum ℥ ij. *Collyrium.*
Rheubarbari ℈j.
Cum ptiſana capiat mane.

Fluxionis iſtius calidæ in oculis cauſa eſt materiæ copia, & oculorum imbecillitas. Caput igitur modis omnibus euacuabis, hoc eſt, per ſuturas, aures, dentes & palatum, & non per nares; oculos roborabis lotione, vel ex aqua communi cum lacte, Aqua roſarum ſine plumbo, deſtillata, aut etiam aqua communi macerationis roſarum rubearum. Peraccidens autem roborabis, ſi eos, dum ita imbecilli ſunt, tanquillos ſeruabis, & quietos ab actione multa, præſertim in luce ſplendida. Vina vaporoſa, valida, cæpas, allia, porrum, ſinapi, ſalſa, aromata, laborem multum, præcipue ieiunus, & in aëre calido: Venerem crebram, iram, curas, vigilias immoderatas, pluuias vitabis. Item Iura, & alia alimenta calidiora, actu præcipue, aere calidiore, inediam longam, crebram, præſertim etiam calente ſole. Poſt paſtum ſumes nunc Cydoniatum, nunc Conſer. roſarum, nunc roſar. rubearum folia aliquot, vel Coriandrum conditum, vel puluerem ex pane ſicco & ſaccharo roſato ana. Balneum aquæ communis cum foliis ſalicum, aut vitium æſtate, & mane, & ante cœnam, velut ex ſole tepidum, tibi ſalubre fuerit. Si aluus erit pigra, caſſia ex canna ſumenda, vel beta cocta, vel pruna dulcia cocta, & ſaccharo dulcorata. Interdum etiam vti poteris clyſteribus ex ſero lactis cum oleo violato.

De

De imaginibus oculo ſiniſtro obuerſantibus,

D. HIER. CAPIVACCII.

CONSILIVM LXIV.

IMagines quædam, formām culicum referentes, oculo ſiniſtro ſe offerunt; Eſt ergo morbus in numero, quia ante pupillam obuerſantur corpuſcula quædam, quæ ſunt in cauſa, ut viſio deprauetur. Porro corpuſcula hæc ſunt vapores, quia à capite in oculum decumbunt. Nec aliunde generantur, quam ex intemperie cerebri ſicca, & moderate frigida, quæ cum non poſſit ſanguinem in alimentum vertere, eſt in cauſa, ut ſuccus pituitoſus generetur. Accedit, quod ratione ſtudiorum multi errores commiſſi ſunt, vnde factum eſt ut in ventriculo multæ cruditates orirentur; & adiuuante iecoris caliditate multi vapores eleuati ſunt, vnde maior pituitæ copia genita eſt in cerebro, à qua poſtea ſunt eleuati vapores, qui ſiniſtram partem debiliorem inuaſerunt, & hoc ſymptoma produxerunt.

Scopi.

Indicationes. Euacuandi humores pituitoſi, qui in cerebro continentur, oculi corroborandi, ne amplius illos vapores ſuſcipiant; habita totius prouidentia. *Curatio.* Curatio difficilis, quia affectus eſt per eſſentiam, & oculus inſignem debilitatem contraxit.

ſtraxit. Quo ad chirurgiam: Tempore veris, quo medicatio erit aggredienda; ſecetur vena iecoraria. Licet enim ſanguis non peccet, ut cauſa principalis, ſine ejus tamen vacuatione non poſſumus adminiſtrare medicamenta calida, quæ alioquin oculum facile inflammare poſſent. Hæmorrhoides ſi fluant tum tempo-ris, bonum. Poſt purgationem totius & ce-rebri fonticulus in brachio ſiniſtro inuratur, vel quod magis conferre opinamur, in occi-pitio fiat ſetaceum, & ſi è ſetaceo priſtinam ſanitatem erit adeptus; quoniam laborioſum eſt remedium, contenti ſumus, ut ipſo clauſo ad prohibendam huius mali generationem, in brachio ſiniſtro cauterium figatur. Quo ad pharmaciam: Leniatur aluus melle roſ. ſol. & manna, vel diacathol. Præparentur humores decoct. beton. ſtœchad. borrag. cich. & meliſſ. Expurgentur pill. coch. additis maſtichinis, poſt quas juſculum ſtatim erit propinandum, in quo cichor. ac borrago ebullierint, ut hac ratione facilius à ventriculo arripiantur & de-lineantur. Poſt, iterum præparentur humores, cum ſyr. de pomis ſimplici, & decoctis ſupra-ſcriptis, quibus etiam licet euphragiã addere. Expurgentur pillulis ſupraſcriptis, quæ tamen in majori ſint doſi. Caput expurgandum non naſaliis, quæ humores vehementer concute-rent, & agitarent; ſed leuibus maſticatoriis, ni-mirũ cera & maſtiche. His peractis devenien-dũ ad generoſũ aliquod præſidiũ, quod humo-res pituitoſos in capite exiſtentes abſumat; ut eſt decoct. ſallæ & guaiaci, ita tamen ut ſalſa ſit

Phlebotomia.

Fonticulus.

Setaceum.

Purgatio.

Errhina.

Decoctũ ſal. & guaiaci.

basis

baſis, & in majori copia, quæ tamen augen-
vel minuenda , ut res poſtulare indies aſtan-
Medico videbitur. In vltima autem huius me-
dicamenti decoctione ebulliant borrag. cich
beton euphrag. fœnic. Et hoc decocto ſaltem
per 40. dies vtendum. Ante quemlibet ſyru-
pum pillulæ è puluere ſalſæ, euphrag. & fœnicul.
cum ſyr. de beton. concinnatæ, erunt ſumendæ.

Pillulæ ſalſæ.

Medicamenta externa.

Quo ad medicamenta externa , ipſumque
oculum: Purgato corpore & cerebro, diſcuti-
endi erunt illi vapores, prius mitioribus, dein-
de grauioribus , nimirum aqua panis, primum
non ſaliti, deinde ſaliti, & poſtmodum fœnicu-
li, euphrag. quibus poſtremo ſuccedunt, ſal &
mel, quæ cum decocto rutæ & euphrag. ſint ad-
miniſtrata. Quod ſi aliqua inflammationis ſu-
ſpicio oriatur, ex adminiſtratione horum me-
dicamentorum : grauiora erunt omittenda,
& mitiora amplexanda. Sin affectus hic adeo
ferox extiterit, ut medicamentis non cedat, &
initium ſuffuſionis ſit, expectandum erit, ut è
toto ſuffuſio perficiatur, tumq; manu exerci-
tati chirurgi erit deponenda. Verum, ſi benefi-
cio medicamentorum internorum & exter-
norum propoſitorum vapores diſcutiantur,
ſtatim tentandum erit, ut oculi roborentur;
quod fiet, vino albo generoſo , in quo eu-
phrag. & fœniculum ebullierint, & vas argen-
teum conficiatur , in quo huiuſmodi liquor
comode imponi poſſit, ut in eo oculi immergi
poſſint. Præter ea in uſu habeat conſeruam è
meliſſ. atq; beton. quib, pulueres ocularii ſint
permiſti. Tempore minus calido ratione affe-
ctuum

Oculorum roboratio.

:uum theumaticorum non erit præter ratio-
em addere theriacam & mithridatium.

Diæta.

Caueat à cibis, qui ſuccum lentum & craſ- *Diæta.*
ım gignant, vt ſunt carnes bouinæ, agninæ,
onchylia, piſces, niſi ſint ſaxatiles, & qui circa
:opulos morantur. Hos enim laudamus in
bo iure decoctos. Caueat etiam à fructibus,
guminibus, oleraceis omnibus. Victus non
t attenuans. Dapes vice aromatum ſaliſve
ondiantur puluere, euphrag. fœnic. rutæ, cina-
ıom. cum copioſo ſaccharo. Et dum vtetur
ecocto, non vtatur ea viuendi ratione, quæ
ılet præſcribi lue venerea affectis, ſed mode-
ıte comedat carnes & oua. Loco vini bibat
quam, paratam è reſiduo illius ſupraſcriptæ
ecoctionis. Hoc Autumno vinũ conficiatur,
ı quo lignũ, ſalſa, euphrag. fœnic. ebullierint.
ı prandio, hyeme vtatur ſacch. roſ. Æſtate,
oriandro, quod vaporum impetum coercet.
audamus frictiones in partibus dextris, nam *Frictiones.*
niſtræ non expoſcunt hoc genus remedii,
uia ſollicitantur affectib. rheumaticis. Aluus
brica ſeruetur, & laudamus pillul. è there-
inth. tum clyſmos quoq; ſomnus & vigiliæ
ıoderata ſint.

In difficultate auditus,

D. CASPARIS NÆVII

CONSILIVM XLII.

VIR

VIr quidam Nobilis laborabat difficultate auditus, purgato corpore, D. Caſpar Næuius ſuadebat, ut bombice carminato, madefacto ſubſeq. oleo, poſtea iterum expreſſo, ac ad formam turundæ redacto, in aurem immitteret, ac ſacculum infra ſcriptum ſuperponeret: atque ita per integram noctem detineret:

Oleum. ℞. Origani Cret. ʒß.
Fl. Serpilli ℈ j.
Pulp. Colocynth. ʒß.
Fellis Apri exſiccat. in veſica ſua ℈ß.
Hellebori albi ʒj.
Caſtorei ℈ ij. ß.
Rutæ ℈ j.
Euphorbii.
Lumbric. terreſt. an. ℈ß.
Apum ſiccatar. ℈ß,
Nitri ℈ j.

Incid, contund. groſſo modo, deinde infund. in oleo amygd. amararum:
de vermibus terreſtribus, an. ℥ß.
de Caſtoreo ℥ ij. ß.
Laurini ℥ ij. ß.
Rutacei ℥ j.
Aquæ rutæ ℥ x.

Simul miſta, ſtent in loco tepido per horas duas: bulliant deinde ad conſumpt. aq. ut remaneant olea, fiat horum colatura cum expreſſ. forti, ac in vaſe capaciori, cuius tertia pars impleatur bombyce carminato, detur ad uſum:

Sacculus. ℞ Hellebori albi ʒ ij.
Pulpæ Colocynth. ℈ s.

Origani

Origani Cretic.p.iij.
Thymi Cretic.p.ij.
Flor.Serpilli,m.ß.
Fol.Lauri ℥ß.
Baccarum eiuſdem,nu.vij.
Milii excortic.℥.iij.
Cubebarum ℥ ß.
Caſtorei ℥j.
Sem.Carui.
Cymini an.℈ij.

Incidenda incid. minutim, contundantur arum, ac conquaſſentur,& fiant ſacculi duo, : petia ſueuica ſubtili,interpaſſati.

In difficultate auditus,& tinnitu aurium,

D. VICTOR. SCHOENFELDII.

CONSILIUM XLIII.

CAuſam huius mali maiori ex parte calidioris bilis, quia cerebrum & organon ıditus potiſſimum offenduntur, ſobolem le, exeuntia,& corporis conſtitutio liquido ocent. Accedit viſcoſus quidam mucus, circa ıſdem partes collectus & cumulatus, quod on adeo febre correptis & intemperatis,inılens eſſe conſuevit. Ac cum triennio iam onfirmatum ſit malum, difficilis certe & peculoſa eſt cura,quod prognoſtici loco refe-), quo eo diligentior medicinæ & obſequii ıhibeatur ratio,ne ſurditas omnimoda ſuper-

Google

ueniat. Meo autem conſilio & iudicio, cum commodè ad vernum vſq; tempus differri debet. Hoc vero hyemis initio, interim malum iſtud blandis ſaltem demulcendum, & incrementum prohibendum.

Purgationis ſequentis aliquot diebus manè bonus hauſtus aſſumendus:

1. *Purgatio.* ℞. Radic. Polypodii.
Corticum extern. Cichor. an. ℥ v.
Primulæ veris.
Betonicæ.
Chamæd. vulgar.
Stœchad. Arab. an. m. j.
Verbenæ.
Cichorei.
Hyſſopi an. m. ß.
Sem. Aniſi.
fœniculi an. ʒ j.
Sem. 4. frigid. maior. an. ℈ j.
Uvarum paſſul. enucleat. ℥ vj.
Tamarindorum enucleat. ℥ v.
Conſeru. Borrag.
Bugloſſæ.
Roſarum.
Beton. an. ℥ iij.
Fol. ſenæ ſine ſtipit. ℥ j.
Zinzib. ʒ j.
Myrobalan. Emblio.
Chebul. an. ʒ ij.
Cinamom. ʒ ij.

Coquant. omnia in ℔. iij. ß. aquæ. puris. ad med. fere. In Colat. iterum iuxta lentum ignem ebulliant.

Rha-

Rhabarb.inter.℥j.ß.
Squinanthi ℈j.
Flor.Centaur.min.
Roriſmarin.an.p.j.

Omnia inciſa & contrita, ac ligata in panno rico rubro cum filo appenſo. Iterum colenr, & fiat potio longa.

2. *Fomentatio.*

℞.Far.hord.mund.m.j.
Radic.Bryoniæ ℥ iiij.
Altheæ.
Petroſelini an.℥ v.
Sem.Fœnugræci.
Lini an.℥ iij.
Maluæ.
Stœchados Arabic.
Agrimoniæ.
Origani.
Rutæ an.m.j.
Flor.Chamom.
Meliloti an.m.j.

Inciſis & contuſis adde Rapas Excoriat. Decoq. in aqua, & excipe fumum auribus die bis. Ore etiam aqua repleto, ſternutatio ilu.Nigell.provocetur.

3. *Sacculus.*

℞.Rad.Bryoniæ ℥ iiij.
Maluæ.
Mercurialis.
Betonicæ an.m.j.ß
Agrimoniæ.
Rutæ.
Abrotani an.m.ß.
Cymini ℥j.ß.
Caſtorei ℈ j.ß.

Inciſa indantur duobus ſacculis è panno lineo albo. Bulliant in aq. & vini æqual. parti exprimantur & imponantur veſperi auribus. Mane vero inſtilletur parum ol. amygdal. amar. aut ſequentis.

℞. Ol. Amygdal. amarar. ℨ vj.
Rutacei.
Irini an. ℨ ij. Miſce.

Pinguedo Tymalli piſcis. Eius enim loco prodeſt pinguedo Tymalli piſcis, quod merito expertus magnifacio & prædico.

4. *Morſuli.* ℞. Spec. Diarrh. Abbat.
Diambræ an. ℈ ij.
Aromat. roſat
lætificant. Galeni an. ℈ j. ß.
Margarit. præparat. ℈ j.
Sacch. Penid. ℨ ij.
Cinamomi craſſ. inciſ. ℨ j.
Sacchar. albiſ. ℥ v.
Diſſol. in aq. Primul. veris, & Beton. q. ſ. fiant Morſuli.

Aſſumatur mane vnus, corroborabit ventriculum, caput, & hepar.

Tragea. ℞. Spec. Elect. Reſumt. ℥ j.
diatrag. frig. ℨ ij. ß.
Boli Armeni præparat. ℈ j. ß.
diatrion ſantal. ℈ ij.
Margarit. præparat. ℈ j.
Conſ. ſem. Aniſi ℨ iij. fiat Tragæa.

Huius ℨ j. veſperi bibatur ex aq. Betonicæ aut fœniculi, vino commiſta.

In tinnitu aurium è ventriculi & cerebri vitio,

D. IOH. NÆVII.

CONSILIVM XLIV.

QVatuor ſequentia remedia ad eradicationem tinnitus aurium cum cauſa ſua apprime conferent:

I. Materia in ventriculo & cerebro concoquatur:

℞. Syrup. de ſtœchad. Simpl.
de Betonica.
de Endiuia.
Mellis roſ. col. an. ℥ j.
Aq. Betonicæ.
Saluiæ.
Endiuiæ an ℥ iij. Miſce.

Tribus matutinis calide aſſumatur, quatuor horis ante prandium.

II. Catapotiis præp. materia expelenda:

℞ M. Pill. Cochiarum. *Pillulæ*
Aurearum.
Sine quibus an. ℈ j.
Diagridii g. j.

Reformentur Pill. num. xxj. cum aq. betonicæ. Quatuor horis à pillularum uſu, ſtomachus iuſculo piſorum ſaccharo parum dulcorato abſtergatur, quod cibis lenientibus prandium excipiat.

III. Sequentibus diebus aliquot orbiculi infraſcripti ante cœnam & prandium continuentur. Corroborabunt ventriculum, cerebri & cor, imo & valenter vapores diſcutient.

Rotula. ℞. Spec. Pliris arcont.
diamoſch. dul. an. ʒ j. ß.
Diarrhod. Abb. ℈ iiij.
Coriandri præpar. & puluerif. ℈ ß.
Sacchari roſati ʒ ß.
Sacchari albiſſimi in aq. beton. diſſol q. ſ. fiat conf. in Rotulis.

IV. Sacculus, hoc ſuper latere ignito, vinoque irrorato, calefacto aurem tinnientem foueat aliquoties. His ſi Diæta proba, qua omnia, quæ vaporoſa & difficilis ſunt concoctionis, vitentur, accesserit, ſibilus moleſtus procul dubio, diuina aſpirante gratia, ſuperabitur, ac extirpabitur.

In tinnitu Aurium, è ventriculi vitio,

D. CASPARIS NÆVII

CONSILIVM XLV.

QVatuor diebus digerens hoc præmittatur:

Syrupus. ℞. Aq. capillor. Ven.
Abſinthii.
Betonicæ
Nenupharis an. ℥ iiij.

Sy

Syrup.de Betonica.
Endiuia an. ℥ j.
Mellis roſ.col.℥ j.ß.Miſce.
Die quinto Pill.ſeq.Purgetur:
℞.Aloes lotæ optimæ ℈ j. *Pillulæ.*
M.Pill.de Hiera.ſimpl.
Aſſajareth. an.℈ß.
Aurearum ℈ j.
Diagridii g.j.
Formentur Pillulæ nu.xxv.cum ſyrup,de Betonica.

Demum à cibo ſemper vel præpar.coriandrum, vnica tunica obduct. vel. Puluis ſeq. ventriculum roborans, & vaporum aſcenſum prohibens,aſſumatur:

℞.Granorum Maſticis ℈ ij. *Puluis ſtomachalis.*
Sandarac.℥ j ß.
Xyloaloes ℥ ß.
Macis ℈ ij.
Nucis moſch.℥ j.
Corall.rub.℈ ij.
Cran.cydon.exſiccat.℥j.
Calami aromat.℈ ij.
Coriandri præparat.℈ ij.
Cinamomi ℥ j.
Sem.Aniſi.
Carui.
Fœniculi an.℈ j.
Myrtillorum Italic.
Foliorum eiuſdem an.℈ ij.
Pulu.pulueriſand. ſubtil. Miſc.& cum ℥ j.ſacc.albiſſ,f.Tragæa.
Inſuper octavo quoquo die Catapotia,

num. xx j. hora vna ante cœnam parcam in familiari vſu ſint:

Pillulæ ſine cuſtodia. ℞. Aloes lotæ opt. ℈ ij.
M. Pill. de Hiera ſimpl.
A urearum.
Aſſaiare, h. an. ℈ j.
Diagrid. g. v.

Malaxetur maſſa cum ſyrup. de ſtœchad. & fiant Pill. quatuor vicibus deglutiendæ, pro doſi vna xx.

Deniq; mane & veſperi ſequenti ſacculo calido auris dextra per ſemihoram fouenda, oleoque infraſcripto illinenda:

Sacculus. ℞. Hellebori albi ʒ ij.
Origani p. iij.
Colocynth. ʒ ij.
Caſtorei ʒ j. ß.
Baccarum Iuniperi p. ij.
Milii ſolis ʒ j.
Salis triti ℈ ij.

Incid. groſſo modo, & fiant ſacculi duo lineí interpaſſati.

℞. Ol. Laurini ℥ j.
Amygdal. dulc. ʒ ij.
Cannabini ʒ j.
Miſc. ſignetur oleum.

In Scorbuto, pro Nobili quodam Polono,

D. ABRAHAMI SEYLERI

CONSILIVM XLVI.

NE

NE morbus hic, qui ſemel V. M. inuaſit, recurrat, operæpertium erit congrua uti ictus ratione. Ad ſanitatis etenim conſerua- *Diæta.* onem, & morbi effugium plurimum refert, uo quiſq; cibo & potu vtatur. Sit, V.M. conenta prandio & cœna, reliquas commeſſatioes intermittat, nunquam piſces & carnes in randio vel cœna miſceat. Prandii & cœnæ t tempus conſtitutum, ita tamen ut intercurant ſeptem horæ ad minus, ne cibus nouus riori admixtus cruditates faciat. Victus ſit noderatus, neque multa fercula ſimul miſcei debent, quod coctionem turbent. Cibi ſint oni ſucci, facilis concoctionis, liquidi, ac leiores ſemper ſolidiores præcedant. Et quanto noderatiores ac ſimpliciores extiterint, tanto aturæ familiariores ac ſalubriores. Nunquam tilis eſt nimia ſatietas. Comedat V.M. tantum, quantum conſuetudo, & ventriculus ferunt. Vtilis ſemperfrugalitas, quæ neq; cibum, neq; potum ad ſatietatem vſq; requirit. Si etenim liberalius aſſumuntur, non ſolum ventriculum aggravant, verum etiam ejus concoctricem facultatem opprimunt. Neq; ex vſu eſt inedia & abſtinentia nimia. Cauendum M.V. à carnibus bubulis ſenio confectis, ſale exſiccis, aut fumo exſiccatis, à ſuillis inueteratis, & à volucribus fluuiatilibus. Fugiat V.M. quæ ſartagine friguntur, & quæ inter coquendum nidorem in ventriculo excitant, qui & alios corrumpunt cibos. Præterea omnia opere piſtorio ex farina, butyro, caſeo, & lacte confecta. Item artocreas, caules, fabas, fungos, omnes piſces

in limo, ſtagno, aut lacu captos: item fumo & aere induratos, vel ſale maceratos, exceptis halecibus, neq; caro fumo exſiccata ex vſu eſt. *Haleces.* Potus ſit vinum purum, & cereuiſia depurata, clara non recens, quia difficulter per vrinarios meatus tranſit, neq; nimium vetuſta, quod ſuo acore ventriculum lædat. Potio nimium frigida ſumme vitanda, quod ventriculo indelebile malum inducat. A paſtu cauendum ab omni corporis vehementiori exercitio, & omnis animi cogitatio, ac meditatio grauis, aut contentio, aut ira, aut mœſtitia, cibum ne ſequantur. Quod ſi ſomnus obrepet (non eſt ſtatim indulgendum, niſi M.V. nocte præcedente vigilaverit) is poteſt admitti duabus horis poſt prandium. Noctu diligenter cuigilandum, ne corpus neque caput aeris inclementia, vel contactu radiorum lunarium lædantur. Pedes & totum corpus tueantur hyeme à frigore. Lotiones pedum & balneum V.M. conferunt. Conficiatur autem lotio pedum ex lixiuio, incoctis herbis artemiſia, abſinthio, origano, & floribus camomillæ. Dabit quoque V.M. operam, ut ſingulis diebus alui beneficium ſequatur. Quod ſi ſupprimatur, V.M. vtatur paſſulis, vel prunis dulcibus ante paſtum per horam. Hæc ſi nihil proficerent, capiat inſtar nucis moſchatæ de Electuario purgante. Cæterum V.M. de morſulis capiet alternis diebus vnum, poſtquam ſe lavit, & non intermittat nodulum indere vino: Cumque quatuor diebus durauerit, eximendus, ac recens iniiciendus, & ſic reliquorumquoq; vſus eſt continuandus. Eſſet

apprime

apprime conſultum, ſi ad autumnum V.M. vteretur purgante medicamento leui, quale hoc eſt:

♃. Radicum polypodii querc. *Purgans.*
ʒ ij. ß.
Cichor. ʒ j ß
Fol. ſenæ Alexandr. ℥ ß.
Epithymi. ʒ j.
Zinzib ℈ j.
Sem fœniculi. ℈ ß.
Fol. borrag.
bugloſſ. an. p j.
Decoq. l. artis in ſ. q. aq. puræ.
♃. Colaturæ ℥ ij. ß.
Syrup. de tribus ſolut. ℥ j.
Electuar. Epiſcopi ʒ iij.
Aq. cinamomi ℈ j.
Miſce, fiat potio.

Educeret materiam leniter, ex cibo & potu quotidiano collectam, ut caput immune reddatur à morbis imminentibus. Chriſtus cœleſtis & ſummus generis humani Medicus ac ſeruator bene fortunet. 23. Maij, Anno 78.

In dolore dentium,

CONSILIVM XLVII.

Licet præſentes Med imelius ægri, & morbi naturam ac cauſam inquirere & indagare poſſint, nihilominus cum & meum expetatur conſilium, libenter & mea præſertim localia, quæ dolorem dentium tollere poſſint, confero. Averſio & evacuatio cauſæ antecedentis omnium tutiſſime

tutiſſime & commodiſſime à præſentibus præſcribitur doctoribus. Et tranſmiſſo ſcripto intelligo, dolorem hunc partim dentibus cauis & verminoſis adſcribendum eſſe.

Hinc primo Diæta caput replens, & fluxionem conſequenter concitans, remouenda penitus, cibo vero euchymi moderate, & ſtatuto aſſumendi tempore cœna prandio parcior; ventriculi concoctio iuuanda, vino mero, Necarino, aut Rhenano. A cibo obſignandus ſtomachus Diaciton. vel Zingiber. condito. Interdum & 8. aut 9. gran. maſtic. aut piperis integra deglutienda. Proderit & hæc Tragea à cibo.

Tragea ſtomachalis.

℞. Roſar. rubear.
Santal. rubr. an. ℥ j.
Coralli rubr. præpar.
Margar. præpar. an. ʒ iiij.
Coriandri præpar. ℥ j.
Macis.
Nucis moſch.
Caryophyll. an. ℈ ij.
Zinzib. albiſſ. ʒ j.
Calami aromat. ℥ ß.
Cinamom. elect.
Maſticis an. ℈ iiij.

Tritis omnibus in puluerem ſubtiliſſ. adde ſaccharum ad pondus omnium, & fiat Tragea. Ante cibum vero hos morſulos aſſumat:

Morſuli.

℞. Amygd. rec. excort.
Pinearum præparat. an. ℥ vj. fiat Emulſio cum aq. beton. q. ſ.
Huius ℞. q. ſ. ad diſſol.

Spec.

Spec.aromat.roſ.
diamoſch.dulc.an. ℥ j.
diacinam.
diagalangæ,
diarrho.abb. an.℈ ij.
Zinzib.albiſſ.ℨ j.
Caryophyll.
Macis.
Calam arom.
Nucis moſch.
Cubebarum an.℈.ij.
Ligni aloes triti.in pul.ℨß.
Cinamomi el.℈ iiij.
Granor,paradyſi ℈ ij.

Cum ſacch.albiſ.q.ſ.arom.craſſiuſcule inciſis,f.conf. in morſulis. Abſtergatur etiam ventriculus ſingulis ſeptimanis bis vel ter, vna aut altera pill.hora vna ante cœnam ſumpta.

℞.Pill.Alephang.ℨ j. *Pillulæ.*
Diagridii g.iij.
Cum aq. Beton.f.pill.uſitatæ magnitudinis.

Quantum ad fluxiones, cum è capite defluant, eas auertendas & educendas eſſe, quis dubitabit? Hoc commodiſſime fiet Clyſtere ſingulis menſibus hora vna aut duabus ante cibum applicato. Medicina eſt facilima, vtiliſſima, tutiſſima, aut etiam ſæpius prout dolor vrgebit,iteranda;

℞.Maluæ. *Enema.*
Parietariæ.
Mercurialis.
Maioranæ.
Stœchad.Arab,an.m.j.

Sal-

Saluiæ.
Betonicæ.
Herb. Paralyſ.
Iuæ Arthetic.
Summ. Anethi.an.m.ß.
Sem.Lini.
Aniſi.
Fœniculi an.℥ ij.
Rad.Altheæ.℥ vj.
Pæoniæ ℥ ß.
Agar.trociſch.℥ ij.fiat.decoctio.
pro Clyſterere.
Colat.♃.℔.j.in hac diſſol.
Caſſiæ pro Clyſter.℥ vj.
El.Hieræ ſimplic.
Bened.laxat.an.℥ iij.
Ol.Camom.
Lilior.alb.
Comm.an.℥ j.
Vitelli oui nu.j.
Sacchar.rub.℥ j.
Salis triti.℥ ß.fiat Enema.

Annuatim vero, vere & autumno perfecta cura inſtituenda eſt. Digeratur primum materia tribus diebus:

Syrupus ♃.Syr.de Beton.
de Hyſſopo an.℥ j.ß.
Mellis roſ.col.
Oxymel.ſimpl.an.℥ j.
Aq.Hyſſopi.
Salviæ.
Beton.
Herb.paral.

Borrag.

Borrag. an. ℥ ij. Miſc.

Dein educatur his pillulis:

℞. Pill. Aggregatiu.
Aſſaiaret.
de Hiera cum agar. an. ℥ ß.
Diagr. g. ij.

Pillula.

Cum aq beton. f. Pill. magnitudine piſorum xv. pro doſi vna aſſumendæ, quas & ſingulis menſibus repetat.

Maioris vero auerſionis cauſa ſingulis hebdomadibus pedes lauet ſeq. herb. decocto, Camomeli nimirum, beton. maior. ſerpill. ſaluiæ, ſtœchadis, &c.

Refrigerationem pedum, ut peſtiferam, vitet maxime. Scarificatio dorſi, cum non ita fœliciter ceſſerit, eius loco ſuaderem cucurbitulas ſiccas, dorſo bene deorſim fricato, ſecundum ceruicem & lumbos applicatas.

Hæc præſeruationis gratia, quæ & dolore urgente reiterari poſſunt. Imo tum nec veſicatorium improbarem: præcipue autem ſequentia conferent; vino os ſæpe colluat, herbis vero calentibus maxillas foueat:

Curatio.

Fomentatio.

℞ Fl. Roriſmar.
Saluiæ.
Stœchad. Arab.
Betonic.
Maior. an. m. j.
Maſticis.
Sandarachæ an. ℥ ß.
Sem. Nigellæ.
Pyrethri an. ℥ ij ß.
Rad. Lapătii acuti ℥ ß.

Decoq.

Decoq. in vino albo odorif. q. ſ. ad con-
ſumpt. medietatis.

II. Emplaſtrum, ut dentes corroborentur, & putredo inhibeatur, circumcirca denti dolenti accommodandum.

Emplaſtrū. ℞. Piper. alb. opt. triti in pulu. ſubtil.
Nigellæ an. ℥ j.
Nitri ℥ ß.
Myrrhæ.
Styrac. calam. an. ℈ iiij.
Succi Lapatii acuti ℥ ij.
Hyoſcyami.
Papau. albi an. ℥ ß.

Tritis terendis, & galbano aceto diſſoluto, cum Paſſo f. Paſta mollis, tempore uſus ſi durior, malaxetur vino calido.

Electuariū. ℞. Theriac. el. ℥ j.
Pulu. Nigellæ.
Pyretri an. ℥ j.
Myrrhæ.
Maſticis an. ℈ j.

Cum aq. vitæ q. ſ. ad formam linimenti Electuarium, Formentur è cera virginea capſulæ magnitudine dentis, hæ vng. hoc repletæ denti obducantur arcte.

Proderunt hæc, ut ſpero, recte adhibita.

In inflammatio nefaucium,

CONSILIVM XLVIII.

Glyſter. ℞. Quatuor herbarum emoll. an. m. ß.
Caricar. pinguium paria vj.

Sem.

Sem. Fœniculi ℥ ij.
Flor. Camomillæ.
meliloti, an. p. j.
Fiat decoctio, cape de colatura ℔. j. In
ua diſſol. benedictæ laxat. ℥ vj.
Catholici ℥ j.
Mellis roſati.
Sacchari albiſſ. an. ℥ vj.
Ol. violati ℥ iiij.
Vitelli ouorum recent. nu. ij. Miſc.
fiat Clyſter.

Lambitiuũ

℞. Syr. de roſis ſiccis ℥ ij.
Diamoron. ℥ j.
Amyli ℥ ij.
Sacchari penidii ℥ j. ß.
Miſce. teneat in ore.

Emplaſtrũ.

℞. Corticis thuris.
maſticis an. ℥ ij.
Roſar. rubr.
Coriandr. præpar.
Calami aromatici.
Cyperi an. ℥ j.
Gummi Elemi.
Hederæ an. ℥ ß.
Ladani pari ℥ iij.
Picis.
Terebinth. an. q. ſ.
Miſce, fiat Emplaſtrum ad formam Y. quod
pponatur ſuturis, coronali & ſagitali.

Emplaſtrũ aliud.

℞ Gummi Ammoniaci ℥ j.
Malaxetur cum ol. Irino, & fiat emplaſtrum
uod occipiti applicetur.

Potio.

Rhabar. elect. ℥ j.

Agar.rec.trochiſc.℈ ij.
Spicæ nardi,g.iiij.
Infundantur in aqua cichorii & betonicæ an.q.ſ.quibus expreſſis adde ſyrup.roſ.lax.℥ ij.
Miſce,fiat potio,detur hora matutina.

Syrupus. ℞.Syr.de Nenuphare.
de roſis ſiccis,an.℥ j.Miſce.

Linimentum. ℞.Oleorum Camomil.
Amygdalarum dulc.an.℥ j.
Axungiæ ℥ vj.Miſce.

Emplaſtrũ occipiti imponendum. ℞.Gummi Ammoniaci in aceto diſſoluti,℥
Caſtorei ℥ ij.
Piperis ℥ j.
Fimi columbini,m.ij.
Ol.de Caſtoreo,q.ſ.
Picis parum.Miſce.
Fiat emplaſtrum,quod occipiti applicetur.

Gargariſmus. ℞.Acetoſæ cum radice.
Portulacæ.
Plantaginis an.m.ij.
Summitatum Rubi,
Lentiſci,an.m.j.
Roſar.rubear.
Nenupharis an.p.ij.
Sem.Lactucæ,
Portulacæ,an.℥ iij.
Capitum papau.albi,vel
Corticum tantum,℥ ij.
Fiat decoctio in aqua ciſternæ, cui adde ſucci granator. ſaporis medii cum corticibus bene contuſis, ℥ iij. Diamoron. ℥ ij.Miſce, fiat gargariſmus, teneat in ore, & colluat ſæpe os.

In ſpuo ſanguinis,

D. BERNHARD. PATERNI

CONSILIUM XLIX.

PAtiens mihi retulit, ſe ante ſputum ſanguinis ſenſiſſe quandam grauedinem & capitis grauitatem. Vnde ſuſpicio eſſe queat ſanguinem à capite deſcendere; fauces item apparent rubræ, & in his reliquiæ videntur conglutinati ſanguinis. Ait ſe bene dormire (quod non fieret, ſi ſalſa materia in capite) & exiguam ſalſedinem in ſputo percipere. Inſuper his diebus mane parum exſpuit, veſperi verò maximam ſanguinis copiam reiecit, eodem die. Non autem poſſet eroſio tam ſubito augeri & increſcere. Quod ſi eſt eroſa vena pulmonis, ut ſtatutum eſt à viris clariſſimis, cucurbitula ſcarificata coxis & clunibus poterit applicari. Præterea ſæpius clyſmus calidior adhibebitur, è lib. 2. & lib. 6. κατὰ τόπους: nec hoc modo turbabitur ventriculus. Ita tamen moderari debemus clyſteres, ut non offendatur iecur. Quod ad præparantia, debent eſſe attenuantia citra calorem, ut cichoracea, cum rad. conſolidæ propter ſputum ſanguinis. Vacuantia poſſunt eſſe, quæ educunt pituitam ſalſam, & catapotia aurea, item ex helleboro nigro. Cauterium vſurpari poteſt in ſutura coronali; In brachiis non probo, ſic enim detraheretur materia è capite deorſum. Si vitium ex eroſione, incurabile eſt, quia febris ſupervenit. Materia

Eroſio venarum.

Præparantia.

Vacuantia

Cauterium.

erodens reddenda eſt benigna, uſurpanda ſunt aſtringentia, & intercipientia, ut eſt theriaca recens.

In ſputo ſanguinis, pro quodam Nobili.

D. ABRAHAMI SEYLLERI

CONSILIVM L.

VALDE difficile eſt, & periculoſum morbis incognitis mederi, quod non ſolum ratio, ſed experientia quotidie oſtendit. Medicus enim cum morbi cauſas intrinſecas ignorat, eius eſſentiam, quæ per cognitionem cauſarum indagatur non aſſequitur. Ex his indicationes curatiuæ, quibus medendi ratio perficitur, elici debent. Ideo medicamentorum vſum idoneum, ac conuenientem ad depellendum morbum præſcribere non poteſt. Quid ergo mihi faciendum cum cauſæ mihi ſint incognitæ, ſanguis cum per ſputum reiicitur, non ex capite fluit, aut fit reſeratis venis, aut per ἀναςόμωσιν, aut διαπήδησιν. Et quælibet cauſa mali propria requirit remedia. Apertis vaſis conpetunt adſtringentia: ruptis emplaſtica, & glutinantia: exeſis ſarcotica, quæ omnino facultatibus inter ſe diſcrepant. Hæc ſi Medico non ſunt penitus perſpecta, facile errorem committet, & non ſolum malum ad augere, verum etiam ægrum orco tradere poteſt. Age ergo ſi malum tuum perſeueret, mihi omnes circumſtantias diligenter perſcribas ut

me tho

methodum curandi certam cum remediorum ſyluula tranſcribere queam. Menſe Septem. Anno 1580.

In reiectione magna copia ſanguinis cum tuſſi.

D. ABRAHAMI SEYLLERI

CONSILIVM LI.

QVidam Nobilis tuſſiendo aliquoties magnam ſanguinis copiam reiecit vna vice. Accedens Medicum quendam N. N. is eum tanquam deſperatum deteſtabatur, flendo ad me accurrens, auxilium implorat. Ego quidem, ut par erat, ſolicitus, ipſum in curam meam recepi. Primo itaq; die venam cubiti dextram ſecare iuſſi, præmiſſa ventris lenitione, deinde ſubſequentem ſyrupum quater exhibui:

℞. Herbar. plantagin.
Centumnodiæ.
burſæ paſtoral. an. m. j. ß.
Sem. Plantag.
Papau. albi.
Lactucæ an ℥. iij.
Decoq. in ſ. q. aq. ad tertias.
℞. Decoctionis ℔. j. *Syrupus*
Syrupi de papauere Montani.
Myrtini an. ℥ iij.
Miſce pro quatuor vicibus.

Dum vteretur ſyrupis, de ſubſequente

quoque electuario, Caſtaneæ quantitatem veſperi ſe cubitum conferens, aſſumpſit. Poſt vſum vero ſyruporum tempore matutino tantumdem ſumpſit, quod & tempore nocturno antea conſueto præſtitit, & in ſpacio ſeptem dierum conualuit.

Electuarii.

℞. Sacchar. roſac. ℥ ij.
Sem. papauer. albi.
Hyoſciam an. ʒ ß.
Pulu. boli armen.
Corall. rub. an. ʒ iij. ß.
Opii ʒ ß.
Cum ſyrupo myrtino q. ſ. fiat Electuarium.

In vlcere pulmonis è catarrho, epate calidiori, pro quodam Senatore Reipublicæ Vratislauienſis,

D. IOH. CRATONIS

CONSILIVM LII.

Vlcera pulmonis cur difficilima curatu.

SI vlcus pulmonis adeſt, ut phthiſis ſit, neceſſe eſt. Nam ſi corporis vitium ſit atrophia & marcor conſequitur, fruſtra nos verba fundimus; Difficillima autem eſſe curatu pulmonis vlcera, propter perpetuum motum, tuſſim, & quod medicamenta non facile permeant, ſciunt, ac vno ore Medici fatentur. Sed poſthabitis opinionibus res ipſa conſideranda eſt. Ac primo, ſiquidem eſt vlcus putredinem

Phthiſis.

adeſſe, & ex hac febrem lentam, noctu magis quam interdiu moleſtam, ut pote quæ à putredine

ine humoris, vel propriæ ſubſtantiæ pulmo-
nis oritur, & propter vicinitatem cordi per-
petuo vapor iſte putridus communicatur, ne-
ceſſario conſequitur. Huius febris nulla pror-
ſus fit in narratione nobis miſſa mentio, ſed de
extenuatione corporis maxima eſt querela.
Ad quam fere omnia, ſicut & ad ſiſtendum
catarrhum medicamenta videntur inſtituta
& exhibita. Huic autem febri, quæ à pulmonis
ulcere eſt, cum non ſit hectica, ſed putrida
(licet interdum quaſi hecticam proceſſu tem
poris coniungi minime negetur) balnea ne-
quaquam ſunt adhibenda. Non modo enim
nihil adiuuant, ſed plurimum etiam lædunt,
quemadmodum in multis, ac ſuperiori pro-
ximo anno in quodam amico noſtro admodū
utili Reipublic. & ſenatui animadverſum eſt.
Cæterum in hectica febre, niſi putridam ha-
beat coniunctam, prodeſſe nemo artis medicæ
peritus ignorat. Quod autem phthiſici in ex-
tenuationem corporis incidant, ob febrem
continuam, qua corpus quaſi depaſcitur,
ſolidæ partes ſiccantur, humores corrumpun-
tur, accidit. Fit & ob alui fluorem & ſudoris
copiam; ſed nihil horum in narratione
repetitur. His autem omiſſis ad naturam mor-
bi deueniamus, & ponamus (id quod con-
ſtanter Medicus affirmat) eſſe vlcus pulmo-
nis. Et ſi vero vlceris pulmonis cauſæ variæ
reperiantur, tamen duas præcipuè Hippocra-
tes & Galenus ponunt; videlicet rupta vena, vel
Anaſtomoſi facta, & ſputo ſanguinis repreſſo
nec expurgato. Alteram fluxum acrem atq;

Febris putrida ab vlcere pulmonis.

Extenuatio phthiſicorū unde?

Vlceris cauſa duæ.

ſalſum à cerebro, ſiue is ſit à pituita, ſive ſero humore. De priore cauſa nulla fit mentio, de altera dubitatur. Nam ſputum inſipidum nobis proponitur, & tamen acrimonia, cuius ſenſus non percipiatur, ſtatuitur.

Sanguis autem inter initia an ſit miſſus, non recitatur. Mitti autem nunc non poſſe, ſiquidem vlcus adeſt, facile diiudicatur. Hæ difficultates cũ nobis obiiciantur, quid in ancipiti & incerta re certo ſit ſtatuendum, non video.

Signa vlceris in pulmone.

Si eſt vlcus, atque à fluxione pituitæ, vel ſeroſi humoris ex capite ad pulmones oritur, neceſſe eſt purulenta reiici, & quidem talia, ad quæ, cum fluxio iam duret, & corruptio ſit evidens, cõſequatur aliqua odoris gravitas, ſi vel vruntur, vel coquuntur. Reiicitur autem abſque vllo doloris ſenſu, licet interdum titillatio ſit in faucibus, punctura ad latera & mamillas, denique grauitas ſcapularum. Cum valde grauiter olet, cum iniectum aquæ fundum petit, ſi alui profluuium adſit, aut pili quoque decidant, quemadmodum Hippocrates & Galenus declarant, lethale eſt indicium. Horum vero nihil adeſſe demonſtratur, & ne ſit, precor. Catarrhum autem moleſtare nullum eſt dubium, nec pulmonem affici, cum tuſſis adſit, incertum. Itaq; de iis, quæ ſunt certa, agimus primum, deinceps de illis, quæ nobis oſtenſum eſt, quaſi in dubio relinquuntur.

Quantum malũ lethale.

Catarrhi ſalſi cura.

Catarrhi vero curatio à pituita ſalſa, vel à humore ſeroſo (talem enim eſſe oportet, ſi quidem ad tuſſim irritat) omnibus Medicis eſt nota: Nam repletionem adeſſe capitis, inter

ntemperiem, aut imbecillitatem cerebri neceſſe eſt. An igitur caput vel per ſe, ita ut non :onſumere vaporem poſſit, vel ſubiectorum viſcerum vitio afficiatur, videndum. Si enim per ſe afficitur, intemperies corrigenda, & :erebrum roborandum. Si vitio hepatis (ut in hoc corpore fieri perſcribitur) huic conſulendum. Nihil autem ſecundum optimam victus rationem, & moderationem ſex rerum non naturalium, in hepatis caliditate venæ ſectione conuenientius. Verum ſi adeſt vlcus, ſi inſignis corporis debilitas, & extenuatio, nullus ibi amplius relictus locus. Quæ autem cerebrum alterant atque roborant, multa ac potius plurima in omnibus libris reperiuntur. Vtiliter ſantalos rubros, cum frumento & aqua roſacea ſubactos, imponi ſuturæ coronali animaduerti, & ſuffitus cum conſerua roſarum atque ſtyrace adhiberi. Quidam trochiſcos ex ſtyrace liquida, carne ficuum, & hyoſcyamo commendant. Sed de his neceſſitas præſentem Medicum docebit; & qua ratione catarrhi fieri prohibeantur, monebit Galenus 5. Method. 3. de locis affect. 7. κατὰ τόπυς. atq; aliis plurimis locis, vbi quæ & qualia ſiccantia, fumos reprimentia, roborantia, alterantia adhibenda ſint, docemur. Quæ omnia præſcribere doctrinæ laude claris viris non modo ſuperuacaneum, ſed plane ineptum. Tuſſi autem pulmones expurgari notiſſimum eſt. Itaque in hoc caſu nequaquam ea, quæ expurgant, ſupprimenda. Ac ſubuereri mihi in mentem venit, ne initio cum tuſſis quaſi curata

Retrahens & ſuſpendēs catarrhum calidum cataplaſma.

eſſe recitatur, hoc ſit factum, ac materia i
pectore retenta, & ex retentione magis cor-
rupta. Sed temere nihil volo affirmare. Medi-
camentum illud purgans ex decocto pectorali,
& manna non vitupero: hoc tamen moneo,
ſiquidem ſuſpicio eſt phthiſeos, nequaquam
temere, quæ per ventrem purgant, exhibenda,
cum iſto modo corpus extenuatum magis de-
bilitetur, materia alio, quam debebat, revo-
cetur, & commodi nihil inde oriatur, licet
principio ratione catarrhi vacare non
omnino inconveniens videatur. Hic autem
aliis remediis opus, videlicet quæ acrimoniam
humoris inhibeant, & concoquant, quæ ad e-
ducendam eam in pectore faciant, denique
(ſiquidem eſt vlcus) quæ detergant, ſanent,
atque conglutinent. Horum quaſi catalogum
recenſere præſentibus medicis minime neceſ-
ſe eſt. Commendatur autem magnopere ſac-
charum roſarum cum bolo Armena, Diaco-
dion, in primis illud, cuius Montanus eſt autor.
Confectio de ſtyrace, cuius deſcriptio eſt in
Pillulario Pantaleonis, qua & Phthiſicos ſe
curaſſe, prudentiſſimi Medici affirmant: Mo-
dum & quantitatem exhibendi, nihil attinet
præſcribere. Cæterum ſi eſt vlcus, nihil ſyrupis
è ſucco Veronicæ & ſcabioſæ, cum extractis
harum herbarum conuenientius, præſertim
ſi huic pulmo vulpis præparatus ad drachmas
duas inſpergatur. Sæpe item ius galli decrepiti,
cum iiſdem herbis detur, ſi modo aluus non
omnino eſt fluida. Sunt & alia remedia, quæ
plurimum commendantur, ut ſaluia ſylueſtris
deſtillata. tuſſilaginis folia cum butyro ſub
cineribus

Phthiſici per aluum non purgandi.

Confectio de ſtyrace in phthiſi vtilis.

Item: Syrupus è ſucco ſcabioſæ. Veronica cum extractis.

Digitized by Google

neribus calidis cocta, quæ ſane præſcribenda
on arbitror. Si tamen eſt vlcus, & ad exter- *Sulphur præparatũ vlcus pulmonis exterget & conſolidat.*
entia & conſolidantia veniendum, nihil de-
illato vel præparato ſulphure, in ovo ſorbili
onducibilius. Prodeſt & hoc Electua-
um:

℞. Conſeruæ roſ. ℥ ij.
Rad. Conſolidæ maior. ſub cineribus
coctar. & cribrat. ℥ iij.
Thuris ℥ j. ß. Miſce.

Item, conſerva roſar. cum ſpeciebus diaire-
s & ſtyrace calamita. De his iam ſatis nimium
otius. Reſtat conſideratio de uſu lactis. Ea *Lactis vſus.*
ſi illis, quibus doctrina Galeni probe nota
t, non eſt obſcura: tamen quæ mihi veniunt
mentem, indicare breuiter viſum.

Obſervent autem Medici practici tres con- *Eius conditiones tres.*
itiones in exhibitione lactis; quarum prima
t, ne capitis adſit imbecillitas & dolor; iis
im non conuenire Hippocratico oraculo
onemur. Secundo, ſi febris non magna, vix
im fieri poteſt, quin febrienti lac in ventri-
ulo non corrumpatur. Tertio ſi non ſit βορβο-
γμός, id eſt, ſi viſcera flatu non diſtendantur.
hisque cum cautione exhibendum. Cum *Finis duplex in exhibendo lacte.*
item exhibetur, duplex eſt intentio: vel, ut
cus abſtergatur, & conſolidetur, ad quam
itentionem facit ſeroſum, quale eſt aſini-
um & caprinum, cum melle & ſalis modico. Si
ero nutritionem ſolum ſpectamus nihil mu-
ebri lacte convenientius, præſertim ſi illud
ger ex mamma fœminæ bonæ conſtitu-
onis ſugat atque hauriat. Eſt & vaccinum
recens

Marcor ſive extenuatio corporis.

recens mulctum cum ſaccharo ad hanc intentionem non inutile. Sed hic ut de corporis extenuatione & marcore aliquid dicamus, officii ratio requirit: Sæpe autem tantummodo ratione putredinis tabes conſequitur, quemadmodum hoc poſt Hippocratem Galenus, & cæteri Medici declarant. Itaque ſi febris euidens nō adeſt, quin ratione membrorum nutritio in inſeruientium corpus extenuetur, non dubito. Ad ventriculum igitur, qui natura ſiccior eſſe conſuevit, licet humore crudo abundet, reſpiciendum, & is inunctionibus fouendus, Montanus præceptor meus aiebat, ſe macie confectum propter ventriculi intemperiem, hoc vngento curaſſe:

Vnguentum pro ventriculo ſicco:

℞. Ol. amygdal. in qua caryophyll. ebulliat ℥ j.
Medullæ cruris vituli ℥ j.
Maſtiches ʒ j. Miſce.

Eſt & calori hepatis ſubueniendum ſacculis appoſitis ex hordeo, aquis Endiuiæ, ſonchi, addito aceto, penetrationis cauſa, aſperſis.

Nec renes negligendi ſunt, ſed vnguento roſato Meſ. & ſantalino cerato, ſi inſignis adeſt caliditas contemperanda. Hippocrates à ſpinali medulla tabis ſpeciem oriri aſſerit: Itaq; & hæc oleo amygdalino cum oleo nymphee & violarum inungenda. Frictiones cum iiſdem oleis per univerſum corpus matutinis horis, in loco temperato adhibendæ, quæ meo iudicio, cum febris putrida adſit, plus quam balnea quæ reſoluunt, adiumenti afferunt.

Tabis ſpecies ex ſpinali medulla.

Pectori etiam oleum roſatum, cum bolo

inter-

interdum, nonnunquam vnguenta humectantia cum oleis & pinguedinibus, vel etiam mucilaginibus applicanda; & victus ratione in primis pugnandum.

Vtiliter dantur oua ſorbilia cum ſaccharo matutinis horis, ius conſummatum, ut & amygdalata, & alia, quæ à doctiſſimo Medico non ſunt recitata, & haud dubie plura, quam recitantur, nota atque facta. Proinde non oportet me plura ſcribere. Bene autem huic curationi precari & debeo, & ne in hac quoque parte, vel vlla alia præſtantiſſimo viro deſim, ſtudebo. *Oua ſorbilia cum ſaccharo.*

In phthiſi, & tuſſi, pro quodam Nobili viro.

CONSILIVM LIII.

NObilis quidam validiſſimam habuit tuſſim, ac ſuſpicio erat de phthiſi, & ſequentibus liberatus eſt: *Naſalia.*

℞. Ladani puriſſ. ℥ j.
Pulu. maioran. ʒ ij.
Nigellæ præparat. ʒ ß.
Styrac. liquid. q. ſ.
F. naſalia ponderantia ʒ ß.

Præſententur horum nu. iiij. in pixide cum ſequenti puluere:

℞. Maioran. ℈ j.
Nigellæ præparat. ℈ ß.
Miſce, fiat puluis.

℞. Pulu.

Puluis pro bregmate.

℞.Pulu.Caryophyll.℈ ij.
Sandarac.ʒß.
Thuris.
Nucis moſcat.
Balauſtior an.℈ ij.
Miſce,fiat puluis ſubtilis.

Nodulus

Ladani fini ʒ ß.
Nigellæ præparat.& torref.℈ ij.
Cinamom aſſi ℈ j.
Roſar.rub.℈ ß.
Miſce,indantur in ſyndone rubra,duplentu ingredientia,& f.nodulus.

Morſuli.

℞.Pulpæ caponis ℥ vj.
Amygdal.dulc.non rancid.opt.præparat.℥ ß.
Paſſular.minor.℥ ij.
Conſeru.roſarum ʒ j.
Spec.Diatragac.frigid.℈ j.
Diapenid.℈ ij.
Pul.cinamom.el.ʒ ß.
Sacchari albiſſ. in vino muſcatellino op diſſol.q.ſ.fiat confect.in morſulis.

Rotulæ.

℞.Grana Maſtich.clara & elect.ʒ j.
℞.Spec.Diapenid.
Diatrag.frig.an.ʒß.
Pulu.cinamomi el.℈ j.
Roſar.rubear.℈ ß.
Thuris maſculi.
Sanguin.Dracon.an.g.v.
Myrrhæ rubr.Elect.quæ ſit facilis frictionis,g.iij.
Croci fini g.v.

Nuci

Nucis moſchat. ping. ℈ ß.
Sacchar. cand. ʒ ß.
Sacchari albiſſ. in aq. roſar. odoriſ. diſſolut.
℥ iiij. fiat confect. in rotulis.

℞. Ol. amygd. dulc. rec. ʒ vj.
rosac. non. rancidi ʒ ij.
Pingued gallin. rec. ℈ ij.
Butyri rec. ſ. ſale ʒ ß.
Croci g. v.
Moſchi fini g. j.
Cum modico ceræ albæ lotæ ex aqua roſar.
odoriſer. fiat Unguentum molliuſculum. *Vnguentum pectorale.*

℞. Brodii gallin. ℥ xiiij. *Enema.*
Ol. oliuar. ℥ ij.
Sacchah. ℥ ß.
Miſce pro Enemate.

In phthiſi, pro quodam Philoſopho eximio,

D. GVILIL. RONDELETII

CONSILIVM LIV.

NOſti exitum phthiſicorũ, & eorum, qui cardiaca laborarunt, omnes tabidi fiunt, & ſudoribus exoluuntur, ac tandem moriuntur. Quare non laudo, quod cera ſe contegat æger tuus, cum facultatem habeat digerentem, & diſſlationem prohibeat. Relinquat igitur & ceram & balneum; expectorationi tantum ſtudeat, ut cor facilius euentari poſſit. Defluxio ſiquidem illa in pulmones antiquata, & in his putrefacta, cor inficit, & moleſtat; *Phthiſici & cardiaci tabidi fiunt.* *Cera vit.* *Palpitatio cordis.*

Palpitatio cordis ſtat; quare palpitatione laborat, ut fere omnes, qui aſthmate aut diſpnœa laborant, multum aquæ in pericardio habent cordis motum impedientis. Talia conatur natura expellere, ſed propter virium imbecillitatem non poteſt. Iuuanda igitur & corroboranda optimis & euchymis alimentis, fugienda quæ multum inflant, ut cremor hordei, & alia, quæ noſti inflare. *Cremor hordei inflat.* Illa dum ſepti tranſuerſi dilationem prohibent, cardiacam augent, aerem calefactum retinendo. Vtatur pulte, parata ex farina hordei vel tritici, toſta in furno, in iure capi, cui aliquid ſacchari addi poterit. Liquida magis conueniunt, quæ ſua mora & copia ventriculum inflare non poſſunt, & diſtendere. Remediis igitur à me præſcriptis hoc modo vtetur, vt:

Puluis.
℞. Medullæ cardui fullonum ℥ j.
Aniſi.
Liquiritiæ raſæ, an. ʒ. j.
Sacchari candi, roſati tabulati ℥ iij.
Fiat puluis, capiat cum lacte aſinæ mane.

Nodulus.
℞ Camphoræ ʒ j.
Ligetur in panno raro, ſuſpendatur de collo, & geſtet.

Linimentum pectorale.
℞. Ol. amygdalarum dulc.
Violarum.
Butyri loti in aq. hordei, an. ℥ ij.
Terebinth. lotæ in aq. borrag. ℥ ß.
Ceræ parum.
Fiat linimentum, vngatur pectus tepide.

Fomentum pectorale.
℞. Hordei integri p. j.

Qua

Quatuor ſem. frig. major. conquaſſatorum, an. ℥ ij.
Florum violarum.
nenupharis.
borraginis.
bugloſſæ, an. p. ß.
Fiat decoctio in aq. bugloſſ. & melliſſæ; Ingantur panni rari, & extendantur ſupra thoracem.

℞. Florum Anthos. *Sacculus cordialis.*
Stœchados.
Bugloſſ.
Borrag. an. ℥ j.
Pulveris Diamargariti frig.
Triſantali, an. ℥ ij.
Camphoræ ℥ ß.
Croci ℈ j.
Cum bombace fiant ſacculi duo, qui præcedenti decoctione macerati, ſupra cor tepide applicentur mane, & frequenter immutentur.

℞. Pinearum intinctarum in aqua borrag. ℥ iiii. *Placenta.*
amygdalarum dulcium eodē modo maceratarum, ℔. ß.
quatuor ſem. frigidor. major, mundatorum, an. ℥ ß.
Piſtentur ſimul & cum ſaccharo, fiat placenta cui adde Amyli ℥ ij.
Aniſi integri. ℥ iij.
Cinamomi. ℥ j
Utatur inter duos paſtus. Si reperiuntur teſtudines nemorales, vel aquaticæ coquantur, *Teſtudines nemorales*

tur, & contundantur, & inde formentur pl
Rana. centæ. Non rejicio carnem ranarum, eode
modo præparatarum:

℞. Roſarum.
Flor. Anthos.
Trochiſci pro fumo. Coriandri præpar, an. ℥j.
Myrrhæ.
Styracis.
Santalor. omnium.
Cinamom.
Caryophyllorum.
Maſtichis, an. ʒij.
Camphoræ, ʒj.

Excipiantur Terebinthina abietina, fia
trochiſci lupinares, fumigentur operimen
capitis. Ubi per novem dies uſus fuerit lac
Lac muliebre. aſinæ, optimum erit ſugere ex mammis muli
ris ad virium reſtaurationem. Corpori eni
Aſinæ. alendo aptius eſt. Aſinæ vero ad purgatione
melius conducit.

In Orthopnæa.

D. HIER. CAPIVACCII.

CONSILIUM LV.

PAtiens per quædam intervalla de difficu
tate anhelandi conqueritur, ideoque inte
dum non niſi recta cervice ſpirare poteſt. Hc
ſymptoma pertinet ad læſam actionem, nim
rum læſum motum thoracis; cujus cauſa e
morbus in anguſtia bronchiorum pulmon
Cauſa orthopnœa. Fit autem hæc anguſtia à materia pituitoſa
gu

quæ eas partes obſtruens, in cauſa eſt, ne illæ partes perſpirentur. Materia hæc à cerebro tranſmittitur, à pulmonibus imbecillioribus & intemperie humida laborantibus faciliime ſuſcipitur. Generatur hæc materia in cerebro, labefactata facultate coctrice, propter intemperiem humidam, cujus ratione fit, ut ſanguis, qui pro nutritione in caput defertur, non ex toto in alimentum vertatur; ſed in pituitam degeneret.

Scopi.

Pulmones roborandi; caput exſiccandum; materia pituitoſa evacuanda, & ad alias partes divertenda. Quo ad chirurgiam; ſecetur jecoraria dextri cubiti, non quod ſanguis ſit cauſa principalis, ſed ne è medicamentis calidioribus proponendis ſanguis incendatur, unde multa pericula imminerent. Purgato univerſo corpore, ad derivandam materiam à cerebro, fonticulus in brachio ſiniſtro inurendus erit. Quo ad pharmaciam, leniatur alvus mell. roſ. ſol. & manna. Præparentur humores mell. roſ. & ſyr. de betonic. additis decoct. beton. & cichor. Purgentur agar. & rhab. Rurſus repetenda erit purgatio, ut è toto exturbentur humores, qui in cerebro, & in pulmonibus reperiuntur. Quare præparantia erunt: Syrup. de beton. decoct. ſtœchad. ivæ, beton. ſarfa., cichor. Purgantia erunt pil. coch. de agarico Meſ. additis etiam maſtichinis. Hac univerſali peracta purgatione, expurgetur cerebrum naſaliis, è ſucco betæ, majoranæ, & mãnu confectis. Maſticatoria ad pulmones du- cunt,

Indicatiões.
Curatio.
Phlebotomia.
Fonticuluſ.
Purgatio.
Errhina.
Maſticatoria.

cunt, ideo improbantur. Poſthæc ad præſid generoſum deveniendum, quod caput exſic cet, & pulmones corroboret; hoc autem fa cit decoctum ſalſæ pariliæ; in cujus ultima e bullitione imponantur beton. farfar. pulmo naria & cich. Et hoc ſaltem per 30. dies ſume re debet. Et eo tempore ante ſyrupum ſingu lis tribus quatuorve diebus pill. exhibendæ e Cypria terebinthina concinnatæ. Utatur cō ſervis è betonica pulmonaria. Sudor non er arte provocandus, ſed ſi ſua ſponte prorum pat, nullo pacto coërceatur. Tempore autei veris, ſi è toto liber non extiterit, ſtillicidiis e aquis D. Petri caput ſubjiciatur. Quo tem pore ſupra ſuturam coronalem ceratam è b ton. geſtandum erit: Interim ſacculum è pul ſalicis, beton. quandoque ſupra caput geſte & abluat interdum caput lixivio, in quo agar cus, ſtœchas, ſalix, & beton. bullierint.

Decoctum ſalſæ pariliæ *Pillulæ è terebinthina Cypria.* *Sudor.* *Stillicidiū.* *Ceratum.* *Sacculus.* *Lixivium.*

Victus.

Caveat ab aëre frigidiore, pluvioſo & n buloſo. Vitet cibos crudos & frigidos, olera, lacticinia, piſces, conchylia. Exerc tium moderatum ſit. Fugiatur nimius ſ mnus. Alvus ſit fluida. Læto ſit animo, &c.

Diata.

In orthopnœa & viſione depravata.

D. HIERON. CAPIVACTII.
CONSILIVM LVI.

Cum ex omnibus capitis deſtillationibus nulla ſit gravior, nulla deterior, quam illa, quæ pulmones delabitur, atq; inter has, quæ à pituita ſalſa fieri ſolet, cum periculum ſit, ne pulmones exulcerentur, & phthiſis inde fiat; recta ratione factum eſſe cenſeo, quod Illuſtriſ. Baro in florente ætate conſtitutus (cum per intervalla, & præſertim in patria, deſtillatione illa à capite ad bronchios pulmonis corripiatur, quæ à Medicis Orthopnœa dicitur, ob ſuffocationis ſcilicet periculum: Unde anheloſi & ſuſpirioſi etiam dicuntur, quia ob præſentiam illius materiæ vix reſpirare valeant & corpus penitus rectum habere coguntur; cumque viſio illuſtriſ. Baronis aliquantum imminuta eſſe videatur, quia quæ procul abſunt, recte intueri nequit, ac per intervalla ſalſam expuat materiam) à nobis expoſtulet petatq;, ut pro ſui conſervatione, quid agendum ſit, præſcribamus. Quod ut ex arte fieri poſſit, illud in primis eſt ſtatuendum, humores, qui in capite generantur, & qui à jecore ſurſum in caput feruntur & deſtillant, ad plures ſubjectas partes præcipitari conſueviſſe, ut mirum non ſit, ſi tum materia hæc ad bronchios quoque ipſos pulmonis in multa copia deſcendit, ac orthopnœam introduxerit, ita ut non niſi recta tantum cervice degere cogatur. Imminutam

autem illam viſionem fieri affirmamus ob anguſtiam naturalem, ratione cujus ſpiritus non influit, quemadmodum opus eſſet, Sed cum omnia hujuſmodi mala ſint partus & ſoboles materiæ pituitoſæ, & propterea humoris cujuſdam præternaturalis, neceſſario ſeqitur, ut hæc materia actionem aliquam depravatam conſequatur, quæ nulla alia eſſe poteſt, quam concoctio cerebri, quæ quidem depravatur, quia facultas alteratrix labefactatur ob intemperiem calidam & humidam, & quia ex partibus infernis, nempe ex jecore, vapores bilioſi acres & mordaces ſubminiſtrantur. Unde fit, ut excrementa iſta quandoque ſalſa videantur, & hoc quidem ob intemperiem calidam & ſiccam ipſius jecoris; quo fit, ut propter pulmonum imbecillitatem interdum etiam materia ſuſcipiatur, & proinde ſuffocationis periculum intendatur. Quare tota curationis ratio in eo poſita eſſe videtur, ut materia, quæ i[n] capite & jecore redundat, evacuetur, & hor[um] viſcerum intemperies corrigatur, pulmonesq[ue] corroborentur. Caput itaq; calidum & humidum ad priſtinam temperiem eſt revocandum. Jecur vero eſt refrigerandum & humectandum: Et quia ſanguis calidior jecori[s] & capitis caliditatem fovere videtur, propte[r]ea non erit abs re ſanguinem evacuare. Qui[bus] bus ſcopis ſatisfacere, erit ſane difficile, no[n] tamen impoſſibile, dummodo Illuſtriſſ. Bar[o] parere velit mandatis noſtris. Quare conce[p]ta optima ſpe curationis, præſidiorum mate[r]riæ ſunt proponendæ, & quibuſdam lenior[i]bus materiis hoc tempore erit utendum, ali[i]

Indicationes.

vero gravioribus adventante vere. Quare quo ad chirurgiam, hoc tempore ſanguis evacuabitur cucurbitulis ſcarificatis, in ea quantitate, quam ſanguinis actio præſcribere, & virtus permittere videbitur. *Cucurbitula ſcarificata.*

Fonticuli non erunt excitandi, quamvis in hoc malo locum habere videantur, quia ſperamus beneficio medicamentorum proponendorum eum ex toto ab hac lue liberatum iri. Quod ſi affectio non cederet, proculdubio illis utendum eſſet. Quo ad pharmaciam, leniatur alvus mell. roſ. ſol. & manna. Diſſolutis in decocto fructuum & betonicæ. Præparetur materia cum ſyr. de Beto. Borra. de Cichorio & Farfar. cum decoctis proportione reſpondentibus. Præparata materia purgetur corpus Agarico & Rhabarbaro, cum decoctione fructuum, quibus addatur mel roſ. ſol & manna, quæ levis purgatio ſufficiet per totam hyemem, ubi etiam interdum uti poterit melle ſcillitico. Aſſumat conſer. ex Beton. Borrag. Bugloſ. cum exiguo pulmonis vulpis. Adventante autem ipſo vere, per venam ſectam mittatur ſanguis, leniatur materia, & præparetur, purgeturque corpus jam propoſitis. Et quia una purgatio non ſufficit, repetatur, præpareturq; denuo materia ſyrupis valentioribus, ut cum ſyr. de Beton. compoſito: de pomis compoſito, & de Cichor. cum Rhabarb. & de hyſſopo, cum ſuis decoctis: purgeturque Pilulis ex Agaric. Meſues & Maſtichinis. Corpore exquiſite purgato caput purgandum erit, non cum apophlegmatiſmis, ne materia adhuc magis ad os attrahatur *Lenitiva.* *Alterantia.* *Purgantia.*

Errhina. ſed tantum errhinis & leuioribus, ne ocul
afficiantur. Sint ex ſucco Betæ, ex ſucco San
buci, addita Manna, & ſi opus fuerit cyclamin
Capite purgato probatur ſtillicidium ex aqu
D. Petri ſupra ſuturam coronalem. Vt auten
caput & iecur ad optimam temperaturam de
ducantur, & pulmones corroborentur, nihi
Decoctum ligni, ſalſæ, & chinæ. erit, quod maiori cum utilitate adminiſtrar
poſſit, quam decoctum ligni, ſalſæ, pariliæ, &
radicis chinæ, additis Beton. foliis, Borrag. Ci
cho. Farfar. Liquir. ac paſſulis dulcib. quo de
cocto uti poterit per triginta & plures dies, ſin
gulisque octo aut decem diebus capiat pillu
las de Agarico & Maſtich. Imo tranſactis qua
tuor aut quinque diebus, mane aut veſper
ante ſyrupum aſſumat unam vel alteram pillu
Pillulæ ex ligno, ſalſa, & china. lam expuluere ligni, ſalſæ, chinæ beton. liquiri
borrag. & pulmone vulpis paratam, ut bene
ficio harum vires medicamenti ad partes remo
tiores etiam diſtribuantur, & magis agant. In
terdum etiam ante cibum per horam uti po
terit melle illo ſcillitico propoſito. His omni
bus diligens viuendi ratio eſt adhibenda; quar
ab omni aeris importunitate caueat, præſertim
vero ab aëre calidiori, & ob eandem cauſam a
igne. Reliqua cum propoſitis reſpondeant: E
enim breuitatis cauſa omitto.

In interpolata anhelitus difficultate, pro Illuſtri quodam viro,

CONSILIVM LVII.

Cum

CUm patiens hic ab interpolata anhelitus difficultate penitus liberari cupiat, atque omnis præſeruationis vis in cauſarum ablatione poſita ſit, ante omnia, quæ ſint cauſæ, ob quas vitium id reuertitur, diligenter indagandum eſt. Cumque ex relatis compertum ſit, anhelitus difficultatem deſinere, poſtquam materia partim tenuis, partim craſſa, viſcida, & ſubflaua, per tuſſim reiecta eſt, minime dubitandū videtur, quin eiuſmodi affectus recurrat, quod pituita frigida, partim craſſa, partim tenuis in capite accumuletur, donec præ copia facultatem expulſiuam cerebri incitans, ab ea in pectus ac præſertim bronchas pulmonis præcipitetur, ubi vias ſpiritus occludens, tantiſper luctam illam, cum exeunte & ingrediente aere exercet, ſubindeque anhelandi difficultatem inducit, donec tota conſumpta & eiecta meatus illos ac ſpiritus liberos & expeditos relinquat. Ad hunc autem humorem ſuſcipiendum, magnopere conferre inueteratam atque inſignem ipſorum laxitatem & infirmitatem, & quæ ipſi antea contigerunt, diuerſorum affectuum genera ſatis docent. Malum autem huiuſmodi fit; tum quia pulmones recipiendæ a capite fluxioni maxime accommodati ac proclinati ſunt; tum quia cerebrum excrementorum ferax, prompte demittit ſuperuacaneos & copioſos in pectus ſuccos. Porro excrementa ea, cum ſint praua vitiatæ cerebri coctionis opera, eam vitiari ob frigidam atque humidam

damillius intemperiem, nec non ob varios quos iuuenilis ætas committit in victu errores, omnino ſentio. Quod ſi itaque ab hac calamitate ex toto vindicari optat, neceſſe in primis eſt, victus errata, & præſertim importunas exercitationes & cõpotationes euitare. Mox ſuperfluos quoſcunque humores, tam à pectore, quam ab vniuerſo corpore amouere. Poſtremo calefacere moderate cerebrum, ſimulque & ipſum & pulmones exſiccare. Quanquam vero non admodum facile eſt, huiuſmodi intemperantias viſcerum penitus expugnare, quod ob vetuſtatem timendum ſit, ne iam habitus quodam modo euaſerit: attamen cum in ætate firma & valida, potiusque proficiente, quam deficiente, ſperare omnia bona liceat, eoque maxime, cum mihi compertum ſit, eam non fuiſſe adhibitam medicationem, quæ potuerit, aut penitus malam hanc affectionem finire, aut ſaltem imminuere: Itaque alacriter curationem, ſiue præſeruationis rationem aggrediendam, nec quicquam differendum conſulo. Et quoniam omnibus defluxionibus curandis magnam habet poteſtatem victus ratio recta, ab hac mature inchoandum erit, ut ſcilicet ſemper inclementem aerem fugiat, capite humili, dum libere ſpirat, dormiat, ante cibum ſemper moderate exerceatur, à cibo & animo & corpore quieſcat, moderate ſemper edat atque potet, nec ſomno, niſi duabus tribus ve horis à cœna ſeſe dedat, compotationes, vina generoſa, cruditates omnes

In deſtillationibus nihil melius optima diæta.

nes tanquã peſtẽ fugiat, à cibo ſemper cori-
ndrum cum ſaccharo ſumat, quæ omnia co-
ioſius à Medicis eius valetudini præfectis
roponi poterunt. Præter victum, ut nego-
ium chirurgicum breuiter expediamus, laudo *Cauterium*
ltem, ut cauterium vnum in ſiniſtro brachio *in brachio*
xcitetur, diuq; apertum ſeruetur. Etenim *ſiniſtro.*
uotidiana experientia exploratum eſt, anheli-
us difficultate vexatos, ex huiuſmodi reme-
iorum vſu incredibilem utilitatem percipere.
Quod vero ad alia medicamenta pertinet, ubi
eliberatum erit, curationem auſpicari, cor-
us univerſum inprimis blande expurgabitur, *Lenitiua.*
enita prius aluo, melle roſaceo ſolutiuo; mox *Digerentia.*
ræparatis humoribus, decocto pulmonariæ,
eton. Hyſſopi, cum ſyrupo de Beton. atque
xymell. ſimplici: Tandem euacuatis agarici *Euacuan-*
iluto, & melle roſaceo ſolutiuo, vel Pill. de *tia.*
garico confectis.

Poſtquam autem hunc in modum corpus *Errhina.*
xinanitum fuerit, caput purgandum per medi-
amenta errhina, cuiuſmodi eſt ſuccus Betæ,
cum aqua Betonicæ aut quippiam ſimile. Quo
iligenter facto magnopere commendo, ut vel
hinæ ſi optima haberi poterit, vel ſalſæ de-
octum, ad minus per triginta dies de more
umat, ac ſimul placide ſudare nitatur. Quo
empore etiam magnopere iuuabit, ſi ſingulo
mane priuſquam ſyrupum potet, pillulam ex-
emi ſcrupulo ſulphuris viui commix. atq.
maluar. ac ſæpius leuigati, cum drachma vna
optimi Terebinthi aſſumpſerit. Denique pro-
bo eam victus rationem tenuiſſimam, quæ ad-
hiberi

hiberi ſolet, ſed paulo mitiorem. Et quia formidandum eſt, ne etiam ſub hac diligenti cura radices mali penitus euellantur, futura hyeme hortor, ſaltem ſingulo menſe pillulas de Agarico deuoret, utque ſæpe huiuſmodi confectionis portionem ad nucis magnitudinem ſumat;

℞. Conſeruæ violar.
Betonicæ an. ℥ j. s.
Pulu. Liquiritiæ ʒ j. ß.
Pulmonis vulpis ʒ ij.
Miſc.

Quod ſi aduentante vere malum nondum finitum fuerit, tunc de uſu potus & ſtillicidij aquarum thermalium diligenter & mature cogitandum erit.

In anhelandi difficultate, cauſata à pituita ſalſa, occupante bronchia pulmonis, in iuuene viginti duorum annorum.

D. HIERON. CAPIVACCII

CONSILIVM LVIII.

CUm reſpiratio ſit in numero illarum actionum, ſine quibus homines hanc vitam traducere non poſſunt, iure optimo Nolulis iuuenis, cum multis ab hinc annis anhelandi difficultatem perſenſerit, & modo perſentiat eam auferri deſiderat, & petit. Multis quidem ab hinc annis hanc anhelitus difficultatem perſentit

entit: ſed ſpacio annorum ſex omnino ab ea mmunis fuit. Poſt hoc iterum ea affectus ſt, deinde per annum intermiſit, cœpit poſtea ngulo menſe eum inuadere, & modo affligit, non tantum ſingulo menſe, ſed etiam bis & er in menſis ſpacio, ut ſæpe ſæpius ſuffocationis periculum immineat: Liberatur tamen per materiæ excretionem per ſputum, quæ materia ſalſa ſeſe guſtui offert, vnde, ut huic iuueni obtemperemus, huius affectus cauſa in veſtiganda eſt. Dubium non eſt, hanc anhelandi difficultatem inde ortum ducere, quia ſcilicet materia pituitoſa ſalſa occupat & obſtruit bronchia pulmonis. Vnde autem hæc materia generetur, eſt videndum, & poſtea, quomodo reddatur ſalſa. Generatur hæc materia pituitoſa in capite copioſa, adeo, ut cum per naturalia & ſolita profluuia excerni non poſſit, paulatim ad tracheam arteriam deſcendit, & ab illa in pulmonis bronchia, ut illa maiori ex parte obſtruat. Pulmones autem ſuſcipiunt hanc materiam, ob ſuam debilitatem & laxitatem, & quia ex diuturna mora & fluxione habitum quaſi contraxere. Generatur autem in capite, labefactata facultate alteratrice ipſius, ob intemperiem humidam: Nam in actiuis nullus apparet receſſus à naturali ſtatu, quæ intemperies humida, cum indies aucta ſit, ob prauam viuendi rationem, hinc factum eſt, ut malum non modo non ceſſerit, ſed potius ad eam magnitudinem deuenerit, ut non tantum ſingulo menſe, ſed ſæpius in menſe inuadat. Salſedinem autem pituita acquirit, quoniam ob iecoris caliditatem in generatine ſanguinis

Cauſa catarrhi ſalſi.

Cauſa ſalſedinis.

guinis generatur ſalſa quædã ſeroſa humidita
quæ ad caput aſſidue aſcendens, eſt in cauſ
ut inter ſpuendum leuis illa ſalſedo apparea
Deſcendens autem pituita, cum illa ſalſa ſero
ſa humiditate, & permixta ad bronchia ill
pulmonis, ibiq; præter naturã detenta putr
ſcit, & ob putredinem magnam illam ſalſedi
nem contrahit, quam exſpuendo in paroxy
ſmo perſentit. Hæc mala cum ita ſe habean
ut auferantur, neceſſarium eſt, caput humi
dum exſiccare, jecur quoquo modo refrige
rare, pulmones, laxos, qui quaſi habitum con
traxere, ob continuam fluxionem exſiccar
& corroborare, materiam, ſalſam pitui
tam diuertere, deriuare, & ex toto ex
ſtirpare. Quas indicationes explere, no
eſt quidem impoſſibile, eſt tamen ad ſum
mum difficile. Nam adeſt vehementia, pri
mum ratione dignitatis, nam læditur reſpira
tio, quæ actio cauſa vitæ ſume neceſſaria eſt
Læditur etiam caput ſecundum alteratricem
quod eſt membrum principaliſſimum. Se
cundo, ſi conſideremus vehementiam, rati
one propriæ eſſentiæ, materia generatur copi
oſa, putreſcit, ſit ſalſa, eſt viſcida, craſſa, in
temperies capitis humida & pulmonum, qua
in habitum eſt mutata, ut his de cauſis ſumm
ſit vehementia penes eſſentiam, tum morbi
tum etiam cauſæ, id eſt, materiæ pituitoſæ
Summa, quin etiam vehementia eſt, ratione fa
cultatis corpus regentis; nam dum adeſt ac
ceſſio, æger videtur veluti ſuffocari, ut vire
difficilime tolerent. Cæterum ratione vir
tutis nulla adeſt vehementia: Nam æger eſt
juueni

Indicationes.

uuenis & robuſtus, ut omnia remedia, etiam fortiſſima tolerare poſſit, ut hac ratione ſperare libeat, ſi non integrum ſanitatis ſtatum, ſaltem meliorem eum acquiſiturum. Ad curationem ergo accedentes, laudamus, ut ſanguis euacuetur, primum ſecta vena jecoraria cubiti dextri, deinde hirudinibus applicatis, ſi eas innatas habet. Excitentur deinde duo cauteria, alterum in brachio, ratione capitis, dextro: Reliquum verum in crure ſimiliter dextro, ratione jecoris, habita tamẽ prius de toto providentia. Unde inprimis leniatur aluus, cũ melle roſ. ſolut. & cum Electuario lenitiuo, vel cũ melle violat. ſol. una cũ Manna. Præparentur humores cũ decocto ex meliſſa, ex furfur. hyſſop. & cichor. Purgentur deinde cũ medicamento, cujus baſis ſit potiſſimum Agaricus. Purgato uniuerſo, expurgetur etiam caput per nares: Verbi gratia; cũ decocto Betæ, Veratro nigro, & ſimilibus. His omnibus expeditis probatur, ut aſſumat Salſæ & Chinæ decoctum per plures dies: alterutrum cum Cichoraceis, in quo aſſumendo alternis ſaltem diebus, ante ſyrupum decocti capiat pillulam unam, ex terebinthina Cypria, cum aliquo puluere exſiccante reformatam. Poſt hujus cocti exhibitionem, quia jecur erit excalefactum, temporibus calidioribus per plures dies utatur ſero lactis caprini. Poſt cujus ſeri aſſumptionem aſſumere debet aquas Lucenſes, per ſex vel octo dies. Neq; eſt timenda ſuffocatio, ex eo, quod ob repletionem ventriculi, cum hac aqua comprimatur Diaphragma-

Vena ſectio.
Hirudines.
Cauteria,
Lenientia.
Præparantia.
Purgantia
Errhina.
Thermæ Lucenſes.

gma, quia moderata quantitate eſt capiend
Stillicidium præterea non improbatur, ut ca
put exſiccetur. Hoc autem parari debet e
aquis in actiuis temperatis, ut ſunt Lateren
ſes. Extrinſecus laudamus, ut jecur refri
geretur, Epithemate ex ſucco Cichoreæ
cum pauco aceti ad majorem penetrationem
Tandem ſuademus, ut poſt horum omnium
uſum per plures dies utatur lambitiuo parato
ex ſacharo Betoniſato, ut ita dicã, cui addan
tur pulueres exſiccantes, ut quinquefolium
& ſimilia.

His omnibus eſt injungenda diligens viuendi ratio, quæ propoſitis correſpondere debet. Unicum tantum aduertendum, ut pro potu utatur vino multa aqua diluto.

In anhelitus difficultate, pulſu frequentiſſimo, & inæquali.

D. HIERON. CAPIVACCII.

CONSILIVM LIX.

CUm ad vitam ſuſtinendam ſumme neceſſaria ſit reſpiratio per os, & inſpiratio etiam arteriarum, ut calor cordis & arteriarum euentetur, & fuligines expellantur, mirum non eſt, ſi Illuſtriſſ. & Reuerendus vir, in præſentia perſentiens, ſecundum hanc actionem non mediocrem noxam, eam vinci ac ſuperari à nobis petit. Vnde hujus actioni

nis læſæ cauſa omni diligentia eſt inquirenda, ut ea inuenta, noxa hæc adeo intenſa auferri poſſit. Non eſt exiſtimandum, cauſam eſſe hujus affectionis, materiam pituitoſam, viſcidam, & craſſam, quæ deſcendendo à capite obſtruet vias inſpirationis, cum nullum unquam apparuerit ſputum, tuſſis non adſit, nec etiam ſtertor. Quod ſi materia deſcenderet, neceſſe eſſet, ut in ſomno ſaltem ſterteret. Relinquitur ergo, ut vera & germana cauſa ſit, tuberculum crudum aliquod, occupans carnem ſeu ſubſtantiam pulmonis. Primum cum paruum eſſet leues arterias, eas comprimendo, obſtruxit: Unde fuit in cauſa illius pulſus frequentis & inæqualis; Quoniam hæ arteriæ habent conſenſum & communicantiam cum arteriis totius corporis, Et cum deinde paulatim auctum ſit tuberculum illud crudum, obſtruxit etiam comprimendo aſperas arterias, ſeu bronchia ipſius pulmonis, unde fuit in cauſa, ut anhelitus difficultas oriretur. Cum autem calor cordis, ob hanc anhelitus difficultatem eventari, ut par erat, non potuerit, hinc factum eſt, ut levia quædam febricula ſit ſuperaddita. Genitum autem eſt hoc tuberculum crudum, quoniam diebus elapſis cauterium, quod habebat in brachio, occalluit: Unde materia, quæ evacuabatur per illud profluvium, devoluta eſt ad pulmones, ibi concrevit, & tandem in tumorem duxit. Potuit etiam hæc materia habuiſſe originem ab errore externo & mala viuendi ratione. Quibus ita conſtitutis, ut mala hæc auferantur, neceſſe eſt,

Cauſa difficultatis anhelitus.

Tuberculū crudum in pulmonibus

materiam craſſam, facientem tumorem att
nuare, calefacere, digerere, & per inſen
les meatus evacuare, pulmones corrobora
virtutem totius ſervare, de toto habitu pr
videntia. Quibus ſcopis ſatisfacere, meo
ditio eſt impoſſibile.

Adeſt enim vehementia ratione dignitati
pars præcipua afficitur, pulmones ſcilicet,
ne quibus animal viuere non poteſt. Ad
præterea vehementia, ratione propriæ eſſe
tiæ, quia materia tumoris eſt craſſa, du
viſcida, frigida, & ratione partis etiam co
oſa. Ratione vero facultatis corpus rege
tis nulla fere eſt tolerantia, unde etiam hec
cauſa eſt ſumma vehementia, quæ etiam ad
ratione virtutis, & in quanto, & in quali. E
enim in ſenili ætate conſtitutus cum
annum agat.

Chirurgia. Cum vero non oporteat miſeros ægrota
tes derelinquere, ad præſidia veniendum. D
chirurgicis nihil dicendum, cum diebus el
pſis per hæmorrhoidas miſſus ſit ſanguis. D
fonticulis nihil, nullum enim inde juvame
tum. Quod ſi melius haberet, & ab hoc m
lo liberaretur præſervationis gratia duo fo
ticuli mihi probarentur, alter in brachio,
Pharmacia ter in crure. De pharmacis nihil dicendu
cum ei lenita ſit alvus melle roſar. ſolut.
Manna. Et Elect. lenit. Præparati humo
Beton. Meliſſ. Farfar. Borrag. viridi, cich
& ſimilibus. Evacuati Agar. Rhabarb. &
milibus. Quod ſi non videtur bene eva
atum totum, iterum per tres dies aſſumat ju
alterata & purgans. Pro alterantibus prob

tur decoctum Salſæ cum china,& modica portione Saſſafras, aſſumptum per plures dies. Item, Decoctum herbæ illius mire laudatæ à Dioſcoride pro tollenda anhelitus difficultate quæ eſt Botrys, cum Meliſſ. Beton. hyſſop. pulu. rad. Altheæ, Farfar. viridi, & ſimilibus, Ante ſyrup. ſumat pillulas ex pulu. Salſæ, Chinæ, Saſſafras, & herbarum prædictarum. Probatur etiam uſus Terebinthinæ Cypriæ, Præterea probatur, & eſt præſtantiſſimum remedium, nam diſcutit, incidit, digerit, calefacit pulvis ſulphuris, qui cum nimium calidus videatur, corrigi poteſt, cum Ammoniaco, & poſſunt ex his formari pillulæ, & quam primũ ante decoctum exhiberi: Nec nos deterreat qualitas ſulphuris. etſi ſit calidum in tertio, vel etiam in principio quarti; Et febris adſit, quoniam hæc eſt leviſſima, & ſulphur corrigitur cum Ammoniaco. Victus ratio propoſitis correſpondeat: à vino abſtineat. Et hæc, &c.

Botrys.

Flores ſulphuris correcti cum ammoniaco.

Ephialtes in ſomno, cum dolore capitis periodico, & debili pedum calore, pro quodam Generoſo Domino.

D. IOH. CRATONIS

CONSILIVM LX.

ETſi magna atque accurata diligentia omnia ſunt perſcripta, quæ ad cognitionẽ morbi pertinere videntur; tamen non exiguam

guam difficultatem habet, ut hoc ſtatuam
ſitne morbus per eſſentiam, ut loquimur,
vero per conſenſum: Et ſi per conſenſum,
pars vel humorem, vel vaporem tranſmit

Ephialtes an per eſſentiam. Diuturnitas mali haud dubie cerebri tem
riem aliquo modo affectam eſſe arguit;
cum omnes actiones cerebri, vel præcip
ſaltem ſanas eſſe conſtet, & morbus perio
ſuas habeat; conſentaneum vel tranſmitti
humores, vel cum vaporibus cerebrum,
tempore, quo ſomno ſe dat, repleatur, i
dem colligi. Accidentia autem & exeun

Ephi altes cuius partis paſſio, pituitoſum humorem demonſtrant. N
etſi ἐφιάτης ut ſymptomata indicant, non
deatur tam cerebri p. ſſio eſſe, quam tho
cis, in quo inchoata coctione à fumis ſept
tranſverſum, & pulmones ita opprimunt
ut ſpiratio impediatur, tamen non dubium
quin cerebro vapores, qui imaginationem
prioribus ventriculis cerebri lædant, comm
nicentur. Unde etiam hanc affectione
ſi ſæpius recurrat, & diutius perſeveret, M
dici Epilepſiam, vel Melancholiam, quæ pr
prie cerebri paſſiones ſunt, conſequi ſta
unt. Vapores autem craſſi non ſolum à
tuita, ſed ſanguine etiam multo, & craſſo

Curatio. ſcendunt. Summa igitur curationis conſi
in eo, ut cruditates & multitudo ſangui
craſſi auferantur, materia vel à capite aver

Diæta. tur, vel ne dolorem vel affectionem illam
ferat, alteretur. Crudorum humorum pr
ventus non alia ratione rectius, quam re
victus ratione, ſomni, exercitiorum, atc

ven

venereorum temperantia, & vacuatione excrementorum prohibetur. De his autem præcepta dare, cum libri de his ſint in manibus, non debeo. Illud monendum eſt, abſq; harum obſervatione diligenti parum à medicamentis adiumenti naturæ eſſe ſperandum. Cæterum cum in accuratiſſima etiam, diligentiſſimaque diæta, colluvies crudorum humorum, præſertim in vita otioſa, non poſſit caveri, neceſſe erit, ut interdum medicamentis, quæ humores, ubi aluus adſtrictior fuerit, removeant: & calorem naturalem adiuvent, utatur Ad removendos humores nihil meo judicio convenientius, quam ſi ſæpe utatur aloe hoc modo præparata:

Aloes vit.

Aloes imbuatur decies ſucco Roſ. & toties exſiccetur rurſum: poſtremo unciis tribus aloes, inſpergatur Myrrhæ, Maſtich. an. ℨj. pulu. cinamomi parum, & fiat Maſſa. De qua ex ℨj. form. pill. ix. ſumat tres ante cœnam, ter iterando in qualibet ſeptimana.

Verum, ubi nimium incaleſcit cœlum, ut ſub ortum canis, iſto medicamento abſtinere poterit. Non ſolum autem humores pituitoſos abſque ulla moleſtia educet; ſed, ut confido, hæmorrhoides patefaciet, quorum fluxus ad repurgandum craſſum & fœculentum ſanguinem, à quo periodicus dolor ille capitis & Ephialtes oriuntur. Poſtea utatur ſequenti ſyrupo:

Hæmorrhoides.

Syrupus.

℞. Succi Meliſſæ cum ſaccharo ad ſpiſſitudinem debitam cocti ℥ viij.

Cui addatur extracti galangæ & calami aromatici, an. ℈ß.

Spec. aromat. roſ. fideliter diſpenſat. diamoſchi dulcis, an. ʒß.

Miſc.

Suaſus Meliſſæ. Accipiat matutinis horis cochleare parvum, & hora decubitus quoque parum; vel certe ſolum Meliſſæ ſuccum, ut dixi, præparatum. Cubitum non eat, niſi tribus horis poſt cœnam parcam. A cœna ſerias cogitationes non ſuſcipiat, nec quicquam quod coctionem turbare, vel ventriculum, atq; caput moleſtia afficere, atque debilitare poſſit, faciat. In hyme utile erit quinq; horis ante cibum aſſumere ad magnitudinem fabæ Theriacam veram, vel Mithridaticam antidotum, recte compoſitam matutine ſemel in menſe; ſicut in æſtate, & magnis caloribus, conſervam roſac. cum ſpeciebus aromatici roſati, deſcriptionis integ æ, niſi forte odor minus eſt gratus. Atque hoc ad profligandas capitis affectiones, & præcordioru ſatis puto, certe tuta eſſe ſcio, niſi malum quod diuturnitate vires ſumpſit, & arte atq; dilgentiam ſuperaverit, miteſcet tamen ut ſpero, ne deterius aliquid conſequatur niſi me omnia fallunt.

Theriaca. Mithridatium.

Pedum refrigeratio, & calefactio. Quod ad pedum affectionem attinet, refrigerationem illam in hybernis frigoribus & calefactionem in æſtivis caloribus ad aliam cauſam, quam reciprocationem caloris naturalis male affecti, referre nequeo, iſto judicio, quod ſolo motu calor in membra re-

dea

deat. Quid igitur conſilii dem, non reperio aliud, quam ut innatus calor ad partes iſtas reducatur, & corroboretur. Duo autem auxilia in mentem nunc veniunt, matutinæ frictiones, cum oleo amygdalino, in quo maſtix atque calamus aromaticus in hyeme, in æſtate vero cum maſtiche roſæ coquantur, & conueniens thermarum, in quibus cum calefactione vis aſtrictionis ſit, uſus. Hæc igitur adhiberi poterunt. De frictionibus non neceſſe eſt plura verba facere. Thermarum autem uſum ſalubrem abſq; corporis evacuatione, non cenſere Medicos, tibi notum eſt. Ac pedes tantum velim, te vel dolio, vel fonti thermarum imponere, nec totum corpus perpetuo lavare. Deum autem precor, ut iſta omnia, quæ ex animo conſului, benigne fortunet; & te conſervet.

Frictiones.

Thermæ.

In dorſi gravitate, è commotione, & caſu cum Renum calculo, pro generoſo quodam Comite.

D. IOH. CRATONIS.

CONSILIVM LXI.

GRavitatem eam, quam Generoſus & Illuſtris Comes in dorſo percipit, multas cauſas externas habere mihi eſt indicatum, videlicet, equitationes concitatiores, vehementes in venationibus caſus, & contuſiones;

nes; accedere etiam calculum renum, qu abſq; doloris ſenſu ſecedat.

Cæterum cum motus quaſi impediatur, & Illuſtris Comes vereatur, ne graviora conſequantur, à me conſilium petit. Illud autem conſideratis circumſtantiis omnibus, tale eſſe reperio, ut affluxum materiæ in muſculum prohibeamus & avertamus, & quod item influxit, roboratis partibus illis dimoveamus. Ad hoc quidem rectiſſima victus ratio requiritur, qua non obſervata, ſuperuacaneum etiam maxime convenientia medicamenta præſcribere. Cum autem Generoſo Domino Comiti præſto ſit Medicus, ſuperuacaneum eſt, vel de victus ratione, vel de medicamentis purgantibus monere. Ut tamen diligens victus habeatur ratio, & corpus prius expurgetur, quam localia medicamenta applicentur, neceſſarium. Vacuationem autem humorum, præparationē præcedere debere, omnes peritiMedici ſciunt; Proinde Illuſtris Dominus Comes ſumet primo hos ſyrupos, qui etiam ad comminuendam materiam in renibus faciunt.

Syrupus

℞. Scolopendriæ.
Betonicæ an. m. j.
Decoquantur in q, ſ. aquæ puræ,
Decocti ℥ iiij.
addatur
Syr. de ſucco betonicæ ℥ j. ß.

Sic pro uno ſyrupo & pro reliquis, donec Medi-

Medici iudico materia præparata videatur, & coctam purgare liceat.

Vacuans autem medicamentum, etſi rectiſſime poſſet præſens Medicus præſcribere; tamen de illo quoq; meam exponam ſententiam.

℞. Paſſularum ℥ vj. *Potio purgans.*
Betonicæ.
Scolopendriæ.
Veronicæ an. m. j.
Flor. violar. m. ß.
Agarici albiſſimi ʒ. j ß.
Rhabarb. electiſſ. ʒ j.
Myrobalano. Citrin. ʒ. v.
Fiat horum decoctio in q. ſ. lege artis, & fortiter exprimantur.
℞ Expreſſionis ℥ iiij.
Syr. roſat. ſolut.
Mannæ Calabrinæ an. ℥ j. Miſc.

Si una vice non ſatis fuerit purgatus, repetatur præſcriptum medicamentum, aut dentur Catapocia aggregativa & aurea, ſingulorum ʒß, ſi Medicus doſin augendam putabit, arbitrium ſuum ſequatur. Vacuato corpore vellem vino imponeret radices ononidis & eringii, atq; de iſto vino biberet. Mane autem in juſculo cereviſiario cum butyro facto bibat, unciam mediam unguenti (viridis) potabilis, & ſe in lecto contineat per horas duas, ac ſi poteſt, ſudet. Hoc ſingulis ſeptimanis per menſem bis faciat. Noctu, cum cubitum ire volet, tergum iſto unguento ungatur.

Vnguentum. ℞ Ol. Roſacei,
Lilior. albor, an. ℥ j.
Pingued. gallinæ. ℥ ß.
Miſce.

Regionem autem renum ſequenti unguento inungi curet::

Vnguentum ad renes. ℞ Ol. amygdal. amarar. ℥ ß.
Unguenti roſat. Mel. ʒ j.
Amygd. amar. contuſar. nu. vj.
Miſc. fiat unguentum pro renibus.

Quod ſi dolores prorſus factis iſtis per menſem non removerentur, ſequens unguentum univerſo dorſo mane adhibeat, & calide ſe fricari curet:

Vnguentum pro uniuerſo dorſo. ℞. Saponis Veneti, in aqua roſacea diſſoluti. ℥ ij.
Dialtheæ ℥ j: Miſce.

Sudor. Det autem ſua generoſa Clementia operam, ut in lecto ſæpe ſedet, & ad hoc decocto herbæ, quã vulgo *Sybillen kraut* vocant, & veronica in vino Rhenano atque aqua vtatur. Hæc ſi cum diligenti victus ratione adhibita fuerint, non dubito, quin Generoſiſſimus Comes experturus ſit me recta & utilia ſuaſiſſe.

In imbecilliitate ventriculi, ob pituitam in ipſum defluentem.

D. GVILIEL. RONDELETII

℞. Maſt.

CONSILIUM LXII.

℞. Maſſ. pillular. de Hiera ſimplici ʒ ij.
Agarici ʒ j. ß.

Cum oxymelite formentur pillulæ ſex pro drachma, de quibus capiat ʒ j poſt mediam noctem, vel mane ſemel in menſe. Uni drachmæ adde ſcammonei & caſtorei an. gran. iij.

℞. Conſervæ corticis citri. *Opiata.*
Acori vulgaris conditi an. ℥. ij.
Conſeruæ Anthos & Stœchados an. ʒj.
Confectionis aromatici roſati ℥ xv.
Pulueris diagalangæ ʒ iij.
Pulueris diarrhodon. Abb. ʒ ij.

Cum ſyrupo conſervæ corticis citri fiat opiata, capiat ad quantitatem caſtaneæ, ſuperbibendo aquarum Abſinthii Romani, aut hyſſopi parum.

℞. Ol. Nardini. *Ceratum ſtomachale.*
de abſinth. an. ℥ iij.
Maſtichini ℥ j.

Ceræ q. ſ. fiat ceratum addendo macis & caryophyllorum an. ʒ j. Ungatur ventriculus mane & ſero.

℞. Aniſi. *Puluis ſtomachalis.*
Fœniculi an. ℥ ij.
Corticis citri ʒ ij.
Piperis longi ʒ j.
Sacchari candi ℥ vj. Miſce.

Capiat cochleare unum poſt paſtum, abſtineat à fructibus, humidis juſculis, &c.

In ventriculi inbecillitate, obſtructione cerebri, dolore colico, intemperie renum, ac aliis nonnullis ſymptomatibus.

D. HE-

D. HELIDÆI DE PADUANIS.

CONSILIUM LXIII.

PLurimæ affectiones conjunguntur in hoc uno, ideo attendendum, cui ſanatio primo adhibenda. Galen. in meth. dicit, ab illius curatione inchoandum, quod eſt cauſa alterius, & ſine qua aliæ curari non poſſent. Hæc videntur mihi eſſe intemperies frigida & humida, quæ multas parit iu hoc viro cruditates, quæ ſunt vera cauſa omnium ſymptomatum ipſius: Etiam nocumentum digeſtionis ſtomachi eſt mater omnium ægritudinum materialium, & fons chronicorum morborum pituitam multiplicantium. Hinc itaq; cenſeo, ventriculi affectioni principaliter eſſe ſuccurrendum. Prima intentio erit evacuare, quod in eo continetur, vomitione & per aluum. Porro in evacuando ſtomachus requirit adſtrigentia & odores, ſiquidem fœtida omnia hunc evertunt, odorata corroborant. Et alia evacuantia ſua virtute non tranſcendant Epar, nec debent ventriculũ debilitare; ſed ſua adſtrictione confortare. Hinc eſt, quod Galenus tantopere laudet Aloën, quia grata eſt ſtomacho, eumque & viſcera corroborat. Vere igitur circa medium Septembris, uſque ad medium Octobr., mundificet ſtomachum.

Indicationes.

Aloe ventriculo grata.

Pillulæ ex aloe lota.

℞ Aloes lotæ ℥ j. pill. vj capiantur in aurora, & immediate ſuperbibatur aq. Abſinthii.

Hæ pillulæ ſanant ſtomachum ab omni langu-

languore, confortant cerebrum & viſcera, tardatur earum operatio in diem poſterum, & ſunt ſine cura. Si vomitu evacuare malit, tunc repleat ventrem variis cibariis, ſalſis, unctuoſis, vino dulci, comedendo radices uſuales, caules, &c. Poſt ad dimidium horæ capiat oxymel. ſimpl. ℥ j. ß. Aquæ decoct. raphani uſualis, aut ſeminum ℥v. Miſce. & tepide bibat. Paulo poſt citetur vomitus digito, aut penna oleo intincta, inq; gulam inſerta. Vomitu facto os eluatur vino aromatico: Similiter & facies aq. roſar. & capiat cochlearia duo ſyr. de cort. citri. Hic vomitus ſingulis menſibus repetendus, & erit medicamentum opt. præſeruatiuum à podagra, à colica, à dolore renali, languore ſtomachi, dummodo non crebrius fiat, ne inquam frequentia ventriculus debilitetur. Seq. die materia præparetur: *Vomitus.* *Vomitivum.* *Digeſtiuum.*

℞. Syr. de betonic.
Mell. roſ. ſol. an. ℥j.
Aq. abſinthii.
Fœniculi.
Betonic.
Cichorei an. ℥j. Miſc.

Continuetur per ſeptem dies. *Euacuans.*

℞. Rhab. electi ℥ß.
Spicæ ℈s.
Electuar. de dactylis ℥j. ß.
Mannæ ℥j.
Maſtichis. ʒj.

Infund. Rhab. cum ſpic. in aq. abſinthii, in qua ebullierint cort. Myro. cheb. ℥ ij. & f. paſta. cui adde mel. roſ. ſolut. ℥ ß. Poſtero

die

die capiat bolum de electuario iſto per xv dies, ut removeatur mala intemperies ſtomachi, & ſimiliter roboretur.

Electuariũ.

℞. Galang.
Xyloaloes.
Nucis moſchatæ.
Cardamom.
Cinamom.
Menthæ ſiccæ.
Caryophyll.
Maſtichis.
Flor. roſar.
Zinzib.
Macis.
Pellicul. intrinſ. ſtomachi gallin. an ʒ j, ß.
Syrup. de cort citri. q. ſ. f. electuarium.

Interdum utatur Zinzibere conditio ieiuno ventriculo, & Myrobalan. chebul. conditis ante cibum. Idem præſtat Diatrion piper. Mithridat. maxime ſi voles ſimiliter cerebrum confortare ʒ j, pro vice. Per interualla utatur his pillulis, quæ ſervant ab omni capitis & ventriculi languore, ſuntq; mirabiles: Doſis ʒ j.

Pillulæ mirabiles præſeruantes ab omni capitis & ventriculi languore.

℞. Myrob. chebul.
Indorum.
Rhabarb.
Agarici Trochiſc.
Cardam.
Caryophyll. an. ℥ j.
Maſticis ℥ ij.
Aloes Epaticæ ℥ i.

Cum

Cum ſucco menthæ, in quo infundatur per noctem agaric. trochiſc. ℥j. & poſtea exprimatur, f. paſta. Unctio ſequens adhiberi debet actu calida, ventriculo vacuo, præmiſſa purgatione.

Vnguentum ſtomachicum.

℞. Sp. hier. ſimpl.
Ligni aloes.
Nucis moſchat.
Caryophyllorum.
Macis,
Galang. an. ℈j.
Menthæ ſiccæ.
Abſinthii.
Corall. rubeorum.
Maſtichis an. ℈ß.
Galliæ Moſch. g. vij.
Olei Nardini ℥j. ß.

Ceræ q. ſ. f. unctio mollis pro ventriculo. Idem præſtat Gal. ceratum, emendans vitia ſtomachi. Item, Ceratum ex Maſtiche, & ſacculus ſequens, & elixir vitæ:

Sacculus ſtomachalis.

℞. Abſinthii.
Menthæ ſiccæ.
Meliſſæ.
Roſar. rubrar.
Flor. labruſcæ an. ℈j.
Calami aromat.
Ligni aloes.
Cardamom.
Corticum citri.
Galangæ.
Macis.
Nucis Moſchatæ.

Schæ-

Schænanthi.
Maſtichis.
Caryophyll. an. ℥j.
Piper. albi.
nigri.
Fœniculi.
Folii.
Cubebar. an. ℈ij.
Coriandri præpar. ℥ ß.
Galliæ Moſch. ʒj.
Corall. rubri ℈j.

Contundantur, contuſa miſ. pro ſacculo ſtomachi ex ſerico. Elixir vitæ præpar. ſicc.

Elixir vitæ

℞. Roſmarin.
Menthæ ſicc. an. ℥ij.
Cinam. electi ℥ß.
Succi glycyrrhizæ raſæ.
Rhab. elect. an. ʒvj.
Spicæ ʒ ß.
Croci ℈s.
Caryophyll.
Nucis Moſchat.
Macis.
Galangæ an. ℈s.
Mannæ elict.
Olei de Terebinth. an. ℥j.
Diarrh. Abbat. ℥j. ß.
Amygd. dulc. excortic.
Pinearum mund. an. ℥iiii.
Dactylor.
Paſſul. enucleatarum parum.
Penidii an. ℥iij.
Moſchi.
Ambræ an. gr. v.

omnia

Omnia contundantur, & infundantur in qua vitæ, quæ ſtomachum mirabiliter conortat, item cor & neruos, ac memoriam acu- t & opt. facit, procurat etiam appetitum & liſcutit flatus. Doſis ℈ß. cum aq. abſinthii & Meliſſ. hyeme, æſtate cum aq. Endiu. bis ut ter in ſeptimana. Præſervabis te ab apoplexia, ſi ſingulis menſibus ſemel utaris hiera Hermetis ad ℥ iij. ß. & ter in ſeptimana apias *Mithrid.* ℥ j. pro vice, exceptis diebus canicularibus. Hiera ſumatur mane jejuno ſtomacho: Mitrid. vero eundo cubitum. Ad obſtructionem cerebri, factis purgationibus, cum ſurrexeris & emiſeris ſuperfluitates fœcum & urinæ inungantur nares hoc caput purgio ad intra cum penna: *Hiera Hermetis.* *Mithridatium.*

℞. Succi ireos. *Errhinon.*
Panis porcini.
Majoran.
Betæ an. ℥ ij.
Olei Irini ℥ vj.
Elaterii gr. vij.

Ceræ q.ſ. f. unctio mollis, quæ alternis diebus fieri poteſt. Quando non fittum maticentur maſtich. gr. iij. vacuo ſtomacho exuendo. Ad podagræ præſervationem, ultra quod vomitus ſumme eſt laudatus, præparetur hic Syrupus, de quo ſingulis menſibus capiat ℥ iij. pro vice.

℞. Cort. myrob. chebul.
citrinorum.

Indorum.

Paſſul. enucl, an. ℥ j.

Flor. cordial. ℥ iij.

Aq. abſinthii ℔. j. in qua infundant
per horas 24. facta ebullitione colentur, co
lat. adde ſucc. roſar. Damaſc. ℥ vj

Mannæ electæ ℥ iiij. Miſce cum ſacch
ro albo, f. ſyrupus.

Dolor capitis antiquus. Pro dolore capitis antiquo utere, du
cubitum vadis, longo tempore Mithrid. ℥
Item: Colicus dolor. Ad colicum dolorem prodeſt pro præſerv
tione Zona ex inteſtino lupi exſiccato,
cingatur die ac noctu. Si vero infeſtat co
cus dolor:

Clyſter.

℞. Succi parietar.
Urinæ pueri an. ℥ v.
Olei rotæ,
Vini cocti an. ℥ iij.
Ovorum lutea ij.
Salis ʒ j. f. Clyſter.

Aliud quod etiam valet in dolore ren

Linimentum.

℞ Pingued, anſer.
Butyri recentis.
Olei amygd. am ararum.
Scorpion. an. ℥ iiij.
Croci ʒ j.
Terebinth. ℥ ij.
Miſce, & calidum impone.

Ad dolorem renalem, & malam intemp
riem calidam: Inungantur renes oleo viol
ceo, loto in aqua cucurbitæ, in die ſæpi
evitentur inunctiones ſtipticæ, ne materia
in renibus comprimant, & ſint cauſa gen
ration

:ationis lapidis in iis. Item, potentur ſtomacho ieiuno, aq. ceterach. ℥v. cum ſaccharo. Ad idem facit aqua corticum fabar. recentium.

A lapide renum præſervans puluis, ipſumque curans.

℞. Sem. comm. mund. ℥j. *Puluis nephriticus.*
Gummi cer aſor. ℥ iiij.
Milii Solis ℥ ij.
Liquiritiæ raſæ ℥j.

Sacchari candi ad pondus omnium, f. pul:uis, de quo ſumantur cochlearia duo cum aq. capill. Ven. ieiuno ſtomacho.

Ad tinnitum aurium antiquum medicamentum præſtantiſſimum.

℞. Ellebori albi. *Ad tinnitũ aurium medicamentum præſtantiſſimum.*
Caſtorei an. ℥ ij.
Coſti ℥j. ß.
Rutæ ℈ij.
Amygd. amar. ℥j.
Euphorbii ʒs.

Coq. omnia lento igne in duplici vaſe per horam, dein colentur, & tepide auri inſtillentur.

In ventriculi & iecoris imbecillitate, cachexia, narium hæmorrhagia, dolore dentium, atque podagra, pro ſereniſſimo quodam Principe.

D. IOH. CRATONIS CONSILIVM LXIV.

REverendiſſimus & Illuſtriſſimus Princeps, diligenter mihi valetudinis ſuæ ſtatum ex-

 poſuit,

poſuit, & palloris, qui in facie conſpicitur, hanc cauſam eſſe dixit, quod ſuperioribus an nis ſuam Clementiam ſæpe graviter febres af flixerint, in quibus fortaſſe vel medicamentis vel ratione victus, cum à potu non abſtinue rit, intemperies hepatis eſt accerſita. Nul lam tamen inſignem eſſe corporis debilita tem: ſed dolores dentium fuiſſe aliquotie graviter moleſtos.

Ea de re ſuam Clementiam ſcarification uſam, & auxilium inde ſenſiſſe; ſæpe etian copioſe ſanguinem è naribus fluere, eumq ſicut & iſtum, qui per cucurbitulas detrahi tur, valde tenuem & aquoſum eſſe; Ac non dum ex fluxu illo ſanguinis quicquam ſenſiſſ incommodi; vereri tamen, præſertim cu paulo frequentius accidat. Cæterum ſen tire ſuam Clementiam inſignem debilitatem ventriculi, à qua vapores multi exhalent i caput, & rurſus humores in ventriculum de fluere, ac interdum quaſi œſophagum, & vi cinas partes lædere, appetentiam tollere, qu tamen nunquam ita auferatur, ut panem na ſeet. Corpus autem ipſum extenuari facile cum minus recte valet, & paulo poſt reſtitu ſanitate, ad integritatem ſuam redire. M teriam autem catarrhi delabi in pedes, eoſq refrigerare, & non ſolum debilitatem qua dam poſt equitationes moleſtam eſſe, ſed p dagricos dolores infeſtare. Conſiſtere a tem malum adhuc in majori pedum digito.

Hæc fere ſunt omnia, quæ mihi Rev rendiſſimus Princeps de valetudine ſua, q

pra

præcipue cachexia, hemorrhagia, & podagra debilitari animadvertimus, commemoravit, & quædam inſuper quæſivit, ſuo loco in hoc conſilio exponenda.

Multa autem ſunt indicia, corporis temperamentum fuiſſe calidum & humidum. Calorem vero imminutum, & humiditatem quandam præter naturalem à cruditatibus & catarrhis acceſſiſſe, minime dubium. Definire quaſi magnitudinem lapſus, cum exacte naturalem temperiem non perſpexerim, nequeo, inſignem tamen, cum jam multorum annorum ſit, eſſe, facile eſt colligere. Etſi vero ad intregritatem multo modo reduci poſſit, tamen habita diligenti conſideratione, primum totius corporis, deinde partium affectarum, maxime autem capitis, ventriculi atque hepatis, denique membrorum imbecillium, ad quæ defluxus tendit, ita in mediocri ſtatu corpus hoc retineri poterit, ne vel graves valetudinis moleſtias ſentiat; vel in deteriorem, niſi graviſſimis de cauſis, & quæ vitari nequeunt, incidat. Sciunt autem omnes Medici, corpora noſtra ab iis cauſis regi, quas non naturales, eo quod recte adhibitæ, pro natura faciant; neglectæ noceant, appellant; aer, cibus & potus, ſomnus & vigiliæ, animi accidentia, motus & quies, excretiones, & retentiones, quibus venerea & balnea annumerantur; Ideoque corpori ſimpliciter ſano ſimilia, cum ſimilia ſimilibus conſentiant, male autem jam affecto tanquam contraria, quæ in melius depravatum habitum vertere

Prognoſtic.

Res non naturales.

poſſunt, adhibenda. De his igitur initi
pauca dicemus; Nam omnia afferre, cum Re
verendiſſimus princeps domeſticos habea
Medicos, ſupervacaneum. Dum autem ſta
tuerimus calorem in hoc corpore imminu
tum, & humiditatem auctam, conſequitur
frigidam & humidam aeris intemperiem no
xiam eſſe, atque ideo cavendam. Proinde non
niſi neceſſaria urgeant, ſua Clementia multun
in frigido & humido aere moretur. Loca qu
ſunt ad paludes, aut in quibus aer non per
flatur, ac quæ Meridionalibus atque occi
dentalibus ventis expoſita ſunt, vitet. Ac ſ
forte aliqua neceſſitas facit, ut in talibus lo
cis ſit habitandum, arte aer corrigatur, &
cum ſequenti puluere vel orbiculis ſuffitus.

Pulvis pro-ſuma.

℞. Bezoi. ʒ iij.
Styracis Calamitæ, ʒ j. ß.
Xyloaloes,
Cinamomi an. ʒ j.
Caryophyllor. ʒ ij. ß.
Moſchi. gr. vij.
Sacchari ℔. ß.
Miſce, fiat puluis.
Vel puluis iſte miſceatur cum co
ſerva Roſarum, & reformentur O
biculi.

De cibo & potu Principes viros in pri
monere oportet, & utinam monita eam v
effectionemq; haberent, quam deberent a
nus principum valetudo, & Medici ani
affligerentur. Sed cum, ut velint, vivant, p
quæ debent, neceſſe eſt. In primis autem p
ca

ant in varietate ciborum, & ordine aſſu- *Varietas ci-*
iendi; quæ duo ad cruditatem, morborum *borum & or*
mnium, qui à cruditate dependent, matrem *do neglectus*
lurimi faciunt, Proinde Illuſtriſſimus Prin- *quomodo no*
eps cohortandus eſt,ut ciborum varietatem, *ceant.*
anquam bonæ valetudinis hoſtem vitet, & *Varietas ci*
aria non miſceat; ſed carne elixa & toſta *borum bonæ*
contentus ſit. Cum piſces comedit bonos, *valetudinis*
& friabiles aſſumat, non qui in paludibus *hoſtis.*
unt, nec qui ſunt carne dura & viſcoſa, aut
vitioſa; ut carpiones, anguillas: item cancros
& omne piſcium genus in butyro coctum, fu- *Lacticinia*
giat. Non ova, non lacticinia, ut vulgo *piſcicus non*
fit, cum piſcibus miſceat. In ſartagine cocta *commiſcen-*
frixa, & ſuffocata vitet. Mollia omnia, ut *da.*
juſcula, pruna, præcedere debere, & Hippo-
cratis, & omnium Medicorum præceptis
monemur: Iuſta etiam cibi tempora obſer-
vanda; Nec alium cibum ingerendum, quam
prius ſumptus concoctus ſit. Itaque inter- *Catarrhoſi*
dum veſperi à cibo abſtinendum, ſemperque *cenent par-*
catarrhoſis parcius cœnandum, quam iis, qui *cius.*
ſunt integra ſanitate. Cruda in ſecunda men-
ſa vitanda; & parce in æſtate fraga, ceraſa per-
ſica in prima menſa ſumenda. Potus ſit vinum *Potus.*
minime fumoſum, & quod caput pergravet,
tenue & ætate media, hoc eſt ne vetus nimi-
um, nec admodum recens. Maxime autem,
probantur Neccarica matura, hoc eſt, quæ non,
ſunt acida, & calci affinia, ſed ſuavia, pura
atque in iis locis, ubi plebeii minime calculo *Podagra &*
obnoxii ſunt, nata. Complicantur enim utplu- *renum dolor*
rimum podagra & renum dolor: Maxi- *plerumque*
meque à potu inconuenienti ea ma- *conjuncta.*

litia augetur. Rhenenſia etiam mitiora, no fumoſa & potentia, qualia in multis locis ha bentur, maxime conveniunt, & ſanitati con venientiſſima cum ſunt mediocria, & prob concocta exiſtimantur. Italica & Græca vi ſuſpecta omnia, & magis gulæ, quam ſanita (niſi ad recuperandos & refocillandos ſpiritu adhibeantur) convenientia. Pucinum tame vinum, quod vulgo Vibachium vocant, non ſit corruptum, vel fœculentum, qual plerumque adferuntur, modice interdum ſum ptum, non poterit nocere, cum, ut Pliniu ſcribit, Livia Auguſti mater ſeptuaginta an nos Pucino acceptos retulerit. Nullum aute prorſus vinum doloribus articulorum, au affectionibus hepatis obnoxiis, jejuno ſto macho, aut ſi ſaltem juſcula vel liquida ſin aſſumpta, conveniens eſt ad bibendum: E poſt cibum, ſive interdiu, ſive hora decubi tus, quantum poſſumus (poſſumus autem quod volumus, cum in conſuetudine & tol rantia hoc ſit poſitum) à vino abſtinen dum.

Italica & Græca vina ſuſpecta.

Pucinum vinum.

Vina jeiunis nocent.

In ſomno & vigilia non exiſtimo, à Reve rendiſſimo Principe peccari, præſertim cu ipſum à diurno ſomno abſtinere audiam. Ho ſaltem monendum videtur, ne à cæna ſta tim cubitum eat, ſed poſt cœnam, quæ u monui, minus prolixa eſſe debet, trib vel quatuor horis obambulando, aut tractan do negotia jucunda, minimeque ſeria, tem pus conterat. Nocturnum etiam aërer non admittat, nec loco concamerato dormia

In lecto matutinis horis ſi forte natura ſudorem protrudat, ſudet, ut ſanguis ſeroſo iſto humore, quemadmodum deinceps dicemus, quo abundat, liberetur. Priuſquam ſeſe induat, frictiones leves per univerſum corpus adhiberi curet. Nam quam magnum in iis ſit valetudinis præſidium, ut ſpero, illius Celſitudo, reipſa experietur. Os autem expurgata prius lingua, mundet aqua, in qua cortex medius ligni fruticis illius, quem Berberis vocamus, barbare, maceratus ſit. Nam ita firmitas dentium, ad quos materiam fluere cognovi, conſervabitur, & colli etiam partes, quæ acrioribus humoribus male afficiuntur, tutiores ſunt. Caput autem pectine leniter confricato cum oleo amygdalino recenti, cui guttula una olei caryophyllorum injecta ſit, mundetur, & ſine magna frictione extergatur,

Frictiones.

Cortex medius Berberis.

Quod ad animi perturbationes attinet, exiſtimo rationem dominari affectionibus: Certe ut ira, animis lethale malum, procul abſit neceſſe eſt: Nam illa maxime ſpiritus debilitat, & humores commovet. Itaque non ſolum podagra: verum alia etiam pernicioſa ſæpe conſequuntur. Verum præcepta de his quaſi præſcribere non neceſſe eſt. Nam prudentia & moderatione hac in parte, non medicina res agitur.

Affectus.

Ira incommoda.

De motu & quiete paucis quoque agamus. Corpora cruda quiete & ſomno indigere Medicis omnibus notum. Sed in aula ſæpe, ubi corpus cruditate laborat, tum maxime

Motus crudis non competit.

exercitia pernicioſo modo ſuſcipiuntur. Cæterum cum nulla gravitas corporis, nulla cruditas adeſt, rectiſſimum eſt ante cibum corpus exercere. Equitationes & ambulationes non proſunt podagricis, cum membra affecta non ſint exercenda, & in equitatione materia præcipitetur. Itaque motio ineunda eſt, qua ex motu ſuperiorum partium & manuum univerſum corpus incaleſcat: ſunt autem talia exercitia varia, quæ edocere quaſi non oportet. Ac exercitii locum frictiones quoque matutinæ videlicet, de quibus antea dixi, obtinent. Excretiones & retentiones excrementorum in primis neceſſariæ ſunt. De aluo expurganda hic non agam, cum deinceps nobis vacuantia remedia ſint præſcribenda. Hoc ſaltem moneo, ut ſingulis diebus exonerare eam ſtudeat; atque ubi non eſt in officio, paſſulas in aqua calida maceratas, ante cibum ſumat, aut ſpinachia in prima cœna cum paſſulis & ſaccharo utatur. *Vrina ſæpe reddenda.* Vrinam ſæpe reddere ſtudeat, ac ubi ejus quantitatem minorem, quam par ſit, eſſe ſua Celſitudo animaduertit, corpus ſeroſis humoribus abundare, vel à podagra, vel deterioribus morbis periculum imminere cogitet. Urina etiam atque ſudore plurimum ſe juvari poſſe ſua Clementia meminerit. Facit autem in primis ad urinæ copiam conveniens potus, item juſcula cum radicibus petroſelini, & ſimilibus cocta. *Vrinam provocantia.* Rapæ probe coctæ cum ſucco limonum, & ſaccharo aſſumpti aſparagi ineunte

eſtate, cappares, piſtacia, in ſecunda menſa, tem ea, quæ cum cæpis interdum coquuntur, ſed propter acrimoniam cæparum uſum non velim frequentem eſſe. De ſudore jam dixi, ſi interdum in balneo quoq; ſicco eliciatur herbis quibuſdam, ut eſt Roſmarinus in vino cocta, & ſilicibus ignitis infuſa, ita tamen ut caput exereretur, non omnino inconveniens exiſtimarem.

Sed caput calefacere, aut totum corpus, ſive ex herbarum, ſive thermarum aquis minime profuturũ judico. Cæterũ de his, quæ & exſiccarent & roborarẽt mẽbra, fortaſſe ratio iniri poſſet, tutius autẽ eſt meo judicio abſtinere. Venerem quoq; excretionib. & retentionibus annumerant; ſed cum ſemen ſit excrementum utile, nec in hoc corpore, quod multis bonis ſuccis minime abundat, conveniet. Et etiamſi acredine humorum interdum ſtimuletur, ſtimulis tamen illis non obtemperandum, & cogitandum illud, quod eſt veriſſimum: Immodicis brevis eſt ætas, & rara ſenectus. Sed de his non neceſſe eſt multa monere, cum Reverendiſſimus Princeps in conjugio non vivat. Venerem tamen huic conſtitutioni corporis non convenire oſtendendum fuit.

Commemoratis iis, quæ univerſo corpori proſunt, atque noxia ſunt de affectionibus, à quibus præcipue periculum valetudinis imminet, ordine diſſerendum eſt. Primum autem Hippocraticum illud tenendum; Colorem eſſe indicem humorum, niſi fiat reci- *Color eſt index humorum.*

procatio,

procatio, id eſt, niſi conſternatione animi ſanguis ad interiora convertatur, aut propter alias affectiones ad exteriora feratur, ſicut rubeſcere nonnullos ex ira videmus.

Pallor unde? Palloris itaque in Celſitudine tua cauſam eſſe ſanguinem aquoſum manifeſtum, & talem etiam eſſe ipſa hæmorrhagia & cucurbitulæ oſtendunt. Cauſas procul inveſtigare non neceſſe eſt: Nam ventriculi debilitas, quam cruditates ſequuntur, ſatis evidens. Hepatis autem calorem *læſum* à calore febrium præternaturali, & aliis cauſis imminutum, minime obſcurum. Itaque primum ventriculo, deinde hepati conſulendũ, vel potius utrique membro ſimul. *Ventriculus curatur victu* Ventriculus vix ulla re melius, quam victus ratione moderata adjuvatur. Nam frigidus cum ſit, plurimum quidem appetit, ſed cum male concoquat, vitioſos humores, & maxime crudos relinquit. Errata autem primæ coctionis, vel nunquam vel raro in ſecunda emendantur, ac hic quomodo poſſit corrigi, non video, cum Reverendiſſimus Princeps hepar male affectum habeat.

Ventriculi calorem juvantia. Medicamenta autem, quæ calorem ventriculi juvant, tam intra corpus quam foris poſſunt adhiberi, Intra corpus utile eſt interdum hora decubitus grana duo maſtichis, cum uno thuris deglutire.

Item, mane aſſumere grana ſex vel nouem piperis integri, vel in prima menſa in juſculo. Aliquoties etiã in ſeptimana ad magnitudinem

dinem caſtaneæ nucis de Electuario, cujus deſcriptio ſequitur, accipiet.

Electuarium.

℞. Conſeruæ. Roſar. ℥ iij,
Flor. anthos ℥ ij.
Saluiæ. ℥ ß.
Spec. aromat. roſat. completi ʒ j. ß.
Cort. citri condit. ʒ iij.
Caryophyllor. inciſor. ʒ j.
Miſce. f. Electuarium.

Hoc electuarium non ſolum ventriculo, ſed hepati & cordi in primis proderit.

Calidiora, ut ſunt Mitridatica antidotus, & ſimilia, non auſim exhibere.

Foris vero ventriculus mane inungatur tali unguento:

Vnguentum ſtomachale

℞. Olei amygdal. dulc. ℔. ß.
Vini optimi ℥ ij.
Summit. abſinth. pontici ſi habetur, vel vulgaris ʒ ij.
Roſar. rubear. ʒ j.
Santalor. citrinor. ʒ j. ß.
Ligni aloes.
Galangæ:
Caryophyllor. an. ʒ ij.
Maſtichis ℥ ij. ß.

Fiat horum decoctio in vaſe duplici ad vini conſumptionem, & ſtet triduum poſt decoctionem in loco calido: deinceps fortiſſime oleum exprimatur.

℞: Hujus ol. pro ung. ſtomachali ʒ j. ß.
Medullæ cruris vituli ℥ ß.
Ol. nuc. moſch. ʒ j.
Maſtichis pulueriſa. ℈ ij. Miſce.

Hoc inquã unguento mane inungatur ventriculus, & imponatur pannus lineus vetus, multipliciter complicatus, ac toto die geſtetur, ita ut arcte ventriculum complectatur. Talem etiam pannum in æſtate geſtet, nec unquam ventriculum [n]deundet; ſed in caloribus rarius unguentum poteſt, & debet adhiberi.

De affectione autem hepatis cum haud dubie ad intemperiem imbecillitas acceſſerit, major & difficilior eſt cogitatio.

Epatici qui veteribus ſunt dicti. Quo nomine affectio iſta dicatur, non refert, ſcio veteres hepaticos eos appellaſſe, qui inflammatione hepatis laborant. Hic autem nulla caloris, frigoris vero plurima adſunt indicia, videlicet faciei pallor, frigiditas extremorum, maxime pedum: Venter mollior & fluidior, ſanguinis aquoſi & ſemicocti copia; fortaſſe etiã habitus corporis intumeſcens acceſſiſſet, niſi calor cordis adhuc vigeret. Cæterum cum non ſolum ea corporis affectio, in qua partes intumeſcunt, cachexia appelletur, quæ eam ſpeciem hydropis quam Anaſarcam ſeu Leucophlegmatiam appellamus, præcedit, tamen cum vox Græc[a] nihil aliud, quam malum habitum indicet ſive tumor adſit, ſive non, huic quoque affectioni hoc nomen tribuere propter cauſam efficientem, videlicet epatis intemperiem frigidam volui. *Cachexia.* Ac ne vere cachecticus Illuſtriſſimus Princeps fiat, & deinceps in exitioſam hydropem incidat, cavendum. Nam certe non modo pallor, verum etiam ſanguinis fluor, id malum minatur.

Cæterum cum hepar intemperie & imbecillitate laborans, non poſſit prorſus reſtitui, occurrendum cauſæ, & roborando ſubveniendum.

Diligenter igitur cruditas vitanda eſt, aquoſus humor, quantum fieri poteſt, per ea medicamenta, quæ ſimul hepar & ventriculum, roborant, detrahendus: Uſus eſt Reverendiſſimus Princeps interdum Manna, ea etſi ſeroſum humorem vacuet; hepar tamen parum adjuvat. Itaque nihil convenientius Rhabarbaro, quod præſtantiſſimi in arte Medici animam hepatis appellant, & ventriculum quoque roborare, uno ore affirmant. Exhibetur autem hoc modo. *Manna.* *Rhabarbarũ vita eſt epatis.*

℞. Rhabarb. electiſſimi ſubtiliter pulveriſat. ℥ iij. *Victuarium*

Aſpergatur aqua cinamomi aliquoties, deinceps addantur

Spec. aromat. roſat.

diarrhodon. abb. an. ℨ j.

Carnis paſſular. per ſetaceum cribratar. ℥ iij. Miſce.

Capiat ad magnitudinem nucis juglandis, & ſi aluum non ſubducit, paulo plus aſſumat. Eſt enim Electuarium minime inſuave, nec nauſeam provocat. Et interdum loco hujus Electuarii duos vel tres morſulos hoc modo præparatos, accipiet:

℞. Mannæ Calabrinæ ℥ iij *Morſuli laxativi.*

Rhabarbari aqua cinamomi aſperſi ℨ iij.

Conſervæ roſar. recent. ℥ ij.

Manna

Manna coquatur ſecundum artem lento igne, adjecto parum ſaccharri, & deinceps Rhabarbarum imponatur cum conſerua, & fiat confectio in morſulis.

Sumat duos vel tres, prout aluum ſolvent. Alia medicamenta purgantia nullo modo darem, cum ab iis lædi hepar certiſſimum ſit, & hæc ipſa repetita valentiſſimis paria eſſe poterunt. Id enim agit debile agens reiteratum, quod fortiter agens ſemel, & cum minori periculo

Debile agens iteratum æquipollet valido.

De iis vero, quæ hepar roborant, libri omnium Medicorum ſunt pleni, & habentur confectiones in pharmacopoliis ut diacurcuma, Diarrhodon abb. diatrion ſantalon, duplicato pondere Rhabarbari, ſed ſimpliciſſima adhiberi in hoc corpore velim, videlicet hunc puluerem.

Puluis.

℞. Raſuræ eboris pulveriſ. ℥ j.
Cinamomi electi ℥ ß.
Sacchari ℥ ij.

Capiat ante cibum cochleare paruum. Interdum utatur tabulis ex oleo cinamomi & aniſi factis matutinis horis, vel ſeq. morſulis

Morſuli.

℞. Sacchari in aqua Cinamomi diſſoluti & cum albumine ovi purificati. ℥ viij
Piſtaciar. elotar. & contuſar. ʒ x.
Cinamomi electi ʒ vj.
Fiat confectio in morſulis.
Item his Morſulis.

℞. In

℞. Interioris tunicæ gallinarum.
Raſuræ eboris.
Spodii.
Margaritar.
Cinamomi.
Ligni aloes an. ʒ ß.
Spec. diarrhodon. ʒ ij.
Sacchari in aq. cinamomi diſſoluti ℥ iii.
Conſervæ è floribus cichor. ʒ ij.
Miſce fiat confectio in Morſulis.

Helenium etiam conditum plurimum prodeſſe, non ignoramus, ſed abſtinendum nunc. Foris autem hepar oleo à nobis præſcripto inungatur.

Nocturni calores è difficultate coctionis, & diſtributionis cibi.

CONSILIUM LXV.

ILLUSTRISS. Dominum ſubinde nocturnis moleſtari caloribus, è literis Dn. D. Monauii cognovi. Hi autem nullam aliam habent cauſam quam difficultatem coctionis & diſtributionis cibi. Rad: vero cichorii cum ſingulari quadam vi ventriculum corroborandi, & jecoris obſtructiones reſerandi polleant, earundem continuum uſum denuo commendo. Nullum certe in hoc morborum genere nobilius experientia frequenti inveni. Bibatur igitur ſemper hora una ante cibum decocti hujus bonus hauſtus; qui niſi eſt *Radices cichorii.*

ſapore amabilis; utilitate tamen acceptus & magnifiat.

Sub noctem vero, ſi vapores ex laborio coctione in ventriculo, & corde anxietate quandam concitent. Emulſ. Marg. ſequen coch. 2, vel 3. aſſumantur.

Emulſio Margaritarum Montagnana.

℞. Aq. Borrag. è flor. in vitro deſtill. ℔
Margarit. dilig. præpar. ℥ i
Aq. Cinamomi ℥ j. Miſc.
in mortario marmoreo.

Hanc adeo extollit Montagnana, ut ſe h plurimos & ſenes exactæ ætatis & in morb graviſſimis ægros conſervare glorietur.

Conſilium meum Podagricum iam D. I tranſmiſi, quod exactiſſimam requirit di tam, quæ ſumme hic neceſſaria eſt, præſerti in ſenibus, in quibus podagra æque incurab lis, ac ſenium ipſum.

In dolore, & inflatione ventriculi.

D. HIERON. CAPIVACCII.

CONSILIVM LXVI.

ÆGRUM noſtrum dolor, & inflati ventriculi ſollicitant, tum tempor præcipue, cum coctio celebratur; præter inhepate, & in hypochondrio ſiniſtro, no leves obſtructiones ſentiuntur. Horum affe ctuum cauſæ ſunt inveſtigandæ; Dolor, q potiſſimum in ore ventriculi reperitur, fi

Cauſa doloris.

ſolutio

lutione unitatis, cujus cauſam putamus eſſe on ſolum intemperiem, ſed etiam materiam uandam præter naturam. Quo ad intempeiem, hæc eſt frigida & ſicca, ut teſtantur ſymtomata, quæ continuo producuntur, & erroes in victu antea commiſſi. Jam enim & antea uinquennium valde de victu deliquit, & uod peſſimum, immodica venere uſus eſt, ua robur nervorum maxime diſſolvitur, & ræcipue ventriculi. Accedit quod aquas D. Petri bis, diverſo tamen tempore, potavit, è uibus non parum emolumenti percepit primis diebus, tandem calefacto ventriculo maies totius corporis ſubſecuta eſt, & ſitis. Hæc de dyſcraſia. Quo ad materiam, quæ concurit ad gignendum dolorem & fluctuationem; hæc alia non eſt, quam ſuccus pituitoſus crudus, qui in ventriculo ortum ducit, labefacta facultate, ob intemperies jam dictas, ob quas cibus non, ut par eſt, alteratur & comprehenditur. Cum ergo ventriculus producat chylum crudum & pituitoſum; fit, ut alor debilis agens in materiam, non optime laboratam, ob ea elevet flatus, qui diſtendenlo ventriculi tunicas inflamationem excitant, dolores, qui ægrum præcipue poſt cibũ inadunt, quia coctio eo tempore celebrari incipit. Dolor etiam magis occupat os ventricui, quia hæc pars maxime eſt ſenſilis. Hæc adem materia pituitoſa, & cruda, cum citius, uam par eſt, à jecore rapiatur, & non poſſit in ptimum ſanguinẽ mutari, producit obſtructiones in ambobus hypochondriis, præcipue

1. Ventriculi intemperies

2. Materia pituitoſa.

 autem

autem in jecore, In cujus regione major tenſio & durities perſentitur. Quod ſi durities hæc invaleſceret, poſſet fieri, ut ſcirrhoſi affectus producerentur.

Indicationes.

Indicationes. Ventriculus calefaciendus & humectandus: materiæ in ipſo contentæ craſſæ & viſcidæ, ſunt incidendæ & abſtergendæ: prætere causæ obſtructionum auferendæ, viæque aperiendæ habita ratione prius univerſi. Scopis his difficulter ſatis fieri poteſt: quia malum altas radices egit, & quia eſt intemperies ventriculi ſicca, omnium intemperierum difficilima. Sed ſpes adeſt, quia æger eſt juvenis, nondum expertus medicamentum generoſum, & obſequium pollicetur. Quo ad chirurgiam cum jam hyems accedat, & corpus exiccatum ſit, nil de venæ ſectione dicam. Evacuatio per hirudines ex hæmorrhoidibus non parum prodeſt. Fonticulum habe in crure, quem gerit: nec alterum in præſenti aliis in partibus inuri neceſſarium videtur cum præſertim paſſio hæc rheumatica no ſit. Quo ad pharmaciam, leniatur alvus mell roſ. ſol. & manna. Humores præparentur me le roſato ſimpl & ſyr. de mentha, cum decoc borrag. beton. menthæ, origani, & cich. H enim decoctiones in juribus vituli, vel pul conficiantur; quia in omnibus medicament ſemper humectantia ſunt ponenda. Purget corpus levi purgatione, unde ſufficit agaric ſolum in parva quantitate, addito ad infu melle roſ. ſol. Et potius repetenda erit purg

Prognoſtica. *Curatio.*

t

tio mitioribus his medicamentis quam gravioribus utendum. His peractis deveniendum ad generoſum aliquod præſidium quo ſimul & ventriculo & jecori proſpiciatur. Sumet ergo per 15. vel 30. dies, decoctum è jure galli, in quo ſunt cocta ea, quæ habent vim calefaciendi, humectandi, obſtructiones tollendi, & ventriculum adſtringendi, ut orig. mentha, beton. radix aſparag. filix agrimon. hiſſopus & ratione humectationis radix malvæ & altheæ. Hujus decocti quolibet manc ſumet ℥ vij. Aliud generoſum præſidium eſt ſtillicidium olei medicati, cui ventriculus per horam ſubjici debet: oleum autem fiat: ex oleo de maſtic. de amyg. dulc. & mentha. cum pulv. cinamom. beton. macis. ladani, caryophyll. nucis myriſticæ. Et hæc olea pulvereſque coquantur cum vino albo dulciſſimo, ad conſumptionem vini, deinde oleum ad inſtillandum ſervetur. Ex iiſdem oleis ac pulveribus addita ſolum cera nova, confici debet ceratum, quod ſupra ventriculum ſemper geſtari debet. Et quoniam longo tempore contracta non poſſunt cito ſolvi, ideo hac hyeme mane ſumet decoctum ligni guajaci, relicta ſalſa: ſic enim calefiet & roborabitur ventriculus. Et fiat decoctio cum jure vituli vel pulli, ut ventriculus ſubſtantifice humectetur. In ultima autem ebullitione ponetur aliqua portio menthæ, & macis doſis eſt ℥ viij. Tranſacta hac hyeme experietur, quantum remedia ſibi contulerint, & tunc præſens ſtatus Medicos admonebit, num ad majora præ-

Decoctum juris galli.

Stillicidium ex oleo medicato.

Ceratum ſtomachale.

ſidia ſit deveniendum, nec ne. Quod ad victum obtineat ab aëre frigido. Ventriculum foveat ſemper vel pelle vel purpura. Noctu, catellum juniorem, vel puellum, qui facile non ſudet, apud ſtomachum manere curet. Cibus ſit ἐύχυμος ἐύπεπτος. Caveat à piſcibus, à leguminibus, à lacticiniis, à carnibus craſſi ſucci. Vinum ſit medicamentoſum è beton. mentha, roremar. ſalvia, quæ in eo bulliant. Exercitium ſit moderatum, ne magis exiccet. Cavendæ vigiliæ immodicæ. Vitet curas. Abſtineat à venere. Alvus ſervetur lubrica.

In flatulenta affectione,

D. JOACHIMI BAUDISII.
CONSILIUM LXVII.

Dolores à flatibus.

MEo, proch dolor, exemplo, affinis chariſſime, experior, quam ſævi, & triſtes à flatibus dolores oriantur. Vere autem dico triſtes, cum magna animi triſtitia nõ modo hypochondriacas, verum etiam flatulentas affectiones comitetur, adeo ut flatus ſuperiora petentes ventriculum, cor, & cerebrum, imo omnia membra varie affligant. Horum cauſa cruditas, partim ex mala concoctione, partim ex intemperie frigida contracta, cum aliqua etiam obſtructione venarũ meſaraicarum. Ac utinam non foveretur Catarrhis, à cerebro in ventriculum defluentibus; quibus calor nativus magis obtunditur, tantum ut non modo illos exiccare & concoquere

uere queat, ſed nihil aliud, quam flatus pro- icat: Abſque hoc ſi eſſet, facilior certe eſſet ǽſervatio & curatio. Hos autem tuos do- res ſimiliter flatulentos eſſe non obſcure in- rvalla, quibus ceſſant, & redeunt, per no- em in primis innuunt. Continui eſſent pro- cto, ſi ab humoribus craſſis principaliter iginem traherent.

Cum vero ſimplex victus, & diæta optima ıctenus non ita, ut debuerit, profuerit; ıamvis nonnihil in medicamentis aberra- m ſit. (Fortia enim ſemper abhorreo: mplicia autem ſunt tutiſſima: imo nec levio- ı in languentibus ventriculi affectionibus terdum ſine periculo ſunt) tantum nec ego hermas diſſuadeo; quoniam mire labefacta- ım calorem nativum revocant, & reficiunt. le autem vapor hyberno tempore caput of- ndat, evitabitur, ſi linteo tegetur. Vires in- ſſulanguentes Rotulis: ex ol. Cinamom. & arui refocillentur. Si obſtructio aliqua do- rifica ingrueret, Clyſter communis infun- ıtur, aut ſequens Bolus ingeratur.

Simpliciſſima tutiſſima.

Therma.

Bolus

℞. El. de Dactylis ℥ iij.
Philonii Rom. ℈ ij. Miſc.

Decoctum etiam comparari poſſet, è ve- nica cum prunis, fol. ſenæ & paux. zinzib. ıt ſimilibus.

Decoctum veronica in flatibus praſtans,

℞. Veronicæ m. j.
Malvæ. p. j,
Cubebarum ʒ ß.
Sem. Aniſi ℈ iij.
Fol. Senæ ʒ iiij. ß.

Zinzib. albi ℥ ß.
Cinam. ℥ j.
Infund. per noctem; Mane decoq. colat.
℞. q. ſ. adde Mannæ ℥ ij.
Syr. roſ. ſol. ℥ ß.
Aq. Cinam. parum: Fiat hauſtus.

Pulvis ſequens nobilis eſt pro caloris cor roboratione.

Pulvis calorem nativum roborans.

℞. Sacchari albiſſ. ℥ ij.
Ambræ el. ℈ ß.
Succini albi. præparat. ℈ j. Miſc.

Inſpergatur ℈ j. Ovo ſorbili aut juſculo Prodeſt. & Conſ. hæc ante balnei ingreſſum

Electuarium.

℞. Conſ. roſar. Damaſ. ℥ iij.
Spec. arom. roſati ℨ j. ß.
Caryophyllor. ℨ. j.
Ambræ el. g. iij. Miſc.

Alvo fluida ſi nec dum remitterent dolores.

Decoctum ad flatus.

℞. Zinzib. optimi.
Galangæ an. ℨ ij.
Bacc. Lauri ℨ j.

Conciſa craſſiuſcule coq. in vini ℔. iij. tertias Colat. quotidie coch. iij. ebibantur.

At ſi nec hoc remedio evaneſcerent.

Aliud decoctum fortius.

℞. Prior. decoct. ℥ iij.
Philonii Perſ. ℨ ß.

Miſc. & ebibatur. abſque dubio confer

Sitis.

Si ſitis moleſta Aq. fragorum ſaccharo dicorata mitigabitur, aut aq. hordei; cum q parum Veron. ſem. fœniculi. rad. Altheæ, conſ. roſar. ebullierint, ac guttulæ aliq Aquæ Cinamomi roboris gratia poſt cola

r

ſam additæ fuerint. Imo & Aq.virtutis interdum tempora & pulſus inungatur. DEUS benignitate ſua Medicinas noſtras fortunet, ſine cujus numine nihil neque in homine, neque in Medicina. Et veriſſimum eſt: Nullus Medicus ea cito ſanat, quæ natura ſanare per ſe nequit.

In vomitu ſanguinis propter ſplenis obſtructionem.

D. GVILIELMI RONDELETII

CONSILIUM LXVIII.

DOCTE; & eleganter de affectu ſcribis, rationes omnes tuas recipio: ſunt enim apodicticæ. Sed quod ab epate potius, quam à liene fluat ſanguis, id non doces evidenter. Lien enim eſt velut officina ſanguinis; vel ſaltem receptaculum ſanguinis atri, à natura inſtitutum. Majorem conſenſum habet cum ventriculo, quam jecur. Noviſti ex anatome maximum ramum venæ portæ in lienem demitti, à quo venæ multæ ad ſuperiorem ventriculi regionem deducuntur; & ad inferiorem fundum videlicet; ſed majores, & latiores multo, per has naturaliter melancholia in ventriculum eructat, & propter flatus, & ſanguinis copiam ita diſtenduntur eæ venæ, ut ad digiti medii craſſitudinem perveniant, quod in aliquibus poſt mortem viſum eſt. Sunt hæ multo majores venis inteſtinorum.

Quomodo diſcernatur an ſanguis à liene fluat, vel jecore.

Lien habet majorem conſenſum cum ventriculo, quam epar.

Craſſities venarum in fundo ventriculi.

Nihil mirum igitur, ſi à ſplene talem ſanguinem rejici putem. Quod ſi ab epate per venas meſenterij, & inteſtinorum ſanguis deſcendat in Ecphyſim, deinde ſurſum aſcendat in ventriculum, quanto facilius, & minori cum negotio à ſplene in ventriculum aſcendet? Adde quod ſanguis, qui ab Epate fluit, frequentius per partem inferiorem elabitur, quam per vomitionem. Contra qui è ſplene fluit per partem ſuperiorem, & vomitionem frequentius quam per inteſtina purgatur. Venæ ſiquidem à ſplene ad ventriculum ſunt breviores, & non minus latæ. Quare à ſplene potius quam à jecore ſanguis in hoc fluit. Quanquam ab utroque fluere poſſit. Quod affers nullum tumorem in liene apparere, vel ſentiri, hoc nihil impedit, nam ob eam potiſſimum cauſam in ventriculum influit, quod à ſplene non recipiatur, aut contineatur. Auget ſuſpicionem, quod ſanguis qui rejicitur, ater ſit, & facile concreſcat, & æger μισάνθρωπος ſit, & forte laboret hypochondriaca melancholia. Quod ſi nullus tumor in epate appareat, & æruginoſus ſit in facie, veriſimile eſt, hunc ſanguinem à ſplene non ab Epate fluere. Poteris hypochondria attrectare, & alia videre; quæ ad hujus dubii ſolutionem faciunt. Quantum ad curationem & prognoſticum attinet, parum differunt, cum fluit vel ab Epate, vel à ſplene, in topicis tantum erit aliquid diſcriminis: poteris tamen quæ lieni præſcribo, eadem Epati admovere, ſi agnoveris ſanguinem ex eo fluere. Ægre curabitur, & fre-

Prognoſticon.

ι frequenter morbus hic recrudeſcet, tan-
em vel morietur, vel in hydropem incidet.
)anda igitur opera ut ei optima victus ratio
nſtituatur, quam religioſe ſervare debebit.
Jtatur euchimis alimentis, vitet alimentum *Diata.*
:raſſum & lentum ſanguinem gignentia. Ea
:nim melancholicum ſanguinem gignunt, &
›bſtructiones augent. Ab utroq; enim ho-
um afficitur, ut docent ſymptomata, quibus
›remitur. Incidentibus craſſos humores, ut
is quæ acetum recipiunt, ac acidis utatur, &
›oſca loco vini. Ea concretum ſanguinem
liſſolvet, & obſtructiones aperiet, & ſangui-
iis fluorem extinguet. Utatur etiam ſequenti
emedio tanquam præſtantiſſimo:

℞. Camphoræ, ℈ß. *Contra fluxum ſanguinis & obſtructiones.*
Poſcæ, vel aq. plantag. vel
Ceterach ℥ iij.

Capiat, ubi fluor ſanguinis ſuperveniet:
anguinis enim fluxum inhibet, & obſtru-
tiones tollit.

℞. Trochiſc. de Carabe. ʒß,
Aq. Portulacæ. ℥ iiij.
Aceti. ℥j.

Miſce capiat mane, ſupra regionem ſplenis
rit apponenda cucurbitula. Extra paroxy-
mum utetur ſequentibus:

℞. Syr. acetoſi ſimp. ℥iij.
Syr. capillorum veneris.
Endiviæ ſimpl. an ℥iij.
Decoct. Polygoni.
herniariæ.
agrimoniæ.
Ceterach.

Pomo-

Pomorum in fruſta diviſorum ℔. j. A
matizetur cum ℈ ß. ſantali albi. Capiat
bus matutinis, quibus finitis potionem
quentem aſſumat.

Potio.

℞. Rhabarbari el. pul. ʒ j.
Syrupi roſar. laxat. ℥ ij.
Miſce. capiat mane cum cuſtodia.

Fomentatio.

℞. Corticis tamariſci.
Fraxini.
Polygoni. an. ℥ iij.
Ceterach. m. ij.
Liguæ caninæ.
Plantag. an. m. i.

Fiat decoctio in aqua & aceto, &
veatur frequenter regio ſplenis iſta de
ctione.

Electuarium.

℞. Conſervæ fol. ceterach. ℥ ij.
Conſervæ roſar.
capillor. Vener.
ſymphyti an. ℥ ß.
Pulveris tria ſantali.
Diarrhodon Abb. an. ʒ ij.
Limaturæ chalybis maceratæ in ac
ʒ iij.

Cum ſyrupo acetoſo q. ſ. fiat opiata,
piat ad quantitatem fabæ; ſuperbibendo
rum aquæ caudæ equinæ.

In vomitu ſanguinis, duritie ſplenis, tumore v
tris inferioris, febri, & extenuatione corp
cum colore cutis pallido verſus citrinum
pro quodam Nobili Vicentino.

D. MATTHÆI CURTII.

CON

CONSILIVM LXIX.

DOMINUS Mauricius Vicentinus laborat pluribus diſpoſitionibus præter naturam. Prima eſt vomitus ſanguinis copioſus, quem in ſpacio fere decem menſium paſsus eſt: Secunda ejus diſpoſitio eſt durities quædam manifeſta circa ſplenem, quam credimus jam à longo tempore incepiſſe. Tertia ejus diſpoſitio eſt tumor quidam ventris inferioris, qui incipit à clypeo ſtomachi, & extenditur uſq; ad umbilicū, & infra uſq; ad pectten. Quarta ejus diſpoſitio eſt quædā febricula, quam declarat tactus, & frequentia pulſus major, quā requirat diſpoſitio naturalis, & eſt accidentalis tumor, qui eſt in ventre inferiori. Quinta ejus diſpoſitio eſt quædam macies, & extenuatio corporis cum colore cutis pallido verſus citrinum. Iſtæ ergo ſunt ejus diſpoſitiones præternaturales, quas diligenter conſiderabimus. Et incipientes à prima judicamus, quod ſanguis ille immediate venit à ſtomacho. Nam cum vomitu procedebat, & non aliter. Sed quoniam ſanguis ille venit in magna quantitate, & coagulatus, ideo putamus, quod non eſt propter rupturam venarum in ſtomacho. Quia venæ ſtomachi ſunt graciles: ſed exiſtimavimus, quod refunderetur ab hepate aut ſplene, & propter hoc non ejecit ſolum ſanguinem per os: ſed etiam per alvum emiſit ſanguinem groſſum, nigrum, in copia ſatis magna. Præceſſerunt autem cauſæ primitivæ,

Margin: 1. 2. 3. 4. 5. — 1. *Vomitus ſanguinis à jecore & ſplene.*

mitivæ, quoniam iſte juvenis occupavit ſe venationibus & fortibus exercitiis. Ampli conſuetus erat pati fluxum ſanguinis nariu quem jam diu non eſt paſſus, & hoc quantu ad primum. Secunda præternaturalitas er

2. *Obſtructio ſplenis.* oppilatio ſplenis, quam fere à pueritia aliqu modo paſſus fuit; ſed proceſſu ætatis, propte caliditatem hepatis, concurrente regimin malo in ſex rebus non naturalibus, augmen tata fuit durities illa & oppilatio ſpleni

3. *Tympanitis cum Aſcite.* Tertia diſpoſitio, judicio noſtro eſt in capit de hydropiſi, cujus materia pro majori part eſt ventoſa, in cap. de tympanitide: Altera ve ro pars eſt aquoſa, quæ ad caput de Aſcite re ducitur. Sic igitur eſt hydrops compoſita e tympanitide & Aſcite, cujus cauſam putamu eſſe debilitatem virtutis ſanguificæ, quæ eſt i hepate, cujus debilitas acquiſita eſt ex ill immoderato fluxu ſanguinis dicto, & ex ill mala ſocietate ſtomachi, quæ male præpara chylum ſecundum primam diſpoſitionem, & in ſecunda diſpoſitione male ſanguificat, ſimi liter ex mala ſocietate ſplenis, & ſic præparat ſunt humores frigidi ventoſabiles. Quare mi

4. *Febris putrida.* randum non eſt, quod pervenit ad diſpoſitio nem febrilem. Hæc diſpoſitio videtur nobis quod ſit febris putrida, qualis frequenter ſo let concomitari hydropem ex corruption humiditatum ſuperfluarum, quæ non ben regulantur à natura: & forte putrefactio eſt in materia aliqua colerica groſſa. An vero cum dicta putrida ſit complicata hectica, fuit ſuſpicatum à nobis, propter totius corporis macilentiam & excarnationem: Licet macies

me

membrorum extremorum, familiaris ſit hydropi ventoſæ, ſic notatur ab Avicenna, & aliis Quinta diſpoſitio eſt accidens, quod ſequi poteſt hydropem, vel propter malam ſanguinis generationem, vel ſequitur oppilationem membrorum nutritivorũ, quę prohibet tranſitum nutrimenti ad membra: Ideo accidit macies & calor pallidus, propter abſentiam boni & laudabilis ſanguinis. Aut tale accidens evenit propter hecticam, de qua paulo ante. His itaq; indicatis, de cura, præmiſſo prognoſtico agamus, dicentes, quod iſtarum diſpoſitionũ quædam eget curatione, quædam præſervatione. Nam durities ſplenis, hydrops, & febris, egent curatione: ſputum vero ſanguinis præſervatione. Pro quibus intentionibus cõplendis, ita proceſſimus, & regimen modo infraſcripto ordinavimus: Aer ſit temperatæ caliditatis, declinans ad aliquantam ſiccitatem. Camera ejus non ſit terrena, ſit converſa ad Orientẽ, procul ab aquis ſtagnantibus, & mali odoris. Nec occurrat aeri frigido, ſtomacho præſertim detecto. Exercitiũ aliquando non damnãdũ, pręſertim cũ febris receſſerit; quoniam exercitium juvabit ad exſiccandas materias, quæ faciunt hydropem: fiat autẽ mane jejuno ſtomacho; quoniã motus ĩmediate poſt cibũ nocet. A ſomno meridiano omnino abſtineat; quoniam corrumpit formam, generat oppilationẽ, & corrumpit digeſtionem: Somnus autẽ nocturnus conceditur ad ſpacium ſeptem vel octo horarum. Accidentia animi vitãda ſunt, ut timor, triſtitia, ſtudia, curioſæ cogitationes, quæ etſi ſemper lædant, poſt cibũ

Macies ſymptoma tympanitidis.

5. *Tabes.*

tamen

tamen maxime. Ob id gaudeat cum amicis, & lætetur. Amplius curare debet, ut ſingulis diebus habeat beneficium ventris, neque vehementer retineat omnino. Sudores ſi quando ſuperveniant, non retineat eos. Quantum ad cibum & potum, abſtineat omnino ab aqua, ut à veneno, vinum tamen ſit parcum, in vigore rubeum, in colore pauca nigredine, ſit clarum, in ſapore non dulce, neque acerbum; ſed mediocre boni odoris & ſaporis. Panis ejus ſit ex bona farina, non tamen omnino purgata à furfure, quia farina penitus depurata facit panem maxime viſcoſum & oppilativum. Laudamus inſuper, ut panis conficiatur cum pauco ſem. aniſi, vel fœniculi, ad reſolvendas ventoſitates, quas habet in ſtomacho, & inteſtinis, ſit bene coctus & fermentatus. Et ſit duorum vel trium dierum, aut plurium. Carnes convenientes ſunt, carentes humiditate ſuperflua, & quæ ſunt facilis digeſtionis. Ideo caveat à carne porcina, agnina, anſerum, anatum, aquaticarum avium. Conveniunt maxime pulli gallinacei, perdices, phaſiani, aves nemorales, vituli juvenes etiam aliquando concedi poſſunt, ſimiliter & hœdus, qui non ſit omnino nativitati propinquus. Amplius animalium inteſtina, cerebella, & extremitates non conveniunt, propter humiditatem ſuperfluam, & digeſtionem difficilem. Ova ſorbilia ei competunt, piſces minime conveniunt niſi raro & parvi potius, quam magni, præparati cum pauco cinamomo. Caſeus, lac, cibi paſtillacii adverſi ſunt. Inter herbas ipſi no-

Panis à farina pura ſine furfure noxius.

ent olera humida, qui ventoſantur, tamen concedi poſſunt mentha, majorana, ſalvia, roſmarinus, fœniculum pro condiendis aliis cibis, & in quantitate non multa, quoniam dictæ herbæ ſunt calidæ & poſſunt accendere febrem. Grana fere omnia ſunt ſuſpecta, quia ſunt viſcoſa, & duræ digeſtionis, ideo far triticium, rizum non poſſunt libere concedi; multo minus fabæ, lentes, phaſeoli. Modicum ciceris bene decocti, præparati cum cinamomo, & ſimilibus aromatibus à quibusdam cõceditur, Hordeũ inflat, niſi optime decoquatur. De fructibus conceduntur phiſtici, paſſulæ. Concedi poſſunt & cappares; ſed bene purgentur à ſale, & condiantur cum aceto paſſulato, & cum cinamomo præparato. Utatur ſeminibus aniſi, fœniculi, ſecundum omnẽ modũ adminiſtrationis. Et hæc ſufficiant, quantum ad regimen in ſex rebus non naturalibus. *Hordeum inflat.*

Quantum ad medicinalia, intentio eſt multiplex, ſicut multi ſunt morbi complicati. Et quoniam patitur vomitum ſanguinis in ſpaciis temporum, ideo ad hoc eget præſervatione, ne ad hujusmodi vomitum redeat. Quare cavere debet à medicamentis multum aperientibus & calidis. Sed quoniam indiget curatione hydrops & oppilatio ſplenis, ideo eget modice aperientibus, & aliquatenus calidis, & reſolventibus ventoſitatem. Servanda eſt ergo via media, quod facientes ita procedimus: Et primo fiant clyſteria talia: *Medicamina. Vomitus ſanguinis.*

℞. Sach. rub. *Clyſter.*

Mellis roſ. ſol. an. ℥j

Olei anethini ℥ iij.

Salis q.ſ. Miſc. diſſolvantur in brodio pul li,in quo ſint decocta ſem. aniſi. fœniculi, a ʒ ij. Parietariæ,malvæ an. m. j. Deinde cole tur pro decoctione clyſterum. Die ſequent ſumat infra ſcriptum ſyrupum:

Digeſtivū. ℞. Syrupi acetoſi.
Diarrhodon.
Syrupi de abſinthio an. ℥ iij.
Sacchar. opt. ℥ j.
Aquarum abſinthij.
Scolopendriæ.
Lupuli an. ℥ j. Miſce.

Fiat ſyrupus, de quo ſumat in aurora per dies. Vel ſi dicti ſyrupi diſplicerent propte amaritudinem abſinthij, poterit aliqualite minui ſyrup. de abſinthio, & inter aquas mi ſceri aqua menthæ, quia præter hoc, quo confortat ſtomachum, habent in ſe aliquan ſtipticitatem. Similiter confert aqua tamariſc propter ſplenem. Sumptis itaque ſyrupis ca piat infra ſcriptam medicinam.

Purgatio. ℞. Aniſi ʒ s.
Fœniculi ʒ s.
Epithymi ʒ j.
Paſſularum enucleatarum ℥ j.
Flor. borraginis.
Bugloſſ. roſ. an. parum, miſce.

Bulliant in aquis abſinthij, menthæ, & ta mariſci, fiat decoctio lege artis.

℞. Rhabarb. elect. ʒ j.
Spicæ g. iij.
Diacathol. ʒ vj.

Elect.

Elect. de Dactylis ℥ xv.

Miſce cum decocto dicto, fiat potus, capiat circa auroram, & jejunet per quinque horas, ut ſolet fieri in ſolutivis. Si vero infirmus abhorret medicinas liquidas poſſet uti pill. infra ſcriptis.

℞. Pill. de Rhabarb. de hiera. *Pillulæ.*
Alephang. an. ℈ j.

Miſce, & cum aqua abſinthij f. pillulæ vj. de quibus capiat tres pro vice, addendo & minuendo doſim, ſicut requirit ſtipticitas ventris. Procedente vero ægritudine conveniunt ſolutiva fortiora, ut eſſent pullulæ de elaterio, mezereon, ſuccus rad. Ireos, & quæ ſunt hujus generis. Sed nos in caſu propoſito non audemus dare medicinas tam fortes, tum propter debilitatem patientis, tum maxime propter timorē vomitus ſanguinis, ſed loco prædictarum poſſet concedi pulvis ſoldanellæ præparatæ cū pauco maſtice & Tragacantho. Nos tamen ſuper omnia ſolutiva laudamus Rhabarb. in ſubſtantia, quia in eo ſunt fere omnes intentiones, requiſitæ in hoc caſu. Factis vacuationibus utatur ſequenti Elect. *Rhabarbarum in ſubſtantia.*

℞. Diarrhodon. abb. ℥ j. *Electuariū roborans.*
Dialac.
Diacurcumæ an. ℥ ij.
Sem. aniſi præpar. pulveriſati ℈ j.

Miſce cum Syr. de beton. q. ſ. f. elect. de quo capiat ad quantitatem caſtaneæ per duas horas ante prandium. item, circa regionem ſplenis faciat unguentum tale;

 ℞. Gum-

Vnguentum ſpleneticum

℞. Gummi ammoniaci diſſoluti in ac
to ℥ s.
Trochiſc. de cappar. ℥j.
Olei cappar. rutacei an. ℥j.
Ping. gallinæ, anſeris an. ℥ s.
Miſce, fiat unguentum cum pauca cera p
regione ſplenis. Item, ſupra ſtomachum po
tet ſacculum ſequentem à clypeo ſtomac
usque ad tres digitos infra umbilicum.

Sacculus ſtomachalis.

℞. Abſinth. ſicci.
Menthæ ſiccæ.
Aniſi fœniculi.
Cymini.
Carui an. ℥ ij.
Spec. aromat. roſ.
Diambræ.
Diagalangæ. an. ℥j.
Miſce pro ſacculo.

Amplius Emplaſtrum de baccis lauri co
mendatur in iſto caſu: Sed nos ob brevi
tem temporis, volumus prædictis eſſe co
tenti; Et ſecundum ſucceſſum rei afferen
nova remedia. Interea illum omnipote
DEUS Pater ad portum ſanitatis perducat

In intemperie epatis calida, & obſtructio cum ventriculi imbecillitate, pro quodam honeſto viro.

D. JOH. CRATONIS CONSILIVM LXX.

QUOTIDIE vel alternis diebus uta
Rhabarb. tali modo:

℞. S

℞. Sacchari in aq. cinam. diſſol. ℥ iij.
Extract. Rhab. ℈ j. *Morſuli.*
Rhabarb. opt. pul. ʒ j.
Succi roſ. ʒ iij.
Conſ. roſ. q. ſ. f. confectio in morſulis pondere ʒ ij.

Sumat de his unum jejuno ſtomacho trius horis ante paſtum. Unguentum foris ❘hibendum:

℞. Comarum abſinth. Rom. p. j. *Vnguentum ſtomachale*
Roſ. rub. p. ß.
Ligni aloes, ſantal. omnium an. ʒ j.
Maſticis ℈ j.
Ol. cydon. vel amygd. in quo fl. prunorum ſylvaticorum ſunt macerati ℥ iij.
Vini opt. ℥ ij.

Coq. ad vini conſumptionem, & detur in ❘tro.

Hoc unguento inungatur totus venter, & ❘nnus duplex linteus ſuperponatur. In hye❘e addatur aliquid nucis Moſch. & maxime ❘m lienteria moleſta eſt. Corroborandi ve❘ cauſa ſumat talem conſervam:

℞. Conſer. flor. cichori ℥ iij. *Conſerva.*
Conſer. meliſſæ, roſ. an. ℥ s.
Sp. arom. roſ. fideliter diſpenſ. ʒ j. s.
Corall. præpar. ʒ j. Miſce.

Utatur etiam orbiculis ex maſtice & co- *Rotulæ.* ❘liis factis.

In laſſitudine, dolore lateris, nimia cibi ap petentia, cum ſudore multo, & calculo renum pro Norico quodam,

D. JOH. CRATONIS

CONSILIVM LXXI.

AFFICITUR hoc corpus laſſitudine dolore quodam in ſiniſtro latere ad præcordia, quæ ex inunctionibus ceſſat, appetentia quadam cibi nimia, ſudore multo poſt ſomnum, & intemperie renali, quæ calculos producere videtur. Hæc ſymptomata, ſi ad ſuas cauſas reducantur, manifeſtum eſt, catarrhum deferri per univerſi corporis habitum: obſidere autem ſiniſtrum latus, & in eo flatuari materiam pituitoſam, propter partis imbecillitatem non dubium. Transmitti & acidum ſuccum in ventriculum à ſplene, vel pituitam in eo aceſcere (unde illa cibi appetentia nimia, quam ſudor conſequitur, poſt ſomnum) non mirum iis, quibus 41. Aphor. ſect. 4. notus eſt. Calidam autem renum intemperiem eſſe, exeuntia ſatis declarant. Manifeſtatis igitur cauſis, neceſſe eſt, ſiquidem curari, & in deterius delabi non debet, ut hæ auferantur. Catarrhus curatur per ea, quæ materiam auferunt aut divertunt, & partium, quibus oritur, intemperiem corrigunt. Itaque primum opera danda, rectiſſima victus ratione adhibita, ne materia generetur, & cruditates atque fumoſa omnia vitanda, aeris intem-

Cauſa nimia appetitia cibi.

Victus ratio

peri-

ries humida & frigida corrigenda: Parce
enandum, cibi multi non miſcendi, ſed ſim-
ices, ac magis liquidi, quam duri aſſumendi.
ſſumpto cibo non dormiendum ſtatim,
ulto minus bibendum. Nam etſi Hippocra-
es noſter adverſus illam famem præter natu-
alé vini potionem, tanquam remedium, do-
et; tamen in catarrhis obnoxiis non habet
ocum. Ut autem materia quoq; auferatur an-
cœnam, alternis diebus has pillulas ſumat:

Vinum remedium famis præter naturalis.

℞. Pill. maſtichinar.
Aſſaiaret. an. ʒ ß.
eform. pill. num. ix. cum melle roſato, vel
iſtas:

Pillulæ.

℞. Pill. hieræ cum agarico ʒ j.
eform. pill. num. ix. cum aqua Betonicæ,
vel iſtas:

℞. Aloes opt. ℈ ij.
Agarici recens troch. ℈ j. aſpergantur
decocto zinzib. & cum melle roſat.
reform. pill. num. xi.

Has pillulas interdum ante cœnam ſumat,
el interdum horis duabus ante prandium: Et
as plurimum ſibi prodeſſe cognoverit, iis
inceps utatur. Evacuata ſic materia, cũ de-
le agens repetitum, idẽ, & meliori modo fa-
at, quam fortiter agens, ſemel atq; refertim
icere poteſt, diverſioni quoq; opera dãda.
ihil autem meo judicio tam ad divertendũ,
materiam, quæ in muſculos delapſa eſt diffi-
ndam facit, quã frictiones matutinę molles,
balneũ in aqua dulci ante cœnã, ita ne dein-
ps ſe frigido aeri exponat, nec pedes (quod
his affectionib. perpetuo eſt cavendum) re-

Debile agẽs iteratum, idem facit, quod fortius ſemel ſumptum.

frigeret. Poteſt etiam, ſiquidem conſuevit, ab-
lui caput lixivio, in quo roſæ rubræ ſint co-
ctæ, atque molliter detergi, vel linteo ſaltem
cum ſtyrace ſuffumigato involvi. Atque hæc
pro ratione catarrhi ſolius. Pro dolore in ſi-
niſtra præcordii parte, cum ad inunctionem
ceſſet, ſufficit oleum irinum, tantum, vel, ut
magis roboretur locus, cum eo maſtichinum
miſcere poterit. Ut autem cibi nimia appe-
tentia & ſudor ille cohibeatur, etſi in eorum
quæ jam recitata ſunt, uſu remedii ſpes mini-
me dubia; tamen matutinis horis hoc quo-
que Electuarium velim adhiberi:

Sudor nocturnus.

Electuarium.

℞. Conſervæ roſ. recent ℥ iiij.
Spec. Roſatæ Novellæ recenter diſpen-
ſatæ ℨ ij. Miſce.

Sumat mane in lecto ad magnitudinem ca-
ſtaneæ, ſi conſuevit ſanguinem detrahere, per
cucurbitas id facere non prætermittat. Miſ-
ſionem autem ſanguinis hoc tempore conſu-
lere nolim, quæ tamen in vere utiliſſima eſſet
futura. Ad renum autem caliditatem & pro-
ventum arenularum, interdum emulſionem
ſeminum, Melonum & papaveris hora decu-
bitus, videlicet tribus horis poſt cœnam, vel
ſub medium noctis, frigide bibat, eamque ſibi
præparari jubeat:

Cucurbitula ſcarificata.

Emulſio ad renum intemperiem.

℞. Aq. fragorum ℥ iiij. ß.
Sem. melonum ℈ ij.
Papav. albi ℈ j.

Fiat emulſio: Si aqua fragorum haberi ne-
quit, aqua ſimplici utatur. Quantum hæc po-
tio, ratione catarrhi, & ad renum affectiones

pro-

profutura ſit, re ipſa experietur. Interdum etiam accipiat ante cœnam, Terebinthinæ Cypriæ probe coctæ, & in catapotia redactæ ℥ ij. Et hora decubitus regionem renum unguento roſat. Meſ. cum aceto roſato, vel limonum ſucco imbuto inungi ſinat. Hæc ſi diligenter adhibita fuerint, non dubium eſt, quin & ſymptomata iſta, & eorum cauſæ ſint ceſſaturæ, & Dominus ad priſtinum ſanitatis ſtatum rediturus ſit, hoc faxit Deus.

Terebinthina Cypria.

Pro Cancellario quodam ſæpe ſudante, corpore cacochymico, virtute debili, cum capitis gravitate, & dorſi læſione,

D. JOANNIS CRATONIS.

CONSILIUM LXXII.

SUdor multus, vel à virtute forti expellente, vel materia immodica provenit. Nam cum à debilitata virtute fluit, & materia nimiū ſequatur, minime bonus index eſt. In hoc corpore virtutem non usque adeo validam eſſe exiſtimo. Vitium autem ut materiæ immoderatione præcipuum judico. Itaque ut recta victus ratio teneatur, & ut corpus excrementitiis humoribus vacet, in primis laborandum. Quod ad victus rationem attinet, hoc ſaltem moneo, ut varietatem ciborum vitet, & cœna temperata utatur. Cætera particularia, cum omnia in procinctu quaſi ſint, perſcribere nequeo. Ea quæ

Sudor à quibus cauſis manet.

corpus ab excrementis vacuent, ſeroſumque humorem in primis detrahant, & cum gravitas atq; ſonitus capiti ſit moleſtus, illud quoque juvent nobis præſcribenda. Uti igitur frequenter his pillulis poterit:

Pillulæ. ♃. Aloes ſucco Endiviæ aliquoties aſperſæ & ſiccatæ ℥ j.
Rhabarb. opt. pulveriſ. & aq. Cinamomi aſperſi ℥ iij.
Agarici trochiſc. ℥ ij.
Spec. Aromat. roſat.
El. de gemmis an. ℈ ß.
Cum ſyrup. roſ. ſolut. (agarico prius imbuto ſyrupo, conſervat. Zinzib.) f. maſſa, de qua pro ℥ j. reform. pillul. num. IX.

Utatur his pillulis IX. cum melle roſato, trib. horis ante cibum, ſingulis menſibus bis vel ter. Reliquis vero diebus, pro roboratione capitis & totius corporis, ſumat ad magnitudinem juglandis de hoc Electuario:

Electuariũ. ♃. Conſer. roſar. ℥ ij.
borrag. ℥ j.
Spec. roſat. Novell. ℥ iij.
Miſce, f. Electuarium.

Mane ut interdum ſudet, non diſſuadeo. Sed noctu ſtatim, vel etiam interdiu à ſudore abſtineat; & ne vel à prandio, vel à cœna bibat, operam det. Ante cœnam quotieſcunque per negotia publica poterit, in labro, aqua è flumine hauſta lavet, nec ea nocte in aerem prodeat, ac parciſſime cœnet. Dum lavat, muniat ventriculum triplici tela arctius adſtricta. Poſt lotionem iſto unguento ventriculum inungat,

Inſeſſus in Labro.

ungat, atque eo etiam interdum mane utatur, & linteolum multipliciter complicatum ſupra imponatur:

Vnguentum ſtomachicum.

♃. Ol. roſat. complet.
Maſtichini an. ℥ j.
Spec. aromat. roſat. ʒ j.
Maſtich. pulveriſat. ʒ ß.
Ol. nucis moſchat. ℈ j.
Ceræ parum.
Miſce, fiat linimentum.

Caput interdum, dum in labro ſudat, abluat, & in lixivio majoranam & roſas rubras decoqui curet. Cæterum ad purgationes annuas in vere atq; autumno uti poterit iis, quæ materiam præparabunt & educent; Primum ad præparandam materiam non velim uſitatis ſyrupis uti, ſed in juſculo macro gallinæ coqui rad. cichor, atq; betonicam, ac bibere hujus decocti hauſtum tribus horis ante prandium, per aliquot dies, pro ut Medico præſenti rectum videbitur. Deinde ter alternis diebus ſumat iſtam potionem, mane horis quinque ante cibum, nec dormiat, vel ſe aeri committat:

Potio purgans.

♃. Rad. cichor. ℥ iij.
Meliſſæ.
Agrimoniæ.
Cuſcutæ.
Flor. violar.
borrag. an. p. j.
Rhabarb. electiſſ. ʒ j.
Agarici albiſ. ʒ j. ß.
Fol. Senæ Alexand. ℥ v.

Fiat

Fiat horum decoctio. ſ. a. in ſuffic. q. aquæ puræ.

℞. Colaturæ ℥ iiij.
Syr. roſ. ſolut.
Mannæ Calabr. an. ℥ ß.
Syr. conſer. zinzib. ʒ j.
Miſce, fiat potio.

Si poſt aſſumptam primam potionem velit in vere mittere ſanguinem, tum alias duas triduo vel quatriduo poſt primam bibat. Ventriculum poſt evacuationem illam inungat; & orbiculos, quos in pharmacopoliis aromaticum Roſatum appellant, aſſumat. Ad læſionem illam in dorſo convenientiſſimum erit, ſi decoquat in oleo Balſamino Cerefolium, & expreſſo ſucco illud inungat, vel cum ipſa herba loco læſo apponat.

Hæc, nunc cum omnia ſint in procinctu, bene cogitata, optima cum voluntate ſcripſi, quæ ut grata acceptaque habeat, opto.

In ictero cum nauſea & vomitu, pro quodam honeſto viro,

D. MATTH. RATZENBERGERI.

CONSILIVM LXXIII.

QUidam ex copioſa ingurgitatione cibi & potus laboravit nauſea, vomitu, abhorrebat à cibis. Præſentiſſima ſigna Icteritiæ in urina, oculis, & excrementis alui aderant. Per vomitum purgatus eſt ventriculus aliquot

aliquot medicamentis, quæ per aluum educere debebant, cum propter ventriculi imbecillitatem retineri non poſſent: Primo, lenitivum datum in decocto pectorali; aliud deinde in cereviſia diſſolutum. Tandem retinuit pillulas ſtomachales, quæ ex ſpeciebus hieræ & maſtichinis an. ℈ ij. factæ ſunt. Poſt: *Pillulæ.*

℞. Rhabarb. ʒ ij.
Squinanthi ℈ s. *Potio purgans.*

Infundantur in ſ. q. aquæ Endiviæ cum tertia parte vini, vel in decocto pectorali facto in aq. Endiv. cum cuſcatæ & praſſii, an. m. ß. & fiat hauſtus, addendo:

Mellis roſati,
Syr. de cich. cum Rhab. an. ʒ s.

Hunc hauſtum ſequenti die poſt pill. ad duas horas retinuit, poſt evomuit, ſolvit tamen bis. Tandem uſus ſeq. decocto:

℞ Rad. fœnic. *Decoctum aperiens.*
Petroſel.
Aſparagi.
Endiv. an. ʒ s.
Polypodij ʒ iij.
Liquiritiæ ʒ vj.
Cuſcutæ.
Scolopend.
Capill. Ven.
Ceterach.
Praſſij an. m. s.
Cichor.
Endiv. an. m. j.
Hordei ʒ s.
Sem. frigid. major.

Minor.

Minor. an. ʒ s.
Fœniculi.
Aniſi an. ʒ ij.
Paſſularum ℥ s.

Decoque in aq. fœniculi & cuſcutæ an. l j. ß. ad conſumpt. tertiæ partis; adde aceti vini ℥ iij.

Syr. de quinque rad.
de Eupatorio.
de cichor. cum Rh: b. an. ℥ ij.

Miſce & condiantur cum cinamomo. In decocto ſuperiori cuilibet hauſtui infundantur ʒ ij. Rhabar. pulv, ℈ s. Squinanthi. Mane exprimantur, & ita fiat in aliis ſeq. hauſtibus. Addidit & ſequentibus diebus, cum non reſerarentur obſtructiones, manerentq; excrementa alba, unum atque alterum cochlear rhaponti ci. Nondum ceſſantibus aſſumere juſſit hauſtum unum mane, & ante cœnam alterum: Calefacto prius corpore in balneo aq. tepidæ, ut fortius poſſet operari. Tandem ſolutis obſtructionibus, cum tingerentur rurſus alvi excrementa, & urinæ meliori colore eſſent, ut color cutis extraheretur, juſſit balneis aq. dulcis uti. Item, pro facie & oculis:

Rhapontic um. Balneum aq. dulcis.

℞. Fumum ex aceto calido, in quo decocta ſit herba Roriſmarini.

Pro confortatione epatis & ventriculi.

℞. Conſer. Roſar.
Cichor.
Acetoſæ an. ℥ j.
Sp. diarrhodon abbatis ʒ j.

Pro facie, & oculorum flavedine. Electuariũ Epar & vẽtriculũ roborans.

Epatis lupi præpar.
Rhabarb. electi an. ℈ ij.
Abſinthij ℈ j.
Spicæ,
Squinanthi an. ℈ s.
Cum aq. Cinamom. q. ſ. fiat mixtura.

De hydrope,

D. HORATII RESERI

CONSILIUM LXXIV.

QUi affectum, quem Græci ὕδρωπα vocant, & morbum, & ſymptoma appellari oſſe negaverit, ille tum ſenſu, tum judicio caebit: Senſu quidem, quod excreſcentem, & in imiam magnitudinem ſe extendentẽ molem orpoream, ſubindeq; actiones corporis lælentem, oculis etiam conſpicuam non cernat: udicio vero, quod copiam flatulentæ mateiæ, vel aquoſæ, vel ſanguinis pituitoſi, quotiie in venis congeri, & inde ad extimas & ubcutaneas corporis regiones delegari conpiciens, non animadvertat hepar eſſe inſignier lapſum, atque ejus alteratricem ne dum læım, verum pene corruptam, & fere penitus rolapſam, ob malam intemperiem frigidam epatis, calorem naturalem propemodo exnguentem, quod certiſſimum exiſtit. E cona quo pacto id fiat, quot & quibus modis, auſisq; progignatur, quibus & ſignis dignoatur, & quib. remediis occurrendum ſit, nec tis compertum; nec cuivis in promptu eſt. Pro-

Proinde de Iſaac Schallere, vir nunquam ſ
laudate, recte tu quidem judicaſti, paucos
hoc tam gravi ac formidabili affectu evade
non ſolum ob ejus ſævitiam, verum etiam
non probe perſpectam morbi eſſentiam
cauſam, à cujus cognitione potiſſimum c
randi methodus auſpicanda eſt. Atq; ea pr
pter à me expoſtulas, quin & munuſculis e
iam allicere conaris, ut de hydrope, hujusq
ſpeciebus, cauſis, ſignis & cura, particulare
tibi ſcriberem tractatum, quod in eo affec
curando me raro ſpe fruſtratum & ipſe vid
ris, & ab aliis fide dignis acceperis, quaſi in
conjicias, me id unum facile præſtare poſſ
quod viris etiam doctiſſimis fuerit labori
ſiſſimum. In quo, ut facile decipi potes, ita m
hi votis reſpondere tuis periculoſiſſimum e
iſtit. Nec mirari debes, ſi huc usque, & tam d
diſtulerim rem aggredi tam arduam, & no
niſi confuſe à plerisq; traditam, in qua expl
canda, & ad methodum ducenda, pro viribu
enitar, ut clarior, & quoad fieri poterit, bre
vior ſit ſermo: Et quæ in medium protuler
ea non mihi, ſed doctiſſimis viris, tum Græ
cis, tum Arabibus, tum etiam Latinis non ſo
lum antiquis, verum etiam adhuc in vita de
gentibus accepta referas velim.

Quæcunq; enim illi ſparſim ea de re trad
dere, ego hinc inde colligens, ac eorũ dict
ordinem referens, canones explicans, quo
fieri poteſt dilucidius, quæ præter methodu
plane ablegans, nonnulla etiam ex noſtris a
dens, quam à me petiiſti tractationem abſo
vam. Illud unum præfatus, ut memineris

difficili, non qui ad unguem ſatisfecerit, d qui voluerit, ſatis cumulate feciſſe. Hinc orſus hydrops, ſi etymon conſideretur, ab cidenti nomen ſumpſit, & quamcunque af-ctionem indicabit, in qua aquoſus humor ſuperaverit ſub cute, ſive in capite, ſive in lmonibus, ſive in utero, ſive in teſtibus, ſi-in abdomine, ſive in extremis & longinquis rporis partibus aquoſa ſuperfluitas abun-ns, tumorem induxerit. Talis affectus ad ippocrate hyderos & hydrops appellatur: imo de mulierum affectibus prope me-um; & ſecundo ejusdem, paulo poſt me-um; & quarto de morbis circa finem. Econ-a vero exquiſita tympanitis penes ejusdem yppocratis & Dioclis ſententiam, minime dropis nomine cenſebitur, cum in illa purus tus, non autem aquoſus humor in cauſa ſit, corpus in nimiam molem attollatur, ut è . de aere & aqua poſt principium colligi teſt, & ex ipſomet rei vocabulo. Deme-ius tamen Herophili ſectator II. lib. paſſionibus ſcribens: aliam dixit hy-opem conſtitui ſine ulla humoris in-ſione, ſed ſola inflatione turgente: a-m ex humore diffuſo, nunc per totum cor-s, nunc inter peritonæum & inteſtina. uæ diſtinctio prælata eſt Hippocraticæ nu-r allatæ, ea nimirum de cauſa, quod quæ ex lo flatu ſit hydrops, rara contingat, & ſi ntingit, brevi tempore ſyncera maneat, mper una cum flatu nonnihil aquei hu-

Etymologia.

Tympanitis an hydropis ſpecies.

moris] ſubſidente ; ſed hæc miſſa faci mus, & ad rem, de qua agendum, d veniamus.

Definitio. Definiri autem poteſt hydrops ſive morbus, ſive ſymptoma ſit, la quadam definitione, utriuſque gener affectui conveniente, ut probe à Gale 1. Aphor. 12. & ab Alexandro Tralli no lib. 8.cap. 5. eſſe longum quenda affectum, provenientem à jecore ade refrigerato, ut non amplius chylum i ſanguinem, ſed in alienam qualitatem aqueam ſane, aut pituitam, aut flatu transmutare poſſit. Quæ utique defin tio hydropi optime quadrat, ſive ut ſym ptoma, ſive ut morbus conſideretur. Mo bus enim & ſymptoma affectus ſunt, a grumque corpus afficiunt, diverſa tame ratione, ſiquidem vel alterando, vel po tius corrumpendo hepatis vim alteratr cem, fit, ut actio hepatis ſanguifica la datur.

Quatenus vero aucta corporis ma gnitudo eo pervenerit, ut per ſe prim incommodet, ac corporeas actione impediat, morbus in magnitudine cen *Diviſio.* ſendus eſt. Dividitur autem in tria po *Hydropis tres ſpecies.* tiſſimum genera, diverſis è fontibu orta, penes diverſam, à qua fiunt, ma teriam, vel enim à tenui & ſeroſo humor

con-

contrahitur, ob hepatis potiſſimum imbecillitatem: vel à flatu in toto corpore, qui ob ventriculi vitium in primis generatur: vel à pituitoſo humore per totum corpus coacervato, præſertim à tertia coctione excitatur. Horum generum primum aſcitis, ſecundum Tympanitis, tertium Hypoſarca, Anaſarca, ſeu Leucophlegmatia appellatur. Non autem una eſt cauſa omnium horum generum, tum extima, tum intima; ſed omnes, à quibus, quæ ſunt in corpore humano coctiones, lædi ac penitus aboleri poſſunt. In omnibus quidem hydropis generibus hepar inſigniter læditur, nec niſi hepate inſigniter læſo hydrops accerſitur. Lædi autem contingit hepar quandoque per ſe primum, quandoque per conſenſum, puta ob ventriculum, meſenterion, uterum, renes, veſicam, fluxum muliebrem, hæmorrhoidarum fluxum, pulmonis refrigerationem, ſeptum transverſum, & multas alias particulas affectas, quæ diligenter inquirendæ ſunt, deinde curatio aggredienda. Dicebat enim Galenus: Si lienis cauſa, vel inteſtinorum univerſorum, vel jejuni duntaxat, venæ meſentericæ frigida intemperie aboraverint, propter vicinitatem & conſenſum omnes, quæ in intima parte conſiſtunt venæ, prompte

Cauſa.

admodum refrigerantur, ac ſubinde ab eis jecur. Si vero pulmo, aut ſeptum transverſum refrigerata fuerint, tum per conſenſum & vicinitatem, quæ in gibba ſunt, venæ laborant, tractuque temporis hepar etiam. Fieri tamen poteſt, ut nuper dicebam, ut hepate refrigerato hydrops fiat, hepate nimirum laborante frigida intemperie, vel obſtructione, vel ſcirrho, hydropiſque ſpecies tum potiſſimum fit ea, quæ Aſcitis appellatur, ut ventriculo in proprio munere deficiente, Tympanitis, vel ob ventum & vaporem ab invalido calore totius ambitus, & præſertim ventriculi non diſcuſſum, conſentiente hepatis imbecillitate, quæ ſane affectio omnium difficillima eſſe conſuevit, eo ſane tempore, cum neque tympanitis, neque anaſarcæ naturæ, ſed mixtum quid ſit. Quod ſane ex præternaturali fervore in acutis febribus, accenſo humore, antea quam digeratur, à naturali calore accidit. Merito igitur Galeni ſententia fuit prælata, videlicet à remiſſiori caliditate jecoris Aſcitim generari, exigua caliditate non potente chylum in ſanguinem commutare; ſed in aquam, quæ excitata majori flamma, naturalem calorem excedentem, in ventum & vaporem tranſit, non tamen aqua expertem; quod non ſine maxima jactura facultatum corpus noſtrum regentium fieri poteſt. Quare mirum nulli eſſe debet, ſi hæc hydropis ſpecies omnium difficillima fuerit. Fiunt autem potiſſimum omnes hydropis ſpecies ob inordinatum regimen in ſex rebus non natura-

Cauſa antecedentes.

naturalibus, ut eſu potuque nimio, præſertim verò ciborum pauci nutrimenti & craſſi, qui facile obſtruunt, & calorem innatum ſuffocant, vel nimio & intempeſtativo aquæ frigidæ potu, vel intermiſſione conſueti exercitii, vel intermiſſa aliqua evacuatione, vel longa ægritudine, vel magna intercedente exinanitione. Quæ quidem communes cauſæ ſunt. Sed Aſcitis præcipue fieri conſuevit, cum ſuccum in ſanguinem mutare non poteſt hepar, nec ullum humorum diſcrimen habet, aut ejus expultrix, aut renum attrahendi facultas, imbecilla fuerit: Ubi namque renes, aut venæ trahere non poſſunt ſerum, in ventrem mittunt, & toti id corpori impartientes ſubcutaneos hydropis ſtatus inducunt. Galeno teſte 3. de ſympt. cauſis cap. 2. Sæpe vero accidit, ut copia humoris vel aquoſi excrementi, non ad debitas regiones delegati; intra cutem congeratur miro artificio. Refert enim Hippocrates inter phrenas & ventrem, pituitam quandoque inſediſſe, quæ per aluum non dejecta, per venas ureteres ingreſſa, miro quodam modo per veſicam educta eſt, non diſſimili fortaſſe via, quam in pleuriticis, referente Galeno, expurgatum eſt pus. Inquit enim, venam magnam per poros ſubiiſſe, & per urinæ meatum exitum habuiſſe. Non admodum diſſimilem caſum narrat Alexander Benedictus, inſignis olim apud Veronenſes Medicus, cap. de Hydrope. Siquidem obſtructiones, vel horum obſtruentium copia, aut craſſities, miracula indies pariunt: Unde di-

Hydropici per urinam expurgati.

In obſtructionib ſæpe fiunt miracula.

cebat Galenus. Renum ampliſſimos meatus vel jecoris, ſi contingat, quandoque obſtrui aut eorum membrorum expultrix vis invalida fuerit, & ad naturales exitus non expulerit, aquoſitas ipſa interdum ad ſeminis venas expellitur, quæ olim in utriſque Ilii conſtitutæ in fœtu ampliſſimæ, ad jecur deducebant, umbilicales appellatæ. Tum enim natura ſagax venas illas emollit, aperit, & humore replet, qui eum per umbilicum exire non poſſit, per exiles venarum poros reſudat, atque eo modo ventrem replet, licet ſæpius eveniat, ut nimio aquæ pondere jecinoris membrana ambiens rumpatur, & aſcitem purulentam, aut vomicam efficiat. Sed latius fortaſſe, quam par fuit, exſpaciati ſumus, ſatiuſque fuerit brevi & expedita methodo, quicquid ad hydropis ſpecies ſpectat perſtringere, earumque differentias, originem, cauſaſque breviter, complectendo & ab uniuſcujuſque hydropis ſpeciei definitione exordiendo. Quarum quidem Aſcites merito definiri poteſt; eſſe vitium, quod ad malam intemperiẽ frigidam hepatis ſequitur cujus vis ſanguifica, ne dum læditur, verum etiã pene corrumpitur, ſalſuſq; humor, per poros rejectus, ſub peritonæo transfunditur, & tum abdomen in tumorem elevat, inferioreſque partes maxime lædit, aucta plus æquo earum magnitudine: Superiores vero exhauſtas, ac pene omni humore ac nutrimento deſtitutas, ad ſummam maciem deducit. Cauſa autem hujuſce mali fruſtrata ſanguificatio eſt hepatis

Aqua per venas umbilicales expurgata.

Unde aqua in capacitatem reſudet.

Aſcitis quid.

Cauſa.

hepate refrigerato, quæ frequentiſſime accidere ſolet, ob intempeſtivam aquæ frigidæ potionem (teſte Galeno 3. de loc. affect. capite 1.) vel refrigerato ore ventriculi, ob debilitatum calidum innatum, per hæmorrhoides, muliebre profluvium, vel aliunde vacuationem nimiam, aut per ſuffocationem caloris hepatis; Galeno teſte, Aphor. 6. c. 12. vel ob ſuppreſſionem hæmorrhoidum, menſium, à copia craſſi aut frigidi ſanguinis inductam; aut propter ſcirrhum, & diutinam obſtructionem. Quæ omnia per ſe primo hepar afficiunt, non minus, imo multo magis, quam quæ per conſenſum lædunt, ut ventriculi larga & intempeſtiva repletio, intemperies frigida lienis, inteſtinorum, jejuni potiſſimum & meſaraicarum venarum, imam hepatis partem lædens: Pulmonis vero, Diaphragmatis, debilitas & vis attractrix imbecilla refrigeratis inſtrumentis, quibus proprio munere perfungi conſueverunt; ob noxam gibbo hepatis illatam hydropem. Aſciten accerſunt. Cujus quidem ſigna particularia ſunt, gravitas in ventre percepta, ſonitus aquæ in ventre alliſæ, moto vel inclinato in latus corpore, alias non ſonat venter, ſed digitis cedit, utris aqua pleni inſtar, ſupernæ partes atrophia tabeſcunt, infernæ, ut venter, pedes, crura, pudenda, ſcrotum alieno humore implentur, quo tenſæ pellucent, urina parcior, quam in reliquis hydropis ſpecieb9. Pulſus parvus, *Signa.*

frequens, ſubdurus, cum quadam tenſione, ſummus ventris vertex ſupino collabitur, latera inflantur, non ſecus ac veſica aqua plena. At quæ tympanitis appellatur vitium, ne dum alteratricis hepatis, verum in primis refrigerati ventriculi, non tamen adeo, ut in Aſcite, exiſtit. Neque enim calor in humiditatem agens, ac in halitum & flatum digerens, perinde debilis cenſendus eſt, ac qui excitare poteſt, ne dum flatum ac ventum: Quo vitio flatus ac venti, ab invalido ventriculi, aut inteſtinorum calore generantur, quemadmodum in acutis febribus in vehementiſſimis inteſtinorum doloribus, fruſtra à calidis fomentis diſcuſſis, ſæpius accidere ſolet, præſertim in illis, qui lienem inflatum habent, membrum ſane rarum, undoſum, & humoris incocti receptaculum. Continentur vero in ventre ventus non ſecus, ac in Aſcite humor, raroque eſt ſine aqua, ſub peritonæo enim vapor partim ſub fumi forma remanet, partim in aquam tollitur, unde & Galeni ſententia, quod à me dictum fuit, confirmari poteſt, à remiſſiore caliditate jecoris Aſcitem generari, à majori autem tympanitem. Cujus ſigna particularia ſunt venter tumidus, vel ſupino corpore, qui neque ſe in latera exonerat, & ſine pondere eſt, ut veſica vento plena ad pulſum tympani ſonus exauditur: Corpus totum atrophia laborat ſine pedum totiusve tumore. Ructibus delectatur, & juvatur, pulſus longior, non languidus, velocior, frequens, ſubdurus, cum quadam tenſione. Hypoſarca au-

Tympanitis à leviori frigida intemperie producitur, quam Aſcitis.

Signa.

Hypoſarca

autem, quæ & anaſarca & leucophlegmatia, *vitio tertiæ coctionis.* & ſarcitis appellari conſuevit, diverſis quidem nominibus, quæ non parum Neotericis impoſuere, qui diverſas hydropis ſpecies ſignificari imaginati ſunt, unica hydropis ſpecies eſt, in qua univerſæ corporis partes à ſummo vertice ad plantam pedis in laxum indolentemque tumorem, ac penitus œdematicum elevantur, ob læſam non ſolum hepatis ſanguificam facultatem, verum etiam & eam, quæ aſſimilat, & unit. Ex quo collogi poteſt, ut & ſupra à me factum eſt, hanc potiſſimum merito tertiæ coctionis læſæ, ac depravatæ provenire. Læditur autem, ac depravatur *Cauſa.* ob malum corporis habitum, carne in aquam elevata, & vitio hepatis phlegmatico ſanguine exuberante? quo fit, ut & Æginetaretulit, uti corpus mortuo perſimile reddatur. Fit autem hoc præſertim in longis febribus, longis ventriculi dyſcraſiis, hæmorrhoidum menſiumque profluvio, dyſpnœa, & vigiliis immodicis, quibus coctiones impediuntur, labefactantuſque, & ut craſſum corruptumque phlegma gignatur, occaſio datur, ſubindeque aquoſus ſanguis redditur, quæ naturalis calor non vincens, non aſſimilat, unde membris male cohæret, crudus & incoctus. Nunquam tamen, niſi ſecunda jecoris coctio intercedat, & non niſi virtute ſanguifica pariente, fieri poteſt hypoſarca, quæ ex longis quoque ſolis æſtibus, oppilationibus præſertim renum contingere ſolet, ſiquidem cum in jecore chylus non coquitur, & membra ſibi non uniunt

ac aſſimilant, crudus ſanguis derelictus ab aſſimilatrice facultate iners inter poros conſidet, inflans torpentia membra. Eſt autem & ſæpenumero alia cauſa, quæ ſubito fit, à calido vehementi alicujus membri humores eliquante, à quo turgidum, quod recipit, membrum redditur, repletis poris; ſed hæc non vera hypoſarca; ſed potius particularis membri œdema nuncupatur. Signa autem particularia hypoſarcæ erunt, totius corporis inflatio, præſertim faciei cum nullo aut parvo ventris tumore: Partes tumidæ ſi premantur digitis, foveam relinquunt. Pulſus undoſus, mollis & latior, nonunquam vero & alui fluor ſanguinolentus adeſt. Communia autem omnibus ſpeciebus ſigna erunt, corporis totius color; præſertim circa oculos ex vivo in albidum, plumbeum, ſi frigida ſubeſt materia; flavum vel ſubrubeum, ſi calida anteceſſit cauſa: Inflatio oculorum, pedum, interdum manuum in hypoſarca, & nonunquam in Aſcite, cum in tympanitide ſolus venter tumeat: ſitis inexpleta, quia corpus alimento idoneo non humectatur, vel bilis aut putredinis aliquid accedit, dejecta appetentia, præcipue ſi calor in cauſa fuerit, ſin frigida cauſa extiterit, ut potus intempeſtivus, & nimius aquæ frigidæ, utrúque appetitur, urina pauca eſt, ſæpe rubens ob mixtã bilem, vires languidæ, nec non ſem-

Hypoſarca falſa ſpecies.

Signa.

Signa Communia.

per

er dyſenteriæ hepaticæ, & puſtulæ ſanguine edundantes. Corpore ſupino totus venter extenditur, quod ſane differt à tumore in mola ut conceptu: his.n.ſolum ſub umbilico eſt. Cum autem inter præcipuas hydropis cauſas ſcirrhum hepatis retulerimus, quæ ſane affectio multum ad prognoſticam partem facit, non abs re fuerit, poſt cauſas & ſigna pathognomonica, hic ſubſcribere ſigna, quibus induratum hepar cognoſcimus, inde prognoſticæ partis exordium ſumentes, ut poſſimus & ſciamus dignoſcere, cujus hydropis curam audacter, & cujus minime aggredi poſſimus, ne nobis, ſi temere, & ſine delectu quælibet ſuſcepta fuerit, mali Medici nomen arrogemus: Hujus patres ſunt, ut optime notavit Trall. lib. 9. c. 5. in primis noſcere ægritudinem, quam curamus, ut poſſimus juxta præceptum Hip. in lib. prog. etiam in hac parte excellere, non ſolum curantes præſentes morbos: verumetiam prævidentes quid futurum ſit, & præſentem caſum, ubi de ſalute deſperaverimus, actori indicare, & nos à crimine vindicare,

Signa indurati jecoris.

Dignoſcitur autem ſcirrhus epatis ex tactu, figura, & ſitu. Tactu quidem, quia non ſtatim digitis cedit; tamen ſtatim percipitur, cum intima, ſub muſculis abdominis patre ſedem

Signa ſcirrhi epatis.
1. à tactu.

habeat

habeat hepar, ſed preſſis, & diligenter admotis digitis manifeſta percipitur durities & renitentia. Ex figura autem, quia corpore ſupino decumbente, eſt tumor circumſcriptus. Quo ad ſitum, & hic quidem tumor ſub coſtis in dextro hypochondrio eminet, qui ſane momento temporis indureſcit, & niſi opportune occurſum fuerit, cito deliteſcit. ſupravenientibus aquis & hydrope ipſa, ut optime notatum eſt à Galeno in lib. de locis affect. Quæ ſane hydrops curatu nedum difficilis, verum etiam impoſſibilis cenſetur, poteritque doctis Medicis ad malum prognoſticum; non autem ad ſalutem facere, non ſecus, ac ſi poſt acutam ægritudinem hydrops acciderit, vel ſi poſt hydropem febris acuta invaſerit, quemadmodum ſi tuſſis ſupravenerit hydropis ratione. Dicit.n. Hippo. 6. Aphor. Hydropicis tuſſis ſuperveniens malum. Signum enim eſt teſte Galeno, hydropicorum aquoſitatẽ adeo excreviſſe, ut canales pulmonum affligat, & pene repleat, communicato nocumento ſpiritualibus partib. per poros Diaphragmatis, juxta thoracis cavitatem, quam humiditatem pulmo imbibens, frequenti eo agitur motu, unde Gal. aquoſitatem illam ſuffocationis cauſam, & qui tuſſi ob illam laborant, vicini ſunt ſuffocationi: vel poteſt dici, tuſſim hydropico ob id ſignum eſſe lethale, non ſolum, quia pulmones tali imbibuntur humiditate, verum etiam quia comprimendo Diaphragma extranea illa humiditas tuſſim excitare, & conſtrictionem anhelitus, cui ſæpe & alui fluor annectitur;

2 à figura

3 à ſitu.

Pronoſticum lethale, ſi à ſcirrho.

Si cum febri acuta.

Si tuſſis adeſt.

itur; & tunc vicinam mortem adeſſe prognoſticandum eſt, juxta illud Auicennæ: Quando materia hydropem faciens adeo excrevit, ut dyſpnœam & ventris ſolutionem faciat, tunc mortem fores pulſare ſignum eſt, quod per verba hæc intellexit, dum dixit, illud ſignificare propinquitatem mortis in trib. diebus, id eſt, cito: Non enim terminus præfixus eſt chronicis ægritudinibus. Debet tamen Medicus non temere prædicere, ſed diligenter inquirere, num, quæ adeſt, anhelitus difficultas, & ventris ſolutio, una cum tuſſi, merito hydropis fiat: Nam ſi propter aliam cauſam præceſſerit, ut ob inordinatum victum & exceſſum in ſex rebus non naturalibus, non adeo periculoſum fuerit. Item, num fœtor anhelitus adfuerit, ſignum enim eſt, materiam, pulmonibus non ſolum communicatam, verum etiam in iiſdem corrumpi. Fluxus vero qui adeſt hydropicis, ob humiditatem, quæ per poros tunicarum ventriculi per meſaraicas venas ab hepate tranſmittitur, oritur, unde ſæpe videmus tales à nimio fluxu debilitatos, mortuos concidere, vel versa ad ſuperiora fluxione, vomitu vehementi excitato miſere ſuffocari. Fluxus quidem, qui maxime timendus eſt, in natura operante regulariter non fit; ſed ſymptomaticus, continuus, & longus, non detumeſcente inflatione, nec cauſa ægritudinis evacuata, ac cum maxima virtutis debilitate, præſertim ſi in eo fluxu veluti caro hepatis emanet: Licet & Linteria hydropico ſuperveniens ob Atrophiam

Dyſpnœa. *Fluor alui* *Cautela.* *Colloquatio.*

Vlcera cutis phiam mortem prætendat. Conſuevit autem morituris venter intumeſcere, & cutis valde extendi, poſt in cute ulcera excitari, ut optime notavit Rhaſis 3. comm. cap. 6. cui & Auicenna conſentit: Bicolor urina, quæ ſane in ſuprema parte unius, & in infima alterius fuerit caloris, præſentem mortem minari quotidiana experientia docet. Cumque raro accidat, ut manus in hydrope intumeſcant, ſi tamen intumuerint, mortis diſcrimina inde colligi poſſunt, ob debilitatem cordis, non potentis ſua innata caliditate ac robore, quas conſuevit partes tueri, præſertim in Aſcite & tympanidite. Quibus autem hepar aqua plenum in omentum irruperit, iis venter aqua repletur; & moriuntur; teſte Hippocrate 6. Aphor. 57. Econtra vero, ſi quis aqua intercute laboraverit, & aqua in venas per ventrem confluxerit, morbi fiet ſolutio, 6. Aphor. 14. Sudor etiam hydropicis ſuperveniens, ſi ſubinde æger allevari ſe ſenſerit, bonus. Hoc autem in prognoſticando in primis à Medico animadvertendum, quod & in omnib. morbis diligenter conſiderandum eſt, ut naturam ægri propriam maxime conſideret. Quanto enim à naturali temperamento ægritudo longius receſſerit, tanto magis periculoſa judicanda eſt. Major enim lapſus eſt in cholerico hydrope laborante, quam corpore pituitoſo. Sed hæc de prognoſtica parte ſatis.

Bicolor urina.

Tumor manuum, præſertim in Aſcite & tympanitide.

Salutaria.

Evacuationes atque ſudor cum levatione.

Cura

Cura hydropis.

Hæc triplici inſtrumento perficitur: 1. Diæta. 2. Pharmacia 3. Chirurgia. (licet non ſemper omnibus hiſce inſtrumentis utamur.) *Curatio.*
Diæta quidem conſiſtit in idonea ſex rerum non naturalium adminiſtratione, quæ ſane vergere debent ad ſiccum, ſitque diæta tenuis potius, quam craſſa, cibuſque ingeratur concoctu facilis, bene coctus atque aridus, paniſque ſit confectus cum ſale, amomo, fœniculo, aut aniſo; & in tympanitide etiam cuminum addere poſſumus. Sit bene fermentatus, & diligenter coctus. Veſcatur avicularum carnibus, in dumetis degentium, hydropicus. Nam alimenta ſicciora conveniunt veluti perdices, turtures, turdi, merulæ, & ſimiles. Ex terreſtrib. quidem capreæ, lepus, cuniculus, pulli gallinacei aſſi. Ex aquaticis cancri fluviatiles, piſces friabiles, marini, ova aſſata: olerum rarus ſit uſus, & ſi ea exhibeantur, acriora ſint, extenuandi calefaciendique vi prædita, veluti apium, petroſelinum, daucus, eruca, pulegium, braſſica, allia cocta, cæpæ, porrorum capita, quæ tamen in ventoſa hydrope non ſatis tuto exhiberi poſſunt. Laudo etiam uſum ſalis hac arte parati: *Diæta.*

℞ Origani orientalis.
Floris roriſmarini.
Hyſſopi ſicci.
Fœnic. an. ℥ß.

Salis foſſilis ſi haberi queat: ſi minus, artificialis, & ex aqua marina confecti ℥ij Miſce & f pulvis ſubtilis. Apotu omnino quantum ejus fieri poteſt, abſtinendum eſſet: novique,

Abſtinentia à potu per quadraginta dies curatus. novique ego non poſtremi nominis Medicum Hiſpanum, publice Bononiæ profitentem, qui eſu alimentorum aſſorum, & abſtinentia cujuslibet potus per quadraginta dies continuos durante curatus eſt, abſque ullo prorſus medicamento. Quod ſi vero penitus à potu abſtinere nequeunt, bibendum vinum, quantum ad frangendam ſit im ſufficit, atque id tamen parce. Porro bibendum vinum tenue eſt, quod urinam provocet. Dulcia, ac mulſum, perinde ac peſtis vitanda ſunt. *Acetum.* Acetum hydropicis ſitim extinguit mirifice, & compeſcit. Expertus ego ſum acetum, aqua chalybeata dilutum, ſola oris ablutione ſitim fregiſſe. Cavendum tamen eſt, ne quid aquæ in viſcera deſcendat. *Aquam hydropicis intuitu nocere.* Imo quorundam opinio eſt, aquam hydropicis vel ipſo intuitu nocere. Sit autem prandium mediocre, cæna parca. Secunda menſa, fructuſque omnes evitentur. Deguſtari tamen poſſunt juglandes, amygdalæ, punica, pyra cocta, & carica, interdum, non quotidie, & in minima quantitate. *Quies.* Lectus ſit non admodum mollis, præſertim anaſarca laborantibus, qui ſecum ſemper ſatis ſuperque lecti circumferunt, nimirum mollem illam & œdematicam in toto corpore humorum colluviem. Si autem fieri poſſet, ut ex ſiccatis herbis conficerentur lectuli, ut ex pulegio, foliis calaminthæ, urticæ, origani, hyſſopi, & ſimilibus, mirum eſſet, quantopere prodeſſent per ſomnum, ut declarant Medicorum libri, qui multos in acervis frumenti obuolutos, vel are-

na ab-

a abſconditos, vel furfure calido obtectos, ſomno firmos ſurrexiſſe narrant: tanta vis ſt in exſiccantibus medicamentis. Imo ſi olumus eſſentiam affectus conſiderare, prin-eps omnium, quæ occurrunt, intentionum ſt ipſamet exſiccatio. Proinde mirum eſſe on debet, ſi authores laudant exercitatio-es, etiam ſi media in æſtate, & ſereno ac tran-uillo cœlo, etiam in Sole capite tecto fiant, onſuluntque in hyeme exercitationes, non iſi in domibus igne calefactis fieri. Quod pedibus per vires exercitare non licet, equi-ndum erit, erunt geſtandi, ſurſum atq; deor-m linteis aſperioribus abſtergendi frican-que non ſemel in die, verum iterum atque erum. Frictio ſiquidem meatus conni-entes aperit, humores deſiccat, extenuat, que diſiicit, celeriter ſudores elici plurimos, carnem cogit. Perfricandi vero ſunt ma-bus ſale ac oleo calefaciente illitis: deinde qua ſulphurea, aut ſalſa lavandi, vel lixivio le ac aceto, ea parato arte, nt vix acetum ſal in eſſe percipiantur. Et hæc quidem, uo ad univerſam victus rationem, cui & il-d addendum, vigilandum potius, quam dor-iendum eſſe. Venus licet exſiccet; tamen ia calidum innatum debilitat, fugienda. œrores propulſandi, quia internum calo-m ſuffocant. Lætandum eſt, nec admo-m formidanda lætitia, quod & exſiccet, & ternum calorem augeat, recreatis, qui in rpore ſunt ſpiritibus. Univerſalis autem juslibet hydropis cura perficitur humoris

Præcipuum indicatum in hydropiſi exſiccatio.

Aſcites.

redundantis evacuatione, ut in aſcite a
tis per ſolventia, quæ tamen hepati
verſentur. In tympanite per dige
quemadmodum in hypoſarca per ea,
teriam pituitoſam educunt, quæ &
quemadmodum & ea, quæ aperiunt
nam provocant, conducunt. Eva
quæ per ſanguinis miſſionem fit,
quam aut raro fit, idque in principio.
Canones Doctorum venæ in hydrop
nem præcipientium, ſano modo inte
Canones autem qui circumferun
ſunt.

Tympanitis hypoſarca.

Num in hydrope vena ſecanda.

In hydrope proveniente ob menſi
preſſionem mitti ſanguis poteſt.

In hydrope ex ſuppreſſis hæmorr
mitti ſanguinem decet.

Hi Canones multis impoſuere
indoctis, ſenſum genuinum illorum
telligentibus, ſiquidem ſi ſimpliciter
ligantur, ſemper mittendum eſſe ſan
quoties hydrops ſupervenit, ex
quacunque de cauſa menſibus, vel
rhoidibus, falſi in quotidiana experi
prehendentur, & qui ſic interpretati
illum ſenſum ſecuti, ſæpe miſeris æg
tem intulere. Non enim ſufficit, me
preſſos, aut hæmorrhoidas eſſe hydr
ſam, ſed oportet diligenter cauſam
ſionis conſiderare, quæ ſane conſ
obſtructio, vel à multitudine ſangu

Vena ſectio in hydrope à ſuppreſſis menſib ſanguinis copia juvat.

& tum his utique convenit ſanguinis miſſio, vel à copia craſſorum, viſcidorum, ac frigidorum humorum ſit, & tum mirum in modum nocet, tantum abeſt, ut prodeſſe queat: vel ex defectu calidi innati provenit ſuppreſſio menſium & hæmorrhoidum, & ideo quia calidum innatum minimum ſanguinis generans, parum etiam ad debitas regiones tranſmittit, & in hoc caſu ſecare venam nihil aliud eſt, quam jugulare. Debent ſe igitur Medici non oſcitanter gerere, ſed inquiſita ſuppreſſionis cauſa, ut nuper dictum eſt, procedere. Temperandum præterea hepar eſt, & ad ſymmetriã deducendum contrariis, cum peccat dyſcraſia. Quomodo autem id fieri debeat, in qualibet hydropis ſpecie nunc dicendum: Cum autem de vena in hydrope ſecanda ſermo habitus ſit, non abs re fuerit, dum adhuc recens memoria eſt, de ea hydropis ſpecie primum agere, in qua quandoque ſecare contingit venam, & noſtram Canonum interpretationem. Tralliani authoritate corroborabimus, ab ipſius verbis exorſi, quæ cap. 2. lib. 9. ita habent: Cui autem Anaſarca nomen eſt, ea venæ interdum ſectionem expoſcit. Atque ex frigidi ſanguinis copia naſcitur, ac frigiditatis quidem ratione illa non indiget, ſed quoniam copiæ detractio naturam levat, ut hæc facilius iſtum affectum

Si à viſcidis & craſſis humoribus, id eſt debili calore necet.

Alteratio epatis.

Quando vena ſectio in anaſarca convenat.

ſuperet, non alienum, ſed rationi co
neum eſt, hic quoque venæ ſectione
demus enim quod etiam ignis externu
à lignis viridib. propemodum extin
refocillatur rurſus, ſi quæ ipſum ſuffo
auferantur. Hydropem igitur Ana
& vena ſecta interdum, & aliquando
tione purgante curare oportet. E
autem poſt ſanguinis miſſionem o
quæ ſane ſanguinis miſſio ante omnen
curationem tentanda eſt, modo vires
ſerint, ſi etenim imbecilles extiterint,
copia ſanguinis affuerit, tamen niſi r
Hiera. viribus ſanguinem mittere non libet.
ſtat autem in eo loco vitioſorum hu
copiam picraminuere: hoc enim medi
tum ſimul aperire & corroborare viſc
Evacuantia valentiora. eſt, quà re ſummopere hic indigemus.
hæc ad paulo valentiora, & magis pu
deveniendum medicamenta eſt, non
tim tamen & unica vice, ne vires la
Nam etiamſi quod evocatur, recrer
ſit, tamen univerſa ac ſubita evacuati
mopere lædit. Proinde ſatius fueri
tim, tuto, & in tempore evacuare, q
Sambucus. ſtinando, ac omnia perturbando; qu
cum morbo una & ægrum tollit
moleſtia autem purgat ſambuci radicis
ad pondus ℥j. exhibitus, cum ſyru
quo aperiente, vel ipſum inet decoctu
dicis ſambuci, vel ebuli, in vino pa
Ebulus. vel ſuccus palmæ Chriſti, qui & in A
Palma Chri- trepide exhiberi poteſt. Evacuat e

um in modum à circumferentia ad centrum *ſti in aſcite*
er aluum, excernit materiam talem hydro- *præcipua.*
em facientem, aperiunturque inde mea-
us ſæpenumero non ſolum inferiores, ſed
tiam ſuperiores. Et poſt ſolutam aluum
udores ſubſequuntur, qui potiſſimum in
ac hydropis ſpecie curanda expetendi ſunt.
Quemadmodum enim hæc hydropis ſpe-
ies in primis oritur ob læſam, quæ fit in mem-
ris exterioribus potiſſimum, coctionem,
ujus excrementum ſudor eſt: Ita rationi *Sudorifera*
onſentaneum eſt, vitium hoc tolli poſſe, *in aſcite*
niverſa humorum ſaburra eo alias confluen- *proſunt.*
e, per diverſas regiones evacuata, potiſſimum
er ſudores, id quod à me experientia com-
robatum eſt bis, in duabus mulieribus ad-
uc viventibus, quarum altera primo, al-
era tertio Doctoratus mei anno ſanata fuit,
um tamen à præſtantiſſimis medicis dereli-
tæ tanquam deploratæ fuiſſent: allocutuſ-
que es, mi Iſaac, alteram tu, cum mecum
Bononiæ eſſes: Virum alterius his proximis
diebus diligenter interrogavit Petrus Vin-
nannus, eamque adhuc fœliciter vivere non
olum intellexit, verum etiam à quibuſdam
Medicis fruſtra curatam, & pro deplorata
derelictam, quos honeſtatis gratia non nomi-
no, ex illius marito plane confitente audivit:
mo & quo uſus ſim remedio, quamque fa-
cili & compendioſa via proceſſerim, audivit
& miratus eſt: exhibueram autem hieram
picram pondere ℥ß. una cum ℈ ij rhabarbari.
Exhibueram inſuper Rhab. infuſum in ſucco
ireos hoc pacto paratum.

 ℞. Succi

℞. Succi Ireos recentis, & per reſidentiam depurati ℥ vj.

Rhabarbari mundi & electi ʒj.

Contundatur parum Rhabarbarum: deinde per noctem in prædicto ſucco infundatur, & facta forti expreſſione addatur, ſucci cyclamini ſimiliter depurati, ʒj ß.

Syrup. capillor. ven. ℥j.

Aquæ cuſcut. ℥ij.

Miſc. & fiat potus, qui ſane, cum valde abſtergens ſit non ſolũ internos, ſed & externos meatus aperit, & primum quidem per ſeceſſum copioſiſſime evacuat: deinde etiam ſudores elicere conſuevit: quod tamen in hac muliere non præſtitit (Talis enim ac tanta aderat obſtructio) ſed levem quendam tantum ardorem in ſuperficie induxit, certum futurum ſalutis ſignum conſentientibus iñ hoc ſignis, robur virium atteſtantibus. Neque enim ex evacuatione illa pulſus debilitati ſunt. Imo qui huc uſque ſepulti ex œdematico tumore extitere, magis ſeſe exeruere. Hoc animadverſo, ad leve, paratu facile, & in talibus caſibus mihi domeſticum remedium deveni, quo uno curata eſt illa mulier, & cujus unius ejus vir tanquam miraculoſi meminerit. Remedium autem tale fuit.

Sudoriferus ſyrupus S. Ambroſij.

℞. Milii excorticati ℥ ij.

Aquæ fontis claræ ℔ ij Miſce.

Et in mundo vaſe bulliant, donec tantum tres, & ad ſummum v. unciæ illius aquæ ſupererint, quæ percolata cum æquali vini albi meracioris portione miſceatur, deturque calidum

lidum hydropico. Copioſiſſime enim ſu-
abit, ſi texeris diligenter, ut illa mulier ſu-
avit, cujus ſudore permaduit totus lectus.
Uſa autem eſt per octo dies tali potione,
convaluit, valetque peperitque ex eo tem-
ore quatuor vel quinque filios. Ne autem
uenquam ſuo honore defraudem, conſimi-
em potionem habes in aromaticorum libro,
ui ſub nomine Luminaris majoris circumfer-
ur. Taliſque potus ab illis ſyrupus Sancti
mbroſii vocatur. Sed hæc aliaque omnia re-
edia ſunt in tempore exhibenda, ſervanda-
ue eſt occaſio, nec confidendum eſt illis, niſi
pportuna ſeſe obtulerit occaſio, quam no-
iſſe cuivis integrum non eſt. Uſus ſum eo-
em ſyrupo in pueris, qui ſæpe ac ſæpius ex *Puerorum cura.*
gluvie in hujuſmodi affectum incidunt. To-
enim œdematici, ac pallidi evadunt. Cura-
cujusdam Hannibalis Taureli filium ætatis
ium annorum, exhibendo quarto quoque
ie ℨs. pill. de hiera cum Rhab. & tribus aliis
ebus ſyrupum ſupra dictum. Bononiæ vero
uravi filium Obiſani Viſani, compatris mei,
hibendo Rhab. infuſum in modico albi vi-
odoriferi, & poſtea per tres dies ſyrupum
pra dictum, cujus laudes parentes in ore
abent. Cum autem hæc affectio, licet ab in- *Externa.*
rnis membris male affectis proveniat: tamen
ta in extima parte ſeſe proferat, ea omnia,
uæ extrinſecus adhibita exiccare poſſunt,
rodeſſe conſueverunt, quemadmodum bal-
eum ex lixivio, aceto, ſale, ſulphure, urtica, *Balneum.*
urifoliis, calamintha, ſalvia, origano, &

demum ex calefacientibus & exſiccauti
herbis paratum: vel balneum thermarum ſu
phure & nitro præditarum: quemadmodu
etiam, de quibus ſupra meminimus, acer
frumentorum, cineris, arenæ, & ſimilium
Frictio. quæ doctus Medicus ex arte novit conficere.
Poſt balneum frictiones cum ſale & oleo to
nuium partium ſurſum deorſum factæ ad in
tenſam cutis rubedinem prodeſſe conſueve
Fomentum præſertim in anaſarca. re. Nec oberunt ſpongiæ in decocto facto
ex lixivio, ſale & aceto, cum herbis exiccan
tibus, primum quidem maceratæ, deinde e
Corroborantia. preſſæ; & tumentibus partibus alligata.
Aperiunt enim meatus, in halitus digerunt,
& exiccando partes affectas conſumunt, & ro
borant, quod ſane in anaſarca expetitur. Fru
ſtra tamen id moliemur, niſi interim dum hæ
fiunt, membrorum principalium, nec ſolu
horum: verum in primis ventriculi & jecor
ratio habeantur, & aliquando exhibeantur
quæ & primam & ſecundam coctionem adju
vant, ventriculumque ac hepar corroboran
Siquidem ut in capite de cauſis dictum eſt
plerumque hydropis ſpecies vitio male affe
Coctionis læſio. coctionis oriuntur, quandoquidem ſi co
ctio ipſa, ut refert Galenus libro ſexto
ſymptomat. cauſis, alteratio eſt ſecundu
qualitatem, quam ventriculus facit, dum ſi
cibos ſimillimos reddit, nemo negaverit, alte
rationis errorem ſymptoma fore coctioni
Abolitio. Quod ſi nulla penitus fuerit alteratio, vocab
tur hoc ſymptoma cruditas, haud aliter, qua
immobilitas, vel ſenſus privatio in animali

poten

otentiæ actionibus, ſignificans præcipue artis animæ actionum & abolitionem & privationem. Si vero fiat alteratio quidem, ed non ut oportet, vocabitur, & hæc cruditas: ed cruditas quidem non privationem, ſed vitium tantum ſignificans. Atque vitium bifa- *Diminutio.* riam accidere ſolet: aut enim tarde alterantur ibi, ut vix propriam mutationem ſuſcipiant: ut corrumpuntur omnino, ut nullam coctionem admittere poſſint. Illud βραδυπεψία, d eſt, tarda coctio nominatur, hoc nullo *Depravatio.* roprio nomine appellatum eſt à Gal. Ego ero cibi deperditionem jacturamque appellaverim. Omnino etenim vel inconcoctus, el corruptus cibus remanet. Duo autem unt prima genera erroris accidentis in concoctione; unum cum potentia ipſa affecta eſt: lterum ab externo errore quopiam natum ſt. Atque utrumque rurſus à Galeno dividitur: Potentia quidem bifariam læditur, *Cauſæ vitiatæ coctionis* ut per ſuam ipſius eſſentiam, aut per aliquem nſtrumentorum morbum. Error vero extrinſecus adveniens triplex colligitur, à ventriculi excrementis unus: alter ab alimentis: Tertius à dormiendi tempore. Et impropria quidem eſſentiæ noxæ nihil aliud ſunt, quam intemperies quædam agentium qualitaum. Ab inſtrumentis vero oriuntur Eryſipelata, œdemata, phlegmone, ſcirrhi, abceſſus, & alii id genus morbi, quorum alii implices, alii compoſiti, in ventriculo inſunt, horum ratione male ventriculus concoquit: propria, qua præditus eſt, potentia ad co-

quendum inſita, noxam ſuſtinente: Per alios vero morbos, qui inſtrumentales, impedita duntaxat. Quod ſi cum intemperie inſtrumentorum morbi componantur utroque modo noxam patietur, atque ob omnes jam expoſitas cauſas ventriculus male concoquere ſolet, nullo etiam in cæteris errore incidente. Non concoquit etiam animal, etiamſi ventriculus minime per ſe afficiatur, aut propter ciborum, aut potus immodicam quantitatem, aut pravam qualitatem; aut quia intempeſtive & non recto ordine ingeruntur, & ſomnum breviorem. Ubi autem cibum vitioſa qualitas infeſtat, ac excrementa in ventriculo abundant, malam coctionem corruptio comitatur. Quanquam & ordo præpoſterus, & cibus intempeſtive exhibitus, idem efficere poſſunt, diverſa tamẽ quodlibet ratione, ordinem præpoſterum appellat Gal. exempli cauſa: ſi quis mala cotonea aut punica primo ingreſſerit, poſt olera ſumat. Intempeſtivum vero ſi quis cibum in aurora, antequam modice ſaltem fuerit exercitatus, vel quam heſternus cibus deſcenderit, ſumat prandium. Corruptionem hanc ſi nidorem referat, à calidis bilioſisque cibis accidere, ſi vero acidus fuerit ructus à frigidis natura, atque pituitoſis oriri coniicimus. De excrementis idem dici debere, cenſet Gal. quippe acidum ructum excitant pituitoſa frigidaque: nidorem, bilioſa & calida excrementa. Imo ventriculus quoque per morbos frigidiores acidos ructus, per calidos vero bilioſoſque nidorem eructat. βραδυπεψία fit,

Nidor.

t, quando difficulter cibi concoquuntur, vel uod potentia illos non ſuperat, vel quod omnus brevior fuerit, quam ut eos vincere otuerit. Ubi vero citra corruptelam cibus mnino coctione caruerit ſcire oportet ventriculum plane victum eſſe, vel ab immodica uantitate, quam potentiæ imbecillitas ferre on potuit, aut à vehemente frigore: Ventriculus.n. in hujuſmodi conſtitutionibus, ita à oncoquendo ceſſat, ut ne aggrediatur quidem coctionem. Quæ ſane nuper à me recitatæ, diligenter animadvertendæ cauſæ, in ea hydropis ſpecie ſunt, quæ aſcitis appellatur; licet & aliæ hydropis ſpecies iiſdem provenire de cauſis poſſint, præſertim tympanitis, omniſq; movendus eſt lapis à perito & docto Medico, ut ſi vitio malæ actæ primæ coctionis hydrops proveniat propriam & genuinam, à qua læditur actio, cauſam aſſequatur, ut contrariis, quoad fieri poteſt, remediis, non neglecta naturali temperatura, opportune occuri poſſit. Tu autem facile ex propoſitis exemplis intelligis eas, quæ in vaſis accidunt, cruditates, ſiquidem ad eoſdem modos reducuntur, ſimiliter & eas, quas tertia coctio parit, quas mox totius corporis nutricatio ſequitur, eandem habente proportionem ad carnes, cibo, qui à ventriculo tranſmittitur, quam habent cibi potioneſque ad ventriculum, quæ omnia indicavit nobis præagnita coctionis ratio. Dicebat autem Gal. cum temperiem, quæ ex quatuor conſtat Elementis, quæ corporis ventriculi proprietatem conſtituunt, noverimus

eſſe

eſſe cauſam alterationis ciborum, & non mediocriter hanc ad rem conferre Elementum calidum, facili nobis patebit via, qua cruditatis quoque viam invenimus. Atque non ſolum per cruditates, verum etiam in reliquis omnib. tria ſymptomatum genera deprehenduntur: Unum velut abolitio vel privatio: alterum defectus vel imperfectio actionis: tertium cum prava & erronea ſit actio. Et actione quidem privata, cum ventriculus, ne ad minimum quidem cibos alterat: Imperfecte concoquit per βραδυπεψίας, id eſt, tardas coctiones. Depravate vero, ubi erronea fuerit actio, cibos corrumpens. Ex his & ſecundæ & tertiæ coctionis errores dignoſcere poſſumus.

Secundæ coctionis errores.

Secundæ quidem, quæ in venis fit privatio deprehenditur: ubi humores omnino crudi relinquuntur. Defectio cum ſemicocti ſunt. Depravata actio ubi vitioſi evaſerint.

Tertiæ coctionis errores.

Tertiæ vero coctionis ubi in univerſo animalis habitu veluti privatio actionis apparet ſi ibidem crudi in hæſerint humores: Defectio ubi ſemicocti: Pravitas cum vitiati ſunt.

Anaſarca ſymptoma ta.

Ex hujuſmodi vitiatis ſuccis generantur eryſipelata, cancri, gangrænæ, phagadenæ, carbones, herpetes, aliiq; id genus morbi, qui in anaſarca laborantibus ſæpe conſpiciuntur, præſertim in pedibus & cruribus, ut in Monacha D. Bernhardini videre potuerunt, qui me eam curantem, anno abhinc 4. ſecuti ſunt, & inter alios Euſeb. Statera hoc tempore publicus Anconæ chirurgus. Ejus enim pedes ex vitiato ſucco gangræna pene exeſi fuere, ſed de his alias. Certum

autem

autem eſt, horum ſymptomatum cauſas non diverſi eſſe generis à priorib. quas de ventriculo diximus, quandoquidem aliæ ad potentiæ imbecillitatem, aliæ ad errorem, qui circa cibos committitur, aliæ ad ſtudia, quæ extrinſecus animanti accidunt, referuntur, idque eadem, qua in his ratione. Nam potentiæ imbecillitas interdum peculiarem ſimilarium partium intemperiem, interdum non hanc; ſed inſtrumentorũ morbos conſequitur. Porro depravatio, tum ad multitudinem, tum ad ſuccorum qualitatem refertur, non ſecus ac ad ſtudia, quæ intrinſecus adveniunt, item ad ordinem præpoſterum, & intempeſtivam aſſumptionem. Per ſtudia autem int. lligit Gal. equitationem, piſcationes, dulces Veneris illecebras, mollia balnea, deambulationes, navigationes, venationes, & demum quicquid corporis exercitio gerimus. Non minus autem ſymptomatibus coctionem lædentibus earumque generatione indaganda laborandum eſt Medico, quam in generationibus, & ordine effectricium cauſarum cognoſcendis. Dicebat enim Galenus, non ſolum id noſſe convenit, an ventriculus nihil concoxerit, ſed quam ob rem id evenerit, an ob vehementem concoctricis facultatis imbellitatem; an ciborum cauſa ſymptoma acciderit: quod ſi ſi conſtiterit, facile corrigetur. Si vero ob extremum potentiæ lapſum, ad quem lienteria, vel ea hydropis ſpecies, quæ tympanitis dicitur, ſubſequi ſolet, ſublevanda erit potentia, cauſa tamẽ ipſa prius ſemota. Non ſecus de

venis

venis dicendum eſt: Inquirendum etenim non ſolum an ſanguifica vis à ſcopo deciderit ob ſanguificæ facultatis imbecillitatem, an ob multos frigidos, eoſdemque crudos humores; ſiquidem hoc facile ſanari poteſt: illud in aquam intercutem tranſit. Similiter in corporis habitu procedendum eſt, quippe ob crudos humores afficiuntur, qui à morbis immodice agitati, ſatiatique, mox flatibus impleti, per univerſum corpus aqua intercute infeſtantur, non ſecus ac qui potentiæ imbecillitate ad id devenerunt, ut in eam hydropis ſpeciem inciderent, quam anaſarcam vocant. Non autem quod mei oblitus, rurſus ad cauſam hydropis me converti, ſed ut in re difficili, quibus ex fontibus curativæ indicationes eliciendæ eſſent, tibi conſtaret, hæc longius tibi propoſita ſunt, neque inutilia quidem, verum ſummopere neceſſaria, adeo ut cœcutientibus Medicis perſpicilli loco eſſe poſſit, certum indubitatumq; canonem monſtrare, quo ſuos actus regant, & ad finem perducant, uno hoc ſibi propoſito axiomate. Nullam hydropem eſſe poſſe non ſolum læſo ſenſibiliter hepate, verum etiam vitiata atq; labefactata aliqua ex parte prima coctione: cui axiomati illud ſubſcribes ex ipſo Gal. depromptum, quod ſemel & in prima coctione erratum commiſſum fuerit, nec quæ ſequitur, nec poſtrema corriget concoctio. His duobus crurib. incedens Medicus, in tempore vocatus ad ægrum, ſanitatis cupidum, raro ſpe fruſtrabitur, ſi omnem diligentiam adhibuerit in

Axioma. 1.

2.

inda-

indagandis cauſis, affectum facientibus, ac in eliciendis inde indicationib. curativis. Præcipue poſtremo axiomati invigilandum; quod 3. de ſimp. cauſis nos docet Gal. ubi longiſſimo ſermone, quo pacto actio concoctrix ventriculi læditur, tum per ſe, tũ per accidens, inquirit, affectuſque inde ortos ponit: in affectib. vero, tum ſecundæ, tũ tertiæ concoctionis læſionem conſequentibus, brevis & admodum compendioſus exiſtit, ſeſe referens ad ea, quæ de ventriculi læſione egit, tanquam ad fontem & originem omnium malorum, quæ à ſecunda & tertia coctionib. læſis oriuntur. Ut igitur Gal. veſtigiis innixi rem abſolvamus, ex ventriculi actionem lædentibus cauſis indicationes curativas ſumamus: Facile namque & aliarum concoctionum medelę hinc eadem methodo colligi poterunt. Lædi autem actio ventriculi poteſt vel per ſe, vel per accidens: per ſe quidem quotieſcunq; inſtrumentum, quo actio læditur, quod ſane ſimilaris pars eſt, aliqua intemperie laborat, vel ſimplici, vel compoſita, vel citra affluxum, vel cum materiæ affluxu, ſi ſimplex intemperies fuerit ſuo contrario tollenda eſt, habita ratione naturalis temperamenti, verum etiam præſtantiæ ſenſibilitatis, officii, quo fungitur aliiſq; ad id facientib. intentionib. à Gal. 6. Met. c. ult. deſcriptis. Si vero cõpoſita erit intemperies, puta, calida & humida aut frigida, aut calida & ſicca, aut frigida & ſicca, qualitatib. etiã his eſt occurrendũ iis, quæ nuper dicta ſunt, ſervatis. Quod ſi cum materiæ affluxu

Quot modis actio ventriculi ladatur.

Indi ationes curativa.

affluxu intemperies ventriculi coctionem l
ſerit, cohibendus eſt materiæ fluentis flux
refracta mandantis membri vi, viis amplis c
arctatis, membro recipiente corroborato,
quæ jam inſidet membro, malam intemp
riem fovens, materia per convenientes regio
nes educenda eſt, æſtate quidem per ſuperiora
præſertim ſi tenuiores & bilioſi inhæſerint hu-
mores: Hyeme vero per inferiora, craſſiori-
bus peccantib. humoribus, niſi alio per ſe re-
pere cœperit materia & evacuari, puta, per uri-
nam & ſudores hæmorrhoidas, menſtrua
purgationes, ſimileſque regiones, quacunque
tandem via humor peccans purgari naturaliter
conſuevit, evacuata materia, intemperies ſuo
Ventriculus per accidens laborat ſeptem modis. contrario removenda eſt, quod tamen à to-
ta natura membrum reſpiciat affectum. Quod
ſi non per ſe primo: ſed per accidens labo-
raret ventriculus, quod ſeptem conting
modis, unicuique ſuo contrario occurren-
1. dum eſt: Quorum primus modus à Galeno
Quantitate propoſitus immodica ciborum potuſque co-
pia à qua præfocatur, non ſecus ac ignis à
multis lignis ſupra injectis. Corrigitur pe
eum canonem ab Hippocrate propoſitum,
ſubtractione inanitioneq;, quæ tamen ſpede-
tentim molienda eſt.

2. Secundus modus ob pravam qualitatem
Quantitate calidam, frigidam, craſſam, glutinoſam, ae-
rem venenatum, qua fungi rubera, & id genus
fructus præditi ſunt. Curatur ergo qualitas
frigida calido, aliud frigido, craſſa attenuante,
incidente, aer venenatus, bezoarticis.

Intem-

Intempeſtiva ſumptio cibi & potus, ut ſi quis mane priusquam pridianus cibus deſcenderit, vel quovis alio tempore, incocto priore cibo, novum ingeſſerit cibum: Ei corrigitur diligenter animadverſa cibi quantitate & qualitate, concoquentis caloris fortitudine, hora, exercitio, & ſymptomatibus, nondum perfectam coctionem indicantibus. His enim animadverſis, facile oportuna colligitur hora, & curandi ceſſat occaſio. 3. *Tempore inconſueto.*

Modus ordo præpoſterus, ut ſi aſtringentia primo loco ingerantur, qualia cotonea & mala punica ſunt. Lubricantia vero alvum, qualia olera ſunt, deinde aſſumantur: vel ſi concoctu difficillima his quæ facile tranſeunt præmittantur, aut ſi arida humidis antecedant. 4. *Ordine inverſo.*

Quando & intempeſtivus uſus, & præpoſterus ordo ſimul conjungitur, qui ut compoſitus eſt ex duobus præcedentibus: ita & compoſitas habet intentiones. 5. *Intempeſtivo uſu & tempore cōcurrentibus*

Quando nulla in ipſo ventriculo noxa eſt, ſed propter vitioſum excrementum in ventriculo genitum, aut in eum confluens non ſolum cibus aſſumptus non conficitur, verum corrumpitur etiam. Corrigitur autem hoc vitium evacuato primum excremento, & noxa à qua oritur remota. 6. *Subſtantia cibi.*

Quando ſomnus, quam decet, eſt magis exiguus, hic enim ad concoquendos cibos plurimum confert. Corrigitur autem amota vigiliarum cauſa, ſive ea bilioſus fumus ſit in caput elevatus, cerebrum exiccans, qui 7. *Somno immodico.* *Vigiliarum cauſa.*

compeſcendus eſt, materia à qua oritur ſem[illegible]ta, ejusque origine prorſus ex[illegible]incta, ſive ſi[illegible] curæ, ſollicitudines, animi affectus qui hominis prudentia conſilioque indigent potius quam Medici opera: ſive totius, ſive capitis arida intemperies, & hæc ſolis balneis & humectante cibo ac potione ſananda eſt.

Hæ quidem ſunt intentiones, ad curandas ventriculi læſiones, unde hydrops oritur, diligenter conſiderandæ, ut quæ variis intentionibus curativis inſerviunt. Quare his probe, ita, ut decet, intellectis aut obſervatis, variis morbis tollendis uti poſſumus pro locis communibus: Proinde ſi cui plus æquo verboſior videbor, mihi condonandum. Licet actio ventriculi per ſe læſa, & ſimplici, & compoſita, citra affluxum materiæ, laborare queat: In hydrope tamen curanda ejus ratio momenti magni non eſt, ſiquidem in omni chronica ægritudine, ſimplices & ſine affluxu materiæ, intemperies, nullam afferunt curandi intentionem, quod teſte Avic. brevi tempore durent, & ad morbos acutos potius quam chronicos pertineant. Cum autem hydrops chronica ſit ægritudo, non acuta, quia temporis longitudine, ac ſævorum accidentium congerie interimit, non aliunde curandi hydropis ſcopi elici debent, ſi modo vitio ventriculi, vel alterius cujuſpiam coctionis vitio provenit, quam ab intemperie quæ cum materiæ affluxu fit, vel ut planius dicam, cum materia præſente, ſive illa ad partem affectam confluat, ſive in eadem generetur. Quæ ſane intem-

intemperies ſuis contrariis remediis extinguuntur. Si igitur hydrops ob intemperiem calidam, calorem nativum extinguentem ac ſuffocantem, provenerit, quemadmodum illa, quæ poſt vehementes febres advenit, tali occurrendum remedio eſt, quod & calorem extraneum extinguit, & nativum reficit, revocatque & corroborat: tum quod meatus compingit ac unit, quale ſeq. eſt:

Cura cauſæ calidæ ſuffocantis calorem.

℞. Cichoreæ.
Borraginis.
Bugloſſæ an. m. s.
Hepaticæ.
Cuſcutæ.
Agrimoniæ.
Acetoſæ an. m. j.
Roſarum ſiccarum.
Maſticis an. ʒ j.
Seminis cytoniorum.
Sem. plantag.
Endiviæ.
Berberis an. ʒ ij.
Centaur. ʒ ß.
Aquæ chalybeatæ ℔. x. Miſc.

Digeſtivū quinque dierum.

Et macerentur in eadem aqua per viij. horas, deinde lento igne longaque ebullitione bulliant ad conſumptionem duarum partium, poſt colentur, & cum ſeq. ſantali citrini aromatiſentur.

℞. Colaturæ ℥ iiij.
Syrupi de cichorea ſimpl.
℥ ij. Miſc.

Quo ſyrupo quinquies aſſumpto ſexto di[e]
exhibeatur in diluculo talis potus :

Potio purgans.

℞. Rhab. mundi & electi & ſubtiliter pul-
verilati ℥j.
Specierum Dialaccæ ℈j.
Succi Ireos & cum modico cinam. ele-
cti arom. ℥ ß.
Squinanthi ℈ j.
Diacatholiconis ℥ ß.
Aquæ hepaticæ q. ſ. Miſc. fiat potus, [v]e-
dentur ſyrupi tales:
℞. Aquæ ſem. melon. ℥iij.
Syrupi acetoſi ſimpl. ℥j.
Succi Ireos per reſid. depur. ℥iij.
Specierum Diatrion ſantal. ʒj. Miſc. E[t]
ſtent in infuſione per horas ſex : poſtea fi[at]
fortis expreſſio, cui adde : Rhabarb. mun[d.]
& elect. ℈j. ß. & exhibe tertio quoque di[e],
ſiquidem materiam, intemperiem foventem
evacuabit, membrum affectum corrobora-
bit, & ea, qua laborat, intemperie liberabit, a[c]
obſtructiones aperiet.

Porro illis diebus, quibus talem ſyrupu[m]
non aſſumet, deglutiat talem bolum :

Bolus.

℞. Spec. Triaſantalorum ℈ ij.
Dialaccæ ℈j.
Cum Conſer. cichor. ʒj. Miſce, & ſuperbi-
bat ſtatim aq. Endiviæ, cuſcutæ an ℥ i[j].

His non conferentibus, ſignum eſt mate-
riam ſubeſſe craſſam, & magnam obſtructio-
nem, caloremque nativum extinctioni pro-
ximum. Proinde ad magis aperientia ca[li]-
dioraque remedia veniendum, cujusmodi e[ſt]
ſequens. ℞. Succ[i]

℞. Succi Endiviæ depurati. *Digeſtivū fortius.*
Succi Agrimoniæ an. ℥ j.
Herb. Capill. Veneris.
Cichoriæ.
Endiviæ.
Lupulorum cum ſua rad. an. m. ß.
Rad. Apij.
Aſparagi an. ℥ ß.
Squinanthi ℥ ß.
Rhabarb. elect. ʒ j. ß.
Sem. com. major. frig an. ℥ ß.
Roſarum.
Myrobal. Citrinorum an. ℥ iij.

Miſce, & bulliant omnia in ſ. q. aq. chalybeatæ ſecund. artem, & cum ſ. q. aceti roſacei fiat ſyrupus. Poſt ſeptem iſtius ſyrupi potiones detur tale pharmacum:

℞. Succi palmæ Chriſti. *Hydragogon.*
Rad. Sambuci, per reſident. depurati, an. ℥ ß.

Infundantur in hoc ſucco Rhabarb. mundi & electi ℈ iiij. per octo horas. Dein fiat fortis expreſſio, cui adde Rha. mund. & elect. & ſubtiliter pulveriſati ʒ j. ſi adſtricta ſit alvus: ſi laxa ℈ ij. & fiat potus, cui adde ſyrupi acetoſi ℥ j. ad craſſam materiam incidendam, & membra affecta corroboranda.

Hoc pharmaco hydropici ventriculi intemperie laborantes, ob non ſynceram bilem ſæpe curati ſunt: id quod declarant ingredientia, tum craſſam, tum tenuem materiam reſpicientia, & affecta membra corroborantia, breviter omnia præſtantia, quæ ad

Materiæ craſſæ, frigidæ præparatio.

talem hydropem pertinent. Si vero in hyeme, peccantibus craſſis humoribus, venæ nimis infarctæ difflari nequeunt, & inſitus illis calor extinguitur, ac inde hydrops accerſitur, tali, ſi voles, uteris remedio:

℞. Syrupi abſinthij.
Oxymel. com. an. ℥ vj.
Aq. abſinthii.
Apii.
Fœniculi an. ℥ j. Miſc.

Exhibeatur in aurora, quo ſepties ſumpto, detur pharmacum tale:

℞. Pillularum de Rhabarb. ℈ ij.
Alephanginar. ℈ j.
Succi Eupatorii q. ſ.
Miſc. & fiant pillulæ num. vij.

Et quia materia craſſa indiget evacuatione, & præparatione, iterandæ ſemel atque iterum, vel ſæpius etiam. Quibus ita factis detur ſequens potus in aurora per quinque dies:

℞. Syrup. de Eupatorio.
de Cichorea cum Rhabarb.
de abſinthio an. ℥ ß.
Aquar. agrimon. abſinth.
Capillorum Ven. an. ℥ j. Miſc.
Sexto die exhibeatur in aurora ſeq. bolus.

℞. Specier. Hieræ Archigenis ℥ ij.
Diacatholicon. ℥ j. Miſc. & f. bolus.

Cauſa ſicca frigida.

Quod ſi ſicca fuerit intemperies, eaque frigida, qualis, qui ob refrigeratum ventriculum nimis appetunt quidem: verum minimum concoquunt, unde plurimæ ac flatuoſæ materiæ

tenæ

[...]eriæ congeruntur, quæ tympani inſtar in-
[...]lant, eamque hydropis ſpeciem conciliant,
quæ tympanitis dicitur, vel non exquiſitam
[...]tem, multo flatu materiæ immixto, mira-
bili hoc occurres pharmaco.

Cura tympanitis.

Potio flatus diſcutiens.

℞. Sem. Carui.
Amomi.
Aniſi an. ʒ ß.
Gentianæ.
Calam. aromat.
Zinziberis an. gr. vij.

Bulliant omnia in ſ. q. aquæ Ceterach, dein [f]iat expreſſio, in qua diſſolve Elect. lenitivi, [q]uod Diaſena dicitur ℥ j.
Elect. Indi minor. ʒ ij.
Syrup. violar. ℥ j.
Miſce, & f. potus.

Quibus peractis tales ſyrupi dentur.
℞. Flor. Cordial. m. j.
Sem. citri gr. xx.
Epithymi Cretenſis ℥ s.
Cort. Hellebori nigri ʒ j. ß.
Coſti.
Macis.
Ligni aloes.
Cubebarum an. ℈ j.

Contundantur groſſo modo, & per no[c]tem macerentur in modico vini albi odori[fe]ri, & ſuperinfundantur aq. meliſſæ, aq. bor[ra]g. an. ℔. ß. fiatque decoctum ad conſumpt. [...] diet. & colentur.
℞. Colaturæ ℥ iiij.
Syrup. de Epithymo.

de Cichor. an. ℥ ß. Miſc. & f. potus.

Quibus aſſumptis detur ſequens pharmacum:

Pillula. ℞. Pill. de Elaterio ℈ j.
Alephanginarum ℈ ij.
Miſce, & f. pillulæ nu. v.

Flatum diſcutiunt, membra naturalia corroborant, obſtructiones aperiunt, calorem innatum fovent, tenues ac craſſos humores evacuant.

Dum autem talia exhibentur pharmaca, poteris inungere hepar, & in calida quidem intemperie tali linimento:

Linimentum epar refrigerans. ℞. Succi Endiviæ.
Solatri.
Agrimon.
Abſinth. an. ℥ j. ß.
Olei roſati ℥ j.

Bulliant ad conſumpt. ſuccorum, & adde Santalorum alborum vel rubeorum, an. ℨ ß. roſarum rubrarum ℈ j. cum modico ceræ & aceti, fiat inunctio mollis. Ventri imponatur Emplaſtrum ex limacibus cum ſuis teſtis contuſis, ſimplex, donec exſiccetur, vel ejus loco, quod ſequitur:

Emplaſtrum. ℞. Gummi pini.
Hiſſopi humidæ.
Terebinth. an. ℥ ij.
Farinæ hordei & milij an. ℨ ij.
Sulphuris vivi ℨ ß. Miſce.

Omnia cum aceto reducantur ad formam Emplaſtri. Non autem utatur hoc emplaſtro, niſi poſt primam evacuationem. In frigida

ida autem materia ob ventriculi intempe-
iem tali linimento utemur hepati ungendo:

Linimentum calefaciens.

℞. Unguenti Santalini.
Olei de ſpica.
De abſinthio an. ℥ ß. Miſce.

Abdomen autem ſequenti inunge unguento:

Linimentum emolliens & evacuans.

℞. Succi Elaterij.
Panis porcini.
Abſinthij.
Agrimoniæ.
Apij.
Fœniculi.
Parietariæ an. ℥ ß.
Pinguedinis canis rubri.
Anſeris.
Gallinæ.
Anatis.
Ol. Chamomel.
Rutacei.
Abſinthij.
de ſpica an. ℥ j.
Cumini ſeorſim ſubtiliter pulveriſati.
Spicæ nardi Celticæ.
Calam. aromat.
Caryophyll.
Nucis moſchatæ an. ℈ j.

Pulveriſ. pulveriſanda ſubtil. & cum aceto vini optimi irrorentur, & poſtea cum modico ceræ fiat linimentum.

Hoc obſtructiones aperit, ſcirrhoſos tumores emollit, flatus diſcutit, ventrem lubricat, ſæpe etiam per vomitum evacuat, & me-

diocriter exſiccando hydropem tolli, ea potiſſimum, quæ intemperie frigida ventriculo laborante provenit. Si vero merito læſionis ventriculi non per ſe, ſed per accidens hydrops fiat: correcto per contraria vitio facile obviam ibitur, ut ſi ob immodicam ciborum copiam, potuſque nimii error committatur, ſubtractione occurratur Si intempeſtivus cibus potusve in cauſa fuerit, hora eligatur idonea atque opportuna. Si ordo præpoſterus erit, & certa ſeries inſtituenda obſervandaque, & intempeſtiva hora mutanda. Si vitioſum aliunde confluat excrementum, cohibendum, aut alio avertendum: Si inibi genitum, amovendæ generationis cauſæ. Demum ſuo contrario quodcunq; vitiũ contractũ fuerit, removendum eo, quod affectæ parti inhæſerit, correcto: habita ſemper ratione membri, à qua potiſſimum oritur hydrops.

Curatio hydropis à vitio ventriculi.

Quæ ſane affectio, ſi quando membra ſpiritalia affecerit, & aſthma ſequatur, membri principaliter affecti ratione habita, his inprimis curabitur remediis.

Symptomatum cura.

Aſthma.

Syrupus.

℞. Hyſſopi ſiccæ.
Praſſij.
Adianthi.
Rad. Ireos ſiccæ an. m. ß.
Aq. liliorum cœleſtium q. ſ. Miſc. & f. decoctum ſ. a. colaturæ adde:
℞. Succi palmæ Chriſti.
Enulæ an. ℥ j.
Glycyrrhizæ ℥ ij.
Mucillag. ſem. altheæ.
Pſyllij.

Gum-

Gummi Tragacanthi an. ℥ j.
Pulmonis vulpis præparati, & ſubtiliter pulveriſati.
Ligni viſci quercini.
Sem. Citri. an. ℈ iiij.
Sacch. albiſſ. q. ſ. Miſc. & f. ſyrupus.
℞. Hujus ſyrupi ℥ ij.
Aq. capill. Ven. ℥ iiij. Miſce.
Aſſumptis vij. ſyrupis, detur octavo die tale pharmacum.

Potio purgans.

℞. Agarici optimi ℈ v.
Zinziberis ℈ ij.
Salis gemmæ ℈ j.
Infundantur per noctem in mod. oxymel. ſil. dein facta forti expreſſione adde:
Mucilag. Sebeſten. cum aq. capill. Ven. extract. ℥ iiij.
Succi palmæ Chriſti ℥ ß.
Sacch. albi. ℥ j.
aquæ hyſſopi q. ſ. Miſc. f. potus.

Attenuat hic potus humores craſſos, viſcidos incidit, obſtructiones aperit, è membris ſpiritualibus educit, flatum diſcutit, anhelitum facilem reddit, tenuem deſtillationem incraſſat ac ſiſtit, & aliquo pacto, ſi qua intemperies, aut qualitas adſit, eam amovet, obtundit, ac ſedat. Imo ſæpe ac ſæpius experientia comprobatum eſt, ſolo uſu Agarici Trochiſcati, cum modico Rhabarb. ex oxymel. ſimplic. in pill. formati, addito modico Ireos, qui a tali de cauſa hydrope laboraverint, ſanatos fuiſſe. Quod ſi vitio ſplenis hydrops ortus fuerit, ſuccurrendum primo his, quæ obſtructionem

Pillula ex Agarico.

Curatio hydropis vitio ſplenis.

ctionem & ſplenis tumorem tollunt, dein
ad ipſam hydropem veniendum. Quibus au-
tem remediis hæc cura peragatur, longum e
ſet recenſere, & ad certum caput redigen
cura. Nos autem hoc potiſſimum uti reme
dio conſuevimus.

Syrupus. ℞. Cortic. Capparum.
Tamariſci.
folior. agni caſti. an. ℥ ij.
Myrobalanor. Indor. cum ol. amygdal
dulc. parum confricator. ℥ iij.
Senæ oriental.
Epithymi Cretenſis an. ℥ s.

Infundantur per decem horas in ſ. q. aqu
Ebuli, dein facta unica & forti ebullitione &
expreſſione, coletur,
Colaturæ ℞. ℥ iij.
Adde: Syrup. de Epithymo.
Acetoſi ſimpl. an ℥ vj. Miſc.
quem ſyrupum per aliquot dies continue
Longa enim in tali affectione cura indigemu
Poſt detur ſequens potus:

Potio. ℞. Cort. Myrobalan. Indor. ℥ ij.
Polypod. quercini ℥ vj.

Infundantur per noctem in aq. lupuli q
poſtea colaturæ ℞. ℥ iij. ß. his adde Rhabar
Elect. ℈ ij. Miſc. fiat potus.

Curatio hydropis à vitio menſium aut hæmorrhoidum. Quod ſi hydrops vel ob menſes retento
vel hæmorhoides contingat, qua ratione cu
rari debeat, ſupra dictum. Item de venæ ſe
ctione, an & quomodo ſecanda. Quib
vero remediis poſt ſectam venam proceden
dum ſit, non abs re fuerit hic ſubſcribere. I
primi

[..]mis igitur detur ſyrup. de abſinth. cum aq. [..]ſinthij, vel detur ſyrupus ſequens:

℞. Rad. Apij. *Syrup. magiſtralis.*
Fœnic.
Petroſelin.
Ireos.
Calami aromat. an. ℥ ij.
Rad. utriusque Ariſtolochiæ an. ℥ j.
Herb. agrim.
Salviæ.
Abſinth.
Menthæ.
Origani.
Calaminthæ.
Abrotani.
Serpill.
Scolopendriæ.
Endiviæ.
Sem. Petroſelini.
Apij.
Aniſi.
Fœnic.
Carui.
Ammeos.
Maſticis an. ℥ ij.
Roſar. rubear.
Squinanthi.
Cuſcutæ an. ℈ v.
Spicæ Nardi.
Spicæ Celticæ.
Spodij an. ℈ iiij.
Mell. deſpumati ℔. ij.
Zacch. ℥ Miſc. & f. ſ. ar. viij.

Syru-

Syrupus, facta prius decoctione ſimplicium in aqua chalybeata, & expreſſione poſtea cum melle & Zacchar. dulcoretur, & multa coctione ad ſyrupi longi conſiſtentiam deducatur. In iſto ſyrupo ineſt caliditas & ſiccitas, corroboratio, & malæ qualitatis frigidæ alteratio. Eſt autem ſententia Hali Abbatis, imminente hydrope vomitus tentandus, confirmata hydrope fugiendus. Præſertim ubi craſſa ſubeſt materia, digerenda oxymelite ſcyl. vel diureticis, in quibus bullierit abſinthium. Et frequentandus eſt iterum potus per dies aliquot: deinde materia educenda pharmaco, præſertim in ea hydrope, quæ cum aqua ventum habet admixtum, quale ſequens eſt:

Vomitus in confirmata hydrope noxius.

℞. Paſſularum.
Aniſi.
Fœniculi.
Polypod. quercini.
Cuſcutæ an. ℥ ß.

In aq. chalybeatæ q. ſ. fiat decoctio in qua in fine bull. Myrobal. chebul. nu. ij. poſtea colantur Colaturæ ℞. ℥ iij. his addatur Eſulæ ℈ j. vel loco ejus Diacartham. ℥ j. ſi modo vires ægri ſufferre valent. Quod ſi huic ſumendo ſint imbecilliores, ſumat ſeq. pillulas:

℞. Hyeræ picræ ℥ ij.
Trochiſc. Alhand. ℈ s.

Miſc. & f. pill. nu. viij. una vice ſumendæ, ſi adſtricta alvus erit: ſin laxa minuatur doſis. Ego autem non niſi in ruſticis ad Eſulam, Diacartham, & Colocynth. accedo. In delicatioribus

Ruſtica remedia.

ribus uti malo pill. de Rhabarbaro, hoc odo confectis:

℞. Rhabarb. elect.
Succi agrimon.
Palmæ Chriſti.
Sem. Scatiol. an. ℈ iij.
Agarici troch. ℈ iiij.
Succi Elaterii ℈ j.
Specier. pill. Alephang. ʒ j. ß.
Maſtichis ℈ ij. pulveriſata.

Pillula de Rhabarb.

Miſc. & f. maſſa pill. cum modico ſyrupo, e cichorea, quorum doſis eſſe poteſt ad iiij. Utor & Trochiſcis de Lacca, qui ita arari debent:

℞. Laccæ.
Rhab. an. ʒ ij.
Spicæ celticæ.
Maſtichis.
Sem. Aniſi.
Squinanthi.
Abſinthii.
Ammeos.
Salviæ.
Amygd. amar.
Myrrhæ.
Rubeæ tinctorum an. ʒ j.
Succi agrimon.
Eupatorii.
Sem. Fœniculi.
Aniſi.
Ariſtol.
Gentianæ minor. an. ʒ ij.
Piper.

Trochiſci de Lacca in anaſarca.

Zin-

Digitized by Google

Zinzib. an. ʒ j. cum aqua Rhapha[n]
fiant Trochiſci, quorum Doſis ʒ j. ß.

Provocant enim urinam, obſtructio[nes]
aperiunt, calefaciunt, exſiccant, hepar rob[o]
rant. Verum hi in hypoſarca potius, qua[m]
in alia hydropis ſpecie valent, quemadmo
dum, qui ſequitur Syrupus in Aſcite, mag[is]
valet:

Syrupus in Aſcite.

℞. Rad. Ireos.
Acori.
Sem. Fœniculi.
Petroſel.
Ruſci.
Aſparagi.
Graminis.
Ariſtol. utriusque.
Valerianæ an. ℥ ij.
Agrimon. ℥ j.
Spinæ alb. ℥ ß.
Squinanthi ʒ j.
Roſarum rubear.
Spodij an. ʒ iij.

Macerentur radices in aceto, ſem. con[tu]
irrorentur vino odoro, ſive malvatico, om[nia]
bulliant in aq. chalybeata ſimul, ſ. a. f. cola[tu]
ra, cui adde:

Succi Endiviæ.
Cichoreæ.
Abſinthij.
Agrimon. an. ℥ ij.
Sacch. albiſſ. q. ſ. Miſce.

Pillula Philonij ſive de are uſto.

Et iterum bulliant ad conſiſtentiam Syr. cu[jus]
℞. ℥ ij. aquæ agrim. ℥ iij. Miſc. Quo ſyrup[o]
p[...]

er aliquot dies abſumpto, capiat pill. ſequentes, à Philonio multum laudatas in cap. de hydrope, quia ſummopere conferre conſueverunt; formantur autem ſic:

℞. Fol. laureolæ macerat. per diem in aceto ℥ ß.
Ligni aloes.
Laccæ an. ℨ ß.
Cortic. Myrobalan. chebul. ℨ ij.
Aniſi.
Marathri.
Abſinth. an. ℨ j.
Æris uſti ℨ ß.
Diagridii.
Rad. Ireos.
Coſti dulc. an. ℨ ß.
Succi fœnicul. q. ſ. Miſce, f. maſſa pillularum. Doſis ad ℨ j. Hæ pillulæ à quodam Medico nobili, qui ſe ejuſce compoſitionis authorem prædicabat, de ære uſto appellabantur. Porro ubi vires imbecilles eſſe ſolent, tam vehementibus non utimur pharmacis: Et præſtiterit, niſi febris aliud poſtulaverit, loco ſyrupi uti hoc, quo ego ſemper in talibus affectibus utor potu:

℞. Squinanthi. *Potus.*
Agrimon.
Ceterach.
Abſinthii.
Fœnicul.
Braſci.
Quatuor ſem. frigidor. major. cum ſuis corticib. contuſorum an ℨ j. ß. Rhapon-

tici ℥ ij. Vini albi mediocris q. ſ. Miſc. & fi
decoctum ſ. a. cujus dentur ℥ v. loco ſyrupi
aurora. Quod ſi febris aderit, fiet decoct.
dictum in aqua chalybeata, in qua pullus
decoctus, deturque eodem modo, & hora
vel potius ubi remiſſior erit febris. Pharma
cum autem poſtea exhibendum erit, vel Rhab.
ſimplex, vel pill. de tribus cum Rhab. ubi fe
bris aderit. Si nulla febris, dari poſſunt pill. de
Elaterio, cum pill. alephang. ad pondus ℈
Ubi vero in hydrope maximum juvamentum
per urinæ vacuationem ſperatur, idque in na
tura imbecilli, tali uti poteris pharmaco, quo
& alvum ſubducit, & urinam ciet:

Pillulæ de cantharidibus.

℞. Terebinth. claræ ℥ ß.
Aq. adianth. ℔. j.

Miſc. & ebulliant ad totalem aquæ con
ſumptionem, & adde cantharidum, abſciſ
alis pedibusque & capitibus, ſubtiliter pu
℈ j. maſtic. cinam. an. ℈ ß. Rhabarb. opt. el
& pulv. ℈ j. cum oleo amygd. dulc. recent
Maſſa, cujus ℥ ij. tuto dari poſſunt. Et quia h

Earundem pillularum examen.

compoſitio noſtra eſt, non abs re fuerit,
rationem reddere. Terebinthina lice
quantitate majuſcula poſita videatur, cum
ad aperiendos urinæ meatus plurimum
ciat, nec non membra naturalia roboret; ta
men quia alterius medicamenti ſimplicis c
la additur, ad quod urinæ evacuatio poti
mum ſpectat, ideo à me non de Terebinth
na, ſed de cantharidibus pillulæ appellantur
Scimus enim, cantharides adeo valere in edu
cenda urina, ut non ſolum eam educant, h
etiam

... una ſanguinem, ſi per os ſumantur. ... quod majus eſt, etiam extrinſecus appo... in veſicatoriis urinam provocare conſue... runt. Merito igitur cum intentio pharmaci ... inam provocare, ab eo, quod potiſſimum ... cit, nomen deductum eſt. Cum autem, ... tam vehementer urinam ducunt, non ... vehementia id faciunt, merito addita ſunt, ... infringunt vim illam vehementem, qua... ſunt viſcida, oleaginoſa, puta Terebinthi... & oleum amygdal. non temere inſuper ad... ntur ea, quæ partes, per quas tale pharma... ſua vi penetrare debet, corroborant, qua... eſt maſtix, Rhabarbarum, quæ ſane levi ... ſtrictione corroborant, remiſſa autem ama... dine adjuvant aperiendo pharmaci actio... m. Additum & cinamomum eſt, quia ut ... a dictum eſt, raro aſcitis ſine tympanite ... vel tympanitis ſine anaſarca, ut una calor ... uralis foveatur, &, qui adeſt, flatus diſcu... ur, inque habitum digeratur. Utor & alio *Alia pillulæ.* ... ere pillularum in hydrope, quas merito ... s de Terebinthina appellare poſſumus. ... or etiam in aſthmate ex viſcida materia in ... monibus imbibita, hoc modo.

℞. Terebinth. claræ ℥ j.
Aq. hyſſopi ℔. ß.
Bulliat ad conſumptionem aquæ.

℞. Lixivii communis ℔. x. *Fomentum.*
Aceti optimi ℔. ß.
Flor. Chamomil. m. j.
Salis ℥ iij.

Z 2 Miſce,

Miſce, & ebulliant ad conſumption
tertiæ partis, cui imbibantur ſpongiæ, p
expreſſæ pedibus alligentur & cruribus: i
omnibus partibus tumeſcentibus. Paul
vero fimum bubulum toſtum ſale arefact
in aceto, aut oxymelite coctum, & ſulph
parte quarta addita ventri apponi jubet,
caprinum fimum, ex urina pueri aut capr
fermento, aridisque ficubus, calce, nitro, ca-
damomo, ſulphure vivo, ammoniaco, bac
lauri, ſtaphys agria, & ſylveſtrium columb
rum fimo, additis. Laudatur etiam Epith
ma ex caprino fimo, & urina pueri conf
ctum, quod humorem trahat per meatu
tentes, & ventrem laxet. Jubet tandem Pau
lus iisdem exhibere cucumeris erratici, c
vino decocti, cyathum. Verum ego n
auſim, nec alteri audendum ſuaſerim tale
procedendi methodum: Imo, ne ſesqui d
chmam exhiberem, niſi diligenter præpa
cucumere: Imo nec ℈j. quidem exhibe
vereorque, ne erratum ſit in ſcriptura Pau
nec de ipſo miror. Sed Alexandri Benedi
alioqui præſtantiſſimi Medici parvam in pra
xi experientiam hinc deprehendo, ne
Hippocraticas ſententias referendas, vel c
his conferendas, quas ipſe profert, min
ſentio, licet Otto Brunfelſius inter me
& Hippocraticas ſententias eas referat. L
do magis correctionem Paulini textus, a
olim Bononiæ, cum publice profiterer,
ne, & Galeni authoritate confirmatam. Q
paſſim proſtat lectio, & Benedicto & Br

Pauli cataplaſma.

Doſis cucumeris erratici.

Alexander Benedictus reprehenditur.

Correctio lectionis Pauli.

…ſio impoſuit. Lego autem ego, ubi ipſe …, propinandum eſſe decocti cyathum, & …gulis diebus cyatho addendum, ad ternum …ponendum. Ibi enim Paulus de extrinſe… adhibendis remediis agit, quæ tuto, vel in …ori quantitate exhiberi poſſunt. Huic …ulino remedio Galenicum ſubſcribi poteſt, …e olim quibusdam auctum ſimplicibus, …ut opus eſſe viſum fuit, non diſcedens à …leni præcepto in methodo, qui voluit, uni…ſales quidem intentiones inde colligi de…, & in uſum poni. Laudat autem Gale…s emplaſtrum ex cochleis cum ſuis teſtis …tuſis, ventri impoſitum, quod aquam ex…rit, & tale Emplaſtrum ſupra à me ſim…x appellatum eſt. Compoſitum hac arte …cio:

Emplaſtrũ Galeni.

℞. Limacum una cum teſtis & carne
contuſarum ℔. j.
Cumini torrefacti & ſubtil. pulveriſ.
Sem. Ammeos.
Salis uſti an. ℥ ß.
Pul. Rad. Ireos.
Farin. lupinorum an. ℥ j.

Emplaſtrũ à limacibus compoſitum

…iſce, & fiat Emplaſtrum ſ. a. & ventri impo…tur, donec per ſe decidat.

Non abſimile huic eſt Cerotum ſequens, …od ego experientia non ſolum mea, verum …am aliorum comprobatum, mirabile inve… appoſitum.

Cerotum mirabile.

℞ Ceræ.
Picis navalis an. ℥ ij.
Aluminis.

Digitized by Google

Sulphuris vivi.
Bituminis.
Nitri ruſſi ſi haberi poſſit, an. ℥ ß.
Terebinth. ℥ j. ß.
Olei antiqui ℥ iiij.
Aceti q. ſ.
Miſce, & in unam maſſam omnia cogantur.

Non autem ſemper in urbibus, & apud aromatarios, ægros inviſimus, ſed quandoque ruri & in campeſtribus à nobis auxilium petitur. Quare non abs re fuerit Ruralia hic ſubſcribere, ſummo uſui futura remedia, quale hoc eſt:

Euporeſta ruralia.

℞. Fimi vaccini aridi & tuſi ℥ ß.
Sulphuris vel ſalis ℥ j.
Aceti q. ſ. Miſce & apponito.

Cui ex Archigenis ſententia addi poſſunt ova gallin. rec. cum ſuis teſtis contuſa, ac braſſicæ ſuccus. Ubi autem fimum animalium Emplaſtro apponendum legis, ibi non recentem, ſed aridum ſumendum eſſe putabis.

Fimus aridus ſumendus.

Non diſſimile huic fuerit ſic confectum.

℞. Ceræ.
Reſinæ pini.
Picis aridæ.
Baccar. lauri aridarum & pulver.
Nitri ruſſi.
Ammoniaci an. ℥ iiij.
Aceti q. ſ. Miſc. & f. Emplaſtrum.

Quæ hactenus dicta ſunt, ad methodum curativã ſufficere arbitror, quare quid manus Chirurgica in hydrope ſibi vendicat, pauca adje-

Chirurgia.

jectūrus, & tribus exemplis omnem hanc, quam tu poſtulaſti,& ego libenter ſcripſi,tractationem finiam.

Porro quæ per chirurgicam adminiſtrationem curatio adhibetur, alia omni convenit hydropi, alia tantum Aſciti. Et quæ quidem omni per appoſitionem cucurbitarum,& cauteria fieri conſuevit. Apponenda autem hæc in tumentibus partibus: nempe in Tympanite abdomini: In Aſcite abdomini & cruribus: In hypoſarca vero omnibus corporis partibus, quod omnes in tumorem eleventur ea hydropis ſpecie. Cauteria autem, quæ in extremis fiunt partibus, in omnibus illius ægritudinis temporibus fieri poſſunt, dummodo virtus conſentiat. *Cucurbitulæ. Cauteria.*

In Aſcite tamen caute eſt agendum, nec statim à principio, ſed præmiſſis evacuationibus & in progreſſu adhibenda ſunt. Et hæc quidem de communi per chirurgiam curatione dicta ſint. Quæ vero duntaxat Aſciti quadrat, non niſi in proceſſu, authore Rhaſe tentanda eſt. *Paracenteſis in Aſcite.*

Aperiendum eſt ſub umbilico juxta musculum obliquum dextrum aſcendentem, ſi hepar primario affectum erit: ſiniſtrum vero ejusdemus, ſi lien in cauſa extiterit, cute prius ſurſum revulſa, & immiſſo ſyphone, aqua quotidie bis aut ter emittatur, ægro interim corroborato cibis optimis & ſequentibus ſpeciebus, puta, Dialaccæ an. ℨ j. mane ſumptis vel Diacurcumæ, cum aqua intybi, abſinthii, cuſcutæ, & ſimilibus: utatur calidis cibis, modica

humiditate præditis, tenuibus concoctu, & diſtributu facilibus. Quod ſi à cauſa cali[illegible] fuerit hydrops, qualis ille eſt, qui ad morb[illegible] acutos ſequitur, in quo jecur tam calida, ac [illegible] pe numero ſicca quoque intemperie grav[illegible] afficitur, cibum in ſanguinem transm[illegible] nequeat, ut 6. de loc. affect. narrat Gale[illegible] proderunt Electuaria, Triaſantalorum [illegible] rum, Diarrhodon abbatis, Trochiſci de r[illegible] & Eupatorio: Epar lupi præparati & [illegible] quens uſus Rhabarbari; ejusque Troch[illegible] rum. In frigida vero ac humida hepa[illegible] temperie, ad quam hydrops ſequitur, ca[illegible] medicamentis utendum eſt. Hæc autem [illegible] mida intemperies, ad acutas vehementes[illegible] febres, tunc potiſſimum ſequi conſuevit, [illegible] aqua frigida & vitioſa conſeſtim & intem[illegible] ſtive ſumpta eſt, ſiquidem ſic ingeſta inte[illegible] ribus partibus, maxime vero his, quæ [illegible] temporis fuerint imbecilliores, miru[illegible] modum officit. Quare præceptum G[illegible] eſt 2. ad Glauc. ut in curanda hydrope in[illegible] tiones noſtras dirigamus, tum ad ſana[illegible] tumoris, quo viſcera affliguntur, tum ad [illegible] ſitionem eorum, quæ humiditatem [illegible] vunt, tum ad medicamentorum adh[illegible] nem, quæ urinam provocant. Et cum h[illegible] dropici raro vacent febre, conſulo, ut pro [illegible] drope tollenda ita procedamus, ut præce[illegible] tis acutæ febris, quæ adhuc viget, ratio [illegible] mis habeatur. Id autem fiet, cum iis [illegible] per os dantur, urinamque provocant, [illegible] aperiunt, ac membrorum principali[illegible]

ſrae laborantium, robur fovent, nec admodum evidenti caliditate inſignita ſunt; utpote, Decoctum agrimoniæ, Aſplenii, Braſſicæ marinæ, Intybi, hepaticæ, ſeminum aſparagi, quatuor ſem. major. cum ſuis corticib. conſolidarum, in aq. bruſci vel aſparagi paratum: Cujus ſane decocti ℥ v. cum oxymel. compoſito ℥ ij. exhibendæ ſunt pro una vice. Quod ſi febris non admodum vehemens fuerit, pulveris cicadarum, extremitatibus in tenuem pollinem comminutis, ad ℈ ß. addas: imo etiam ad ℈ j usque. Cumque hic propter febrem ad calidiora ſiccioraque devenire nequeas, cavebis à cauteriis, quarum loco eo uteris medicamento, quod Galen. κατὰ τόπους nobis proponit, puta, alta circa talos ſcarificatione, qua paulatim quicquid in ambitu totius aquæ redundat, eximi poterit, citra febris incrementum. Tu tamen interim, quod ego in tali caſu fœliciſſime expertus ſum, circa abdomen ea apponas, quæ naturalia membra corroborant, quæque effluentis aquæ impetum retardant, ne una cum intempeſtivo aquæ exitu, quicquid adeſt virium reſolvatur. Talia ſunt cerota ex arte confecta.

Cicadæ.

Scarificatio profunda.

Roborantia adhibenda, dum fit ſcarificatio.

℞. Succi rad. raphani.
Abſinthii.
Rad. cucumer. aſinini an. ℥ iij.

Depurentur per reſidentiam ſucci, deinde ad ignem modice bulliant, deſpumentur, poſt adde mel. deſpum. oxymel. ſcillitici an. ℔. j.

Digitized by Google

Specier. Diacurcum.
Dialaccæ.
Calami aromatici.
Santalorum rubeor. an. ʒ ij. Miſc.

Et ad ceroti conſiſtentiam bulliat, totique abdomini appone calidum. Hoc enim cerotum ratione ſpecierum ingredientium naturalia membra omnia corroborat, præſertim ratione ſpecierum Diacur. Dialaccæ, & ſantalorum, quod & ſuccus Abſinthii præſtat. Retardat autem fluxum aquæ, nec impetuoſe fluere permittit non ſolum ob Emplaſtri Diaphœniconis ſpecies, verum etiam Oxymel ſcillit. extimas partes mordendo, rubificandoque, ne univerſa ad talos aquarum congeries devolvatur, & tamen non in membris, à quibus ſaburra oritur, compingat: ſed potius ad exteriora evocat. Mel vero & reliqua, non admodum excellenti caliditate prædita caloris innati vim augent, & materiam præter naturam, in ambitu totius exiſtentem digerendo promovent. Si autem febris quam minima adfuerit, aut nulla, non ſolum externo hoc remedio membra adfecta corroborabimus, verum etiam ad remedii Galenici, cui vis ineſt temperata, exhibitionem, tuto devenire poſſumus: Eſt autem tale:

Pulvis. ℞. Anethi ſubtilit. pulveriſat. ʒ j.
Epatis lupi præparati.
Abſinthii aridi.
Aſplenii an. ℈ j. Miſce, & fiat pulvis ſubtilis, in vino albo dandus, cui utique non celit frequen-

quens ſequentis Electuarii uſus ad mira-
lum usque membra affecta corroborantis:

♃. Chamæpytis ſubtilit. pulv. ℥j.
Rad. Cichoreæ opt. contuſ. ℥iij.

Cum ſ. q. mel. deſpum. fiat miſtura ad len-
um ignem, & in fine coctionis adde:

Spicæ Celticæ ℨij
Abſinthii pontici ℨj. Miſc. & exhibe
cochlearis menſuram.

Electuariũ ad miraculum robo-rans.

Et hæc de curatione per chirurgiam abun-
e dicta ſufficiant. Nunc vero quæ hoc anno
mihi fœliciſſime in ſimilibus ſucceſſere, non
arte confecta experimenta notabo, exem-
, quæ dixi, confirmaturus. Occurrit mihi
hoc anno vir ætatis 42. annorum, hernia aquo-
ſa laborans, & Leucophlegmatica: cumque
remedia exteriora, puta ad cauteria ſcarifi-
tionemque difficilem ſe præberet, talem ei
hibui potum, quo alvus quater quinquies-
mota eſt, urina autem plus centies & vi-
paulatim tamen, atque ex eo tempore ſa-
s eſt.

Experimenta.

♃. Braſſicæ marinæ ſubt. pulv. ℥ iiij. ß.
Cicadarum pulv. ℈ j. Miſce, & in jure
li ſatis experte, in quo bullierint abſin-
um & Adianthi coma, exhibeatur.

Aliud experimentum bis hoc anno in duo-
us pueris mihi occurrit. Primum quidem in
hoſpitali della vita, in puero annorum duorũ,
tympanite laborante, qui tanquam dereli-
s, à Medicis in lecto neglectus ſe conti-
bat. Hunc rogatus adiui, cumque ad ea quæ
os dantur propter ætatem & longum mor-
bum,

Experimentum aliud bis probatum.

Google

bum , & virium imbecillitatem non adm dum aptus eſſet , tale juſſi apponi Emplaſtrum, poſt quotidianam ſine ſcarificatione cucurbitarum appoſitionem in regione abdominis; miraculoſeque convaluit intra octo vel decem dies.

℞. Radic. cucumeris aſinini optime contuſar. & in aceto ſcyllitico per 24. horas macerat. ℔. j.

Mellis deſpum. ℔. ij. Miſc. & bulliant ad conſiſtentiam ceroti , & in fine adde: Cumini ſubtiliter pulverizati ℥ iiij. ſingulis diebus amovebatur Emplaſtrum, Abdomini optime terſo cucurbitæ adfigebantur , dein rurſus Emplaſtrum apponebatur. Cumque non ſyncera eſſet tympanitis , ſed una cum flatu adeſſet aqua , in modica tamen quantitate, paulatim una diſcuſſus eſt flatus, & in halitum digeſta aqua, ſanitatique eſt reſtitutus. Cujus exemplo motus quidam non infimi gradus vir, cujus nepos ex filio , ſimili morbo vexatus , à primario quodam Medico tanquam deploratus derelictus fuerat : Juſſit me acceſſiri, & ſimili modo ſanatus eſt.

Multa hic præſidia lubens omitto, quia in communi ſunt uſu, & cuilibet, qui vel à limine medicinam ſalutavit, ſunt nota, inter quæ Soldanellæ, hoc eſt, Braſſicæ marinæ multiplicem uſum vel lippis tonſoribusque notum ſcio.

Braſſica marina.

Hoc unum tantum addidero , in muliere quadam in Xenodochio della vita decumbente, & Aſcite laborante experimentum , quod à me

[...]e curata eſt præter ſpem omnium. Hæc
[...]tem nec alia dedi & appoſui.

℞. Braſſic. marin. ſubtil. pulveriſat. ℥ ß. *Electuarium.*
Rhabarb. elect. ſubt. pul. ʒ ij.
Specier. Dialaccæ.
Diacurcumæ an. ʒ j.
Hepar. lupi præparat.
Limaturæ chalybis cum aceto
ſcyllitico pluries lotæ an. ℥ s.
mell. deſpu. q. ſ. Miſce, fiat electuarium.

Cujus cochlear unum per duas horas ante [pr]andium, & cochlear ante cœnam per duas [h]oras exhibeatur. Atque inde alvus ſemel [v]el bis in die mota, Abdominis regio tali li[ni]mento inungebatur;

℞. Unguenti Agrippæ.
Marciati,
Arragonis an. ℥ j.
Ol. rutacei.
de Elaterio.
Anethini an. ℥ ß.
Sem. Sinapi.
Pyrethri.
Abſinthii aridi.
Origani.
Far. lupinorum an. ℈ ij.

Pulv. pulverizentur, & omnia hæc ſimul [m]iſta aceto ſcyllitico irrorentur, & f. lini[m]entum.

Hunc noſtrum de hydrope laborem, qua[l]is tandem eſt, quo tu, vir humaniſſime, à me [o]lim petiiſti, eo obſecro accipias animo, [h]oc eſt, lubenti atque hilari. Tibi ſi ſatis-
factum

factum non erit, dolebo: Mihi profecto in hac re neque ſtudium, neque ſedulitas, neque etiam fides(mihi crede)defuit. Neque quæſo moleſte feras, quod non citius, atque quo tempore expectabas, tuis votis ſatisfacturum meam fidem liberaverim, volui equidem ſæpe, vetuerunt autem, quæ quotidie me ad opus accinctum ab inſtituto retrahebant etiam invitum, occupationes.

Deus Opt. Max. ſua benignitate precor, faxit, ut hoc quod mitto ſcriptum tuis ægris quidem ſalubre atque ſalutiferum, tibi vero honorificum eſſe velit. Vale atque ſalue. Bononiæ. Anno 1558. 22. Menſis Maij.

In Hydrope.

CONSILIVM LXXV.

TUMOR tuus vir Nobiliſſ. obſtructi hepatis ſymptoma eſt, hoc debilitatum, non bonum, ſed aquoſum producit ſanguinem; qui ventrem & pedes inflat, aliasq; concitat moleſtias.

Sed hæc duobus corrigentur.

I. Apertione & confortatione hepatis.

II. Eductione ſeri.

Verum itineri accinctus, redituque incerto, cum curæ intereſſe non poſſim, tibi ægrum commendo, & mitto interim ſequentia:

Pillulæ. I. ℞. Pill. de Hiera ſimpl.
Aurearum.
de Laureola an. gr. viij.

El-

Elaterii gr. j.

f. Pill. nu. xxj. cum oxymell. ſimpl.

II. ℞. Pul. Soldanellæ opt. ʒ ij.

Aſſumantur pillulæ omnes, evacuabunt ſeroſos humores, idem & pulvis præſtabit, ſi dimidia illius pars ſexto poſt pillulas deglutitas die in juſculo prunorum ingeratur. Poteſt utrumque, ſi benefaciet, reiterari.

III. Diebus intermediis bis ante cibum, duo orbiculi ſuccedant.

℞. Spec. Dialaccæ ℈ ij. *Rotula.*

Jecor. lupi præpar. ℈ j.

Soldanellæ ʒ ß.

Spongiæ. invent. in ſambuco ℈ ß.

Rhabarb. elect. ℈ j.

Fiſticor. præpar. ℈ ß.

Rad. rubeæ tinct. mund. ℈ j.

Cinamomi. ℈ ij ß.

Spodii ℈ ß.

Pulv. pulv. ſubtiliſſ. & incidant. incid. Miſc. cum ſacch. in aq. fœniculi diſſol. ʒ iiij. f. Rotulæ. Aperient hepar, & ſeroſos humores per urinam ſubducent.

IV. In eundem conſpirabit effectum nodulus ſeq. potui quotidiano infuſus.

℞. Linariæ vulg. m. ß. *Nodulus.*

Animæ ſambuci.

Spong. Sambuci ʒ ij.

Rad. fragariæ ʒ j. ß.

Incid. incid. contund. nodulus ex petia munda alligatus filo longo duplici.

Ventris tumor bis per horam in die linteo do imbuto lacte Cannabino foveatur: ingaturq; poſt ſeq unguento: ℞. Ol.

Digitized by Google

Vnguentum ℞. Ol. lilior. alb. ℥ ij.
Anethini.
Chamom. an. ℥ j.
Rutæ.

Hæc interim diligenter uſurpentur, quæque effecerint, mihi ſignificetur in poſterum. Quod ſupereſt Deo vos commendo.

In hydrope, pro quodam Lunaburgenſi,

CONSILIVM LXXVI.

QUantum è relatis intelligo hydropem adeſſe invenio: cujus curatio certe & diuturna & difficilis. Continuatio igitur remediorum ſalutarium requiritur, nec tamen natura multitudine obruenda: hinc nihil utilius inedia, & temperantia. Cibi ne obſtructiones efficiant, ſint facilis concoctionis non flatulenti, aut excrementoſi: diuretici potius: Medicamenta ſeq. arrident:

Pillulæ. I. ℞. Pill. Aggreg. ʒ ß.
de Rhabarb. ℈ ij.
Diagridii gr. iij.
Cum ſucco Beton. f. Pill. mediocres.

Clyſter. II. ℞. Fol. Malvæ.
Biſmalvæ.
Fl. Chamom.
Mercurialis an. m. j.
Soldanellæ m. j. ß.
Aniſi.
Fœniculi,

Card.

Carvi.
Dauci an. ℥ ij.
Decoq. in ſ. q. aq. font. ad medietatem
colat. ℞. ℔. j. adde
Ol. Rutac. ℥ ij.
Anethini ℥ j.
Bened. laxat. ℥ j.
El. de baccis lauri ℥ j.
Vitelli ovinum. j.
Salis comm. ℥ ij.
Sacc. rub. ℥ j. ß. f. Enema.
III. ℞. Rad Petroſelini. *Digeſtiva.*
Apii.
Ruſci.
Fœniculi an. m. ß.
Endiviæ.
Cichoreæ an. ʒ ij.
Laccæ.
Spicæ nardi an. ℈ j.
Herb. Cuſcutæ,
Lupul.
Scolopendr.
Eupatorii.
Cichor. an m. j.
Rhabarb. ʒ ij.
Spicæ ℈ j.
Vuarum paſſ. enucleat. ℥ j.
decoq. ad dimidias,
Colat. ℞. ℔. j.
adde: Syr. de Eupator.
Byzantini.
Acetoſ. comp.
de Cichor. cum Rhabar. an ℥ j. ß.

Miſc. f. potio.

Tria hæc alternatim ſumantur: Primo
ſub veſperam Pill. v. Secundo mane h
quinta aſſumenda decocti pars quinta cal
Enema tertio die pillulis ſubſtituatur, p
eſt & alias alvo obſtructa repeti. Sexto
purg. ſeq.

Potio purgans

℞. El. diacatholic. ℥ß.
De Hiera cum Agar.
bened. laxat. an. ʒij.
Diſſol. in decocto Herb. cuſcutæ.
Epatorii,
Sem. aniſi.
fœniculi an. q. ſ.
Et addita ʒj. Mellis roſ. ſolut.
f. hauſtus.

Ne vero & in poſterum materia aug
tur, ſingulis ſeptimanis bis mane de ſe
Electuario ʒj. ß. aut ʒ ij. aſſumantur, pr
operabitur.

Electuarium.

℞. Soldanellæ recent ʒ vj.
Succi Jrid. noſtr. ʒ x.
El. de Pſyllio.
Hieræ picræ ſimpl. an. ʒß.
Spec. diaturb. cum Rhab. ʒiij.
Fol. Mercurialis infuſ. in aceto ʒj
Tritis terendis & miſtis cum ſyr. de E
patorio, f. Electuarium in forma opiatæ.
Intermediis quinque diebus ſumat ʒ
conditi ſequentis:

Conditum.

℞. Spec. Diacurcum. ʒij.
Dialaccæ ʒj. ß.
Vermium ter præpar. ʒ. v.

Diatr

Diarrh. Abb. ℥x.

Miſc. & cum ſyr. de Cichor. q. ſ. f. Conditum.

Reparetur abſumptum.

Sequentia duo cataplaſmata, quorum primum extenſum forti linteo, apponatur ſingulis matutinis ventri, lixivio acri prius abluto, & linteis calidis exſiccato:

Emplaſtrũ ad ventrem

℞. Sterc. caprill. ſicc. loti.
Farinæ hordei.
Orobi.
Lentium an. ℥. jß.
Sem. Cumini.
Baccarum lauri.
Rad. Cucumer. aſinini.
Ebuli an. ℥j.
Aceti chalyb. ℥iiij.
Nitri ℥ß.

Decoq. in lixivio q. ſ. & addendo reſinam ceram, f. Emplaſtrum ad ventrem.

Alterum panno cœruleo ſcroto tumenti applicetur.

Cataplaſma pro ſcroto tumente.

℞. Farinæ fœnugræci.
Fabar. an ℥j.
Pul. Cumini ℥ß.
fufuris ℥ß.
Ammon. ℥ij.
Terebinth. ℥j.
Sapæ vivi ℥iij.
Miſce, & f. Cataplaſma.

Pedum tumor diſcutietur, ſi ſpongia aut

 pan-

panno cœruleo lixivio ſequenti calide fo-
atur diligenter.

Lixivium ad diſcutiendum pedum tumorem.

℞. Lixivii de ciner. vitis ter colati ℔.
In coq. fl. Chamom.
Origani.
Calament.
Serpilli.
Ebuli.
Rutæ.
Baccar. lauri an m. j.
In colatura quinque cantharorum, d-
ſolvantur aluminis libræ duæ.

In anaſarca & catarrhis vehementibus,

D. HEINRICI STAPEDII

CONSILIVM LXXVII.

Syrup. magiſtralis.

℞. Succi rad. Irid. florentin.
Vini albi opt. ℔. j.
Succi rad. Eryngii.
Petroſelini.
Fœnicul. an. ℔. ß.
Herb. Soldanell. minutim inciſ. m.
Eupatorii.
Menthæ.
Abſinth. pont. an. m. ij.
Rhabarb El. ʒij.
Cinam. ℥ ß.
Sem. Ebuli recent.
Alkekeng. an. ℥ij.
In phiala vitrea ſimul bulliant lento igne a-
medium, coletur, addendo poſt colaturam
ſacchar

[c]hari albi opt. ℔. j. rurſus bulliant, & fiat [ſyr]upus magiſtralis. De quo dentur ℥ ij. [plu]s minus, prout ventrem duxerit; aut per [ſe], aut cum aqua fœniculi, quarto aut quin[to q]uoque die continuando ad morbi cura[tio]nem.

℞. Tabellarum ex ſpec. Diagalangæ recenter diſpenſatarum ℥ iij. *Rotulæ.*
quarum quælibet ponderet ℨ ij.
comedat unam à ſyrupo laxativo
ſumpto.

℞. Theriacæ veteris ℨ ij. *Theriaca.*
De qua capiat ℈j. cum ſaccharo in forma boli, ſummo mane, illis diebus, quib. à ſyrupo laxativo abſtinet.

℞. Syrup. de cortic. citri.
de abſinth. pontico an ℔ ß. *Syrupus.*
Miſc. capiat cochlearia duo, duabus horis ante omnem paſtum.

℞. Ol. Maſtic. *Vnguentum.*
de Abſinth.
Rutacei.
Nardini an ℥ j.
Nucis Moſchat. ℥ ß.
Ceræ parum, f. Unguentum quo totus venter quotidie inungatur.

℞. Sem. aniſ. *Puluis pectoralis.*
Fœnicul.
Coriand. præpar. an. ℨ j.
Aromat. roſat. in tabellis.
Glycyrrh.
Raſuræ Eboris.
Cinam Electi an. ℨ ß.

Digitized by Google

Sacchari opt. ad pondus omnium
Fiat pulvis groſſiuſculus: Detur cochle-
ar ſtatim ab omni paſtu.

Decoctum ligni.

℞. Ligni Guaiaci triti ℔.ß.
In ℔. vj. aq. fontis bull. ad medium, co-
tur per manicam Hippoc. addendo in co-
tura:
Cinam. Elect. contuſi & triti ʒij.
Cum quo decocto diluat vinum album
purum, & maturum, ad mediam partem
quod bibat in paſtu.

Sacculus capitalis.

℞. Cortic. Thuris.
Gran. Maſtich.
Ladani.
Styrac. calamit.
Iridis an. ʒj.
Roſar. rubear.
Santal. citrin.
Baccar. myrti. an ʒß.
Caryophyll. ℈ij.
Flor anthos.
Majoran.
Stœchad.
Salviæ an. p. j.
Fiat pulvis, excipiatur in tenui panno ſerico
interne rubro, externe nigro, fiatque pi-
leolus, qui capiti à pilis denudato imponatur
& geſtetur.

Globuli maſticatorii.

℞. Gran. Maſtich. ʒj.
Rad. Irid. florent.
Hellebor. albi an. ʒij.
Ceræ albæ parum.
F. globuli, teneat unum mane in ore, &
maſticet, pituitamq; extractam exſpuat.

℞. Suc-

℞. Succi Glycyrrh.
Sacchar. cand.
Penid. an. ℥ß.
Sem. papau. albi ℥ij.
Boli armen. ℥ij.

Rotula ſublinguales.

Cum ſyrup. de iuiubis, & gummi tragac. [..]cerato in aqua roſac. q.ſ. f. orbiculi in for[..] lupinorum, teneat in ore interdiu, & [pr]æcipue hora ſomni. Si ſeroſus humor à [..]te nimium ruat in pulmones, cum in[..]uenti tuſſi ſicca, & moleſta, & immenſis [..]giliis, tum poſt ventoſarum applicationem [..]obus humeris, prima vice cum ſcarifi[ca]tione, aliis vicibus ſine illa, dentur co[..]leari a tria ſyrup. papau. aut grana ſex, vel [..]to pill. de Cynogloſſ. in forma orbiculo[ru]m deauratorum duabus horis à cœna.

Fontanella.

Fontanellas etiam probamus in ſuprema [..]chii parte factas, aut, ſi malit, unam [..]ca ſecundam vertebram occipitis, ita tamen ut ab experto chirurgo fiant, & apertæ in multos menſes teneantur.

Digitized by Google

In affectione vaporoſa, renum forte, cum debilitate totius recurrente, pro quodam Magnifico viro,

D. JOH. CRATONIS.

CONSILIVM LXXVIII.

A vaporib. ſubita inuaſio & receſſio.

DEbilitatem iſtam recurrentem, & univerſum corpus occupantem, ab interna cauſa procedere, non eſt dubium. Illam vero vaporem eſſe, qui cor petat, atque ita reliquū corpus afficiat, ſatis oſtendunt ſymptomata, quæ & ſubito inuadunt & recedunt. Cæterum etſi ſuſpicor malum oriri à renibus, certum tamen definire nequeo. Indicabit vero curatio: quam hoc modo tutam, inſtitui poſſe judico. Primum optima victus ratione utatur Magnificus Vir, nec ſe cibo aut potu oneret: parcam ſumat cœnam: varietatem in victu vitet. Mane non nimis diu jeunet; ſomnum meridianum fugiat, nocturnum, niſi quatuor horis à cœna, non capiat. Aerem nocturnum vitet: interdum ante cœnam in labro aquæ puræ mediocriter calefactæ ſedeat. Regionem renum hoc unguento inungi curet.

Vnguentum pro renibus

℞. Unguenti Roſac. recent. ℥iij.

Emulſio ex ſeminibus.

Cubitum iturus lac amygdalarum cum ſemine melonum & parum papaveris albi præpatatum bibat. Mane cum lecto ſurgit, ſoleas pedum aceto & ſale perfricari ſinat, caput & os di-

..diligenter mundet. deinceps, vel paulo ..oſt priuſquam domo exeat, de iſto Electua..o ad magnitudinem caſtaneæ ſumat:

℞. Conſer. roſ. recent. ℔. j. Electuariũ.

Amygda. dulc. cum aq. roſac. contuſar. ℥ij.

Pinear elotar.

Piſtaceor. elotor. an. ℥j.

Spec. Aromat. Roſar. fideliter diſpenſatar. ʒij.

Margaritar. præparatar. ʒj.

Moſchi gr. vj.

Caryophyll. minutim inciſor. ʒiij.

..iſc. cum ſyr. de corticibus citri, & detur in ..ro, vel pyxide vitreata.

Quod ſi uſu horum remediorum non ſe ..ane habuerit melius, ut ineunte autumno ..orpus expurgetur per medicamenta conven..ntia, & quæ Medici benedicta nominant, ..c ut ex vena media ſiniſtri brachii, mittatur ..nguis moneo. Hac autem in re ut opera ..edici præſentis utatur, neceſſe eſt. Va..uato corpore ad Medicinas à nobis præſcri..tas redire poterit.

In nephritide,

D. MARTINI ACAIGÆ

CONSILIUM LXXIX.

CAlculus ex viſcoſis & craſſis humoribus fit, & renum calore, nonnunquam ex ..ent.m imbecillitate, quæ hujuſmodi humo- *Cauſa generationis calculis.*

res expellere non poteſt. Nam longa mora torrentur & coquuntur in arenulas & calculos. Nimius quoque calor, & veluti igneus, etiam breviore mora, eandem vim habet. Hoc igitur affectu laborare poſſunt quib. renes imbecilli ſunt, ut ſenes calidiores, & qui abundant craſſis & viſcoſis humoribus. Igitur qui nimio cibo & potu utuntur, etiam quantitate mediocribus, hujuſmodi humoribus ſolent abundare, proinde renum affectibus obnoxii ſunt. Renes imbecilli fiunt intemperie, præcipue frigida, id eſt, nativi caloris penuria. Hac ratione opus eſt roborare remediis calorificis, & calorem nativum augentibus. Sed interim vitanda eſt victus ratio quæ materiam augeat & ſuggerat augendo gignendoque calculo. Vitanda igitur ſunt, quæcunque viſcoſum & craſſum ſanguinem gignunt. Hujuſmodi ſunt omnes aves paluſtres, bubula, porcina caro, ex animalibus pedes, ventres, inteſtina, membranoſæ partes, item piſces viſcoſi, & in aquis ſtagnantibus degentes, ut anguillæ, truttæ. Fugienda quoque omnia legumina ſunt, & omnia piſtoria arte confecta. A vino craſſo & dulci maxime eſt abſtinendum. In ſumma, quicquid, ut diximus, craſſum, viſcoſum, & excrementoſum ſuccum parit, vitandum eſt. Vitanda eſt & exercitatio tum animi, tum corporis, ſtatim à cibo ſumpto. Contra utendum eſt cibis ſubtilibus & ſanguinem ſubtilem generantibus, extenuantib. & incidentibus craſſos & viſcidos humores;

A quib. cibis abſtinendum.

Quibus cibis utendū.

itaque

...que vinum album tenue, non craſſum, non turbidum, ſubrubrum ejuſmodi naturæ utiliter bibitur. Gallinacea omnia, aves tam ſilveſtres, quam campeſtres, vitulina caro, utilia ſunt. Piſces ſaxatiles, ut perca, gobius, & id genus alii. Hæc ſunt, quæ ad victus rationem attinent. Ad curationem, & præcautionem faciunt in primis, (quoniam excrementa corpus noſtrum gignit, qualicunq; cibo utatur) purgare optime, præſertim ea quæ in ventriculo, inteſtinis, & primis venis coacervantur, ne vel renum calore, vel intempeſtiva exercitatione, aut alia quavis ratione excalefaciente, ferantur in renes, & in arenulas aut calculos concreſcant. Utatur itaq;. medicamentis ſequentibus: *Curatio & præcautio.*

℞. Agarici recenter trochiſc. *Pillulæ.*
Pulu. hieræ ſimpl. an. ℈ij.

Cum vino formentur pil!. vij. quas capiat poſt primum ſomnum. Poſtero die ſumat ℥j. Terebinth. aq. Alkekengi, aut vino albo lotæ. Et rurſum poſtero die ſumat tabellam unam ſeq. Rotularum horis 4. ante cibum.

℞. Sem. frigid. major mund. *Tabella.*
Sem. Baſilici.
Apii.
Petroſelini. an. ℥. s.
Rad. Petroſelini.
Fœniculi,
Aſparagi.
Pimpinell. an. gr. xv.
Spec. Diarrhod. abb.
Diacinam an. ℥s. Miſc.

Et cum

Et cum ſaccharo, in aq. Parietariæ diſſoluto, q. ſ. f. confectio in rotulis, quarum una ponderet ℥iij. In ipſo autem dolore eſt in primis utendum clyſteribus, deinde medicamentis purgantibus, & aliis exterminantibus calculum, & incidentibus, & attenuantibus viſcoſos & craſſos humores. Primus clyſter communis ſit ad deiiciendum ſtercus aptus. Alter:

Clyſter.

℞. Fl. Chamom.
Meliloti.
Summit. Aneth.
Parietariæ an. m. ß.
Aniſi.
Fœniculi.
Cumini an. ℥ß.

F. decoctum, in quo diſſolve hieræ ſimp. ℥vj. confect. ex bacci, lauri & terebinth. an. ℥s. Mellis anthoſati ℥j. Ol. anethini ℥iij fiat Clyſter. Indi etiam poteſt, ſi perſeveraverit dolor, clyſter ſequens:

℞. Rutæ m. j. vel ij.
Semaniſi.
Cumini an. ℥s.

Carvi tantundem, reponantur in vaſe terreo, pintam unam continente, impleatur oleo, vino, & bull. in duplici vaſe per 6. aut 7. horas, vaſis ore obturato. His peractis ſumere poterit potionem ſequentem:

Potio.

℞. Terebinth. deſtillat. ℥ij.
Vini albi ℥j. ß Miſce.

Sumat longe à cibo. Loco pillularum prædictarum in æſtate utatur ſyr. ſequente.

℞. Capill-

℞. Capill. Ven. *Decoctum longum.*
Adianthi.
Cichorii an. m. j.
Rad. Petroſelini.
Aſparagi.
Fœniculi, in aceto per noctem præparati an ℥j.
Paſſularum mundat. ℥j.s.
Glycyrrh. raſæ. ℥s.
Fol. ſenæ mundat. ℥iiij.
Agarici recenter throchiſc. ℥ij.

Fiat decoctum ſ. artem ad ℔. j. in q. ſ. & fiat ſyrupus mediocriter coctus. Doſis ℥j.s. Cum ſero lactis utatur, ut dictum eſt, loco prædictorum, maxime in æſtate.

Canones obſervandi in renum affectibus,

D. MARTINI ACACIÆ.

CONSILIUM LXXX.

IN calculo tam renum, quam veſicæ diuretica frangentia calculum longe à cibo adhibenda ſunt, & ſi fieri poteſt, corpore prius purgato, quia diuretica citiſſime feruntur ad renes, ſecum rapiunt cibum crudum & non concoctum & ſic magis gravant renes & veſicam, & augent materiam calculi. Perperam igitur faciunt, cum decoquunt quidam cum carnibus rad. petroſel. vel aliud diureticum, & decoctum illud ſumunt in prandio vel cœna. Nota autem, quod in his affectibus 1. *Diuretica male cum cibis miſcentur.* 2.

non

Calida diuretica improbantur. non debent exhiberi multum calida diuretic Nam epar calefaciunt, quo calefacto p conſenſum renes calefiunt, quæ renum cal factio cauſa generationis calculi. Hinc no *3. Refrigerantia epati applicanda prius quàm renibus.* ta, quod refrigerantia cataplaſmata ; & in unctiones prius applicanda epati quam ren bus, quando ab illo provenit renum calidita *Aqua deſtillata ex urina humana vel tauri.* Aque deſtillata ex urina humana vel tauri niſi ab hoc abhorreat æger, mirum in mo dum convenit ad frangendum calculum & ciendas urinas. Nam ad renes facillim *Portulacæ ſuccus ad miraculum efficax.* fertur, & non eſt multum calida. Ex por tulaca ſuccum exprimito, eum reſiccatum in catapotia redigito, & ℥j. exhibeto, ad miraculum uſque lapidem expellit. Et hoc reme dium calidioribus præcipue confert. Un guentū ad caliditatem renum emendandam

Remedia nephritica.

℞ Ol. viol.
Roſ. an. ℥j.
Santal. alb. & rub. an. ʒj.
Roſar. rub.
Sem. Endiviæ.
Portulacæ an. ℥j. ß.
Succi ſemperuivi.
Lactucæ.
Lactis caprini an. ℥s.

Aceti parum, cum cera q. ſ. f. unguentum, id certe longe optimum eſt.

Apozema ad expurgandas arenulas ex renibus.

Syrupus ad expurgandas arenulas ex renibus.

℞. Quinque Rad. commun. an. ℥j. ß.
Rad. cyperi.
aſari an. ℥j.
Rad. Bardanæ.
Pimpinellæ.

Saxi

Saxifragiæ an. ℥ ß.
Fol. Beton. m. j.
Agrimon.
Endiviæ.
Cichor. cum toto an. m. j. ß.
Capill. Veneris m. ß.
Sem. Dauci.
Ameos.
Carvi.
Saxifrag. an. ʒij.
Sem. milii Solis.
Sem. Bardanæ & biſmaluæ an. ʒj ß.
Sem. Quatuor frigid. major. an. ʒj.
Cicerum rub. p. ij.
Flor. geniſtæ p. j.
Flor. cordialium an. p. j.

Fiat decoctio ad ℔. j. in cujus colatura diſſolve ſyr. de rapha. ℥iij. oxymel. ſcyll. ℥j. ß. ſacchari q. ſ. f. ſyr. mediæ decoctionis, aromatiſetur cũ ʒij. interioris cinamõ. & ſquinanthi ʒj.

In calculo,

D. HORATII RESERII
CONSILIVM LXXXI.

QUem Græci λιθίασιν dicunt, Latini calculum, & morbũ, & cauſã morbificã eſſe compertũ eſt. Morbũ quidẽ quatenus imediate nocet virtuti expulſivę veſicę, & ſub eo genere quod à Gal. morb., alibi ab eodẽ διάθεσις appellatur, quæ ſane ſub qualitate reponitur. Qualitas autẽ cũ accidens eſſe dicatur, & propterea quibusdã calculus, qui morbus in ſubſtantia exiſtit, non videatur hoc nomine appellari debere., tamen pro opinionibus eorum non reſpondendum aliud putamus, niſi quod

Calculus quomodo morbus. quod nobis ſufficiat una cum Gal. 1. de morb differentiis, morbum appellari, quamcun que conſtitutionem præter naturam, per ſe primo actionem lædentem, ſive illa διάθεσις ſit, ſive ſubſtantia aliqua impediens ac lædens actionem ipſam. *Quomodo cauſa.* Cauſam veero morbificam calculum eſſe certiſſimum eſt, quatenus calculus in viis renum exiſtens morbum in via, à Gal. obſtructionem appellatam, facit, à qua obſtructione immediate læditur actio: ſed hæc ut ad Medicum maxime ſcire ſpectat, ita illud ignorare turpiſſimum fuerit, nempe calculi cauſas, tum efficientes, tum materiales. *Cauſa efficientes calculi. Materia.* Efficientes quidem ſunt renum ac epatis nimia caliditas. Materialis verò humores ſuperflui, ex imbecillitate ventriculi congeſti, qui ad renes delegati, & ab eorum nimia caliditate aſſati, in lapidem vertuntur, qui quandoque rubri, quandoque ſubflavi, quandoque cinericei, quandoque pallidi, denſi, friabiles, leves, quandoque aſperi generantur, prout ex hac, vel illa fiunt materia. *Cauſa varietatis coloris in calculo.* Siquidem ſi plus humoris bilioſi in epate generetur, & una cum pituita, vel ex ventriculo vel à capite, ad renes delegatur, & ibidem à renum caliditate aduritur, & in lapidem cogitur. Certum eſt, ubi bilis pituita prævaluerit, & rubicundior & flavior, nec non & friabilior & aſperior generabitur calculus, quam ex pituita pura in renibus aſſata. Quanto autem magis aduſtæ & terreæ, ut ita dicam, bilis particeps fuerit materia, ex qua calculus gignendus eſt: tanto & aſperior & denſior evadet. Ut nota eſt

cauſa:

uſa: ita ignorari non debet ſymptoma, *Signa.*
uod ad generationem uſque comitatur calulum. Quod ſane non niſi doctis patere oteſt, velut etiam ſymptoma ſeu πάθημα in octis notiſſimum eſt, quod ad jam genitum lculum ſequitur, nimirum dolor nephritiis, ex continua ægri querela & eiulatu, ex ſui uitate renibus impacta: ex ſtupore, cruri è ectoexiſtenti, communicato, ex ſenſibiate ventriculi, ex vomitu læſione percepta, ſe manifeſtans & ob oculos ponens. Illud item aliud, non niſi doctis perceptum mptoma eſt, fluxio materiæ, ex qua giitur calculus, ab uno ad aliud membrum, uæ non minimi pendenda eſt, imo ejus præipua habenda ratio curaque. Fruſtra enim cura & præſervatio calculi tentaretur: imo hujus ſolius diligenti animadverſione, atq; iterceptione præſervativa cura abſolvitur. leo alia miſſa faciam, & ad hanc unam inedium afferendam me totum convertam. erum quia fruſtra quærimus ſymptoma cuire, non ſublato, à quo oritur morbo, in rimis morbi, ad quem ſequitur, habenda t ratio. Morbus autem eſt frigida ventrili, & renum calida intemperies, una cum iateria. Curanda eſt igitur intemperies æc, ſed cum materia adſit, nec poſſit, quæ im materia intemperies, curari, niſi evacua-, à qua fit materia. Evacuanda igitur erit æc primum, deinde mala intemperies per ontraria abolenda. *Indicationes*

Ad hæc cum in qualibet fluxione qua- *Quatuor in*

 tuor

fluxione conſideranda.

tuor habenda ſit ratio, nempe mandan membri, recipientis, materiæ quæ tranſm titur, & latitudinis viarum: in hæc præſerv tiva cura omnium horum diligens haben ratio eſt, ſiquidem mandantis membri vis c hibenda infringendaque eſt: recipientis vir ſunt corroborandæ, illa quidem ne mande quod minime mandandum eſt, hæc vero r recipiat, quod utiq; non erat recipiendũ: L titudo inſuper viarum compingenda eſt materia quidem, quæ nondum fluxit alio vertenda: fluxa vero per convenientes regic nes evacuanda: poſtremo, ſi quæ adeſt intem peries amovenda, & ne rurſus eadem tum in temperies, tum materia generetur, præc vendum, præcavebitur autem tum victus r tione, tum medicamentorum exhibitone uſu. In caſu autem R. D. T. poſt diligente purgationem, & thermarum potionem, qu & materiam ſatis ſuperque evacuarunt, membra dyſcraſiata ad ſymmetriam dedux runt, in poſterum te ita gubernandum con ſulo. Cavebis igitur ab omni aeris exceſſu, nimio exercitio, à ſomno ſtatim à prandio præſertim in locis terrenis & humidis, ab ira, nimiis agitationib. Quod ſi corpus exercer vis, ſtomacho vacuo id fiat, nec ſtatim po exercitium ad ſumendum cibum te accingas ſed quieſcas per aliquod tempus: à prandi vero ab omni exercitio caveas. De coiti vero ne verbum quidem fecero, quod hic in tempeſtivus exiſtens, utpote, cibo non con cocto, & corpore ex nimio labore defatigato

ſumme

mmopere lædere ſoleat, & calculum face-
poſſit. Beneficium alvi laudo quotidia-
ım, ſi minus naturale: ſaltem artificiale:
onſuevi vero artificiale alvi beneficium hac
te parare.

℞. Hordei mundi & à ſuis corticibus ex- *Leniens.*
purgati p. j.
Rad. altheæ abraſarum & inciſ. m. j.

Bulliant omnia in tribus ſcutellis juris pul-
ac addatur ſacch. finiſſ. ℥j & exhibe. Al-
ım enim lenit, abſtergit, & ventriculum ex-
ırgat. Comedat panem optime fermen-
tum ſimplicem, cum oleo aut butyro my-
um, & non fermentatum fugiat. Ab eſu
ırnium veterum, tum boum, tum arietum,
ım porcorum, ac ab eſu animalium degen-
ım in aquis, puta anatum, anſerum, & ſimi-
ım abſtineat, nec non à piſcibus carentibus
ιuamis, & degentibus in aquis ſtagnanti-
us, à caſeo, à lacticiniis, à fructibus omnibus.
oteſt tamen deguſtare Peponem, & pruna
amaſcena matura ante prandium Utatur o-
s recentibus, non admodum coctis, ſimpli-
utatur, & non multo cibo. Omnia olera
uda fugiat, præter capares, aſparagos, & lu-
ılum, parce tamen. Vinum ſit album &
ιγόφορον, quod ſi fumoſum fuerit, limphetur
ım decocto, Glycyrrhizæ aut hordei. Ali-
enta actu nimis calida, aut frigida vitet,
mperatis utatur. Non obeſſet, ſi bis in anno *Vena ſectio.*
i ſecaretur vena axillaris, ex directo renum
borantium, exiſtens. Utatur ut plurimum

ex authoritate Pauli & Aetii, & omnium d

Vomitus. ctiſſ. virorum, repetito bis in menſe vomi

Purgatio annua. proderit enim poſt venæ ſectionem, quæ re & autumno facienda eſt. Purgetur corp hoc aut ſimili modo:

Bolus. ℞. Flor Caſſ. recens extract. ℥j.
Succi paſſularum
berberis an. ℈iiij.
Pulu. liquiritiæ ℈ij.

Miſc. fiat bolus cum ſaccharo. Die ve ſequenti exhibeatur ſyrupus:

Syrupus. ℞. Syr. Acetoſi ſimpl.
Mell. roſati ſol. an. ℥j.
Decocti infra ſcripti ℥iiij.
Miſc. fiat potio.

Decoctio autem talis eſt:

℞. Rad. Altheæ. nu. iiij.
Sem. Maluæ.
Peponum.
Cucumer.
Cucurbitæ an ℨij.
Capill. Ven.
Sem. aniſi.
Fœniculi an. ℨj. ß.

Bulliant omnia in ℔. iiij. aq. Endiviæ conſumptionem medietatis, & colentur fiat expreſſio pro uſu. Poſt vero exhibe ſ potionem.

Potio. ℞ Flor. caſſiæ ℨvj.
Elect. de ſucco roſ. ℨij.
Syr. roſ. ſol. ℥j.
Aqua capill. Ven. q. ſ.
Miſce, & fiat potio.

Fac

Facta autem purgatione inungat renes tali unguento.

℞.Succi roſar. *Lenimentũ ad renes.*
Violar.
Plantag. an.℥j.
Olei roſ. complet.℥ij.
Ceræ q. ſ.

Miſce, & fiat lenimentum pro renibus. udarem inſuper ut bis in menſe, aut ſaln ſemel, hyeme præſertim aut vere, aut tumno, uteretur infra ſcriptis pillulis.

℞.Rhabarb. electi. *Pillulæ.*
Aloës,
Agarici præparat.
Myrobalanorum citrin.an.℥j.
Spicæ ℈ß.
Fœnicul. ʒß.

Pulver. ſubtiliter, & irrorentur ſingula m vino albo odorifero, deinde cũ ſ.q. mullag. rad. altheæ cum ſacch. dulcoratæ f. agdaleon, ex cujus℥j.f,.pill.nu.xv. & per oram ante cœnam exhibeantur. Harum um exhibitione, & materia ad generandum lculos idonea evacuabitur, ventriculo roar addetur, hepar expurgabitur,& renes inper una cum capite à biliofis pituitoſisque crementis exonerabuntur, ac nimiæ viam laxitati conſuletur. Quod poſtremum t, laudo ut Reverenda D. T. ſæpe ac ſæpius fra ſcripto utatur liquore, quo præſervabir abſque dubio à calculo, obſervato tamen gimine in ſex reb. non naturalibus à me ſura utcunque præſcripto. Doſis hujus liquoris

ſunt

ſunt cochlearia duo ante prandium per ho-
ram & totidem ante cœnam.

Liquor à calculo præſeruans.

℞. Rad. Altheæ inciſarum m. j.
Liquiritiæ raſæ.
Milii ſolis.
Flor. Borraginis.
Bugloſſ.
Violar.
Roſar. an. ℥j.
Sebeſten.
Iuiubarum.
Dactyl. pingu. an. nu. vij.
Gran. Alkekengi.
Bruſci.
Sem. Aſparag. an. nu. xx.
Quatuor ſem. frig. major. an. ℥ß.
Hordei mundi p. j.
Ceterach. m. ß.
Aq. lupulorum.
Betonic.
Pimpinel.
Sem. Melon. an. ℔. iiij.

Sint autem deſtillatæ iſtæ aquæ in Alembico vitreo per balneum Mariæ. Miſta bulliant ad conſumptionem duarum partium, deinde colentur & exprimantur, donec remaneant ℔. iij. & adde colaturæ,

Succi parietariæ.
Cytonior.
Betonicæ an. ℥vj.
Mell. roſar. fol. ℔. iij.

Miſce, & iterum bulliant, quo ad ſolum mell. roſ. remaneat. Et hæc ſunt, quæ

æ mihi, occupatiſſimo dictanti, & Petro
i deditiſſimo, ſcribenti, à prandio in ſum-
is ealoribus exciderunt. Bononiæ, Anno
56. Julii. 14.

In calculo,

D. CASPARIS NÆVII

CONSILIVM LXXXII.

N calculoſo tuo, Vir Generoſe, affectu
nihil melius, quam fuga ciborum, qui cal-
lum generare poſſint, quales ſunt pingues
fibroſæ carnes, ſeu quadrupedum, ſeu
iſcium, frixa omnia, aromata. Frigius
imicum eſt, ut quod facile calculum irritet.
otus ſit cereviſia: Et nequaquam vino
choetur, ne ſuccus crudus à renibus attra-
atur. Ne etiam materia calculoſa cumule-
r nimium, Lithontriba temperata ſingulis
enſibus: ſed evacuatis prius inteſtinis, ad-
iberi poterunt. Vitanda autem penitus ca-
diora, quale eſt vinum ſublimatum &c. re-
ib. & jecore alias justo calidioribus. Præ-
ittatur igitur primum bolus ſequens: & po-
o ſubſcripta deſuper bibatur:

℞. Fl, Caſſiæ noviter extractæ cum Aq. *Bolus.*
Maluæ ℥v.
El. de Sebeſten. ℥iij.
Bened. laxat. ℈ij.
Lap. Iudaici ℈j.
Fl. Chamom.
Ceterach. an. ℈s.
Glycyrrh. an. ℈s.

Pulu: miſce, & cum ſacch. f. bolus.

Potio. ℞. Aq. Maluæ.
Fl. Chamom.
Petroſelini.
Centinodii an. ℥j.
Syr. de duabus Radic. ℥j. Miſce

Subductis ita fæcib. pulveris ſeq. ʒj. ex aq. Petroſelini, Betonicæ, aut frago rum, in quibus parum ſacchari ebullierit, au ex decocto cicerum, ſaccharo dulcorato bis vel ter per menſem ingeratur, ſtatim a uſu, balneo inſideat aq. dulcis tepido, & it arenulæ efficaciter educentur.

Tragea. ℞. Sem. quatuor frigid. major. excort an. ℈j.
Alkekengi ℈ij.
Oculorum cancri ʒß,
Carabe albiſſ. ʒj.
Ceterach. ʒß.
Glycyrrh. raſæ & inciſæ ℈ij.
Pul. fl. Chamom. ℈j.
Oſſis dactyl. ʒß.
Rad. Bardanæ.
Petroſelini an. ℈j.
Amygd. amar. ℈ij.

Incidantur incidenda minutiſſime, & pulu. pulu. & cum ℥ß. Sacchari. f. Tragæa.

Et cum alvus ſuppreſſa plurimis calculoſis moleſtias excitet, decimoquarto quoque die pillulis ſeq. ante cœnam ſumptis leniatur. Ejusdem uſus erit Caſſia præſcripta: aut Rotulæ etiam laxativæ infra ſcriptæ: Mutentur pro libitu & appetitu:

℞. Maſſæ

℞. Maſſæ pill. de Hiera ſimpl. ℥j. *Pillula.*
Diagridii g.ij.
Miſce, & f. pill. num. xxj. cum oxymelite. *Rotulæ laxativa.*
℞. Spec. Diarrh. abb. ℥j.
Diatrion ſant. ℈j.
Diambræ ℈ß.
Diaturbit. cum Rhabarb. ℥ij. cum ſacch. in aq. Epaticæ diſſol. q. ſ. f. rotulæ.

In renum calculo.

D. HIER. DONZELINI

CONSILIUM LXXXIII.

CUm calculus inde originem ducat, quod materia craſſa & pituitoſa, in ventriculo collecta, & in renes delata, ibi eorum caliditate exſiccata, in arenulas, & duriorem quandam maſſam concreſcat: certum eſt, nihil magis eos lædere, qui huic morbo obnoxii ſunt, quam cruditatem ventriculi & primæ coctionis. Quare primum eſt curandum, ut cibus probe conficiatur, ac omnis cruditas tollatur. Sed quoniam multas ob cauſas vix ea vivendi ratio ſervari poteſt, ut fœlix concoctio ſuccedat; quoniam etiam calculoſi, vel à parentibus, vel ſponte, talem renum conſtitutionem acquiſivere, ut vix paroxyſmum aliquem evitare: tradenda erit ratio, tum curandi paroxyſmum, tum præſervandi. Cum primum ergo quis percipit lumborum dolorem, ſtatim curandum, ut illa excrementorum ſentina, quæ plurimum re- *Curatio dolorum calculi.*

ſidet in ventre inferiori, evacuetur, aut vomitu, aut clyſmate acriori: Ita enim minus prementur renes, & urinarii meatus: ut liberius arenulæ, aut calculi ad veſicam tranſire poſſint, ad quam, ubi pervenerint, ſtatim dolor ceſſat. Quod ſi patiens, aut vomere non poſſit, ne oxymelite quidem adhibito, aut clyſmata non admittat; ſumat ſtatim ſequentem bolum:

Bolus.

℞. Fl. Caſſiæ ℥j.
Glycyrrh. pulveris ʒj. Miſc.

Aut ſumat potionem ſeq.

Potio.

℞. Mell. roſ. ſol. ℥iij.
Mannæ elect. ℥ij.

Miſce, & cum aqua agrim. q ſ. fiat potio.

Quod ſi pillulis delectetur.

Pillulæ.

℞. Extracti catholici Andernaci ℈ij.

Fiant inde pillulæ. nu. vij. & deaurentur.

Cataplaſma è parietaria.

Interim latus dolens inungatur oleo ſcorpionum, aut admoveatur Emplaſtrum è parietaria cocta in ſartagine, addito eodem oleo, in forma cataplaſmatis: quod etiam, ſi opus erit, renovetur. Facta evacuatione ſtatim propinetur oleum amygd. ſic præparatum.

℞. Ol. Amygd. dulc. ℥.iij.
Amararum ℥ij.
Sacchari albi, duri, pulveriſat. ʒß.
Miſce.

Sed ſi æger propenſus eſſet ad vomitum, oleum minime exhibeatur. Nam ſtatim per vomitum redderet. Ejus igitur loco bibantur aquæ è floribus Sambuci ℥iiij. aut ℥vj. cujus talis eſt deſcriptio:

Aqua de- ..ta ad

℞. Vini maluat. opt. ac potentis, ℔iij.

Nucleor,

Nucleor. perſicorum nu. c. *calculum.*
Ceraſorum acerborum nu. cc.
Flor. ſambuci recent. alb. ſine ramis ℥ viij.

Nuclei craſſo modo contundantur, & una um floribus in vino maluatico infundantur: eorſim tamen fiant duæ infuſiones: altera, um nucleis, altera cum floribus: integrum liem duret infuſio; deinde ſ. a. f. deſtillatio in ritreis organis. Aqua collecta in vitro ſer-vetur, aut vaſe vitreato, quod probe obtura-um ſervetur. Hæc aqua repente diminuit apillum,, ut cum urina excernatur. Præ-entaneum etiam eſt remedium, ſi in vino maluatico infundantur 4. 5. aut 6. guttæ olei calcanthini, & bibantur. In juſculo etiam decoctionis petroſelini, miſceri poſſunt. *Ol. calcanthi.* Idem præſtat raphanus deraſus, in vino albo per aliquot horas infuſus, deinde co-andum erit vinum, & bibendum. *Raphanus.* Singu-lare eſt ad comminuendum lapidem, ſi ra-dix Ononidis pulveriſata ſumatur. *Radix Ononidis* Idem præ-ſtat illius aqua deſtillata; ſicut etiam aqua deſtillata è floribus fabarum, agrimoniæ, peponum maturorum & è limonibus inciſis. *Aqua è floribus fabarum.* Illud vero maxime notandum, ut poſt dolo-rem jam ſublatum, calculus aut integer, aut forma Sabuli cum urina reiiciatur, alio-quin ſi retineatur in veſica, quotidie auge-tur, & majora creat pericula. Quare comminuendus eſt, & eiiciendus ſpongia illa, quæ in arbuſto quodam ſylveſtri, quod roſas profert ſylveſtres naſcitur, danda eſt ad ʒj. ſiccata & pulveriſata, cum juſculo *Ad calculũ eiiciendum.*

decocti

decocti petroſelini. Cum jam dolor ceſſavit, ac propoſitis remediis renes & veſica ſunt expurgata, ſuper eſt, ut novus paroxyſmi reditus inhibeatur. Id fiet refrigeratis renibus, unguento Galeni refrigerante, aut ſantalino, aut populeo, aut linteis madefactis in aq. roſ. cum albumine ovi, roſ. aut aceto roſ. Ventriculi vero præcipua eſt cura habenda, & legitima concoctio procuranda. Declinanda ſunt frigidiora alimenta omnia, piſces, olera, lacticinia, fructus horarii, legumina, craſſa cibaria, & carnes animalium majorum. Cœna ſit levior prandio. Vitanda eſt ſaturitas. Jejunandum ſemel in ſeptimana. Pulvis è ſaccharo & cinamomo, in menſa tota adhibendus. Corporis exercitatio optima eſt, vacuo ſtomacho. Alvus quotidie ſit mollis, aut ſponte, aut arte. Quod ſi natura ceſſet, ſumatur cochleare pulveris Tartari albi, in juſculo, mane. Laudant veteres probati autores uſum auiculæ, quæ dicitur paſſer Τρωγλοδύτης, quem noſtri putant eſſe caudatremulam vocatam, cujus pectus flavo colore ornatur: ea auicula, quocunque modo uſurpata, præſervat à calculo: cocta, condita, cruda & pulveriſata. Aqua limonum in præſervatione eſt ſalutaris. Theriaca bene parata, ab omnibus commendatur. Sæpius etiam prodeſt mane comedere amygd. amar. x. aut totidem nucleos perſicorum. Terebinthina etiam Cypria decies lota cum aqua Agrimoniæ, aut Betonicæ, & cum Saccharo in paſtum redacta ℥ij. pondere bis in menſe ſumpta,

Præſervatio à dolore calculi

Diæta.

Tartarum. album.

Caudatremula.

Aqua limonum.

ſumpta, ſolet à calculo præſervare. Multi quoque ſe tuentur ab hoc morbo uſu pillularum, quæ hoc modo parantur.

℞. Terebinth. Cypriæ. ℥j. *Pillula.*
Pulveris Ceterach,
Leporis combuſti ʒ ß.
Oſſium meſpill.
Ceraſor. an. ʒj. ß.
Sacchari candi ʒij.

Miſce, & fiat paſta. Doſis ʒj. ante cœnam. Jam vero ſummo Dei Opt. Max. beneficio ad nos affertur ex America lapis quidam nobiliſſimus, & veluti gemma, lapis nephriticus vocatus, qui ita geſtatus, ut corpus humanum nondum tangat, tum à paroxyſmo liberat, tum præſervat: quod nos quotidie veriſſimum eſſe experimur. Quare nephritici hunc geſtabunt. *Lapis nephriticus.*

In calculo pro Marchione quodam,

D. JOH. CRATONIS.

CONSILIUM LXXXIV.

Conſiderata affectione renum, & defluxu ad vicinas partes, remedia pauca, tuta tamen & uſu in multis ſalutaria comperta, præſcripturus ſum: Nam multitudo varietasque medicamentorum præcipue diureticorum, quæ miſcentur cibo, in iſtis affectibus in primis noxia eſſe ſolet.

I. De maſſa ſequente ſingulis menſibus bis ʒij. vel ſi alvus non ſolveretur iij. hora

una ante cœnam ſumat, vel in forma bo
cum ſaccharo, vel redacta in Catapotia.

Pillula. ℞. Terebinth. novies ex aqua roſ. lot
℥j. ß.
Rhabarb. el. pulver. ℈ij.
Cinam. el. pulveriſat.
Ceterach pulv. an. ʒ. j.
Succini albi ℈ij.

Cum pulv. Glycyrrhiz. q. ſ. fiat ſ. a. maſſa

II. Alternis diebus, vel aliquoties tantun
ſingulis ſeptimanis ſyr. de ſuccis ij. vel ij. co-
chlearia mane aſſumat:

Syrupus de ſuccis ℞. Succi veron. ℔. ß.
Hederæ terreſtris ℥iij.
Portulacæ ℥j. ß.

Exprime ex herbis viridibus, prius vino
lotis (licet & ex ſuccis poſſet, verum ratio il-
la pharmacopœis minus eſt explorata) & co-
que lento igne: ubi reſederint poſt coctio-
nem, adde ſacchari q. ſ. & ad formam ſyrupi
redige, commiſcendo ſpec, aromat. roſ. ʒj.

Pulvis in calculo & morbis cerebri. III. Singulis menſibus in novilunio capiat
de pulvere confecto ex partibus æqualibus
ſuccini albi & ſpec. diarrhodon Abb. ad ℈j.
in aqua Veronicæ vel ceraſorum. Hic pul-
vis non ſolum in calculo: verum etiam in
morbis cerebri, ac præſertim Apoplexia,
tanquam peculiare remedium merito habe-
tur. Localia.

In dolore renali, plurimum emplaſtrum
hoc conferre uſu comperi: Ex decoctis xii.
Cancris & contuſis jus vel ſuccus exprimitur,

eo im-

to imbuitur panis albus, additiſque vitellis aliquot ovorum Oleo chamomæl. violaceoque, & pauco croco, fiat emplaſtrum, quod lumbis ſeu regioni renum applicatur.

Emplaſtrum è cancris in Calculo, Dn. D. Cratonis.

℞. Cancrorum nu. xij. *Emplaſtrũ è cancris.*
Coque in aq. ſimpl. & contunde, poſtea exprime, imbuatur eo panis albus, & adde vitell. ovorum nu. v.
Ol. amygdal. dulc.
Scorpionum an. ℥iij.
Miſce, & fiat emplaſtrum.

Ejuſdem Emplaſtrum de Parietaria in Calculo: *Emplaſtrum de parietaria.*

℞. Parietariæ m. iiij.
Coque in ſ. q. amygdal. dul. & adde cæpas ſub cineribus coctas, nu. iij.
Ol. ſcorpion. ℥ß.
Miſce, & fiat Emplaſtrum.

In calculo renum, & ſanguine è renibus fluente;

D. GVILIELMI RONDELETII

CONSILIVM LXXXV.

℞. Caſſiæ noviter extractæ ℥ij. *Opiata.*
Pulpæ Sebeſten.
Mucilaginis ſemin. pſyllii extract. cum aq. violar. an. ℥j,
Rhabar. elect. ʒij.
Aniſi ʒj.

Scammonii ℈j.

Snæ orien.ʒij.

Miſce, & cum ſyrupo roſato laxat. q.ſ. fiat opiata, qua neceſſitate urgente utatur.

Syrupus.

℞. Radicis Nenupharis ℥ij.

Portulacæ.

Herniariæ.

Plantavinis.

Caudæ equinæ an. m. j.

Umbilic. Vener.

Agrimoniæ.

Hypericonis an. m. ß.

Sem. berberis ʒij.

Corticis mali granati ℥j.

Flor. hyperici.

Roſarum an. p. j.

Fiat decoctio in ℔. ij. ß. aquæ puræ ad conſ. med. partis, in colatura: Diſſolve ſyrupi acetoſi ſimpl. & Limonum an. ℥iiij. addendo.

Sacchari q. ſ.

Et fiat ſyrupus, clarificentur & aromatizetur cum ʒj. pulveris Diaarhodon. Abb. utatur quatuor vel quinque vicibus.

Pillula.

℞. Carabæ ℈ij.

Vermium terreſtrium.

Succi Umbilici Vener.

Portulacæ an. ʒj.

Terebinthiniæ lotæ in ſucco limonum ʒiij.

Miſc. & formentur pillulæ ſex pro drachma, capiatque hora una ante paſtum.

℞ Decoctionis graminis ℥iiij.

Syrupi limonum ℥j.

Miſce,

Miſce,&ſuperbibat pillulis,vel ſumat aquæ
ɛrniariæ,aut alterius aquæ convenientis bo-
ım hauſtum.

℞. Aniſi.
Fœniculi an. ℥ ij. *Pulvis poſt cibum.*
Sem.rutæ macerati in aceto ʒ ij.
Specier. Diagalangæ.
Diacinamomi an. ʒ ß.
Sacchari roſati tabulati ℥ iiij.
Miſce, & capiat cochlear unum poſt ci-
um.

℞. Ceruſſæ.
Lithargyri an.℥ j. *Linimentū ad renes.*
Boli armen.
Ochræ an. ʒ ß.
Ol. roſati ℥ iij.
Aceti & ſucci limonum ℥ j.
Camphuræ ℈ ß.

Miſce. fiat linimentum, quo ungantur re-
es,& maxime quando equitaturus eſt. Sin-
ulis menſibus capiat ʒ ij. opiatæ laxativæ in
ɔrma boli, aut juſculo galli, vel cicerum ni-
rorum. Quod ſi non moveant ʒ ij. pro ſe-
uenti doſi accipiat ʒ ß. Altero die ſumet de
llulis quatuor ſuperbibendo parum vini al-
i, diluti aqua herniariæ aut portulacæ , &
ɔntinuabit per quatuor dies. Poſtea utatur
rupo ordinato poſt opiatam laxativam per
uinque dies. Quod ſi ſanguis non fluat, vi-
um miſcebit cum aqua milii ſolis, aut Gly-
yrrhizæ. Poterit etiam ſi voluerit, uti ſangui-
e hircino, aut ʒ j. pulveris herniariæ , cum
ino albo.

ex authoritate Pauli & Aetii, & omnium
ctiſſ. virorum, repetito bis in menſe vomi *Vomitus.*
proderit enim poſt venæ ſectionem, quæ
re & autumno facienda eſt. Purgetur corp *Purgatio annua.*
hoc aut ſimili modo:

Bolus.

℞. Flor Caſſ. recens extract. ℥j.
Succi paſſularum
berberis an. ℈iiij.
Pulu. liquiritiæ ℈ij.
Miſc fiat bolus cum ſaccharo. Die ve
ſequenti exhibeatur ſyrupus:

Syrupus.

℞. Syr. Acetoſi ſimpl.
Mell. roſati ſol. an. ℥j.
Decocti infra ſcripti ℥iiij.
Miſc. fiat potio.

Decoctio autem talis eſt:
℞ Rad. Altheæ. nu. iiij.
Sem. Maluæ.
Peponum.
Cucumer.
Cucurbitæ an ℥ij.
Capill. Ven.
Sem. aniſi.
Fœniculi an. ℥j. ß.

Bulliant omnia in ℔. iiij. aq. Endiviæ
conſumptionem medietatis, & colentur
fiat expreſſio pro uſu. Poſt vero exhibeſ
potionem.

Potio.

℞ Flor. caſſiæ ℥vj.
Elect. de ſucco roſ. ℥ij.
Syr. roſ. ſol. ℥j.
Aqua capill. Ven. q. ſ.
Miſce, & fiat potio.

Fact

Factà autem purgatione inungat renes ta-
inguento.

℞. Succi roſar. *Lenimentũ ad renes.*
Violar.
Plantag. an. ℥j.
Olei roſ. complet. ℥ij.
Ceræ q. ſ.

Miſce, & fiat lenimentum pro renibus.
udarem inſuper ut bis in menſe, aut ſal-
m ſemel, hyeme præſertim aut vere, aut
tumno, uteretur infra ſcriptis pillulis.

℞. Rhabarb. electi. *Pillula.*
Aloës,
Agarici præparat.
Myrobalanorum citrin. an. ℥j.
Spicæ ℈ß.
Fœnicul. ℥ß.

Pulver. ſubtiliter, & irrorentur ſingula
ım vino albo odorifero, deinde cũ ſ.q. mu-
lag. rad. altheæ cum ſacch. dulcoratæ f.
agdaleon, ex cujus ℥j. f. pill. nu. xv. & per
oram ante cœnam exhibeantur. Harum
iim exhibitione, & materia ad generandum
lculos idonea evacuabitur, ventriculo ro-
ır addetur, hepar expurgabitur, & renes in-
per una cum capite à bilioſis pituitoſisque
crementis exonerabuntur, ac nimiæ via-
m laxitati conſuletur. Quod poſtremum
t, laudo ut Reverenda D. T. ſæpe ac ſæpius
fra ſcripto utatur liquore, quo præſervabi-
r abſque dubio à calculo, obſervato tamen
gimine in ſex reb. non naturalibus à me ſu-
a utcunque præſcripto. Doſis hujus liquoris
ſunt

ſunt cochlearia duo ante prandium per h[o]-
ram & totidem ante cœnam.

Liquor à calculo præſervans.

♃. Rad. Altheæ inciſarum m. j.
Liquiritiæ raſæ.
Milii ſolis.
Flor. Borraginis.
Bugloſſ.
Violar.
Roſar. an. ℥j.
Sebeſten.
Juiubarum.
Dactyl. pingu. an. nu. vij.
Gran. Alkekengi.
Bruſci.
Sem. Aſparag. an. nu. xx.
Quatuor ſem. frig. major. an. ℥ß.
Hordei mundi p. j.
Ceterach. m. ß.
Aq. lupulorum.
Betonic.
Pimpinel.
Sem. Melon. an. ℔. iiij.

Sint autem deſtillatæ iſtæ aquæ in Alembico vitreo per balneum Mariæ. Miſta bulliant ad conſumptionem duarum partium, deinde colentur & exprimantur, donec remaneant ℔. iij. & adde colaturæ,

Succi parietariæ.
Cytonior.
Betonicæ an. ℥vj.
Mell. roſar. fol. ℔. iij.

Miſce, & iterum bulliant, quo ad ſolum mell. roſ. remaneat. Et hæc ſunt,

quæ

Digitized by Google

æ mihi, occupatiſſimo dictanti, & Petro
i deditiſſimo, ſcribenti, à prandio in ſum-
s ealoribus exciderunt. Bononiæ, Anno
6. Julii. 14.

In calculo,

D. CASPARIS NÆVII

CONSILIVM LXXXII.

N calculoſo tuo, Vir Generoſe, affectu
nihil melius, quam fuga ciborum, qui cal-
lum generare poſſint, quales ſunt pingues
fibroſæ carnes, ſeu quadrupedum, ſeu
ſcium, frixa omnia, aromata. Frigius
imicum eſt, ut quod facile calculum irritet.
otus ſit cereviſia: Et nequaquam vino
choetur, ne ſuccus crudus à renibus attra-
atur. Ne etiam materia calculoſa cumule-
r nimium, Lithontriba temperata ſingulis
enſibus: ſed evacuatis prius inteſtinis, ad-
beri poterunt. Vitanda autem penitus ca-
liora, quale eſt vinum ſublimatum &c. re-
b. & jecore alias juſto calidioribus. Præ-
ittatur igitur primum bolus ſequens; & po-
o ſubſcripta deſuper bibatur:

℞. Fl. Caſſiæ noviter extractæ cum Aq. Malvæ ℥v. *Bolus.*
El. de Sebeſten. ℥iij.
Bened. laxat. ℈ij.
Lap. Iudaici ℈j.
Fl. Chamom.
Ceterach. an. ℈ſ.
Glycyrrh. an. ℈ſ.

Pulu: miſce, & cum ſacch. f. bolus.

℞. Aq. Maluæ.

Potio. Fl. Chamom.

Petroſelini.

Centinodii an. ℥j.

Syr. de duabus Radic. ℥j. Miſce

Subductis ita fæcib. pulveris ſeq. ʒj. ex aq. Petroſelini, Betonicæ, aut fragorum, in quibus parum ſacchari ebullierit, au ex decocto cicerum, ſaccharo dulcorato

Tragæa. bis vel ter per menſem ingeratur, ſtatim a uſu, balneo inſideat aq. dulcis tepido, & it arenulæ efficaciter educentur.

℞. Sem. quatuor frigid. major. excor an. ℈j.

Alkekengi ℈ij.

Oculorum cancri ʒß.

Carabe albiſſ. ʒj.

Ceterach. ʒß.

Glycyrrh. raſæ & inciſæ ℈ij.

Pul. fl. Chamom. ℈j.

Oſſis dactyl. ʒß.

Rad. Bardanæ.

Petroſelini an. ℈j.

Amygd. amar. ℈ij.

Incidantur incidenda minutiſſime, & pulu. pulu. & cum ℥ß. Sacchari. f. Tragæa.

Et cum alvus ſuppreſſa plurimis calculoſis moleſtias excitet, decimoquarto quoquo die pillulis ſeq. ante cœnam ſumptis leniatur. Ejusdem uſus erit Caſſia præſcripta: aut Rotulæ etiam laxativæ infra ſcriptæ: Mutentur pro libitu & appetitu:

℞. Maſſæ

℞. Maſſæ pill. de Hiera ſimpl. ℥j. *Pillula.*
Diagridii g. ij.
Miſce, & f. pill. num. xxj. cum oxymelite. *Rotula laxativa.*
℞. Spec. Diarrh. abb. ℥j.
Diatrion ſant. ℈j.
Diambræ ℈ß.
Diaturbit. cum Rhabarb. ℥ij. cum ſacch. in aq. Epaticæ diſſol. q. ſ. f. rotulæ.

In renum calculo.

D. HIER. DONZELINI

CONSILIVM LXXXIII.

CUm calculus inde originem ducat, quod materia craſſa & pituitoſa, in ventriculo collecta, & in renes delata, ibi eorum caliditate exſiccata, in arenulas, & duriorem quandam maſſam concreſcat: certum eſt, nihil magis eos lædere, qui huic morbo obnoxii ſunt, quam cruditatem ventriculi & primæ coctionis. Quare primum eſt curandum, ut cibus probe conficiatur, ac omnis cruditas tollatur. Sed quoniam multas ob cauſas vix ea vivendi ratio ſervari poteſt, ut fœlix concoctio ſuccedat; quoniam etiam calculoſi, vel à parentibus, vel ſponte, talem renum conſtitutionem acquiſivere, ut vix paroxyſmum aliquem evitare: tradenda erit ratio, tum curandi paroxyſmum, tum præſervandi. Cum primum ergo quis percipit lumborum dolorem, ſtatim curandum, ut illa excrementorum ſentina, quæ plurimum re- *Curatio dolorum calculi.*

ſidet in ventre inferiori, evacuetur, aut vomitu, aut clyſmate acriori: Ita enim minus prementur renes, & urinarii meatus: ut liberius arenulæ, aut calculi ad veſicam tranſire poſſint, ad quam, ubi pervenerint, ſtatim dolor ceſſat. Quod ſi patiens, aut vomere non poſſit, ne oxymelite quidem adhibito, aut clyſmata non admittat; ſumat ſtatim ſequentem bolum:

Bolus. ℞. Fl. Caſſiæ ℥j.
Glycyrrh. pulveris ʒj. Miſc.

Aut ſumat potionem ſeq.

Potio. ℞. Mell. roſ. ſol. ℥iij.
Mannæ elect. ℥ij.

Miſce, & cum aqua agrim. q ſ. fiat potio.
Quod ſi pillulis delectetur.

Pillulæ. ℞. Extracti catholici Andernaci ℈ij.

Cataplaſma è parietaria. Fiant inde pillulæ. nu. vij. & deaurentur. Interim latus dolens inungatur oleo ſcorpionum, aut admoveatur Emplaſtrum è parietaria cocta in ſartagine, addito eodem oleo, in forma cataplaſmatis: quod etiam, ſi opus erit, renovetur. Facta evacuatione ſtatim propinetur oleum amygd. ſic præparatum.

℞. Ol. Amygd. dulc. ℥. iij.
Amararum ℥ij.
Sacchari albi, duri, pulveriſat. ℥ß.
Miſce.

Sed ſi æger propenſus eſſet ad vomitum, oleum minime exhibeatur. Nam ſtatim per vomitum redderet. Ejus igitur loco bibantur aquæ è floribus Sambuci ℥iiij. aut ℥vj. cujus talis eſt deſcriptio:

Aqua deſtillata ad ℞. Vini maluat. opt. ac potentis, ℔iij.

Nucleor,

Nucleor. perſicorum nu. c. *calculum.*
Ceraſorum acerborum nu. cc.
Flor. ſambuci recent. alb. ſine ramis ℥viij.

Nuclei craſſo modo contundantur, & una cum floribus in vino maluatico infundantur: ſeorſim tamen fiant duæ infuſiones: altera, cum nucleis, altera cum floribus: integrum diem duret infuſio; deinde ſ. a. f. deſtillatio in vitreis organis. Aqua collecta in vitro ſervetur, aut vaſe vitreato, quod probe obturatum ſervetur. Hæc aqua repente diminuit lapillum,, ut cum urina excernatur. Præſentaneum etiam eſt remedium, ſi in vino maluatico infundantur 4. 5. aut 6. guttæ olei calcanthini, & bibantur. In juſculo etiam decoctionis petroſelini, miſceri poſſunt. Idem præſtat raphanus deraſus, in vino albo per aliquot horas infuſus, deinde colandum erit vinum, & bibendum. Singulare eſt ad comminuendum lapidem, ſi radix Ononidis pulveriſata ſumatur. Idem præſtat illius aqua deſtillata: ſicut etiam aqua deſtillata è floribus fabarum, agrimoniæ, peponum maturorum & è limonibus inciſis. Illud vero maxime notandum, ut poſt dolorem jam ſublatum, calculus aut integer, aut forma Sabuli cum urina reiiciatur, alioquin ſi retineatur in veſica, quotidie augetur, & majora creat pericula. Quare comminuendus eſt, & eiiciendus ſpongia illa, quæ in arbuſto quodam ſylveſtri, quod roſas profert ſylveſtres naſcitur, danda eſt ad ʒj. ſiccata & pulveriſata, cum juſculo

Ol. calcanthi.

Raphanus.

Radix Ononidis

Aqua à floribus fabarum.

Ad calculũ eiiciendum.

decocti

decocti petroſelini. Cum jam dolor ceſſavit, ac propoſitis remediis renes & veſica ſunt expurgata, ſuper eſt, ut novus paroxyſmi reditus inhibeatur. Id fiet refrigeratis renibus, unguento Galeni refrigerante, aut ſantalino, aut populeo, aut linteis madefactis in aq. roſ. cum albumine ovi, roſ. aut aceto roſ. Ventriculi vero præcipua eſt cura habenda, & legitima concoctio procuranda. Declinanda ſunt frigidiora alimenta omnia, piſces, olera, lacticinia, fructus horarii, legumina, craſſa cibaria, & carnes animalium majorum. Cœna ſit levior prandio. Vitanda eſt ſaturitas. Jejunandum ſemel in ſeptimana. Pulvis è ſaccharo & cinamomo, in menſa tota adhibendus. Corporis exercitatio optima eſt, vacuo ſtomacho. Alvus quotidie ſit mollis, aut ſponte, aut arte. Quod ſi natura ceſſet, ſumatur cochleare pulveris Tartari albi, in juſculo, mane. Laudant veteres probati autores uſum auiculæ, quæ dicitur paſſer Τρωγλοδύτης, quem noſtri putant eſſe caudatremulam vocatam, cujus pectus flavo colore ornatur: ea auicula, quocunque modo uſurpata, præſervat à calculo: cocta, condita, cruda & pulveriſata. Aqua limonum in præſervatione eſt ſalutaris. Theriaca bene parata, ab omnibus commendatur. Sæpius etiam prodeſt mane comedere amygd. amar. x. aut totidem nucleos perſicorum. Terebinthina etiam Cypria decies lota cum aqua Agrimoniæ, aut Betonicæ, & cum Saccharo in paſtum redacta ℥ij. pondere bis in menſe ſumpta,

Præſervatio à dolore calculi

Diæta.

Tartarum. album.

Caudatremula.

Aqua limonum.

ſumpta, ſolet à calculo præſervare. Multi quoque ſe tuentur ab hoc morbo uſu pillularum, quæ hoc modo parantur.

℞. Terebinth. Cypriæ. ℥j. *Pillulæ.*
Pulveris Ceterach,
Leporis combuſti ʒ ß.
Oſſium meſpill.
Ceraſor. an. ʒj. ß,
Sacchari candi ʒij.

Miſce, & fiat paſta. Doſis ʒj. ante cœnam. Jam vero ſummo Dei Opt. Max. beneficio ad nos affertur ex America lapis quidam nobiliſſimus, & veluti gemma, lapis nephriticus vocatus, qui ita geſtatus, ut corpus humanum nondum tangat, tum à paroxyſmo liberat, tum præſervat: quod nos quotidie veriſſimum eſſe experimur. Quare nephritici hunc geſtabunt. *Lapis nephriticus.*

In calculo pro Marchione quodam,

D. JOH. CRATONIS.

CONSILIVM LXXXIV.

Conſiderata affectione renum, & defluxu ad vicinas partes, remedia pauca, tuta tamen & uſu in multis ſalutaria comperta, præſcripturus ſum: Nam multitudo varietasque medicamentorum præcipue diureticorum, quæ miſcentur cibo, in iſtis affectibus in primis noxia eſſe ſolet.

I. De maſſa ſequente ſingulis menſibus bis ʒij. vel ſi alvus non ſolveretur iij. hora una

una ante cœnam ſumat, vel in forma boli cum ſaccharo, vel redacta in Catapotia.

Pillula.

℞. Terebinth. novies ex aqua roſ. lotæ ℥j. ß.
Rhabarb. el. pulver. ℈ij.
Cinam. el. pulveriſat.
Ceterach. pulv. an. ʒ. j.
Succini albi ℈ij.
Cum pulv. Glycyrrhiz. q. ſ. fiat ſ. a. maſſa.

II. Alternis diebus, vel aliquoties tantum ſingulis ſeptimanis ſyr. de ſuccis ij. vel ij. cochlearia mane aſſumat:

Syrupus de ſuccis

℞. Succi veron. ℔. ß.
Hederæ terreſtris ℥iij.
Portulacæ ℥j. ß.

Exprime ex herbis viridibus, prius vino lotis (licet & ex ſuccis poſſet, verum ratio illa pharmacopœis minus eſt explorata) & coque lento igne: ubi reſederint poſt coctionem, adde ſacchari q. ſ. & ad formam ſyrupi redige, commiſcendo ſpec. aromat. roſ. ʒj.

Pulvis in calculo & morbis cerebri.

III. Singulis menſibus in novilunio capiat de pulvere confecto ex partibus æqualibus ſuccini albi & ſpec. diarrhodon Abb. ad ℈j. in aqua Veronicæ vel ceraſorum. Hic pulvis non ſolum in calculo: verum etiam in morbis cerebri, ac præſertim Apoplexia, tanquam peculiare remedium merito habetur. Localia.

In dolore renali, plurimum emplaſtrum hoc conferre uſu comperi: Ex decoctis xii. Cancris & contuſis jus vel ſuccus exprimitur,

eo im-

eo imbuitur panis albus, additisque vitellis aliquot ovorum Oleo chamomæl. violaceoque, & pauco croco, fiat emplaſtrum, quod lumbis ſeu regioni renum applicatur.

Emplaſtrum è cancris in Calculo, Dn. D. Cratonis.

Emplaſtrū è cancris.

℞. Cancrorum nu. xij.

Coque in aq. ſimpl. & contunde, poſtea exprime, imbuatur eo panis albus, & adde vitell. ovorum nu. v.

Ol. amygdal. dulc.
Scorpionum an. ℥iij.
Miſce, & fiat emplaſtrum.

Ejuſdem Emplaſtrum de Parietaria in Calculo:

Emplaſtrum de parietaria.

℞. Parietariæ m. iiij.

Coque in ſ. q. amygdal. dul. & adde cæpas ſub cineribus coctas, nu. iij.

Ol. ſcorpion. ℥ß.
Miſce, & fiat Emplaſtrum.

In calculo renum, & ſanguine è renibus fluente;

D. GVILIELMI RONDELETII

CONSILIVM LXXXV.

Opiata.

℞. Caſſiæ noviter extractæ ℥ij.
Pulpæ Sebeſten.
Mucilaginis ſemin. pſyllii extract. cum aq. violar. an. ℥j,
Rhabar. elect. ʒij.
Aniſi ʒj.

Scam-

Scammonii ℈j.
Senæ orien. ʒj.
Miſce, & cum ſyrupo roſato laxat. q.ſ. fiat opiata, qua neceſſitate urgente utatur.

Syrupus.

℞. Radicis Nenupharis ℥ij.
Portulacæ.
Herniariæ.
Plantavinis.
Caudæ equinæ an. m. j.
Umbilic. Vener.
Agrimoniæ.
Hypericonis an. m. ß.
Sem. berberis ʒij.
Corticis mali granati ℥j.
Flor. hyperici.
Roſarum an. p. j.
Fiat decoctio in ℔. ij. ß. aquæ puræ ad conſ. med. partis, in colatura: Diſſolve ſyrupi acetoſi ſimpl. & Limonum an. ℥iiij. addendo.
Sacchari q. ſ.
Et fiat ſyrupus, clarificentur & aromatizetur cum ʒj. pulveris Diaarhodon. Abb. utatur quatuor vel quinque vicibus.

Pillulæ.

℞. Carabæ ℈ij.
Vermium terreſtrium.
Succi Umbilici Vener.
Portulacæ an. ʒj.
Terebinthiniæ lotæ in ſucco limonum ʒiij.
Miſc. & formentur pillulæ ſex pro drachma, capiatque hora una ante paſtum.
℞ Decoctionis graminis ℥iiij.
Syrupi limonum ℥j.

Miſce,

Miſce,&ſuperbibat pillulis,vel ſumat aquæ
:rniariæ,aut alterius aquæ convenientis bo-
ım hauſtum.

℞. Aniſi. *Pulvis poſt cibum.*
Fœniculi an. ℥ ij.
Sem.rutæ macerati in aceto ʒ ij.
Specier. Diagalangæ.
Diacinamomi an. ʒ ß.
Sacchari roſati tabulati ℥ iiij.
Miſce, & capiat cochlear unum poſt ci-
ım.

℞. Ceruſſæ. *Linimentū ad renes.*
Lithargyri an. ℥ j.
Boli armen.
Ochræ an. ʒ ß.
Ol. roſati ℥ iij.
Aceti & ſucci limonum ℥ j.
Camphuræ ℈ ß.

Miſce. fiat linimentum, quo ungantur re-
:s,& maxime quando equitaturus eſt. Sin-
ılis menſibus capiat ʒ ij. opiatæ laxativæ in
rma boli, aut juſculo galli, vel cicerum ni-
orum. Quod ſi non moveant ʒ ij. pro ſe-
ıenti doſi accipiat ℥ ß. Altero die ſumet de
llulis quatuor ſuperbibendo parum vini al-
, diluti aqua herniariæ aut portulacæ, &
ıntinuabit per quatuor dies. Poſtea utatur
rupo ordinato poſt opiatam laxativam per
ıinque dies. Quod ſi ſanguis non fluat, vi-
ım miſcebit cum aqua milii ſolis, aut Gly-
rrhizæ. Poterit etiam ſi voluerit,uti ſangui-
: hircino,aut ʒ j. pulveris herniariæ, cum
no albo.

Abſtineat ab omnibus ſalſis, raro equite donec venæ ad renes pertingentes corrob ratæ fuerint. Sunt enim dilatatæ, ideoq; co ſtringere oportet. Fugiat quoque omnes an mi & corporis immodicas motiones.

In dolore renali, pro Generoſo quodam Comite,

D. JOH. CRATONIS.

CONSILIVM LXXXVI.

ETSI ſunt medicamenta quædam, qu in morbis ſuo tempore adhibita, plur mum adjumenti adferunt, & ſciam unguen tum, quod à me præſcriptum eſt, plurimun in dolore renali ſæpe profuiſſe, tamen illu ſine certa conſilii mei expoſitione Generoſ & Illuſtri Comiti ſuadere nolui.

Vires unguenti renalis.

Non ſolum autem hoc intemperiem re num, quæ eſt cauſa generationis calculi, ſi ve ſperi atque mane eorum regio illo ungatur, corrigit; verum etiam ſubſtantiam emollit, & materiam ipſam extenuat, ut minori cum moleſtia excernatur. Materiam autem ipſam quæ præcipua cauſa eſt hujus affectionis tollere non poteſt. Ad hanc vero requiri tur in primis recta victus ratio, & medica men..., quæ eam tempeſtive ſubducant; Vi ctus rationem permitto præſenti Medico Lacticinia, piſces, maxime carpiones, ut fu giat moneo: turbido potu abſtineat: ne

diure

diuretica cibo & potui miſceat. Ante cœnam autem interdum ad dimidiam drachmam ſumat aloen cum ſucco roſarum, & ſucco veronicæ ſexies imbutæ, ac ſiccatæ rurſus, & cum eodem ſucco, additis pulveribus ſuccini albi, & cinamomi, in catapotia redactæ: aut utatur iſto bolo: *Aloes.*

℞. Terebinthinæ cum aq. ſcolopendriæ lotæ ℥ij. *Bolus.*
Rhabarb. electiſſimi ℈ij.
Succini albi pulveriſ. ℈ ß.
Pulv. cinamomi & glycyrrh. q. ſ.
Miſce.

Reformentur bolus mollis cum ſaccharo. Urgentibus autem doloribus bibat hoc decoctum:

℞ Rad. altheæ ℥ij. *Decoctum in magnis doloribus.*
Paſſular. magnar. ℥ iij.
Herb. Veronicæ,
Hederæ terreſtris an. p.ʒ.

Decoquantur in q.ſ. aquæ puræ, & detur hauſtus bonus cum ſaccharo.

Solum etiam decoctum radicum altheæ ad leniendas vias bibere cum butyro & melle utile eſt. Sed ut alvus ex decocto malvæ atque veronicæ per clyſterem cum oleo olivarum, atque ſaccharo injecto leniatur, plane neceſſarium. Cum clyſter injicitur, malva atque veronica decocta cum oleo, loco cataplaſmatis ventri inferiori apponenda. Uſus autem aloes non ſolum alvum leniet, & materiam calculi ſubducet, verum etiam naturam, ad ſeceſſum aptiorem reddet. *Uſus aloes.*

In dolore & generatione calculi, pro ſereniſſimo quodam Principe,

D. IOH. GRATONIS.

CONSILIVM LXXXVII.

IN præcautione doloris renalis & calculi generatione, ad materiam, & renum intemperiem reſpiciendum. Materia vix caveri poteſt in varietate & multitudine ciborum, quam cruditates conſequi neceſſe eſt. Etſi autem præſtaret cruditates, eaque omnia, quæ maxime ad materiam calculi producendam faciunt, recta victus ratione corrigere, atque hæc, ſecundum Hippocratis noſtri ſapientiſſimam ſententiam tutiſſima eſſet medendi & præcavendi via: tamen cum Principes, quæ volunt interdum faciant, pati etiam, quæ nolint, neceſſe eſt. Ad ſubducendam vero materiam valde probo uſum Terebinthinæ Cypriæ coctæ, ſed cum parum vel nihil educat, ad ʒ j. ſcrupulum Rhabarb. optimi, aqua Cinamomi aliquoties affuſi, & pauxillum ſucci glycyrrhizæ admiſceri velim. Nam quantum Rhabarbarum renibus, in primis vero hepati ac ventriculo in ſubſtantia datum proſit, ſciunt omnes periti Medici, nec nos Noctuas Athenas mittere decet. Exhiberem autem id ante cœnam. In prima vero cœna uvas majores paſſas, cum acinis coctas & contuſas darem. Quantum enim per ſe etiam comeſtæ, & acinis

Principum obſequium.

Terebinthinæ cum rhabarbaro uſus.

Ciborum uſus.

acinis dentibus comminutis, majores iſtæ vuæ paſſæ, quas cibebas vocant, proſint, multorum exemplo animadverti. Cæterum quod ad renum intemperiem attinet, dixi Sereniſſimo Principi, de quodam meo unguento, quod & caliditatem reprimit & ſubſtantiam laxat: Hæc duo cum, Hippocrate teſte, in curatione, & præcautione hujus mali præcipue requirantur, & ſua Serenitas me medicamentum illud mittere voluerit, ne medicamento magis quam rationi fidere viderer, hæc quaſi præfanda duxi.

Medicamentum vero hoc eſt:

Vnguentum pro renibus.

℞. Unguenti roſat. Meſ. ℥j.ß.
Ol. amygdal. amar.
ſcorpionum an. ʒj.
Amygd. amar. contuſ. ℥ß.
Miſc. ad modum linimenti.

Inungatur iſto unguento regio renum, etiam non urgentibus doloribus. Urgentibus autem ureteres quoque. Sed cum in carnoſis & corpulentis difficilior ſit tranſitus, ſæpius repetere oportet. Vel renibus cataplaſma ex Cancris. Ureteribus autem ex parietaria adhibere.

Cataplaſma ex cancris.

Cataplaſma ex cancris, hoc eſt: Accipiantur cancri novem, vel plures, & coquantur; ac cocti cum ſuo jure contundantur; rurſusque ebulliant & ſuccus fortiter exprimatur, imbuatur eo panis albus, & addantur vitelli ovorum duo vel tres, olei amygdala. amarar. & ſcorpionum quantum ſufficit.

Digitized by Google

Cataplaſma è parietaria. Cataplaſma è parietaria ureteribus & veſicæ apponendum hoc modo facio.

Coquatur parietaria cum radicibus petroſelini, abjiciantur radices expreſſæ, & addantur Cæpæ ſub cineribus coctæ, ſex vel novem, pro ut quantitas herbæ requirit, affunditur oleum amygdalarum amararum, & in graviſſimis doloribus oleum ſcorpionum. Hoc mirifice dolores ſedari, & calculum elidi, magno (beneficio DEI) ſucceſſu comperi. Utile autem eſt inprimis urgentibus doloribus inteſtina eſſe vacua.

Clyſteres. Itaque enæmata non prætermittenda, & ſtatim inter initia parietaria, malva & oleo amygdalino dulci, atque ſaccharo, abſque purgantibus in non magna quantitate adhibenda, ita ut diu in inteſtinis morentur. Poſſem alia medicamenta, quæ ad emendandam renum intemperiem intra corpus tutiſſime & ſuaviſſime ſumi poſſunt, præſcribere: ſed cum Excellentiſſimi doctrina & rerum uſu Medici præſto ſint, nequaquam meum judicium illorum, præſertim cum magna medicamentorum ſit ſylva, præponere volui. Hæc autem ut proſint, & voluntatem maxima cum ſubjectione inſerviendi declarent, precor.

In

dolore renali, & coxendico, itemque de doloribus per totum corpus vagantibus,

D. HIERON. CAPIVACCII

CONSILIVM LXXXVIII.

FONS omnium horum malorum conſiſtit in ventriculo. Licet enim calculi illi renales, à renum jecoriſque calore tanquam cauſa efficiente, foveri videantur, utpote qui materias pituitoſas exiccando in lapillos convertat: materialis tamen cauſa ſunt ſucci pituitoſi, qui in ventriculo reperiuntur. Ab his iisdem ſuccis oriuntur illi dolores variarum partium vagantes, qui modo ſcapulas, modo vertebras, modo regionem pectoris obſident, & eam præcipue partem quæ ante laboravit pleuritide, ideoq; debilis reddita eſt. Hi inquam dolores à materia vaporoſa & flatulenta oriuntur, eo quod modo hanc, modo illam partem ſollicitant. At dolores coxendicis non à flatu, ſed ab humore fiunt: materia ſcilic. pituitoſa, & cruda, quæ à ventriculo in illas partes præcipitatur. Hi humores pituitoſi & crudi gignuntur in ventriculo, labefactata facultate coctrice, ob ipſius diſcraſiam frigidam & ſiccam. Frigida patet: ſicca arguitur: quia jecur à naturæ primordiis calidum, ob vicinitatem longo tempore potuit humiditates ventriculi abſumere: acce- *Cauſa calculi.* *Dolores coxendicis.*

dit veneris diuturnior uſus : ætas ſenilis, potus multarum aquarum thermalium, quæ obfuere, præcipue autem venus robur partium nervoſarum & ventriculi evertit. Quæ jam de ſiccitate diximus ad partes etiam ſolidas, & ad humidum naturale, referenda ſunt. Non autem veriſimile eſt, hoſce pravos humores in cerebro generari, & ab hoc in prædictas partes decumbere: Nam æger ſecundum cerebri functiones bene habet.

Indicationes.

Indicationes. Ventriculus calefaciendus, & ſubſtantifice humectandus: jecur & renes aliquo modo refrigeranda: humiditates excrementitiæ evacuandæ, & prohibendum, quo minus ad renes, & ad partes infernas perducantur, flatus, qui vagos dolores excitant, diſcutiendi. Res autem hæc difficilis eſt, ne dicam inpoſſibilis. Eſt n. vehementia & eſſentiæ, quia altas radices affectus egere, & dignitatis, quia ventriculus afficitur, cujus ratione etiam cætera membra languent. Sed ſpes aliqua eſt, quia patiens eſt obſequens, & prudens Medicus adeſt. Quo ad materias omnes ſolum autumni tempore adminiſtrandæ. Et primum, quo ad chirurgiam, ſi eo tempore non fruitur beneficio hæmorrhoïdum, fiat aliqua per hirudines evacuatio, fonticulum, quem habet, augeat. Quo ad pharmaciam, alvus leniatur melle roſ. ſol. & manna. Præparentur humores crudi, non his, quæ habent vim

ducendi

ducendi ad renes,& ad partes infernas,ut ſunt ſeto? petroſel. ſed contenti ſimus mell. roſ. & ſyrup. è cichor. ſimpl. quæ cum brodio exhibeantur. Diureticis enim calculis inducitur,& iſchias augetur. Ideoque ab his cavendum, ante exactiſſimam purgationem. Purgetur corpus leniſſime, cum agar. polyp.ſena, epithymo & cum portione Rhabarb. quæ omnia ſint infuſa in brodio. Quod ſi ipſi magis placeat bolus, poſt ipſum apozema è brodio dari bolus poterit. Sic autem purgandum corpus, ut excrementitiæ quædam humiditates exturbentur; nulla tamen è ſiccitate contingat noxa. Si totum corpus levi illa purgatione non perfecte purgatum videretur, rurſus humores erunt præparandi, cum ſyr. de cichor. ſimpl. cum borrag. meliſſ. menth.& bugloſſ. in brodio decoctis: poſtea erunt purgandi ſupra dictis medicamentis. Quibus peractis, deveniendum erit ad generoſum aliquod præſidium, ratione cujus ventriculus calefiat, ſubſtantifice humectetur, & ipſius excrementitiæ humiditates abſumantur. Non ergo probamus aquas thermales: Nam ſi ſint frigidæ, calorem quidem jecoris renumque remittunt, ventriculo tamen officiunt; ſi autem ſint calidæ, ſiccæque, plus ſiccitate obſunt, quam caliditate proſint, ventriculo. Conveniet autem jus columbi, vel jus galli, qui ſit unius anni, in quo ebullierint herbæ, quæ vim habent calefaciendi, & modice exſiccandi, ac etiam humectandi, ut mentha, cich. borrag. rad. filicis, alth. bugloſſ. malvæ.

Diuretica.

Evacuatio corporis.

Humorum præparatio.

Aquæ thermales.

China. China etiam prodeſt, ſi imponatur juri, qui calefacit moderate, & excrementitias humiditates exſiccat, ſuaque oleoſitate & pinguedine humectat. Cichor. & borrag. reſpiciunt jecur & renes, ne ſcilicet reliquorum calore offendantur. *Cichor. borrag.* Hoc medicamento utetur per multos dies: Si enim in lue gallica ligni decocto per 40. dies utimur: quanto magis in hoc affectu contumaciſſimo remediis inſiſtendum eſt. Utetur etiam patiens conſervis è florib. roriſm. borrag. malvarum, & meliſſæ. *Theriaca in hyeme.* Hyeme ſi flatibus infeſtabitur, theriaca admodum conveniet: quæ, ne ventriculo ſiccam inducat qualitatem, permiſcenda erit conſerva è malva aut bugloſſa: *Terebinthina Cypria.* Terebinthina Cypria, & alia, tum temporis ſolum probantur, quando in renibus materiæ infarctæ reperiuntur: Reliquo vero tempore ab his ſummopere cavendum, ne affectus, contra quos pugnamus, præter opinionem inducamus. *Stillicidium artificiale.* Quoad externa, probo, ut ventriculus ſtillicidio ſubjiciatur, quod ſit confectum ex ol. maſtichino, amygd. dulcium cum aromatibus, qualia ſunt, Cinamomum, item maſtix, quæ omnia in vino albo dulciſſimo incoquantur, & ventriculo inſtillentur. *Ceratum.* Vel, ut melius qualitas imprimatur, fiat ceratum è maſtiche, cera & pulv. cinamom. ac caryophyll. idque ratione jecoris potius verſus ſiniſtram, quam dextram regionem imponatur. Nec inutile erit fovere jecur cum ſuccis cichor. endiviæ, quibus modicum aceti pro penetratione miſceatur. Ren s inun-

gantur

ntur unguento roſ. Meſ. eo tempore, quo
culo non infeſtabitur. Diæta à Medico
æſcribatur. Id ſaltem moneo, ut tempore *Victus ratio*
utumni paretur vinum medicatum medio-
is facultatis ex uvis nigris, in quo bulliant
ſmar ſalvia & china etiam, ſi in copia repe-
retur, alias contenti erimus ligno guajaco,
ii tamen cichor. & borrag. addenda. In hoc
no billiant etiam quæ vim habent hume-
andi, ut malva, althea, bugloſſa. Venus &
imi accidentia vitentur.

*n affectione renum, & veſicæ excoriatio-
ne, pro Magnifico quodam
viro,*

D. PETRI SIBYLLENI

CONSILIUM LXXXIX.

CUM perſpecta ſint M. T. officia mea &
amicitia, ex ſuperiorum annorum me-
icatione comparata, me in præſenti etiam
orporis affectione pro meæ artis tenuitate,
experientiæ exilitate ſibi non defuturum
ſſe certo perſuadeat. In fronte autem hujus
onſilii, ut moris eſt, prius de craſi corporis,
ve de partium conſtitutione, propter accu-
atiorem nativam de præſentibus ſymptoma-
ibus ſententiam, & exactius judicium ali-
uid dicendum erat, ſed quia eà ad ſanguinis
aturam potius, quam ad alium prædomi-
antem humorem vergere videtur, quod
cum

cum mihi & aliis doctoribus, pro artis cog-
tione, & ſignorum demonſtratione no
mum ſit, ſupervacaneum duximus, id lo
aliqua artis explicatione tradere, aut dem
ſtrare. Niſi quod videmus, eam corpo
complexionem, immodica, & intempeſt
victus ratione, præſertim ipſa ciborum va
tate atque diverſitate, & tandem intemp
vis ſtudiis, & Melancholia, ſive anxiis cu
aliqua ex parte mutatam eſſe, maxime vero
membris urinalibus, puta renibus & veſi
quæ magnam in ſuo temperamento diſc
pantiam præ ſe ferunt. Renes namque præ
lidi; Veſica vero humida & frigida, quæ d
verſam materiam in ſequeſtratione urinæ,
tione ſuæ debilitatis, in renibus generant,
coacervant, ut in urinarum M.T. conten
perſpicue videre eſt. Renes enim propt
caloris vim ſuperfluitates, quæ ab imperfe
concoctione variorum ciborum in hac ſen
ætate reſultant, & ad renes ipſos propter c
liditatem trahuntur, torrent, aſſant, & in ca
culos convertunt, quorum magna copia,
audio, hoc anno expulſa fuit, & quotidie a
huc arenularum evacuatio conſpicitur. Ve
ca vero & muſculi ejus propter immodica
ſuam frigiditatem & humiditatem ægre ur
nam retinet, unde debilis illa judicatur, & m
ximam copiam mucoris (cum frigidi ſit co
denſare) ex illis ſuperfluitatibus ad eam d
miſſis gignit, hinc propter muſculorum veſ
cæ debilitatem, & corporis veſicæ frigidit
tem, atque oppilationem ipſius virgæ, à mat
ri

pituitoſa, craſſa & lenta, ſtranguria extitit, dolor inde ortus, & in ipſa veſica, & virga opter horum anguſtorum meatuum conſtrictionem, à mucillaginoſo phlegmate, mo copioſiore defluente urina, & quotidiana tius mucoris evacuatione fit remiſſior. Evaantur autem cum urina ſquamæ nonnunam, quæ reſolutiones veſicæ putantur, & dorem quoque urinæ efficiunt. eæ tamen erfectam exulcerationem ejus minime proant, cum teſte Hipp. lib. 4. Aphor. 81. gravis rinæ odor non accedat, neque perfecta faies conſpiciatur, ſed tamen initium exulcetionis adeſſe ſquamæ monſtrant, atque ipſa ontenta urinæ mucillaginoſa. Hanc autem orrigere & emendare tum ipſa victus ratiois diligens obſervatio, tum medicamentoım quorundam & thermarum præcipue uſus oterunt. Licet autem victus ratio M. T. ongo uſu, & ex Medicorum doctrina, quoım opera uſa eſt, ſit notiſſima, eam tamen aucis & brevibus attingemus, & ad ſiccum & ediocriter calidum tendere debere ſtatuius. Affectus enim corporis in humiditate frigiditate conſiſtit, diverſam igitur diætam quirit: Hinc aer ſit ſiccus & temperate calius. Præcalidus enim externus calor, ſicut immoderatus corporis motus calorem reum augent, eorumque pinguedinem reſolunt, calculorum & arenularum generatioem promovent, atque veram urinæ ſequerationem turbant, & conſolidationem impediunt. Propter eandem cauſam balneum etiam

Stranguria.

Aer.

Laconicum in excoriatione noxiũ. etiam ſudorificum, cum ſit violentum, hoc caſu, ne fiat major excoriatio veſicæ, Medici damnant, ex ſententia Galeni in libel de Maraſmo & ſua Methodo. Balnea ve dulcia in lavacro inſtituta, cum quibusd herbis appropriatis, quæ vim leniendi dolo rem continent, & ulteriorem exulceratio nem prohibent, ac veſicam & renes corro borant, Medici nonnunquam concedunt, approbant, ut ſunt: Roſæ, Malva, Melilotu Violæ, Blitum, Mercurialis, Origanum, & ſi miles plantæ. Quies quoque propter meliorem Medicinæ operationem & excoriatio nem partium veſicæ & virgæ conſolidatio nem potior cenſetur, quam ipſa corpori motio, quæ poros ſeu meatus urinales dilatat, inflammat, & à conſolidatione avocat. Motus autem levis propter benigniorem cō coctionem ante cibum haud immerito etiam *Temperantia.* in hac præſenti affectione cōmendatur. Temperantia alimentorum & potuum in hoc ſymptomate, cum deſiccationi incumbendũ ſit, & ſuperfluitates in veſica & renibus à ciborum copia ſeu crapula proficiſcantur, ſaluberrima cenſetur, ideoque frugalis nonnunquam cœna, præſertim cum corporis quiete, *Cibi.* non improbatur. Cibi ſint boni ſucci, facilis concoctionis, & qui benignũ ſanguinem efficiunt, ut ſunt optima iuſcula contuſa, carnes laudabiles. In iuſculis carnium radices petroſelini haud incommode coqui, & elixari poſſunt, propter renum & veſicæ in ſequeſtran*Lactuca.* do imbecillitatem. Sicut & lactucæ quandoq; eſus

ſus citra acetum à Galeno in hoc accidente ꞏræcipitur. His caro perdicum, gallinæ ſylveſtris, & omnium avicularum in nemoribus legentiū, recte annumeratur, ſicut & leporis ıccitatis gratia. Ferina caro, ut eſt aprina, cerꞏina, & propter craſſitiem & nimiam humiditatem, quam in ſe habent, rejiciuntur; ſicut & ꞏuilla domeſtica caro, & omnes ejus partes. ꞏtidem anſeres, anates, piſces ferme omnis geꞏeris exceptis paucis, minime ſumi debent. ꞏimiliter cavenda ſunt omnia cibaria & obꞏonia, quæ ſalſedinem, acredinem, ſive acetoꞏitatem præ ſe ferunt, ut ſunt cæpæ, allium, ꞏaſturtium, eruca, & aromata ipſa, quæ ulꞏus veſicæ exaſperare conſueverunt. Cinamomo in cibis interdum uti, cum ἐνέργειαν quandam in ſe aperiendi & corroborandi ꞏneatus urinales contineat, jure Medici conꞏedunt. Sicut pro corroboratione cordis, ꞏrocum, & macis aliquid alimentis & juſculis ꞏecte miſcemus. Potus qui in hoc affectu veꞏicæ & renum conveniens & ſalubris putatur, ꞏſt inter vini genera vinum Neccarinū comꞏnodiſſimum, & poſt hoc vinum Rhenanum ꞏnedii generis. Omnia enim fortia vina, calori ꞏaturali minime reſpondentia, ſua vi, calore ꞏx robore; ut ſunt Auſteriaca, Moravica, ꞏIngarica, Ketſchbergiana oppilationem in ꞏiis urinæ gignunt, & ulcerationem promoꞏent: ſunt quoque cibi & piſces ſuffumigati, ꞏatione acredinis, quam à fumo acceperunt, ꞏnſalubres omnes. Alimenta omnia ex piſcibus ſaxonicis torrefactis, quorum tempore

Cinamomū diureticum.

Qua-

Quadrageſimæ maximus uſus eſſe ſolet, i-dem caput vituli, inteſtina bubula, Ungu bubulæ, legumina piſorum, milii, rici, & ſimi-lia, quæ & difficulter coquuntur, & obſtru-ctiones gignunt, omnia hæc mala; quema-modum omnia frixa, & omnia placentaru genera & crudi fructus: Grana hordei in bu-bulæ carnis brodio cocta utilia ſunt. Sic & panicum, avena & pruna ipſa Ungarica dul-cia ſæpius in cibis uſurpata commendantur. Cerevifia medii generis, quæ nec nimium lu-puli, neque nimium hordei torrefacti conti-net, ea eſt omnium convenientiſſima, ut eſt Friburgenſis & Sclackafurtenſis alba cerevi-ſia. Reliqui cereviſiarum potus, ut Bohemica, Torgenſis, Reznicenſis, & ſimiles omnes, vi-tio veſicæ incommodant. Et quo tota victus ratio magis temperat, eo facilius hoc malum corporis & lenitur & commodiſſime propul-ſatur. Aquam mellis bibere ad abſterſionem & mundificationem in hoc ſymptomate o-mnes uno ore Medici præcipiunt, huc acce-dit juſta prandii & cœnæ hora quies à cibo, juſtumque ſomni, tribus à cibo horis tempu. Peracto prandio & cœna, à cibo & potu ab-ſtinendum, ne renes & Veſica multa humidi-tate, quam digerere, & ſequeſtrare haud poſ-ſunt, graventur & obruantur. Danda quoque erit opera ne decubitus corporis in lecto ſit reſupinus, ſed potius in lateribus: neque in lectis plumoſis, præſertim in æſtate ubi præ-ter naturam calefiunt renes, verum in lectis coriaceis Prutenicis à quibus calor ad renes minime

Aqua mellis.

ninime penetrat. Veſica vero à frigore de-ndatur, & pellibus vulpinis, aut leporinis egatur. Ad hanc tuendam valetudinem, Veſicæ ab ulceratione prohibitionem per-inet, ipſa bonorum affectuum inſtitutio, ranquillitate & moderatione animi obſerva-; commoda eſt lætitia, citra multum tamen achinnum, qui poros dilatat: citra etiam am, mœrorem, odium, & terrorem, (qui eleres & ardentes affectus, propter repen-inam ad locum affectum, qui per ſe debilis ſt: humorum attractionem veſicæ & renum nalum augent) vivendum. Caſtitas in hoc mptomatis genere præſtantiſſimum judica-ur remedium, ſicut & gaudium temperatum: t iſtæ ſunt regulæ & præceptiones breviſſi-næ, quæ ad tuendam veſicam ab exulceratio-e ſpectare videntur. Alterum inſtrumen-um ſeu organum quod DEUS OPT. MAX. hac veſicæ affectione nobis tradidit, eſt ipſa harmacia, quæ in præſenti diminuta veſicæ ctione, & in oppilatione Chronica requirit eram methodum in abſtergendo, mundifi-ando & deſiccando Veſicam ipſam, à muci-ginoſo phlegmate, & tandem corroboran-o partes Urinales, additis quibuſdam paucis edicamentis, quæ vim ſimul uniendi ſeu onſolidandi in ſe habent, ut ex receptis à no-is inſtitutis videre eſt. Cum autem Ther-atum internus uſus ratione ſuæ mineræ, on nihil utilitatis in conſtitutione frigida & umida veſicæ ab humorib. pituitoſis cauſata, propter mundificationem & deſiccationem

Affectus.

Therma.

adferat, ſequeſtrationem etiam Urinæ propter ipſarum calorem, promoveat, haud ſupervacaneum erit poſt exhibitionem medicinarum abſterſiuarum, mundificatarum & deſiccantium, in corroboratione Veſicæ, aquam harum Thermarum, ſaltem in mediocri quantitate, cum virium tolerantia, & à leviori hauſtu auſpicando pro communi conſuetudine, & ordine, mane 4. horis ante cibum bibere. Alternis quoque pro majore veſicæ corroboratione, & Virgæ hactenus obſtructæ apertione, lavare nonnunquam per mediam horam etiam his canicularibus præſertim quatuor horis à prandio, haud abs re erit. Immodica enim lotio corporis vires reſoluit & deiicit, nimia aquæ bibitio relaxat membra Urinalia, & molliorem veſicam reddit. Idcirco & Balnei & bibitionis juxta Hippocr. in Epidemiis πάντα μέτρια, iuſtus & mediocris exiſtat uſus, quo diligenter per totam victus rationem obſervato, DEUS creator noſter, qui artem per patres nobis tradidit, & monſtravit, præſentem hanc curam ſedulo juuabit. Interim T. M. feliciter valeat. Datæ in Thermis Carolinis, 30. Julij 1562.

Sequuntur formulæ medicamentorum.

Vnguentum I. ℞. Ol. violar.
Amygdal. dulc. recenter confecti.
Maluæ.
Anethi.
Roſar.
Lilior. an. ℥ij.

Ceræ q. ſ. fiat unguentum.

II. Syrup. de v. Rad. *Syrupus.*
De duabus rad. an. ℥j ſ.
Mellis roſati ℥vi.
Aquar. Petroſelini.
Fœnicul.
Endiviæ.
Borrag. an. ℥ij. ß. Miſce.

III. ℞. Flor. caſſiæ noviter extr ℥j. *Bolus.*
Bened. laxat. ℥ſ.
Miſce cum ſaccharo ac cinnamomo, & fiat Bolus.

IV. ℞. Aq. hordei ℥viij.
Mellis roſati ℥ij. Miſce.

V. ℞. Conſervæ violar. *Electuarium.*
Roſar. veter. an. ℥ij.
Pulv. ſem. Ammeos.
Aniſi.
Fœnic. an. ℥ß.
Sem. 4. frig. major. ℈iiij.
Myrrhæ troglodytic.
Tragacanth.
Amyli.
Gummi arabici an. ℈ij.
Succi liquiritiæ ſubflavi. ℥j. Miſ.
cum Syrup. Juiub. & minua Cidon.
ſimpl. q. ſ. fiat electuarium.

VI. ℞. Specier. diatrag. frig. ℥j. *Pulvis diureticus.*
Pulv. Sem. Ammeos.
Aniſi.
Roſar.
Lactucæ.
Portul. an. ℥ß.

Radic. liquiritiæ raſæ & inciſ. ℥ ß.
Maſticis.
Thuris maſcul.
Carabe an. ℥j.
Sacchari ad pondus omnium.
Miſce & fiat pulvis, ſignetur pulvis diureticus corroborans.

Sequitur uſus medicamentorum & Thermarum. Unguentum M. T. quotidie ter in die uſurpabit mane duab. horis ante prandium regionem Veſicæ eo calido inungendo. Secundo, circa veſpertinas preces, & tertio ante decubitũ, ſemper ab inunctione tela linea rara, & calefacta applicetur. De potione digeſtiva, in tres partes æquales diviſa M. T. cras veſperi quatuor horis à cœna, tertiam partem calefactam ante decubitum ſumat, ſequenti die mane horis 4. ante prandium ſecunda pars bibatur; Veſperi ante decubitum, horis itidem quatuor poſt cœnam tertius hauſtus. Die Dominico qui eſt ſecundus Auguſti, ſumatur bolus & integre comedatur, 6. horas deſuper jejunando, hora una ante prandium bibat hauſtum largum ex ſimplici; neq; ſale neq; butyro addito, piſorũ brodio, diſſoluto in eo ſaccharo rubeo. Electuariũ uſurpetur die ſequenti 3. Auguſti, & ſumatur mane horis quatuor ante prandiũ, auſpicando à ſextario uno, quem *Seydel* vocant, horas quatuor deſuper jejunando. Hac ratione alternis diebus utatur Electuario, altero die bibat aquam, ſemper in duplo, & perveniendo ad cantharos duos quos ſi natura cum facilitate,
vírium

virium tolerare poteſt, & accidentia remiſſiora conſpiciantur, largiore aqua utendum cenſemus, ea tamen conditione, ut poſt hos ſumptos cantharos bibitio paulatim pro communi conſuetudine diminuatur, deveniendo ad ſextarium. Poſt uſum Electuarii, ſiquidem longius in Thermis perſeverare decrevit, incipiat uti pulvere à nobis ordinato, eadem ratione, tempore & ordine, alternatim ſcilicet, ſicut de Electuario monuimus. Sumitur autem pro una doſi, mane horis quatuor de hoc pulvere ℨj. vel quantum tres digiti capere queunt. Sequenti die repetatur aquæ bibitio, ſi neceſſitas poſtulaverit. Hæc omnia, ſi quid interciderit, aut mutari aut emendari noſtra præſentia commode poſſunt.

II. Pars Conſilii.

SP. ſupra dictum eſt Methodum præſentis exulcerationis veſicæ, quæ ab oppilatione & longa retentione mucillaginoſi phlegmatis & ſalſi cauſata fuit, circa abſterſionem, mundificationem & deſiccationem, & poſtremo circa partium veſicæ unionem ſive conglutinationem, quæ inde exaſperatæ fuerint, conſiſtere. Abſterſimus autem & mundificavimus veſicam ipſam, Virgam, & renes quoque ab humoribus lentis, ſalſis & putridis, ad aliquot dies cum medicamentis uſitatiſſimis, & huic malo deſervientibus, quibus ingens peccantium ſuccorum copia, atque in-

expectata materia craſſa corrupta, purique ſimilis, cum urina expulſa fuit, quam expulſionem tanquam criticam de die in diem, pro robore & benigna totius corporis virtute; non ſolum facilitas tolerantiæ, verum etiam circa Virgam omnium accidentium remiſſio, cum doloris quoq; mitigatione comitabatur. Atque pro majore deſiccatione & commodiore eorum humorum evacuatione, thermarum potionem in certa & moderata quantitate, quam Ventriculus & reliqua membra tolerare poſſent, ſaltem ad 10. dies, ad ſtatum bibitionis perveniendo, ſtudioſe conceſſimus, & intelligo hanc ſuo calore & ſiccitate reliquias humorum à renibus, Veſica & virga ipſa per urinam & ſeceſſum eduxiſſe eo modo, ut non ſolum accidentia hujus mali, puta; ardor Urinæ, dyſuria, dolor virgæ, & circa collum Veſicæ, tranquilliora, aut mitiora ad ſenſum conſpicerentur; verum etiam duce conſtante, M. V. natura & ætate, propemodum ſublata videantur. Apuam igitur in minore quantitate pro communi conſuetudine poſthac bibendam propter uberiorem humiditatis Veſicæ deſiccationem, jure arbitramur, cui lotionem ad juſtum, idque breve tempus pro fovendo corpore Veſicæ in ſuo calore, ejusque corroboratione, adjunctam cupimus. Quibus diligenter obſervatis, poſtremam indicationem hujus methodi proponendam recte cenſemus, qua Veſicam, renes, & omnes eorum membrorum partes ſuſtentamus & corroboramus; inſer-

inſertis quibuſdam paucis medicinis, quæ illam veſicæ exacerbationem conglutinant. Horum remediorum duo à nobis ſuperioribus ſeptimanis, ſummo cum ſtudio tum in pulveris, tum etiam in Electuarii genere, ſeu forma inſtituta fuerunt, uſuſq; eorum in morbi declinatione à nobis monſtrabitur. Multa namque & pura conſolidantia in hoc caſu, & hac ſenili ætate, nec foris nec intus exhiberi debent, cum vias Urinæ intercludant, opilationes in ipſis gignant, ardorem, dyſoriam, reliquaque Urinæ incommoda pariant, poſtremo calorem veſicæ, qui in præſentiarum debilis eſt, ab ipſa hujuſmodi medicamentorum virtute adſtrictoria obtundant, & languidiorem reddant, quod ego ſæpiſſime ab imperitis Medicis accidiſſe comperi, & hac ratione homines ad hydropiſin, materia ad hepar regurgitata traductos comperi, neque quiſquam ſibi, ubi perfecta videtur exulceratio, in adfecto loco integram & ſolidam unionem polliceatur, cum urina, quæ eſt ſalſa, ſemper & continue per hæc loca coletur & fluat, atque conſolidationem impediat, poſthabitis aliis argumentis, utpote Veſicæ præternaturali humiditate, & frigiditate, quæ longiſſime à centro caloris diſtat, & concoctionem, præſertim in ſenibus, non permittat. quod Hippoc. voluit, cum inquit; Renum & veſicæ vitia in valde ſenibus curationem non admittunt. Hanc autem affectionem, ſi nova eſt ipſa ulceratio, conſtante robore ſeu natura,

Perfecta Veſica ulceratio difficulter ſanatur.

Recens poteſt tolli.

& circa collum Veſicæ conſiſtat, ſanari poſ-
ſe, præſertim ubi diligens diætæ obſervatio
acceſſerit, optime ſperamus. Admiſcemus
autem plerumque unientibus remediis diure-
tica quædam, quæ renes & Veſicam in ſuo
munere, puto in ſequeſtrando & expellendo
aquoſitatem ipſam, retinent, atque corpus à
graviſſimis ægritudinibus tuentur, ut ſunt
Cachexia, omnis Hydropis ſpecies, febris
quartana, Maraſmus, & ſimiles morbi. Hu-
juſmodi ſunt multa ab erudit iſſimis & vetu-
ſtiſſimis Doctoribus inventa & comprobata,
Trochiſci Alkekengi & uſus eorum. inter quos Trochiſci Alkekengi præſtantiſſi-
mi in hoc caſu putantur, & in declinatione
hujus affectionis haud incommode uſurpan-
tur. Uniunt enim partes veſicæ, & Virgæ
læſas ſeu exaſperatas, & vias urinæ minime
intercludunt, atque dolorem leniunt. Eo-
rum varius apud Medicos exiſtit uſus, tum
Syringatio. foris, tum ab extra. Iniiciuntur enim per
ſyringam, ubi in exterioribus partibus veſicæ
affectio conſtiterit, cum aqua Petroſelini,
Apii, Maluæ, fœniculi, vel Plantaginis in
Virgam ad multos dies, at in die ſemel mane
jejuno ſtomacho poſt ſubductionem alui &
veſicæ, & ſupprimitur urina, pro ægri virtute,
ad horas tres, quo conſolidatio fœlicior eſſe
poſſit. Cæterum tertio quoque die, ne ven-
triculus in ſua concoctione turbetur ʒj. ho-
rum Trochiſcorum, quæ ſuperiorum aqua-
rum ℥iiij. diſſoluta ſit, mane horis quinque
ante prandium calide ſumatur, per ſuperiora,
& hoc poteſt quater, aut quinquies fieri, quo

etiam

iam internæ partes læſæ corroborentur, & aleſcant. Hæc ut reliqua, quæ ſequuntur, ſtrata & neceſſaria medicamenta topica unt, quæ Veſicæ partes, quæ acribus & ſalſis humoribus propter chronicam obſtructionẽ xacerbata fuerunt, unire conſueverunt, atque Veſicam in ſuo officio retinent; Et quia, Ovidius canit: Non minor eſt virtus quam quærere parta tueri. Operæ præcium erit *Præſervatio.* oſthac commodam & exquiſitam victus rationem ſedulo obſervari, ſine qua neque calculus prohibebitur, neque Veſicæ urinam commode retinere, aut ſequeſtrare unquam oterit. In primis vero hæc membra à multidine & varietate inſtrumentorum quæ conoctionem corrumpit, afficiuntur & læduntur, quemadmodum ab immodico potu, à uo Veſica ita obruitur, ut neque colatuam ſuã, neq; ſequeſtrationẽ integre præſtare ut abundare poſſit. Unde iſtæ crudæ & inoctæ ſuperfluitates, in corpore Veſicæ & in irga coacervantur & condenſantur, à quibus bſtructiones proficiſcuntur & ſequuntur ymptomata, puta, ardor urinæ, dyſuria, irca collum veſicæ, & in Virga tandem ulceatio, ob quam chronicæ ægritudines, quas upra enumeravimus certo expectandæ eunt. Quare M. T. privatam & frugalem iætam accurate ſequatur. Neque enim duito, ubi hæc victus ratio à me inſtituta, poſt bſolutam præſentis mali curam, obſervata uerit, & pro corroboratione tum Epatis & entriculi, tum etiam Renum & maxime

 ipſius

ipſius Veſicæ præſtantibus quibuſdam Mor-
ſellis nonnunquam utetur, priſtinæ ſanitati
M. T. reſtitui poſſe, quæ ut cedat in gloriam
Chriſti, in propagationem veræ ſuæ Eccle-
ſiæ, & in auditorum Salutem, etiam atque
etiam precor. Sequuntur Remedia hujus affe-
ctionis, declinationi, quod ad unionem atti-
net, deſervientia, & primo eſt ipſum unguen-
tum, cum quo regio Veſicæ bis in die liniri
calide poteſt, mane & veſperi:

Unguentum pro Veſica.

unguentum

℞. Unguent. Marciat. mag.
Arragonis.
Ol. maſticis.
Cidonior.
Amygdalar. amarar.
Myrtillor, ana. ℥ß.
Pulv. Sem. Citrulli, Apii.
Boli Armeni.
Gummi Arabici.
Thuris.
Maſtycis.
Succi liquiritiæ.
Granor. Alkekengi.
Amygdal. amarar. ℥j. Miſce & cum cera q.
ſ. fiat juxta artem unguentum.

Cerotum ad idem.

Cerotum.

℞. Maſticis.
Thuris maſcul. an. ℥s.
Sem. Citrulli.
Apii.
Rad. Liquiritiæ raſæ recentis ℥ij.
Gummi Arabic.

Boli Armen.
Mumiæ
Sanguin. Draconis.
Amygdal. amarar.
Granorum Alkekengi. an. ℥j. ß.
Cheirin. &
Ceræ an. q. s.

[M]aſtix & Thus in vino per horas xxiv. macerentur, oleum & cera liquentur igne, reliqua [p]ita inſpergantur, & fiat ex arte Cerotum.

Morſuli, quorum uſus, abſolutis reliquis modicamentis, præcipitur;

Morſuli.

℞. Specier. Diacinnamomi ℈iiij.
Aromat. Roſati Gabriel. ℥j,
Diagalangæ. ℈ij.
Diatrag. frig, ʒs.
[M]anus Chriſti perl. cum aq. cinamomi & auro conf. ℥j.
Cinnamomi acris inter. ℥j.
Cardamom. major,
Ligni aloes.
Nucis Moſchat.
Santàl. citrinor.
Galang. op. an. ℈j.
Quatuor ſem. frig. major. ℥j.
Sem. Aniſi.
fœculi.
coriandri præparati. an. ʒß.
Zacch. albiſſ. in Aq. fœnic. & Endiu. an. q. s. diſſoluti. ℥vj.

Fiat ex præſtantibus his ingredientibus & recentibus ſpeciebus ſecundum artem confectio in Morſulis, quorum unus contineat ʒij. dentur in ſcatula.

III. PARS

III. PARS CONSILII.

BREVISSIMA METHODVS curativa & præſervativa.

POſt exhibitionem medicinarum abſterſivarum, mundificativarum, & extergentium, ſive deſiccantium, perfecta cura conſiſtit in majore corroboratione membrorum affectorum, atque in ipſa conſolidatione, cum iis medicamentis, quæ hiſce diebus propoſita fuerunt, puta, ex Trochiſcis Alkekengi, ſive trioſcyamo & opio, per ſyringā ter in die, tertia vel quarta quaqua hora in Virgam iniiciendis, vel cum lacte caprino, vel cum aqua Plantaginis. Hanc injectionem ſequatur ſemper circa regionem Veſicæ calida Unguenti corroborantis linitio & frictio. Mane ſingulis diebus horis quatuor aut quinque ante prandium poſt alvi, & veſicæ ſubductionem, de pulvere corroborante tantum ſumatur, quantum tres digiti capere conſueverunt, vel ea quantitas infuſa in aquæ Plantaginis ℥iiij. calide bibatur: Et quia tarda eſſe ſolet conſolidatio & corroboratio hujus membri affecti, non ſolum propter diuturnitatem, & arroſionem quam ab urinæ acrimonia ſeu ſalſedine ſibi comparat; Verum & propter perennem deſtillationem, & affluxum aquoſitatis Urinalis ad locum læſum, quibus exaſperatarum partium Veſicæ & virgæ conglutina-

utinatio prorogatur, tum etiam propter ſtantiam caloris nativi à centro cordis. Neſſarium igitur & perutile fuerit, ut M. T. rro inſiſtat conſolidationi, cum medicaentis ſupra expoſitis. Poſt uſum vero unenti corroborantis cerotum à me conſcriim bis in die ſingulis ſex horis in tela molli ea (Germanice Parchen) quæ vim fovenveſicam obtinet, calide applicandum erit, propter majorem veſicæ in ſuo calore foentationem, quæ & membro affecto, & ti corpori grata eſt, M. T. bis in die lotio Thermarum incumbet, mane horis tribus Clyſtere veſicæ injecto, veſperi vero ante enam per mediam horam: Ad hanc ſolim exaſperatarum partium conſtrictionem, nglutinationem, atque corroborationem uditi Medici, reliquas accuratæ dietæ paratexunt, nempe; quietem corporis, ſine a nullum ulcus, nulla membri affecti excotio uniri poteſt. Propterea frequentem, tranquillum reſupinum decubitum, quem o in hoc genere conſolidationis multum ofuiſſe comperi, merito commendant, uc facit veſicæ & virgæ cum pellibus vulnis, vel leporinis contra frigus tutela & unitio. Aer in quo verſatur M. T. ſit mperare calidus & ſiccus: Exercitium cororis poſt abſolutam conglutinationem, corſarum partium moderatum, & poſt alvi & eſicæ ſubductionem, inſtitutum in gradae equo, vel potius in eo, qui lento gradu cedit, einen guten Paß gehet/ & poſt benignam

Vlceris conſolidatio quietem deſiderat.

Motus quis conveniat.

gnam concoctionem & ſuperfluitatum eva-
cuationem, commodiſſimum M. T, judica-
tur. Motus autem, qui curru vel vehiculo fit,
inſalubris & pernitioſus membris Veſicæ &
renum exiſtit. Et quod in hoc morbi gene-
re potiſſimum & præſentiſſimum auxilium ju-
dico, eſt ipſa ciborum & potuum, propter
frequens corporis otium & ſenectutem tem-
perantia (ut ſupra in prima parte conſilii mo-
nui) quæ conſiſtit in paulatina de die in diem
alimentorum ſubtractione, & diminutione.
Cibi ſint ſimplices ejusdem temperamenti,
& non diverſi, ut ſunt piſces & carnes. Con-
tra hanc enim unicam obſervationem nulla,
neque integra, neque firma ſanitas corporis
expectanda eſt, ſed corpus & calculo renum
& veſicæ dolore conflictabitur. Caſtitas à
Deo petatur, & jejunio & ſobrietate acquira-
tur. Reliquas præcepitones, quæ ad tuen-
dam corporis valetudinem pertinent, & cal-
culum propulſant, ejusque generationem
prohibent, & veſicam in ſuo officio retinent,
ex priore conſilio à me conſcripto M. T. ali-
unde cognoſcet. Saltem hoc monere in cal-
ce hujus breviſſimæ Methodi maximopere
neceſſarium eſſe duxi, ut cum per accidens,
oblata quandoque commeſſationum occaſio-
ne, in hac accurata victus ratione M. T. pec-
caverit, ejuſque fines tranſgreſſa fuerit, atq;
nimio & immodico cibo & potu ſe oneraverit, mane horis 5. ante prandium hunc ex-
ceſſum, & intemperantiam lenitivo quodam
medica-

Evacuationes post crapulam.

ædicamento, quod & cruditates conſumit
evacuat, ne ad Veſicam & renes rapiantur,
orrigat & emendet. Hujuſmodi autem eſ-
poteſt ex floribus Caſſiæ noviter extractæ,
benedicta laxativa, eaque pauca, vel ſimilia
via pharmaca, quæ corpus à nocivis ſuper-
uitatibus, à crapula collectis exonerant,
uæ res præſenti Medico committenda eſt.
le vero quicquam in hac parte præſervativa
me neglectum videatur, cum ægri in ratio-
e victus maxime pro naturæ noſtræ cor-
uptione, & concupiſcentia multoties de- *Purgationes annua.*
nquant, & præſentia vitia propterea ſæpe re-
urrant, operæ Medici duxerunt, ut corpo-
quæ variis & diverſis ægritudinibus obno-
a & idonea putantur, ſingulis annis bis, &
autumno, & in vere præſerventur, & à
ituris ſymptomatibus liberentur. Id-
rco M. T. ſaluberrimum erit, ut cir-
hæc tempora autumni & veris corpus
um ad 12. dies medicinis lenientibus, dige-
ntibus, & mediocribus pharmacis, quæ ſu-
rfluitates ex renibus & veſica educant, mu-
at, & tandem corroborantibus medicinis à
orbis graviſſimis, calculo nimirum, & veſi-
doloribus liberet. Quod ut fiat DEUM
PT. MAX. etiam atque etiam precor. Poſt
um pulveris corroborantis, licebit ad octi-
um horis 5. ante prandium ſumere ʒj. Tro-
iſcor. Alkekengi in aquæ Plantaginis ℥iiij.
quo conſolidatio firmior red-
datur.

Nota

Nota ad primam partem conſilij.

Magnificentia tua propter majorem, & perfectiorem mundificationem, & deſiccationem materiæ, inſiſtat his diebus primo potioni, deinde lotioni, quibus Veſicam & renes expurgari perfecte opinamur. Interim tamen aquam mellis, propter feliciorem abſterſionem, & mundificationem intra Virgam iniiciendam pro loci affecti dolore mitigando, recte cenſemus. Hac mundificatione perfecte obſervata, poſtea ea remedia, de quibus accurate contulimus, quæ & corroborandi membra affecta, puta, renes, & Veſicam, eaque conſolidandi vim habitura ſunt, adhibeantur.

Nota ſecundo.

Trochiſci Alkekengi per ſyringam in principio cum lacte caprino injecti fuerunt. In ſtatu vero, vel potius in medio, cum medietate aquæ Plantaginis & lactis: Poſtremo cum ſucco Plantaginis mixti fuerunt.

a pulſus frequentia, urinæ ardore, cum ſabuloſitate etiam, tumore Lienis, *Iecoris obſtructione, & ictericia nigra,*

D. HIERON. CAPIVACCII

CONSILIUM XC.

MUlti ſunt affectus, de quibus Nobiliſſ. patiens querelas habet, inter quos recenſetur pulſus cum immoderata frequentia, urinæ ardor cum ſabuloſitate; Lienis tumor, virium debilitas, & color niger ſecundum totum. Pulſus frequentia immoderata clare tactu perſentitur, quæ à cibo ita augeri ſolet, ut evidentiſſima ſit. Inter mingendum etiam in veſicæ collo, & in fine glandis ardorem non mediocrem percipit. In fundo quin etiam matulæ oculis ſabuloſitas percipitur, quin etiam color nigricans per univerſum corpus apparet. Tumor vero Lienis, tangentibus & prementibus non difficulter manifeſtatur. Quorum omnium malorum cauſe ſunt indagandæ, ut ſi fieri poſſit, removeantur mala & malorum cauſæ & ſymptomata omnia. Dubium non eſt, hæc omnia fieri à Jecore & liene. A jecore quidem; labefactata facultate ejus alteratrice, partim ob intemperiem calidam, partim ob errorem externum, qui nihil aliud eſt, quam tumor durus, & ſcirrhoſus lienis, cujus ratione fit, ut *Cauſa.*

Lien non poſſit ſuſcipere excrementum me lancholicum, quemadmodum opus eſſe. Redditum autem Jecur eſt calidius, cum ſi etiam ſua natura calidum, quia cum gign ob caliditatem, copioſum ſanguinem, & i hoc ſit excrementum copioſum melancho licum, & ideo ſanguis ſit craſſus, quod ex crementum melancholicum transmiſſum ſe cundum naturæ leges ad Lienem, cum ab e regi non poſſit, factum eſt, ut lien ſit obſtru ctus, & tumor genitus. Lien autem non re git hoc excrementum melancholicum, qui

Cauſa ſcirrhi Lienis. eſt affectus intemperie frigida. Facto erg hoc tumore veluti ſcirrhoſo in liene, prohi betur hac de cauſa ſuſceptio excrementi me lancholici, hoc in Jecore detento parti fuit in cauſa obſtructionum; unde jecur ob

Cauſa ardoris urinæ. ſtructum magis incaluit, unde ardor urinæ & ſabuloſitas illa gignitur, nec non pulſus fre quentia: Partim vero cum ſanguine mixto a univerſum corpus transmittitur, unde Icter

Cauſa Icteritia nigra. cia nigra, ſive color niger. Et cum hoc pri vo ſucco corpus alatur, virium debilitas ind

Indicatione. proficiſcitur. Quæ omnia ut auferantur, ne ceſſarium eſt Jecur refrigerare, materiam, ob ſtructionis cauſam, attenuare, incidere, ca lefacere, emollire, & evacuare, Lienem cale facere, materiam tumoris duram emollire craſſam attenuare, frigidam calefacere, & co pioſam evacuare, virtutem & tonum harum partium una cum virtute totius conſervare

Prognoſticon. de toto prius habita providentia. Quos ſco pos explere eſt omnino impoſſibile; *Spera-*

mus

as tamen, quod ſi non liberabitur, ſaltem
meliorem ſtatum deducetur. Vehemen-
enim ratione dignitatis eſt inſignis, quia
icitur jecur, quod eſt membrum principa-
ſimum nutritioni deſtinatum, quæ actio
uſa vitæ neceſſaria eſt. Lien quoque affici-
r, qui etſi non ſit pars principalis, non eſt
nen ſpernenda. Ratione etiam propriæ
entiæ vehementia intenditur, quoniam
mor lienis quaſi ſcirrhoſus difficillime au-
rri poteſt. Intemperies frigida lienis, cum
in habitu, quaſi impoſſibile eſt, ut remove-
poſſit. Jecoris obſtructiones & intem-
ries ejus calida, quæ eſt quaſi confirmata,
iis eſt, qui non videat in his removendis
mmam eſſe difficultatem? Ratione facul-
tis corpus regentis nulla eſt vehementia,
iia neq; animi deliquia, neque alia adſunt,
æ hæc facere poſſunt. At ratione virtutis
mma eſt vehementia: Corpus totum eſt
naciatum, ſed ut diximus ſperamus, quod
obiliſſ. patiens in meliorem ſtatum dedu-
tur. Unde hac ſalutis ſpe concepta animo,
præſidia deſcendere oportet. Et ut primum
re Chirurgica loquamur: ſuademus ut ſe- *Vena ſectio.*
tur vena baſilica, brachii ſiniſtri, extraha-
rque ſanguis ad uncias quinque. Proba- *Cauterium*
r etiam, ut ratione lienis excitetur fonti- *cruris ſini-*
lus in cruce ſiniſtro. Quod ad Pharma- *ſtri.*
am autem, leniatur alvus cum melle Roſar.
lut. cum Electuario lenitivo, Manna & ſimi-
ous. Præparentur humores juribus altera-
, betonica, cicho. bugloſſ. & id genus aliis.

Expurgetur diluto Rhabarbaro, cum Sy[r]
de polypod. additis fol. ſenæ & Epithy[m]
His peractis ad generoſa præſidia deſcend[en]
Ius Galli. dum, unde probatur, ut quamprimum a[ſſu]
mat jus galli non admodum antiqui, c[uius]
venter impleatur foliis cichoreæ, bo[rag.]
malva, radicibus altheæ, addita agrimon.
Pillula ex ammoniaco poteſt etiam addi Saſſafras. Quo autem te[m]
pore aſſumit jus ante debet accipere ſem[per]
unam vel alteram pillulam ex Ammoni[aco]
paratam, cum pulvere ex ſaſſafras & agri[mo]
Vinum chalybeatum mirabile in tumore Lienis. nia. Poſſumus etiam aſcendere, ſed urge[nte]
neceſſitate, ad limaturam chalybis, cum q[ua]
vinum Chalybeatum parari ſolet. Poſt h[u]
jus juris aſſumptionem probatur, ut aſcen[dat]
ad illud mirabile præſidium, pro tumore [lie]
nis debellando. Hoc autem eſt vinum ch[a]
lybeatum, quod aſſumere debet per plu[res]
dies, prout opus eſſe videbitur. Dum aut[em]
hæc adminiſtrantur, probatur aliud effica[ciſ]
ſimum præſidium pro emolliendo, diger[en]
Externa ſplenetica. do, & auferendo tumore illo lienis. Hoc [au]
tem eſt, ut extrinſecus regioni lienis applic[e]
tur Ammoniacum cum aceto diſſolutum,
cum oleo amygdalarum dulcium, cui adda[n]
tur pulveres ex agrimonia, utriusque verat[ri]
& ſimiles. Poteſt etiam lieni applicari C[e]
ratum ſacrum, cui addantur pulveres ex utro
que Veratro & agrimonia. Veratrum eni[m]
valet humorem melancholicum ex alto evo
care & evacuare. Cerata autem hæc vale[nt]
Lienem calefacere, & materiam diſcutere,
diſſipare, quæ eſt obſtructionis cauſa. Tem
poribu

ribus autem calidioribus,ut lien corrobo-
etur,calefieret,emolliretur tumor, & ma-
ia tumorem faciens diſſiparetur, probatur
um S.Bartholomæi: Iſtud enim hæc omnia *Lutum S. Bartholomæi.*
xime præſtat. Vt autem Jecur refrigere-
,applicentur ei Epithemata, parata ex ſuc-
cichorii , & ſimilibus cum modico aceti,
tia penetrationis. Non probantur aquæ
rmales,nec ſerum. Etſi convenire videa- *Serum Lieni nocet.*
ſerum ratione caliditatis jecoris, quia re-
gerat. Quia tamen lien,qui eſt cauſa ob-
uctionis Jecoris,eſt refrigeratus, pericu-
n eſſet ne potius obeſſet, quam prodeſſet,
ia ſcilicet facile impletur ſeroſis humori-
s, poſſumus autem exhibere ſerum ad re-
gerandum Jecur : ſed hoc eſt faciendum,
ſtquam Lien à tumore fuerit liberatus, &
intemperie illa frigida,quam tamen remo-
ri poſſe non ſperamus. Probatur præterea
undum totum balneum ſæpe repetitum
uæ dulcis,quæ aqua alterata eſſet,cum radi-
bus & foliis altheæ, malvæ,agrimoniæ & ſi-
libus. Victus propoſitis in omnibus cor-
pondeat, &c.

n ardore urinæ & nephritide, cum exulceratione veſicæ, & ureterum,

CONSILIVM XCI.

Relatione viri Nobiliſſimi novam com-
perio affectionem, cujus antea nulla eſt

facta mentio: Omnia enim ſymptomata, quib affligitur de die & nocte, malum nephriticum ſubeſſe confirmant; quod, ut vereor, non modo jam longe ante collectum & confirmatum vehementem effecit obſtructionem, ſed & ſimul gravem exulcerationem, quam abſque dubio, fortiora diuretica & lithontrib excitarunt. Reliqua ſymptomata dorſi, veſicæ, ureterum, & ſub ſiniſtra mamilla con ſenſu renum fiunt. Horum ablatio prolixam certe & diligentem requirit omnium admi niſtrationem. Cum vero ipſe, ut vellem, ob valetudinem adverſam adeſſe dignitati tu non poſſim: mitto interim remedia non vulgaria, quorum ſucceſſus uſu explorandus & expectandus, non, ut ſpero infeliciter. Enema quod retineatur diutiſſime, apprime ſpecificum eſt huic affectioni:

Clyſter. ℞. Rad. lilii albi ℥ ß.
Irid. rec. ℥ ij.
Herb. Malvæ cum radic.
Violariæ.
Mercurialis.
Parietariæ an. m. j.
Polypodii.
Carthami. an. m. ß.
Sem. Altheæ.
Malvæ.
Lini.
Fœnugræci ℥ ß.
Decoq. in ſ.q. Aq. ad conſ. medietati
Colaturæ.
℞. ℔.j. huic add.

Ol

Olei Seſamini.
Lilior. albor.
Violac. an. ℥ j.
Elect. de baccis lauri ℥ j. ß.
Benedictæ laxat. ℥ ß.
Caſſiæ.
Sacch. rubei an. ℥ j.
Salis ℥ j.
Vitelli ovi num. j. Miſce fiat Enema.

ſane ſequenti purgetur hoc modo:

℞. Pulpæ Sebeſten. ℥ ß. *Potio purgans.*
Medullæ Carthami.
Diacathol. an. ℨ iij.
Conf. Hamech. ℨ ij.
Diſſol. in dec. com. fl. & f. q. ſ.

ſeptem dein diebus bibat decoctum ſequens.

℞. Seſten. nu. xx. *Decoctum longum.*
Rad. Glycyrrhizæ ℥ j.
Graminis.
Apii.
Petroſelini.
Ruſci.
Aſparagi.
Endiviæ.
Cichor.
Saxifragiæ.
Pimpinellæ an. ℨ ij.
Sem. majoranæ ℨ ij. ß.
Portulacæ.
Papav. albi.
Plantag. an. ℨ j. ß.
Urticæ Romanæ.

Granorum Alkekengi.
Sem. Milii ſolis ana. ℥ j.
Carui.
Ammeos.
Altheæ.
Malvæ an. ℥ iij.
Herb. caudæ equinæ.
Piloſellæ.
Capill. Veneris an. m. j.
Acaciæ.
Gummi Arabic.
Tragac. an. ℨ ij.
Rad. conſol. major. ℥ ß.

Fiat decoctio in lib. aq. fontanæ puræ ad medietatem Colat. adde ſacc. ſecundæ coct. ℥ iiij. Penidiati ℥ iij. Miſce & f. Potio longa clarificata.

Octavo die bolum hunc deglutiat, & ſuperbibat hauſtulum vini Malvatici:

Bolus. ℞. Bened. Laxativæ.
Terebinth. claræ lotæ cum aq.
Aq. viol. an. ℥ iij.
Lapill. ex ſpongia marina.
Sem. Urticæ Rom.
Rad. Cyperi an. ℥ ß.

Terantur terenda ſubtiliſſ. cum Oxymel. comp. f. bolus, qui involvatur pulvere glycyrrhizæ. Hæc cum exterioribus adhibitis ſi non penitus dolorem & malum auferent, reiterari poterunt. Imo bolus toties, quoties in renibus quid ſentitur, revocandus. Unguentum dein & Emplaſtrum cum Clyſtere continuetur diligenter.

℞. Mu-

℞. Mucillag. Sebeſten. *Vnguentum pro dorſo.*
Sem. lini.
fœnugræci an. ℥ j. ß.
Ol. Seſamini.
Amygdal. dulc. an. ℥.
Cheirini ℥ iij.
Croci ʒ ß.
Vitelli ovi nu. ij.
Ceræ albæ parum : Fiat linimentum, quod bis lavetur cum aq. Altheæ. Inungantur hoc dorſum, lumbi, & inguina deorſum, imo partes omnes dolentes:

℞. Farin. hordei. *Cataplaſma.*
Milii.
Siliginis an. ℥ iij.
Flor. violar.
Chamomel.
Meliloti an. m. iij.
Flor. Papaver. albi.
Lactucæ an. m. j. ß.
Sem. Apii.
Milii ſolis.
Urticæ.
Lap. Spongiæ.
Rad. Saxifrag. an. ℥ j. ß.
Croci ℥ j.
Butyri recent.
Adipis anatis an. ℥ j.
Ol. liliorum alb. ℥ j. ß.
de cappar. ℥ j.
Herbis conciſis & ſeminibus ac radicibus conquaſſatis decoq. ſimul in lacte vaccino ad ſpiſſitudinem Emplaſtri, extendatur in panno,

& apponatur lumbis circumcirca : ubi pinguedo ablata fuerit ſpongia, fomentum ſequens adhibeatur.

Fomentum.

℞. Flor. Chamomill.
Meliloti an. m. iiij.
Flor. Parietar.
Linariæ.
Malvæ.
Altheæ.
Altheæ, cum rad. an. m. ij. ß.
Sem. Lini.
fœnugræci an. ℥ ij. ß.
Rad. Saxifragiæ.
Liliorum alb. an. ℥ j. ß.

Inciſis radicibus & herbis, ac contuſis ſeminibus decoq. in ſ.q. aq. ad tertias. Pro balneo vero, quo ſemel ad minimum per hebdomadam utatur, duplo dentur pondere.

De Electuario ſequente Juglandis quantitatem hora 1. ante cœnam aſſumat, eo die, quo decoctum mane bibit.

Electuarii.

℞. Mucillag. fœnugræci, cum aq. ſaxifrag. extractæ ℥ ij.
Semin. Plantag.
Acaciæ.
Fol. Piloſellæ an. ʒ ij.
Glycyrrh. raſæ.
Cort. med. caſtan. an. ʒ j.
Sem. Endiviæ.
Acetolæ an. ʒ ij.
Melonum excort. ʒ j. ℈ j.
Lap. ſpong. marin.
Judaici præparat. an. ʒ j. ß.

Elect.

Lyncis præparat. ℨj.
Elect. Juſtini ℥ij.
Sacchari violar. ℔. ß.
Cum Oxym. f. Electuarium ſimpl.

Hæc quomodo ſucceſſerint, num ſtillicidium, & dolor mitigentur, & num color Urinæ mutetur quam primum mihi ſignificari rogo: Cognitu etiam neceſſarium eſt, num acredo & ardor Urinæ in mictione obſervetur. Quod ſi malum jam confirmatum levioribus his non cedet; præſtantiora à me præſente in poſterum ſuppeditari poterunt.

In ſtranguria, & urinæ ardore, pro Generoſo quodam Barone Germano,

D. HIERON. CAPIVACCII

CONSILIVM XCII.

Conqueritur Illuſtriſſimus Baro de læſa urinæ excretione, quæ actio dupliciter vitiatur; tum quia dum mingit, & renalem materiam ſabuloſam excernit, ardorem quendam percipit, tum quia continuo, paulatim & guttatim effluit urina: quod vitium ſtranguriam vocant. Horum affectuum curatio, ſi exacte ſit inſtituenda, cauſæ ſunt nobis inveſtigandæ. Atque ut de ardore illo prius loquamur, non eſt dubitandum, quin meatus urinarii tunica interior, ex urinæ acrimonia & frequentiore ſabuloſæ materiæ tranſitu, *Cauſa.*

ſitu, ſi non excoriationem aliquam perpeſſa ſit, ad eam tamen tenuitatem devenerit, ut ex quavis levi occaſione ſolvatur continuum: unde dolor quidam oboritur. Sabuloſam vero materiam à renibus præcipitari, propter illius rubedinem, quis dubitat? Generatur autem in renibus ob illorum imbecillitatem, tum nativam, tum aſcititiam. Siquidem Generoſiſſimus Patiens ratione quadam hæreditaria renes habet imbecilliores: calor ſiquidem innatus infirmus eſt: aſcititius vero intenſior quam par ſit, quo fit, ut cum materia pituitoſa transmittatur ad renes, in lapillos, & ſabuloſam materiam facile convertatur; quæ materia pituitoſa in ventriculo generatur, ob illius imbecillitatem, quam ob errata in vivendi ratione contraxit, & præcipue ob frequentem & copioſum frigidæ potum. At ſtranguriæ cauſam duplicem eſſe putamus, quarum altera ad urinæ acrimoniam pertinet, cujus cauſa facultas expultrix proritatur; altera ad facultatis retentricis imbecillitatem eſt referenda. Urinæ acrimonia, quamvis cuivis lotio ſit connaturalis, hoc tamen loco plurimum adaugetur, ob jecinoris, ac renum, nec non totius corporis caliditatem & ſiccitatem. Imbecillitatem vero retentricis inde oriri exiſtimamus, quod veſicæ corpus intemperiem aliquam humidiorem & frigidiorem, ob cauſas jam dictas contraxerit, & muſculorum colli veſicæ, Sphincter ab actione dictus, in extractione lapidis aliquid fuerit perpeſſus, qui etſi primaria ratione ad retinendam

nendam urinam non fuerit fabricatus, ſecundaria tamen quadam ratione corpori veſicæ, ad hoc munus obeundum præbet obſequium. Quæ cum ita ſe habeant, totum ſtudium in eo poſitum eſſe debet, ut mundato corpore, refrigeretur jecur, expurgentur renes, roboretur ventriculus, corpus & collum veſicæ calefiat & exſiccetur. Quod negotium quam arduum ac difficile futurum ſit, nemo eſt, qui non videat. Etenim ſi urinæ acrimoniam ſpectemus, cum maxima ex parte, id renum vitio hæreditario contingat, quis eſt, qui omnimodam ſalutem polliceri poſſit: Plurimum præſtare videbimur, ſi prohibebimus, quo minus lapis in veſica regeneretur. Sin ſtranguriam, cum hujuſce vitii cauſa ibi poſitá ſit, quo vis remedii vix penetrare poteſt, nonne provinciam arduam ac difficilem futuram exiſtimare debemus? Verum cum caſus nos bene ſperare jubeat, hinc fit, ut alacri animo curationis ratio ſit inſtituenda. Atque ut de re Chirurgica primum loquamur, ſuademus ut aliquid ſanguinis detrahatur ex vena jecoraria cubiti dextri. Nam etſi ſanguis non peccat, illius tamen vacuatio vim habet refrigerandi jecur & renes per accidens. Ad cauteria non eſt ut confugiamus, quoniam ad id, quod volumus & optamus, parum aut nihil prodeſſe videntur; quoniam neque materia, quæ ad renes transmittitur, neque ſabuloſa illa materia, quæ in veſicam præcipitatur, evocari ulla ratione poteſt. Verum oportet, ut antequam ſanguis evacuetur,

Indicationes.

Prognoſticon.

Curatio.

Auxilia interna.

tur, prius leniatur alvus, vel cum melle roſato ſolutivo & Manna: Elect. lenit. & manna, pro ut hoc vel illo magis delectabitur. Præparabitur vero materia, ſi brodia exhibeantur alterata cũm cichor. mentha, & endiv. vel ipſis jungatur mel. roſ. ſimplex. Ubi materia fuerit præparata, purgabitur corpus cum diluto Agarici & modico Rhabar. quibus addi poterit nonnihil mell. roſ. ſolut. Corpore exquiſite purgato, nihil aliud hoc tempore fieri poteſt, quam ut extrinſecus & intrinſecus corroboretur ventriculus. Intrinſecus quidem cum aliquo genere Conſervæ, quæ vim inſignem calefaciendi non habeat, cujusmodi eſt, Conſerva ex Beton. vel ſine Theriac. vel cum modico Theriacæ, his præſertim temporibus frigidioribus: Ad id valet etiam Aromaticum roſat. Mithridatica confectio & id genus alia, quæ cum mitioribus permiſceri debent. Extrinſecus vero ſunt inunctiones, Cerata & ſacculi, quæ omnia parari debent ex his, quæ vim habent moderate calefaciendi & exſiccandi, quæ qualia ſint, ita notum eſt, ut in his præſcribendis turpe ſit immorari. Ad hæc partes, quæ ad corpus & collum veſicæ pertinent, ſunt roborandæ. Poſſunt autem hoc tempore adminiſtrari fomentationes & Emplaſtra. Fomenta fieri poterunt cum ſpongia nova vino potenti & generoſo imbuta, & expreſſa, cujusmodi eſt vinum malvaticum ſubauſterum, in quo incoctum ſit lignum Indicum, Salſa, ruta, Marrub. Roſmar, Ariſtolochia, Radix Cucumeris

Auxilia externa.

agreſtis,

igreſtis, nec non Saſſafras & alumen ſciſſile, & alia quæcunque ſunt hujus generis: Spongia quoque ex aqua vernali expreſſa erit opportuna. Poſt fomentationem vero Emplaſtra ſunt admovenda, cujusmodi eſt Emplaſtrum barbarum vocatum & ſacrum, quod ex Dictamno paratur. Et ad id valent alia magiſtralia, quæ parari conſueverunt. Hæc itaque hoc tempore fieri poſſunt. At ineunte vere, purgato corpore non erit ab re ad expurgandos renes, & refrigerandum jecur, ſerum lactis caprini exhibere, quo tempore Ventriculus muniri poterit, nec non partes ad pudenda pertinentes. Præter ſerum non improbamus aquas Thermales, cujusmodi ſunt Patavinæ, vel Lucenſes, & aliæ id genus. Ex calidioribus vero inſeſſiones fieri poſſunt. Decoctum vero Salſæ & Ligni non admodum probamus, quoniam cum vim habeat exſiccandi, & Patiens Illuſtriſſ. vigilias patiatur, fortaſſis magis eſſet detrimentum, quod ex eo conſequi poſſet, quam utilitas, præſertim cum ſit habitus calidioris & ſiccioris. Verum his omnibus recta victus ratio eſt adjungenda. Aer itaque in activis & paſſivis ſit temperatus. A cibis calidis, acribus aut ſalſis omnino abſtinendum, vim tamen exſiccandi moderatam habeant, quare carnes ſint optimæ. Diuretica vitentur, niſi corpus fuerit optime purgatum. Lacticinia omnia ſunt fugienda, & quæ ex his parantur, nec non legumina omnia & cibaria ex paſta parata. Olera non conveniunt. Acetaria ex

Aquæ Thermales.

Decoctum Ligni & Salſæ in vigiliis improbatur

Diæta.

cappa-

capparibus ſunt opportuna, nec non ex carne contrita. Vinum non ſit admodum potens, ſin autem ſubauſterum, & in pauca quantitate ſumptum, abſtineat ab aqua quantum poteſt fieri. Inter fructus, piſtacea ſunt opportuna, nec non pyra cocta, reliqui ſunt ſuſpecti. ſomnus ſit paulo conſueto longior, Exercitium ſit moderatum ante cibum. Conquieſcat à cibo. Alvum lubricam habeat, ſin minus, arte provocetur. Animi accidentia vitanda ſunt. Venus, ſi quid aliud, eſt inimiciſſima.

In mictu ſanguinis, cum Renum & jecoris intemperie,

CONSILIVM XCIII.

Quies vobis, Affinis Chariſſime, plane convenit, nocet motus omnis equitationis, vecturæ, præſertim ſcalarum aſcenſus. Symptoma enim hoc jecoris & renum producitur vitio, illius quidem, quia calidior & acrior producitur ſanguis, qui venas aperit, & copioſe renibus affluit adeo, ut ſeparari à renib. nequeat, ſed una cum Urina in Veſicam defluet. Vitanda vina, aromata, Diuretica omnia uno verbo, calidiora alimenta penitus. Conducit brodium carnis, avenatum, emulſ. amyg. cannab. &c. inter medicamenta prodeſt: I. Leniens.

Lenitivum. ℞. Aq. plantag.
Burſæ paſtoral. an. ℥ j.ß.

Flor.

Flor. Caſſiæ cum aq. fol. quercus recenter extr. ℥v.
Bened. laxat. ℥ij. Miſc f. hauſtus.

II. Alterans trium dierum, ſed ita ut alter mediocriter ſanguis è jecoraria mitattur: *Digeſtivum*

℞. Herb. Plantag,
Conſolidæ major.
minor.
mediæ,
Saniculæ
Millefolii an. m. j.
Sem. Papaver. albi ℥ß.
Sumach. ℈j.
Rad. Plantag.
Rubiæ tinct, an. ℥ij.
Maſticis ℥j.

Quaſſentur quaſſanda & incid. incidenda, & decoq. in ſ. q. aq. chalybeatæ ad dimidias poſtea coletur:

Colat. ℞. ℥. ix. adde:
Syrup, de Roſis ſiccis.
de Cichor. cum Rhabarb.
Myrthini an. ℥j. ß. Miſce.

III. Evacuetur. *Purgans.*

℞. Ap. Arnogloſſ. ℥iij. ß.
Elect. lenitiu. ℥iij.
Pulpæ Tamarindorum ℥v. Miſc.

IV. Lumbi inungantur hoc unguento frigide:

℞. Ung, roſ. Meſue. *Unguentum ad lumbos.*
Infrig. Gal. an. ℥ß. Miſc.

V. Iecur fomentetur linteo coccineo, Epithemate ſequenti imbuto:

Epithema pro epate.

℞. Herb. Plantag.
Cuſcutæ.
Hepatic.
Burſæ paſtoral. an. m. j:
Sumach.
Balauſtior.
Roſarum rubear.
Fol. Papaver. an. p. ß.
Decoq. in ſ. q. aq. Plantag. ad tertias colatu
ræ adde Pulver. Santal. rub. ℈ j.
Sanguin. Draconis.
Boli armeni an. ℈ ß.
Gummi Arabici ʒ ß.
Iterum bulliant parum, & fiat Epithe
ma.

VI. Corroboretur ſubſcripto condito:

Electuariū corroborans

℞. Conſer. roſar. ℥ j.
Flor. cichor. ℥ j.
Confect. Diaolibani ʒ j.
Philonii Perſici.
Tripheræ minoris Fænonis an. ʒ ß
Pulv. Corall. rub. ℈ j.
Boli armeni.
Sang. Draconis.
Terræ ſigillat. an. ℈ ß. Miſce.
Cum ſyrup. myrtini, & de roſis ſiccis an. ℥ j.
ß. & f. Conditum.
Probum DEUS ſecundet uſum.

In

In Apoſtemate, & ulcere colli veſicæ,

D. JOHAN. NÆVII

CONSILIVM XCIV.

SIgna indicata cum urina non levem lacerati colli veſicæ, à ſalſa pituita ſuſpicionem ıihi faciunt. Hæc enim in corpore conge-a, & ad urinæ vias delata ureteres, imo & ıterdum renes, & veſicam erodit & exco-ıat. Hinc cum dolore & ardore urina emitti-ır, imo & ſphincter vicinitate in conſortium ahitur: hinc Teneſmus, & excernendi deſi-erium. Hic affectus difficilis ſi certe eſt cu-e, præſertim confirmatus. Per ſe deiicit ɔpetitum, tabefacit, aliaque ſæviora ſecum ıducit ſymptomata, ceu pediſſequas. Medi-ɔ igitur & chirurgo perito ac prudenti tibi pus erit, qui veram & rectam diætæ, ther-arum, & remediorum præſcribat, doceat, : oſtendat adminiſtrationem. Tria inte-m mitto experiunda in Valle Ioachimica ːæparanda:

I. Alterans quatuor doſium, quod renes, :ſicam, meatusque blande abſterget, & ar-ɔrem mitigabit. *Syrupus in caliditate renum.*

℞. Fol. Salviæ m. ß.
Rad, Altheæ ſine meditullio ℥iij.
Liquiritiæ raſæ ℥vj.
Gran. Alkekengi ℥iij.
Fol. Menthæ criſp. p. j.

Coq. in ℔j. ß. aq. fontis puræ ad conſumptionem tertiæ partis coletur. De Colatura.

℞. ℔. in qua diſſolve.
Syr. violar. ℥j. ß.
de liquir. ℥j. ß.
Mellis roſat. ſol. ℥j. Miſce.

II. Bolus à loco affecto ſalſedinem abducens

Bolus. ℞. Diacatholic. ℥ij.
Flor. Caſſiæ noviter tractæ ʒß.
Elect. Dialebeſt. ʒj. ß.
Sem Melonum ℈j.
Gran, berber. pulv. g. vj.
Miſc. f. bolus ſaccharo aſperſus.

III. Electuarium ſequens corroborans, & mitigans acrimoniam, ſubinde nucis caſtaneæ quantitate aſſumendum:

Electuariũ. ℞. Conſer. roſar. antiq ℥j. ß.
Diatrag. frig. Nicol. ℥j.
Gran. Alkekengi ʒß.
Sem. Cydon. excorticat.
Maluæ.
Altheæ an. j℈.
Corall. rub. ℈j.
Sem. papaver. albi.
Mytil. aliquantulum torref. an. ℈ß.
Pulv. pulver. & cum ſyr. violar. q. ſ. fiat Electuarium.

Præparato ita corpore thermæ ſylveſtres adeundæ: & potiſſimum i i ho c affectu potandæ calide. Incipiendum à ℔. ij & obſervandum, num per alvum aut urina m excernantur

antur iterum. Effectu obſcuro augeri poſt quantitas, donec ſenſibiliter pari fere antitate, qua epotæ ſunt, eiiciantur. Comodæ diætæ ſcio alioqui dominum ſtudere. xulent autem hic in primis acria, ſalſa, acet, aromatibusque condita omnia. Mulſa lo vini apprime conferet; Interea etiam aæ appropriatæ ſyphone iniiciendæ, quæ ſtergant primum, de in conſolident, qua re chirurgi indigebis operaſ, quem procure poteris. Thermarum tamen prius ſucceſs & effectus tentari poterit.

Gonorrhœa virulenta pro quodam Magnifico viro,

D. JOH. CRATONIS.

CONSILIVM XCV.

Xiis, quæ docte atque perite excellentiſſimi ſcripſerunt Medici, ſtatuendum eſt, onorrhæam iſtam à lue venerea ortam. *Gonorrhæa à lue venerea.* ique non verum ſemen, ſed corruptum huorem, propter intemperiem, & imbecilatem vaſorum fluere, & loca per quæ fertur, ale afficere, unde ardor atque dolor conquuntur. Cum autem remedia ſecundum tionem adhibita malum non prorſus ſanarint, altius id radices egiſſe, & neglecta vius ratione, vires quaſi hoc virus ſumpſiſſe, nſentaneum. Itaque Viro Nobili hoc in imis inculcandum, quod Galenus noſter

 monet,

monet, ſupervacaneum eſſe optima medicamenta iis præſcribere, qui rectam victus rationem tenere nequeunt. Fugienda autem ſunt in victus ratione, ſalſa atq; acria nimium, fumo & ſale macerata, lacticina, in ſartagine cocta, carnes ſuillæ, volatilia, quæ in aquis degunt, ut anſeres, anates, piſces, maxime carpiones, denique omnia, quæ crudos & corruptos humores generant. Itaque & à varietate ciborum abſtinendum & cruda omnia vitanda. Sed de his atque tota ſex rerum non naturalium moderatione præſentes Medici monere poterunt: atque ut non tantum venerem fugiat: verum ne cogitationes quidem de hac ſuſcipiat, cohortandus, ac periculum demonſtrandum, quod omnino cachexiam iſtam, qua partes laborant, conſequetur. Cæterum, ut malum funditus extirpetur, utile eſſe judicarem, ſi per aliquot dies loco ſyrupi hoc decoctum biberet.

Diæta.

Decoctum.

℞. Agrimoniæ.
Veronicæ.
Cardui benedicti.
Verbenæ an. m. j.
Decoquantur in q. ſ. aquæ puræ.
℞. Colaturæ pro uno hauſtu ℥iiij. his adde,
Syrup. de ſucco agrimoniæ.
Veronicæ an. ℥ß.
Miſce, fiat potio.

Prius autem, quam inciperet bibere, Florum caſſiæ ℥x. cum decocto ſcolopendriæ extractæ, ante cœnam, ad leniendam alvum exhiberem. Poſt aſſumptos ſyrupos, diligenter

nter corpus expurgarem, primum quidem
?uſo ſenæ cum agarico & Rhabarbaro, de-
ie cortices Hellebori nigri adde.

Formulas Eruditis præſcribere ſuperva-
neum eſt. Poſt purgationem non robora-
m ventriculum aromaticis compoſitioni-
is, ſed inunctionibus adhibitis, ut ex oleo
iſtichino, nucis moſchatæ & ſimilibus.
andem decoctum hoc, ut in Guaiacini uſu
ri ſolet, per dies 20. aut 30. exhiberem:
imis autem atque poſtremis quinque die-
is ſaltem ſemel biberet, reliquis, ſi poſſet,
daret: Cæterum ad ſudorem tegumentis
n eſt cogendus, cum omnia, quæ vel intus
intur, vel foris adhibentur, calorem immo-
eratum reddendo noxia videantur.

Decoctum Ligni & ſalſa.

℞. Limaturæ Guaiaci ℔.ß.
Salſæ pariliæ ℥iij.
Rad. Eryngii ℥ij.

Affundantur aquæ ferventis ℔.xx. & ſtent
r noctem. mane decoquantur ad remanen-
am ℔. xv. Dentur pro hauſtu ℥v. vel vj. Vi-
us ratio ea ſit: quæ eſt in cura guaiaci, ita ut
rem frigidiorem fugiat, frigida non bibat,
ſalſis omnimode caveat, & ſi alvus (id quod
pe fit) eſſet aſtrictior, interdum iſtum bo-
m aſſumeret.

Bolus.

℞. Terebinthinæ in aqua roſacea lotæ ℥ij.
Rhabarb. elect. pulveriſat: ℈ij.
Succini albi ℈ß.
Cum ſaccharo & pulvere liquiriæ q.
ſ. fiat Bolus, hora una ante cœnam

 dandus

dandus. Hic etiam bolus alias, cum alvus in officio non eſt, aſſumi poterit.

Cæterum abſoluta cura illa generali ad medicamenta, quæ partes roborant, & malignitatem ac putredinem humoris tollunt, deveniendum. Foris autem loca circa os pubis & genitalia foveri poterunt, decocto ligni guaiaci, cui thuris parum addatur & aceti, hoc modo:

Fomentum è guaiaco.

℞. Decocti guaiaci ℔j.
Thuris ℥j.
Aceti ℥j. Miſce.

Regioni autem renum adhibendum folium Nymphez, quod iſto unguento prius inungatur.

Vnguentum pro renibus.

℞. Unguenti roſat. Meſ. ℥j.
Specier. diatrion ſantal. ʒj. ß.
Coral. rub. & albor. an. ʒß. Miſce.

Intra corpus autem ſumenda mihi hæc videntur; primum iſte pulvis ſumatur, ante & poſt curationem, multis diebus matutine ad cochleare unum:

Pulvis.

℞. Sem. Eryſimi ʒij.
Lactucæ ʒj.
Sacchari ℥iij. Miſce.

Nonnunquam etiam ſolum ſemen Eryſimi ſive Irionis aſſumere in ovo ſorbili mane poterit. Ante cœnam alternis ſumat aliquot catapotia ex ſucco portulacæ, admiſtis ſpeciebus diapenidii, & parum ſucci glycyrrhizæ

Pillula.

Deinde hunc pulverem:

Alius pulvis.

℞. Cornu cervi uſti & loti ʒj.
Succini albi.

Sem.

Sem. granator. ſiccor. ℥iij.
Cinamomi ℥ij.
Sacchari ad pondus omnium.
Miſce.

Sed his duobus poſtremis medicamentis on niſi poſt generalem curationem, videliet decocti, uti debet. Hæc ſi cum ratione diligentia, ac recta victus ratione non nelecta, adhabita fuerint, haud dubie ſanitatem riſtinam, Vir Nobilis, beneficio Dei recupeabit. Id ut eveniat precor, & cum morbus ſit ertinax, ut æger pertinaciter ei reſiſtat, ac oluntates & ſodalitates, quæ mali vim ſua ræſentia augere poſunt, ſuæ valetudini non ræferat, ſedulo adhortor.

n reliquiis, & puſtulis gallicis, pro Magnifica quodam Domino,

D. IOH. GRATONIS.

CONSILIVM XCVI.

ITa pertinax eſt hoc malum ſæpe, ut levibus cauſis irritatum redeat, & in alias atque lias formas ſeſe convertat. Proinde multis etiam diebus poſt curationem opera danda eſt, ne natura pravis humoribus, qui ex mala victus ratione oriuntur, obruatur, & calor innatus debilitetur, vel exhauriatur. Ad victus rationem, quod attinet, vitanda omnia, quæ malos humores generant, ut carnes excrementitiæ, ſicut ſunt, piſcium, maxime carpionum, ſuillæ, agninæ, item volatilium

Victus ratio in lue Venerea obſervanda.

lium, in aquis degentium, ut anſerinæ.

Aduſtos etiam humores generantia, veluti ea, quæ vel ſalſa, vel fumo macerata ſunt, ut nimia aromatum copia calidiora, quam par eſt facta. Illud autem plerumque in coctura ferinarum carnium accidit. Frixa etiam in ſartagine cum butyro inſalubria. Piſces autem cum butyro cocti in primis vitandi. Lacticiniis etiam, & ab omni ciborum varietate, & crudis abſtinendum. Porro cum vix poſſit fieri, quin in optima victus ratione non coacervetur aliqua humorum copia, quæ ad perniciem facere poſſit, pillulis ſequentibus ſingulis menſibus bis utatur.

Pillula.

℞. Aloes roſatæ, vel ſucco roſarum aliquoties imbutæ ℥ß.
Agarici albiſſimi optimi recens trochiſcati ʒiij.
Rhabar. electiſſ. ʒij.
Maſtich. pulveris ʒj.
Cinamomi.
Caryophyllor. an. ʒß.

Pulveriſentur omnia, & perſæpe aſpergantur aqua Cinamomi, deinde cum ſucco cardui, vel ſyrupo è ſucco cardui fiat maſſa: De qua hora una ante cœnam parciſſimam capiat ʒj. Reformentur autem ex ʒj. pillulæ ix. Annuas etiam purgationes non intermittat, & inchoante vere bibat aliquot diebus in juſculo gallinæ decoctum carduum benedictũ & veronicam cum radicibus cichorii: Deinceps ſumat hanc potionem:

Potio lenitiva verna.

℞. Paſſular. ℥vj.
Scabioſæ.

Veronicæ.

Veroncæ.
Fumariæ.
Flor. violar. an. p. j.
Agarici albiſſimi ℥ij.
Fol. Senæ, Alex. ℥v.

Fiat horum decoctio in q. ſ. aquæ puræ, ·ge artis.

℞. Expreſſionis ℥iiij.
Syr. roſ. ſolur. ℥j.
Mannæ Calabrinæ ℥ß.
Miſce.

Poteſt etiam mittere ſanguinem ex dextra ·rachii vena media, & deinceps in Majo po- ·ionem iſtam repetere. Sic ineunte Octobri ·urſus aliud medicamentum vacuans, ſumat ·oc modo:

℞. Paſſular. ℥vj. *Potio purgans autumnalis.*
Meliſſæ,
Cardui benedicti,
Agrimoniæ,
Flor. Borrag. an. p. j.
Fol. Senæ Alexand.
Epithymi an. ℥ß.
Cortic. Helleb. nigri præparat. ℥j.
Caryophyllorum ℥ß.

Fiat horum decoctio in q. ſ. aquæ. puræ ·ege artis.

℞. Colaturæ ℥iiij.
Syrup. de pomis.
Roſat. ſolut. an. ℥vj.
Mannæ calabrinæ ℥ß. Miſce.

Sumat potiones iſtas jejuno ·tomacho, & jejunet iis aſſumptis ·juatuor horis, ac toto die aeri ſe non exponat,

exponat, ſed domi contineat, nec aſſumptis potionibus ſudet, vel dormiat Evacuatis ita vitioſis humoribus, qui morbi hujus ſubjectum ſunt, etſi de redituro malo nullum periculum eſt, tamen ne innatus calor debilitetur, immodico & intempeſtivo coitu, maxime repleto corpore cibo, uſuque potentioris vini, etiam atque etiam eſt cavendum. Sed in his ſpero eum moderationem, & cautionem adhibiturum. Porro ad corroborandum calorem naturalem, & expellendam omnem mali hujus fomitem, interdum ac præſertim corpore expurgato, in lecto hunc potum ſudoriferum ſumere utiliſſimum eſt;

Potio ὑδρωτικά.

℞. Rad, althea,
Enulæ,
Lapatii acuti an. ℔ß.
Fumiterræ m. j.

Incidantur & affundantur vini Maluatici ℔. iiij.

Stent in infuſione tribus diebus; Deinde adiiciatur:

Theriacæ præſtantiſſ, ℥j.ß,

Deſtillentur in vitreo vaſe in baleneo Mariæ. Hujus deſtillati ℥ij. addantur ℥ij.

Aquæ borraginis, vel
Cardui benedicti,

Et ſumat in lecto mane calide.

Puſtula gallica.

Alpuſtulas autem, vel earum veſtigia tolenda, non neceſſe eſſet aliquid ſcribere, niſi fuiſſent iſtæ, quarum maculæ nunc conſpiciuntur, confricatæ.

Utatur vero ad abluendum eas hac aqua.

℞ Li-

℞. Lithargyri argenti ℥ij. *Lac Virginis.*
Aceti ℔.j.

Bulliant ad conſumptionem tertiæ partis: deinde per pannum colentur, & colaturæ adde ſequentia:

℞. Aluminis.
Sulphuris an. ℥ij.
Ol. Tartari ℥ij.
Aq. roſac. ℥iij.

Iterum bulliant, & prædicto modo colentur, ac poſtea hac aqua utatur.

Succus etiam limonum mixtus cum lithargyro, optime prodeſt. Item radices polygoni cum albumine ovi & ſaccharo deſtillatæ. Non vellem devenire ad medicamenta mercurialia cum ſublimato: quibus tamen imperiti ſtatim uti non verentur. Hæc autem profutura ſpero, ac ut proſint, DEUM precor.

In obſtructione meſenterii, pro Capitaneo quodam Vratislavienſi, longo tempore valetudinario,

D. JOANNIS CRATONIS.
CONSILIUM XCVII.

Quod ad notionem morbi attinet, non valde Excellentiſſimos Doctores diſſentire arbitramur. De una re tamen maxime diſcrepant in curatione, ſitne Magnificus æger purgandus, & quibus modis, an vero recta victus ratione, & quiete naturæ ita conſulendum, quo ipſa malo ſuccurrat, & medicinam

cinam morbo faciat: Hoc poſtremum ſi conſequi ullo modo poſſemus, præclare & conſultum, & optime de ægro actum exiſtimaremus. Cæterum ſi materia tam eſt corrupta, ut ad nullã benignitatem deduci, nec obſtructiones, quæ revera in hoc caſu, quocunq; nomine nuncupentur, morbus ſunt, cum impediantur naturales actiones, videlicet coctionis & diſtributionis alimenti, victus ratione tolli (quod in tanti morbi diuturnitate polliceri vix quiſque ſibi poteſt) queant, reſtat hoc, ut materia præparata evacuetur, obſtructa aperiantur, & debilitata membra roborentur. De præparatione vero non neceſſe eſt verba facere. Ad vacuationem quod attinet, cum nobis abſentibus de viribus judicare non liceat, hoc conſulimus, & doctiſſimos Medicos præſentes hortamur, quo habita ratione virium; & materiæ corruptæ, ac propterea neceſſario removendæ, ipſi ea medicamenta, quæ maxime tuta, (cum uterque idem cenſeat) adhibeant. Nobis correctus uſus fol. ſenæ, mannæ ſyrup. roſ. ſolut de pomis, & ſimilium medicamentorum (modo habeatur ratio, ne flatus nimium concitentur, cum iſta omnia medicamenta per ſe flatulenta ſint) non diſplicet. Facta evacuatione in longo morbo Epicraſin vehementer probamus, & laudamus paſſularum cum rhabarb. & ſimilium uſum. Hoc modo ſublata materia, obſtructiones haud dubie tollentur, & vis mali minuetur. Ad corroborandum quod attinet, ſunt quidem ea plurima, ſed valde caute iis, in qui-

In longo morbo Epicraſis facienda,

in quibus calefaciendi vis vehementer ineſt, utendum. Diatrion pipereon cum ſpeciebus aromatici roſati contemperatum probe, non inutile videtur : ſed ſi Medici à thermarum uſu certis de cauſis, quas ipſi perſpicere poſſunt, non abhorreant, fore eas in hac affectione convenientiſſimas, multis veris rationibus movemur. Hoc autem judicio Medicorum præſentium permittimus. Quam curationem in hoc Magnifico viro à benigniſſimo DEO fortunari precamur.

In colica,

D. JOAN. NÆVII.

CONSILIVM XCVIII.

PEr ſuperiora multa dari medicamenta in colicis, non ita ſemper convenit, multo ſalubrior eſt crebrior clyſterum uſus : qualis eſt ſequens:

℞. fol. Maluæ.
Bis maluæ.
Mercurialis.
Branchæ urſinæ.
Fl. Chamom.
Meliloti an. m. j.
Fl. Origani.
Calaminthæ montanæ.
Rutæ an. m. ß.
Fl. Lauri p. ij.
Sem. Aniſi.
Fœniculi an. ℥ij ß.

Cumini.

Cumini.
Carvi an. ʒj.ß.
Rutæ ℈ß.
Bacc. Lauri, nu. ix.
Gran. Iuniperi ʒß.
Coq. in ſ. q. aquæ ad tertias: Colatura
℞. ℔.j. in aqua diſſolve.
Hieræ pic. ſimpl.
Bened. Laxat. an. ℥iij.
Elect. de baccis lauri ʒij.ß.
Ol. lilior. albor.
Chamom.
Rutæ an. ℥j.
Butyri recentis ſine ſale ℥x.
Vitelli ovi nu. j.
Sacchar. rubei ℥j.
Salis triti ʒß. Miſc. f. clyſter.

Altero die ante cœnam dimidia pars ſum-tur ſequentium pillularum:

℞. Spec. Hieræ picræ ſimpl.
Pill. Alephang.
Aurear. an. ʒj.
Diagrydii g. iiij.
Miſce, & f. pillulæ XLII. cum aq. fœnic. & involuantur pulv.
Cinamomi.

Aliquot dein diebus utatur ante cœn. & prandium ʒj. pulveris ſequentis. Sæpiſſ. in Colica à me experti, cum vino albo.

Pulvis in colica expertus.

℞. Cinam. inter opt. ʒiij.
Galangæ.
Calami aromat. an. ʒj.
Baccar. lauri. ʒj.ß.

Cim

Cimini ℥ ij.
Corun cerui vſti ℥ j.ß.
Sem.Rutæ ℥ ß.
Aniſi.
Fœniculi an.℈ iiij.
Caryopyllor.℥.j.
Pulveriſatis ſingulis ſubtiliſſime, & [...]ſtis adde:
Specier.dianiſi ℥ j.ß.
Sacchari albiſſ.℥ v.℈ ij.f.Tragæa.
Emplaſtrum denique in torminibus cele[...] ſequens eſt.
℞. Emplaſt.de baccis lauri ℥ iiij. *Emplaſtrum.*
Meliloto ℥ j.Miſc.
Malaxetur & redigatur in maſſam cum [...]dico ol.Chamom.& Rutacei.

In Colica pro quodam Generoſo Domino,

D. IOH. CRATONIS.

CONSILIUM XCIX.

Catarrhali febre, qui morbus Epidemius fuit Generoſiſſimum Dn. laboraſſe [...]lligo. Materiam deinceps, ad arti[...]los delatam, excitaſſe articulorum dolo[...]hos in colicos tranſiiſſe.Renum etiam af[...]orum magis ſuſpicio fuit, quam indicium [...]um. Conſilii mei rationes ut exponam, [...] poſtulatur. Vtinam poſſem in iſta tem[...]ris anguſtia tã accurrate hoc facere quã ex [...]mo cupio. Febris fuit catarrhalis, &

quia contagioſa, haud dubie putrida. Pu-
do inuaſit in pleriſq; corporibus ichore
mnes, itaque per ſudores ea eſt finita. Cũ
in Generoſiſſimo D. natura per ſu-
non ſatis corpus expurgauerit, neque
taſſe auxilia, quæ naturam adiuuaren-
hibita fuerint, nil mirum, ſi febrili calore
humoribus & ichoribus impellentibus
riam ad partes debiles, & in quib. po-
dolores prius calorem innatum læſ-
fuerit expurgata & reiecta. Eam vero
teriam regurgitaſſe, & colicos dolores
taſſe, nullo modo mihi perſuadeo.
Vera huius colica cauſa cum ratione febris & caloris naturalis, &
ris podagrici impeditæ ſint coctiones, &
ditatos auctæ, crudi iſti humores dela-
teſtina, hoc malum excitarunt colicum.
& crudi & craſſa cum per vrinas excreta
ſignificetur, non mirum, ſi dolorem
lem commoverint. Imo ſi obſtructis
bus renum retenta eſſent, & renes ſup-
facti per obſtructionem, haud dubie
teria indurata & aduſta, calculos renum
duxiſſet. Hæc cum ita ſe habeant, quæ
centur, Medico patent: Febris & catar-
cuius illa fuit ſymptoma, iam abierunt. D.
dagricis doloribus ſatis multa alias
mus. Cum autem colicum dolorem ab h-
ribus crudis vel obſtruentibus, vel in
reſolutis generari cõſtet, præcautio in e-
ſiſtit, ut cruditas omnibus modis
Cavenda igitur ſunt omnia quæ calorem
ralem, coctionum effectorem, vel læd-

impediant, in tota victus ratione: de qui- *Diæta.*
cum ſpeciatim monere longum eſſet, hoc
um moneo, ut varietatem ciborum vitet,
mpliciſſimo victu contentus ſit. Is au-
ſit boni ſucci, verum non ſuperflui, qua-
plerunque in auibus & animalibus nimio
dio ſaginatis reperitur. In potu cereuiſiam
ceam, & vinum Rhenanum laudo. A cru-
mnibus & flatulentis cavẽdum, & ſtatim
bo exercitia, decubitum, atq; concubitum
dum exiſtimo. Sed de his Medicus
ens monere poterit. Ad conſeruationem
oris venter totus panno lineo veteri, mul- *Pro corroboratione & conſervatione caloris,*
odis complicato ac ſuffitu facto ex Ben-
o & caryophillis muniatur. Vtatur con-
ione aliqua excitante & roborante calo-
innatum, ut ſunt pũlucres, Arom. roſ.
ambra, ita ut ad ℥ j. pulueris addatur am-
℈ ß.& ſacchari ℔. ß. De hoc pulvere
at vel cochleare vnum per ſe, vel in ouo
ili. Magis probo iſtos pulveres, cum in
charo calefacto & fuſo vis ambræ & ſpe-
um infringatur. Semel in hebdomada,
ertim in hyeme, recte aſſumet matuti-
℈ j. Mithridatii vel theriacæ cum ſaccharo
ato. Interdum zinziber calam. aromat.
galangam conditam. Ad tardam aluum & *In aluo adſtricta pilulæ.*
ovendam materiam nihil coducibi-
catapotiis ex aloẽ roſata & myrrha, ita ut
℥ j. Aloês adiiciatur myrrhæ ʒ ß. Vrgen-
us vero doloribus iniiciatur clyſter, ex de-
cto veronicæ hoc modo:

Ad dolores clyſter.

℞. Veronicæ m.iij.
Flor. Sambuci m.j.
Abſinthii p.ß.

Decoquantur vel in lacte, vel quod m[...]
eſt, in iure capi.

℞. Colaturæ ℔.j.ß.
Sacchari ℥ iij.
Aleos ℥ j.ß.
Mirrhæ ℥ j.

Ebulliant rurſus, & applicentur. F[...]
ante & me monuiſſe puto, decoct. c[...]
vel lacte cum melle, & myrrha plurimum p[...]
bo: applicetur autem ventri calidis line[...]
nis in ea madefactis. Hæc vero à benig[...]
mo DEO fortunari ex animo precor. E[...]
aliis admonitus fuero, & plenius me[...]
tentiam, cum omnia generoſiſſimi B[...]
cauſa velim, expoſiturus ſum. Ut deco[...]
veronicæ ex vino bibat, omnino co[...]
Renes vnguento noſtro roſato recte in[...]
poſſe iudico.

In colico dolore, cum ictero, & cachex[...] pro quodam generoſo Barone,

D. IOH NÆVII

CONSILIVM C.

POſteaquam Generoſus Dominus in gra[...]
viſſimis doloribus colicis, quibus [...]
anno oppreſſus iacuit, variis medic[...]
tis eſt uſus, in thermis etiam Carol[...]
[...]

vit,aquas bibit, & nihil non tentauit,incun-
Februario infirmiſſimis viribus Pragam
nit. Cumq; viderem virium robur totam
rationem poſtulare, ut dolores quoquo
odo ſedarentur, quia virtus vitalis, iacente
m naturali, caſura videbatur, clyſteres ex
s cum decocto veronicæ adhibui, & per
periora varia, quæ dolores colicos ſedant,
tavi. Nihil eorum profuit, quæ ſæpe pro- *Ol. amigd. cum ſperma te ceti.*
eſſe expertus ſum, ſperma ceti, cum ol.
ygdalarum,puluis ex corticibus aurantio- *Puluis è zedoaria.*
m cum zedoaria,atque alia fruſtra adhibita.
hil cucurbita cum flamma profuit, cum
en flatuum manifeſta eſſent indicia. Ne-
o autem, qua bona fortuna in radicem
peratoriam, quæ ſpecies Chamæleontis *Cardo patia.*
i eſt, & vulgo cardopatia appellatur, inci-
Eam igitur cyatho vini impoſui, & ſingu-
iebus ante cœnam hauſtum dedi, &
perunt dolores conquieſcere.Cum autem
dix illa aliquid malignitatis,præſertim cum
ſt humidior, haberet,itaq; cum triduo ſum-
ſſet,& dolores iam remitterent, poſtea dra-
hmam mediam myrrhæ in vino ſub medium
octis exhibui. Dedi etiam theriacam cum *Theriaca cũ extracto calami aromatici.*
lami aromatici extracto, quæ remedia ſe-
undum diuinam benignitatem præcipuum
auxilium tulerunt. Vt autem cauſam, quam
atis demonſtrabat Icterus, maximas nimi-
m obſtructiones tollerem, pituitam pri-
mum præparare, tandemque paulatim edu-
cere ſtudui. In præparatione pituitoſi hu-
moris victus ratione, quæ abſtergeret & inci-

doret, ſum vſus: deinceps catapotiis noſtri ex tribus hoc modo factis:

Pillulæ ex tribus Cratonis.

℞. Aloes ſucco roſar. ſexies imb
Rhabarb. electua. ſubtiliter p
riſati, & aqua cinamom. aſperſi ℥
Agarici recent. trochiſcat. ac oxymelite
buti ℥ j.ß.
Myrrhæ electiſſ.
Maſtiches pulveriſat. an. ℥ ß.
Miſceantur omnia, fiat maſſa, de qu
vna vice ex ℥ j. reformentur pill. nu. IX. A
pit ante cœnam alternis diebus. Hæ pillu
ſatis ſubduxerunt aluum, ita ut plurimu
tuitæ excerneret: Bibit deinceps aquam
cutæ & ſyrupum de ſucco endiuiæ, & d
bus radicibus. Admiſcui interdum ſyru
Byzantinum ad hunc modum:

Syrupus.

℞ Aq. cuſcutæ ℔. j.
Syr. de ſucco Endiuiæ ℥ j.
Byzantini,
de duabus radicibus an. ℥ ß.
Miſce.

Ita & colica doloris cauſa, & icterus ſ
tus eſt: Remanſit tamen quædam cachexi
quam oleum illud, quod in conſilio de tu
œdematoſo pedum ſcripſi, adhibui, &
ut in potu aquæ atque cereviſiæ
ſibi temperaret,
monui.

In melancholia, pro quodam Nobili viro,

D. MATTHIÆ STOII

CONSILIVM CII.

DE temperamento, moribus, actionibus, atque adeo tota κατασκευῇ corporis, ita ...ne dictum eſſe in conſilio noſtro, exi...mamus, ut in eo non multũ deſiderari poſſit: ...qui recipocrationem illam cauſarum ...m effectibus diligenter conſiderauerit, ...n poſſit non de iis certus eſſe, quæ ad inten...ones curatiuas ſpectant. Licet autem effe...us, & ἀποτελέσματα, utcunque bona ſignifi...tur, tam Medicis, quam Aſtrologicis indi...s, tamen illa everſa eſſe accidentibus & ſym...omatibus variis, & cauſis quaſi violentis ...anifeſtum eſt. Suntque illa de bonitate ...mperaturæ cum ſale ſapientiæ accipienda. ...eque enim ἄμεμπτον διάθεσιν is conſequi ...tuit, qui ex parente ſene genitus, nutricem ... ſatis commodam conſecutus eſt, ut de ...ucatione, in qua multa deſiderabantur, ...eamus, ne videamur bis cramben. Hoc ...tem iudicandum indicauimus hoc loco, ... σημειωτικῇ in conſilio Dn. Doctoris magnã ...e confuſionem ſignorum. Primo non re...te colligitur, cerebrum temperatum eſſe, & ...ediocriter ſeſe habere, cũ ſubiiciatur, quod ...cius ſit debito. Neque recte informatus eſt. Dn. Doctor de plurium linguarum, quas

Filii ex parentibus ſenib geniti raro ſunt firmi temperamenti.

 didicerit

didicerit cognitione. Epar cum partibu[s]
turalib. humidius eſſe affirmat, & tamē
iungit abundare ſanguinem bilioſum. G
lium caliditatē ex prole, quæ fœminea
bene colligi exiſtimamus: ſed nolum
ἀκριβολογεῖν. Si morbus eſſet mate
nunc, & ante inſtrumentis illis medici
quæ ex ratione adhibita ſunt ab or
medicis aliquid ſaltem effectum fu
Sed nihil, vel parum, quæ etiam om
dici cōprobarunt, profuiſſe cum dolo
rimur. In primis autem conſideratio
gnum eſt, quod cum contra mela
affectionem plurima adhibita ſint, v
ctive illum humorem ducentia,
men ſemper exacerbatum fuerit,
Quid occultum. præparatione convenienti. Quare
θεῖον confugere coacti ſumus, & fateri
lom eſſe morbum, & diuinitus imm
quo profligando fruſtra, ut arbitram
Etiã in ſpiritual. b morbis remedia admouenda, ne alia mala ſuboriantur. κῶς elaboretur. Nō tamen omitt
medicationes cenſemus, ne alia mala
tur, aut fomentum vberius præſen
ſuppeditetur, imo inſtandum precib.
plicationibus publicis, pariterque
operi admouendas eſſe cenſemus. Qu
bitramur ab iis, quibus ea cura comiſſ
ri diligenter. Reſtat, ut de tribus
ſidiorum generibus, quæ vtilit
poſſe, Dn. Doctor autum ſententi
Num ſarſa adhiben[da]. Sarſa par[illa] [un]de etymolo- ſtram exponamus. Et primum de
quæ Hiſpanis Zarza parilla, quod
culam ſonare dicitur, Zarza enim

ſt, Parra vitis, unde diminutivum parilla. ...lti hanc ſtirpem, primum ex nova Hiſpa... ...llatam, deinde ex Hondura, tandem ex ...ito provincia Peruuiana. Smilacem ...eram eſſe, ſimilitudine quadam decepti, ...tenderunt, præcipue vero Itali, forſan æ... ...ulatione quadam, ne viderentur eo me...amento carere. Sed differentia magna eſt, ...recte conſideres: Nihilominus pro Zarza ...pe venalis habetur Smilax; ſed hujus ra...dices nodoſæ ſunt, vel articulis quibuſdam ...terceptæ, ut hac ſaltem inſigni nota diſtin...gui poſſit. Atq; hic expendi volumus ariſto...lochiæ quæ κλημάτιτις dicitur, alteram ſpe...ciem, quam in Betica, Hiſpanica Zarzam pa...rillam vocari Carolus Cluſius anotauit. De fructu Zarzæ parillæ nihil ſcribitur, vti ...nec de foliis, niſi quod hederam quodam ...modo referat; ſed rami tantum, vel ſarmenta ...noſa cum radicibus ad nos afferuntur. Diſtat hæc, ut dictum eſt, ab aſpera ſmilace, ...jus duæ ſpecies fructu differentes, in Italia ...tera baccis nigris, altera rubentibus inve...niuntur. Vires has potiſſimùm Zarzæ parillæ ...colæ regionum, ubi naſcitur, podide...runt, quod ſudorifica ſit, quod lui venereæ ...medeatur, nec quicquam aliud fere prodi...tum videmus, quod fide dignum ſit: neque ex ſapore, qui nullus fere percipitur, quicquã ...conicctari licet. Quare miramur à qui...buſdam & contra venena, & in affectionibus ...capitis, tum aliis, tum melancholicis vſurpa...ri: Illud de aſpera Smilace ſcriptum eſt à Dio-

Sarſam non eſſe ſmilacē aſperam.

Vires Zarzæ.

ſcoride, & Plinio; huius effectus autho
fide dignum habemus neminem. Cæte
non hæc tantum diſtinctio adhibenda
ut confuſio illa vitetur, qua pro vera Z
parilla vſurpantur ſpecies Smilacis aſp
ſed & diligenter conſiderandæ ſunt
Zarzæ parillæ veræ. In primis autem eius,
ex Hondura & prouincia Quito affer
de qua hoc proditum eſſe inuenimus ab
qui exotica diligenter ſcrutati ſunt, q
radix recens corrigenda ſit humectan
& refrigerantibus, propter caliditatem.
lidam enim & ſiccam in ſecundo gradu
tuunt, ideoque non conuenire iis, qui
epatis intemperie laborant, quique feb
qua, aut acuto morbo infeſtantur. Ar
caliditatem ſitis, quæ illa vtentibus exci
tum vis διαφορητικὴ, quæ ſudores mou
Quod autem in ea, quæ ad nos affertur, cal
veſtigia guſtu non deprehendantur,
minime colligendum erit, quod nulla
exigua inſit caliditas. Quin imo illud
pendendum eſt, quod medicamentum il
ſi quis concrementum ſpectet, & pr
in ſimplicium examine verſatus ſit, p
admodum difformes habet, quem
dum & ſmilacis, & hederæ ſpecies, quib
gnationem aliquam cum Zarza interce
fateri nos & foliorum, & radicum, &
mentorum ſpecies cogit. Quid autem
hedera Galenus tradiderit, notum eſt.
partes aqueas quaſdam in Zarza, quibus
lidæ & acres aliquandiu foueantur,

Sarſa calida & ſicca in ſecundo gradu.

Sarſa difformis.

c, quod facile exoleſcit. Idque omnibus antis accidere nouimus, in quibus aqueum crementum eſt, & iis quoque, quibus ma- ix mollis, ſpongioſa, & quaſi tormentoſa it. Hinc fit, ut exoleta ſemper ad nos affe- tur. Nam quanto recentior, tanto vegetior plenior eſt. Noſtra & ſitu infeſta & rugo- conſpicitur, tum quando frangitur pul- rulentum quiddam ſpargit, idque propter- , quod vix tertio anno, ut recentiſſima , huc afferri poſſit.

Sarſa ob vetuſtatem reiicitur.

Quod autem Dn. Doctor de Emplaſtica ex ſapore colligit, non ſatis intelligimus. tenim Emplaſtica terreſtem ſubſtantiam bent, plerunque omni mordacitate va- antem. Sic ut corporis pores obſtruant otius, quam infarctu liberent. Et licet ſint uædam Emplaſtica, quæ aeroas partes ſor- ita, & proinde viſcida ſunt, illa tamen po- os quoque non expediunt. Jmo Empla- ſtica, ut Galenus demonſtrauit ἐκφρακτικοῖς καὶ ἐκκαθαρτικοῖς plane adverſantur. Nullo modo ergo ſudorem mouere poſſe viden- ur, neque ex lentore illo, qui in maſticatio- e obſcure percipitur, ſufficienter elici po- rit humiditas: Jmo experientia contra- um euincit, quia vehementer ſiccare omnes tentur.

Vis Emplaſtica qualis.

His de cauſis arbitramur nos Zarzam, qua- m optamus, etiamſi nullis ſumtibus par- tur, haberi non poſſe, niſi quis Deorum ncius illam nobis per mare, per terras con- ſtim afferat. Quod autem de correctione

Sarſam bonam haberi non poſſe.

eius dicitur , id tale eſt, ut ſi fungi aroma- bus conditi, & opipare præparati, pro o mo edulio vſurpentur, vel res exoleta adiectis recentibus , corrigatur, in qu non tam eius, quod principale eſt, qu ditorum ratio habenda videtur. Sed cedatur, nos Zarzam recentem habere p docendum tamen erit, & vel rationibus, experientia oſtendendum , hanc ra melancholico affectu, qui ſit κατὰ πρωτ θειαν, mederi, quod nos latere hacten benter fatemur. Quæ de experientia runtur, quaſi plurimis profuerit Zarza, etiam regionibus nouimus , quale ſit quid ad experientiam veram requ Nouimus etiam quam multa de novis inuſitatis peregriniſque ὑπερβολικῶς tur. Sed ne hæc nimis prolixe perſecu deamur, ad alterum præſidii genus, qu χειρουργείαν attinet, properamus

DE CAVTERIO ADHI- bendo.

De cauteriis monet Dn. Doctor, i tionibus inſiſtendum eſſe, & illud al inde repetit, quaſi Medicus rationalis citra indicationes agere debeat & p Nos viciſſim monemus, ne cõfundan teria cum fontanellis , quoniam no tum aliis cauſis, ſed fine differunt. C ſive actualia, ſive potentialia , loco applicantur, vel ut evacuentur pecc

Cauteria cum fontanellis non confundenda.

res, vel pars ſiccetur, vel roboretur, vel omnibus ſimul, ut ſatis fiat, quemadmodum Hippocrate & Galeno apparet. Euacuationis quidem nomine adhibentur, ut in hydrope, de quo 6. Aphor. 27. Roborationis nomine, ut in ſuppurationibus epatis, in paraparalyſi affecta, 7. Aphoriſmorum 45. Deccationis vſus manifeſtus eſt in hæmorroidum curatione, Ægilope, Ozæna & aliis affectibus. In vſtione Iſchiaticorum tribus illis indicationibus ſeruitur, teſte Galeno 6. Aphoriſmorum 60. Et hic erat uſus cauteriorum apud antiquos. De fontanellis non meminimus, vel ab Hippocrate vel Galeno aliquid proditũ eſſe. Finis (etſi modus & forma agendi eadem ſit) à cauteriis antiquorum diuerſus eſt. *Fontanella non vſitata veteribus.*

Etenim partem ſuam in Διαθεσιν ῥευματι deducunt fontanellæ. Affines erunt cauteriis dropaces, ſinapiſmi, picationes, ſed hæc mitiora præſidia habebantur, & veluti gradus quidam ad cauteria: Sicut vſum fontanellarum frictiones, & deligationes ſupplebant: ſcarificationes vtrique intentioni ſeruiebant; phlebotomia alteri. Sed de his diſputationem accuratiorem inſtituere non eſt huius loci.

Antequam autem determinemus, vtrum cauterio ſit vtendum, vel fontanella:

Primum, de eo conſtare oportet, qualis ſit materia peccans, an melancholica tantum, an etiam mixta.

Deinde, an fluxerit iam, & recepta ſit, an adhuc

huc fluat.'(Nam diuerſi hi ſcopi diuerſam
rationem requirunt,) ſi melancholia ſ
pliciter recepta eſt in ſubſtantiam cere
cauterio locus eſſe vix poteſt, niſi cum hu
ctatione debita, ut cum alii, tum Albu
docet, adhibito vel plano, vel punctuali
terio, & applicata, corolla, quæ operatio
tempore fieri non debet, ſed pluribus vi
bus peragenda erit. Si pituita vel bilis ad
ſta, tutius aliquo modo adhiberetur caute

Sed ſi pluribus locis applicandum eſſet, ſe
cundum Dn. Doctoris intentionem, vel de
terminationem, occipitio, vertebris vel ſpi
næ adhibendũ foret, propter abolitã memo
riam: Ita enim concludere videtur, quaſi
ibi memoria conſiſtat: vbi autoritatem Fer
nelii adducit, duorum foraminum vel mea
tuum in cranio mentionem facientem, p
hæc memoriam expediri poſſe opinans.

Nos quidem hæc Fernelio, ne per ſomni
quidem in mentem veniſſe arbitram
Imo hæc apud Fernelium leguntur in p
Phyſiologica: Haud diſſimulanter hoc i
funditus euertenda iuniorum abſurda & f
lis opinio, quæ memoriam in cerebri ven
culo poſtremo; phantaſiam vero, id eſt, c
gitandi fingendique vim in prioribus co
cauit, &c. Et quæ ſequuntur, palam ſ
tentiam illam euertunt. Omnino etiam phi
ſopho, & rationali Medico indigna eſt ſent
tia, quæ locis interiores ſenſus diſtinguit.

Senſus interiores non diſtingui loco.

Cæter

Cæterum & pluribus vicibus & diuerſis in locis ſimul cauterium adhiberi, ita inquieto, ita furenti quo pacto poteſt? Si fontanellis res peragenda eſt, reuulſionis potiſſimum gratia adhibentur.

Videndum itaque & diſpiciendum accurate erit de loco, idque ſumpta indicatione ex natura rei. Si materia non tantum recepta eſt, ſed etiam fluit, tum reuulſionis nomine, ut ſemper alias fontanella & cauterium loco ſimul affecto adhibebuntur. Non enim fontanella ſola hoc efficiet in collo excitata, ſed reſpiciendum quoque erit ad partes mandantes nouam materiam. An ab epate, venis, vel toto habitu, an à ſplene mandetur. Nam alia atque alia pars mandans, alium atque aliũ locum fontanellæ demonſtrabit. Si epar mandat, dextrum crus: Si totus habitus, facta debita euacuatione per phlebotomiam & purgationem conuenientem; fontanellæ in utroque crure faciendæ ſunt: Sed nec epar, nec totum habitum mandare materiam ſatis conſtat ex noſtro conſilio. Et phlebotomia oſtendit, quod ſanguis ex quacunque parte ſane, ſive ex frontis vena, ſive linguæ, ſive brachiorum, ſive pedum extraheretur, magis cholericum, quam melancholicum fuiſſe.

Fontanella locus à parte mittente indicatur.

Quod ſi lien ſuppeditat nouam materiam certe cruri ſiniſtro potius fontanella competet, nec erit locus aliquis vicinior derivationis nomine deligendus,

Hæc ut Dn. Doctor pauliſper expendat rogamus. Expendat etiam, an cauterium potentiale, quod ſemel applicatum, in manu noſtra non eſt, & ſemper aliquam malignitatem relinquit, vertebris colli adhiberi poſſit, aut debeat. Sed hæc quoque prolixius expoſuiſſemus, ſi opus eſſe apud virum doctum, & prudentem intelligentem, hæc exiſtimaremus. Itaque capita horum attigiſſe ſatis eſt.

DE HAEMORRHOIDIBUS.

Tertium & poſtromum, quod Dn. Doctor propoſuit de hæmorrhoidibus, id tale eſſe arbitramur, ut minus etiã illi immorandum cenſeamus, cum res ſit planiſſima. Non tantum periculum extimeſcendum eſt, quod exiſtere nouimus, quoties vel adhibitis hirudinibus, vel medicamentis aliis, ut taceamus interim de ratione antiquorum, qui inverſo recto inteſtino actione laborioſiſſima, & valde dolorifica id ipſum perfecerunt, ut cum alibi, tum in libello de fiſtulis apud Hippocratem videre eſt, id ipſum tentatur. Anus enim ea parte, qua ſphyncter eſt, partim neruoſa ſubſtantia, partim carnoſo circulo conſtat. Neruoſa ſubſtantia non fert acria aut mordacia, aut inciſionem, ſine conuulſionis periculo.

Hirudines.

Sed videndum quoque eſt, an æger tale quippiam ſit admiſſurus, & quidem frequentiorem inſpectionem loci, quando opus erit, ...

ſi committere voluerimus, ut partes illæ rrumpantur, non effecta tantum fiſtula, ſed tredine quoque incidente, de qua fœdiſſim malum, & prorſus abominabile oriri ſo. Præterea ut hæc omnia negligamus, vel ti non faciamus, indicationes tantum ipſas nſideremus. Conducere hæmorrhoidum xu laborantibus iis morbis (de quibus ppocrates 6. Epidem. prodidit) ſi ſponte licet, & natura eo ducente, profluant, cerm eſt. Imo ſi hæmorrhoides ſupprimanr, melancholicas affectiones conſequi, ppocrates & Galenus docent, experientia mprobante. Evacuatio enim per hæorrhoides quibusdam naturis ſit naturali nſuetudine, bonæ valetudinis cauſa. De c ſcribit Hippocrates, atra bile vexatis hæorrhoides ſupervenientes bonum. Sed m hæc evacuatio in genere ſit præter natum, ideo periculoſa eſt, & non facienda ejus nſuetudo. Itaque ubi hæmorrhoides more volumus, natura ægri peculiaris inquinda, an ex conſuetudine eo modo purgari leat, ſi ſic, aperiendæ.

Hæmorrhoidum provocatio utilis conſuetis, inconſuetis noxia.

Cum vero adhibita ſint ante huc ſpectan quædam, nimirum hierarum uſus, ſectios venarum in cruribus, frictiones ani, &c. c animadverſum ſit, naturam eo tendere, o neque per omnem vitam æger ſenſerit quid ad iſtas venas protruſum eſſe, & ſans inſuper magis floridus & bilioſus viſus (ut dictum eſt) undecunque ſane extras, non eſt, quod ad illud præſidii genus

decurramus, & ſic, contra indicationes ve[...]
agentes, conſilium quoque Medicorum pr[...]
cipuorum, quorum ſententia in hoc caſu [...]
quiſita fuit, contempſiſſe videamur.

In affectu Melancholico,

CONSILIVM CIII.

CUM morbus hic die decreſcente ex[...]
riatur, diligentem certe requirit Med[...]
cum, & medelam. Humoris autem melanch[...]
lici, ut omnium primum, copia minuatur [...]
quens ſyrupus ſingulis, aut alternis matutin[...]
aſſumatur:

Melanogogon.

℞. Succi pomor. dulc.
Meliſſæ an. ℔.ß.
Infunde fol. Senæ Alexand. ℥ ix.
Cort. Hellebori nigri ℥ vj.
Sem. Ocimi contuſi ℥ ij.
Macerentur, & facta forti expreſſione [...]
de ſacch. q.ſ. fiat Syrupus.

Quindecim diebus cochleare unum p[...]
dicti ſyrupi aſſumat.

Omnibus vero veſpertinis horis de el[...]
ctuario ſubſcripto nucis juglandis quanti[...]
utatur.

Electuariū exhilarans.

℞. Amygd. dulc. excort. ℥ ij.
Nucum jugland. excort. ℥ j. ß.
Nucl. perſicor. mund. an. ℥ j.
Contunde cum aq. Meliſſæ, & adde:
Sem. Ocimi ℥ j.
Citri ℥ ij ß.
Margarit. ℥ j.

Conſerv. Meliſſæ.
Betonic.an. ℥ iij.
Miſc. & cum ſyrup. de cort.citri, f. Ele-
:uarium.

Lixivium fiat è Majorana, Aſaro, & Ver- *Lixivium.*
ena, quo quotidie ante cœnam caput lave-
ır.

Potui infundatur Anagallis floribus luteis. *Anagallis.*
em incoquatur juſculis & cibis, aut ejuſdem
onſerva à cibo aſſumatur.

*ı melancholia, capitis dolore, & imbecilli-
tate totius corporis,*

D. HIERON. CAPIVACCII

CONSILIVM CIV.

Variis æger noſter ſymptomatis urge-
tur. Primum eſt melancholia: Nam con-
nuo eſt mœſtus. Deinde cum aeri ſe ex-
onit, dolore capitis tentatur, circa frontis
gionem. Longos & profundos habet
mnos. Percipit totius corporis imbecilli-
tem, & manus pedeſque interdum adeo fri-
di penſentiuntur, ut colore deſtitui omni-
o videantur: Adeſt oris ſiccitas & ſitis:
em alvi durities; ſentitur calor quidam in je-
ore. Melancholia eſt actio depravata ima-
nationis, quæ læditur non propter intem- *Melancholia.*
eriem, ſed ob errorem externum, ſcilicet
b ſpiritum animalem tenebricoſum; qui
dditur tenebricoſus, ob impurum ſpiritum

vitalem, qui talis generatur à cordis frigidi-
te, quæ non tantum nativa eſt in hoc ægro
ſed multis etiam de cauſis adaucta. Und
Hippocrates ait: Si metus & mœſtitia di
perſeverent, homines melancholicos evad
re: non ſane, quod humor melancholicus
frigiditate gignatur, cum potiſſimum fiat
calore; ſed quia ob cordis frigiditatem no
regi poteſt ſanguis in corde genitus, und
ſpiritus vitalis & paucus, & impurus, ob cor
dis intemperiem frigidam procreatur; qu
poſtea vertitur in ſpiritum animalem tene
bricoſum; unde melancholia. Nec obſta
quod ad iram pronus eſt. Nam & fœmin
facile ira accenduntur, quæ ſtatim tamen
cedit. Hunc affectum Medici & Philoſop
omnes è viſceris frigiditate oriri cenſent. Do-
Dolor capitis. lor capitis fit à flatibus, qui elevantur à mat
ria pituitoſa, quæ in capite reperitur, inque
gignitur propter dyſcraſiam humidam, qu
patet ex longis & profundis ſomnis. Sol
citatur enim dolore, dum aëri ſeſe exponi
quia tunc agitantur humores illi, è qua g
tatione elevantur flatus, qui diſtendendo pa
tes illas ſenſitivas, ſolvunt continuum, & do
lorem excitant. Non autem ſollicitatur do
lore, quoniam deſtillatione detinetur, qu
ea materia, è qua flatus gignuntur, extra ce
rebrum extruditur. Et quoniam (ut dix
mus) propter frigidam cordis intemperien
Totius corporis imbecillitas. non tantum impurus ſpiritus animalis pro
creatur, ſed etiam exiguus, ideo mirum no
eſt, ſi totius corporis imbecillitas perſenti

tu

ur, quia facultas animalis, ut par eſt, ad nervos pervenire nequit. Veruntamen non eſt credendum, tantam eſſe imbecillitatem, quantam ſe ſentire patiens aſſerit. Nam melancholicorum hoc proprium eſt, ut graviora dicant eſſe ſymptomata, quam ſunt. Eadem cordis frigiditas eſt in cauſa, ut flos caloris inſiti deperdatur, & aliquando manus pedesque gelidi perſentiantur. Valde enim ingnem eſſe frigidam intemperiem, id oſtendit, quod maximus jecoris calor non poteſt refrenare partium extremarum frigiditatem. Porro jecoris caliditas varia ſymptomata producit. Cum enim alvus ſicca exiſtat, id fieri cenſendum eſt, quia calor jecoris feces duras reddit. Eadem de cauſa ſitim perſentit, quia calor & ſiccitas jecoris communicantur etiam ventriculo. Frequentiſſime etiam mingit, quia jecoris calor ſanguinem fundit, & plusquam par eſt, ſerum à ſanguine ſejungit.

Manus pedesque frigidi.

Alvus ſicca

Sitis.

Mictio frequens.

Scopi.

Cordis intemperies medicamentis calidis eſt removenda; jecoris fervor caſtigandus, humores pituitoſi in capite redundantes evacuandi. Quod ad chirurgiam, jam de venæ ſectione nil dicemus. Tempore autem veris conſulimus, ante purgationem fieri è cruribus evacuationem, vel per venæ ſectionem, vel per cucurbitulas. Hoc autem tempore ſimplicem tantum purgationem laudo. Quare primum leniatur alvus melle roſat. ſolut. &

Indicationes.

Miſſio ſanguinis.

Purgatio.

manna. Præparandi humores decoct. è cich. borrag. endivia, betonica, & meliſſa. Poſtea mitiſſime purgentur diluto Rhabarb. agaric. cum portione ſenæ & polypodii. Maſticationes conficiuntur è pyrethro, maſtiche & cera: Facta hac purgatione utatur conſervis de cichor. meliſſa, anthos, borrag. ſimul miſtis; & cum aliqua portione theriacæ, fiat electuarium. Quo ad externa; ratione jecoris calidioris proderit, ſi circa ejus regionem fomentum applicetur è ſucco cichor. cum aceto. Supra cor geſtetur ſacculus, qui contineat flores anthos, ſtœchad. meliſſ. ſummitates ocimi, cortices citri; macem caryophyll. cinamom. galang. nucem moſchat. lignum aloës, ambram, ſpecies diamargarit. calid. Miſceantur invicem decenti proportione, & imponantur in ſacculo, in quo reperiatur bombax ad retinendum pulveres; Sacculus autem ſit è ſerico purpureo & delicatiſſimo. Tempore autem veris poſt venæ ſectionem, vel ſcarificationem, purgandum erit corpus iisdem medicamentis, quæ jam propoſuimus, verum magis iteratis. Nec improbatur ſyrup. de polypodio. Deinde, cum optimo præditus ſit ſtomacho, laudamus ſerum lactis, ſumptum modo cum manna, modo cum ſyrup. roſat. ſolut. modo cum infuſione ſenæ, ratione ſtipticitatis alvi. Laudamus etiam, ut in uſu habeat balnea aquarum dulcium, in quibus efferbuerit meliſſa, borrag. violæ. Utatur etiam dictis conſervis, tempori-

Maſticatoria. *Topica.* *Fomentum,* *Sacculus.* *Serum lactis.* *Balneum aquæ dulcis.*

bus

ous calidis, è quibus tamen theriaca dematur, & augeatur doſis borraginis & cichorii, ut is etiam ſinceris liceat uti tempore æſtivo. omentum jecori, ſacculus cordi applicetur. Quo ad diætam, caveat ſibi ab aere nimis frigido. Caveat à cibis miſtis cum aromatibus; ugiat vinum generoſum & dulce. Moderaum ſit exercitium. Solitudo fugiatur. Somni non ſint ita longi. Sunt enim in cauſa, ut pituitæ copia in cerebro coacervetur. Tres horas à cœna vigilet. Ad alvi duritiem proderit, i aliquando ſumet mannam cum melle roſat. olut. cum ſyrupo de polypodio, niſi vigeat æſtus. Habet enim vim lubricandi inteſtia. Conveniunt etiam clyſmi è puro oleo ommuni. Si læto animo, curas omnes, cogitationes, & ſtudia fugiat, itemque iram: Et in hoc prudentis viri judicium requiritur. Pila at odorata è moſcho, ambra, zibetto, &c.

Victus ratio

Alvus adſtricta.

In melancholia hypochondriaca,

D. JOH. NÆVII

CONSILIUM CV.

Affectiones tuæ, vir Nobiliſſime, potiſſimum à ſanguine & humoribus craſſis duſtisque proveniunt. Ab his enim vapores copioſi delati, caput afficiunt, & debilitant, ac ita timorem, triſtitiam, puſillanimitatem producunt. Imo neque infrequenter,

flatus, tenſiones, puncturas laterum, & ventri culi excitant, nec non exæſtuationem ſubito ut ingruentem, ita evaneſcentem ; φλόγωσι dictam.

Ac certe chronicon futurum eſt hoc ma lum, præſertim ni regimine diligentiori Diæ tæ reprimatur. Curatio autem tribus potiſ ſimum expectanda auxiliis ;

I. Detractione Plethoræ.

II. Regimine rerum non naturalium.

III. Uſu remediorum ſalutarium.

Vena ſectio. I. Vena cum ſuperioribus menſibus ſe cta fuerit bis, diminutionem ſanguinis majo rem hoc tempore probare non poſſum : ſed ad Majum uſque, ut differatur conſulo. Vi *Cucurbi- tulæ.* cariæ interim cucurbitulæ, ſcarificatæ dorſo apponantur, præſertim ſi aſſuetus fuerit.

Victus ratio. II. Regimen hic certe rerum non natu ralium in curatione principem ſibi vendica locum. : Conſuetæ igitur prandii & cœnæ ſemper parcioris, ſerventur horæ certo ordi ne, & ciborum genere : Quales ſunt cibi eu chymi & facilis concoctionis. Ova recen tia ſorbilia, & tremula, pruna, ceraſa exſiccata plus hordeacea aut avenæ, amygdalarumque ptiſana, paſſulæ, rapæ flavæ, & albæ initio cib conveniunt. Removeantur omnia flatulen ta, aromatiſata, fumo exſiccata, frixa, pinguia colorata, præſertim nigra à ſanguine cocta Uno verbo omnia quæ craſſum & melancho licum ſanguinem producere poſſint. Cibu concludatur pulv. ſtomachali aut cydoniato *Aer.* aut coriandri ſemine obducto ſaccharo. Ae inte

ater frigidum & humidum ſit temperatus, ‑tetur nebuloſus, auſtrinus, corruptus, putridus, graveolens. In conclavibus quotidie corrigatur, ſuffumigio è ſequenti pulvere aut ſuccino graniſque juniperi. Feneſtræ, ſi poſſibile, orientem & ſeptentrionem ſpectent.

℞. Ligni aloes ℈ j. *Pulvis pro ſuffumigio.*
Maſticis ʒ ß.
Succini albi ℈ j.
Olibani ʒ j.
Gr. Juniperi ʒ ij.
Thimiam. ℈ ij.
Myrrhæ ʒ ß.
Miſce, fiat pulvis craſſus pro fumo.

Somno naturali nocturno duabus à cœna ad minimum horis, melancholicis nihil utilius; qui ſi deficiat, lotione pedum procuretur:

℞. Lactucæ, *Lotio pedū ſomnifera.*
Spinachiæ,
Violariæ,
Salicum rubr.
Flor. Chamom.
Trifolii albi.
Aneti an. m. j.
Cap. papav. albi. nu. vij.
Incid. & contund. ac decoq. in ſ. q. aquæ pro lotione pedum.

Exercitium mediocre cœlo ſereno, & vectione & equitatione, coctionem & ventriculum adjuvabit maxime. In aëris vero intemperie illius locum ſubeant frictiones ar-

tuum & brachiorum matutinæ in lecto, linteis calidis ad ruborem deorſum tractis. Alvus quotidie fluida ſit, nec unquam crepitus aut fæces ultra naturam retineantur. Obſtructio ſuppoſitorio communi aut clyſtere tollatur.

Clyſter. ℞. Folior. Malvæ.
Biſmalvæ.
Mercurial.
Brancæ urſinæ an. m. j.
Fumariæ.
Betonic.
Scolopendr.
Scarleæ an. m. ß.
Sem. aniſi.
Feniculi an. ℥ ij.
Pæoniæ excort. ℥ j. ß.
Furfurum in petia ligat. p. j.
Folior. Senæ Alexandr. ℥ j.
Radic. Altheæ.
Polypodii quercin. an. ℥ ß.
Baccar. Lauri ℥ j.
Radic. Pæoniæ ℥ ß.

Fiat horum decoctio in ſ. q. aquæ ſ. a. ad tertias, poſt horas duas colentur.

℞. Colat. ℔. j.

In qua diſſolve Hieræ picræ ſimpl. Gal. ℥ iij.
Conſ. Hamech.
Bened. Laxat. an. ℥ j. ß.
Olei violarum.
Liliorum alborum.
Communis an. ℥ j.
Vitelli ovi nu. j.

Sac-

Sacchar. rubr. ℥ ß.

Miſce, & f. Enema.

Neque interdum balneum aquæ dulcis, *Balneum aquæ dulcis*
ıi

Roſarum.

Lactucæ.

Flor. Chamomill.

Hordei mundi an. m. j.

Incoq. negligatur. Imo nec Laconicum; :d ita, ut eo die mane, dum adhuc decumbit;

Mithridatii.

aut Theriacæ ℥ j.

in aq. cardui benedict.

& vini puri an. cochlearibus iiij.

diſſoluta, addita.

Conſ. borrag. ℥ j. aſſumatur.

Decumbit ita, ſuperdormiat ſi velit, aut ıer ſemihoram ſudet etiam; Ingrediatur dein ıalneum ſudoriferum. Si balneo uti mane ıon poſſit ſex tamen ab uſu Theriacæ horis ejunet: Quatuór à prandio leviori horis denum ſudorem calore balnei excitet. Cucurıitulas etiam ſcapulis, ſi aſſueverit, applicari carificatas curet. In regendis animi affectiıus potiſſima ſalus & medicina: qua in re Dominus optimus ſibi erit Medicus. Otia, & ſolitudines fugiat. Amica ſit muſica, amet colloquia, & convivia.

Tria ſalutaria medicamenta hæc commendo:

I. Alteretur & purgetur corpus aliquot liebus:

♃. Syrup. de fumar. ℥ ß. *Digeſtivū.*

de

de Endivia.
de Betonica.
Mellis roſati colat.an. ℥ ij.
Aq. fumariæ.
Betonic.
Endiviæ an ℥ j.
Miſce, fiat Digeſtivum.
Reiteretur quoties opus erit.

Potio purgans.

♃. Rad.Borrag. ℥ vj.
Pæoniæ.
Calami arom.℥ ß.
Polypodii querc.℥ j.
Glycyrrh.raſæ & inciſ. ℥ ß.
Cort. rad. cappa. ℥ iij.
Paſſular. parvarum pinguium ℥ j.
Fol. Beton.
Fumariæ an. m. j.
Scolopendr.
Ceterach.
Cuſcutæ.
Cichoreæ.
Scarleæ an. m. ß.
Sem. Aniſi.
Fœniculi an. ʒ ij. ß.
Pæoniæ excor. ʒ j. ß.
Quatuor ſem.frigid. major. an.ʒ ß.
Fol.ſenæ Alexandr.ſine ſtipit.℥ ij.
Agar. recent.trochiſcat.ʒ iij.
Rad. Ellebori nigri correct.ʒ j.
Epithymi cret. ℥.ß.
Zinzib. albi.ʒ j.
Cort. citri.ʒ ij.
Prun.Ung. exemptis nucleis nu. viij.

Flor.

Flor. Borragin.
Bugloſſ.
Stœchad. Arabic.
Anthos an. p. j.

Fiat horum decoctio artificioſa in ſ. q. aquæ fontis puræ, ad conſumpt. quartæ partis. Stent poſtea in infuſione in loco calido per horas quatuor: Poſt colentur cum aliqua expreſſione:

De colatura ℞. ℔. j. ß. addendo nodulum ſequentem.

℞. Rhabarb. elect.
Schænanth.
Spicæ an. gr. iij.

Conquaſſentur pro modulo laxo, qui coquatur in priori decocto, donec tota vis Rhabarb. infuſa fuerit: Poſt bene exprimatur, & decoctum Cinamomi inter opt. ℥ ij. aromatiſetur, & uſui ſervetur.

De quo ℞. ℥ iij. in quibus diſſolve:
Syrup. de beton.
de fumaria.
de Endivia.
Mellis roſ. col.
Miſce.

II. Excrementis ita eductis rotularum duæ quotidie bis ante cibum aſſumantur: Corroborabunt cerebrum, cor, ventriculum, Lienem & in univerſum corpus:

Rotulæ roborantes.

℞. Specier. Dianthos ℥ ij. ß.
Diambræ ℥ j. ß.
Diamarg. frig. ℥ ij.
Lætitiæ Galen.

Lætific,

Lætific. Rhaſ. an. ʒ j.
Diaborrag. ʒ j.
Sacchari albiſſ. in aq.
Borrag. & roſar. odoriſ.
Diſſol. ℥ ix.
Fiant Rotulæ.

Ejusdem uſus erunt & condita, quæ alternis ſeptimanis varientur, ne Natura uni aſſueſcat.

Electuarii roborant. ℞. Conſerv. roſarum.
Borrag.
Bugloſſ.
Violarum.
Salviæ an. ℥ ß.
Rob. de ribes ℥ j.
de Berber. ℥ ß.
Specier. diarrhod. Abbat. ʒ j.
Diamoſch.
Lætific. Almans. an. ℈ j.
Pulver. nucis moſchat.
Caryophyll.
Macis an. ℈ ß.

Cum ſyrupo de Cortic. Citri q. ſ. fiat miſtura in forma conditi, & obducatur folio auri finiſſimi. Aliud.

Electuarii aliud. ℞. Conſerv. Borrag.
Bugloſſ. an. ℥ ij.
Violar.
Roſar. an. ℥ j. ß.
Anthos.
Pæoniæ an. ʒ j.
Cortic. mali citrii cond. ℥ j.
Calami aromat. condit. ʒ vj.

Spe-

Specier. Elect. diaxyloaloe. ℈ iiij.
Diamoſchi dulc. ℈ ij.
Diarrhod. Abbatis ʒ j. ß.
Margaritar. orient. non perforatar. &
præparatarum. ℈ ij.
Semin. mali citrii excort. ʒ ß.
Specier. lætitiæ Galen.
Lætifi. Rhaſis an. ʒ j.
Cinamom. inter opt. ʒ j. ß.
Nucis moſchat. ʒ ij.
Pulveriſ. pulveriſ. & terantur terenda ac cum ſyrup. de borragine & cort. citri an. q. ſ.
F. miſtura deauretur.

III. Pulvere ſtomachali ſemper claudatur cibus.

Pulvis ſtomachalis.

℞. Cinamom. inter. opt. ʒ iij.
Galangæ ʒ j.
Zinzib. albi. ʒ j. ß.
Macis.
Carn. Cydon ſicc. ʒ ij.
Caryophyll. ʒ j.
Myrtill. ital. ℈ ij. ß.
Coriandri præparat. ℈ iiij.
Corall. rubr. ʒ ß.
Margarit. orient. præparat. ℈ j.
Semin. aniſi.
Fœniculi an. ʒ j. ß.
Carui ℈ ij.
Pulveriſentur omnia diligenter, miſtis adde:
Specier. diatrion. ſantal. ʒ j.
Elect. de gemmis ʒ ß.
Sacchar. albiſſ. ad pondus omnium.

Im-

Immiſce, folior. auri ſubtiliter inciſorum nu.iij. & fiat Pulvis ſtomachalis.

IV. Emplaſtrum ſtomachale ventriculo flatulento & dolenti applicetur, quod inter cibandum removetur.

Emplaſtrũ ſtomachale.

℞. Maſticis.
Cortic. thuris.
Caryophyllor.
Ligni aloes an. ℨ j.
Calami aromat. ℈ ij.
Galangæ ℨ j.
Coriand. præpar.
Rad. Cyperi an. ℨ ß.
Corall. utriusque an. ℈ j.
Gran. paradyſ. ℈ j. ß.
Styrac. calam. ℨ ij.
Ladani puriſſ.

Pulveriſ. craſſo modo, & cum cera & pice navali q.ſ. f. cum piſtillo calido maſſa, quæ extendatur corio ad formam ſcuti facto, tegatur ſerico & interſuatur.

V. Catarrhus à capite ſi fluit Emplaſtrum vertici oppoſito retrahatur & exſiccetur.

℞. Maſſæ Ceroti pro Bregmate ℥ j.
Extendatur corio oblongo, tegatur ſerico & interſuatur.

VI. Materia vero quæ ſenſim colligitur, pillulis levioribus decem aut quatuordecim quoquo die blande retrahatur.

Pillulæ.

℞. Specier. Hieræ pic. ſimpl. ℨ j.
M. Pill. de fumar.
Aggregat. an. ℈ ij.
Agaric. Trochiſcat.

Rha.

Rhabarb. Ele𝔠. an.ʒ ß.
Epithymi Cret. ʒ ij.
Maſtich. elect.℈ j.
Flor. ſtœchad. arab. gr. viij.
Spicæ gr. ij.
Zinzib. albi gr. j.

Redige ſingula in pulverem, & cum aq. fu-
ıar. fiat maſſa ex qua pro ʒ j. f. Pill. xxı. Do-
; à cœna leviori tempore ſomni num. vij.
ıt ix.

VII. Si hepar calidius appareat, dextrum
ypochondrion cerato ſantalino mane & ve-
eri inungantur.

Medicamenta hæc cum Deo, ægri & aſtan-
ım officio ſanitatem priſtinam reſtituent,
:ſpero.

ı melancholia hypochondriaca, podagra, rebri debilitate, & humiditate, ventriculi fri- iditate, fruſtratione concoctionis & oculo- rum ſuffuſione, pro quodam Nobili Germano.

D. HIERON. DONZELLINI

CONSILIUM CVI.

Ex his, quæ nobis & verbis & ſcriptis ex- poſita fuere, ſtatuimus viri Nobiliſſimi bitum totius corporis eſſe calidiorem & ımidiorem temperato. Obæſus enim eſt, cute & pilo atro colore infectis. Cum au- n magna excrementorum & deſtillatio- *Signa calidi & humidi temperamenti.*

num copia laboret: veriſimile eſt, humiditatem calorem ſuperare: præſertim cum tota vivendi ratio ejusmodi fuerit, ut maxime illam augere potuerit. Otium enim & aſſidua literarum ſtudia, & ciborum intemperantia humidam temperaturam efficere ut plurimum ſolent.

Cum autem univerſi corporis habitus principem membrorum conſtitutionem ſequi conſueverit, certum eſt, hepar, cor, & cerebrum, eodem prædita eſſe temperamento. Unus à reliquis ventriculus diverſimode videtur laborare. Is enim manifeſte frigidus apparet, quod aſſiduæ cruditates declarant. Hanc autem partium corporis varietatem multa incommoda ſequi ſolent. βραδυπεψίᾳ laborat, id eſt, tarda coctione. Epar autem calidius, rapax eſt, & moram ventriculi tarde concoquentis minime ferens, crudiorem cibum ad ſe trahit. Hic vero cum ſit craſſior, in meſenterii venis hæret, & obſtructiones parit. Obſtructio vero cibi tranſitum prohibet: & hic in ventriculo & inteſtinis diutius detentos innumera affert damna; exhalationes plurimas in caput mittit, flatus copioſos, rugitus, fluctuationes, dolores inteſtinorum, ſputum copioſum, & alia incommoda affert.

Ventriculi frigidi, & epatis calidioris effectus.

Præterea, cum obſtructio ſit in meſenterio, tranſpiratio inhibetur, unde fit καῦμα, id eſt, æſtus moleſtiſſimus & exuſtio, à qua ſublati vapores alii in cerebrum mentis ſedem conſcendunt, ac ſpiritibus animalibus permiſti, hos ſplendidos, caliginoſos & obſcuros

reddunt,

reddunt, unde metus & triſtitia oriuntur. Quare ipſum melancholia hypochondriaca affici non dubitemus. Quamvis autem melancholia ſit delirium ſine febre, ipſe autem ſit vir prudens & cordatus, minime tamen dubium eſt, ſi non externa, interna ſaltem illum alere deliria. Hippocrates certo certius ſtatuit, ubi longo tempore metus & mœſtitia ſine externa cauſa durarunt, affectionem eſſe melancholicam. Certum etiam eſt, illum quærere ſolitudinem, tenebris delectari, & habere inſomnia turbata, triſteſque cogitationes. *Melancholia.* *Signa melancholiæ.*

Cum præterea caput habeat ſua natura humidiſſimum, ejuſque humiditas à multis exhalationibus, quæ fiunt à toto corpore, præſertim à crudiore ventriculo augeatur, quæ cum non ad pectus, aut interiores partes corporis deſcendant; ſed potius per poſteriores partes ad brachia & crura decumbant, & articulos occupent, neceſſarium eſt, ut doloribus articulorum quandoque vexetur. Sed cum lentorum excrementorum capitis ſit conventus, non tantum articulos vexare; ſed eorum aliqua portio ad oculos deſcendens, illos etiã infeſtare potuit. Primum enim, idque jam diu ante ſexennium, ſiniſter oculus ita fuit labefactatus, ut jam nec ſcriptioni, nec lectioni poſſet inſervire: dexter autem in eo eſt ſtatu, ut alieno humore ita obductus ſit, ut veluti per caliginoſam nubem rerum ſpecies & ſimulachra proferri videantur. *Dolor articulorum.*

Porro autem hanc affectionem oculorum veram eſſe ſuffuſionem, res ipſa declarat, cum *Suffuſio.*

pupilla turbida appareat, & alienus in ea humor conſpiciatur, qui per albugineum humorem inter corneam tunicam & cryſtalloidem reſidentem, viſibilium ſpecies libere tranſire non permittit. Hujus autem læſionis duplex eſt cauſa: altera cerebri excrementorum copia: altera vero oculorum imbecillitas, ex aſſidua & diligenti lectione orta.

Cauſa ſuffuſionis.

Quinque igitur ſunt affectiones præter naturam, quibus Nobiliſſimus vir vexatur: melancholia, podagra, cerebri humiditas & imbecillitas ſumma, ventriculi frigiditas, ac fruſtrata concoctio, & oculorum ſuffuſio. His actiones vitæ neceſſariæ læduntur: ideoque patiens liberari cupit. Omnis ventriculi cruditas initio deponenda eſt, humiditas exſiccanda, isque roborandus, meſenterii obſtructio tollenda, epar refrigerandum, articuli calefaciendi, ſiccandi, roborandi: materia oculos ſuffundens, & viſionem impediens, amovenda & diſcutienda, & ne nova in illos influat prohibendum: cerebrum ab omnibus excrementis liberandum, ſiccandum, & roborandum eſt, ne amplius aut in oculos, aut articulos materiam hanc transmittat. Atri etiam vapores, qui in caput aſcendunt, & animalibus ſpiritibus permiſti tenebras offundunt, inhibendi, & ſpiritus ipſi ſplendidiores reddendi, ut timore ac triſtitia remotis, lætitia & hilaritas adducatur. Quoniam autem diverſæ in hoc corpore partes laborant, quarum partium morbi à præſenti materia foventur: ſane illarum partium malæ conſtitutiones tolli

Indicationes.

ſolli & mutari non poterunt, niſi actione remediorum, quæ tactu operantur. Proinde membra ipſa ab excrementis ſunt liberanda, ut in ea mundata vis medicamentorum poſſit agere, ac illa immutare. Quare curationis initium ab evacuatione neceſſario ſumendum. Primum igitur, ſi aridis medicamentis delectetur æger, opportuno temporis & cœli ſtatu. *Curatio.*

℞. Extracti catholici Andernaci ℈ij. aut ad ſummum ʒj. *Extractum catholici Andernaci.*

Matutino tempore ſtomacho vacuo, & jejunet horis quatuor. Sequenti die ſanguis detrahendus è communi vena dextra, fluatque ſanguis libere. Corporis enim ſtatus id requirit, nec ætas obſtat, cum ſint validæ vires, ut puto. Tertio die ſequentis ſyrupi jejunus ſumat tria cochlearia: *Vena ſectio.*

℞. Mellis roſat. colat.
Oxymel. ſimplic.
Syrup. de cort. citri. an. ℥ij.
Miſce. *Syrupus digerens.*

Tribus continuatis diebus ſumat eundem ſyrupum: deinde repetat idem medicamentum catholicum. Quod ſi hæ duæ vices non ſatis evacuaſſe videntur, tertia vice idem repetat, ſumpto eodem mane prius ſyrupo. Si magis delectetur potione, loco catholici ſumat hanc:

℞ Fol. Senæ Alexand. *Decoctum ſenæ.*
Paſſular. min.
Capillor. Ven.
Polypodii,

Tartari albi pulveriſat. an ℥ ß.

Aq.Fumiterræ.

Cardui bened.

Bugloſſæ an.℥iiij.

Miſce, & per noctem fiat infuſio ſ.a. Mane fiat lenis decoctio, & colatura cum expreſſione.

♃.Hujus colaturæ ℥ v.

Mellis roſat.ſolut. ℥ ij,

Miſce pro uno ſyrupo; Repetatur ut ſupra. Facta ſic totius corporis evacuatione, capitis habenda eſt præcipua providentia. Quare per tres aut quatuor dies, ſingulo mane, maſtichis puræ granum, magnitudine fabæ, dentibus teratur per integram horam, & ſalvia influens exſpuatur. Liquoris etiam ſequentis cochleare, è palma manus in nares attrahatur, & cum linteo abſtergatur.

Errhinon. ♃. Aq. majoranæ ℥ iiij.

Pulver. ireos ʒj.

Miſce, & ante uſum agitetur vaſculum, ut aqua turbidior fiat. Caput deinde abluatur adhibito lixivio, ac ſapone ſequenti, & linteis mediocriter calidis exſiccetur.

Lixivium. ♃. Salviæ.

Majoranæ.

Dictam.Creten.

Beton.

Roſar.

Flor. Chamæmel.

Fol.Senæ an.m.j.

Lixivii dulcis q. ſ.

Miſce.

Fiat

at decoctio & colatura. Item:

℞. Saponis Veneti ℥ iiij. *Sapo.*
Agarici albi. ℥ j.
Cinamom.
Ireos.
Caryophyll. an. ʒ ß.
Camphuræ ℈ j.

Miſce, fiat Sapo ſ. a. Repetantur hæ capitis otiones bis aut ter in menſe: Præcedente emper per duos aut tres dies, maſticatione aſtichis. Caput à frigidis arceatur, præſerim noctu. Calidius etiam hypocauſtum illi dverſatur. Ante ſomnum noctu in ſupremo ertice, in ſutura coronali inſpergatur pulvis equens, pectine prius capite abſterſo.

℞. Sandarachæ Arab. *Pulvis pro ſutura coronali.*
Carabes.
Thuris.
Santal. citrin.
Cubebar.
Nigell.
Rad. Pæon.
Origani an. ʒ j. ß.
Camphuræ ʒ ß.

Contundantur, & fiat pulvis minutiſsimus. Ad caput exſiccandum, & ne quid ex eo in oculos aut articulos influat, noctu ante ſomnū ſumatur in vino aut juſculo carnis calido ſeq. pulver. ʒ j.

℞. Pulveris ex oſsibus bubulis limatis & contuſis, & per cribrum tenuiſsimum, aut linteolum rarum transmiſsis ℥ j. *Pro exſiccatione capitis pulvis.*

Cinamomi tenuiſſ. contuſi ℥ j.
Miſce.

Grana juniperi. Idem præſtabunt etiam x. grana juniperi eadem hora manſa & devorata. Ventriculum *Roborantia ventriculū.* calefacit, roborat, & ejus concoctionem plurimum promovet. *Zinzib.* Uſus rad. Zinzib. viridis conditæ, quantitate nucis caſtanneæ, mane jejuno ventriculo manſa & devorata, quæ etiam capiti non parum eſt profutura.

Myrobalani chebuli. Myrobalani etiam chebuli conditi, caput & ventriculum ſummopere roborant. *Aqua cinamomi.* Deſtillatione paratur aq. cinamom. Cujus unum aut alterum cochlear mane vacuo ſtomacho *Paſta è maſtiche.* ſumptum, mirum in modum eum juvat. E maſtiche etiam pulveriſata & miſta cum abſinthio, paratur paſta, cujus ſi mane ſumatur quantitas nucis avellanæ, ventriculum reddit robuſtiſſimum.

Pulvis è ſaccharo loco ſalis. In menſa quoque cum omnibus cibis, & in perpetuo uſu erit pulvis è ſaccharo & cinamomo, loco ſalis, qui parabitur è ſacchari *Intinctus.* partibus iij. & cinamom. parte j. Cujus etiamſi unum cochleare ponatur in vaſculum aceti optimi, & miſceatur, intinctus erit ſaluberrimus, & concoctionem plurimum juvans.

Hyeme ad robur ventriculo conciliandum, *Rotula diatrion pipereon.* rotula una confect. diatrion pip. ſimp. Gal. mane eſt ſumenda. *Citri & arantiorum cortices.* Cortices etiam citri & arantiorum conditi ſunt ſalutares. Antequam autem ad hanc ventriculi providentiam perveniatur, conſulo, ut meſenterii obſtructiones aperiantur, ac hepar refrigeretur.

Hepatis

Hepatis caliditas nimia temperabitur, ſi per decem dies bibatur ℔.j. ſeri lactis caprini, in quo ſi decoquatur una radix petroſelini & fœniculi, eadem opera obſtructiones meſenterii aperientur. Idem præſtabit vinum abſinthites, meliſſatum, confect. diamargar. frigid ſyrup. de pomis de corticibus citri, quæ omnia ſimul melancholiam hypochondriacam facile expugnabunt, & ſummam animi hilaritatem adducent. In quem uſum etiam parari poterit Electuarium ſequens: *Caliditatum epatis temperantia.* *Obſtructionum meſenterii apertio* *Melancholia hypochondriaca*

℞. Conſervæ roſar. *Electuarium.*
Bugloſſ.
Roriſmar. an. ℥iiij.
Syrup. de pom. & cortic. citri an ℥iij.
Specier. diatryon ſantalon, & aromatici roſ. Gabriel. an. ʒiij.
Corticum citri & arantiorum conditorum an. ℥ß

Miſtis omnibus, fiat Electuarium: cujus unum cochleare mane ſumatur jejuno ventriculo. Diacydonium quoque præſertim à cibo, omnia viſcera roborat, & à capite vapores arcet. Decoctum præterea rad. ſaſſafras, ex occidente allatæ, ad omnia dicta erit opportunum, cum vino miſtum. Articulorum curatio non negligenda; quibus dolentibus adhibendum linimentum de ſucco ebuli; aut mica panis in lacte infuſa, & cocta, addito ovi vitello, & oleo roſaceo; aut linteolum aqua vitæ infuſum. Extra paroxyſmum adhibendum eſt balneum ex aqua ferrata, aut chalybeata, incoctis herbis, ſalvia, beton. roſ. *Diacydonium.* *Decoctum ſaſſafras ad dolores articulorum.*

hyperico, iua, ligno guajaco limato, idque ſæpius repetendum. Quod ſi fluxiones fuerint copioſæ & frequentes, & totum corpus, cum ſit nimis obæſum & humidum, videatur exſiccandum: conſulo, ut per multas ſeptimanas ſingulo mane ſumatur ℥ j. pulveris mei podagrici, cujus mentionem facit Eraſtus vir doctiſſimus lib. 3. contra Paracelſ. & retulit in Italum Medicum, cum meum nomen ignoraret. Compoſitionem tamen non addit. Ea vero eſt ejusmodi (non gravabor enim mea arcana Nobiliſſimo viro patefacere.)

Pulvis podagricus Donzellini.

℞. Chamædryos.
Chamæpityos.
Centaurei minor.
Ariſtoloch.
Salviæ.
Beton. an. ℥ j.
Ligni guajaci opt. & maturi & nigri ℥ viij.

Singula ſeorſim contundantur in tenuiſſimum pulverem, & diligenter miſceantur. Hoc uno remedio perfectiſſime curatur podagra; niſi quis in vivendi ratione per omnia velit Sardanapalum imitari. Mentis hilaritatem & lætitiam afferent Theriaca Andromachi, confect. Alkermes, diamargar. frigid. vinum abſinthites, meliſſatum, Electuarium è conſervis ſupra deſcriptum. Oculorum affectio ſupereſt, quæ eſt vera ſuffuſio. Et cum multos jam annos perdurarit, & ſit diuturna, conſulere non poſſim, ut Empiricorum opera

Ad comparandam hilaritatem.

In ſuffuſione.

pera pro ejus curatione adhibeatur, præſer-m cum vir Nobiliſſimus in ſecundo jam ſe-io verſetur, in qua ætate cum jam duriores ctæ ſint oculorum tunicæ, & humor craſ-or: non facile nec ſine periculo fieri poteſt epoſitio, nec in hac ætate fœliciter un-uam vidi ſuccedere hanc operationem. uare alia ſunt tentanda auxilia, quæ ſine ericulo ſalutis ſpem afferre nobis poſſint. ſuperioribus autem ſpero nos optima je-ſſe fundamenta hujus curationis. Quæ nim ad reliquos morbos à nobis comparata nt auxilia, huic curationi neceſſario erunt præmittenda. *Depoſitio in ſenibus periculoſa.*

Quamprimum ergo, quæ ſupra ſunt pro-oſita, adminiſtrata fuerint, & potiſſimum, uæ ad capitis & ventriculi providentiam ertinent: ad ipſos jam oculos erit acceden-um, ac præter jam deſcripta, cucurbitulæ um ſcarificatione in colli radice ſunt affigen-æ. Gargariſmus etiam per aliquot dies ad-iniſtrandus, hoc modo paratus:

Gargariſmus.

℞ Decoct. ex hyſſopo & beton.
  ℔.j.
Aceti ſcyllit. ℔.j.
Miſce, mane vacuo ventriculo uſurpe-
  tur.

Electuarii etiam ſequentis ℥j. ſumatur ma-e & noctu ante ſomnum.

Electuarii.

℞.Sem.fœniculi ℥ij.
Sileris montani.
Chamædryos.
Euphragiæ,

Hyſſopi

Hyſſopi.
Pulegii.
Saxifragiæ an. ℥ ß.

Singula ſeorſim contundantur in tenuiſſimum pulverem, & omnibus ſimul commiſtis cum melle aut ſaccharo, fiat Electuarium Eundem etiam uſum theriaca ſæpe adhibita præſtabit. Oculorum ratione frictiones quotidianæ eſſent utiliſſimæ; ſed quoniam ad articulos humores trahunt & deducunt, ab illis abſtinendum puto. Oleum chalcanthinum rite paratum, & acetum ſcylliticum Galeni more compoſitum, maxime etiam probo, non tantum ad diſſipandum ſuffuſiones; ſed ad reliquas etiam corporis affectiones tollendum: ſi hujus cochleare mane unum ſumatur, & mox ſequatur exercitium moderatum: Illius vero guttæ v. aut vj. in juſculo bibantur, non ambo eadem die, ſed alternatim. Ad omnes quoque affectiones, & præcipue ad oculos juvandos ſaluberrimum fore puto decoctum rad. ſaſſafras, ſi aſſidue cum vino bibatur. Odore enim & ſapore refert fœniculum, cujus vires ad oculos roborandos ſunt ſingulares. Sed collyriis etiam utendum puto, tum aridis, tum humidis, quorum potiſſimum ſubſcribam nobiliora. Actius pulverem è vipera in olla nova combuſta, cum ſucco fœniculi, ac thuris grano, valde probat. Theriaca antiqua cum aqua vitæ ad linimenti formam diſſoluta, & oculo clauſo palpebris illita, mirifice commendatur. Euphragia, quocunque modo uſurpata, optima

Theriaca · *Frictiones.* · *Ol. calcanthinum.* · *Acetũ ſcylliticum.* · *Decoctum ſaſſafras.* · *Collyria* · *Euphragia*

ı eſt ; ex ea paratur vinum euphragiatum. lvis in menſa , loco ſalis, cum cibis adhi- ndus: aqua per deſtillationem extrahitur; orum omnium uſum probamus. Laudatur ua collecta è fumo panis extracti è furno huc calentis, ſi oculi ſæpius ea madefiant. ɛnuiſſima enim eſt, oculorumque tunica- n duritiem & denſitatem permeare poteſt. ;o frequentem lotionem oculorum , aut nentum cum tenello linteolo ex optimi ni- & pinguis guajaci decocto efficaciſſimam re non dubito: ita ſane,ut ſi quid aliud id, ıod optamus, poſſit efficere,hoc ipſum de- ctum poſſit. Penetrantiſſimas enim ha- t vires,& naturæ humanæ familiares. Ani- ılium fel ab omnibus probatur ; quare ſi ud ignem cum aqua euphragiæ , chelido- ,fœniculi,melle, ſaccharo cando diluatur, dita etiam in fine aqua vitæ optima , mul- m prodeſſe poteſt : Urina etiam pueri im- ılluti commendatur, ut quod humanum fel ſe contineat. Sed duplex quoque ad nos lſamum affertur ex India cum orientali, n occidentali, fragrantiſſimum utrumque, ijus vires ad viſum reſtituendum, & ab an- juis & recentioribus maxime prædicantur. e diæta nihil addam, cum veriſimile ſit viro udentiſſimo, & ſalubria & inſalubria è lon- ı uſu eſſe notiſſima. Faxit DEUS opt. max. ut noſtra hæc auxilia Nobiliſ ſimo ſint ſaluta- ria.

Aqua panis

Decoctum guajaci

Animalium fel.

Vrina pueri.

Balſamum.

In

In melancholia hypochondriaca, pro quodam Cancellario Ducis Bavariæ.

D. JOH. CRATONIS

CONSILIUM CVII.

MALLEM cum erudito Medico, & in curatione verſato, qui & ægri & morbi naturam diligenter obſervarit, colloqui, quam ipſe aliquid perſcribere, præſertim cum malum hoc non parvam difficultatem habere videatur; ſed cum hoc non concedatur, paucis meam exponam ſententiam.

Quantum ex iis, quæ mihi commemorata ſunt intelligo, etſi diverſæ videantur affectiones, tamen ad hoc morbi genus, quod Galenus de ſententia Dioclis Melancholiam hypochondriacam ſeu flatulentam appellat, referri poſſent.

Melancholia hypochondriaca unde ſit? Fit autem ea venis meſaraicis inter hepar & ventriculum ardore quodam quaſi effervescentibus, & obſtructione quadam non ſolum venis, ſed vicinis etiam partib. laborantibus: Unde humores partim crudi, partim etiam denſati & ſuperaſſati colliguntur, à quibus fumi maligni, & acriores ad cerebrum delati melancholica ſymptomata, & non raro catarrhos, atque anhelitus difficultatem creant. Flatus autem in ipſis hypochondriis mul-

multos procreant : inde murmura, rugitus, & gravitas circa pectus percipitur. Alias autem malum hoc ab epate, alias à liene inchoat, & ſemper ſtomacho, qui infirmus eſt, atque cruditate laborat, communicatur, ejusque orificium non raro læditur. Laborat autem ut plurimum concocto cibo, cum chymi diſtributio fit, & magnos aucto malo cruciatus facit, ita ut ægri de ſua ſalute deſperent, terribilia ſomnia habeant, varia imaginentur, ſudore frigido interdum, & ſputo multo afficiantur. *Mali initiū.*

Hæc morbi eſt eſſentia, quæ ſublatis cauſis tollitur. Primum autem optima in hac affectione tenenda victus ratio, quæ niſi obſervetur, in medicamentis ſpes erit dubia : In cruditate enim mederi laborioſum : Ea autem hoc malum præcipue auget. Itaque utatur cibis boni ſucci, ut eſt vitulina caro, pulli, pipiones, aut nemorales : Paluſtres omnes, ut anates, anſeres, carnes cervinas, ſuum tam ſylveſtrium, quam domeſticarum relinquat. Non comedat fume macerata, non ſalſa admodum : aut aromatibus ſuperflue condita. Abſtineat à leguminibus, oleribus. Rapas tamen bene coctas, & conditas, caryophyllis comedere poterit. Poma omittat, pyra coctapoſtremo comedat. Non miſceat multos cibos, ſed duobus ferculis, elixa videlicet carne & aſſa contentus ſit. Ante cibum interdum pruna, vel paſſulas ſumat, quæ prius in vino, vel aqua ſacchari maceratæ intumuerint, *Curatio hypochondriaca.* *Victus ratio* *Paſſulæ in vino macerata.*

Si

Si forte lactucis coctis vel oleribus uti ve-let in prima menſa, ſicut & reliqua mollia elixa ſumat. Nimium non ingerat, max in cœna, quam parciſſimam eſſe conv Nutrimento utatur, neque imbecilli & te omnino, neque craſſo, & fumoſo. Piſ fere omnes, frixa in ſartagine, ova cum bu-ro cocta, lacticinia fugiat. Vinum boni od-ris maturum, & tenue bibat, nec prolixe utatur. Poſt ſumptum cibum accipiat co-chleare unum pulveris noſtri peptici, qui in pharmacopolio Imperatoris reperitur. A ci-bo exercitia, quæ cibum præcedere debent, cavenda; etiam graves animi cogitationes & ſomnus. *Frictiones* Frictiones matutinæ univerſi cor-poris cum oleo amygdalino: *Balneum aqua dulcis.* Balnea quoque in aqua dulci maxime commendantur. Vi-nus caput debilitat, & infirmum ventric-lum lædit; maxime igitur moderata eſſe de-bet. Ut alvus ſit in officio opera danda, cum & adſtricta eſt, injiciendum ad emollien-dum ejusmodi Enema:

Enema.

℞. Malvæ.
Parietariæ an.m.iij.
Veronicæ.
Meliſſæ an.m.j.ß.
Chamœmel.m.ß.

Decoquantur in quantitate ſufficiente aquæ puræ, & colentur.

℞. Colaturæ ℔.j.ß.adde:
Olei olivar. recentis vel
Violar. ℥iiij.
Sacchari ℥ ij.

Ebul-

Ebulliant ruſus.

Si forte, cum nulla h.beat medicamen-
purgantia, neque ſal adſit, tardius elice-
tur, vel parum ſubduceret, decocti major
antitas ſumi poteſt. Quod ſi loco aquæ
matur ius galli, vel capi, longe utilior erit
c clyſter.

Quod ad reliqua medicamenta, quæ per *Fortia medicamenta vitanda.*
eriora ſumuntur, attinet, ſane omnium
rtiorum pharmacorum uſum ei diſſuadeo.
o probari Hieram Logadii qua uſum *Hiera Logadii contra melancholiam.*
iſſe Ptolomæum Regem ad omnia vitia
elancholica audimus: Verum ſæpe auda-
iſta infœliciter cedit. Plane autem
heophraſti nugis de Antimonio præpara- *Antimonii præparati.*
, & ſimilibus, fides non eſt adhibenda,
m metallica illa venenata non trahendo, *Metallica venenata.*
n ſegregando bonum à malo; ſed mali-
a qualitate omnia turbando purgare con-
ntaneum ſit.

Uſum ſyrupi de pomis, cum helleboro *Syrupus de pomis cum helleboro.*
æmiſſis, quæ evacuant pituitam, non im-
robarem: imo maxime ſuaderem. Quem-
dmodum ineunte vere uſum Syrupi vio-
cii ſolutivi. Sumuntur autem ad eam
uantitatem, quæ alvum ſubducit, & mollit.
tinam autem hæmorrhoides poſſent ape- *Hæmorrhoides.*
iri, magnam certe levationem ſentiret.
perientia in hoc malo, & obſtructiones
ollentia, maximum quoque auxilium fe-
unt.

Inter ea primum locum ego tribuo radici
Centauri majoris, quam vulgus Rhapon- *Rhapontici vires.*

 ticum

ticum vocat: ſuccus ſanguineus è recenti [illegible]dice exprimitur, cum ſaccharo in formam ſyrupi redigitur ac de eo ſingulis diebus [illegible]tutine ſumuntur cochlearia duo vel tria.

Aſari radices non admodum tuta. Quidam Aſari radices quoque com[illegible]dant: ſed fortiores ſunt, quam quæ [illegible] adhibeantur, & admodum ventric[illegible] turbant. Nonnulli eas dant cum [illegible] quidam in vino; ſed tunc vomitus co[illegible]tur. *Radices. Centaurei majoris* Marcerare autem in vino radices [illegible]taurei majoris, & hora una ante cœnam [illegible] uncias tres bibere, conveniens erit.

In his autem, ut præcipuam ſpem [illegible]tionis pono: ita roborantia negligenda [illegible] arbitror. Utile autem eſt horis matu[illegible] aliquid de ejuſmodi ſumere E[illegible]rio: *Electuarium.*

℞. Carnis Emblicorum condit. ℥ij.
Conſervæ roſar. ℥j. ß.
borrag. ℥ß.
Caryophyllor. inciſor. ʒj. ß.
Specier. aromat. roſat fideliter diſp[illegible] ſatar. ʒj.
Cardamomi ʒß.
Maſtichis ℈ß.
Moſchi gr. vj.

Cum ſyrupo de corticibus citri & v[illegible]ceo, fiat Electuarium.

Hypochondria autem & ventriculum [illegible] ungat hoc unguento:

Vnguentum pro hypochondriis.

℞. Ol. amygdal. dulc. ℥ij.
Vini maluatici ℥iij.
Summit. Schænanti

Ligni aloes.
Galangæ an. ℥j.
Summit. abſinthii pontici ʒß.
Roſar. rubear. p. j.

Decoquantur ad vini conſumptionem, & exprimantur fortiter; expreſſioni adde: medullæ cruris vitulini recentis ℥ij. ß.
Ol. caryophyllor. ℈s.
Nucis moſcha. ʒß. Miſce.

Ubi ſe inunxerit, triplici panno veteri lineo ventriculum arcte muniat, & cingulum lineo panno imponat, atque toto die gestet, & caveat, ne aer maxime frigidus & humidus ventriculum attingat. Quare & noctu, ut munitus ſit ventriculus, faciat, neque nocturnum aerem in cubiculum ingredi patiatur. Hæc ſi ſtudioſe obſervabit, haud dubie pertinacem morbum depellet, & beneficio DEI optatam ſanitatem recuperabit.

In melancholia hypochondriaca, pro quodam Archigrammateo,

D. JOAN. CRATONIS

CONSILIVM CVIII.

SYmptomata multa & varia, quæ diligenter atque acurrate ſunt recitata, manifeſte affectionem Melancholicam

gravem monſtrant. Illius vero cauſam e
copiam feculenti ſanguinis, & obſtructio
nes in hypochondriis. Unde etiam m
Hypochondriacum malum diuturnum.
bus ille, quem Melancholiam hypoch
driacam, ſeu de ſententia Dioclis, flatu
tam appellant Medici, oritur. Utinam
tem tam facilis eſſet hujus mali curatio, qu
cognitio in promptu eſt: ſed multum t
poris, magnaque diligentia, ut ad ju
temperiem hepar, ventriculus, cerebrum
atque cor deducantur, requiritur.
morbo autem ipſo ejuſque cauſis pro
diſputare, & omnia ſymptomata, quæ r
tata ſunt, ad fontes ſuos & cauſas proxi
deducere, longum, & plane non nec
rium eſt. Itaque pauca tantum quæ
ex uſu fore videntur, monebo. Pr
autem cum feculenti illius ſanguinis, qu
melancholicum dicimus, proventus in h
Cibi gignentes melancholicum ſuccum.
corpore multus ſit, diligenter in victu
tione, ea quæ ſanguinem melanchol
producunt cavenda, videlicet, omnes
durioris coctionis, ut carnis bovinæ, fer
leporinæ, anſerinæ: item legumina, fr
ſartagine, lacticinia, fumo macerata,
piſces, ſive carnes, ac quæ multum eva
rant. Vina etiam potentia & craſſa, den
quicquid ſanguinem adurit, ut ſinapi, a
aromatum, & ſimilium calidorum uſus. N
enim parum ad hunc morbum augendum f
cit. Quod in principio calida illa antido
ta, quæ contra peſtem dantur, adhibuer
& deinceps haud dubie ſimilia quoque co

fortantia;

rtantia, ut vocant, male fecit, ſed cum
ctum intectum fieri nequeat, ut deinceps
utio adhibeatur, monendum. Moderate
lida non nocent; ſed quæ ſimul hume-
nt, ea plurimum proſunt: Itaque elixis
agis, quam aſſis utatur, & bibat vinum te-
ue, cum quo folia meliſſæ efferbuerint.
terum cum in optima & inculpatiſſima
iam victus ratione, propter membrorum,
æ nutritioni ſerviunt, intemperiem, mul-
m melancholici & pituitoſi humoris abun-
re neceſſe ſit, paulatim is contemperan-
us eſt. Ad contemperandum requiruntur
, quæ ſuaviter humectant, ut ſunt raparum
ccus cum butyro & ſaccharo: Item, ma- *Pulvis ovis ſorbilibus in iiciendus.*
tinis horis aſſumpta ova ſorbilia, atque in
s pulvis hic:

℞ Margaritar. præparatar. ℥iij.
Chryſolit. præparat. ℥j. ß.
Cinnamomi interioris ℥iß.
Sacchari candidi ℥vj. Miſce.

mponat, quantum cultelli cuſpide ter capi
poteſt.

Ubi hoc fuerit factum hora una, ingre- *Balneum aquæ dulcis*
iatur labrum aquæ dulcis, & in eo uſque
d ventriculum, qui diligenter panno lineo
munitus eſſe debet, ſedeat, & poſtea ventri-
ulum unguento, quod paulo poſt præſcri-
bam, calide inungat, ac multoties compli-
cata tela antiqua muniat, ſicque toto die
uieſcat.

Semel autem in ſeptimana, vel bis, uta-

tur inſequente ſyrupo mane, atque eó di-
Syrupus de pomis. non lavet, nec ſe inungat.

℞. Succi pomorum dulcium ℔. j. ß.
Borraginis.
Meliſſæ an. ℔. ß.
Flor Borrag.
Violar. an. p. j.
Folior. Senæ.
Epithymi.
Cortic. hellebori præpar. ℥ß.

Decoquantur lento igne ſecundum ar-
q. ſ. fiat ſyrupus, qui ſervetur uſui, im-
natur Nodulus ex
Cinamom.
Caryophyll.
Croc. &
Specier. aromat. roſat. ac.
Diamoſch. dul. an. ℈ß.

Quando autem vult eo uti ℥iii. hujus ſy-
rupi addat ℥j.. Mannæ, & parum juſc-
capi vel gallinæ, ac tribus horis ante pr-
Vitanda fortia purgantia, & medicorum mutatio. dium bibat. Fortes purgationes, & me-
camenta omnia immodice calefacientia,
tanquam maxime noxia fugiat. Nec ſæ-
Medicos mutet, licet hoc melancholicorum
ſit proprium, quia cum ex eorum arbitr-
non fit mutatio ſubita in melius, m-
Medicos, qui polliceri quiduis audent, in-
cidunt, relictis bonis remediis, ad alia an-
mum applicant. Atque hoc quidem non ſo-
lum malum ipſis auget, verum curation-
didi-

ficilem atque periculoſam reddit. Ut autem obſtructiones tollantur, altero die poſt ſumptum ſyruptum bibat Vini hauſtum ante cœnam, in quo radix centaurei majoris, minutim inciſa per 24. horas fuerit macerata, & hunc potum tamdiu continuet, donec rurſus ſyrupum aſſumat. Quantum ad corrigendam hepatis intemperiem, atque obſtructiones in viſceribus & meſenterio aperiendas hic potus proderit, re ipſa experietur. Ut autem melius res procedat, matutinis horis hypochondria & Ventriculum ſequenti unguento inungat; *Infuſum centaurei majoris.*

Vnguentum ſtomachale.

℞. Ol. amygdal. dulc. ℥iiij.
Vini odoriferi ℥ij.
Caryophyllor.
Ligni aloes an. ℥i.
Maſtiches ℈iiij.
Roſar. rubear.
Summitat. abſinthij. an. p. j.

Bulliant uſque ad vini conſumptionem, & fortiter exprimantur;

℞. Expreſſionis ℥iiij.
cui adde
Medullæ cruris vituli ℥j.ß.
Ol. nuc. moſch. ℥j. Miſce.

Hora decubitus abluat pedes iſto decocto, & manus etiam immergat: *Lotio pedum & manuum.*

℞. Folior. vitis viniferæ.
Salicis.
Lactucæ an. m. j.
Capit. paparver. nu. iij.

Anethi p. ß. fiat Sacculus.

Iſtum ſacculum decoquat in aqua, atq; per ſe refrigerari eo uſque permittat, donec ad abluendum ſit conveniens.

Poſt lotionem ſub ingreſſum in lectum

℞. Cremoris hordei mundati diutius cocti ℥iiij.
Amygdal. dulc. mundatar.. & in aq.
ſar. comminutar. ℥ij.
Sem. papaver albi comminuti ʒj.
Conſervæ roſar.
borrag. an. ℥ij.

Commiſceantur ſimul lento igne, & per linteolum exprimantur, fiatque potus.

Somnifera in Melancholia minus tuta. Remedia autem ſomnifera foris adhibita etſi plurimum prodeſſe videntur; tamen Melancholicis non ſatis tuta ſunt. Adhiberem etiam quibus ſperarem me poſſe hæmorrhoides fluidas reddere, ſed cum ea ſint calida & ſicca, neceſſario prætermittenda ſunt.

Unum adhuc monebo, cum minus præcordia æſtuant, ut pultes hordeaceæ, quibus addatur oleum violaceum, tanquam Cataplaſma præcordiis imponantur.

Ventriculi, In gravibus autem ventriculi doloribus involuat laterem calefactum panno lineo, qui in aceto ſit humectatus, & ita dorſo ex parte, qua os ventriculi ſpinæ conjungitur, apponat, nec tamen valde premat.

His remediis ſi recte uſus fuerit & in curatione perſeveraverit, nec ad alia, ut Melancholici ſolent, animum adjecerit, ſpero ...

rum beneficio divino intra paucos menſes
melius habiturum,

Cæterum ſi vel cogitationibus melancholicis indulgere, vel ſubinde Medicos mutare, atque omnia experiri, omnibusque fidere perget, non ſolum malum per ſe grave & pertinax nihil minuet, ſed ſe in longe graviora coniiciet. Itaque ut prudenter, & caute agat, moneo; & curationem ſuam præpotenti DEO committo.

In melancholia hypochondriaca, cum rubedine faciei,

D. BALTHASAR SCHEIDERI

CONSILIUM CIX.

CUm timor & mœſtitia jam adſint, Epate calido, Ventriculo frigido, capite debili, ne non modo Melancholia hypochondriaca, quæ jam præſens eſt: ſed ne multo peiora & graviora inſequantur ſymptomata, verendum maxime. Quod evitabitur, diæta diligentiori & abſtinentia à cibis omnibus, quæ difficulter concoquuntur, caput debilitant, hepar calefaciunt, melancholicum denique ſanguinem gignunt, de qua alias, Alvo aperta cibis lenienitibus utatur, Rad. Cichor. Borrag. an. ℥ß. Polypodii ℥vj. decoctis in juſculo gallinæ ℔. iij.

 adter-

ad tertias, pro tribus doſibus. Poſſunt addi ſaporis gratia ℥ß. paſſularum. Præterquam enim quod alterabit, blande etiam alvum emolliet, & liquidam ſervabit. Deglutiat dein bolum purgantem medicriter. Repetatur bis aut ter, prout aſſectus requiret. Vires revocabuntur domeſtico hujus Conſervæ uſu.

Electuarium.

℞. Conſeru. Roſar. opt. ℥iij.
Borrag. ℥j. ß.
Violar.
Cort. Citri. conditi inciſi an. ℥j.
Margarit. præp. ℥j.
Cinnamom. opt. ℨß.
Oſſ. è corde Cervi num. ij.
Corn. cervi præp.
Xylo aloes an. ℈j.
Incorporentur cum modico ſyr. de ſucco Borraginis, & f. Electuarium.

Balneo aquæ dulcis tepido in poſterum utatur ſæpius: dum vero labro inſidet cucurbitulas ſcarificatas humeris imponi curet.

Rubor faciei.
Aqua in rubedine faciei.

Rubedini autem faciei porderit hæc Aqua;

℞. Aquæ Plantag.
Roſarum an. ℔ß.

Acet

Aceti vini ℥j.
In quibus bulliant Roſar. rubr. p. j.
Sem. Cucurbit.
Melonum excort. an.
℈j.
Colentur, adde Camphoræ gr.
iij.

Lavetur facies hac aqua, & non [a]ſtergatur. Nec capitis, nec faciei [a]qua calida aut ſimilibus intemperies [a]genda. Hæc cum DEO, ut ſpero, bene ſuccedent, quod ſi plura requirentur, admoneri potero.

FINIS.

EPI-

EPISTOLA-
RUM MEDICINA
LIUM LIB. VI.

EPISTOLA I.

ABRAHAM SEYLER MELCHIOR
Latomo, Reip. Uratisl. Secretario S.

QUOD hactenus ab
tempore, quo in
bus Ducis fuimus,
loqui tecum non li
fato id imputandu
ſe auguror. Siqu
Ducem noſtrum, longo temporis
Uratislaviæ degentem ſequi, cum ta
alias hoc onus in viliſſimis itineribus
imponatur, nulla datur occaſio, ut &
rum amicorum jucundiſſima conſuetu
frui potuiſſem. Spero DEUM Opt.
his daturum finem. Quo in ſtatu re
ſint brevi fuſiſſime tibi cõmuni abo. Q
ad catarrhum, quo indies excruciaris,
ſuaderem ut tuis decoctionibus, quæ

In catarrho mane decocto leniente, noctu gargariſmo repelente utendum.

ma

m ex capite ad fauces, & pectus delapſum
ſtergunt, leniunt, atque expulſioni ap-
m reddunt, matutino tempore alternatim
ereris, nocturno vero ab his deſiſteres,
occaſio defluxionibus præbeatur, licet
expulſionem ſint medicamenta familiaria
accomodata; tamen cum materiæ influ-
m, qui potiſſimum noctu contingit, non
hibent, uterer gargariſmis repellentibus
ſtillationem, atque ita ſine dubio ob va-
tatem medicamentorum, & materia ab-
meretur & repercuteretur, tam ne magno
m impetu ad thoracem deflueret. Addam
hoc, quod ad revulſionem materiæ ſpe-
at, ut per vias convenientes, & propin-
uiores materia excernatur, quod commo-
per nares fit. Itaque mane poſtquam
uſeris decoctiones alternatim, accipe pul-
rem ſternutatorium, & cum aqua majora- *Pulvis ſter-nutatorius.*
e naribus immittito. Senties multum au-
li allaturum. Nam non ſolum materiam
erfluam & nocuam expellit, verum etiam
bur addit cerebro. Vale. Olaviæ,
nno 64.

℞. Roſar. rub. m. ß. *Gargariſmus.*
Herbar. plantag.
Prunellæ, an. m. ij.
Betoniæ.
Capillor Vener. an. p. j.
Malicorii ℥j. ß.
Balauſtior. ℈j.
Decoq. in ſ. q. aq. leg. artis ad tertiæ
tis conſumptionem.

℞. De-

EPISTOLARUM MEDICINALIUM LIB. VI.

EPISTOLA I.

ABRAHAM SEYLER MELCHIORI Latomo, Reip. Uratisl. Secretario S.

QUOD hactenus ab eo tempore, quo in aedibus Ducis fuimus, colloqui tecum non licuit, fato id imputandum esse auguror. Siquidem Ducem noſtrum, longo temporis ſpatio Uratiſlaviæ degentem ſequi, cum tamen alias hoc onus in viliſſimis itineribus mihi imponatur, nulla datur occaſio, ut & aliorum amicorum jucundiſſima conſuetudine frui potuiſſem. Spero DEUM Opt. Max. his daturum finem. Quo in ſtatu res meæ ſint brevi fuſiſſime tibi communicabo. Quod ad catarrhum, quo indies excruciaris, attinet, ſuaderem ut tuis decoctionibus, quæ mane ſum-

In catarrho mane decocto leniente, noctu gargariſmo repelente utendum.

m ex capite ad fauces, & pectus delapſum
ſtergunt, leniunt, atque expulſioni ap-
m reddunt, matutino tempore alternatim
reris, nocturno vero ab his deſiſteres,
occaſio defluxionibus præbeatur, licet
expulſionem ſint medicamenta familiaria
accomodata; tamen cum materiæ influ-
m, qui potiſſimum noctu contingit, non
ibent, uterer gargariſmis repellentibus
ſtillationem, atque ita ſine dubio ob va-
tatem medicamentorum, & materia ab-
meretur & repercuteretur, tam ne magno
m impetu ad thoracem deflueret. Addam
hoc, quod ad revulſionem materiæ ſpe-
at, ut per vias convenientes, & propin-
iores materia excernatur, quod commo-
per nares fit. Itaque mane poſtquam
uſeris decoctiones alternatim, accipe pul-
rem ſternutatorium, & cum aqua majora- *Pulvis ſter-nutatorius.*
naribus immittito. Senties multum au-
ii allaturum. Nam non ſolum materiam
erfluam & nocuam expellit, verum etiam
bur addit cerebro. Vale. Olaviæ,
no 64.

℞. Roſar. rub. m. ß. *Gargariſmus.*
Herbar. plantag.
Prunellæ, an. m. ij.
Betoniæ.
Capillor Vener. an. p. j.
Malicorii ℥j. ß.
Balauſtior. ℈j.
Decoq. in ſ. q. aq. leg. artis ad tertiæ
tis conſumptionem.

℞. De-

℞. Decocti lib. ij. ß.
Syrupi myrtini ℥ij.
Diacodii ℥j. ß.
Miſce, fiet gargariſmus.
℞. Pulver. nigel. ʒij.
Pyrethri.
Piperis long. a n. ℈ij.
Zinz. alb. ℈j.
Miſce, fiat pulvis ſternutatorius.

EPIST. II.

IDEM D. NICOLAO TAURELLO *Medico, &c.*

Febris maligna. FEbris, quæ paſſim graſſatur, non eſt pu[rgantibus] gantibus medicamentis irritanda: Habe[t] enim præter variam humorum commixtio[nem] nem aliquid peculiare, ſcilicet, qualitat[em] venenoſam. Quæ dum humores co[m]moventur purgantibus, radicitus cordi im[primitur.] primitur. Ideo, qui hoc morbo Epid[e]mico apprehenduntur, primo quoque t[em]*Vena ſectio* pore alvo emollita, illis vena ſecanda, de[in]mum pulvis deſcriptus pondere ʒj. cum aq[uis] cordialibus præbeatur, qui ſi periculum [im]minet, quod ex ſubita virium defectio[ne] deprehenditur, ſingulis ſex horis exhibe[n]dus. Ita enim venenoſa qualitas exting[ui]tur, & cor ab ejus impetu immune redd[itur.] Continuandum tribus quatuorve diebu[s,] quod ſucceſſus declarabit. Alvus a[...] ſyrupo pondere ℥iij. cum admixtione aq[...] ali[...]

licujus cordialis inanietur. Et urgente ne-
ceſſitate ad emolliendum ſine noxa quocun-
que tempore exhiberi poteſt. Conveniens
tempus eſt hora una atque altera ante paſtum
mane & veſperi, Vale. Uratiſſ. Anno 71.

EPIST. III.

IDEM D. DANIELI SCHEPSIO
Phyſico Schvvidnicenſi S.

EX litteris tuis, chariſſime Domine Do-
ctor, intellexi conjugem tuam chariſſi-
mam ſæviſſimis moleſtari ſymptomatibus,
quæ ſane venenum ſubeſſe arguunt, præſer-
tim cum ejuſmodi periodice, & per inter-
valla, recurrant. Num vero venenum propi-
natum ſit valde ambigo. Ego crederem in ipſo ventriculo, longitudine morbi labefa- ctato, tale quippiam genitũ, Si enim ex opti- mis alimentis, lacte, vitellis ovorum, ſemine, ſanguine, vitiatis, deleteria vis reſultat, cur non magis ex corruptis excrementis. Siqui-
dem alimenti recrementum aptior eſt mate-
ria veneno, quam utile & elaboratum alimen-
tum, Duo membra Galen. conſtituit, in qui- bus venenum gignitur, ventriculum & ute rum. Hunc quod excrementorum univerſi corporis receptaculum atque ſentina ſit; illũ vero quod vario ciborum uſu moleſtetur, ita ut non nunquam cibum debite ſuperare non poſſit. Malum principaliter in ventriculo hærere, & non in matrice, argumento eſt,

Venenum in corpore genitum.

In ventriculo & utero gigni poſſe venenum occultum.

quod

quod ſtatuto tempore menſes profluunt, ne-
que tempore menſtruorum hoc malum ex-
cerbatur. Oſtendunt bilioſæ vomitiones.
Quo autem venenum poſſit in ventriculo
gigni, quod vim externi æquet, & in cor-
pore latere, & per intervalla affligere, oſten-
dit Gal. 3. & 9. de loc. aff. cap. 7. & 6. cap.
5. Et Hippocrates in pleuritico 3. Epidem.
Cauſa autem non eſt innatus calor; ſed ex-
neus occupans materiam, quæ ſub innato
tanquam rebellis relinquitur. Et ſic ex tranſ-
mutatione per putredinem, vel corruptio-
nem gignitur. Non deprehenditur gradus
quantitatis, vel qualitatis materiæ, ex qua
venenum per tranſmutationem genitum eſt,
nec modus traſmutationis. Ideo in cura-
tione cogimur ad generalia confugere. Ven-
triculus tam per ſuperiora à corruptis hu-
moribus liberatur, quam per dejectiones.
Leve vomitorium, quod caret occulta vi,
nihil proficit, ſiquidem nec ſpontaneæ vo-
mitiones mali alevationem adferunt. Ego

Stimmi uſus etiam in infantibus. ſane non vererer uſum ſtimmi dextre præpa-
rati, quod & infantibus recens natis tuto &
2. Aph. 52. felici cum ſucceſſu præbeo. Nec puto me
1. Aph. 6. à ſenis ſententia recedere, ad validiora con-
fugiententes auxilia. Valentiorib. enim
morbis potentiſſima remedia optima ſunt.
Talia ſunt, quæ ex mineralibus comparan-
tur, quæ falſo Thephraſto illi Paracelſo ad-

Chymia falſo Paracelſo aſſcribitur. ſcribuntur. Notum enim eſt veteribus
chemiam fuiſſe familiarem. Ignis etenim
beneficio medicamenta meliora redduntur
duo

dum ſubtilior rerum portio à craſſiore ſejungitur, quæ ſine omni naturæ incommodo efficaciſſime vires ſuas exerunt. Ut enim cibi ſuccus purus, utilior, & coctu facilior, quam craſſus; ita etiam tenuior & ſubtilior pars ex herbis & metalis elicita plus efficaciæ, quam pulveres ipſorum in ſubſtantia obtinent. Non recedimus hic à methodo rationali, multo minus à ſententia Hippocratis; Immutamus duntaxat medicamenta, ſubſtituendo ea, quæ minimo temporis ſpacio plus auxilii ſine virium dejectione in parva quantitate allatura ſunt, ac ſi alia in magna copia exhiberentur, & fine optimo fruſtraremur. Poſt uſum ſtimmi propinarem ad aliquot dies pulverem ſubſcriptum:

Pulvis alexipharmacus.

℞. Pulver, Smaragdi.
Hiacynthi.
Margarit.
Corallor.
Boli armeni oriental.
Præpar.
Scobis Eboris an. q. ſ.

Rotulæ ex Antimonio. Oxymel helleboratum.

Quod ſi malum recurreret, darem & altera vice rotulam ex Stibio, quarum duas tranſmitto. Non intermitterem quandoque præſertim, cum alvus non reſponderet uſum oxymellis helleborati. Eſt enim mirificæ efficaciæ. Hæc brevibus ad te perſcribere volui, ut petitioni tuæ ſatisfieret. Vale 21. Novemb.
Anno 73.

EPIST. IV.

IDEM D. GEORGIO BEHR,
Phyſico Saganenſi.

REverendum Dominum Abbatem Chariſſime Domine Doctor; de capitis dolore acuto, catarrhis, vertigine, ſomno inquieto, ac aliis ſymptomatis ex pituitoſis, frigidis, craſſis, & lentis humoribus proficiſcentibus, conqueri, ex literis tuis intellexi, quæ quidem etſi R. D. in ætate conſiſtentiæ conſtitutum in morbos periculoſos nondum deduxerit; tamen apoplexiæ adventum denunciant; Si Avicennæ & experientiæ quotidianæ credendum. Licet ante quadrageſimum annum, Hippoc. teſte, non accedat; Attamen poſtmodum cito invadit, & præſertim crapulæ, iræ, & aliis affectibus animi & corporis indulgentes corripit. Cum autem D. Abbas enumeratis ſymptomatis afficiatur, & quadrageſimum annum ſuperaverit, ac ob Aſtrologorum quorundam prædictiones vereatur morbi hujuſmodi inſultum, qui facile interimit, & non admittit curationem, optimum erit ut præcautione malum evitetur. Fortem enim Apoplexiam curare eſt impoſſibile, levem vero non facile. Proſpicietur ergo convenienti diæta, & commodo medicamentorum uſu. Hoc ut felicius inſtituatur omnes, cauſæ, apoplexiam concitantes conſiderandæ ſunt. Apoplexia

Lib. 3. tract. 5. c. 13. Apoplexia ante quadrageſimũ annum non accedit.

Cauſæ.

plexia vel ab intemperie nuda, vel à materia in corpore collecta proficiſcitur. Intemperies nuda ſubſtantiæ cerebri impreſſa præſervatione evitatur, ſemel vero inducta nunquam curationem recipit. Materia autem vel eſt corpulenta, craſſa, & viſcida, & hæc vel humor pituitoſus, Melancholicus in cerebro collectus, vel etiam ſanguinis nimia copia ſuperabundans, vel vaporoſa, vel vaporcraſſus obſtruens; ut in temulentis. De nuda intemperie nihil dicam; cum raro inde apoplexia oriatur, tum quod R. D. optime capiti frigido & nebuloſo tempore proſpiciat, atque partes nervoſas muniat, ventoſque auſtrinos fugiat. Hoc duntaxat monere volui, ne potum cibumve capiat dum pedes madent, vel refrigerati ſint. Nihil enim magis cerebrum ad intemperiem, præter enumerata, deducit. Materia autem, quæ dicta ſymptomata facit, eſt humor pituitoſus, frigidus, craſſus & lentus, à quo ſi obſtructiones in cerebro figerentur, facile apoplexiã inducerent. Ea cōmoda victus ratione, & medicamentis idoneis evincetur. Ideo nihil tutius, quam ut collecti humores auferantur, qui commodiſſime vere & autumno educuntur. De Melancholico humore cum ſit R. D. bono & hilari animo præditus, non eſt quod ſimus ſolliciti. Quod ſi R. D. cõſueverit adhibere phlebotomiã, non eſſet inconveniens tempore veris; ſed ne magna copia educatur, neque frequens, cum ad apoplexiam deducat, ſuadeo. In autumno

Apoplexia raro à nuda intemperie.

Refrigeratis madenibus pedibus cibũ capere cerebro noxium.

omnino intermittat. Facta igitur alvi lenitione, & præmiſſa venæ ſectione, ſi videbitur, divinum eſſet auxilium, Decoctum ſarſæ veris tempore. Etenim non ſolum materiam detergeret, incideret, & obſtructiones, ſi in viſceribus ſubeſſent, ſolveret; Verum etiam interiora membra, præſertim cerebrum roboraret. Indulget enim R. D. genio, & nonnunquam plus, quam par eſt, ingurgitat, unde coctiones turbantur, humores crudi colliguntur, ex quibus obſtructiones reſultant, & membrorum internorum vigor deiicitur. Pararem decoctum hoc modo:

Decoctum ſarſæ divinum remedium in præſervatione Apoplexiæ.

Decoctum ſarſæ pariglie.

℞ Sarſæ minutim inciſæ ℥ij.

Flor. primulæ veris, lilii convallii an. M. I.

Sem. Fœnicul. ʒvj.

Macerentur horis 24. deinde ad caſum medietatis decoquantur, in fine decocti iniiciantur Agalochi ℈iij. ß. Et colo tranſmiſſa ſerventur ad uſum in lagena vitrea. Mane de hoc decocto darem ℥v. vel vj. adjectis ℥j. ß. aq. cinamomi, ut R. D. corpore bene cooperto ſuderet, abſque virium tamen jactura. Abſumpto decocto purgarem materiam catapotiis Alexandrinis, quibus aliquid aurearum, & ſine quibus, adderem, hoc modo:

Pillulæ Alexandri de Nitro.

℞. Maſſæ pill. de nitro ℈ij. aurearum, ſine quibus an. ℈ß.

Cum aqua primulæ veris formentur pill. nu. xvij. vel 19. Poſt uſum repeterem deco-

ctum

ctum per quatuor dies, quo abſoluto exhiberem pillularum Alexandrinarum ℥j. In autumno, ſi non recuſaret R. D. uſum ſarſæ, repararem decoctum, abſque ſectione venæ, & evacuarem quinto quoque die pillulis aureis & de nitro. Quod ſi potius loco ſarſæ ſyrupis & decoctis detergentibus delectaretur, non eſſet alienum à noſtris intentionibus. Hyeme ſingulis menſibus prodeſſent alephanginæ, vel maſticinæ, vel ex aloe roſata Arnoldi, quas etiam cum alvus non reſponderet, probarem Ventriculo interim proſpiciendum, ne pituitoſos humores gignat, atque cerebro, ne temporis protractu, vel intemperies aliqua imprimatur, vel à collectis humoribus obſtruatur. Quod commode fiet in æſtate ſi ex ſuccino præparato, & ſpeciebus Diarrhodonis cum ſaccharo, in aqua ceraſorum nigrorum diſſoluto, formentur orbiculi, de quibus alternis diebus aliquot mane capiat. Hyeme vero poſſunt Tragæa, & Electuarium alternatim exhiberi. Item Diacorum. Trageæ non admiſcerem opoponacum, cum teſte Raſe. 1. cont. noceat nervis & cerebro. Quod ſi optaret aquam vitæ, poſſet hoc modo confici; *Rotulæ ex ſuccino.* *Opoponacũ noxium nervis.*

Aqua vitæ.

♃. Vini maluati deſtillat. ℔. ij.
Herbar. meliſſæ.
Flor. lilii convallii.
An[illegible]os.
Lavendulæ.
Borrag.
Primulæ veris an. M. j.

 Granor.

Granor. Paradiſi ℥iij.
Cubebar.
Cinnamom.
Nucis Moſchat. an. ℥ij.

Inſolentur mixta obturato vaſe, ne quicquam tranſpiret, per integrum menſem, & exprimantur poſtea. De hac ſingulis menſibus in novilunio & plenilunio, mane cum buccella panis albi capiet ʒß. Mane etiam eſſet ex uſu, ut R. D. gargariſando os elueret. Poſſet hoc modo parari.

Gargariſmus.

℞. Radic. calami odorat.
Nucis Moſcat.
Stœchad.
Maceris.
Majoranæ an. ʒß.
Decoq. in ℔. j. aquæ puræ adde colaturæ,
Aceti roſacei ℥ß.
Mellis roſacei ℥j.ß.
Sinapi pulveriſati ℈ß.
Miſce.

Maſticatoria & Errhina concutiunt cerebrum.

Prodeſt etiam Cubebarum maſticatio mane. Abſtinerem ab aliis maſticatoriis, præſertim errhinis, quod nimium concutiant cerebrum. Cæterum habeo pro ſingulari experimento in arcenda apoplexia uſum ſubſcriptarum pillularum, de quibus ℈j. ad noctem novilunii & plenilunii exhibeo, etiam æſtivo tempore. Debet autem cœna frugalior antecedere.

Experimentum in præſervatione.

℞. Cubebar.
Galamenti.

Maſtich'

Maſtich.
Nucis Moſcat.
Caryophyllor. an. ʒj. Ambræ ʒß.
Moſchi gr. vj.

Cum ſucco majoranæ formentur pillulæ.

Victus ratio ſi opportnua accederet, facile *Diæta.* aſſequerentur ea, quæ optamus. Verum cum hoc ſeculo varietas ciborum & concertatio poculorum R.D. ad tuendam dignitatem ſit uſitata; tædioſum eſſet aliquid abſcribere. Conſultum iamen ut ferculis libanotis incoquatur. Hoc brevibus ad te exarare volui: ut & tuæ petitioni, & optimæ voluntati atque expectationi R.D. ſatisfiat. Chriſtus Cœleſtis & ſummus Medicus omnia ſecundet, Vale. Uratiſlan. Anno 77. 10. April.

EPIST. V.

IDEM D. PAULO GLOSIO.

Phyſico Glacenſi, S.

ALiquid divini morbis ineſſe, atteſtante Hippocr. in prognoſt. hoc anno abunde experior Quod equidẽ & in iſto juvene fieri fatendũ eſt. Etſi corpus hujus medicamentis idoneis ſatis ſuperque à peccantibus humoribus, qui febrem, & alia mala concitarunt, liberatũ ſit; tamen reſtant varia ſymptomata, quæ mirum in modum vires corporis deiiciunt. Dolor & vigiliæ, quæ quantum de- *Dolor & vigiliæ vires proſternunt.* trahant viribus, non eſt opus rationibus, ubi experientia loquitur. Accedit & ſudor diaphoreticus, *Sudor diaphoreticus.* qui non ex humorum malorum reliquiis,

reliquiis, neque alimenti copia reſultat, verum magis naturæ imbecillitatem arguit, & ſymptomatice corpus affligit. Hæc reſtant poſt inſtitutam methodicam atque rationalem curam, quæ ſui ablationem requirunt. Cum autem alvi adſtrictio concurrat, præ omnibus ad nitendum, ut alvus reſpondeat, alias fruſtra vel optima auxilia adhibentur. Commodius remedium applicari non poteſt, clyſtere ex juſculo caponis cum ſaccharo craſſo confecto, quo ego tribus ſeptimanis indies aliquando bis terve in Italia uſus ſum. Hoc non ſolum alvum ſoluit; ſed etiam corporis vires reſtaurat, atque refocillat, quod & paſſulæ lotæ ante paſtum ſumptæ præſtant. Balneum aquæ dulcis, ſi aliquid roſarum rubearum, & florum nenupharis injectum fuerit, ſomnum conciliat, dolorem demulcet, ſudorem inhibet, appetitum promovet. Conciliat quoque ſomnum medulla cervi recens, ſi tempora inungantur ad noctem. Ab opiatis abſtinendum. Confert & hic pulvis mirifice non ſolum ad ſomnum inducendum; verum etiam vires reſtaurat, ſomnia horribilia arcet, atque ſudorem inhibet.

Clyſter domeſticus.

Balneum ſomniferum.

Medulla cervina.

Pulvis ſomnum inducens & corroborans.

♃. Smaragd.
Hiacynth.
Margarit.
Corall.
Boliarmen.
Scobis Eboris an. q. ſ.
In pollinem redigantur.

Ad

Ad noctem ſub ingreſſum lecti, quantum media teſta nucis ponticæ capit, propinatur. Quod ſi ſudor non cedat, exhibeatur vocata novella, & applicetur cordi, axillis, collo atque inguini ſubſcriptum epithema linteolis

℞ Folior. myrthi *Epithema.*
Cortic. granat. an. ℥iij.
Gallar.
Mannæ thuris an. ℥ij.
Baulaſtior. ℥j. ß.
Aq. tormentill,
Roſarum an. ℔. j.

Bulliant ſemel atque iterum & colentur.

Noque intermittatur inunctio dorſi ex lacte mulieris, facta cum butyro, & oleo violaceo, cui etiam roſaceum addi poteſt, cum mucillagine pſyllii. Reſtaurantes cibi quoquo modo confecti offerantur. Cæterum calculi quoque habenda ratio, qui ſi moleſtaverit, regio renum unguento roſato Meſue inungi, & radix Ibiſci adhiberi poteſt. Hæc ut & voluntati tuæ, & petitioni Domini Notarii ſatisfiat, perſcribere volui. Vale Uratisl. 4. Auguſti. Anno 77. *Vnguentum & ſpinam.*

EPIST. VI.

IDEM D. GEORGIO BEHR, *Phyſico Saganenſi*, S.

EX literis tuis proxime ad me datis intellexi Reverendum Dominum Abbatem

curam inſtitutam felici cum ſucceſſu abſolviſſe. Urinam victus ratio apta accederet, ne auxilia adhibita videantur fruſtra eſſe exhibita. Tuum eſt, cum ſis præſto, ipſum admonere ne genio indulgeat.

Scriptis ſuperioribus menſibus ad me Generoſus & Nobilis Dominus N. N. ut animi mei ſententiam perſcriberem, quid ſibi in extirpanda podagra ſit faciendum, ac num CAUTERIIS huic malo ſuccurri poſſit. Ego ſane diligentia ſingulari incubui, ut bono viro, de re literaria bene merito gratificari poſſem. Cum autem videam in hoc malo etiam præſtantiſſima auxilia parum, aut nihil conferre, mihi omnino perſuadeo, uſu cauteriorum multum profuturum. Ichor enim præbens influxui occaſionem collectus pedetentim inanitur, & ſic articuli à ſuis moleſtiis liberabuntur. Ego tuæ ſententiæ omnino ſubſcribo, quod mihi ſummopere placeat, cum ſit rationi & experientiæ conſentanea. Antequam autem applicentur cauteria, operæ precium erit prius mundificare corpus & primum experiri uſum in pedibus. Quod ſi iſta ad dolores podagricos ſopiendos non ſatisfacient, etiam brachiis erunt adhibenda. Quomodo peragendum ſit peculiaribus literis mandavi, cum alias ſit harum rerum diligens indagator. Quantum ad conjugem ſpectat, cum ſit phthiſi obnoxia, in tempore proſpiciendum ne malum ſerpat, præſertim hoc tempore. Eſt enim Autumnus tabidis inimicus. Cum autem antea ex uſu

Cauterium in podagra utile.

Præſervatio à phthiſi.

fuerint

uerint præſcripta medicamenta, poſſunt & uc ſalvo tuo judicio, adhiberi. Mundifianda erunt prius membra, & mandantia atque recipientia, cum manna diſſoluta in decocto pectorali, & ut magis proſpiciatur interceptioni fluxus grana 8. pill. de Cynogloſſa ſub noctem exhibenda. Vale 11. Octobr. Anno 77. *Pillula de Cynogloſſa.*

EPIST VII

DEM D. GEORGIO FLORSCHUTZ
Medico Schvvidnicenſi

NUdius tertius acceſſit me nobilis Dominus N.N. orans, ut de ipſius corporis neutralitate meam ad te perſcriberem ſententiã. Quod equidem homini pio & bono denegare non potui, etiam atque etiam à te petens, ut in optimã accipias partem. Non dubium eſt repullulare hypochondriacam paſſionem, qua ſuperioribus annis longo tempore afflictus fuit. Oſtendunt oris ventriculi inſignis imbecillitas, quam frequentes ructus, & rugitus in ſiniſtro latere ſequuntur, ac cruditates multæ, item triſtitia, ac levis anxietas cum linguæ ariditate. Fidem quoq; faciunt, quod ante duos annos ſedecim menſes quartana laboraverit, quæ ut plurimum aliquid relinquit mali. Comitantur quoque affectũ hunc capitis gravitates ob exhalatio- *Hypochondriaca paſſio.*

nem

nem vaporum, qui ſi non diſſipantur, do lorem quoque concitant. Quod ſi in humorem condenſatur frigiditate cerebri, in ventriculum labuntur, & affectum augent Non ſunt confirmata paſſionis hypochondriacæ indicia, ſed potius quædam initia, Malum hoc ſi primo quoque tempore non auferatur, paulatim radices agit. Itaque non magno negotio expugnabitur, cum temperatura non longe diſtet ab æquali & laudabili conſtitutione, & quod cuncta hæc ex accidenti potius, quam quod natura it tulerit, acciderint. Certum eſt enim viti naturalia, cujuſcunque modi fuerint, diffi cilius, quam quæ ex accidenti ſunt acquiſi ta, expugnari poſſe. Accedit & ætas flo rens, ac multarum virium, quæ repugnar majori etiam morbo poſſunt, & anni tem pus præſens commodiſſimum ad exequen dum noſtras contentiones, quæ ab effect petendæ ſunt. Vitiata eſt ventriculi co ctio ex intemperie juſto frigidiore ac ſubel venarum meſaraicarum obſtructio ex cru dis, & craſſis humoribus ob pravam coctio nem exorta. Tranſmittitur etiam ex lien plus æquo atribiliarius humor, quæ omni dicta ſymptomata excitant. Cum autem in temperatura non ſimplex ſit; ſed cum humo re & adjunctam habeat obſtructionem: Ide corrigi debet intemperatura, & obſtructi aperienda, ut alimento per meatus venarur pateat progreſſus. Itaque elapſo plenilu nio lenien

o lenienda erit alvus, vel potiuncula vel libolo.

℞. Caſſiæ recenter extract. ℥vj.
Diaphœnicon. ℥j.ß.
Specier. hieræ ℈iiij.
Miſce: cum ſacch. q. f.

Sequenti die, ut retrahantur materiæ pentes caput, ac ut tutius exhiberi poſſint de bſtruentia, ſuaderem ut ſectio venæ baſicæ adhiberetur, deinde ſubſequentem poonem ad quatuor, vel quinque dies proinarem;

℞. Syrup. de lupulis.
De Cichor. cum Rhabarb.
De fumo terræ an. ℥ß.
Decoction. lupul.
Borrag.
Ceterach.
Cichor.
Cuſcutæ.
Sem. fœnicul ℥iij.

Potio digeſtiva.

Miſce pro una, & ſic pro reliquis, aroatiſetur cum aliquot guttis aq. cinamomi. His abſolutis ſumat purgans medicamenam, quale hoc eſt;

Potio purgans.

℞. Lupul.
Fumariæ.
Bugloſſ.
Cichor. an. p. j.
Liquirit. ℥j.
Paſſular. ℥ß.
Sem. aniſſ.
Fœnicul. an. ℈j.

Cinna-

Cinnamom.
Zinziber.an. ℈ß.
In ſ.q.aq. fiat decoctio, in fine adiiciatur;
Folior Senæ ℥ß.
Flor. Cordial. p. j.
℞. Colaturæ ℥iij. his adde.
Rhabar. Elect. ʒj. ß.
Agaric. Troſchiſcat ʒj.
Squinanthi g. v.

Macerentur mixta aliquot horis, & poſtea calefiant, ac exprimantur fortiter, adde.
Syrupi de tribus, vel roſàc.
Solut. ℥j. Aqu. cinnamomi ℈j.

Hæc purgatio ſingulis annis verno tempore ſufficiens eſſet ad reſiſtendum ſymptomatibus. Quod ſi interim expurgandus erit ventriculus, vel caput, leviſſimis uterer medicamentis, potius laudarem liquidam, quam aliam medicamentorum formam. Conferret optime ad obſtructiones tollendas venarum meſaraicarum, & educendas materias ibi contentas ſubſcriptus ſyrupus, qui cum juſculo capi poteſt, vel cum decocto Cichor. & fœnicul. Doſis ℥iij. Etiam eſſet ex uſu Rhabarbari crudi particulam devorare. Ut autem capiti & ventriculo robur addatur, capiat de rotulis ſequentibus duas vel tres duabus horis ante prandium.

Rotulæ. ℞. Specier. diamuſci dulc.
Aromatic. roſat.
Diarrhod. Abbat. an. ʒß.
Sacchar. in aq. botrag. diſſol. ℥iij.

Miſce,

Miſce, fiat cofectio in rotulis.

Poterit & ventriculus hoc unguento inungi;

Vnguentum ſtomachale.

℞. Ol. Maſtic.
Nardini.
Camomil. an. ℥ß.
Pulver. maſtich.
Mentæ.
Macis.
Corall. rub. an. ℈j.
Ceræ parum. Miſce.

Hæc ad te, ut voluntati ægri ſatisfacerem, perſcribere oportuit. Vale. 10. Febr. Anno 78.

EPIST. VIII.

IDEM D. WENCESLAO RAPHANO, *Phyſico Oppavienſi S. D.*

Gllerum amicum noſtrum de pulvere purgante ἀποίῳ, mentionem feciſſe ex literis tuis intellexi. Is pulvis conficitur ex radice Mechoaca, quæ ex Occidentali India ad nos transfertur, utor hac radice feliciter in morbis chronicis & inveteratis, in podagra, aſthmate, hydrope, & aliis morbis à materia frigida originem ducentibus. In æſtate & morbis acutis ab ejus uſu abſtineo. Doſis ejus ʒj. ad ij. Propinatur cum cerevi-ſia, vel immiſcetur conſervis, etiam Electuariis ſolutivis. Formantur inde etiã Catapotia.

Mechoaca.

Infu-

Infuſum parum aut nihil virium exerit. Cavendum autem ne in prandio vinum hauriatur, quod non ſolum ejus facultates removatur, & hebetat, verum etiam omnino impedit, atque peſſundat. Idcirco cum nimium purgando vires deiicit, hauſtus vini, vel offa panis vino madefacta, exhibentur. Sunt & alia præſtantiſſima medicamenta, quæ nunc adferuntur, de quibus coram. Experimur indies hanc medicinam, cujus parva fuerunt principia, ſuos facere progreſſus. Nihil enim ſimul inventum & perfectum eſt. Quod & Comicus nobis inſinuat in Adelphis. Nunquam ita quiſque bene ſubducta ratione ad vitam fuit, quin res, ætas uſus ſemper adportet aliquid novi, ut illa quæ te ſcire credas, neſcias, & quæ tibi putaris prima in experiundo repudies. Chymici Enthuſiaſtæ ſuis pyreticis medicamentis magnum emolumentum conſecutos ſibi imaginantur, quæ ſi quis ſecum diligenter reputat, plus detrimenti inde corporibus inuri; quam commodi acquiri, experientia quotidiana abunde comprobat. Valeant iſti carnifices ἀμυσοι, nos ea amplectamur, quæ ratione & experrientia nituntur. Vale. Uratislau. 25. Febr. Anno 78.

Vinum impedit Mechoacæ effectum.

Empiria Chymica perniciosa.

EPIST. IX.

IDEM D. PAULO BORECK,

Phyſico Bregenſi S.

SUm valde anceps quid in medicamentorum exhibitione ſit conſtituendum. Etenim

Etenim cum penſito ſententiam Hippoc. in
phoriſmis, & 6. Epidem. ſæpius repetitam
Quæ relinquuntur in morbis reciduam fa-
ere conſueverunt) ſumme moveor ad edu-
endam materiam in corpore adhuc hæren-
em: Vice verſa conſiderans corporis impu-
tatem atque immundiciem; Vereor ne poſt
c eductiones materia commota, novum
obis faceſſat negotium. Ego ſane ſi alvus
ſponderet, & utcunque Illuſtriſſ. Duciſſa
ea quæ offeruntur ſe optime haberet, ac be-
e quieſceret, à purgantium uſu abſtinerem.
orpus enim ejus etiam ſi ad integrum men-
m expurgaretur non redderetur purũ; Eſt
men utcumque & medicamentis, & natu-
e conatu, expurgatum, ut minime commo-
ta ſit iudicata movere atque irritare. Non-
nquam natura etiam impuro ſanguine ſu-
entatur, quod in cachecticis & Phthiſicis
u venit, quorum aliquando vita ad multos
nos abſq; purgantibus prorogatur. Quod
ad ſuppreſſam alvum inappetentia, & in-
ietudo accederent, vel horum quicquam
beſſet, pillulas nuper confectas omnino
hiberem, poſtquam menſes ceſſaverint,
ibus vel quatuor diebus poſt. Tu præſens,
id ex uſu fuerit, commodius conſtitues.
Indicio tuo omnino me ſubiicio.

Vale Uratisl. 4. Octobr.

Anno 74.

Natura in-ter dum im-puro etiam ſanguine ſuſtentatur.

EPIST. X.

IDEM D. JACOBO HORSTIO
Phyſico Iglavienſi, S.

SCribis ad me Magnificum & Generoſum Dominum N. N. Cæſareæ Majeſtati Conſiliarium, hypochondriaca Melancholia ultra annum moleſtari, & nunc morbum in declinatione variari, ac petis à me rationem medendi, ut tandem liberari à moleſtiſſimo malo poſſit. Etſi autem tantum mihi non arrogem, ut pro rei exigentia reſpondere poſſim: non intermittam tamen ea, quæ mihi cognita & obſervata ſunt, ad te perſcribere, ut intelligas me tuis votis deeſſe nolle. Nihil enim eſt, quod tui cauſa non ſubirem, quod tibi ſane perſuaſum habeas. Refers mali ſymptomata magis matutino tempore recurrere, poſt meridiem vero mitiora fieri. Quod denotat malum non per ſe ſolum ex ventriculi intemperie, cum materia & meſaraicarum obſtructione proficiſci; ſed etiam aliquid ex epate & liene, quod malum foveat, affluere. Fidem facit medicamentorum purgantium frequens repetitio, cui malum minime ceſſit. Nullo modo danda eſt huic morbo quies. Dum enim radicem agit, evelli nunquam poteſt, & ſemper graviorum morborum præcurſor eſt, ſit autem S. M. bono animo, & obtemperet medicorum conſiliis, brevi, Deo annuente, reſtituetur. Diligenter autem cavendum, cum materia

Melancholia Hypochondriaca.

Prognoſticum.

materia partim tranſmittatur, partim etiam in ventriculo colligatur, ne vehementia, vel frequentia medicamentorũ purgantium malum augeatur. Sicut n. elective purgantia calorem innatum, cujus ope omnes actiones medici gubernatur, affligunt, & ventriculum mala qualitate, cum humores vitioſos alliciant, imbuunt; ſic benedicta etiam medicamenta, quæ vi trahendi, vel emolliendi prædita ſunt, eandem noxam inferunt. Ac licet commodiſſimum eſſet à purgantibus plane abſtinere; tamen cum malum non niſi per σύγκρασιν & contemperationem tolli poſſit, ἐπικράσει utendũ, & vitioſum paulatim tollendum, ita ut bonum in illius locum reponatur, & roboretur, ſimul ventriculus ne admittat ea, quæ tranſmittuntur, venæque meſaraicæ apertæ, ac meatus epatis & lienis minime impediti ſint opera danda. Rhabarbari extractum, cum Agarico Trochiſcato optimum eſt. Placeret etiam Rhabarbarum in ſubſtantia cum exigua quantitate agarici & aloës, ita ut aqua Cinnamomi in qua maſtix ſit ſoluta, irrorentur, & cũ ſyrupo de tribus vel roſaceo ſolutivo maſſa fieret, vel ex ſpecie hieræ ſimpl. ℥ß. Rhabarb. electiſſ. ℥ij. ſpicæ ℈j. Squinanth. g. vj. cum ſyrupo de Endivia fiat maſſa, de qua ſumatur quantitas conveniens per horam ante cibum. poſſent & tali medicamento vitioſi humores paulatim evacuari;

Extractum Rhabarbari.

Electuarium leniens ex Rhabarbaro & paſſulis.

℞. Paſſular. per ſetaceum tranſmiſſ. ℥iij.
Rhabarb. opt. aq. cinnamomi irrorati ℥ß.
Specier. diarrhod. abbat. Diatrion. ſantal. an. ℈ij.
Miſce.

Datur ℥ß. vel quantum pro alui ſubductione opus erit. Ad corroborationem ventriculi exhiberem mel roſaceum cum extracto agalochi, vel ſpec. Diaxyloaloes ut matutinis horis cochlear unum aſſumeret. Non ſolum materiam abſtergat, ſed etiam ſymptomata matutine compeſcet

Extractum Agalochi.

℞. Mellis roſacei opt. ℥iiij.
Extract. Xyloaloes ℈ß. vel loco ejus ſpecierum ʒj.
Miſce.

Nonnunquam iſto pulvere utor cum juſculo, datur ad ʒj.

Pulvis ſtomachalis.

℞. Tunicar. ſtomachi galli ʒij.
Spodii præparati.
Oſſ. de corde cervi an. ʒj.
Margarit. præparat an. ʒß.
Specier. diarrhodon.
Aromatic. roſat.
Diamargar. frig. an ℈j.
Miſce, fiat pulvis.

Vnguentum ex ſuccis Agrippæ.

Foris etiam inunctiones, vel fomentationes adhiberi poſſunt ventriculo. Multum quoque auxilii attuliſſe ſcimus inunctionem Epatis ex unguento de ſuccis, & Lienis cum unguento Agrippæ, cum aliquid

quid materiæ ex iſtis etiam membris traſmittatur.

Habenda etiam eſt ratio ſomni, qui lotionibus pedum & brachiorum provocari poterit. In ejuſmodi malo felici cum ſucceſſu ad quietem & corroborationem exhibeo pulverem ſubſcriptum, quantum apice cultri bis capi poteſt, ſub ingreſſum lecti. *Somni provocatio.*

℞. Pulver. Smaragd.
Hiacynth.
Margaritar.
Corall. præparat.
Scobis Eboris.
Boli armen. an. q. ſ.
Miſce, fiat pulvis.

Cæterum Magnificus Dominus magno ſit animo, ſibique perſuadeat. Cum morbus ſit in declinatione, ſe omnino liberatum iri. Chriſtus cœleſtis medicus benigne ſecundet. Vale. 12. Decembr. Anno 1580.

EPIST. XI.

ANDREAS DUDITH D. PETRO *Monavio, Medico Cæſareo S.*

DE Etymologiis ſumma inter nos eſt conſenſio, & erit in aliis quæſtionibus omnibus. Facio enim tuam iſtam elegantem doctrinam, judiciique acrimoniam plurimi. De aqua non fontana generatim. Verum de mea hac puteana, quæſivi; quam

non ſentio eſſe, ut tu ſuſpicaris, frigidam; neque puto ulla metalla alluere, ſed, ni fallor, ex Olava percolari non enim longe abeſt, & probabile eſt terram madefieri, ac, ſpongiæ inſtar, abſorbere aquam; quæ, effoſſo puteo, confluat in ſcrobem, ut ſic dicam. Quod de manibus frigore rubentibus attuliſti, neſcio an propoſitæ rei conveniat. Caro enim mortua calore caret, interno illo; qui efficit, ut viva manus ruborem contrahat, dum frigus inimicum natura, contractis viribus magno impetu, propellere conatur. Etſi memini quid Galen. de herba, ſanguinem ex abjecto forte in gramen carnis fruſto eliciente fabuletur. Verum hæ, ut dixi, fabulæ ab omnibus ætatibus exſibilatæ ſunt. Legi etiam in Medico illo Indico Monarde (ſi recte nomen teneo) de Indo quodam, qui pharmaco (quod ille tamen nominare non poteſt) ſanguinem vacuaverit. De uxore magnas ago gratias. Experti antea ſumus omnia, quæ narras. Illud etiam auſus ſum imperare, ut clauſo ore, cohibitoque ſpiritu quam diutiſſime experiretur, num motus conſequeretur. Fruſtra fuit hoc, & alia quædam. Illa quæ tu commemoras abſunt omnia. Nam nec dolorem ullum ſentit, & ubera indurantur, & uterus intumeſcit, neque deſcendit, neque quicquam in ullum latus voluitur. Nam ego quoque ſuſpicabar molam eſſe; Verum indicia nos hoc metu liberant. Itaque perſuaſum mihi habeo, motus illos, quos ante menſem ſe percepiſſe dicit,

Herba ſanguinem evacuans fabuloſa.

Indicia conceptionis.

licit, non fuiſſe veros, ſed ſuſpiciones tantummodo, & fortaſſe etiam ventoſitates, ut veſtri practici vocant. Nam à cohibitis γυναικείοις hic quartus menſis eſt, & non ante quintum menſem ante hac ſolita fuit motum embryonis ſentire. Vale 10. Decembr. Anno 1579.

EPIST. XII.

MAGNIFICO DN. ANDREÆ DUdith ab Horckoviza, &c. D. Petrus Monavius, Medicus Cæſareus S.D.

DE aquis ſententiam meam, hoc eſt, à me ex probatis Autoribus, adeoque è rei natura, ut arbitror, deductam, tibi placere lætor Bacii & Modii libellos, quorum meminiſti, non legi, ac ne vidi quidem. Cardanus integrum de hoc argumento commentarium conſcripſit, in quo mire varius eſt, ut ſolet. Vult omnibus pene morbis aquam mederi, tam frigidis quam calidis: & neſcio quibus non modo ſimplicem eſſe affirmat compoſitionis mixtionisve expertem. Eſt ubi plane oppoſita ei tribuit. Interim tamen hinc inde multa utilia admiſcet; & quidem à ſe peculiariter obſeruata. Quod Camarinam attinet, cave ita dictum accipias quaſi ego laborem ullum, aut moleſtiam tui cauſa ſuſcipiendam defugiam. Non enim eo animo immotam eſſe volui: ſed potius, quod temporis brevitas, qua tum conſtringebar lon-

Bacius Medicus.

Cardanus.

giorem diſputationem de re non omnium expeditiſſima haud ferret. Hæc tamen reſponſionis ad quæſtiones illas meæ ſumma eſto; Aliter de his controverti poſſe Philoſophice; aliter vero Medice. Philoſophus enim ſeu Phyſicus exquiſita ratione iſta dijudicat, καὶ ἐν καθόλου, Medicus contra, ut in ſcholis loquuntur, artifex ſenſatus & cum circa ſingularia operatio ejus tota verſetur, ſenſu potius, quam ratione nititur ἀμαθέστερον καὶ σαφέστερον. Unde multa abſurda videri poſſunt Phyſico, κατὰ τὸ τοῦ λόγου ἀκριβὲς, quæ quoad ſenſum vera eſſe Medico comprobantur. Ex quo fundamento mihi diſſolvenda videtur operata illa controverſia; quomodo particulares humores, bilis v. g. aut pituita accendi, aut putrefieri poſſint ſeorſim; ut non tota ſimul maſſa ſanguinis accendatur, vel putrefiat. Intelligis nunc credo, quæ ſubnectenda forent, reliqua. Bene vale.

Humores ſeorſim putreſcere, medice non philoſopyice.

EPIST. XIII.

MAGNIFICUS DN. ANDREAS *Dudithius, Petro Monavio Medico Cæſareo, S.*

Reſponſ. vide infra Epiſt. 201.

NIſi me acumen & doctrina tua, quam ad quæſtionum explicationem adferre ſoles, mirifice delectaret, non eſſem tibi tam ſæpe moleſtus in hoc genere. Accedit quoque utilitas, non uniuſmodi. Nam & doces

ces, & excitas, & materiam ad cogitandum ſubiicis. Quærebam nuper ex te de amuletis & philtris; Autorem etiam aliquem, ut mihi nominares, rogabam, qui de hoc argumento aliquid docuiſſet. Avide reſponſum expecto, quod jam paratum eſſe, non dubito, niſi te graviores occupationes avocarunt. Adiiciam duo alia, ſi pateris, de quibus ſententiam tuam exquiro; ac, niſi memoria me facit, antea quoque de iis te conſului. Cupio ſcire, num perſpicillorum, aut ocularium uſus conſervet, aut oculorum aciem hebetet. Ratio dubitationis eſt; quia vulgo ſic putatur, ſi quis ſemel eis aſſueſcat, ita oculos depravari, ut non, niſi hoc adjumento, officium poſtea facere poſſent. Vere tibi dico; non poſſum videre quid verum ſit, quid probabile. In multam noctem e veteri mea conſuetudine, lucubrare ſoleo: ad multam aliquot horarum continentemque lectionem caligant aliquando oculi, præſertim ſi in minutiores characteres incido. Vellem eis laborantibus ſubvenire, niſi plus ineſſe in remedio, quam malo ipſo, periculi ſuſpicarer. Exime mihi hunc ſcrupulum. Si notior nobis eſſet viſionis ratio nota, ac non in cortice hæreremus; ut ſolemus in aliis quoque naturæ arcanis; ſed ad nucleum ipſum penetraremus, ac τὸ διότι perſpiceremus, non ita dubitaremus. Si tibi digna inquiſitione res videtur, & cum Domino Doctore Rungio, qui de viſus ſymptomatis multa contemplatus eſt, philoſophari lubet;

Num perſpicillorum uſus oculorum aciem hebetet.

lubet; gratum mihi erit utriuſque ſententiam cognoſcere. Alterum hoc eſt; Qui fiat, ut ſimul ac caſeum, mel, aquam, & liquores alios deglutimus, ſtatim exſcreamus, & multũ ſputum eiicimus. Hoc autem fit tam ſubito, ut tu deſcendere tam ſubito ſive ex capite, ſive aliunde in os nequeat. Nec ibi quidẽ generari ita repente poteſt. Ubi hæret? Et totane illa maſſa uno loco an in diverſis agglutinata eſt? quomodo tam facile in unũ locũ coi, ut confertim expellatur? De melle, & liquoribus fortaſſe non ita difficilior reſponſio fuerit; ſed de caſeo, minus me expedio. Unde quæſo, in eo eſt attractrix illa, ut ſic dicam, & congregatrix harum partium diſſipatarum vis; aut, ſi alicubi hæret, unde incidendi facultatem nactus eſt? ne de veteri excipias, qui calidior eſt, recens quoque id efficit. Vale. 29. Septem. Anno 1581.

II. Cur poſt caſei aut aliquoris deglutitionem ſtatim exſcreamus.

EPIST. XIV.

IDEM EIDEM.

Antimonii uſus.

DE Stibii præparatione faciam quod imperas. Sed longum iter in Daciam eſt, nec ſatis ſcio, an adhuc in vivis ſit Stibiophagus ille, ſi vera ſunt, quæ ab iis memorantur, qui pernicioſum ſtibii uſum affirmant, jamdiu illum interiiſſe oportuit. Negant enim vitales eſſe eos, qui hoc pharmacum ſumunt, utut bene illis initio cedat, & à morbis ſublevari

vari videantur. Quæ ad Caroli noſtri
ıæſtiones reſpondebis, legam perlibenter,
litteт aliquid Marcelli ad te, oppoſitum
eganti & doctæ illi epiſtolæ tuæ. Obiter
gebam in ejus ſcripto non nulla de OLEO.
lam reliqua non fuit otium excutere. Nihil
ici poſſe abſurdius puto, quam olea eſſe ca-
da & ſicca. Uſus contrarium certe indicat.
.tque ut à corporibus noſtris diſcedam, vel
creæ induratæ, & exſiccatæ, & vires item
ccitate contracti, ſi ſpericulum faciat, erro-
em ei eripient. Verum hæc veſtraria ſunt, &
ltius otium ad refutationem poſtulant.
i reſpondere lubet, multam diſputandi ma-
eriam habes. Nulla exercitatio fructuoſior
ſſe poſſit, neque ſane optabilior. Noſti Ari-
totelem etiam male Philoſophantibus gra-
iam habendam eſſe dicere, quod cauſam af-
erant vera inveniendi Quod tamen ego
ninime ad Marcellum, hominem acutum
ertinere volo, qui tametſi non ſemper ſco-
ɔum attingit (homo enim eſt) multa tamen
æpe affert, quæ minime contemnenda eſſe
videantur. Et quid eſt, obſecro in tota
Philoſophia, quid item in arte veſtra adeo
irmum, quod ab hominibus acutis infirma-
i nequeat. Remove pauliſper antiquita-
is præjudicium, & res non ex authoritate ve-
erum; ſed ex veritate, & eventu æſtima, in-
elliges magno conatu, atque unanimi aſſen-
ione, magnas nugas nobis ob truſas eſſe,
Non libet exempla congerere, quæ tibi ho-
nini docto & eleganti ignota non eſſe
poſſunt

Marcelli paradoxon oleum eſſe calidum & ſiccum.

Nihil in Medicina atq; Philoſophia adeo firmū, quod infringi non poteſt.

poſſunt. Sed hæc non ſunt hujus loci. Vale. Paſcou. 24. Januar. Anno 79.

EPIST. XV.

IDEM EIDEM.

AMuleta tua valde expecto. Scio enim te non vulgari modo res tractare ἐπιπολαιότερον ſicco pede tranſcurrere, ſed εἰς βάθος, ut ſic dicam, deſcendere; Quo ſum tuarum lucubrationum ſemper cupidior. Sed memini te ſcribere, ocium tibi ad eam quæſtionem excutiendam, & ſane etiam libros, quibus opus eſt. Quare dum ad eam rem te comparas, en adfero tibi aliud argumentum, ſi forte magis impromptu habes, quod reſpondeas. Meditata tibi hæc jampridem eſſe, quæ huc pertinebunt, vel illinc ſuſpicor, quod memini, neſcio an non de hac ipſa re, certe non valde diſſimili, te cum Eraſto, cum nobiſcum adhuc viveres, per literas contuliſſe. Sed venio ad rem. Magnam mihi ſemper dubitationem attulit, tota illa de medicamentis quæſtio, qua vi & quomodo agant, an ad ſe humores trahant, an pellant, an naturam tantum occulta aliqua, aut manifeſta vi proritent ad id excernendum, quod moleſtia afficit, an ſine delectu bona, atque innocua cum noxiis exturbent. Eſt in Eraſti aureolo illo libello hæc quæſtio omnis excuſſa quidem, ſed ego tua legere geſtio, methodo atque ordine meliore digeſta, ipſius Eraſti ſententiam vel explicantia, vel

Medicamenta qua vi & quomodo agant.

ꝛia, vel confirmantia, vel etiam ſi ita lubet, confutantia. Vide quanti te faciam? facio equidem id magno merito tuo. Iſta præterea mihi examina, An in medicamentis circa formam, materiam, & qualitates ſit proportio, à qua vis ejus proficiſcatur? Et quid ſit illa, num ex genere τῶν καθ' αὑτὸ, ἢ κατὰ συμβεβηκός. An illam proportionem, δύναμιν, & qualitates ſit magna differentia, & quæ ſit illa. An proprietas medicamenti, quo dicitur huic vel membro convenire, ut ſunt κεφαλικὰ, νεφριτικὰ, ςομαχικὰ, &c. an ſit ipſa ἀναλογία formæ, materiæ, & qualitatum. An in materia tenui, vis aut qualitas major, quam in craſſa. Cur quædam reciſa à ſua ſede, & emortua agant non minus, quam ſi viva ſint, aut etiam magis, præſertim longo tempore aſſervata. Ubi vis illa hæret, quum jam in illis forma mixti videatur interiiſſe. Quomodo medicamenta extrinſeca agant, an calor cutis actuet ea, & quomodo, & an actio fiat à forma illi medicamenti cadaveroſa, ut ſic dicam, mediante ſpirituoſa aliqua ſubſtantia. An in odoriferis ſubſtantia aliqua agat, an accidens, & φιλαὶ illæ ποιότητες, & num habeant ſuum certum & ſpirituoſum vehiculum, an ceterocommune, aërem externum. An cau- totus in actione medicamenti ſit forma, an materia, quæ per ſe non ſidetur actuoſa, an forma ſimul & materia compoſiti. ſed hic videndum, num reciſæ herbæ radices lapides, &c. quæ novam formam & materiam alius

An in medicamentis circa formam materiam & qualitates ſit proportio

Problemata quadam de qualitate & actione medicamentorum.

gene-

generis acquirere videntur, eaſdem qualitates habeant, quas prius, quam abſcinderentur, & quare eaſdem, cum jam forma prior à qua actio, abierit; ſin diverſas, unde ea acquirat; An formæ motu, & lumine cœl excitentur, aut introducantur in materiam an divinitus demittantur immediate ab ill Cholcodea Accidentium, vel potius forma rum omnium datore DEO. Unguentorun

Vnguentorum penetrene. vis quomodo penetret in intimas loci affe cti partes, per tot anfractus. Non enin videtur veriſimile vires ejus non evaneſcer antequam altius deſcendant; præſertim, cu non multum ejus in cutem effundatur, ne diu admodum digitis imprimatur, & maxi mam partem unguenti digiti & aëris caliditá abſumant; tum loca per quæ tranſit, ſuun quoque quaſi vectigal exigunt, neque to tum ad deſtinatum locum pervenire patian tur. Adde quod, ut Eraſt. quoque alicubi d καθαρτικοῖς ſcribit, intelligentis naturæ eſt non ἀλόγου, ad certam aliquam, eamque in timam corporis partem pergere atque in v alibi ſubſiſtere ad Medici arbitrium, atqu imperium. Hæc & quæ huc pertinent alia c pita, ut mihi, more tuo, eleganter, docte acute, copioſe, perſpicue explices per ociun valde te per amicitiam noſtram, iterum at iterum rogo. Non ſunt iſta, ut mihi quide videtur, levia, ſed ejuſmodi tamen, quæ tu, ingenium illud tuum eleganti doctrina pe politum intenderis, unus omnium optin diſſolvere poteris. Vale, Uratisl. 6. Aug. A no 2.

EP

EPIST. XVI.

IDEM EIDEM.

SERIUS fortaſſe, quam par ſit, humaniſſimis literis tuis perſolvo. Multæ ſunt cauſæ, quarum commemoratione nolo te obruere. Invaletudo etiam mea pigrior me reddidit. Quos ego colicos eſſe dolores putabam, metuo ne nephritici ſint, aut conjunctis viribus me affligent. ſuperioribus certe diebus, quibus N. N. in veſtrum ordinem Æſculapius noſter cooptavit, minutulum lapillum cum lotio excrevi, ſine dolore tamen, magnitudine dimidii ſeminis Cannabis. cujus pars una concava eſt, & alba, altera convexa, nigricante colore, ad cœruleum declinante, glabra, diceres ſemen Cannabis diviſum. Anteceſſerat δυσυρία, & dolores ſub umbilico, è regione veſicæ, ut exiſtimarem flatus incluſos urinam intercipere, & partes illas diſtendere, atque ita cruciatũ adferre. Uno die & nocte ad minimũ ſeptuagies matulã ſumpſi, ſemper aliquid, etſi parum admodũ, excernens, nulla arenula in vitro, nulla calculi alia ſigna (ſi quæ tamen ſunt) propter aliquanto turbatã urinam, ut cruditatẽ indicaret. Eadem fuit quæ mea, Medicorũ aliquot N. N. promotorum (quos convivio exceperam) de hoc meo morbo ſententia. Sed altera ab eo dies & illorum, & meam conjecturam fefellit. Ab eo tempore nihil ſenſi. Etſi ita difficile, ut ἀδύνατον prope eſſe cenſeam, pronunciare,

num

num hoc ſit maioris alicuius lapidis in veſica vel ipſis renibus hærentis, & adhuc fixi fragmentum; tamen rogo te, ut conjecturam tuam mihi ſignifices, magnum eſt ingenii tui acumen, ut facile tu quo alii nequeunt penetrare queas; mihi certe ἀπόσπασμα quaſi quoddam videtur fuiſſe à majore aliqua mole, quod mihi illa cavitas indicat. Quid ſi etiam illa parte cava renum carni adhæſit? & totum illud poſtea avulſum eſt, utinam id ſit. Sed obſecro te, es ne & tu in eorum hæreſi, qui medicamentis intra corpus aſſerunt concretos jam lapides atteri, atque adeo confringi poſſe; mihi quidem id non ſit veriſimile. Quod tamen ſi tu affirmabis non facile à tua ſententia diſcedam, quem ſcio nihil temere affirmare. Si quid habes, quod vel prohibere majorem hujus materiæ aggeſtionem queat, vel præſentem morbum diſpellere, rogo te, ne me id celare velis. De meo potu placet mihi ſententia tua, à quo non diſcedam, nec poſſum. Rationem autem aquæ hujus noſtratis ad melliorem temperiem coctione reducendi, ut me doceas humanitatis tuæ erit. Vale, Breſſæ 20. Novembr.

Anno 84.

Nam lapis medicamentis confringi poſſit.

EPI-

EPIST. XVII.

IDEM EIDEM.

DE dentibus nihil habeo, quod reſpondeam amplius, niſi illud quærere velim, quid fuiſſe tandem putes id, quod nuper ſcribebam, ſi nervulus non fuit meus, ille fuit dens, quem ob maximos cruciatus extrahi, deinde diſſecari juſſi, ut inſpicerem, num aliquid in ejus ſubſtantia reperiri poſſet. Nam erant & inter Chirurgos, qui dejerarent vermes in eo latere. Vermem equidem nullum vidi, verum tenuem quandam, ut ita dicam, carunculam, pili inſtar nigricantem; quæ à ſummo ad imam radicem dentis deſinebat, eam cultello eradebam. Fieri poſſe exiſtimo, ut ex aquis fortibus & oleo victrioli, quod infundebam foramini ex ſtultorum conſilio, dens diffiſſus fuerit, ut materia illa ſenſim delapſa, carunculæ, quam dixi, aut nervuli ſimilem ſpeciem denſarit. Sed hæc levia ſunt, nec ſatis digna eſſe videntur, de quibus tot inter nos verba commutemus. Quæ de Stibio & prioribus, & his literis memoras, vera eſſe non dubito. Legi quæ Grevinus de eo docte ſcribit, quæ item Stenglius. Non deſino tamen mirari, quæ Matthiolus & Geſnerus, & Andernacus, (ut alios quoſdam prætercam) tam magnifice de viribus ejus jactitant. Neſcio an nuper tibi ſignificaverim de nobili quodam vi-

Caruncula quadam fibroſa in meditvllio dentis reperta.

De Stibio ſcripſere, Grevinus Stenglius, Matthiolus, Geſnerus. & Andernacus.

ro, qui mihi 18. annos operam navavit. Is multis & gravioribus morbis conflictatus fuit, per ſex, & amplius annos. Scabie perpetua, ſicca illa, quæ perpetuo pruritu vexat, mirum in modum vexabatur dies ac noctes. Somnum capere non poterat, cibum reſpuebat, vertigine tentabatur identidem. Cracovienſes quidam Medici, aliquot annis hominem variis medicamentis (alioqui macrum & ſiccum, & Melancholicum) excarnificaverunt. Fuit, qui in ſarſam parillam, deinde Cynæ radicem, alias Guaiacum præberet; denique hydrargyro unctus fuit, ſed hæc fruſtra omnia, non potuit morbus his armis propulſari. Tandem conſilio Itali cujuſdam Johannis Pedemontani, qui tum in Dacia ei, qui nunc Polonorum Rex eſt, miniſtrabat, ad Antimonii 4. grana deventũ eſt. Quid multa? morbus tam diuturnus, tam pertinax, paucis menſibus depulſus eſt. Jam ſex anni abierunt. Etiam nunc bene habet. Addam hoc quoque quod mihi mirum magis videtur, is, quem dixi Pedemontanus, jam à 15. annis ſingulis fere menſibus 10. 12. 14. cum lubet, & neceſſe eſſe putat, grana ebibit. Morboſum ſe antea fuiſſe ait; poſt uſum Stibii recte ſemper valuiſſe. Itaque magis ut imminentibus morbis obuiam eat, quam ut præſentem aliquem curet, Stibio ſe tam frequenter uti affirmat. Hæc ideo addere libuit, ut videas, quæ quidem de Paracelſicis remediis dicunt non in omnibus corporibus evenire. Et ſi μία

In ſcabie antiqua reliquis nihil conferentibus quidam Antimonio curatus.

Johannes Pedemontanus aſſiduo Antimonii uſu firmam ſibi comparavit valetudinem.

χι-

χελιδὼν ἐν ἔαρ ποιεῖ. Vale, Paſcovia 26. Octobr. Anno 1578.

EPIST. XVIII.

IDEM EIDEM.

DE Gryphibus, Phœnice, ut multa alia, quæ antiquitas nobis credenda obtrudit fabuloſa eſſe puto. Unicornu niſi ſpecies aliqua certa animantis eſſet, vix à Pſalte in eum modum nominaretur. Fuiſſe igitur tale aliquod animal, quod uno cornu armatum fuerit, & ſi quæ ex Divini vatis verbis alia illius animantis propria elici poſſunt, equidem negare non facile auſim. Jam vero extiſſe aliquando tale animal, & poſtea aliquo tempore ſpeciem ejus, ita totam è medio ſublatam eſſe, nihil ut ejus jam uſquam ſuperſit, mihi religio eſt affirmare. Etenim ſi mundus perfectus eſt à ſummo DEO conditus nil ei defuit, neque deeſſe poteſt. Perfectum enim, id eſt, in quo nihil, ne cogitatione quidem uſurpare queas, quod deſideretur, & nefas eſt ſapientiſſimum DEUM dicere hanc machinam imperfectam condidiſſe, niſi eadem opera vel poteſtas ac vis, vel ſapientia ei per ſummā impietatem detrahatur. Quod ſi fuit illo unquam tempore perfectus hic orbis univerſus, certe nulla relinquitur cauſa cur nunc imperfectus eſſe dici debeat, niſi quis optimum, & præpotentem Rectorem, moderatoremque DEUM ab

Phœnix & Gryphes fabuloſa.
Unicornu revera.

illius procuratione removeat, ſed nolo in hanc diſputationem deſcendere, quæ majoris operæ eſt. Vale.

EPIST. XIX.

IDEM EIDEM.

Cur mollia primum ſumenda.

UT aliquod argumentum ſcribendi literas habeas, quod me oblectet magis, & doceat, rogo te explica mihi duas haſce quæſtiones, quarum de altera fortaſſe jam antea tecum egi, verum reſponſum tuum non teneo. I. Veſtri in eduliis ea prius aſſu mi jubent, quæ mollia ſunt, & concoctu faciliora. In quem uſum? An ut citius exeant? Quæro, num ante ex ventriculo exeant ingeſta, quam in chylum convertantur: ſi non, ſed dum demum, cum & ventriculus, & alia venæ ex chylo, exugunt id, quo opus habent, apparet certe omnia ſive facilis, ſive difficilis concoctionis ſint, in chylum confundi, atq; adeo ἄνω καὶ κάτω φέρεσθαι. Nihil igitur refert, quo ordine cibi deglutiantur. Si id verentur, atque aliquid in eo poſitum eſt, ne in ventriculi fundum gravia, aut dura prius quam mollia, & liquidiora dii ciantur, fruſtra conantur. Nam tametſi hæc ſequantur, fundum tamen ipſum petent. Cedunt enim levia gravibus, & ponderioſioribus, ut in aqua videre eſt, aut luto, cum lapis, lignum aut ſimile quid iniicitur II. Vetant item ne in febrium inſult'bus cibus ægroto detur, ne, ſcilicet calor diſtractus non ſat s virium habeat,

An in paroxyſmo febricitantes cibandi.

habeat, ad utrumque opus, ad cibum digerendum, & contra hoſtilis impetus depugnationem. Et tamen niſi fallor iidem veſtri mandant, tum in paroxyſmis cibandos febricitantes, cum periculum eſt, ne vires eos deficiant in ipſa lucta cum morbo. Quare hic illa ratio non valet. Si cum vires adhuc firmiores ſunt, ante paroxyſmum alantur, quanto magis cavendum videtur, ne dejectis jam viribus in ipſis paroxyſmis naturæ robur diſtrahatur, ac magis magiſque labefactetur, ſi tum cibus offertur? Vale.

EPIST. XX.

IDEM EIDEM.

SI forma & finis rei idem eſt, ſupervacaneum eſt alterutrum membrum in cauſarum diviſione apud Ariſtotelem. Deinde forma rei ineſt, atque adeo, ut tu quoq; recte ſentis, rem ipſam conſtituit. & dat eſſe rei, ut ſcholæ loquuntur. Finis externum quiddam eſt, & conſequens formam. Mirum autem etiamnum mihi videtur rhabarbarum, piper, zinziber, aliaque ejus generis à forma ſua procedentes vires retinere, forma ipſa jam abolita. Reciſa enim & exſiccata formam ſuam, qua vivebant, amiſerunt. Homo, equus, alia animantia, cum vivere deſierunt, à forma procedentes actiones edere amplius nequeunt. Quare cum viuunt, & poſt interierunt, non eandem formam re-

Formam & finem differre.

In medicamentis forma vegetabili amiſſa vires remanere.

tinent, ac ne appellationem quidem, niſi ὁμωνύμως. Aurum, argentum, plumbum, ne omnia metalla commemorem, non videntur per additionem externam augeri, ſed plantæ animam obtinere, quo fit, ut aliqua minus alia magis excocta, & matura reperiantur. Sed hæc ad cinifſones, & argenti extenebronides, ignivomoſq; Philoſophos relegemus. Humanitas, leonitas & quæ alia ſunt ejus generis, nomina ipſo pene tremenda ſono, extra ſua ſubjecta nihil ſunt, niſi intellectus νοήματα, ut ſic dicam. Refert Laërtius, ſi recte memini, Diogenem Platonis Ideas irridentem, in hunc fere modum; Equidem O Plato, menſam & cyathum video menſeitatem & cyatheitatem τραπεζότητα, καὶ κυαθότητα non video. τὸ θεῖον, in morbis non id tantũ, quod Eraſtus affirmat; ſed quidquid ejuſmodi eſt, cujus ratio reddi non poteſt, & à Numine immittitur, ab Hippocr. dici probabile eſt, nec dubito me hoc alicubi legiſſe, ſed piget quærere, præſertim quod noctuas Athenas. Si ſanguis purus ab aliis humorib. ſecretus, non niſi cogitatione, & ratione, in corporibus reperitur, quomodo ſanguis ſolus & ſyncerus, qui nuſquam eſt, nutriet? Bilis utraque, pituita item, cum ſegregata ſunt à ſua maſſa, quæ tota ſanguis eſt, excrementa cum ſint fortaſſe non nutriunt. In quo tamen aliqui veſtrum pugnantia docent. Nam lienem humore melancholico nutriunt, & ex pituita ſanguinem generant, & audivi, qui dice-

Humores an nutriant

res

ret τὴν κύστιν felle, cujus receptaculum eſt, nutriri. Sed tu de his docte diſputaſti. De Rubiæ viribus experientiæ teſtimonio ſtandum eſt. De formicis placet, quod ſcribis. Vale.

EPIST. XXI.

IDEM EIDEM.

POſitiones tuas de dentibus relegi. Cuperem videre commentarium integrum. Non enim dubito te uberius, quæ hic nude ad diſputandum propoſita leguntur, perſecutum eſſe. Mihi quidem illa, quæ de eorum alveolis & radicibus ſcribis, atque appendicibus, non improbantur; ſed vereor, ne experientia refellantur: Sunt item, qui affirment, ſe nervulos vidiſſe, qui ab imis radicibus ad ſummum uſque per medium dentem extenderentur. Alii ex foramine ſuffimentis vermes educunt, quos tamen ego in gingivis generari puto; ſi tamen vera ſunt, quæ ab his narrantur. De quo tu videris. Artificis enim eſt de arte judicare, non noſtrum; qui veſtram, & alias artes, admiramur potius, quam intelligimus. Legi diligenter, quæ de Stibio accurate diſputas. Non abhorret ab opinione tua Grevinus, Stenglius, Eraſtus, & alii. Verum quid adverſus experimenta adferes? Matthiolus, Geſnerus Andernacus, Peletarius, multi alii, magni viri, & à Paracelſi monſtroſis paradoxis aliis

Reſponſoria Monavii vide 197.

Nervuli in dentis meditullio.

Vermes in gingivis generari, non in dentibus.

Stibi laudes.

xis aliis in rebus pene omnibus abhorrentes, magnas ejus vires decantant. Ego ipſe vidi incredibilem curationem domi meæ, in nobili famulo meo, tum à multis morbis complicato multos annos, tum ab ipſis medicis divexato, qui tamen non alio, quam hoc pharmaco percurari potuit. Is alios quoque in familia mea curavit, præſertim febre quartana, & colicis doloribus laborantes. Quæ, etſi ita ſe habent; Ego tamen, etiamſi Medicinam facerem, veſtra autoritate deterritus, non auderem ad hoc, quod vos venenum vocatis, confugere. Sed, amabo te, ſi radix Mechoaca tam mirifica eſt, ut vult Donatus Marcellus, & Lobelius, & Hiſpani medici, cur tanto beneficio tam diu patria veſtra caret? Nihil in ea ſumenda moleſtiæ eſt, non odore, non ſapore, non ſpecie, nulla profus re ægrotis horrorem incutit, Rapam ſiccam diceres. Vale.

Mechoaca utilitas & ſuavitas.

EPIST. XXII.

IDEM EIDEM.

RATIO medicamentorum componendorum mihi in arte veſtra perdifficilis ſemper viſa eſt, præſertim ut error in doſibus vitetur. Rogo te, ut mihi nomines explurimis unum aliquem, qui hanc omnium optime artem tuo judicio, proſecutus eſſe videatur. Equidem nihil in tota medicina minus intelligere mihi videor, excepta tamen

men pulſuũ, & urinarum doctrina, quam vel norunt Medici prorſus, & nobis imponunt, ut augures populo Romano faciebant, aut certe non ita explicant, ut intelligentia rem obſcuram comprehendere liceat. Galeni certe immenſas illas cogitationes, & ἀκαταλήπτους vix mihi fit veriſimile à quoquam unquam ad uſum practicum, ut vocant, revocatas eſſe, aut etiam poſſe. Et ſane bonus ille vir, non videtur tantus fuiſſe practicus, quam Theoricus. Ocio certe niſi abundaſſet (quod fit, cum à paucis opera noſtra adhibetur) nunquam tot libros ſcripſiſſet. Romæ non magni fiebant, & erant alii, qui ob artis uſum, longe anteferebantur. Id quod vel ex ipſius demonſtrari libris poteſt. ſed hæc extra rem. Perſpecillis uti cœpi ante aliquot menſes ad candelæ lumen, quoties minutulæ litteræ legendæ eſſent. Nunc etiam magnos characteres vix ſine eis lego, ac quod dolentius eſt, jam de die etiam ſæpe adhibere ea cogor. Itaque de quo ante dubitabam, & ex te quærebam, nunc meo periculo edoctus, didici rectius facere eos, qui an non niſi neceſſario ad eorũ uſum deſcendunt. Tanta tam paruo temporis intervallo mutatio miraculi inſtar mihi viſa eſt. Proponit mihi amicus quidã dignum tuo acumine ζήτημα: In ore eſt Medicis φαρμακα προφυλακτικὰ ἀντίδοτα crebro permutanda eſſe, ne uni medicamento diutius aſſueta natura ejus vim deinceps reſpuat, ſicque exiguum, aut nullum inde utentes ſentiant emolumentum. De

Perſpecillorum uſus noxius.

An medicamenta prophylactica ſæpius mutanda.

purgantibus hoc, ut vero à Galeno præceptum eſt 5. de tuenda valetudine 9. ita an recte ad antidota Peſtis traductum ſit, non liquet. Cum enim hæc exalterantium ſit claſſe, quæ corpus in eam, qua ipſa prædita ſunt, naturam immutare poſſint, veriſimile eſt quo diutius in eorum uſu percolitur, eo majorem virium ipſarum in corpus impreſſionem fieri, ut corpus ita tandem minuatur, atque obfirmetur, ut etiam ſine his deinceps qualitati veneficæ reſiſtere, eamque à ſe propellere poſſit. Exemplo ſit Mithridates, qui ſua antidoto tam frequenter eo conſilio uſus videtur, ut corporis ſui naturam muniret ad cujuſvis veneni vim infringendam. Quo factum eſt, ut nullo deinceps veneno extingui potuerit, Galeno teſte. Ad hanc non occurrit, quid aliud reſpondeam, quam ſi dicam, me non videre, quibus adducti rationibus Medici præceptum Galeni ad peſtis præſervationem & curationem transferant, niſi forte eo reſpiciunt, quod in tam acuto, & pernicioſo morbo non ſatis relinquitur temporis ad contrahendum quaſi habitum quendam ab antidotis impreſſum, quo tanto reſiſti veneno poſſit. Etſi venenum à peſte removent magni quidam Medici. Itaq; immutanda ſæpe pharmaca cenſent, ut novis ſemper ſubſidiis vires cordis tueantur, cum non tantum in uno aliquo antidoto præſidii poſitum eſſe animadvertant, quantum ſatis ſit ad tam potentis hoſtis copias debellandas. Illam ego cauſam, quam vulgo afferri

In peſte ſunt remedia mutanda.

afferri ſcio ne ſcilicet natura aſſueſcat,&c.nullam eſſe puto. Exemplum quoque de Mithridate inter ea repono, quæ veteres ſatis multa reliquerunt, in quibus ἐπέχω donec noſtra experientia fidem eorum faciat. Reipſa enim comperi multa pro indubitatis circumferri, quæ animalibus ſunt fabulis inaniora, Vale.

EPIST. XXIII.

IDEM EIDEM.

MAGNAS tibi gratias habeo mi doctiſſime Monavi, quod ad quæſtionem meam, tam eleganti, tam docta Epiſtola reſpondiſti. Scio mutationes, repentinas præſertim, periculoſas eſſe, tum uſu multarum rerum in vita edoctus, tum Hippoc. præcepto monitus; neque ego eam ob cauſam judicium tuum de meo potu exquirebam. Sed dubitationem tantum de aquæ coctione proponebam,quam tu mihi ex animo exemiſti. Verum quod de fontana aqua ſcribis ,vellem addidiſſes, quorum fontium aquas præcipue laudes; eorumne, qui in planis locis, per arenam, an per glareolas ſcaturiunt, an qui ex montibus promanant, locis opacis,& frigidis,in quæ ſolis radii nunquam pertingunt. Deinde cum ex terræ viſceribus effundantur,& varia metallorum genera terant, eorumque qualitatibus ſine dubio afficiantur; qui ex omnibus fontes ad meum

Qualis aqua pro potu coquenda.

meum potum ſaluberrimi ſint futuri. Sed quoniam ad vos commigrandum mihi eſt, atque ex iſto veſtro fluvio haurienda aqua, quæro id, quod magis ex uſu meo eſt, num iſtam aquam ſine veletudinis periculo, aut etiam cum aliquo commodo, ad coquendum meum potum adhibere poſſim. Ac cum duo ſunt fluvii, utrum magis probes. Etſi uterque mihi lutulentus & nunquam non turbidus eſſe videtur, multis fecibus, variis ſordibus, cadaveribus etiam variorum animantium, ut veriſimile eſt inquinatus. Qua de cauſa Tyberim, Romæ multos morbos procreare, ſunt qui affirment, etſi ea aqua à multis ſeculis illa gens pro ſaluberrima uſa fuit. Vale.

Tyberim multorum moriborum cauſam.

EPIST. XXIV.

IDEM EIDEM

De annulo gratiam habeo. Dedit mihi Rex Poloniæ Sigiſmundus Auguſtus integrum pedem poſteriorem dextrum, animantis illius, à ſe cæſi, eo ipſo tempore, quo dextram aurem ungue pedis illius ſcalperet; quod quidem tempus fuit inter duos Divæ Virginis Mariæ feſtos dies, immediate ſeſe conſequentes, interjectum. Nam, hæc omnia religioſe obſervanda dicunt, ſi unguis ille id, quod creditur vulgo, efficere debeat. Totum in multa fruſtra conciſum diſtribui amicis; nemo tamen unquam adiutus eſt. Exper-

Vngula alcis invalida in Epilephia

Expertus ego ſum in aliquot Comitialibus ſruſtra, quæſivi ex infinitis, etiam ſuperſtitioſioribus, fabulas eſſe comperi. Quæ ratio igitur eſt, ut tantum morbum, tam leviuſculo amuleto profligari, muliebriter credamus? Et putas tu, ut ab hoc, ad genus univerſum tranſeamus; ullum uſquam eſſe περίαμμα quod internos morbos, vel leviſſimos curet? Ego certe, niſi tu firmas aliquas rationes afferas, non video cauſam, cur id affirmem. Qua vi id faciunt? occulta inquiunt. At idem ſæpe, contraria natura præditis, diverſis morbis adhibetur. Poteſt ne idem phacmacum & frigus & calorem efficere, exſiccare item atque humectare atque adeo alias, quæ ab his oriuntur, paſſiones procurare? Deinde quomodo affecto membro vis illa morbi victrix ac triumphatrix communicatur? Per quos meatus ad intimas, atque abſtruſas illas particulas penetrat? Spiritibus ſcilicet unitur, & una eo defertur. Cur eo potius, quam in diverſas partes? an ratione etiam præditũ eſt, ut non niſi ad obſeſſum à morbo locum, recta tendat, non alio ſe à ſpiritibus abduci patiatur? Mira profecto res eſt, neque explicabilis. Senſati, inquis, artifices ſumus; ſubtilia iſtà non moramur. audio. Sed quid ego hic aliud, quam ſenſum quæro, atque id mihi oſtendi poſtulo, quod in ſenſus incurrat. Occulta iſta veſtra proprietas & ἰδιοσυγκρατία; nonne cum ſenſu pugnat? Senſatum igitur Philoſophicum, ad ſenſum re-

Num dentur amuleta.

voco;

voco; ſenſilia mihi demonſtrari cupio. Experientiam appellas. Ad hoc tribunal, nullo negotio vincam. Teſtes medicum, pro tuis decem, ego meos mille producam; qui jurati dicent ſe non eſſe ab iſtis περιάπτοις ulla in parte adjutos. Quid igitur contra adferes? Cupio id ſcire, & valde te rogo, ut in eam rem incumbas aliquantum, atque acumen illud tuum, quod me mirifice delectat, intendas. Reperies, ſat ſcio, quod mihi dubitationes tollat. Cave autem exiſtimes inutiles hujus generis eſſe quæſtiones, & ejuſmodi, quales tuus Galenus λογικὰς niſi fallor, nominare ſolet. Multiplex ineſt utilitas in harum rerum diſquiſitione. De quo; quia idem quod ego, ſentire te puto; non ero longior. Illud tantum dicam, cupere me vehementer, ut cum hanc quæſtionem diſcuties, de φίλτροις quoque aliquid adjungas; tum de eo qua ratione, quibus viis unguenta, quæ foris inunguntur, vim illam ſuam in remotas corporis partes tranſmittant. Nam hæc quoque prioribus illis conjungi conſideratio poteſt. Authores etiam, ſi qui forte hæc tractarunt, & veteres, & novos nomina, locis notatis. Vix enim fieri poſſe exiſtimo, ut hæc omnes ſilentio præterierint.

Quomodo unguenta, quæ foris inunguntur, vim ſuam in remotiores partes tranſmittant.

Vale.

EPIST. XXV.

IDEM EIDEM.

HAbeo Theſes Eraſti noſtri, cujus mihi doctrina, & ἀκρίβεια præter cæteros, qui nunc docent, mirifice probatur. Credo eas te quoque habere, nondum typis mandatæ ſunt. Verum in iis ille vim omnem ab amuletis abeſſe contendit. Ego etſi ab ejus opinione non abhorreo, tamen in eam aliquando mentem venio, ut ſuſpicer non eſſe prorſus nihil, quod omnes ætates, jam à longa ſæculorum ſerie conſtanter affirmant. Id multo etiam magis de φίλτροις, & faſcino cogito: quorum eſſe vim magnam, oſtendunt ii fere omnes, qui de veneficis, lamiis, & hoc genus aliis peſtibus miranda ſcribunt. Ita fit nimirum, ut experientia ſyllogiſmos, qui alioqui firmi videbantur, eneruet. Equidem à quo tempore carbones ad abſinthii radices, in ipſo Divi Johannis die vidi, qui eo die præterito, non amplius reperti ſunt; non tam temere ſuperſtitionis acuſo eos, qui hæc talia, tam mira narrant.

Amuletorum aliquam philtrorum & faſcini maximam vim.

Carbo ad radices abſinthii

Non longe abieris; curationes illas oſſium confractorum per lapidem, quem Eraſtus Stabuloſum vocat, quis non pene fabulas eſſe judicet? multo etiam magis, unguentum illud quo telorum inunctione vulnerati ſanantur, ridiculum videatur, & tamen fide digni amici noſtri, utrumque ſancte affirmant,

Lapis Sabuloſus. Vnguentum conſtellatum.

mant, Sunt alia ſexcenta, quæ fidem omnem ſuperant, non tamen ideo falſa ſunt. Quare vehementer in iis ἐπέχω, & ubi ratio repugnat, experientiæ, cum admiratione ſubſcribo; ſi non ſit vana, ſi non imponat παραλογισμοῦ ille παρὰ τὸ μὴ αἴτιον, ὡς αἴτιον, ſed ego acurratam tuam de re tota diſputationem avidiſſime exſpecto. Vale.

EPIST. XXVI.

IDEM EIDEM

QUæ de peſte attuliſti, & probo & cum doctrina veterũ conſentanea eſſe judico; neque tamen interea animadverto, quomodo à Maſſariæ opinione prorſus abhorreant. Nam ſi febres, dyſenteriæ, & cætera generis ejuſdem, populariter in multos graſſantia mala in iis morbis numeranda ſunt, quos peſtilentes vocas, quid prohibet, quin etiam peſtem nominare poſſis? Etenim, qui morbus peſtilens eſt, ab eo peſtis vix aberit, ſi quid locus à conjugatis valere debet. Verum hæc omnis dubitatio, tum ex hac epiſtola tua, tum ex peſtis definitione tolli poteſt. De qua tamen non inter omnes convenit. Nam idem ille, & neſcio quis alius negat, ſemper cum peſte conjunctam eſſe febrem, & legi ſuperioribus menſibus brevem quendam libellum Veneti cujuſdam, qui experientiam teſtem citat, multos ex peſte mortuos eſſe, quibus teſticuli intumeſcebant

An peſtis ſine febre.

ſolum,

olum, nullo præterea ſymptomate ægrotos llos inuadente. Et ſunt ſane alii quoq; morbi(id quod te uſus docet) qui perimunt cor pſum invadentes, nulla tamen febre infeſtante. Verum de his quicquid in buccam, ut vides. Quare non audeo affirmare me arti veſtræ conſentanea ſcribere. Sed ſi me poſthac minus errare voles in peſtis natura cognoſcenda, rogo te, ut exquiſitam aliquam ejus definitionem mhi deſcribas, logicis præceptis accommodatam, qualem non facile reperio apud eos, qui ſatis multa de hoc morbo tradunt. Quæ de Monocerote repetis, non abhorrent à mea ſententia, præſertim ila, de ſpecierum abolitione,'& mundi perfectione, quæ ego ſtrictim attigeram, tu copioſe & docte explicaſti. De amuleis, & φίλτροις præcipue ſolicitus ſum. Nam nondum animum inducere poſſum; ut credam eorum eſſe vim aliquam, aut certe non tantam, ut vulgus exiſtimat, quod de amuletis intelligi volo. Nam φίλτρα potiones eſſe noxias non dubito. Sed quæ tamen neque odium, neque amorem ſumenti ingenerent. Vale.

Amuletorum vis parua.

Philtrorum natura.

EPIST. XXVII.

IDEM EIDEM.

IN pareſi quid Galenum ad intemperiem inteſtinorum extrinſecus applicatum adferr adjumenti poſſit non video. Quæ eſt illa

Galbanum in pareſi quid conferat.

illa intemperies, niſi frigidior & humidior,
quam oporteat. Ea autem, quomodo au-
fertur, niſi intro aſſumantur in contrarium
habitum revocantia? quomodo horum qua-
litate, vel potius facultates ad locum affe-
ctum tam alte deſcendunt, & penetrant per
tot anfractus? De tota applicandi exterius
ratione, & ungendi, ſi curandi ſint remo-
tiores in corpore reconditi affectus, eadem
dubitatio obverſatur. In cutaneis quidem
morbis, qui non intimas partes occupant,
non nego hæc talia juvare, &c. De his, cum
voles, paucis me docebis. Tolle mihi hanc
Galeni contradict. 2. de temp. & 1. de præſag.
expulſ. nimiam ſolicitudinem, iram, dolo-
rem, metũ, noſtra corpora refrigerare & ca-
lefacere ſcribit, quæ contraria ſunt. Et ſane
dolor & timor quibus duabus paſſionibus
contrarie nos affici ſcribit, (hoc eſt, & calefi-
eri & frigeſieri) eandem inducere effectionē
videntur. Nam interiora calefacere, exteri-
ora contra refrigerare veriſimilius eſt, cum
calor ab extimis partibus ad internas revo-
cetur. De peſte quæ diſſeris, placent omnia.
Nihil enim occurrit, quod ſolide obiici poſ-
ſe videatur: niſi forte exercitationis cauſa ali-
quid adferatur, ad rem magis magiſque ex-
cutiendam, ut in ſcholis fieri aſſolet. Sed
hæc talis diſſertatio ad ocioſos homines per-
tinet. Mea de ortu potius fuit dubitatio,
quam de peſtis progreſſionibus, quem qui-
dem ortum in contagio ponebã, ſive illud ab
humano, ſive alio aliquo corpore emanaret.

Pareſis intemperies frigida & humida.

Unguenta in malis cutaneis præcipue valent.

Contradictio, affectus animi refrigerare & calefacere.

Peſtis origio contagium.

Aërem autem contagionis eſſe, vel evaporationis, aut halitus peſtiferi, vehiculum quaſi quoddam facile concedo. Verum hanc ſive labem, ſie contagionem in corpora ab aſtris demitti (quod plerique affirmant; quum peſtem ad malignos quosdam ſtellarum aſpectus, atque influentias referunt) equidem cur negem, probabiles, quin, ut mihi videtur, veras atq; imotas cauſas habeo. Aërem ipſū per ſe non corrumpi, ſed eſſe veluti receptaculum contagioſorum ejuſmodi halituum, abunde illuc delatorum, ut exiſtimem, vel ea me cauſa mouit; quod animadverſum eſt omnibus temporibus, non fere alios infici, quam qui propius ad eos accedant, qui jam hanc labem in viſceribus habent: aut vaſa, veſtes, ſupellectilem, aliaque generis ejuſmodi, vel alias, contrectant. Virus enim illud, quod ego contagium appello, corpuſculum quoddam vaporoſum eſſe puto, quod certis quibusdam rebus adhæreſcens, tomitis loco eſt, & ſeminarii quaſi cujusdam, ex quo in attingentem, atque adeo etiam in aëremtraduci μίασμα, ſive labes, ſive contagiū poſſit. Jam ſi quis ſibi ab his, vel corporibus, vel locis caveat, vix peſtem concipiat. Nonne videmus eos, in magnis quoque peſtilentiis conſernari, qui intra ſuos ſe parietes concludunt, & ab infectorum conſuetudine removentur, multo etiam magis eos, qui ſubdio habitant, in campis, vel alibi, quo non commeant ii, qui etſi ipſi (quod ſæpe fit) illæſi ſunt, tamen veſtibus,

Aſpectus & influentias ſtellarum non eſſe malignas.

Aerem non poſſe corrumpi.

Contagium quid.

Effugium peſtis

velaliis hærentem inſtrumentis contagium ſecum deferunt, qui iidem, cum ad eorum ſe conſuetudinem,convictumque referunt, quos antea fugerant, coripiuntur, atque interunt. Poſſet vel hoc ad probationem adduci, quod egeni ferę atque opifices, iique, quos Ariſtot. χερνῆτας, & θῆτες vocat, hoc malo affecti pereunt: Opulenti autem pauci admodum, quid ita? quia illos egeſtas, cum infectis verſari cogit; his non deeſt facultas vitandi periculi. Hæc leviter attingo, neq; omnia, quæ in mentem veniunt, commemoro, ne tibi viro doctiſſimo nauſeam moveam, quem hæc talia obiter, & rarius tractantem, multa fugiunt, quæ tibi notiſſima, atque in promptu ſunt.

Peſtis an venenum, aut an contagium rectius.

Hoc unum abs te quæro, quid de eorum ratione cenſeas, qui peſtem venenum eſſe negant, quod nullum ſit venenum, quod idem etiam contagioſum ſit. Itaque male venenum in peſtis definitione collocari, contagium optime.

Peſti non neceſſario febrem ad eſſe.

Peſti neceſſario febrem quoque adeſſe, non prius credam, quam tu affirmaris bonis rationibus, illudque me docueris, an eos, qui ſubito correpti concidunt in mediis compitis ac triviis; quum antea incolumes domo egreſſi eſſent; febre etiam affectos fuiſſe tam ſubita, tam improviſa, tam inſenſibili dicendum ſit. Ad Medici ſenſati ſunt artifices, neque inviſibiles, cum Paracelſicis, morbos admittunt.

Vale.

EPI

EPIST. XXVIII.

IDEM EIDEM.

Remitto tibi elegantem Eraſti Epiſtolam de metallis, contra quam quod adferam nihil reperio. In Gardano de ſubtilitate ſunt quædam, quibus juvari contemplatio tua poſſet, niſi fallor. Scaliger quidem refutat Cardani dogma de Metallorum vita. Utrumque inſpice, etiam Agricolam, & alios qui hoc argumentum perſecuti ſunt. In Fallopio de thermis aut medicatis aquis, niſi memoria me decipit, nonnihil reperies. Mihi quidem non fit prorſus veriſimile, metalla omni prorſus vita carere. Edunt enim quaſdam operationes, quæ vitam indicant. Ut alia taceam, illa efflorеſcentia (ut ſic dicam) aut lanugo magnetis, & carbonis in ſale,) ſic enim vocant ſalinatores Vielicienſes Poloni) qua abſterſa, ſtatim iterum alia ſuccreſcit, & emittitur, neſcio unde exiſtat. In Rhabarbaro quid neges, non ſatis intelgo ex Eraſto, & ſane cupio tuam epiſtolam habere, cui Eraſtus reſpondet, alioquin hæreo in reſponſo. Si Rhabarbari radicem, qua officinæ utuntur, Eraſtus cadaver tantum Rhabarbari ſcribit eſſe non verum Rhabarbarum, poteſtne cadaver vitales exercere operationes? Quomodo ὁμονύμως Rhabarbarum vocabitur, ſi id cujus cauſa factum eſt, præſtare poteſt? niſi dicat, non hunc

Metalla non prorſus omni vita carere.

Rhabarbari homonymia.

Num Rhabarbari finis bilem cum pituita educere.

eſſe Rhabarbari finem à natura prædeſtinatum. Ut Theophraſtici loquuntur, ut bilem cum putuita educat, &c. ſed alium aliquem. Manus certe amputata & oculus vitiatus, nihil jam eorum faciunt, ad quæ formata ſunt. Sed nimis multa blatero, & fortaſſe οὐδὲν πρὸς ἔπος, cum non meminerim ſtatus controverſiæ. Vale.

EPIST. XXIX.

IDEM EIDEM.

Definitionis peſtis examen.

QUæro ex te quam cauſam habeas, quod in epiſtola, quam de peſtis definitione exaraſti, non appoſueris, num hic morbus in intemperie; an prava compoſitione; an ſolutione unitatis conſiſtat. Ita enim vagatur animus, neque ubi conſiſtat, reperit, niſi tam late patens genus illud uno atque altero verbo contrahas, & anguſtioribus finibus circumſcribas. Præterea videris peſtem ab aeris tantum infectione ſuſpendere, & non niſi per contagium communicari affirmare. Negabisne etiam exiſtere poſſe, aere nondum μιάσμασι illis (quæ tamen qualia ſint, atque ubi conſiſtant, non ſatis perſpicio) contaminato ? Refer animum ad initia peſtis, quæ non ſtatim ad multos pertinent; ſed ab imo aliquo oriuntur, ut fit in corpore malis ſuccis ſcatente, & ád putredinem idoneo, ut fit in publica fame, cujus generis fuit illa apud Galenum

1. Genus peſtis

2. Num ab aeris infectione & contagio.

Galenum, cum corticibus arborum, ſi recte memini, plebs famem depellere cogeretur, ex quibus initio pauci, ut veriſimile eſt, poſtea temporis progreſſu multi interire cœperunt. Ac tum demum ex multorum ægrotorum putridis halitibus, ex cadaverum item evaporationibus aere ſeminariis illis peſtilentibus inquinatus fuit. De quo ego tamen, ut paulo ante attigi, nonnihil dubitabo, dum tu mihi dubitationem omnem ſuſtuleris. Non enim mihi ſit probabile ex tantula humatorum, vel etiam inhumatorum corporum maſſa, & mole, quantam una aliqua urbs capere poteſt, tantam aeris amplitudinem infici. Ac ſi tamen infici, & labem imprimi contendas, ubi, quæſo, locorum conſiſtit? Aer certe ſua natura mobilis eſt, & nunquam non commovetur. Venti deinde eum perflant non raro. Quis unquam toto peſtis tempore nullos excitari ventos animadvertit? Si hoc verum eſt, ut eſt ſane, quæ tanta erit hujus in arere luis compages, ac conſiſtentia, tam cohærens, quā non ventivis diſſolvat, ac diſſipet? videmus denſiſſimas & obſcuras nubes frangi, ac diſici brevi tempore. Seminario illorum tam exigua & puſilla corpuſcula, ut atomis perſimilia finguntur, quæ oculorum aciem fugiant, vehemens venti impetus, tam diuturno tempore non diſpellet ſcilicet. Deinde ſi aer morbus

boſus eſt, quem nemo non haurit, cur pauperes maximam partem, & ii non omnes; neque ii tantummodo, qui diſpoſitum ad morbum accipiendum corpus obtinent, ſed paſſim bona habitudine præditi, ſine diſcrimine intercidunt? Cur non aliquam ſaltem omnes homines ſi non maximam, ex communis aëris inevitabili inſpiratione noxam contrahunt? Sed ad propoſitum redeo.

3. *Num de natura peſtis plures interimere.* Dum peſtis intra unũ corpus, aut paucos admodum homines continetur, aut etiam beſtias, an pauciores obeant, id non per ſe, ſed ex accidenti, evenire videtur. Non mutat eſſentiam & naturam peſtis multitudo, & occumbentium numerus, nec minus peſtis dici debet, ubi decem, quam ubi centum homines moriuntur. Non minus eſt animans formica, quam Elephantus, neque infans minus eſt homo, etſi imbecillus, quam adultus, & robuſtus juvenis, & bellicoſus vir; ſed tu hæc in eadem Epiſtola tua fuſius & rectius, quod poſt, relegens illam Epiſtolam animadverti. Præterea, ſi nunquam febris abeſt à peſte, cur eam ex definitione excludis? ſed abeſſe eam oportet, ubi homines ex inſperato, nulla niſi ſubita fortaſſe, præcedente alteratione, in ipſis compitis mortui concidunt. Poteſtne eſſe tam abdita, ut nullo ſe ſigno prodat? Si ita eſt occulta, quid Medicus, qui ſenſatus eſſe dicitur Artifex, de iis judicet, quæ ſenſum fugiunt? Is, qui ſolum teſticulorum inflammationem in peſte Veneta, Anno 1576. pro certa peſtis nota adfert, ita-

ita libellum ſuum inſcribit: Franciſci Stabilis Potentini brevis quædam defenſio contra nonnullos aſſerentes pudendorum inflammationem non eſſe peſtis ſignum. Venetiis apud Gratioſum Perchacinum. Anno 1576.

EPIST. XXX.

BARTHOLONÆUS CHRYSÆUS *Med. D. Abrahamo Seillero Medico, S.*

Cum patricius iſte Schemnicenſis, amicus meus, literas ad te experteret, nec ſuccurreret, quid potiſſimum ſcriberem, volui ſingularem exponere caſum, qui ante paucas ſeptimanas contigit, cujus conſiderationem tibi non fore injucundam exiſtimo. Quædam ex Magnatibus, poſtquam feliciter peperiſſet, & per tres ſeptimanas ſuffi cienter purgata fuiſſet, ſuffocatione matricis laborare cœpit, ita vehementer, ut niſi debitis remediis fuiſſet adjuta, vitam cum morte commutaſſet. Hoc eſſe contra Galeni doctrinam manifeſtum eſt. Nam convenit inter omnes Medicos, prout Galenus aſſerit, 6. de loc. affect. hunc affectum magna ex parte viduis evenire, hiſque maxime, qæ cum antea probe purgarentur ac parerent, atque virorum concubitu gauderent, iis omnibus privantur. Ex quibus coniicere poſſumus, quod ob retenta menſtrua, vel

Suffocatio poſt partum & copioſam lochiorum evacuationem

Cauſa ſuffocationis uteri.

ob ſemen cohibitum, mulieres uteri ſuffocatione cruciantur. Ex his Galeni verbis elici poteſt, duos eſſe ſaltem ſtrangulationis uteri cauſas vel menſium, vel ſeminis retentionem præter naturam. Unde igitur huic Magnificæ fœminæ ſtrangulatio uteri provenerit merito inquirendum, cum nec ſeminis, nec menſium abundantia fuerit in cauſa, utpote, quæ & peperit, & poſt partum optime purgata eſt. Ego ſtatuebam non fuiſſe veram ſuffocationem; ſed potius uteri à ſua ſede motionem, & aſcenſum ad ſuperiora. Maritus enim non expectato tempore veræ & exactæ purificationis, quæ in lege Dei præcipitur, octavo die à partu cum ea rem habuerat, qui cum alias ſit Arthriticus, frigidum & morboſum habere ſperma nemini dubium. Quare uterus antea ex partu debilitatus, laxatis ligamentis, vel loco motus fuit, vel ex frigido ſpermate intemperie frigida affectus. Unde ſtrangulationem illi ſuperveniſſe credibile eſt. Peto autem obnixius, quid de hyſterico iſto ſymptomate ſit ſentiendum, mihi paucis declarari verbis, quod quidem mihi futurum eſt gratiſſimum. Bene vale. Datæ Schemnizii. Anno 1582.

ETI-

EPIST. XXXI.

ABVAHAMVS SEYLLERVS D. *Bartholomæo Chyſæo Medico Doctori, S.*

Literæ tuæ Clariſſime Domine Doctor, amice optime, per Patricium Schemnicenſem mihi allatæ gratiſſimæ fuerunt, quod es veteris noſtræ neceſſitudinis non oblitus, data occaſione, cum corpore ſe iuncti ſimus, literis mecum agas. Recenſes caſum mulieris Magnifitæ, quæ etſi in puerperio ſatis purgata ſit: tamen uteri ſuffocationem incurrit. Quod multis apud nos uſu venire ſolet, præſertim, quæ genio indulgent, & victu lautiori utuntur. Et recte quidem Galenus tam ad ſeminis, quam menſtrui corruptionem refert, quæ uteri vaſa diſtendendo inlongitudinē contrahunt, ut matrix ad ſuperiores partes vergi deprehendatur. Vapor enim ille vitæ principiis, cordi & cerebro adverſans, varia excitat ſymptomata. Nam ſub ſanguine menſtruo omnis humor corruptus comprehenditur, ut Galenus 1. de natura humana comm. 28 atteſtatur. Cui Avicenna & Averrhoës ſubſcribunt. Quod autem ex ſemine retento viris non item ac mulieribus contingit, fit quod uterus ſit ſentina corporis ac excrementorū putridorū receptaculum, ut nihil mirū ſit etiam excrementa deleteriā acquirere qualitatē, ut & in peſte, morbo gallico, caſu & venenis aſſumptis accidit, in

Diſtenſio uteri à vaporibus.

Uterus ſentina excrementorum.

dit, in quibus ab occulta vi noxa contrahatur. Eam qualitatem fuiſſe auctam inconvenienti congreſſu, continui ſolutione, & dolore, quæ duo partum ſemper comitantur. Datur etiam ob imbecillitatem innati caloris in muliebri ſexu putredini occaſio. Quod Quod autem talis qualitas ex ſanguinem menſtruo in gravidis, dum ad novem menſes ſanguis menſtruus retinetur, non reſultet, neque quicquam utero gerentem angat, fit forſan quod natura inhibeat ne putrefiat, quod negligit, ubi præter naturam, & citra uſum detinetur. At meo judicio pars abit in fœtus alimentum, pars ad replenda ubera detruditur, abſumitur aliquid & coctione emendatur, minuiturque vomitu. Verum cum ejuſmodi ſymptomata in enixis eveniunt, matrice etiam optime purgata nihil utilius ſemine Dauci Saccharo incruſtato deprehendi atque uſu confirmavi. Hæc quid de ſymptomate hyſterico ſentiam, nimirum eſſe uteri ſuffocationem, brevibus perſcribere volui, ut animi mei prompti tudo tibi conſtet. Bene vale.

In mulierb. maior putredinum occaſio ob imbecillitatem caloris.

Semen Dauci ſaccharo obductum.

Uratiſlau. Anno 82.
26. Martii

EPIST. XXXIII.

CHRISTOPHORUS SCHILLINCUS, *Med. Doctor, Magnifico Dn. Andreæ Dudithio, &c. S.D.*

KOlreiterum de Urinis Eraſtus non reprehendit; niſi quod dum nimium invehitur in abuſum urinæ, tollit fere omnem uſum ejus. Nam, ut non omnem morbum, ita neque nullum ſignificat. Fallit interdum, ſicut & pulſus. Ut plurimum tamen certa eſt; quemadmodum alia naturalia, quæ non ſunt perpetua & neceſſaria ſicut cœleſtia: ſed fiunt ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Sunt enim hæc ἀντιδιῃρημένα, hoc eſt, diſparata, nec aliter, quam, ut oſtendi, definiuntur. Non igitur contemnendũ eſt judicium, quod ev urina ſumitur; Etſi primo, ac per ſe tam ad morbos venenoſi generis reſtringatur. Præterea judicat Eraſtus, idque non dubiis argumentis confirmat, urinæ ſubſidentiam, Græce hypoſtaſin dictam, eſſe excrementum nutritionis vaſorum. Galenus enim & alii omnes contendunt, eſſe eam partem chyli, quæ interea, dum is in ſanguinem in epate convertitur, ſubterfugiat concoctionem. *Iudicium de urinis.*

Bene vale. Heidelbergæ 12. Januarii Anno 78.

EPIST. XXXIV.

IDEM EIDEM

Ruſticus per nares videt.

DOm. Mercuriali legi, quæ ſcripſeras de rocho illo, & de Ruſtico, quem naribus vidiſſe Carolus meus affirmavit. Aderant duo Monachi; cum idem atteſtarer, nemo ſibi à riſu temperare poterat. Ruſticũ ipſum non vidi, ſed audivi cum nobiliſſimus quidam à Cnipſthauſen Friſius, Palatini Electoris conſiliarius, qui actioni interfuerat, commemoraret. Cum laboraret ille ex ulcere oculi, Chirurgus ei ſic adhibuit remedia, ut ſuprema parte oſſa narium eroſa, oculus prolongato nervo optico, in cavitatẽ narium inciderit. Itaque naribus ſublatis, per oculum eundem, in verſum, ut ſcribis, atque contortum utcunque proſpexit. Sed tandem accuſavit Chirurgum illum de injuria ſibi illata. Hodie ad quendam Electoris Palatini Conſiliarium, amicum meum ſcripſi, ut totam hiſtoriam ad me perſcriberet. Plura non poſſum nunc addere. Nam non tantum lectionibus; ſed variis etiam anatomiis hoc tempore incumbendum eſt. Nuper ſecabamus puerũ ex variolis ac febre continua extinctum, qui in venis per ſubſtantiam epatis diſtributis, habebat vermes vivos, ſimiles lumbricis.

Vermes vi-

Varie diſputatum eſt, an puero vivente an mor-

an mortuo nati ſint. Qua de re ſingulorum judicia aliquando aperiam. Nudius tertius ſecabant quidam Doctores ovem prægnautem vivam. In ventriculo agni reperiebant coagulum, ſeu quiddam lacteum, & in inteſtinis rudimentũ quoddã ſtercoris. Mirifice torquebant ſe in reddenda cauſa, cũ fœtus per venam umbilicalem, non per gulam nutriatur. Sed quia ſæpe alias vidi, quasdam ex venis meſaraicis in fundum ventriculi pertingere, per quas, qui cibi liquidiores, ideoque prius ingeſti ac cocti ſunt, præſentia indigentiæ tempore, à membris attrahuntur. antequam reliqua pars chyli ſolidior confecta, atque os ventriculi inferius reſecatũ ſit exiſtimabam ventriculum ſimulatque in corpore à natura formatus eſt agere hoc, quod agere natus eſt, & quia per os nihil accipiat, (quod etiam in adultis extra uterum contingit) à vicinis partibus, hoc eſt, à venis epatis, mutuari. Cum autem hæ abundent materno ſanguine, attrahere inde quale ac quantum pro natura poſſit, quod ratione ſubſtantiæ ſuæ paulatim in chylum, aut quiddam ſimile chylo convertat, quod poſtmodum in inteſtinis diſtribuatur. Vale

vi in ſubſtantia epatis.

Patavii Antenoris 12. Novembr. Anno 1578.

EPI-

EPIST. XXXV.

IDEM EIDEM.

Hiſtoria ruſtici, qui per nares vidit.

DE ruſtico illo, qui in curia Chirurgi amiſſo oculorum uſu per nares viderit, nuper mihi Conſiliarius Palatini Electoris reſcripſit in hanc ſententiam, Ruſticum in quendam palum incidiſſe, & cum operam barbitonſoris imploraſſet, per imperitiam hujus illi radios viſionis in interiorē capitis partem converſos eſſe, ut per caveam, quæ ad nares tendit, miſer ille videre cœperit. Chirurgum in jus vocatū, tandem ex lege Aquilia condemnatum eſſe. Et adjecit Conſiliarius ſe hæc ſcripſiſſe, cum ex aliorum, tum ex Eraſti ſententia, cui operarius ille viſus ſit. Vale.

EPIST. XXXVI.

IDEM EIDEM.

Ore ventriculi affecto dorſo apponenda remedia.

TRia cadavera Anatomicus noſter jam exhibuit, unum viri ſenis, alterum puerperæ, tertium aniculæ. Monſtravit os ventriculi ſuperius non ſitum eſſe proximè ſub enſiformi cartilagine, ſed ab ea vergere ad latus ſiniſtrum, & quidem ſic, ut dorſo vicinius ſit, quam pectoris ſummo. Quare in affectibus illius, non pectori, ſed dorſo potius remedia admovenda eſſe. Memini

cum

tum Heidelbergæ Pigofetta primum oſten-
deret, & Eraſtus poſtea aſſumeret, non ve-
nam portæ diſtribut per imam partem epatis,
& cavam per gibbam, quemadmodum Galenus & alii omnes cenſent, ſic, ut extremis capillaribus venis in medio concurrant, ita ut portæ propagines in cavæ extremitates per ἀνας όμωσιν ſanguinem tranſmittant; ſed portam diſpergi per totam ſubſtantiam epatis, cavam vero poſteriori parti epatis inſtar canalis annecti tantum, ſic, ut nullam ſui partem in epar propaget. Portam vero in primo ingreſſu dividi in 5. vel 6. ramos inſtar digitorum manus, quorum ſinguli in alios minores dividantur, & hi item in alios, donec ad capillares ventum ſit. Sanguinem autem in his venis confectum, non per ullas venulas cavæ, cum epar minime ingrediatur; ſed per 5. vel 6. craſſas quidem, ſed tamen breves, fiſtulas, ex unoquoque principio dictorum ramorum enatas, & recta ad cavam venem porrectas, quæ tamen in tranſitu nonnullas capillares venulas à ſe emittant, in quibus ſanguis vel melius elaboretur, vel ſubſtantiæ epatis nutriendæ adhæbatur, in cavam venã tranſumi. Sed hodie Anatomicus noſter in corona plus 300. hominũ longe aliter rem habere ad oculum demonſtravit. Separavit omnem carnem epatis, ſic, ut ſeorſum haberet, diſtributionem tum cavæ, tum portæ. Utraque vena ſic apparebat diductis ac diſpoſitis proceſſibus omnibus, ut non una imam, altera gibbam partem repleret; ſed

Diſtributio venæ portæ & cavi.

Vena porta & cava ubique per ſubſtantiã epatis diſperſa.

ut utraque per totam ſubſtantiam diſſeminaretur, ita ut rami unius ramis alterius intranſeundo varie comiſceri quidē, ſed non per ἀναςόμωσιν illam Galenicam conjungi videantur. Chylum igitur in venis portæ concoctioni, ſeu aliquouſque immutatum per oſcula extremarum ac minimarum venularū in ſubſtantiam, ſeu carnem epatis effundi, ubi perfectam ſanguinis formam adeptus, & ab oſculis capillarium venularum cavæ exceptus, in ipſam cavam, atque inde in totum corpus derivetur. Ut, ut autem habeat, quod ille de carne epatis affirmat; his oculis vidi, cavam venam non in pauciores, ſed potius in plures ſacculos, quam portam, diviſam eſſe, ſic ut non minus illa, quam hæc totum corpus epatis perreptet. Præterea recitatis ſen tentiis Ariſtotelis & Galeni de origine venarum, tandem determinavit, Epar eſſe principium non tantum diſpenſationis; ſed etiam generationis venarum. Et venas illas maximas, cavam videlicet, ac portam, ex epate enaſci, non aliter, quam duas plantas ex terra. Ut autem quælibet planta habeat truncum ſeu radicationem, à qua prodeant deorſum quidem radices, per quas nutrimentum attrahitur, ſurſum vero ramos; ſic in ſingulis venis illis hæc tria quoq; conſpici manifeſte. Venam enim cavam, ubi denſiſſima & unica eſt, habere truncum, radices autem, ubi per epar in varias propagines ſcinditur, per quas ſanguinem ex carne epatis expuget, ramos denique reliquas diviſiones, quæ per totum corpus excurant.

Epar principium venarum.

Por-

Portam ſimiliter habere ſuam radicationem, ubi craſſiſſima & unica eſt, radices autem venas meſariacas, per quas chylum attrahat ramos vero eos, qui per ſubſtantiam epatis diſpeſcantur. Radices porro eas recte dici, per quas alimentum attrahatur. Vt autem truncus vel ſtipes plantæ, terræ infixus eſt, ita etiam truncos cavæ, ac portæ in ſubſtantiam epatis inſitos eſſe, atq; ob id evinc, utrãque venam non aliunde, quam ex ſubſtantia epatis exoriri, atque adeo à ſemine ipſo dimanare. Cum autem obiiceretur, venas omnes originem ducere ex vena umbilicali, oſtendit, etiam hanc ex epate pullulare. Nam ubi vena maxima ſit & unica, ibi truncum eſſe, eumq; epati impingi; ubi vero biturcata in χόριον innumera ſobole diſpergitur, radices eſſe, quoniam per has nutrimentum fœtui ſuggeritur, ramos autem exiſtere, qui ex trunco in epar diſtribuantur. Venam enim hanc intra uterum eo munere fungi, quo porta extra fungitur. Sed de his ſatis. Si quid præterea notatu dignum videro, alio tempore tibi exponam. Vale. Date Patavii die 22. Januarii, Anno 1579.

Et vena umbilicalis epate.

Vena umbilicalis in fœtum officio porta fungitur.

EPIST. XXXVII.

HIERON. HEROLDT, MED. D. *Ioachimo Camerario, Profeſſ. Lipſenſi S. D.*

Quartanæ cura

SCripſeram furtivis horis priores literas, cum mihi tuæ in vigiliis natalitiis redderentur, neque eam ſententiam muto. Remitto jam ad vos Generum Schluſleckfeldii, quem ſic in quartana curavi intra ſeſquimenſem. Curavi ſic filium Domini Barnabis, Bever, qui quartana laborans ex Gallia, ubi cum Dn. Baumgertneri filio ſtuduit, revocatus fuit. Habeo adhuc alios etiam, qui ſi obtemperabunt, etiam brevi liberabuntur. Quod ad mumiam attinet, pro communibus viis evacuandis adniberi quidem poteſt; ſed non ſine aliis. Nam materiam morbi non educit; ſed bilem evacuat leniter, & aliquo modo nutrit. Eſt apud nos fere nimium uſitata, nec care venditur. Ego in debilitate virium ubi propter imbecillitatem pituita in ventriculo, & primis venis colligitur, in hunc modum uti ſoleo:

Potio purgans.

℞. Semen Carthami ℥ß. aut vj.
Urticæ ʒß.
Zinzib.
Galangæ an. ʒß.

Contuſa & inciſa ligentur in ſindone, & infundatur per noctem in vini, aut juſculo gallinæ ℥iiij ß. Mane fiat ebulitio una atque

altera

altera, & cum expreſſione colatura, in qua diſſolve; Mannæ Calb. ℥vj. Bulliant parum, colentur, & addito vitello ovi, croco pauco, & ſi lubet, pipere, fiat juſculum, cui ſi pluſculum ſacchari adiicere volueris, nihil nocebit. Hoc medicamine ſi communes viæ eſſent evacuatæ, medietatem, vel tertiam partem pararem, & de quarta die in quartam, vel de tertia in tertiam, prout vires concederent, adhibitis prius fomentis circa hypochondria, darem ℥ij. aut ℥ij. ß. per ſex aut octo horas ante paroxyſmum, & ita febrem expugnarem, donec aliqua concoctio appareret. Poſt facta aliquali evacuatione, exploratis hypochondriis, ne aliqua tenſio aut durities adeſſet, infunderem vel Theriacæ antiquæ vel pulveris Caryophyllor. ℥j. in aquæ vitæ ℥ij. & per duas horas ante proxyſmum his aquæ vitæ fecibus inungerem ſpinam & ſtomachum, & darem Theriacæ illius recentioris ℈ij. ß cum duplo conſervæ borraginis ſuperbibendo hauſtum vini, ſicut ſcripſi, & niſi omnino calor febrilis eſſet magnus, admiſcerem ℥ij. aquæ vitæ in qua vel Theriaca, vel caryophylli fuerint infuſi. Hoc medicamẽto ſtatim rigor ſiſtitur proximoq; impulſu hoſti fugit. Sic ego procedo, poſt lavo, prius aſſumpta Theriaca. Hæc diligenter, & diligentius Galeno tractat Trallianus, quẽ cum ratione ſecutus, non fui falſus. Vellẽ ne rem tam diu differretis. Meticuloſa cunctatio in morbis plurimũ nocet. Cum bene conſulveris maturcto opus eſt. In ſenibus hæc

febris difficilis eſt, niſi mature occurratur. Eſt morbus chronicus, qui ſi tantum diæta oppugnaturl,& ſoli naturæ actio tota cõmittitur, durat per annum, ut ait Hippocrates. Si vero natura medicamentis adjuvetur, cedit citius. Ego aliquoties quartanam, DEI auxilio, quarto menſe, interdum ſexto, interdum etiam octavo curavi, hocque factum fuit ante annum, cum haberem ægrotum, intemperantem valde, qui erat ſenex, & veniebat inpericulum hydropis, ſed tamen octavo menſe evadebat. Illi ego plusquam decies Theriacam porrexi ſenſim purgando & fomentando corpus, ſed abſenti nihil certi præſcribere licet. Præſtantiſſimi medici præſentes ſua prudentia omnia gubernabunt, & mihi, ut amici, ignoſcent, qui ſine dubio mecum quotidie acriter cogitant, & ſe defatigant, in curanda uxore, ad quod DEUS pater Domini noſtri Jeſu Chriſti ſucceſſum tribuat. Optamus autem ex animo, ut hic annus felicior tibi eveniat & exeat, quam prior. Vale. Norinbergæ die natali, Anno 1559.

POST SCRIPTUM.

FLat, quod debet, ſi vires conſtant, tamen ſucceſſive, cum fomentis & aliis, alioqui vires conciduut, nec poſtea locus eſt medicamentis, præſertim ſi adſunt ſymptomata, quæ vires debilitant. Quamprimum aliquo modo corpus videbitur evacuatum, occurrite vigori & calori febrili, quod fiet per Theriacam novam. Lege quæ Trallianus in fine

de febre quartana dicit. Quid effecerim, aliis prædicandum relinquo. Res ipſa declarat, ſequor rationem, & methodum, & utor expertis. Si à reliquis medicamentis abhorret, habeo medicamentum lene & delectabile, de quo dantur ℥ij. Eſt decoctio de mirobal. & Helleb. ipſius Montani. Sed loco ſer utor aqua bortagin. & bugloſſæ. Poſt facio quinquies infuſionem violarum recentium, & ita paravi ſyrupum, quo uſus fui centies cum laude. Loco violarum recentium poſſunt accipi conſervæ. Doctor Meuerus novit ſine dubio illam deſcriptionem, eſt in conſiliis de morbis melanacholicis. Iterum vale. *Decoctum Myrobolæ & Elebori Montani.*

EPIST. XXXVIII.

IDEM EIDEM.

Quæ de valetudine uxoris, & filiæ ſcribis, non ſine dolore legi. Hac in re ſi conſilium meum quid prodeſſe poterit impertiam. Quod ad uxorem attinet, velim ut ſemel, aut bis uteretur Electuario vitæ, cujus deſcriptionem mitto. Et cum ſciam cauſam morbi præcipue eſſe ab obſtructione meſaraicum, propter ſtomachum frigidum, & epar calidiuſculum, & propter venarum anguſtiam; velim ut poſt evacuationem ſumeret ℥j. aut ℈ij. Terebinthinæ opt. bis aut ſemel in ſeptimana, vel cum oblata, vel cum medulla pomi aſſati. Ego plane non dubito malum, ſi non plane tolli, at multo melius fieri poſſe. Deſcriptio autem ſit talis.

 ℞. Te-

Terebinthinæ & chalybis uſus in obſtructionibus meſaraicarum venarum ſingularis.

℞. Terebinth. Cypriæ ʒß.
Lavetur aqua abſinthii, & rutæ ana per vices quatuor, deinde add.
Pulver. Cinnamom.
Nucis Moſchatæ an. ʒß.
Ol. amygd. dulc. recent ʒij.
Miſce.

Non reperi melius remedium. In difficilibus, & antiquis, tum meſaraicarum venarum; tum epatis atque renum obſtructionibus. Interdum ſolemus addere pulverem chalybis præparati; quem an Medici Lipſenſes in uſu habeant neſcio. Hoc ſcio quod Epar & ſplenem egregie aperiat, ſi Terebinthinæ additur. Quod ad filiam attinet, ſcio ipſa laborare obſtructionibus, & menſes deficere, in hac recta ſoleo procedere. Primum omnium evacuo latas & communes vias, tali medicamento;

Chalybs præparatus

Obſtructio menſium.

Potio purgans

℞. Radic. Rhabarb. ʒß.
Turpeth. veri. ℈iiij.
Agaric. Troch. ℈j.
Zinziber,
Galangæ,
Calam. aromatic. an. ℈j.
Contuſa infunde per noctem in aqua betonic. aromiſ. vino an. ſ. q. Colaturæ
℞. ℥ij. ß. cui add.
Syrupi roſat. ſolv. ℥ij.
Diagryd. gr. ij.
Aq. cinnamom. ʒj.
Miſce pro hauſtu. Sumatur bis vel ter, prout opus fuerit judicatum à Medico præ-

ſente

ſente. Primis venis evacuatis per novem dies utatur iſta infuſione;

℞. Herb. artemiſiæ m. j.
Salviæ ℥j.
Radic. rubiæ tinctor. ℥ß.

Vinum medicatum.

Contuſa omnia ligentur in Sindone, & infundantur in vini abſinthii, ℔.ij. per noctem. Quod ſi vino abſinthii addantur radices Helenii, & roſæ, eo efficacius erit medicamentum. De tali vino bibat mane ℥ij. aut iij. Deinde ſi urinæ incipiunt craſſeſcere rurſus purgetur. Sequentibus diebus, cum tempus menſium appropinquat, ad fortiora aperitiva deveniatur, inter quæ eſt illud, quo ego liberavi duas virgines hoc anno, quarum altera Dn. vicini mei filia erat in via ad hydropem. Neque enim habuerat menſes intra annum cum quadrante. Hoc autem eſt tale:

℞. Herbæ Sabinæ M. ß.

Bulliant in vini ſ. q. & coletur diligenter per filtrum, deinde:

℞. Terebinth opt. Cypr. ℥j.

Lavetur ter decocto ſupraſcripto. deinde ſemel lavetur aceto ſcillitico, poſtea admiſce:

Pulver. Rubiæ tinctor.
Caryophyllor.
Macis an. ʒj.
Ol. amygd. amar. ℥ß.

Miſce, cum ſaccharo ad pixidem. De hoc medicamine ſeptem diebus ante tempus menſium, ſumat quotidie ʒj. ſive in oblata, ſive in medulla pomi aſſari, & ſuperhauriat

hauſtum cicerum rubeor, cum pauco croci. Adventantibus menſibus, veſperi & mane laventur & fricentur pedes cum decocto artemiſiæ, pulegii, & hujuſmodi, & ſi opus eſt fiat phlebotomia in ſaphenis. Ab hac cura non erit deſiſtendum donec fluant. Poſſunt quidem aliquot dies interponi, quibus quieſcat; ſed illa erit vera ratio, & melius habebit. Subiicio tamen omnia etiam cenſuræ D Meureri, quem ſcio à mea ſententia non diſceſſurum. Vale Normb. 20. Decembr. Anno 1557.

EPIST. XXXIX.
IDEM EIDEM.

IN proximis tuis literis incluſa erat ſchedula, qua petebas rationem curandi ſuffuſionem Rallæ abſque Chirurgia. Quia vero abſenti conſulere difficile eſt, cum neſciam, an ſit illa cæcitas ex ſuffuſione, an ex nervorum opticorum obſtructione, nihil conſulam, ſed præſenti medico relinquam, ſed rationem dicam, qua curavi ſeptuagenarium ſenem cæcum ex obſtructionibus nervorum, & puerum decem annorum. Septuagenarius recuperavit viſum duobus menſibus; Puer vero poſt quartum menſem. Primo ordinavi diætam, prohibui lacticinia, piſces, cæpas, raphanos, ſinapi & omnia evaporantia. Pro potu ſeni vinum lympharum cum aqua fœniculi & Euphraſiæ conceſſi. Puero vero feci hydromel cum paſſulis, ſemine fœnicu-

Cura cæcitatis ex obſtructione nervorum opticorum.

fœniculi & Euphraſiæ. Poſtea acceſſi ad curam. Primo totum corpus evacuavi Caſſia, atque poſt exhibui ſyrup. de ſtœchade, & de betonica, cum atq. fœniculi & Euphraſiæ, & tandem feci infuſionem Agarici. Corpore evacuato acceſſi ad uſum pillularum lucis, quarum exhibui ℈ij. formando ex his pillulas nu. iij. cum aq. fœniculi & oleo fœniculi. Exhibui ter à cœna per quatuor horas. Hoc facto acceſſi ad particularem evacuationem capitis. Mane juſſi per horam maſticare quinq; grana Maſtichis cum Zinzibere, ſeni, qui maſticatione uti non poterat, ordinavi gargariſmum, ex radice pyrethri, Agarico, Zinzibere, ſem. ſtaphyſagoræ. Hoc facto per dies aliquor, cum oculi viderentur humidiores ob effluxum, revulſione ſum uſus, applicans cervici prope occiput ſem. ſinapi & naſturcii cum fermento. Caput jejuno lavi lixivio mixto cum vino, in quo bulire feci betonicam, euphraſiam, rutam, majoranam, folia ſcnæ, & agaricum. Agarico ſum loco ſmegmatis uſus. Hac lotione ſum uſus alternis diebus. Et cum lotionem capitis incepi, ordinavi etiam fomentationem pro oculis à levioribus incipiens primum feci hoc decoctum;

Fomentatio.

℞. Herb. Melilot,
Verbaſci,
Altheæ.
Flor. chamomel,
Roſar. an. M. j.
Semin. Fœnugr. ℥j.

Fœni-

Fœnicul. ℥ß.

Decoq. in aq. lic. v. ad tertias. colaturæ adde

Mellis ℔. ß. Miſce.

Hanc fomentationem decumbenti in lecto adhibui cum ſpongia nova, magne poſt maſticationem, non nimis calidam, per unam horam. poſt ſeq. collyrio juſſi uti.

℞. Aq. fœnicul.
Roſar.
Euphrat. an. ℥j.
Colliryum. Ol. myrrhæ ℈j.
Tutiæ præparat. ʒj.
Camphoræ ℈ß.

Miſce pro Collyrio. Hoc ſæpius in die juſſi uti, non tamen ſtatim à cibo.

Poſt ſeptem aut novem dies ad fortiora acceſſi. Pro fomentatione ſumpſi herbas fortiores, nempe marrubium, centaureum minus, rutam, fœniculum, & hujuſcemodi. Collyrium etiam fortius feci, addendo aliquot guttas ol. fæniculi deſtill. & parum de ſucco anagallidis. Tandem poſt menſem adhuc ad fortiora aſcendi, adiiciendo prioribus herbis in fomento, cyclamen, Helleborum album. Et collyrium etiam fortius feci, addendo ad aquas ſuccum *Emplaſtrum.* cæparum cum melle. Nec veritus ſum etiam capas ipſas ſub cinere coctas, cum optima Theriaca mixtas, pro emplaſtro per integram noctem apponere. Hæc fuit mea methodus, qua multum profeci. Sed tamen

ſingulis

ſingulis ſeptimanis ſemel ʒß. pill. Lucis exhibui. Poros capitis apertos tenui, poſt pectinationem adhibui ſuturis iſtam aquam;

℞. Aq. vitæ ſimpl. opt. ℥iiij.
In qua infund.
Pulv. Cinamom.
Caryophyllor.
Anacard. an. ʒj.
Fiat colatura, ſervetur in vitro.

Et quia magna eſt ſympathia pedum cum capite, ſemper cum herbis calidis exſiccantibus, veſperi & ante cibum lotionem pedum inſtitui. Habes meam curam, quæ nihil habet ſingulare, forte pruſens Medicus meliora habere poterit. Sed ordinem hunc tamen ſervabis. Deus gubernet omnia ad gloriam nominis ſui ſalutato Rallam. Vale.

EPIST. XL.

HIERONYMUS DONZELINUS
Medicinæ D. Iohanni Cratoni Medico Cæſareo,
S. D.

DE chymicis tecum ſentio, nec ego illis utor, niſi in chronicis quibuſdam, de quibus meam ſententiam intelliges brevi, cum leges libellum quendam à me nuper editum contra quendam Empiricum chymicum qui librum edidit, cui titulum fecit: Il flagello di Medici rationali, Italica iſta ſunt. Ego alieno nomine ita illum tracta- *Chymicorum in chronibus uſus.*

vi, ut

vi, ut illum ſuæ audaciæ pœnituerit. *Accipies* cum Trincavellicis. Illic chymica exagito, ac mirum quantus inter nos ſit conſenſus de his rebus, de quibus tamen nihil unquam contulimus. Ego mira parari ſcio à ſpargiricis, at uſum eorum minime tutum puto. Tu vero non credis chalcauti oleum ſine igne parari poſſe; ſed accipe rationem, qua ſego ſparatum vidi; Teratur vitriolum ſubtiliſſime, illi ſuperfundatur aeetum aliquoties deſtillatum, & exſiccetur, tum ſiccum in loco ſubteraneo ponatur in vaſe declivi, prodibit oleum, Hoc ſpargiricus à me doctus paravit, & ego vidi. Non eſt quidem res tam valida, atque illud quod igne elicitur; ſed tamen chalcanti oleum eſt, & vires aliquas habet, alterius tamen comparatione tenues. Sed accipe aliud ſpargiricum miraculum; Teratur ſulphur ſubtiliter, ſuperfundatur illi oleum Tartari, decoquatur donec albeſcat, tum coletur ſuper aquam frigidam, in fundo reſidebit ſulphur, quod extractum ſoli exponatur, & ſiccetur. Hoc tuto intra corpus exhiberi poteſt ad multa utiliſſimum; hydrope: Idem ſi ponatur in loco humido ſubterraneo, oleum ſulphuris reddet. Ego aliquando libros omnes Paracelſi apud me habui; ſed cum ex eorum lectione nihil proficerem, pro aliis permutavi, nec in mea Bibliotheca tales liberos hærere volui, qui nihil docerent, Ac puto, ſi quid dignum unquam ab eo dictum aut ſcriptum eſt, id ab Andernaco in ſuos libros fuiſſe translatum cum cenſura,

Oleum Chalcanthi abſque igne.

Sulphur præparatum.

Andernacus Chymiæ ſtudioſus

ſura, licet ſæpe ipſe etiam cenſendus ſit. Cum his literis accipies tres uncias optimi ladani. Siquid aliud cupis, mone, ac ſtatim me habebis paratiſſimum. Marinellus dicit, ſe uti *Ladanum.* ladano per os ſumpto, exigua quantitate ad ventriculi robur. Nam plane Melancholicus eſt, ac nemini cedit τῦτῳ πάθει. Theriaca autem ſe tuetur, qua utitur, tamquam *Theriaca,* pane, is te amantur ſalutat. Scribit Zuingerus ſe triginta tomos ſui Theatri emiſſurum. Interim de Hippocrate nihil. Sed Sylburgius affirmat Pariſiis quendam bene doctum totum Hippocratem elaborare, cui ego meas emendationes Græci exemplaris communicas. Interim etiam Mediolani alter Medicus eruditiſſimus idem molitur. Vale. Venetiis 10. Martii, Anno Milleſimo, quingenteſimo, octogeſimo quinto.

EPIST. XLI.

ANDREÆ DUDITHIO AB HORE-*konviza, &c. Ioha. Crato* *S. D.*

Peſtis remedia fallacia. ADverſus peſtem multa, quæ pro certiſſimis habentur, fallacia ſunt. Camphoram excellere omnia remedia, & uſum *Camphora, ambra, & boletus corvinus excellunt.* Ambræ atque fungi illius, quem boletum cervinum appellant, re comperi. Nam Diaphoretica in hoc modo maxime proſunt. Ad *Experimenta in quartana parũ valent.* quartanã, cum ſit longus morbus parũ valent remedia experientia cognita. Avenzoar ſummus inter medicos Arabes uſum nucleorum *Perſiccorũ nuclei.* perſico-

Raparum decoctum. perſicorum laudat. Et quidam Practicus Antonius Guainerus decoctum raparum Ego utrumque remedium magno ſucceſſu multis exhibui. Sed ſcis morbum habere ſua tempora, & cum natura ante coctionem non curet, quid nos ſpei in iſtis remediis collocabimus? Ad morſum ſerpentum ab aliis obſervata annotavi. Ego quod ſciam nullum exhibui; Divus Ferdinandus prædicabat ſanguinem anatis calidum, hoc remedium apud alios quoque reperi, ſed quidam addunt ſtercus columbinum, nonnulli ſtercus caprinum, quod ſolum etiam cum aceto diſſolutum applicant. Rectiſſima ſunt, quæ venenatam materiam foras trahunt. In eo pellem capræ mactatæ calentem laudant. Vellem remedium adverſus ſycophantæ morſum doceri. Medici ad humanum morſum, ſtercus humanum præſcribunt. Illud ego magno meo calumniatori appoſui, & ut Deus illi ignoſceret precatus ſum. Exciderat propemodum quod de dolore capitis quæris. Curationem eſſe ablationem cauſæ non ignoras. Multæ partes ſunt capitis, cauſæ diverſæ, quæ dolorem faciunt. Quid igitur reſpondeam? Bene vale. 17. Decemb.

Remedium ad morſum ſerpentum.

Sanguis anatis.

Stercus columbinum & caprinum.

Capræ mactatæ pellis.

Stercus humanum.

EPIST. XLII.

IDEM EIDEM

S.D.

De morbo filii tui elegantis, & probæ indolis pueri tibi *συμπάσχω*. Remedia in hoc morbo, ſicut in iis, ad quorum cognitionem plene non eſt perventum, ſunt plurima.

rima. Quæ à me obſervata ſunt, ea cum hac epiſtola accipies. Ut proſint filio, & conſolentur Nobiliſſimam tuam conjugem ex animo precor. Meam epiſtolam ad Mercurialem non poſſum mittere, niſi illius addam. Cur autem hoc facere nequeam vera cauſa eſt. Miror te contagium negare in re manifeſta. Non neceſſe eſt inſtar montis molem eſſe; Augentur μιάσματα & vires acquirunt eundo. Ac ex uno homine infecto tantum inquinamenti exhalare poteſt, quantum pro mille inficiendis ſit ſatis. Nondum ſum certus; Ex catarrhone febrem (in qua ſententia fui, cum ad Mercurialem ſcriberem) an febrem ex catarrho ſtatuam. Non omnes infectos eſſe cum contagii ratione non pugnat. Quia agens in patiens prædiſpoſitum agit. Et prædiſpoſitio corporum diverſitatis ſymptomatum cauſa fuit. Itaque vix in decem corporibus morbus per omnia ſimilis extitit. Per ſudores autem in omnibus terminatur. Proinde ſanguis mitti, vel fortia cathartica adhiberi, qui materiam ad interiora revocarent, non debuerunt. Lenientia tamen enemata & cucurbitulas in capitis vehementi dolore ſcapulis admotas nunquam improbaui. Scobem cornu cervini omnibus felici ſucceſſu exhibui, & pauca Bethica. Non vacat plura ſcribere. Bene vale. Pragæ 6. Octob. Anno Milleſimo, quingenteſimo, octuageſimo.

Contagii natura.

Catarrhus Epidemicus Anno 80

Vena ſectio, Purgatio,

Raſura cornu cervi

POST SCRIPTUM.

QUæro ſchedam in quam remedia pro filio conjeceram ; Nuſquam reperio. Noſti quo ſint ordine libri & chartæ meæ. Itaque iterum novus ſumendus labor. Eſt ea ætate puer ut nihil ſit metuendum. Cum febris paroxyſmum præcedat. Ne ſit crudus cavendum, Nam cruditas haud dubie febris cauſa eſt. Exercitia & ſomnus poſt cibum, cum caput repleant, nequaquam conveniunt, Vinum neque deguſtandum, neque odorandum. In potu ſit nodulus ex ſcobe cornu cervi, & ligno viſci quercini. Is iteretur ſingulis quinque diebus. Utatur autem iſto potu non ſolum aliquot diebus, ſed menſibus. Sæpe comedat jecur perdicum, ſiccatum etiam in teſta ad ignem, & in pulverem redactum, atque ex aqua millefolii in vaſe vitreo deſtillata ſumptum, ſingularis eſt antidotus. Quidam ranarum Epar hoc modo uſurpatum commendant. Sæpe odoret rutam, præſertim ſylveſtrem & ſuccus rutæ nari imponatur. In felle tauri reperitur lapis, is in pulverē redigitur, & naribus attrahitur, atque egregie cerebrum expurgat. Polytrichi decocto ſæpe ante cœnam abluatur caput, nec poſtea aëri ſe exponat. Ciconiarum & Pavonum ſtercus cum ſaccharo miſtum, atque ſæpe pueris exhibitum valde commendatur. Habes ſatis multa remedia, & plura in medium afferre poſſem, atque in ea charta, quam nuſquam reperio, ſcripta puto. Purgare puerilia corpora, vel diverſio-

Febris.

Nodulus ex ſcobe cornu cervi, & viſco quercino.

Pulvis jecoris perdicum.

Ranarum Epar.
Ruta.

Errhina à lapide fellis tauri.

Ciconiarum & Pavonum ſtercus

verſiones per cauteria moliri ineptum puto. Victus ratio optima medicina. Deum oro, ut hoc benigne fortunet, & me omnia tui atque Generoſiſſimæ conjugis tuæ cauſa facturum policeor. Iterum vale.

Victus ratio optima medicina.

EPIST XLIII.

EXEMPLUM EPISTOLÆ MISSÆ *ad D. Joachimum Camerarium Phyſicum Norinbergenſem, S.*

DE Bolo tecum ſentio, in penuria Armenæ recte nos Orientali uti Galeni, colore eſt pallido, & orientalis cum lavatur palleſcit. Lotione tamen nihil decedere illi ſatis apparet, cum aqua, quando ſubtiliores partes, quæ aquæ commiſcentur ſubſident, ſit pura, & nullo ſapore prædita. Nec puto lotionem aliud præſtare, quam ut impura & arenoſa ſeparentur à partibus tenuioribus, alia eſt ratio cũ aloës vel metalla lavantur. Certe ea, quæ Conſtantinopoli mihi miſſa eſt, etiam ſi non ſit lota, inſtar butyri tamẽ in ore liqueſcit. E Cappadocia importari Conſtantinopolin certum eſt. Itaque non pugnabo ſi Rubrica ſynopica appelletur, & ſi recte memini Plinius hujus tres ſpecies ponit. Terra ſigillata, quæ è Lemno affertur, ſemper eſt pallida, & Creta Anatolica vulgo dicitur. Galenus ſuum ſigillum Lemnium colore rubeſcente deſcribit. Itaque impo-

Bolus Orientalis.

Rubrica ſynopica.

Creta Anatolica.

ρὴν ἀπόκεισιν contagioſam exhalent, tantum provenire ſtatuo. Sæpe vero in privata peſte accidere, ut ad hunc gradum putredo perveniat, ut corpora *μιάσματα* exhalent. Sæpe etiam aliis ex locis, ubi publica peſtis graſſatur deferri atque uno corpore infecto plurima deinceps infici, & ex ægrotantium atq; morientium multitudine *μιάσματα* exitiaia, atque ſeminaria peſtis in aëre augeri. *νοσερὴ* enim *ἀπόκεισις* alias incerto loco orta exitioſa multis eſt, alias extrinſecus advenit, atque ita non uni urbi, ſed toti regioni peſtis infeſta eſt.

III. Ut vero gradus iſte putredinis ignotus eſt medicis; ita & verum remedium. Medicos autem conjectura rationali in ægris alias accedere propius ad cognitionem & felicius in curatione procedere, cum ea, quæ putredini reſiſtunt, adhibent, in aliis minus, veriſimile eſt. Ratio tamen hoc dictat, cum inſpiratione malum ſit hauſtum, ſolam Diaphoreſin indicari, & veram curationem eſſe: ita tamen cum ſeminarium inſpiratione hauſtum ſpiritus non aliter ac venenum calidum & putrefaciens afficiat; ut ea, quæ ad Diaphoreſin faciant, ſimul ea, quæ cor adverſus vim venenatam muniant, & putredini inprimis adverſentur, conjuncta habeant.

IV. Antidotum veram peſtilentis veneni in divina manu eſſe neque Medicis exploratam. Videre nos camphoræ, ambræ non cineritiæ, ſed cryleæ, quæ ut ſulphur ardet,

effectio-

effectiones, eas tamen non perpetuas eſſe. Herbas quasdam vulgares, ut Tanacethum, quam Athanaſiam appellant, calendulam, atque alias æque, imo multo magis ſi tempeſtive exhibeantur, prodeſſe. Occaſiones exhibendorum remediorum atque eventuum prudentiam divinam moderari. Nunquam tamen uni remedio ſemel exhibito ſecurum eſſe debere, ſed quamdiu malum eſſet præſens, cordi omnibus modis auxilium ferre.

V. Cum vero natura affecto craſſo humore à ſeminario ἀπόσυμμα efficit, & bubo conſequitur, vel ex aduſto & tenui atque acri humore ἄνθρακες vel ἐκθέματα & ϛίγματα exitialia apparent, omnis in hoc Medico labor eſſe debet, ut naturam per loca convenientia ſe exonerantem adiuvet. Bene vale.

FINIS LIBER VI. EPIST.

A01 A01 1461098

Digitized by Google